N. Inv. 1420.

Jordanis ripas alvei
sui tempore messis
impleverat Josue iii°
Sicut dicit btus Aug
de cons ev ewangelistarum
int omnes divinas
auctoritates que sacris
literis continentur mito
ewangelium excellit nec immerito sicut
dicit Crisostomus super Mat In eo toti
ne perfectionis racionalis sua omnis
intendens ergo ipso duce meae
tenuitatis modulum ad ponendum
sequentias ewangeliorum dominicalium
ut legitur in ecclesia salua correcc
pro ingressu huius negocii ad
incoacionem ewangeliorum premissa va
assumpsi Jordanis ripas In quibus
quidem verbis sacrorum ewangeliorum efficacia
ta describitur quo ad tria primo
quo ad sui efficaciam et misteriorum
proprietatem quod notatur in Jordanis
figuracione cum premittitur Jordanis
Secundo quo ad temporis congruenciam et mo
dernorum studiositatem quod innuitur
in messis designacione cum additur
Tempore messis Tercio quo ad sui
exuberanciam et expositionum copio
sitatem quod intelligitur in riparum
alvei repleccione cum interponitur ripas
alvei sui impleverat Circa primum
efficacia misteriorum sacri ewangelii
attenditur penes unita et proprie
penes octo que ex Jordanis fluminis
proprietatibus colliguntur prima
efficacia sumitur ex nominis interpretacione
Jordanis enim interpretatur fluvius iudicii
Ex quo colligitur hec efficacia ewangelii
quia confert suis sectatoribus in
die proprietatem et hoc in die iudicii Unde
Mat xix° vos qui secuti estis me
Secunda sumitur ex sui originacione oritur
enim ex Libano qui est mons altissimus
et fertilissimus per quem divinitas in
telligitur Ewangelium ore prolata ewangelistarum
immediate consimilaverunt sicut de aliis
libris sacre scripture Unde et appa
re convenit illud Ecclesiastici xxiiii° Ego
ex ore altissimi prodii Tercia sumitur
ex regionum divisione Jordanis enim
fluvius dividit Judeam et Arabiam
ut dicit Glosa circa xxiiii° hec est re
gionem fidelem a regione gentilium
et incredulorum Et revera sacer sic
ewangelium distinguit fideles ab
infidelibus quia sola fide ewangelii
fideles ab incredulis secernuntur quadam
ius veteri lege circumcisio populum ab
aliis distinguebat ut patet Quarta
vero enarrata sumitur ex eius apertione
Nam Jordanis coram filiis Israel se
aperiunt et ad terram promissionis
transitum prebens se divisit Sic ewan
gelium nobis prebuit ad illam terram
promissionis de qua dicitur in psalmo portio mea
in terra viventium sit domine qui quidem
transitus tempore legis veteris clausus erat
Sed Christo baptizato ad predicacionem ewangelii
suscepit initium legis quod celi aperti sunt
sicut ad Mat iiii° Quinta sumitur ex copiosa
retrocessione Nam filiis Israel transeuntibus
per siccum Jordanis medio desuper
decurrentes federis steterunt aque su
periores in uno loco ad instar montis
intumescentes et eminus dicitur in psalmo
Jordanis conversus est retrorsum pars
vero aquarum inferiorum in mare mortuum
descendit ut dicitur Josue iii° Sic dominus
Christus qui per archam federis insuper
intelligitur per ewangelii predicacionem ante
populum defert pars credencium instabi
litate persenans conceptam celestis gracie
dulcedine firmiter tenet pars vero
alia in amaritudine peccatorum defluens
quasi salsi maris fluentibus merguntur
ut ponitur in glosa ibidem Unde
Jo vi° scribitur quod multi discipulorum eius
abierunt retrorsum ecce pars in mare
defluencium Et sequitur dicit autem Jhesus
ad xii Numquid et vos vultis abire
qui respondentes dixerunt domine ad quem
ibimus verba vite eterne habes ecce pars

Sermon Jordani pars hyemalis

in stabilitate perseverancium Sexta
sumitur ex Christi in eo notatione sicut legitur
Matthei 4 Sic effica facti ewan-
gelii dicitur petrus quod per terram
intelligitur in fundo cordis latere non
permittit sed per primam ipsum foris mit-
tat unde Christus ad predicare ewangelium
incipiet dixit primam agite appropinqua-
bit enim regnum celorum Mathei 3 et
Septima sumitur ex primis Christi contactu
et sanctificacione quia enim iordanis ex
contactu mundissime carnis Christi pre
omnibus fluviis meruit ab ipso sancti-
ficari Unde ipso iordane mersus salvator
unum regeneracionis omnibus aquis con-
tulit et humane salutis sacramentum
in aqua fieri ordinavit in quo totum
ewangelii summa complexum et depre-
catoribus ewangelii Marci ultimo
euntes in mundum universum predicate
ewangelium omni creature Et hanc efficaciam
idem fluvius iordanis olim in figura
ondebat qui lepram naaman syri
abluit et mundavit 4 Regum 5 Octava
et ultima efficacia facti ewangelii sumitur
ex totius trinitatis in iordane apparicione
Ihesu enim baptizato iohannes celos
apertos super eum vidit et voce patris
audivit filium preciali tetigit spiritum
sanctum in columbe specie conspexerit et sic
totius trinitatis misterium super iordane
intelligat ut habetur Mathei 3 et Marci
1o Ex quo colligitur quod per virtutem sancti
ewangelii fit nobis revelacio celestium
misteriorum Unde discipulis ewangeliza-
turis dixit salvator Mathei 13 vobis datum
est nosse misterium regni dei Secundo
fluenta ewangelica describuntur quo
ad tempus congruenciam et modiorum stu-
diositate in messis designacione cum
dicitur Tempore messis olim namque
ewangelium ante nondum erat tempus messis
quoniam primo tempore nature vitas ewangelica pul-
lulare incepit quasi in herbam deinde
tempore legis mosaice pullulat
in spicam sed deinde tempore ewangelii ita
quoniam fructibus maturatis tempus est
messis iuxta illud Marci 4o Terra
primo fructificat herbam deinde spicam
deinde plenum fructum in spica et cum
ex se produxerit fructum statim mittit
falcem quoniam adest messis Super quo
verbo dicit Crisostomus primo inquit herbam fru-
ctificat in lege nature paulatim ad profectum
crescens postmodum producit spicas
in manipulum colligendas et in altare
domino offerendas in lege scilicet moysi po-
stea producit plenum fructum scilicet deinde ewangelio
et tunc est tempus messis Unde Johannis 4o
videte regiones quoniam albe sunt ad
messem et dicit Crisostomus in omelia parata
sunt plurima mitto vos ad colleccionem
fructuum et hec maxime refertur propter
competenciam modum temporis quod iam
quippe tempus maxime tempus messis
est ut potest semine ewangelico apostolorum
predicacione diu iam se in agro ec-
clesie sanctorum doctorum et venabilium
magistrorum dogmate iam irrigato nec
amplius super est aliud nisi colligere fructus
Ita enim hodie reluxit vitas ewangelica
ut pene iam nil novi amodo ipsis
doctoribus dici valeat ut attendat
sapiencia summa Ecclesiastici 1o Nichil nisi novum
sub sole sed apte modis doctoribus
accommodata est illa Senece epistola Certa
Apes inquit debemus imitari qui va-
gantur et flores ad mel faciendum
idoneos carpunt deinde quicquid attu-
lere disponunt et per sua nos digerere
Ita debemus quecumque ex diversa lectione
congestione separare melius enim di-
stincta servat deinde ad debitam facultatem
tem ingenii in unum sapore varia
libata confunde hec ille Tercio descri-
buntur fluenta ewangelica quo ad sui ex-
uberanciam et expolicionis copiositatem
quod innuitur in riparum alvei replecione
cum dicitur ripas alvei sui impleverat
Per ripas alvei intelligitur capacitas
humani ingenii tunc ergo iordanis
ripas alvei sui implet quando doctrina
ewangelica exaffluencia multorum rivulorum
ita exuberat quod capacitate nostre intel-
ligencie ex animo replet quod convenienter
in iordanis inundacione innuitur Ce-
lebram enim iordanis inundacio ex imbribus

et nivium aliisque resolutione carent
que in initio veris amplius evenire
solent quo tempore in illa regione iam
est messis ut dicit glossa Sic propheta exdi
vine gratie instillatione que per ymbres
et ex celestis desiderii liquefactione que
per nives designatur doctores varii qui
ad hec tempora suis preclaris expositionum
rivulis fluminis ewangelice impleverunt
ut de eis dici possit illud psalmi Etenim celi
distillaverunt nec tamen adhuc divina sa
pientia cessat stillare intellectibus stu
diosorum Non enim abreviata est manus
domini Subditur enim statim post verba
inducta pluviam voluntariam segregabis here
ditati tue et psalmi dominus dabit verbum ewan
gelizantibus Ergo ante ripas alvei
mei nedum impletas nec ymo nec
stilla unica securus modestia presumptio
sam non habens fiduciam ut iordanis
influat in os meum Job xl ymo nec
confidens quod vel parva stillam sermonis
eius audierim Job xxvi Ad fontem
sapientie sitibundus confugio orans cum
propheta dominus Concrescat ut pluvia mea
doctrina fluat ut ros eloquium meum Ob
secro igitur deus meus ut paulisper
iordanis contineatur retrorsum das in
transeundi causa Sit in gratia tua pa
ratus a dextris et a sinistris Esto
tu in baculus sustentationis ad pergy
randum ewangelice expositionis quatinus
hoc expleto opere confidenter dicam illud
Gen xxxii In baculo meo transivi
iordanem istud quod in prestare di
gneris qui es fons sapientie in excelsis

Ut autem sequentibus habeatur ewangeliorum
distinctio prout leguntur per anni
circulum ad aliquem ordinem quotannis
dividenda sunt ipsa ewangelia
secundum distinctionem temporum anni totius ante
omnia facere dividitur in quatuor partes secundum
quatuor que de christo in ewangelio principaliter
traduntur quedam enim traduntur de ewan
gelio que respiciunt christi adventum et
incarnationem et secundum hoc habemus primam partem
anni que vocatur tempus adventus christi et
incarnationis et incipit a prima dominica
adventus et durat ad primam dominicam
post octavam epiphanie Quedam vero
respiciunt conversationem et ad fidem voca
tionem et secundum hoc habemus secundam partem anni
que vocatur tempus conversionis tempus
et durat a predicta dominica usque ad dominicam
de passione Quedam vero respiciunt con
summationem nostram redemptionem que facta
est per christi passionem et secundum hoc habemus tertiam
partem anni et potest vocari tempus redemptionis
et hoc tempus durat ad dominicam de passione
usque ad octavam penthecostes Postremo
quedam traduntur in ewangelio que respiciunt
nostram eruditionem et spiritualem perfectionem
et secundum hoc accipitur quarta pars anni scilicet ab
octava penthecosten usque ad adventum
et potest dici tempus predicationis christi et
nostre eruditionis et dicitur hoc tempus ascribi
parti anni predicti quia ibi repetitur hominis
de novo conversio et ad fidem invitatio
quantum ad primam invitationem fidei sed hic repeti
tur vita christi et eius doctrina sine pre
dicatio quantum ad perfectionem totius vite nostre
Et hec quatuor anni tempora sive ewangelice tradi
tionis accipi possunt penes quatuor partes
sive loca magis memorabilia Jordanis
fluminis Primo enim iordanis oritur ex li
bano qui interpretatur candidatio et secundum
hoc accipitur primum tempus quo christus ex
candida virgine venit in hunc mundum
candidus et rubicundus Can v Deinde
iordanis transitum facit per mare galilee
quod interpretatur transmigratio et signat tempus
secundum quod predicatores transmigraverunt ad pagana
et incredulos ad fidem Deinde iordanis
transit per istum locum ubi christus baptiza
tus est et ubi iordanis filiis israel tran
situm dedit per quod signatur tertium tempus
quo christus sacramenta nostre redemptionis
instauravit et transitum ad vitam pate
fecit Deinde iordanis in mare mor
tuum ingreditur et ibi absorbetur per quod
intelligi potest quartum tempus ewangelice perfe
ctionis sectatores moriuntur mundo
et omne quod in eis carnale est dulce
dine divine contemplationis penitus absor
betur sicut de quibusdam dicitur Colo
iii Mortui estis et vita vestra abscondita

est eni xpo sigr zm pmissa liber dominice
separaciu diuid in quatuor partes pncipales
in pma pte ponit ewan^a ptinencia ad
pmu tps scz aduentus dni et incarna
cionis In 2a ptinencia ad zm tps vz^t incar
nacionis ibi Cuius genobr dem po
nuntur ewan^a ptinencia ad tpus predicacionis
xpi siue incar passionis ibi Estote mi
sericordes pma pars pmi tpis diuid
in duas zm q pmu tps duo includit
nam ptm ptinz ad xpm venturu et
zm hc dicitur tpus aduentus partim
vero ad xpm natu et zm hc pt dici tps
incarnacionis et includit illud tempus
omnia illa ewan^a que ptinet ad xpi
natiuitate et infancia in ewo^o noctis
sce Exyt edictu et Circa pma ptem
e sciendu q ecclia pagendo aduentu
xpi pmu scz incarnacoz commeorat eciam
introducendo in officiis aduentu zm
qui erit in iudiciu Cuius racio e uit
vz cu inmissione timoris magis excitemur
ad prepandu nos ad aduentu
amoris Et hic dupx aduentus dinit
etiam in origine iordanis fluuij qui ut
dicitur e oritur a libano Et zm Jeron
hic duos fontes scz Jor et dan per
Jor quod interpta fluui et riuulus
designa pmo aduentus qui e in carne
quo apti sunt nobis riuuli graciaru
et profluxit fluui aque vive p dan
qd interpta iudiciu significa scdus
aduentus qui erit d iudicium Jermine vino
Dan audit tubis e fremitus Et q timor
pcedit amore et introducit eum sicud
seta filu Jo pmo poni ewu de scdo
aduentu in quo per signa terribilia
ad timore dni excitemur Scdo ponit
ewan^a de pmo aduentu quod p tante
dignacionis indicio ad amore sui
sanctus puocamur in ewo^o scde dnice
Cum audisset Johanes Et adhuc scda
ps diuiditur in duas pmo po ewu
in quo precursor dni de xpo futuro
testificat et informat mittes discipulos
suos Scdo precursor aduentu ei^9

que iam aduenerat testifica in ewo^o
tcie dnice Miserunt iudei Et hc scda
pars diuiditur in duas qa pmo pre
cursor aduentu dni testifica cora
paucis Scdo testifica coram multis
in ewo^o qrte dnice anno xv^o Jste pma
illaru diuiditur in tres zm tria ewan^a
istius ebdomade pmo eni prescribitur
testificatio cora paucis sicut phariseis
sacerdotibus et leuitis Secundo describitur
angeli annunciacio facta in ewo^o virgini
quarte ferie ibi Missus e Tercio de
scribitur Elizabeth pphacio in ewan^o
sexte ferie Exurgens maria Et hec
omnia tria testificantur aduentu xpi
licet non eo ordine gesta sunt quo
ewan^a ordinantur et hc ro e racio
in ewan^is et in textu ewangeliorum
ubi ewan^te plura scribunt parum
pacione possut ille tres ptes sic di
uidi quia pmo describit testificatio
Johanis de xpo quo iam venit in
quadam obscuritate generali dicens
medius autem vestrum stetit Scdo ut hc
magis credatur describit in spali mo9
ibi Missus e Tercio ad maiore eui
denciam istius modi subiicitur eliza
beth vaticiniu et iohanis gaudiu
de xpi pncia corpali ibi Exurgens
maria Deinde sequit 2a pars aduo
cuo que diuiditur in duas quia primo
ponit precursoris publica pronunciacio
Scdo ne d' eo q in pronunciauit aliqui
sit dubiu subicit nutritoris testificacio
seu testificatio ut videntes p q qui ille q
sunt familiaris virgini et puero et
tm intendebat sicud de statu virginis
fuerat plene certificatus xpm esse salua
torem mundi et nos certificatos eum
estimare Scda ibi in ewan^o vigilie
cu eet desponsata Deinde sequit illa
pars Exyt edictu in qua agitur de
xpo iam nato que diuid in duas pmo
ponit ea que gesta sunt in hora
dnice natiuitatis Scdo describunt tria
que acta sunt circa pueru in testio^m
vere diuinitatis sue et humanitatis ibi
in ewo^o dnice infra octaua Erat
ioseph et maria pmam tres zm
tria ewa^a diei illius In quo e pma

describitur partus virginei oportunitas
in 2a parte pastorum laudis simplici-
tas ibi pastores / in 3a describitur nati
infantis nova dignitas ibi In prima
erat vir / Illa pars erant ioseph divi-
in quatuor primo prefertur testium nato
puero per prophetiam oraculi revelatorum
scilicet simeonis et anne Secundo per preci-
rcumcisionem et nominis impositionem ibi
postquam Tertio per stelle apparitionem et ma-
gorum oblationem ibi Cum natus esset ihesus
Quarto per templi intret pueri actua-
lem demonstrationem ibi Cum factus esset ihesus
et hec est summa prime partis in generali

Erunt signa in sole luna
et stellis et in terris pressura
gentium pre confusione sonitus
maris et fluctuum arescen-
tibus hominibus pre timore et expecta-
tione que supervenient universo orbi
nam virtutes celorum movebuntur

Principum natalicia consue-
verunt homines antiquitus
cum gaudio magno celebrare
et ad hoc faciendum quilibet
decentius se studuit et actua-
tius preparare // Ex qua consuetudine rationa-
biliter statutum est in ecclesia ut natalem
nostri principis et salvatoris suscepturi
eius adventum quo digne vocatus sit
eius preparemur per aliquot dies devo-
tione debita celebramus Ad huius
autem devotam celebrationem maxime inducimur
tribus primo terroris incussione
Multi enim moventur ad bene agendum
plus timore quam vel amore Tertia in
timore dei declinatur a malo prov. xvj°
In quo consistit principium nostre consol-
quo ad deum unde timor est initium sa-
pientie inquantum per ipsum homo habili-
tatur ad ea quibus quis consequenter
preparatur ad suscipiendum sapientie incarnate
sive incarnate et secundum hoc dicit bernardus
Cingulum quod timoris est preparare locum amori
et quod introducat caritatem sicut seta fi-
lum / Ob quam etiam causam ecclesia cele-
brans adventum domini in carne domi-
niter et in mente qui sunt adventus
amoris simul incitatione facit de officio
de adventu eius ad iudicium qui est
adventus timoris ut videlicet per timorem
inducamur et moveamur ad amorosam
preparationem nostri hospitis quatenus verbo
eternali de nobis suscepto dicamus cum
propheta A timore tuo domine concepimus et
parturivimus spiritum salutis ysa. xxvj° Ethe
est una ratio quare illo tempore administrem-
aliqua de officio de secundo adventu videlicet
propter timoris incussionem Et est alia ratio
propter utriusque hominis reformationem erit ma-
gnat Theo. sicut primus adventus fuit
ad reformationem animarum ita secundus erit
ad reformationem corporum Secundo maxime du-
cimur ad sue maiestatis notificationem
Ex consideratione enim maiestatis et glo-
monemur ad exhibitionem honoris
et reverentie viri presto afferte domino
gloriam nominis eius Causa redditur
ibi vox domini super aquas
deus maiestatis intonuit etc. Quan-
to enim princeps fuit in maiestate glo-
riosior tanto suo natalicio debetur
maior honor Tertio maxime inducimur
a premii pollicitatione: quanto enim
maioris boni premium a principe
expectatur tanto eius natalis iocundius
celebratur Exultant enim filie syon in
rege suo quia beneplacitum est ei in
populo suo // Hec enim tria in parti euvangelio
denotantur quasi breviter convenienti
ordinatur etiam ut in principio adven-
tus hoc evangelium legatur Et nota dividitur
in tres partes in quarum prima ponitur
creature mundi universalis conturbatio
timoris incussiva In 2a ponitur ma-
iestatis nostri principis iudicialis
apparitio honoris et reverentie indu-
ctiva ibi Et tunc videbunt filium hominis
In tertia ponitur electorum finalis consolatio
spei et confidentie creativa ibi His
autem Circa primam partem est sciendum
quod appropinquante iudicio in ordine crea-
ture apparebit turbatio universalis
universitas autem creature reduci-
tur ad quatuor genera videlicet ad illam cele-
stem elementalem corporalem et intel-
lectualem Et secundum hoc illa prima

pertinentes subduntur quatuor quia tangitur
primo turbatio nature celestis sive
corporalis secundo creature elementalis ibi Et
in terris pressura gentium tercio creature
rationabilis ibi Arescentibus / quarto
creature intellectualis ibi Nam vir
tutes celorum mouebuntur ¶ primo
igitur describitur turbatio in natura
celesti videlicet in sole luna et stellis in
quibus erunt aliqua signa appare
ntia insolita et nature sue respectu re
pugnantia Et id dicitur signa dicat
ergo Erunt signa in sole et luna et
stellis Solem et lunam tanquam duo
precipua luminaria nominat Et nota
sicut hec luminaria in principio mundi posita
fuerunt in firmamento ut essent signa
et tempora per sue lucis manifestationem
durante mundo iuxta illud Gen primo
fiant luminaria in firmamento celi et
erunt in signa et tempora Item eadem
finiente mundo erunt in signum finis
per sue lucis occultationem Notandum
etiam quod sicut predicta luminaria sunt
signa naturalium effectuum secundum suas
naturales operationes Sic et olim fue
runt signa gestorum supernaturalium
secundum suas quasi naturales imitationes In signum
enim diuine potentie inimicorum debella
tione sol stetit ad verbum Josue Josue
x° In signum diuine clementie et peccatorum
propiciatione sol retrocessit decem gra
dibus tempore Ezechie ysaie xxxviij° In
signum mortis iusti et passionis
sol obscuratus fuit christo paciente
et moriente Luce xxiij° In signum
mundane malicie propter scelerum persequutores
percussa est tercia pars stellarum vel reuela
tum sancto Johanni apocalipsis viij° et re
fertur ad scelerum persequutores per solem
lunam et stellas secundum diuersos status
designatorum ut in sequentibus patebit
Demum in signum iudicii et extreme
animaduersionis et consummationis sol obscura
bitur et luna non dabit lumen suum
et stelle cadent de celo math xxiiij°

Et dicuntur signa quia signabunt lucem
celestis consumationem et regis sine fine et
nomini regis aduentum hic consurgunt
plura dubia primo de eo quod dictum est
quod in omni creatura turbatio apparebit
quod non videtur conueniens cum iudicium
illud solum extendatur super hominem
qui solus iudicabitur non autem alie crea
ture Ad quod dicendum quod conueniens
est tunc omnem creaturam turbari ex qua
tuor causis prima est cum omnis creatura 1
corporalis sit propter hominem facta conue
niens est ut ipsa compatiatur omnem crea
turam Secunda est ut dicit Aristoteles Sicut 2
homo cum moritur patitur fantasias et
turbationes magnas quia homo est minor
mundus sive minor mundus: sic maior
mundus deficiens totus turbabitur
modum enim deficiendi in maiori mundo
et minori mundo accipere oportet Tercia 3
causa est propter hominis punitionem conue
niens est per que quis peccat per
hec punietur Sapiencie xj° Et quia homo
peccat abutendo creatura mundi Ideo
creatura suis nocumentibus cum torque
bit impios id est Sapiencie v° pugnabit
pro eo orbis terre contra insensatos
Quarta causa ut manifeste ostenda X
tur vehementis demonstratio aduentus omnis
creatura contremiscat ut dicit Malach
iij° Et quis poterit cogitare diem ad
uentus eius aut quis stabit ad ui
dendum eum Item dubitatur specialiter de
istis luminaribus qualia signa in eis
apparebunt cum hoc littera euangelii non
exprimit Et sciendum quod Math hec signa ma
gis exprimit cum inquit sol obscura
bitur et luna non dabit lumen suum
et stelle cadent de celo math xxiiij°
Ex quo apparet quod signa in sole et
luna erunt signa obscurationis Et
tunc insurgit dubitatio qualiter huiusmodi
obscuratio sit intelligenda cum alibi
dicatur quod in iudicio erit lux lune
sicut lux solis et lux solis erit se
ptempliciter Item impossibile est
solem et lunam insimul eclipsari
in eodem tempore cum eclipsis solis fiat

fieri in novilunio et lune implem
liunio. Tercio dicendum quod de istis luminaribus
1 ante iudicium possumus loqui tripliciter. Primo quantum
tempus propinquum ante iudicium et sic est
verum quod hic dicitur quod sol et luna
obscurabuntur et hoc potest intelligi du
pliciter. Uno modo per aeris obtenebra
tionem que tam densa erit quod lumen
solis nobis non apparebit tunc quia
erit diluvium ignis qui ardebit ad con
summacionem mundi et ex magno fumo
elevato obscurabitur superior pars
aeris. Secundo alio modo potest intelligi per su
luminis privacionem divina virtute in
significante in penam et terrorem peccatorum
qui eorum luminositate sunt abusi sicut
egiptiis in plaga date sunt tenebre
ita ut palpari possent Exodi x
xii° et hoc est quod dicit Johelis secundo
sol convertetur in tenebras et luna
in sanguinem antequam dies domini magnus
et horribilis veniet et illud fuit
tercium ut dicit glossa ante iudicium. Aliter
2 In iudicio possumus loqui de istis quantum ad
istud momentum iudicii et tunc non est
credibile quod obscurentur sive luminis
privacionem quia totus mundus illu
strabitur Christo adveniente possunt
tamen dici obscurari illa luminaria
dupliciter. Uno modo secundum Origenem
et Jeronimum in comparacione maioris
lucis supervenientis in hora obfusca
buntur. Secundo quia in gloriosa Christi appa
ricione tantus erit eius fulgor
et gloria ut sol et luna lumine suo obscu
rari videantur sicut stelle non apparent
sole oriente et lumen candele non
lucet in die. Huic alludit quod dicit
Origenes super illo verbo Mathei xxiiii° Tunc
apparebit signum filii hominis in celo
sicut mox in dispensacione crucis sole
deficiente tenebre facte sunt in universa
terra. Sic et filio hominis apparente in celo
deficient luminaria solis et lune et stel
larum quasi consumpta et in hoc sensu

potest accipi illud Ysaie xxiiii° Erube
scet luna et confundetur sol cum re
gnabit dominus exercituum. Aliter secundo Ra
banus potest intelligi ita luminaria tunc
obscurari sive luminis privacione sicut de
sole factum est in tempore dominice passionis
ut pacto iudicio maiori lumine
donentur. Tercio de hiis loqui possumus
secundum statum post iudicium et adimplebitur 3 post iudicium
illud quod per allegatum est Ysaie xxx°
Erit lux lune sicut lux solis et
tunc illa luminaria non obscurentur
sed donentur. Juxta illud Ysaie lxv° Ecce
ego celos novos et terram novam
que tunc donantur per dicta quia clarius
obscuratio nequaquam hec luminaria ma
ioris lucis cumula parcent ac per
hoc dicantur minorari vel priori lumine
spoliari et ad secundum obiectum patet predicta.
Ad aliud de eclipsi dicendum est quod ille De Eclipsi
eclipses non erunt naturales sed miraculose Solis
et differunt ab aliis eclipsibus tum quia
erit universalis: tum quia diu
durabit: tum quia eclipsis solis non
fiat per lune interposicionem sed per lucis
carenciam sole privato suo lumine. Item
queritur secundo de defectu lune quia dicit Lune
Johel: luna convertetur in sanguinem
quomodo hoc est intelligendum. Dicendum est
quod luna habebit sanguineum colorem
et hoc erit quoniam propter quatuor causas 1
Prima quia ut credatur quod ille cuius san
guis donatur effusus est pro peccatori
bus tunc est mundum iudicaturus. Secunda 2
est propter sanguinem humanum quod multum
effundetur ante diem iudicii. Surget
enim gens contra gentem et regnum ad
versus regnum Mathei xxiiii° Tercia 3
causa est quia timeant hii qui divinum
honorem lune dederunt sicut genti
les cum ydolatre reliquarum adhuc
tenent quidam christiani signantes se visa
luna et salutantes eam ac alias hu
iusmodi observaciones sectantes. Quarta 4
causa est propter vocacionem peccatorum qui
per sanguinem intelliguntur quia cum
stulti et sanguinolenti peccatores in

sit mundo ad instar lune semper de defectu
in defectum mutantur ideo etc luna san
guinea apparebit ad designandum quod
sicut sanguis fit in luna sic peccata
perpetrata penetrat uniuscuiusque conscientiam
sicut erunt manifesta abscondita cordi
um Item quinto queritur de casu stellarum in
de Casu Stellarum
qualiter hoc sit intelligendum cum substan
tia eorum sit incorruptibilis nec etiam
videtur possibile eas posse cadere in terram
ut dicit Augustinus cum omnes aut plures
eorum sint maiores tota terra quo
cadent in terram cum eorum multitudinem terra
capere non posset Respondetur quod stelle di
cuntur cadere pronomine proprie et sic dicuntur
1 cadere tripliciter vel igneas comas
emittendo tunc enim omnia sidera sta
cionaria et erratica magnas de se
comas emittunt ut venientem indicent
2 iudicis adventum vel lumen suum re
trahendo ita quod per aliquos dies an
te iudicium stelle lumen suum retrahent
ut non videantur secundum Rabanum et quod
non apparebunt tanta erit obscuritas
ut credent homines eas cecidisse et
secundum hoc ubi Matthei dicitur Stelle cadent de
celo Marci dicitur Et stelle celi erunt deci
dentes id est lumine carentes ut exponunt
Rabanus et Iohannes primo dicitur stelle re
traxerunt lumen suum Alio modo stel
3 le accipiuntur similitudinarie secundum quod stelle
dicuntur impressiones in aere sicut nunc
videntur assub quod est impressio ex
vapore calido et sicco generati ut dicit
Aristoteles in metheororum huiusmodi stelle
videntur cadere et tunc in aere tales
impressiones habundabunt et virtute
stellarum et vi caloris ab igne ultime
conflagracionis generate in tantum ita
quod omnis multitudo stellarum videtur cadere
et fiet hoc pro tanto ut venientem iudicem
precedent signa inflammacionis mundi
iuxta illud psalmi Ignis ante ipsum precedet
De quo igne signantur Respondeo quod virtute
divina non solum ignis qui est in supra sua
spera sed etiam omnis ignis qui est in terra

et super terram continetur ad mundi confla
grationem et habebit ille ignis conflagrationis
officium quadruplex ignium videlicet ignis infernalis
ad reproborum punitionem ignis purgatorii
ad bonorum purgationem a venialibus
peccatis ignis celestis ad vegetabilium
et sensibilium consumationem et humanorum
corporum incineratorem et ignis elementaris
ad elementorum subtiliationem et renovationem
eorum dispositionem hoc itaque igne facies
terre ita exuretur quod peribit figura huius
mundi sicut olim per aquas diluvium
Tertium sunt allegorice signis in sole beata
virgo in luna in stellis apostoli designantur
in quibus omnibus in adventu ubi
in carne fuerunt signaque mira et
stupenda in fine in sermone erunt signa
deducuntur Moraliter per solem status per
fectorum designatur eorum enim est ad modum
solis influere et alios illuminare Ecclesiastici
xxvii Sol illuminans per omnia respe
xit per lunam status proficientium desi
gnatur ad quos pertinet exterioribus
creaturis virtuose que sunt cum mutabili
tate humanorum actuum insistere in similitudine
lune que secundum astrologos inter plane
tas specialiter habet influentiam super muta
bilitate et disposicionem humani corporis
unde de homine disposito dicitur Ecclesiastici xxvii
Stultus ut luna mutatur // per stellas
nec stabilis insipientium accipiuntur ad quos
pertinet peccata preterita plangere et cavere a
peccatis futuris Stelle enim emissione ra
diorum aerem impurum depurant et eius
virtute auferuntur animalia insidia pesti
lentie corruptibilia ut dicit Alfrabius
unde Ecclesiastici l° Quasi stella matutina
in medio nebule sic depurans ipsam ne
bulam sic gratia iustificans depurat
animam penitentem // in quolibet enim istorum
statuum ut verbum eternum concipiatur in
mente debent tria signa concurrere
In sole namque ad perfectos dicit esse signi
ficationis et hoc triplicat primo perveniat
in deo stabilitionem ne variis cogita
cionibus evagetur psalmista Iacta cogitatum
tuum in domino etc Nam sicut dicit abbas
Serenus in collationibus patrum Anima valde

miqz pt onerosa pressure sz nunc e ca-
pria nobilis de eisthe mst pus
creat aquod fixu ubi suos creat
motus et distat qd matias sue
memorie debeat prepare eta quas suos
volatus indefessos exercat et ibi mo
riendi robur acquirat: Sic stabat
maria magdalena plorans admo
inmicetu super quo verbo dicit origenes
Maria tota dextressu mentis posita
nulla recepit consolationem et ad nullu
attendit consolatore sz intra se cogi
tauit dicens proch dolor qualis e ista
visitatio dolorosa sunt mihi omnes
consolatores qui nunc me et non consolantur
nec ego quero creaturam sz creatore meum
et ideo grauis e mihi audiendi omnis
creatura / Scdo per adiui constanciam
sic stabant apli et martires de qui
bus dr mat dei steterunt reges et
principes etc vnde de sancta lucia legitur
qd stabat immobilis Tertio per virtutem
vacationem ps stantes erant pedes nri
in atrys tuis ierlm per atria intelligitur
prerequisitaque vite eterne in qua celebratur
contemplatio vi etiam ut inferius probatur in
hiis atrys pedes idest vires mentis
debent stare idest vacare expectando
aduentum vbi non quid sedere vel
iacere sz stare Inde est qd in vita beata
mens debet sedere vel iacere quia ibi
e commoda quies sz in hac vita que
via e non conuenit omnino stare quia
hic ita prope stare nulle in contemplatione
vel raptu adhuc sumus viatores
et instat restat de via angustia veniamus
adherendo et ad illam triplicem stacionem
hortatur nos aplus ad philippenses iiiio sic
state in dno karissimi Scdo in hoc sole
debet apparere signum retrogradationis
per contemplationis et actionis alternacionem
Ezech i Animalia ibunt et reuertebantur
animalia idest sectatores eorum et predicatores
vadunt ad vitam contemplatiuam in qua
qz diu morari non preualet reuertitur

ad actiuam etc in Ezechiele iiii Tertio debet
apparere in hoc sole signum obscurationis
proprie ysle per oncidas exinanitionis
ut in suis oculis in se se reputet
sic semetipsum obscurat Apoc xia ad
Rom xiio Ego sum minimus aplorum
In luna quidem ad perfectos debet
apparere signum sanguinee conuersionis
per passionis xpi magnam recordationem
vn talibus dicit dns per prophetam Treno
iiio Recordare paupertatis meo et
inde dicit homo illud quod sequitur
Memoria memor ero et tabescit in
me anima mea // In stellis non cognitum
ad incipientes debet ee signum tamquam
et proprie directionis per defectum culpa
bilium et humilem recognitionem de quo tamen
pt exponi illud pu xxiiiio Septies
in die cadit iustus et resurget in
stibus et hoc per graciam dei omni tempore
que per numerum septenarium intelligitur
et dimittitur qd dicit cadere per gratiam recog
nitionem et tunc semper post casum resurget
per diuine inspirationis subleuationem
quociens enim quis pro suis defectibus
ingemuerit tociens diuine inspirationis
graciam sibi amplius cumulabit Hec
autem signa facit in quolibet statu non
est ex nobis sed ex superinfluentia
diuine bonitatis ideo sap orat Eccli
xxxvio Miserere mei deus omnium et
ostende nobis lucem miserationum tuarum
et sicut dicit Innoua signa et immuta mi
rabilia Aliter eadem pt moralizari prout
particulariter intelligatur per solem mentis
rationabilem in qua consistit virtus diuine
ymaginationis per lunam sensualitatem
vel rationem inferiorem et stellas
opera nostra virtuosa intelligantur Et
tunc hoc fidelis anima ad mentalem diue
tionem vbi bene disposita intelligitur pt
per illam mulierem de qua dr Apoka
Et mulier erat amicta sole et luna
sub pedibus eius et in capite eius
corona stellarum duodecim Et dr mu
lier amicta sole quo ad mentis rationalem
claritatem et luna sub pedibus eius
quo ad inferiorem portionem sensualitate

et in capite eius corona stellarum
duodecim quo ad imitacionem multiplicatur
In hiis dicunt apparere tria signa ut ad
acceptionem ubi mens vera sit ydonea.
In sole dicitur in mente dicitur esse signum inne
ate ymaginacionis et divine representacionis
in tali signa legitur Exodi xvi° cum
incaluisset sol liquefiebat manna quia
cum mens incalescat per divinam inspiracionem
compassione quantum ad memoriam per divine
vitatis contemplacionem quantum ad intelligenciam
per divine bonitatis dilectionem et fruicionem
quantum ad voluntatem utique partibus ymagi
nis sit convenienter aptatus liquefit
manna id est dulcedo ubi etiam resolvitur
mente et intimus degustatur. In luna
non spiritualitatis dicitur signum debite sub
iectionis ut spiritualitas subsit menti sed
mens deo et quia hoc signum ut debuit
resplenduit in primo parente [illegible]
e in violacione totius posterioritatis ut
quod primus homo de lege nature [illegible]
propter iusticie originalis carenciam [illegible]
in eo sit velud quoddam signum propter
fomitis rebellionem et hoc est quod dicit
et luna sub pedibus eius scilicet mentis
Primo causa [illegible] est in luna [illegible] que
semper obsequitur soli respiciendo
[illegible] partem sui ad recipiendum
lumen. In stellis idem in clemencia dei
esse signum victorie et super erogacionis
Apocalipsis ii° Qui vicerit et custodierit
opera mea dabo ei stellam matutinam
id est premium coruscans multo operum
electorum. Hec stella idem luminositas bonorum
operum numquam tendit ad occasum sed semper
erit de mane quasi de novo oriri in
cipit iuxta illud Ecclesiastici xviii° Cum con
summaverit homo tunc incipiet. Item sicut
stella cum sit magna tamen parva apparet
sic opera vera virtuosa quantumcumque magna
sunt et excellencia tamen parva dicunt esse in
oculis eorum unde dicitur primo Regum xv
cum esses parvulus in oculis tuis caput in
Israel factus es. Item sicut stelle in nocte
lucent et in die latent sic etc.
tia vera virtus latet in prosperis et eminet
in adversis. Deinde cum dicit Et in terris pres
sura gencium describitur secunda turbacio in
creatura elementari [illegible] dicit plura li

propter divisiones eius partes licet sit una terra
ut probatur de celo et mundo. Dicit hic pres
sura afflictio et angustia primo Regum
xxv° Invenerunt te mala tua et premunt
te angustie. Luce xxi° Surget
gens contra gentem. In fine enim mundi
magna erit pressura gencium cum gens
contra gentem opprimet gentem et propter hoc tunc
multi tyranni consurgent et [illegible] pre
[illegible] possumus prope esse finem mundi
quia hodie videmus tyrannos sibi usur
pare terrarum dominia. Alio modo potest
intelligi pressura gencium quia tenebre
ita erunt horrende ut homines se mutuo
se videre non possint et quod erunt ter
remotus magni et inchoamus sonitus
maris terribiles homines attoniti vole
ntes quasi fugere discurrendo se invicem
premunt ut ruat unus super alium
Ysaie iii° Corruet populus vir ad virum
unusquisque ad proximum suum et hec proprie
pressura dicitur quasi premens. Et hec pressura
erit maxime in locis maritimis ideo
dicitur pre confusione sonitus maris et
fluctuum. Sonitus maris potest dici confusio
primo quia mare insolito modo terribiliter
fremet et littus maris vehementius
agitabitur tempestate. Iuxta illud Ysa
Ego dominus conturbo mare et fluctus eius
[illegible] conturbabat profundum
maris sonum fluctuum eius quis sustinebit
Alio modo potest dici confusio sonitus maris
quia omnino [illegible] assuetus fremitus
eius et ulterius non audietur. Et utrumque
tangit Ieronimus inter illa xv signa pre
cedencia iudicium. Nam uno die elevabunt
fluctus maris super cacumen
altissimorum moncium. Alia autem die de
primetur mare usque ad profundum ut vix
ab humanis oculis videri sufficiat vo
rago eius. Cetera autem excellens xv signis
pono hic obmisi quia in libris communibus
habentur. Potest eciam hic exponi [illegible]
ut dicatur pre confusione sonitus maris et
fluctuum quia sonitus maris tam hor
ribilis erit quod confundet homines audien
tes eius sonitum ut videntes eius flu
ctus. Deinde cum dicit Arescentibus
hominibus describitur tercia turbacio in

creatura corporali scilicet in homine arescentibus scilicet deficientibus a vigore suo corporalis scilicet virtutis et caloris. In illis diebus efficientur homines aridi et simplici vel amentes ut etiam Jeronimus tangit in illis xv signis et causam huius ariditatis subiungit dicens pre timore et expectatione, pre timore scilicet malorum presentium et expectatione malorum adhuc restantium: timor enim causat tremorem et ariditatem quia membris currente sanguine ad cor ut dicit Proverbiorum xvii°: Spiritus tristis exsiccat ossa. Quia magnus timor et expectatio supervenient universo orbi q.d. Nec natio nec provincia excludetur ab illis angustiis unde tunc quelibet creatura dicere poterit illud: Ex omni parte premunt me angustie. Deinde ponitur turbatio in creatura intellectuali scilicet in angelis cum dicitur: Nam virtutes celorum etc. q.d. Non est mirum si homines de tanta commotione et timore arescent, quia virtutes celorum scilicet angeli movebuntur. Et tamen licet nomen virtutum sit speciale nomen conveniens uni ordini angelorum in compositione in de celesti Jerarchia, hic tamen ponitur ut communi omnibus angelis et specialiter motoribus orbium qui dicuntur celestes virtutes quia sicut virtus inferiorum reservatur in corporibus celestibus sic virtus corporum celestium in suis motoribus. Dicuntur autem virtutes moveri sicut ministri movetur cum dominus suus. Crisostomus: In rege terreno ad expeditionem surgente totus exercitus commovetur et tota civitas, sed quanto magis rege celorum surgente ad iudicandum vivos et mortuos virtutes celorum movebuntur. Terribiles ministri terribilem dominum precedentes ante ipsum fulgurantia precedunt per nubes horrida tonitrua vero magna vox cui omnia obediunt elementa que potentia findunt inferos aperit vincula mortis dirupit. Hec Crisostomus. Iste autem motus erit quatuor modis. Uno modo quia movebuntur quodam motu admirationis videntes autem mystatos effectus accidere preter naturalem

ordine ut dicit Augustinus. Et ut exponit magister in Sententiarum libro iiii° dist. xx. Sed con-admiratio provenit ex ignorantia ut patet in prohemio methaphysice, scilicet angeli non sunt ignorantes; quid enim est quod nesciunt qui videntem omnia vident ut dicit Gregorius. Ad hoc dicendum: licet angeli deum videant non tamen ipsum comprehendunt ideo de eis necessaria est pro respectu aliquorum de quibus illuminari dicuntur alter ab altero et omnes a deo. Secundo move- 2
buntur ad peccatorum vindictam et separationem. Tunc enim exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum Mathei xiii°.
3 Tercio dicuntur moveri quia transibunt de invisibilitate ad visibilitatem quia tunc angeli hominibus visibiliter apparent sive apparebunt et tunc timebunt homines videntes officiales summi iudicis. Unde Gregorius in moralibus: virtutes celorum ad cumulum districti iudicis visibiliter apparebunt ut a nobis districte exigatur hoc quod nos invisibiliter conditor equanimiter portat et tolerat. Quarto 4
movebuntur propter status et officii sui amotionem quia tunc amovebuntur ab eis officium in movendo celos regimen; quidam eorum dominantur regnis et provinciis quidam civitatibus, tunc non. Unde prima Corinthios xv°: Evacuabit omnem potestatem et virtutem ubi dicit Glossa: Dum durat mundus angeli angelis, demones demonibus, homines hominibus presunt ad utilitatem viventium vel deceptionem, sed tunc omnis prelatio cessabit quia necessaria non erit. Quinto 5
dicuntur moveri ex magno timore. Videbunt enim totum orbem iudicari et Luciferum qui eorum princeps fuit, unde magnus eis erit timor. Job xli°: Cum sublatus fuerit ruine scilicet Luciferi commovebuntur omnes angeli cum viderint eum in infimum scilicet deo. Quo angeli tunc timebunt tamen timor sic mali possibilis non confirmati nullum est possibile sed ipsi habundantia perfruuntur.

malorum timore sublato ut dicitur primo
c°. Hic dicunt quod hic malum quod est a deo
non subiici et ab ipso separari angelis
est possibile per naturam propter flexibilitatem
liberi arbitrii sed non est eis possibile
propter gratie confirmationem et glorie perfectionem
consideratione ergo sue nature angeli
timebunt non timore pene uel pertur-
bationis pauoris sed horrore diuine
uindicte Job xli° Cum sublevatus
fuerit timebunt angeli. Unde sicut si
aliquis super montis supercilium existens
quodammodo terretur ex combustione
ville uel ciuitatis alicuius sic quodammodo
celestes ille virtutes pauebunt in
illa terribili ultione. Quid ergo fa-
ciet virgula deserti cum contremiscunt
cedrus paradisi. Est etiam in angelis
timor timor reuerentie et admira-
tionis quia semper admirantur tantam
dei maiestatem eis incomprehensibilem
de illo timore dicitur Job xxvi° Co-
lumpne celi contremiscunt et pauent
ad nutum eius super quo Gregorius dicit in
xvii° moralium Ipse namque virtutes cele-
stium qui hunc sine cessatione conspiciunt
in ipsa contemplatione contremiscunt. Moraliter
celorum virtutes non admiserit in quibus
deus per gratiam contempli et in quibus
habitare dignatur possunt intelligi de quibus
dicitur Ysaie xvi° Celum mihi sedes est anima
iusti sedes est sapientie huius celi vir-
tutes sunt anime vires. Dicit autem
in aduentu ad iudicium virtutes celorum
corporalium mouebuntur. Sicut in aduentu
ubi etiam in mente omnes virtutes et
potentie anime mouebuntur ad operandum
super precedentibus de hiis in sermone

Tunc videbunt filium hominis
venientem in nubibus celi cum
potestate magna et maiestate
Et est tertia pars principalis
in qua exprimitur Christi in
iudicialis apparitio honoris et
reuerentie in iudicium. Et tan-

guntur hic quatuor per ordinem primo tangitur
iudicis manifesta apparitio Tunc vide-
bunt. Tunc illud sibi soli notum est
que sunt ventura secundo iudicare
scilicet cum premissis omnibus completis
videbunt scilicet omnes omnes boni et
mali homines cuiuscumque conditionis
fuerint corporea in ... Et videbit eum
omnis oculus et qui eum pupugerunt.
Triplicem visionem distinguit beatus
Augustinus in libro super Gen. ad literam scilicet
corporalem que fit oculo corporali spiritualem
que fit oculo spirituali idest in ymaginatione
et intellectualem que fit in intellectu. In die
enim iudicii videbit Christum omnis oculus
non solum oculus ymaginationis uel oculus
mentis sed etiam oculus corporalis. Secundo
ponitur iudicantis forma et condicio
in qua scilicet forma se ostendit filium hominis
idest filium virginis qui iudicabit in
forma humane nature de virgine as-
sumpta. Et notandum quod licet communiter tali-
ter nomen homo sit commune omnibus et conueniat
utrique sexui uulgariter tamen apud latinos
sexus dignior hominis nomine appel-
latur sed speciale est debitum virgine que
quia fuit primarium dignificationis humane
nature qui vicium mulieris reparauit et
pro tanto mulieribus excellentior
existit. Ideo mutato nomine honorifico
communi nomine mulieris appellatur
Dicitur etiam Christus filius hominis non
autem hominum ad distinctionem aliorum qui ex
utroque parente gignuntur. Christus non in-
venit parentem humanum in terra sed in celo unde
dicit se habere patrem. Etiam non dicit se fi-
lium dei sed filium hominis et hoc rone
humilitatis quod est contra illos qui semper
volunt se a digniori denominari uel
etiam quia ipse iudicabit in forma
dei sed hominis rone humilitatis appellat
se filium hominis non filium dei. Notandum
etiam quod dominus iudicabit mundum in forma
humane nature propter tria primo quia sic
venit in forma humana hominem redi-
mere quem scilicet homo ipsum Christum in eadem
forma iniuste condempnat ita ipse in eadem
forma eum iuste iudicabit. Unde in psalmo

Deus iudicium tuum regi da ps° ad con
2 fusionem iudeorum qualiter videntes se
iudicari ab homine quem credere noluerunt
confundentur ysaie in° quid eum perient
et confundentur Tercio ad penam reproborum
3 videntium se iudicari non ab angelo
sed ab homine et ad gloriam electorum vide
ntium in iudice humanam naturam excellentis
sime exaltatam Sed quia dictum est quod xpus
homo iudicabit pro huius saniori
intellectu est sciendum quod est multiplex iu
dicium sicut distinguitur in quadam magistrali
expositione super illud ysaia Cor stulti
fili nescitur quod sancti de hoc mundo iudica
bunt Est enim iudicium primarie auctoritatis quo
1 iudicabit tota trinitas ps° Cum accepero
tempus ego iusticias iudicabo Est
iudicium promulgationis quo iudicabit
3 xpus homo de quo dicitur Jo v° pater
omne iudicium dedit filio Est iudicium
assessorie dignitatis quo iudicabunt
3 sancti Sapientie iii° Iudicabunt sancti naciones
et specialiter perfecti de quibus dicitur Math xix°
Vos qui reliquistis omnia et secuti estis
me de quibus dicit Beda super eodem
vos iusta prorsus quedam digna retri
bucio ut qui pro xpi amore mundi
gloriam contempserunt ei in iudicio assideant
et velud assessores iudicii [illegible]
condempnacionis assistent et qui ab eius
amore nulla in hoc mundo poterunt
racione divelli illic cum xpo [illegible]
nisi Est iudicium iudiciarie potestatis Est
x iudicium comparacionis quo minus mali
iudicabunt magis malos Math xii°
Niniuite surgent in iudicio Est
iudicium dispositionis quo iam iudicati
7 sunt infideles Jo iii° qui non credit iam iudica
tus est Est iudicium retribucionis
6 quo iudicabit omnes bonos Math xxv°
venite benedicti patris mei Tercio
ponitur venientis iudicis honorificata
denotatur veniente in nubibus celi
1 Sed contra tunc non erunt nubes quia
aer non poterit ingrossari nec aqua
rarefieri cessante motu celesti quod est
principium alterans que requiruntur ad

nubium generacionem Dicendum est quod ille nubes
miraculose generabuntur et hoc erit
propter tria primo ut in nube veniat qui
in nube ascenderit quia Act i° dicitur
dicunt eo ascendente in celum nubes
eum tulit ita eum deferet Et iudicium
unde Act i° primo dicitur veniet quemadmodum
vidistis eum euntem in celum Secundo ut
corpus in nube videri possit tanta enim
corporis xpi claritas erit quod non nisi in nube vide
ri poterit Caligo sub pedibus eius Et ibidem
nubes et caligo in circuitu eius Tercio
ut sit iudici pro tribunali sedenti Na
cum mira nulla sua perfectio deficit nisi in
iudice pro tribunali sedente Nam tronus seu
tribunal xpi erunt nubes iuxta illud
Dan vii° Ecce in altissimis habito et
tronus meus in columpna nubis Quar
to ponitur iudicis potestas et iurisdictio Cum
potestate magna Quinto ponitur eiusdem
maiestatis coactiva execucio Et ma
iestate hec duo requiruntur in iudice scilicet
potestas et execucio iurisdictionis ut ad
eum pertineat Ro° xiii° [illegible] et constituit
iudicem se me et Eccl vii° dicitur Noli
querere fieri iudex nisi virtute irrumpere possit
iniquitates vel potestas pertinet ad punicionem
malorum maiestas ad premiacionem bonorum
vel potestas potest referri ad humanitatem maie
stas ad divinitatem quam reprobi non videbunt
nisi in effectu et experiencia pene Tho
[illegible] ostendit maiestatem suam in potentem
penalitatem Et non quod maiestas xpi
appareret seu apparebit in honore comitum
cantium vel multitudine celestium spirituum
patriarcharum prophetarum apostolorum martirum
et omnium electorum iuxta illud Zacharie
xiiii° Ecce dominus veniet et omnes sancti
eius cum eo Sed hic dubitatur utrum dominus
debeat videri ab omnibus in iudicio in forma
gloria Dicendum quod sicut quod caput debet confor
mari membris sed membra xpi appare
bunt in forma glorie patet i Cor xv Se
minatur in infirmitate resurget in virtute
Vn ysa xxxiii° Regem in decore suo vide
bunt et hoc etiam colligitur hic ex verbo que

dicit Maiestate vn maiestas quidam
gloriam importat vnde aug' dicit feli
ciam quid fiunt e caro per maie
et maiestas humiliata per carne sed
de hac gla reprobi nullam delectacionem
habent neque sapient sed magis velud
vidi torquebunt vn ysa videant et
confundantur rcta

Hys autem fieri incipientibus
respiciate et levate capita vestra
quoniam appropinquabit redempcio
vestra Et dixit illis similitudinem
videte ficulneam et omnes arbores
cum producunt ex se iam fructum scitis
quoniam prope est estas: ita et vos cum vi
deritis hec fieri scitote quoniam prope
est regnum dei Amen dico vobis quia
non preteribit generacio hec donec omnia
fiant Celum et terra transibunt verba
autem mea non transibunt

Hic ponitur finalis consolacio electorum
tercium considerate et specialiter ex
tima que est tercia pars principalis
ewangelii in qua sponsus electos
erigit explicat prima exhortacione co
solatoria / 2o similitudine manuductoria
ibi et dixit illis similitudinem / 3o assercione
certificatoria ibi amen dico vobis
Circa primum duo facit primo premittitur
monicio exhortatoria / 2o adiungit
causa consolatoria ibi appropinquabit
In primo duo implicantur primum est atte
ncionis excitacio ibi quiddam advertendum ibi
quia dicit / respiciate dicit ergo hys autem
fieri incipientibus ad peccatores tabescentes
pre timore ● expectacione malorum vos qui
estis germinis electi regale sacerdocium pa
petri ii Respiciate scilicet diligentem atte
ncione et levate capita vestra scilicet mentes
vestras gaudiosa expectacione erigite ysa
lx Gaudete cum letitia qui in tristitia
fuistis Nota quod veri spirituales debent le
vare capita per gaudiosam expectacionem
ut hic dicitur levare oculos per clamum
visione et consideracionem ps levavi oculos
meos in montes Item debent levare vocem
per scripture predicacionem ysa lii vox spe
culatorum tuorum levaverunt vocem Item
debent levare manus ad praestandum opa
ps Sic benedicam te in vita mea et in nomine
tuo levabo manus meas: Et hoc est quod ma
xime erigit nos ipse quod dicit primo ma
thei vos nec adorate in omni loco
levantes manus vestras // Moraliter expo
nendo primum hec verba ad themam de fine
pro adventu verbi mentali Respiciate
et levate capita vestra quoniam appropinquabit
redempcio vestra In quibus verbis duo
dicuntur primo inducuntur mentibus dilectis
condigna preparacio ad primum Respiciate
secundo ponitur ubi etiam benigna visi
tacio ad adventum quoniam appropinquabit redempcio
vestra primo sciendum est quod sicut habetur
primo ethicorum In anima considerantur due
potentie scilicet vis apprehensiva et vis appe
titiva secundum quas omnis bona disposicio
anime attenditur vnde secundum quod perfectam vis ap
prehensiva accipiunt virtutes intelle
ctuales sed secundum perfectionem virtutis appetitive
accipiunt virtutes morales et secundum hoc
dupliciter est perfectio sine perfectione quo mens
ad verbum etiam bene disponitur et pera
vit quo apte apprehensiva et quid
ad hoc dicitur Respiciate secundo quo apte
appetitiva et quid ad hoc dicit levate
capita vestra Circa ecclesiam apertem apprehensiva
et intellectiva mens bene disponitur in
duobus scilicet in mandatorum dei ingi
recordacione seu meditacione et superiore
intenta contemplacione de primo quod disponit
ad adventum verbi mentalem ondit beatus
augustinus qui verum requiem quem
post hanc vitam expiamus promittitur
quietis et hic etiam inter amaritudines
vite huius molestias suave iocundum
hanc requiem docimus sicut eius qui ca
promisit precepta diligimus vn Eccl x
xxiiio Nihil dulcius quam respicere
in mandatis domini Et intelliguntur hic
mandata non solum precepta decalogi
sed etiam consilia ad conscientias secundum quod dicit
bernardus super Cantica Sunt mandata que dirig
unt carnalibus animis ex lege vite
et discipline ut sunt quedam dispensaciones
que infirmis et pusillis corde respondent
nunc imponunt // De 2o videlicet quod contemplacio

dissonat quam ad adventum mentalem
patris, infra ubi ostenditur quod adventus
mentalis non nisi contemplativis proficiat
unde Mat vi^o Respicite volatilia celi
quia non laborant neque nent et cetera non
occupantur terrenis quibus sed volant sursum
per eam contemplationem et ibi pascuntur
mentaliter valde suaviter. Item melior est
dies una in atriis tuis super millia
ubi per atrium quod est anterior pars domus
intelligi potest premium psalmistarum quod
habetur in contemplatione. Item ad pre-
dictam appetitivam vel affectivam similiter
duobus disponimur duobus scilicet mentis
ardentis desiderio sursum erectione
et devotis gaudiosa exhilaratione.
De primo quod disponit patet per dictum qui
dicit quod sursum homines reducunt de
vitiis ad virtutes ad consequendum celestia et
divina per sui ascensiones in corde suo disposuit
usque in syon. Sed contra terrena desi-
deria impediunt ut Bernardus super Cantica Justi
quidem pravi desiderii delectationis ter-
re curvati volare non patiuntur et curvus re-
fert mentem, sed forte aliquando sublevatur.
Et hic sursum actio intelligitur per capitis
elevationem, unde et alibi de quibusdam
terre curvatoribus sic dicitur quod nemo illorum
levabat caput. // De secundo quod disponit
patet Philipenses iiii^o Gaudete in domino
semper iterum dico gaudete et sequitur dominus
enim prope est. Et ysa lx^o letare ierusalem et
sequitur ut sugatis et repleamini ab ubere consolationis
eius. Hec enim gaudiosa exhilaratio
notatur in levatione capitis. Tristes enim
incedunt demisso capite sicut legitur de
Achab in iii Regum xxi^o. Item et hester prius mer-
rore non potuit caput levare sed super
ancillam reclinat caput hester xv^o. Sic
fidelis anima pre tristitia longe expectationis
quasi tedio lassa habet caput sed modo et nos
appropinquante iubemur levare caput ad gaudium
spirituale. // Tertio ut dictum est premittitur
anime fideli ubi etiam benignam visitatio-
nem appropinquabit redemptio vestra in quo
ostenditur utilitas ubi etiam adventus men-
talis que est redemptio media amborum ca-
ptivitate qua anima detinetur captiva ut

statim dicetur infra a quibus omnibus
liberabimur per adventum ubi etiam de mente
cum modum possibiliter, scilicet de vita illa de qua
libertate dicitur Jo viii^o Si filius
vos liberaverit vere vos sed in mente ve-
liberi eritis. Perfecta enim redemptio quo
ad omnem servitutem simpliciter erit de alia vi-
ta, ut statim patebit. Nota eciam quod quatuor
sunt genera hominum que non possunt levare
capita sed habent ea depressa ad terram.
Primi sunt senes et valitudinarii
2° desides et pigri. Tertii terrenis im-
plicati. Quarti tristes et melancolici.
Per primos intelliguntur illi in quibus
tepet calor divini amoris mundane vi-
te consuetudine. Secundi sunt qui torpent
ocio tedii et lassitudine. Tertii qui sunt
lucris inhiantes terrenorum cupidine.
Quarti sunt turbulenti et prostrati
mentis hebetudine et hoc potest esse dupliciter
uno modo in malo sicut illi qui in malo
consilio nullum gaudium habere possunt in aliquo
bono spirituali. Alio modo in bono sicut
qui expectandi desideriis fatigati
de adventu ubi etiam quod vix cito non
venit tristantur. Et omnes isti de adventu
ubi etiam debent levare caput. Deinde
ad hoc appropinquat redemptio vestra tribu-
lationis causa consolatoria dicitur. Item
appropinquabit redemptio vestra quasi expe-
ctatis. Sed dicitur a quibus ratione redempti
sunt facta per passionem Christi quomodo ergo dicit
appropinquabit. Dicendum quod virtute passionis
Christi facta est quedam redemptio sed non omnes huius
redemptionis effectus plenarie consecuti
sunt. Adhuc enim gravamur nexibus
carnis quidam enim summus dicto Gitacelo
corporis ingemiscimus et gravamur.
Item de re vero tale tale ut dicitur ysaie x^o Et erit fortitudo ve-
stra ut favilla stupe et opus vestrum quasi scintilla.
Fortitudo vestra sicut dicit glosa
ut taro peruntur subito spiritu mor-
tale habet induerit immortalitatem eorum.
Nota quod multiplici servituti anima de corpore
est subiecta scilicet peccatorum alligatione fomitis
inferiorum sensuum illectionum passionum

infestacionem demonum temptacionum malorum
hominum persecucionem et corporis corrupcionem
ex qua nascitur cura quedam victus et ve
stimentorum et alia quibus subvenimus ne
mortalitati et ab omni tali servitute simul
sumus in glorificacione corporum redimemur
totaliter et perfecte simul cum ut dicitur Romanorum
viii° Creatura liberabitur a servitute corrupcionis
Unde sicut primus adventus filii dei fuit
ad reformacionem animarum ita secundus ad refor
macionem corporum celebrabitur secundum theologos
ut dictum est supra unde apostolus ad Phi
lippenses iii° Salvatorem expectamus dominum ihesum
christum qui reformabit corpus humilitatis
nostre configuratum corpori claritatis
sue et tunc ab omnibus predictis servi
tutibus liberi erimus malorum timore
sublato quando ponemur in libertatem
filiorum dei: et tunc vera redempcio non
est aliud nisi perfecta recepcio libertatis
corporis et anime et tunc iuste poterit dicere
christo illud Apocalipsis v° Quoniam occisus
es et redemisti nos deo nostro in sanguine
tuo et fecisti nos deo nostro regnum Deinde
cum dicit: Et dixit illis similitudinem manu du
ctoriam more palestinorum qui semper
per parabolas audire gestiunt quod eadem quoque
congruit quando agitur de eminus promissis
que ita alta sunt quod non intelliguntur
nisi congruis declarata fuerint exemplis
et duo facit primo ponit similitudinem secundo ad
aptat eam ad propositum ibi Ita et vos di
xit autem christus illis discipulis non tantum
eis qui dum in hac vita durare debent
usque ad vitam mundi sed in personis eorum
dixit quasi omnibus posteris eorum
credituris quasi unum corpus cum
ipsis cum ipsis Dicitur autem similitudo
una de ficulnea que est ficus prima ficus
pro arbore est feminini generis et sic declina
tur pro fructu autem accipiendo est eiusdem
generis et quarte declinacionis invenitur
tamen aliquando in sacra scriptura ficus pro
fructu in secunda declinacione ut ysaie xxxiiii°
massa ficorum Et in canticis Non erat fi
corum tempus Et arbores omnes quarum
tria sunt genera secundum ysidorum ethimologiarum xvii°
sunt plante maiores arbusta que sunt
novelle plantaciones et frutices qui
sunt arbores modicum a terra elevate
ad producendum ex se fructum q. d. gregorius
Dominica Sicut ex fructu arborum vicina
estas cognoscitur ita ex ruina mundi prope
esse cognoscitur regnum dei / Ecce hic ostenditur
quod fructus mundi ruina dicitur Ad hoc
enim crescit ut cadat ad hoc germinat ut
quecumque germinaverit cladibus consumat
Moraliter homo arboribus assimilatur
et quantum ad ortum et quantum ad occasum
et quantum ad fructum Quantum ad ortum
psalmo Et erit tamquam lignum quod planta
tum est secus etc. Quantum ad occasum
Job xiiii° lignum habet spem quod si precisum
fuerit rursum virescat et rami eius
pullulant Sic homo cum moritur spem
habet resurgendi Et quantum ad fructum
sicut infructuosa arbor excidetur
et in ignem mittetur sic et homo Mathei vii°
Omnis arbor et Luce xiii° dicit de ficu
infructuosa succide eam Item sicut
arbor secus viam non fructificat
sic et homo occupatus circa multa
Mathei xxi° videns fici arborem secus
viam venit ad eam christus invenit
nisi folia tamen Crisostomus impossibile est
arborem secus viam fructus conservatos
tamen servare sic difficile est hominem
circa mundum viventem innocenter conversari
usque ad vitam perpetuam idest finem attingere
Deinde cum dicit Ita et vos adaptat similitudinem
ad propositum dicens Ita et vos q. d. fructificacio
arborum est signum propinque estatis ita hec
erunt signum appropinquacionis regni dei
Notandum quod regnum dei comparatur estati et
hoc convenienter propter tria primo quod estas est 1
tempus lucidum sic et regnum celorum
Apocalipsis xxi° Claritas regni celestis
non eget sole neque luna ut luceant
in ea quia claritas dei illuminabit eam
Secundo estas est tempus fructiferum sic in 2
regno celorum reperitur omnis suavitas
spiritualium fructuum Unde Apocalipsis ultimo Ex utraque
parte lignum vite afferens fructus xii°
per singulos menses ex utraque parte fluminis
sunt tam de vita presenti quam in futura

xpus est sanctus lignum vite sz hic per
degustacoz ibi per fruitoz afferens
fructus xpo ex obseruancia decalogi
cum geminata caritate per singulos menses
idz p singulas etates et status hoim
quia ibi quilz pro statu suo saciabi-
3 Tercio estas est tempus iocundum sic et
regnum dei vn ysaie et venient in
syon cum gaudio et leticia sempiterna
super capita eorum gaudium et exul
tacione obtinebunt et fugient gemi
tus et dolor vn gregorius bn regnum
celorum estati compatur In hac enim esta
te cessabit pluuia lacrimarum ysaie
xxvo. Auferet deus omnem lacrimam
ab omni facie Item est tempus tran
quillum et serenum Sic ibi quia cessa
bit nubilum tribulacionis Thob iijo
post tempestatem tranquillum facis
vn gregorius vbi supra bn regnum
celorum estati compatur quia tunc mer
roris nostri nubila transit Item cessabit
frigus cupiditatum Zacharie iiijo Non
erit ibi neque gelu et frigus de hac esta
te dicit bernardus O beata in diebus plenitudo
splendoris z lucis solis status umbrarum
exinanicio defeccio pallidum fetorum
expulsio O phemie solstitium cum iam
declinetur dies O lumine meridianum O
vernalis species O estiua venustas O au
tumpnalis libertas et neque videatur
preterisse O yemalis quies et firmacio
Deinde cum dicit Amen dico vobis confirmat
premissa assercione certificatoria et duo
facit quia primo dubium remouet, posset
enim dici certum credimus quod veniet tribus
signis ipse sit regnum celorum sz adhuc
dubitamus quando uel qua etate illa signa
sunt futura Ideo benignus magister disci
pulos suos in hoc certificans dicit Amen
dico vobis idz vere q. d. sub iurame
to affirmo vnde et quod vobis dico
glo que dico vobis cum certitudine expe
ctate// Nota quod amen hebreum est
Et ut dicit beatus Augustinus super Jo nec greca
nec latina interpretatur est ausus ipsum
reuerenciam saluatoris qui confirmanda

veritate eo usus est Et sequitur Generatio
non preteribit generacio hec Quod tribus
modis intelligi potest primo ut per hanc 1
generacionem intelligatur generacio immortalis
omnium hominum que non preteribit idest non tran
sibit de mortalitate et statu huius secu
li in mortalitatem donec omnia fiant idest
donec omnia signa predicta fuerint com
pleta De hac generacione dicit Hieronymus De
hac generacio preteribit generacio aduenit preterit
generacio mortalis aduenit generacio immortalis
Aliomodo ut per generacionem istam intelligatur 2
iudaicus populus qui non deficiet nisi
eo vidente omnia hec signa populus enim
ille qui per occisionem et dispersionem non vi
det destrui et annichilari obmemoriam
crucifixi et adhuc sicut beatus Augustinus
exponit versum psalmi intelligens de iudeis
deus ostendit mihi super inimicos meos ne occi
das eos nequando obliuiscantur mei populi
disperge illos in virtute tua Tercio potest in 3
telligi nomine huius generacionis sexta
mundi etas que incepit a xpo et dura
bit usque ad finem mundi et est sexta etas
et generacio hec non est aliud nisi ecclesia
fidelium que non habet finem donec omnia fiant
Ceterum autem generaciones sunt transitorie
Ecclesiastes primo Generacio preterit generacio
aduenit sed generacio credencium perma
manet in eternum et hoc promisit dominus
petro pastori Luce xxijo Ego
pro te oraui petre ut non deficiat fides
tua Secundo addit quandam protestacionem
et assercionem promissorum dicens Celum
et terra transibunt// quod dupliciter legi
potest vno modo quod respiciat clausulam immediate
precedentem de permanencia ecclesie et fideli
quod enim per durat ecclesie et aliarum
rerum mutaciones futuras ne aliqui
suspicarentur quod ipsa xpianitas peritura
foret subiungit Celum et terra
transibunt et est sensus secundum thomam q. d.
Et si cuncta moueantur fides autem mea
non deficiet ex quo surgunt Ecclesia
preferri omni creature quia patitur omnis
creatura alteracionem fidelium vero ecclesia
et verba sancti ewangelij permanebunt
Aliud potest legi ut hec protestacio respiciat

omnia premissa designans futuris et
de appropinquacione regni dei et vulgariter
verba a bore xpi prolata Celum et terra
transibunt que dicuntur
ta valde stabilia et durabilia: transi
bunt id est suis modis mutabuntur ut supra
dictum est verba autem mea que videntur
prolatione transire non transibunt
quo effectum compleantur q. d. Ecce qu-
ta est stabilitas verborum meorum
quia facilius est quod tota natura subvertetur
quam intellectus verborum meorum
maneat incompletus Ipse enim portat
omnia verbo virtutis sue ad hebreos
primo vide 2m greg. licet sermo
xpi prolatione transire videatur
sunt tamen sua via immutabilia Extra primo
Sermo istius veritate plenus est id est
actu complebitur quod signatur per illud
qui est effectivus eius quod exprimit per primum
Et nota quod verum dei a verbis hominum differt
dissimilitudinibus quibus potest intellectualiter
concludi verba dei sine effectu transire
non posse primo in eo quod dicit veritate
Ro. 3 Deus verax omnis homo
mendax Secundo immutabilitate Numeri 23
Non est deus ut homo ut mentiatur aut
filius hominis quod mutetur Tercio in spiritualiter
qui enim de terra est de terra
loquitur qui autem de celo venit super
omnes est Joh. 3o Et ibidem verba que
ego loquor spiritus et vita sunt Math.
8 Tantum dic verbo et sanabitur
puer meus. Quarto in suavitate
Joh. vi Ad quem ibimus loquitur esse
Sexto in utilitate Rom. 10 verba
vite eterne habes Septimo in perfectione
Extra Sermo multa dicimus et deficimus
in verbis: consolator autem verborum
ipse est. Octava in stabilitate vel fi-
xione nam verbum dei non fluit primum
ut sanat 2m quod accidit de nobis ha-
tum fixum manet quod intelligendum
est non de vox vel hominis xpi sed de
verbo mentalis vel verbi beatus August.
ipse nec eadem sunt quod dicitur et dicit
aliud ut posset dici aliud sed simul

et sempiterne omnia alioquin modo
est tempus et mutacio quod eadem
de verbo ewangelico intelligi potest
pro quanto semper manebit instabile
ut hic et dicitur quando adhuc sicut
dubium verum per oppositum sensum
glosa Nam de rebus corporalibus
nichil est durabilius celo et terra
vel transibilius quam verbum sed hic comparata
ad verbum xpi se habent per oppositum
quia omne quod apud nos durabile
videtur esse ad eternitatem comparatum durabile
non est et omne quod apud
deum transire creditur sicut est verbum
fixum sine transitu tenetur et hoc est quod
dicit celum et terra. Nota quod beatus
August. xii super Gen. ad literam
distinguit triplex celum primum aereum
in quo aves volant 2m ethereum
in quo sydera stant Tercium empi-
reum in quo deus et sancti habitant
Primum celum transibit non quantum ad
substanciam sed 2m qualitatem quia renova-
bitur et depurabitur ab igne ultime
conflagracionis sicut terra et aqua
et erit terra in superficie sicut cristallus
Sic eciam celum transibit quia a motu
cessabit et habebit claritatem quam habet
sol et soli dabitur alia claritas
maior et similiter lune et hoc bonum
fiet propter honorem beatorum ut homine
glorificato cuncta conveniant Moraliter
nota quod dicitur celum et terra transibunt
quia mundus iste quantum ad sensum
appetibile transit primo Jo. 2o Mundus
transit et concupiscentia eius huius est quod
quamvis illius mundanis inhereat
ille est in continuo transitu Et pre-
cipue triplicem transitum instabilem
facit primo a culpa in culpam
Sap. 2o Coronemus nos rosis
antequam marcescant nullum pratum sit
quod non pertranseat luxuria nostra
Secundo de culpa ad penam Sap.
2o umbre transitus est tempus nostrum
Tercio a pena in penam Job xxiiii
Transibunt a frigore nivium ad calorem

mundi Bom autem suppletis mundi
et ea que in eo sunt facient triplicem
transitum commendabilem Primo quidem
transierunt a culpa ad penitentiam Genesis
xxiio Transeuntes primam et secundam
custodiam venerunt ad portam ferream
per quam penitencia designatur et hic transitus
designatus fuit in transitu maris
rubri Secundo transeunt a penitentia ad
sapientiam Eccli xxiiiio Transite
ad me omnes qui concupiscitis me
et de sapientia impleamini hic transitus
fuit figuratus per desertum in quo
filii Israel manna gustaverunt Exodi
xvio 3o Transeunt a sapientia ad vitam
eternam Psalmus Transivimus per ignem
et aquam Joh xiiio Sciens ihesus
quia venit hora eius ut transeat
de hoc mundo ad patrem et hic transitus
figuratus fuit in transitu iordanis
quo filii Israel ingressi sunt terram
promissionis Exodi xo Festinavit
populus ut transiret qui hunc triplicem
transitum facit hic est verus hebreus
et celebrat vere pascha vel phase
quod est transitus domini Moraliter
Nota quod sicut transitus celi et terre
corporalis preambulus est adventus
christi ad iudicium Sic transitus celi et
terre spiritualis est actualis ubi cum in
mente Et eum habet duo ex verbis pre
missis dicuntur Primum est ut inspirat homo
condigna dispositio Secundum est ubi cum
benigna visitatio Primum dicitur cum dicitur
Celum et terra transibunt 2m cum additur
verba autem mea non transibunt Circa
primum sciendum est quod per celum et terram
que sunt extrema corpora mundi possunt
intelligi duo extrema anime rationalis
que sunt scilicet spiritualis et corporalis
natura Per celum intelliguntur
anime superiores celum enim habet sublimitatem
in transitu Sic anima quia est
ymago dei sublimior est aliis crea
turis Secundo celum habet varietatem
in ornatu scilicet solem lunam et stellas

varias Sic anima 2m Auctorem super terram
ornata est variis potentiis et virtutibus
scilicet sole virtutis superioris lune virtutis
inferioris et stellis in potentiis sensibus
de quo ornatu anime cum potest accipi
illud quod scribitur Ezech xvio ubi
dicitur Anima adornata est auro et
argento quantum ad potencias intellecti
vas et vestita est bisso et polimito
quantum ad vires appetitivas multis
coloribus quantum ad sensus interiores co
gnitivos et operationes varias Tertio
habet celum perpetuitatem in statu quia perpetuum
et incorruptibile Sic anima ut dicit
beatus Augustinus xiii de ci dei In modo habet
quippe anima mortem suam cum vita ca
ret que vere anime dicenda est sed immor
talis est quia nunquam esse desinit quan
tumcumque misera est // Quarto habet celum
incorruptibilitatem in fluxu quia continue
influit in hec inferiora Sic anima co
tinue influit corpori alioquin corpus
deficeret et expiraret alias adapta
tiones habes infra in sermone virtutes
celorum per terram vero designatur
corpus 4or ratione Primo ratione originalis
corpus enim de terra sumptum est ut patet
Gen ii Secundo ratione nutritionis
nutritur enim corpus ex hiis que terra
gignit ut patet Gen ubi dicit dominus
Ecce dedi vobis omnem herbam afferen
tem semen super terram ut sint vobis
in escam // Tertio ratione locationis
proprius enim locus corporis est terra pomum
Celum celi domino terram autem dedit filiis
hominum // Quarto ratione resolutionis
quia in morte corpus resolvetur in terram
suam ut patet Eccli ultimo ubi dicitur antequam
revertatur pulvis in terram suam unde erat
et spiritus redeat ad eum qui fecit illum/
Igitur adveniente verbo eterno in mente
celum et terram transibunt idest ultra
transibunt quia scilicet extra et supra
omnem statum corporalem hominem elevabuntur
et movebuntur tam 2m animam quam 2m
corpus ut exeuntes veterem hominem
cum actibus suis induamus novum
qui 2m deum creatus est Ephe iiiio

ad quod hortatur apostolus ad Romanos xiii
Induimini dominum nostrum ihesum christum. Reno-
vabitur autem homo secundum animam per
reformacionem ymaginis deformate ve-
tustate delictorum culpabilium. Ad quam
reformacionem anima procedit triplici transitu.
Nam primo transibit ab oblivione
memorie ad acquirendam dei etiam
presenciam per iugem recordacionem.
De hoc transitu dicitur in psalmo: Transibo
in locum tabernaculi admirabilis ubi
intellectu resumendo prudentiam ibidem
que omnia operatur eterne desideranti dei
etiam presenciam. Unde incipit David ipse
dicit: desiderat cervus ad fontes aquarum,
sic anima mea ad deum fontem vivum.
Item fuerunt michi lacrime mee panes et hoc
propter prolongacionem presentis incolatus scilicet
presentis vite sicut enim dicit: heu michi quia
incolatus meus prolongatus est, et sequitur
Dum dicitur michi cottidie in cogitacionibus meis
ubi est deus tuus, tunc presenciam eius desi-
derans et subdit: hec recordatus et effudi
in me animam meam. Gregorius in glosa et sequitur
quia transibo in locum tabernaculi admirabilis
usque ad domum dei. Invenimus presenciam dei
saltem quodam transitu admirabilem
pro possibilitate status presentis sicut taber-
naculum est viatorum habitaculum et ibi in-
habitabo usque ad domum dei id est usque ve-
niam ad domum dei ubi ipsum perfecta
fruicione videam. Sic deum exquisivit
beatus Augustinus primo confessionum ubi postquam
quesivit deum per omnes creaturas cor-
porales et tandem venit contra ipsam cogitacionem
transcendens ipsas ymaginaciones corpo-
ralium intravi inquit ipsius animi mei
sedem que illi est in memoria mea ubi
dignatus es habitare ex quo te didici
et in eo te doceri // Secundo transibit
ab obfuscacione ad contemplandam sapienciam
per luculentam intelligencie perscrutacionem.
Unde Ecclesiastici xxiiii: Transite ad contemplandam
sapienciam quod dicit anima oblita scilicet sui vani-
tatum sensibilium et fantasmatum et in
solius dei contemplacione quiescam.

Unde beatus Augustinus xiiii de trinitate: Cum
attendente anima ad participacionem
nature virtutis et bonitatis illius qua ipsa
natura cui feliciter inheserit immutabile
videbit omne verum. Enim dicit scriptura:
satiabitur in bonis anima eius sive eius
desiderium in bonis scilicet immutabilibus et
erit in abscondito vultus eius ne deinceps
corpus violetur nec peccare delectat // Tercio
transibit a torpore ignavie ad degustan-
dam eterne dulcedinis affluenciam per
ardentis amoris desiderium et inflexionem.
Qui transitus pulcre figuratus est
Hester ii ubi dicitur quod puelle oposite
de triclinio feminarum ad cubiculum regis
transibant. Puelle enim sunt anime amore
per graciam renovate et bene composite
exeuntes de triclinio feminarum id est mun-
dane delectacionibus commixtarum spiritualiter
desiderantes transire merentur ad cubiculum
regis id est ad secretum contubernium et
intima ubi etiam ubi totus affectus dul-
citer in deum rapitur et eius amplexibus
suavissimis astringitur et ubi munda
anima vere et non ficte contemplatur ut dicit
beatus Augustinus in sermone de virginibus
de quo amplexu anima gloriatur Canticorum ii: Leva
eius sub capite meo et dextera
illius amplexabitur me. Secundum corpus
vero homo renovabitur triplici transitu.
Primo corpus transit a carnalium ob-
lectacione ad spiritualitatis debitam suppres-
sione ut videlicet corpus quantum ad appetitum
animalem sit subditum imperio racionis. Unde
spiritualibus racionabilibus dicit Deuteronomii
xi: vos transibitis et possidebitis
terram egregiam id est corporalem que vo-
bis subiecta erit // Secundo corpus transi-
bit a sensibilium concupiscencia et aviditate
corporum et specierum ymaginabilium quie-
tacione. Unde Iheremie xxxiii: Adhuc
transibunt greges ad manum numerantis
et hoc erit quando mens potens est de sen-
sibus corporis et eorum actibus atque de
formis ymaginibus ut sciat et valeat
recte ad interiora mentis vocare et colligere
ita libere sicut greges ultimo transeunt

ad maius mundans et hec retractio sen-
suum et collectio spirituum est necessaria mentis
in contemplacione sicut dicit beatus Augustinus
super illo verbo Exodi xxxiii Cum ergo moyses
minasset iterum ad interiora deserti ap-
paruit ei dominus // Secundo corpus non tran-
sibit a passionum molestatione
ad penalitatum et afflictionum eciam
tollcacione Unde dicitur de humano corpore
illud Deuteronomii Non transibis hodie i-
cam in presenti vita terminos moab Moab
interpretatur de patre natus et designat pe-
nalitates corporis que originem habent
a primis parentibus quas ita transi-
sitis quibus ut eas pro dei amore
eciam tollet vel omnino non senciat
quantum felicior transitum fecerat sanctus
Laurencius cum dixit Carbones hy-
mo dolorem sed refrigerium mihi prestant
Agitur quod sit de nobis celum et terra transi-
vit certissimum argumentum est quod verbum
eternum verum loci non pertransit quia
recedendo a nobis sed quasi in medio ma-
net et hoc est quod subditur verba autem
mea non transibunt quasi diceret secundum ad opta-
hant quotcumque homine celum et terra
id est anima et corpus transeunt et hec
per gratie innovacionem illud verbum eternum
non transibit ymo ad eum venit per
mentalem eius acceptorem Dicit autem
pluraliter verba licet sit unum verbum et simpli-
cissimum et hoc tamen propter diversam dispo-
sicionem et capacitatem mencium in quibus
concipitur iuxta illud Johannis xiiii Ad eum
veniemus et mansionem apud eum fa-
ciemus tum propter varios effectus quibus
verbum eternum in mente concipitur et gignitur
et quantum ad hec duo dicitur [illegible] Ezech
c. i(?)o dicitur lumine divinum quod est
unum summe est simplex in essencia summe
multiplex in efficacia et diversabilibus
et nostrum exemplariorum theorie (?) diffuse
mentibus [illegible] et in se simplificatur
in theoria commensuracione secundum quod ditatis
singulis ordinat mensuras capaci-
tatis Unde etiam quod omnes tres persone

in mente venit licet soli verbo mentalis con-
ceptus ascribatur propter quod etiam dicit pluraliter
Johannis xiiii Ad eum veniemus et non veniam
quia opus trinitatis ad extra est indivisum
seu opera sunt indivisa ut sit sensus verba
autem mea id est verbum quod ego sum multi-
pharie diversis mentibus infusum quantum
ad primum sensum vel multis modis effecti-
bus in mentibus fidelium conceptum et ge-
nitum quantum ad secundum sensum vel sic verba autem
mea id est verbum essencialiter sumptum quod con-
venit tribus scilicet suppositis quantum ad tercium sensum
et ex hoc patet ad secundum quod [illegible] autem
erat mortalizatum innovebatur etc.

Erunt signa in sole luna et
stellis Luce xxi Verba ista licet
ad litteram dicta sunt de secundo adventu
tamen sicut audivi (?) alios tamen specu-
lantibus apud retorque possumus
ad primum adventum scilicet Christi incarnacionem
secundum sensum allegoricum adtamen evidencia
secundum quod secundum philosophum libro ethicorum signum
est illud quod est insolitum preter communem
cursum nature ad alia significandum
et quia circa misterium incarnacionis
multa sunt facta contra cursum nature
repugnancia que tunc contigerunt
ideo ibi multa signa facta extiterunt
quare ergo de ista benedicta incarnacione
dicitur convenienter Erunt signa ymo
iam facta fuerunt licet enim quando Christus
hec verba dixit incarnacionis misterium
fuit iam impletum non tamen adhuc
fuit mundo cognitum et ideo quantum ad
rem rei transierat impletum quamvis
sed quantum ad rem signi adhuc erat fu-
turum quia etiam quedam signorum de ipso
adhuc implenda restabant Idcirco non
congrue dicit Erunt signa In quibus quidem
verbis duo notantur Primum est persone
ad incarnacionis precium concurrencium me-
taforica descripcio Cum dicitur in sole luna
et stellis Secundum est misterii incarnacionis
denotacio ibi cum proponitur erunt signa Primo
autem concurrentes ad incarnacionis precium
fuerunt ille Christus Maria et apostoli
Christus inquam tamquam persona in qua incar-
nacio ineffabiliter est facta qui per solem
intelligitur Virgo Maria tamquam

persona ex qua tarō illa ineffabiliter
e assumpta que per lunam signatur Sed
apli tanquam persone per quas hec nobis
salubriter sunt cōpalata qui licet nō
concurrerent ad incarnationis misterium
personaliter adimplendum concurrerunt
tamen ad eius predicationem cōpalandum
que per stellas signantur Et in hijs
omnibus facta sunt signa mira et
stupenda ut infra patebit // Primo igitur
per solem intelligitur xpus triplici
ratione primo enim ratione fontalis principij
Sol enim secundum ysidorum libro ethi^rum^ est fons
totius luminis cuius illustratione superiora
et inferiora illuminentur vnde bene dictus
est sol quasi solus lucens a se Sic xpus
est lux lucis et fons luminis de quo dicit Joh
primo Erat lux vera que illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum et in quarto sede
prolocutus declaratur qui prima causa illuminat
omnia et a nullo illuminatur qui ipsa est
lumen perfectum Secundo ratione carentie epi
cicli Est autem epiciclus secundum astrologos
paruulus circulus in quo figitur corpus
planete a quo eciam planete patitur
retrogradationem: et quia sol nunquam est
retrogradus non est opus ut assignetur
ei epiciculus Per epiciclum autem intelligitur
peccatum quo a celesti patria patimur retrogra
dationem Solus autem xpus fuit sine peccato
unde pro magno miro et nouo dicit Johannes
de xpo Joh primo Ecce agnus dei ecce
qui tollit peccata mundi Super quo verbo
dicit beatus Augustinus Si agnus ergo solus
innocens est Non sic de aliis unde Leo papa
quantumcumque tristis et quantumlibet hec vita durat
quodam tamen puluere terrene conuersationis
aspergitur ut in cor humanarum mentium ad
dei ymaginem conditarum nunquam a fumo
vanitatis alienus ut nō quadam storia
possit fuscari Solus autem xpus est
sine epiciclo peccati qui ipse solus est inter
mortuos liber // Tercio ratione motus
ecliptici Nam sol per lineam ecclipticam
mouetur que est linea ymaginaria in
medio zodiaci a qua cetere planete
deuiant intersecantes eam nunc ad meridiem
nunc ad aquilonem Sic xpus in omni motu
sue conuersationis nunquam deuiauit a

medio virtutis pro eo Quod dicit xpo Vias iu
sticie ambulabam et in medio semitarum
iudicij Omnes enim declinauerunt ab hac
recti^tudi^ne sine adversis prosperitatis sine
ad sinistris aduersitatis et hoc est quod
loquitur psalmista Omnes declinauerunt
simul inutiles facti sunt et cetera usque ad vnum
Hic vnus est xpus Dicit autem hec racio ap
dicta quia illa summa expertes errantes
peccato quod in xpo non fuit Sed hec racio su
mitur ex parte rectitudinis vite et habitus
virtuosi quos habuit Secundo per lunam
intelligitur virgo gloriosa similiter tripli
ratione Primo ratione singularis pulcritudinis
et luminositatis Luna enim pre omnibus side
ribus est maxime luminosa vnde secundum ysidorum
luna dicitur luminum vna antho^te dicitur
principaliter et maxime quia corpori solari
est similia et magnitudine et pulcritudine et
Sic beata virgo est xpo in plenitudine similia
unde Bernardus profundissimam diuine gracie
ultra quam credi potest maria penetrauit
abissum ut quantum sine personali vnione
creature conditio patitur luci illi in
accessibili videatur immersa vnde sicut
luna non habet lumen suum a se sed accipit
a sole receptum quod reflectit in terram et
per illud noctis tenebras fugat et de
pellit Sic et virgo maria Unde magister
alanus O maria tu virtutum adeo tibi
inditarum magnificis exemplis ad
imitationem tui nos prouocas sic et noctem
nostram illuminas quod si quis vias tuas fuit
insectatus habebit lumen vite Secundo
ratione spiritualis efficacie et potestatis qua
habet super corpus hominis quia circa
humani corporis mutationem virtus lunaris
potissime operatur vnde dicit ptolo
meus libro de iudiciis astrorum Sub
luna magis continentur egritudo et sanitas
timor et dampnum propter quod in celebriore
medicine perfecte non discernit quando
lunaris effectus in corporalibus non
agnouit ut dicit ypocras in principio
pronosticorum et galienus de quinto de diebus
creticis Et reuera virgo gloriosissima

ht singularissima virtute et efficacia
super humanam naturam. Unde ipsam alloquens
Cassianus in quadam epistola sic dicit Tu
prona humanam gratis tu afflictis me
dicina singularis cuius tibi non equat
nunc ad peccare sit commune // Tercio
racione varie apparentie et mutabilitatis
luna enim diversas facies sui luminis
ostendit quia nunc nichil luminis quo
ad nos nunc videtur monoydes id est ar
ticularis vel corniculatis nunc dyatomos
id est per medium secta nunc amphicirtos
i. non plene rotunda nunc pansileos
id est ex toto plena et rotunda. Sic beata
virgo recipiendo lumen mutata est
quadrupliciter. Primitus enim nichil habebat
luminis sed ad instar lune corporalis quarta
die lumen gratie recepit ut prima dies
eius sit tempus quo fuit in lumbis
Ade et patriarcharum sicut originali
principio remoto. Secunda dies est
quo fuit in seminibus Joachim et anne
sicut de medio principio effectivo. Tercia dies
dicitur est illud brevissimum tempus quo
fuit de actuali conceptionis principio medio sed
illa tercia dies vertatur in tenebras non
eam requirat deus desuper nec illu
stret lumine Job iii°. Quarta autem
dies est conceptionis spiritualis qua fuit
de utero sanctificata et tunc primo aspectu
in ea rota solis id est divinitatis lumen
recepit et illucescere cepit facta est quasi
corniculata modicum adhuc lumen
ostendens. Per graciam enim illius sancti
ficationis neque fomes extinguebatur
neque porta celi aperiebatur. Dicit tamen duos
effectus habuit qui sunt culpe originalis
expiacio et fomitis tanta restrictio
ut amplius non posset peccare. Hii sunt
duo cornua lune primordia nostre salutis
in virgine beata de quo dicitur cornu
dr luce primo. Et crevit cornu salutis
et bene crevit quia in novilunio luna
cornua gerit versus orientem. Sic
maria gratiam divinitus acceptam ad deum

erexit et per considerationem in deum retu
lit et reflexit unde cecinit illud luce
primo. Magnificat anima mea dominum
Hec luna facta est dyathoma in spiri
tus sancti obumbratione et in filii sui
conceptione et tunc sanctificationis gratia
de ea operabatur duos alios effectus qui
sunt fomitis omnino extinctio et liberi
arbitrii in bono confirmatio: ita ut
que prius ex sanctificatione prima pec
care non potuit iam non posset nec
libere peccare. Et luna ex tunc media
cornuta videtur esse completa et per
fecta perplexione actuositatis interne
Sic que prius lumine vacua apparebat
Nam fomes qui de prima sanctificatione
peccare non potuit et remanserat
in essentia nunc fuit totaliter sublatus
et extinctus originali etiam peccato
extincto et expiato // Sed adhuc contu
bili liberi arbitrii remansit potestas
ad bonum et ad malum. Fuit autem liberum
arbitrium fuit ita in bono confirmatum
ut non posset inclinari ad malum que
quidem confirmatio non fuit liberi arbi
trii oblatio sed eius perfectio // Contra
hec luna tercia fuit amphicirtos
in filii eius inhabitatione qui fuit in
eius utero et mansit mensibus nove
ex quo fuit ultra producta quo ad du
os effectus reliquos. Primus erit reli
quiarum fomitis curatio. Nam mea sed
dispositiones fomitis sublate fuerunt sed
quando morbus curatus est adhuc infir
manet reliquie curande // Filius effec
tus ipsius corporis sive corporalis dedi
catio. Tunc enim non solum mentis et cor
eius tanta luce divinitatis resplenduit
ut ita esset dedicata ad divina quod in illicitis
usibus etiam licitis eam aptari esset
impossibile quod figuratum fuit in hac
porta quam vidit Ezechiel per quam
solus deus egrediebatur et ultra clausa
erat in eternum Ezech. xliv°. Et tamen
corpus illud licet sanctificatum adhuc

adhuc tamen non pleno beatum //
Vltimo hec luna gloriosa fuit pauli
legis et perfecte plene in sua assumptione
qui in anima et corpore fuit assumpta
tunc enim fuit facta in conspectu dei luna
perfecta in eternum ut dicitur in psalmo hec enim
dictum fuit de semine david et autho
ritate refertur ad beatam virginem que
fuit de eius stirpe Ipsa enim luna perfecta
in eternum quia nunquam amplius erit de
fectiva sicut hec luna corporalis que
suam plenitudinem non amittit de huius glo
riose virginis plenitudine dicit Jeronimus
plena siquidem est gratia dei plena virtu
tibus plena non potest possideri plenitudinem
nec minus si gloria plenam et super
plenam habet et possidet in filii regno
que tamen plena et super plenam
fuit in hoc exilio huius vite cui ab
angelo dictum est Aue maria gratia
plena // Tertio per stellas intelliguntur
apostoli et apostolici viri triplici ratione
Sunt enim stelle lucis delative aeris
divinative et caloris generative: lucis
nempe delative unde vocantur lucis
vehicula ab alfragano eo quod sunt corpora
luminosa solis a quo recipiunt lucem
Sunt enim aeris divinative quia ut
dicit beda stelle ante tempestates
excitant et coruscant nunc serenitatem
generant Sunt preterea caloris generative
unde platonici dixerunt stellas esse
ignee nature sed aristoteles et alii philosophi
qui dicunt stellas esse nec calidas nec
frigidas subiective nec ipsum celum
vim dicunt sed calide sunt effective
sic apostoli lucem christi per mundum pro
vexerunt clara predicatione quo ad
primum: nam mutat de miraculorum operatione
quo ad secundum: corda fidelium inflammant
exemplari eruditione quo ad tertium
De primo dicitur mathei v vos estis lux
mundi: De secundo dicit augustinus in sermone
de apostolis Dedit deus apostolis potestatem
super naturam ut eam commutaret super
demones ut ipsos deicerent super elementa
ut ipsa immutaret super mortem
ut ipsam contemperarent super angelos
ut corpus domini consecraret // Hec etiam
potestas data est eorum successoribus et in
illud tempore vero hii etiam habent potestatem
claudendi celum et convertendi vinum
in aquam in sanguinem // Tertio dicit
valerius potentius illud mathei quinto
vos estis lux mundi adveniente
luce diei egritudines allevantur
homines a sompno excitantur aves
garriunt bestie ad latibula sua redeunt
Sic luce apostolorum veniente mundus fuit
edificatus in credendis fecundatus
in operibus bonis a peccatis allevatus
excitatus a negligentiis: divinatus
de contemplatione celestium exceptus
a potestate demonum que etiam auctoritas
videlicet ad primum dicitur ecclesiastici super mathei Propheta
deus omnia tria dicit sic Misit christus
apostolos sicut sol radios suos et sicut
sol in radiis suis apparet sic in illorum
doctrinis signis et virtutibus christus
agnoscitur etc
Erunt signa in sole luna et
stellis etc viso de personarum
circumstantia ad precognitionem incar
nationis inclinativarum descriptione
Secundo restat videre de signorum
in eis apparentium instituta de signatione
Et primo videndum est de signis que
apparuerunt in sole scilicet in christo que
fuerunt tria insignia que de sole cor
porali legimus iuxta intellectum // In
sole namque legimus accidisse signum
stationis: signum retrogradationis
et signum abstractionis ut supra decla
ratum est in postillando Sic in christi in
carnatione fuerunt illa signa instan
tanea corporis formatio nature cor
rupte reintegratio et divine glorie
occultatio Primum igitur signum fuit in
stantanea corporis formatio quam
significavit solis statio de qua legitur
Josue x quod steterit sol Nam enim motus
solis in circulo obliquo sit causa quare
omnibus distinctis inferioribus de nullo
generato per naturam verum est dicere solem
stare Item cum omnis actio naturalis
sit in motu et quodam transitu et

successione z nulla tali actione est
statio nec deproducta tali actione pro
quocumque tempore verum est dicere non
stare propter continuum fluxum mutabilitatis
et subiacet ac per hoc numquam in eodem
statu permanet / Secunda igitur sic bene
dicta incarnatio non operatione naturalis
agentis nec successione temporis sed in instanti
facta fuit nec ipse christus mutabilitati
nature corrupte subiectus fuit ut
patet quia non nonnunquam manus peccatorum
exemptus ab illis qui ibi scilicet de primo
parte tetiderunt quando operantur ymaginem te
repulsi fuerunt nec potuerunt stare
ut dicitur in psalmo / Ideo non incongrue
dicitur in sua incarnatione solempni-
tate / In quo signo ineffabilis vir-
tus divina relucebat in quatuor
que ibi fiebant / In eodem namque
instanti videlicet instantanea corporis
formatio anime rationalis infusio ut
usque eum supposito divino ypostatica unio
gratiarum et virtutum perfecta continea-
que omnia supra sunt communi lege nature
et ideo pronosticat nobile signum de isto
sole sub ditiori / Item contra cursum nature
ut patet per philosophum in de animalibus et per
beatum Augustinum tricesimo .4. de trinitate corporis
humani formatio xlv° diebus perficitur
quia sex diebus est sub forma lactis
preter nouem diebus sub forma san-
guinis: duodecim aliis diebus
consolidatur in carne et extunc in decem
et octo diebus organizatur z tunc
anima infunditur que etiam in successione
sui temporis z non in instanti speciebus et virtu-
tibus perficitur videlicet ex longo studio
et labore / Sed hec omnia in christo sunt
completa in uno eodemque instanti
quare hic magnum et novum signum
fuit in christo de quo Jeremie xxxi° dicitur
Novum faciet dominus super terram
mulier circumdabit virum super quo verba
dicit Augustinus / Sic erat vir ihesus non
dum natus scilicet sapientia non etate anime
virtutibus non corporis sed maturitate sensuum
non corpulentia membrorum neque enim

minimus sciencie fuit ihesus conceptus
quam natus parvus quam magnus sive quando
latet in utero sive quando vagiet in pre-
sepio sive iam gratia plenus interrogans
legis doctores in templo sive iam perfecte
etatis docens in populo: iam perfectus fuit
et plenus spiritu sancto / Secundum signum
fuit nature corrupte reintegratio quod
figuravit solis retrogressio facta tempore
Ezechie ysaie 38 et quarti regum xxvi° ubi dicitur
/ sol reversus est decem lineis per quas
descendat in horologio achaz / Nota
hystoriam / Natura signum humana
olim in statu innocentie constituta quodam
assimilabatur soli propter puritatem naturalium
et gratuitorum in quibus condita fuit sed
hoc tandem a sua puritate declinando
descenderat quasi decem lineis per trans-
gressionem decem preceptorum decalogi
in horologio achaz et post fatatis sicut quando enim
mandata propter violat quasi tot lineas
solis absentia intercepto transgressionis
obitu obumbrat ut dicit glosa ibidem
Vel quia per illas lineas in horo-
logio achaz que fuerunt ibi duodecim
distinguebantur hore diei possimus
enim per duodecim lineas illas accipe
duodecim nobiles z preclaras conditio-
nes in quibus homo conditus fuit quarum
sex accipiuntur penes corpus et sex alie
penes animam / Prima fuit propagatio in-
tegritatis in statu innocentie fuisset corporis
immaculatum et commixtio sine concupiscentia
libidinis et partus sine labore et
dolore secundum beatum Augustinum / Secunda condi-
tio fuisset complexionis sanitas fu-
isset enim humana complexio ad medium
redacta nec esset humorum discrepancia
et per quas fuisset ibi sanitas continua
Tertia iusticie originalis integritas
que consistit in perfecta obediencia virium
inferiorum ad rationem superiore neque
enim esse potuit aliqua sensualitas rebel-
lis ipsi rationi obedienti deo / Quarta
est corporis et anime insensibilitas
neque enim fuisset ibi esuries neque sitis
neque frigus neque estus neque labor
neque dolor neque verecundia / Quinta

fuit immortalitas poterat enim homo
non mori propter manutenentiam dei
et esum ligni vite // Sexta fuit tran
quillitas vite in paradiso qui est locus
tranquillitatis voluptatis et exulta
tionis secundum Damascenum // Septima fuit peccati
immunitas quia factus est homo non solum
sine peccato sed etiam sine omni inclinatione
peccati // Octaua cognitionis perspicuitas
quia habuit triplicem cognitionem scilicet dei
non enigmaticam sicut nunc sed per quandam
inspirationem non tamen ita claram
sicut habent beati in patria etiam habuit
cognitionem sui quia qualis fuit factus
sciuit vel quid agere vel cauere de
buit intellexit habuit nichilominus
rerum propter se factarum quibus et no
mina imposuit // Nona fuit virtutum
serenitas habuit enim caritatem et alias
virtutes infusas ut determinat magister Se
ntentiarum in 2o libro dist. 29 // Decima
beatitudinis securitas quia permanentes in sta
tu fuissent de paradiso translati ad celeste
Undecima arbitrii libertas quia homo
recepit a conditore liberum arbitrium
ab omni corruptela immune quo stare
posset si vellet // Duodecima fuit diuine
ymaginis dignitas quia ymago dei capax
erat et particeps secundum Augustinum per has enim
omnes lineas descenderat et iam ad de
clinium tenderat homo qui pene omnes
conditiones predictas per peccatum amiserat
et quasi tota dies humane felicitatis
declinauerat ut dicere posset illud Luce
24o Mane nobiscum domine quoniam
advesperascit et inclinata est iam dies
Duabus enim solum lineis ultimis
adhuc vix superstantibus scilicet liberi
arbitrii dotatione et diuine ymaginis
insignitione que due velut due linee
adhuc remanserunt ut secundum commentatorem vulnera
ta quo ad naturalia et spoliata quo
ad gratuita. Remansit quippe qui
liberum arbitrium sed depuratum quia per
peccatum recepit difficultatem ad bonum
et pronitatem ad malum. Primo enim homo
per liberum arbitrium potuit peccare

et non peccare sed post peccatum non potuit non
peccare ymago etiam dei remansit
tamen post peccatum sed quia deformata
quod lamentabatur quidam dicens Treni 4o
denigrata est super carbones facies
eorum et ideo non sunt cogniti in pla
teis id est diuersis ad vitam eternam tende
ntibus per has itaque decem lineas
sol humane conditionis non plene
descendat ut visum est ab omnibus aliis
decem lineis pertransitis et intrinsecis
in Christo sol humane conditionis reuersus
est per illas decem lineas per quas
descenderat in horologio Achaz quia
natura humana in homine Christo repo
sita fuit in omnimoda perfectione preter
status licet penalitates in se assump
serit dispensatiue non nature sue
necessitate sed magis amoris immensitate
Tertium signum est diuine glorie et huma
na occultatio que designatur
in naturalis solis obscuratio tempore
dominice passionis Luce 23o Fuit
autem in sole Christo triplex obscuratio
deo thesaurus diuine habundantie
occultatus est sub paupertate supreme
indigentie quia ille cuius domus fuit
diuitie et glorie ita pauper factus est
ut non haberet ubi caput suum reclinaret
et nihil fuit pauperior omni creatura
quia cuilibet creature etiam brutis pro
missus est locus quietis sue et de hoc
ipse conqueritur Mathei 8o vulpes fo
ueas habent et cetera habuit autem paupertatem
ab initio natiuitatis sue incepit ut per
per omnia conformis omnia palmo con
cludat tamen non erat ei locus in
diuersorio Luce 2o et ideo dicit Augustinus
Christus ob hanc causam tantam paup
ertatem sortitus est ut nos bonis celesti
bus affluentibus ditaret 2 Cor. 8o
Scitis inquit fratres mei gratiam
domini nostri Ihesu Christi qui cum diues esset
factus est pro nobis egenus ut eius
inopia diuites essemus // Secundo splen
dor diuine glorie obscuratus est quod homo
in infimo humilitatis vnde Apostolus

ad phil' ijo hu̅liat semetip̄ formã
servi accip'ens ɀ h̄itu inuentus ē ut
homo ꝰ obprobrium hom̄ ɀ abiectio
plebis obhanc autē cām tantaz
obpbrij vilitate glām suā occultari
voluit ut h'uanaz nām contemptui
subiectā suā diuītate honorabilit̃
sublimaret prout docuit btūs au
gustinꝰ ꝰ libro de kathezizandis
rudibus Esuriuit xp̄us qui oīa
pauit sitiuit perque cūcta/oīb' poti
et qui spualis panis ē esurientiū
et fons ꝗ sitientiū abitinē exestri
fatigatus ē qui seipm̄ fecit viam
nobis ꝰ celū velud mutus obmu
tuit ɀ coram conuiciatibus p̄ quē
surdus audit et mutus loq'tur victꝰ
est qui infirmitatū vincula ꝯstrīge
solūt · flagellatus ē qui oīmã fla
gella dolorū de corporibus hom̄ ex
pulit/crucifixus ē qui cruciatꝰ sanat
mortuus ē qui mortuos suscitat
Tertio speculū sanctitatis duo tenꝰe
obumbratū ē tamen p̄cto s̄ilē
quia ut dicit Theol' super illud Joh
iijo Sicut moyses exaltauit serpentē
in deserto dicit Sicut ille serpens spēz
bestie huit et venenū nō huit sic
xp̄us similitudinē pctī huit sed
tamē pctm̄ non gessit et hoc sig'm
dyaꝰ ꝯcretizatis ꝑpendat ut dicitꝰ
ꝑsona btūs Augus' super Mat' re
citat sic dicens Inter pctōres et im
pios natus ē qui ipo celo purior
apparet namꝗ radix auaritie in
eo nulla consurgit : nulla commouit
ꝯdia eius lingwa iracūdiam ꝯtinere
nesciit/ nulla anīm voluptate mol
litur oculi eius ꝯcupiaz nō admittūt
per ꝗ genus pollūt h'uanū : nulla
ibi iactantia ē nulla ꝗ malicia quid
plura nil in eo quod delectet me in
venio omēs meos conatus enatuat
an forte deus ē ille quē ullus potuit
maculare delictum recta

Erunt signa in sole luna
et stellis ret' ꝓpo de signis
que apparuerūt in sole xp̄o videndum
ē de signis que apparuerūt in luna
scz ꝰ virgine glosa Et quod in hac
luna apparuerūt tria signa admiranda
supra ꝑcnes ita que legimus de luna
que fuerūt naturalis sui motus cessatio
luminis sui occultatio et splendoris in
sanguine mutatio // hys correspondent
tria signa utiqꝫ stupenda que fuerūt
in virgine maria vz nāi eius ꝑp̄
nature mēstrū secundatio in spūssci
obumbratione/luminis ꝯmꝰ ꝑfidem
obfuscatio ꝰ filij sui ꝯceptione ɀ inmēsi
dulcoris ꝰ dolorem acerrimū ꝯmutatio
in filij sui passione De p'mo legitur
Josue xo ubi Josue imparuit lune
hys v'bis luna haylon ne mouearis
per quod figurat' p'mum sig'm ꝰ bta
virgine quod ē contra communem
nature cursū et preter nature motū
spūssctus btām virginē ineffabilr
impregnauit ut eēt simul mater
et virgo haylon interpretat' ubi sunt
v'si et ꝑ v'sos intelligunt' carnales
petulancie motus ɀ'ux illud p'um
Reg' xvijo Ecce nunc et v'sum ego interfe
cisti glosa id ē supbiaz et carnis ꝯcu
piscenciā ego vici/glosa itaqꝫ luna
bta virgo maria contra legem nature
v'sus haylone nō mouebat' ꝗ eius in
grauidatione carnis ꝯcupiaz nō opabat'
Unde petrus Rauanensis super illud
luce p'mo hic erit magnus et filius
altissimi vocabit' dicit sic O virgo ma
trem te fecit grā nō natura genitrix
te pfecit diā voluit quā integritas
nō sentiebat' ꝰ tuo ꝯceptu ꝰ tuo partu
creuit pudor aucta ē castitas sine ca
stitatis integritas roborata ē virgi
nitas sed solidata hoc sig'm ꝯsiderans
b'nꝰ ꝰ me' et super missus ē dicit sic
hic mirꝰ natura nō potuit usus nō do
cuit ratio nō capit ꝗ aliqua eēt sīl
mater et virgo Et nōnū dicit ꝗ hic na
tura nō potuit ꝗ ꝯ ordinē ibid inuꝗ
iuxta ordinē rerū inuenit' virginitas
ubi fecunditas pdita et nūꝗ fecunditas
ubi virginitas integra seruatur/sola

hec magis virginitas et fecunditas sibi
obviavit quod etiam signum in hac sanc
tissima luna preuidebat futurum et nobis
fidei oculis intuendum premonstrabat ysa
ye vii° Ecce virgo concipiet et pariet filium
Ubi est notandum quod licet secundum auicennam possibile est
virginem absque sui defloratione concipe
re non tamen parere et ideo forte ad hoc insi
nuandum non sufficit prophetam dicere Ecce
virgo concipiet protinus addit et pariet
filium // De secundo dicitur Math. xxiiii° luna
non dabit lumen suum hoc impletum
fuit in maria cum lumine proprio videlicet naturalis
rationis occultavit maioris lucis superue
nione scilicet fidei secundum modum predictum supra tactum
in postillando / totam quippe efficaciam
luminis fidei operabatur in maria ut lu
ratonis id est ea vinceret et quasi totaliter
absorberet vide Bernardus super xx super missus
est angelus fuit quo cor humanum fidem
accommodavit quo credi potuit quod deus
homo esset quod virgo mansit que peperit
sicut ferrum et testa iungi non possunt
sic hec duo non potuit commiscere si non
glutinum illud inesset connexio spiritus
sancti hoc signum in ea claruit quando
verbis angeli consensum adhibuit Ecce an
cilla domini etc / Tunc enim virtute fidei
mox consequuta est ut esset dei veri et
hominis veri // De tertio dicitur Joheli
iii° luna convertetur in sanguinem
quod mistice impletum est id est hec luna
benedicta que splendorem gaudii et suauita
tem in sui filii parturitione habuit in san
guinem compassionis et doloris acerrimi co
nuertitur In actu enim parturitionis in
quo cetere femine naturaliter dolorem intollerabilem
patiuntur ipsa inenarrabili dulcedine et
gaudio repleta fuit que gaudiosa sua
uitas in maria doloris acerbitate
tempore passionis filii conuersa fuit
hoc signum preuidit symeon senex
luce ii° Et tuam ipsius animam pertransibit
gladius Et quod etiam signum intuens
beatus Anselmus in suo planctu dicit magnitu
dine doloris a natura mutati quem

in partu non sensisti tempore passionis
vnigeniti filii tui experta es / Ira re
duplicatum ad pensa verba distis vide
quod ibidem Anselmus ait intus potest cogitare
quantus dolor tunc erat pie matris quando
dolebant que insensibilia erant / certe
nec lingua loqui nec cogitare sufficiat
quanto dolore afficiebantur illa pie
matris viscera ad pacibilitatem mortis
christi terra contremuit lapides scissi sunt
et sol radium sue claritatis occultat
non valens intueri acerbitatem et utilitatem
mortis sui vnigeniti Et quia beata
virgo omnibus celitus et creaturis erat
christo coniunctior ideo fortius compaciebatur
christo patienti et sanguinem suum fundenti
propter quod dicendum est quod ipsa quasi tota con
uersa est sit in sanguinem in filii passione
Quartum tertio restat videre de signis appa
rentibus in stellis id est in apostolis et apostolicis
viris Tria autem signa leguntur in stellis
accidisse: leguntur enim stelle lumen
suum retraxisse eas obscuratas et conculca
tas fuisse et in terram cecidisse: Sic
in apostolis et apostolicis viris tria signa
Ipsi enim pro tempore splendorem sue doctrine
retraxerunt in verbi dei predicatione desiuerunt
et conculcantur tyrannica persequutione
et tandem in terram corporali intemperie
De primo Johelis ii° stelle retraxerunt
lumen suum quod impletur in viris apostolicis
inquantum verbum doctrine retraxerunt propter instantiam
auditorum sicut dicebat apostolus Actuum
xiii° vobis quidem primo oportuit nun
ciari verba vite et quia indignos vos
fecistis: ecce convertimur ad gentes / Tantus
enim in apostolicis viris est zelus dei et fidei
quod de uno loco contumeliose repulsi ibi
quidem lumen sue doctrine retraxerunt
sed ad aliud locum recursi non minus verbis
salutis imperitis predicarunt et hoc merito
signis de eis dicitur contra naturam ut pote
contra naturalem cursum naturam secundum cursum
humane nature ut dicit beatus Augustinus
in libro xxviii° quod nemo est qui non magis
dolorem fugiat quam affectat voluptatem
cum quam videmus immanissimas bestias

a maximis voluptatibus coherceri do-
lorum metu. Apostolus vero tormenta
dolorum et pericula nullo metu poterat
a predicatione coherceri et si qui rethoricis
[illegible] vera parte quod pertinet ad pruden-
ciam alibi ipsum diffinierunt quod per-
tinet ad fortitudinis constantiam || De se-
cundo dicitur Danielis viii° Egressum est cornu
unum modicum et factum est grande et crevit
de fortitudine celi et de stellis et conculcavit
eas. Per hoc cornu intelligitur sevitia ti-
rannorum quod modicum est meritorum
exigentie sed est grande presumptionis cru-
delitate. Illud cornu apostolos deiecit et
per hoc veri comprobantur christiani
[illegible] sicut beatus Augustinus dicit in quodam
sermone Nullus fuit christianus sine tri-
bulatione et si putas te non habere perse-
cutiones nondum incepisti esse christianus
[illegible] hoc signo erant evidentes quod quoti-
die deiciebantur apostoli in Thessalonica semper
[illegible] per eos crevit et augmentabatur
credentium multitudo ut dicitur Actuum xvii
[illegible] Jeronimus in epistola ad Volusianum
ex pauperrimis et abiectis viris mul-
tiplicantur nobiliores et sublimantur [illegible]
sa acumina clarissima ingenia dul-
cissima colloquia doctorum auctorum
et facundissimorum || De tercio apostoli vo-
cantur stelle ceciderunt super terram
sed sicut super dictum est de postillando stelle
dicuntur cadere non rei veritate sed in
apparentia. Et sic apostoli viri qui pro
Christo interierunt cadere videntur quo
ad corpus sed clariori luce perfruuntur
quo ad animam. Fulgebunt enim sicut stelle
in perpetuas eternitates Danielis xii. Ho-
hic autem casus stellarum id est mors sanctorum
magnum signum nobis exhibet de lo mi-
litantis ecclesie quia ut dicitur nam omnium
terribilium terribilissimum est mors ut dicit
Seneca. Apostoli tamen gaudentes ad mortem
occurrerunt quia tali morte vitam
sibi merebantur eternam quam nobis con-
cedat Jhesus Christus. Amen.

Virtutes celorum movebuntur
ubi supra. Quia dicitur triplex sit adventus
domini scilicet carnalis mentalis
et iudicialis. Primum duo sunt amoris
sed tercius est timoris. Tercium celebramus
propter primum et primum propter medium || Se-
cundum adventum iudicii memoria illo tempore fit in
officio ut timore nobis dimisso ad vene-
randam scilicet futuram festivitatem scilicet nativi-
tatem domini secundum carnem nos solicitius pre-
paremus || De adventu vero secundum carnem
deo festa recolimus quibus per hoc ubi nunc
cum mentalis tempore mereamur ita quod
mentalis ubi Christus concepto videtur se quo-
dammodo omni donorum sive operum honorum
finis sive consummatio unde ipsa
mentalis conceptio est maxima et suprema
gratia omnium donorum que dicat vita e-
terna legem in anime devote per gratiam
efficitur sicut est quod dicit Augustinus libro de
virginitate quod beatior fuit Maria perci-
piendo Christum mente quam carne. Si enim queratur
quare deus omnes naturas produxit
quasi sacra scriptura mentali incarnatione in-
spiravit ymo etiam quare pro nobis
incarnari voluit apte respondetur quod hoc ideo
fecit ut in mente carnali ipse gratiam per
recipiatur et de ea spirituali nasceretur
et hoc ipse repetit Proverbiorum xxiii° fili da
mihi cor tuum || De hoc itaque iocun-
dissimo adventu mentali speculando
quatuor sunt notanda. Primum est qualiter
anima devota ad conceptionem ubi etiam per
gratiam disponatur || Secundum est quibus
indiciis ubi etiam in presentia perpendatur || Ter-
tium est qualiter ipse ubi conceptus in mente
perficiatur || Quartum est quos fructus
anima recipiat ubi etiam concipiat. Et hec
quatuor accipiuntur per ea que circa diversas
Primum respicit primam dominicam adventus in misse
officio intitulatur est Ad te levavi in ho-
c enim maxime consistit dispositio ad conceptionem
ubi etiam ita quod anima cum omnibus suis
viribus et potentiis suis ad deum levetur
et ad sui ipsius desinit ubi postulat
Christo eius dominica contentum virtutes
celorum movebuntur || Secundum respicit se-
cundam dominicam qua officium misse incipit populus
Syon quod dicitur est omnis fideles anime que
estis populus Syon quod per speculationem
ubi dei in speculacionem posite estis quia
admirativa [illegible] dominus veniet

nec exterius uidit nec potestis comprehendere
et ad hoc desinit quod in evangelio de dominica
dicitur Renunciate Johanni que vidi-
stis et audistis ceci vident. Tercium
reputat tria dominica qua cantatur
Gaudete in domino semper etc. Tam in-
tam iocunditatem adventus ubi eternitas
ineffabili gaudio perfunditur ut
aliud nesciat nisi in domino gaudere
et dulciter iocundari et hoc fecit in
cuius evangelio dominice legitur Medius
autem vestrum stetit. Quartum reputat
quarta dominica quo cantatur Rorate
celi desuper. Fructus enim ubi eternitas
ita dulcis gustum sponse tanget non
ut afficiet se crebrius eius rori dulci
perfundi et quasi pluviali distilla-
tione continue irrigari. Et ad hanc
dulcedinem facit quod in evangelio quarte dominice
legitur Omnis vallis implebitur.
Et nota quod gustus dominice dulcedinis
hic aliqualiter percipitur sed nequaquam
in hac vita perficitur: ideo ebdomada
quarte dominice nunquam plene finitur.
Quintum ad primum dicitur celorum virtutes
movebuntur. Ad cuius intellectum est sciendum
quod secundum Ysidorum in ethimologiis celum dictum
est a celando eo quod videlicet deum et angelos
et omnia que ibi sunt nobis ita celat
et abscondat ut nostram cognitionem
subterfugiat quod bene considerans Ysa-
ias ait Vere tu es deus absconditus Ysaie
xlv°. Cui bene consonat illud vulgare
nomen quod dicitur hemel quia sicut
nobis hemeluth idest occulta. Et quia
deus occulte operatur in anima secundum Augustinum
ita ut apostolus dicit prima Cor ii nemo
scit quid agatur in homine nisi spiritus qui
est in ipso. Unde idem apostolus Colo iii
vita vestra abscondita est cum Christo in deo
concernent deus in anima sicut de celo dicitur
habitare de talibus celis dicit Ysaie ubi
supra visum est de expositione literali et
morali sunt de adventu eius in carne
secundum istum de omnium qua solo cognoscit
et omnes virtutes et potentie anime
cum gracia operatione movebuntur tunc ubi
eternum concipietur in mente. Si queritur

qualiter anima ad receptionem ubi disponatur
Respondetur hic quod virtutes celorum movebuntur
de quibus dicitur tamen impletam secundum quod
tres perfectiones requiruntur in anima ymo
etiam in qualibet creatura que sunt perfecta
virtus et operatio. Hec enim sunt perfectiones re-
quisite secundum philosophum: operatio procedit
a virtute et virtus a substantia et penes
hec tria ratione disponitur anima ad re-
ceptionem ubi eterni ut inferius attenditur
anime perfectio generosa in virtute vi-
vum excitatio virtuosa et in operatione
divinum instinctus motio graciosa. Substancie
autem perfectio generosa dicitur deo quod
dicitur celorum virium excitatio vir-
tuosa deo quod virtutes sed operationis per
divinum instinctum motio graciosa ad
dicitur movebuntur. Primum igitur
dispositivum anime ad receptionem ubi
eterni est primus anime perfectio generosa
scitu quod sciendum quod anime generosi-
tas perficitur tribus videlicet exteriorum
omnimoda abstractione et intellectualis
lucis vera latione et ex virtutum ornatu
et decoratione que tria attendi possunt
penes tria que videmus in istis celis.
Nam in celis videmus esse puritatem
quantum ad primum forme claritatem quantum
ad secundum et ornatus speciositatem quantum
ad tertium hii sunt celi in quibus Christus
habitat et recipi dignatur. Sunt enim ut dicit
Augustinus non agnoscamus istos celos qui
facti sunt sedes dei dei sapientia incarnata.
Ysaie lxvi° Celum mihi sedes est. Anima se-
des est sapientie. Primo igitur anima perficitur
ad receptionem ubi eterni et disponitur
ex exteriorum omnimoda abstractione ut
videlicet a terrenis affectibus totaliter depurata
ad similitudinem celi quod non habet materiam
subiectam contrarietati tamen aliqua est
privatio ideo non habet appetitum ad formam
contrariam nec est susceptivum peregrine
impressionis. Sic anima susceptiva
ubi eterni debet esse a terrena
affectione omnimode depurata et
appetitus eius debet esse personaliter celicus
scilicet celestis desiderii ut divino amore
sit saciatus ut non sit de ea appetitus

deformia defectuum culpabilium que
ista sunt amore divino contraria quia
mutuo se expellunt nec ullo modo
simul possunt esse in anima sicut lux et
tenebre de uno enim sponso in scriptu-
ra dicitur de verbo eterno Candor enim
est lucis eterne et speculum sine macula
et ideo oportet quod talis anima que est sus-
ceptiva divini luminis caveat sibi de
peregrine impressionis scilicet a divino contrari-
amoris quo eius puritas aliquatenus
inquinetur Vide Augustinum in libro de uti-
litate credendi. Dicit adhuc quod amor
quarumcumque rerum preter deum a quibus sor-
dibus quanto quis amplius est purgatior tanto
facilius verbum eternum intuetur et tanto
verbum eternum deo facilius capitur Sic
depurata fuit illa anima celica de qua
dicitur Ad honores virtus Tertius sed quia nec
mors nec hanc eius puritatem petunt
Augustinus x° libro confessionum o felix et secura
divini amoris puritas virtus dicemus
intra in eam et occupa eam tibi ut possi-
deas eam sine ruga // 2° perficit et di-
sponitur anima per intellectualis luminis
irradiationem propter eam fiunt celos intel-
lectuales id est animas intellectuales // Ubi no-
ta quod celum ex sui natura naturalem habet quod est
susceptivum luminis Sic anima rationalis
naturaliter est capax divini luminis non
tamen huius luminis naturalis acquisiti sicut quidam
delirantes dixerunt quod anima naturaliter esset ca-
pax dei ideo per lumen naturale interius
agentis posset omnem perfectionem naturaliter adi-
pisci et licet quod verum sit ut de co-
gnitione rerum naturalium et sensibilium non
tamen verum est de cognitione supernaturali
que est de rebus divinis quia ad istam
non potest homo pertingere nisi superiori lu-
mine iuvetur Sicut enim oculus cor-
poralis non potest cognoscere sensibilia per
lumen sibi innatum nisi exteriori lumine
illustretur Sic nec anima per lumen
naturale intus sibi complantatum potest perfecte
cognoscere intelligibilia divina nisi per
lumen supernaturale divinitus elevetur

et deliramenta quodammodo in lumen transfor-
metur Et hoc est quod dicitur ii ad Corinthios iii°
Nos revelata facie gloriam domini specula-
tes in eandem ymaginem transformamur
de qua transformatione dicit Augustinus in psalmo
Non temptabo domine penetrare altitudinem
tuam quia nullatenus comparo illi in-
tellectum meum quantum ego licet ratione de qua-
dam re quod mihi credi de luce quam
ampla est illa veritas in qua est omne
quod verum est et extra quam nihil aliud
quam falsitas est. Hec Augustinus // Tertio ex
virtutum ornatu et decoratione // Non enim
verbum eternum dignatur habitare in anima inculta
et vacua sed requirit quod virtutibus sit
insignita // In cuius signum christus no-
luit sedere super asinam nudam sed ve-
stibus stratam et opertam Sicut enim legitur
quod discipuli imposuerunt pullo asine
vestimenta sua et ita christus sedebat super
eam Ad designandum quod anima verbum eternum
susceptura debet esse virtutibus vestita
et ornata: qui quidem ornatus in nobis
est ratione principii efficientis quantum ad eo-
natum scilicet in deo est ratione meriti quantum
ad gratiam unde spiritus domini ornavit celos id est
animas devotas Celi enim ornatus sunt
sol luna et stelle quia ut dicit Basilius
Celum gemmis et oculis venustatur Eodem
est de anima ut dicit Ricardus super Cant. Est
inquit celum sancta anima habens solem intel-
lectum et lunam fidem astra virtutes vel
certe ut dicit sol est fervens caritas lu-
na continentia vel secundum Augustinum dicere possumus
quod sicut celum corporeum ornatum est
septem planetis quorum virtute et
efficacia illa inferiora corpora naturaliter
ut plurimum regantur Sic etiam celum
mentale septem excellentissimis per-
fectionibus ad susceptionem verbi eterni di-
sponitur et ornatur que sunt septem
virtutes que secundum septem planetarum
effectus accipiuntur Primus planeta
est saturnus qui est frigidus per quem
accipitur munditia cordis cui correspondet
pro premio visio dei Secundus est Iu-
piter qui est mansuetus per quem intel-
ligitur mititas cui correspondet possessio

tur. Tercius est mars qui disponit ad iram
et bella ingerit per que intelligitur
pacientia persecucionis cui corridet regnum
celorum. Quartus est sol qui est illuminativus
et generativus quia eius accessus in obliquo
circulo est causa generacionis per quem signatur
esuries iusticie cui corridet plenitudo sa-
turitatis // Quintus est venus qui disponit
ad amorem et amor sepe causat luctum
propter elongacionem amati cui corridet vi-
sio dei in qua est summa consolacio // Sex-
tus est mercurius qui disponit ad lucra
per que accipitur paupertas spiritus que
omnia mundana contempnit ut christum lucri
faciat cui corridet eciam regno celorum.
Septimus est luna que cotidie crescit
et mutatur et signat non sed potius vite
et miserie aqua miseri demus proximis
ut et nos misericordia consequamur
pro primo quia eciam in hac sit terre
debemus ut comprehendamus secundum apostolum
Deus autem comprehenditur precipue de corde
pacifico quia In pace factus est locus
eius ideo plenius accipit tamen mina quam
pax quibus corridet pro premio mi-
sericordie consequcio et filiacio dei // post
illas planetas sunt stelle firmamenti que
lucent de nocte et signat virtutes mora-
les quibus ordinantur actus humani
que in nocte presentis vite debet lucere
Quia ut vos illuminat lux vestra coram hominibus
Igitur perfectum sunt celi et omnis orna-
tus eorum Gen. ii. Et dictis celis um
eciam non solum sunt quasi transeun
sed eciam permanentes quia In eternum domine
verbum tuum permanet in celum etc.

Virtutes celorum movebuntur
secundum dispositum anime est vi-
rium excitacio virtuosa quod
notatur ideo quod dicuntur virtu-
tes ut videlicet vires anime non
sunt torpide et velud emortue sed viva-
ces Unde in principio de isto tempore
canit ecclesia Excitantur omnia sompno
prima et mens iam resurgat torpida
Et quia ut dicit leo papa Non dormien-
tibus ut ocio vel desidia torpentibus
convenit verbum eciam sed eis qui excitatas
habent vires Juxta illud ad hebre. v. perfectorum

solidus est cibus eorum qui pro consuetudine
excitatos habent sensus ad discrecionem
boni vel mali idest ad operacionem boni et detesta-
cionem mali, talium enim solidus est ille cibus scilicet
verbum eternum qui est cibus gaudium scilicet angelorum
et hominum perfectorum In cuius signum christus natus
est in bethleem quod interpretatur domus panis
et pastoribus vigilantibus non dormientibus
christus ewangelizatus fuit et archus quod non
nisi vigilantibus et virtuosis vires et excitatas
habentes convenit verbum incarnatum
ut dicit bernardus Non potest capere ignitum eloquium
frigidum pectus vel per torporem quod sub
nota videlicet eo quod dicuntur virtutes potencie
enim anime simpliciter accepte in ordine
ad actus quos possunt elicere dicuntur vires
sed in quantum perfecte sunt pactis et habitudini-
bus dicuntur virtutes ut dicit philosophus primo de
celo et mundo quod est potencie ultima potentie
Et vii. phisicorum dicitur quod virtus est dispo-
sicio perfecti ad optimum. Anima ergo verbum
eternum non recipitur ab anima segnite et torpida
sed in ea dominatur tunc vires sunt de prava
disposicione vel pactus et habitus boni et virtute
ideo convenienter dicuntur hic virtutes Ideo
istas virtutes non habet anima ex se sed ex deo
quia non sumus sufficientes aliquid
cogitare a nobis quasi ex nobis sed suffi-
ciencia nostra ex deo est ii. Cor. iii. // Ita
sicut deus creat celum anime aqua fluunt
potencie sue vires eius dicit celum
anime quam aqua fluunt virtutes verum
perfectissime disponentes unde in ps. verbo domini
celi firmati sunt intelligendo
de celis spiritualibus puta animabus sanctis
Et spiritu oris eius omnis virtus eorum
signanter dicit Celum idest animam perfectam verbo
quia omnia per ipsum facta sunt sed virtutes
dicuntur facte spiritu oris eius quia spiritus
realiter idem est quod ipsum verbum signotat
amorem et benignitatem quam spiritus importat
ad designandum apponentem que ad necem
virtutis exigitur / Dicit autem omnis virtus
ad designandum quod omnis virtus est in anima
idest nulla virtus est que non sit infusa
a spiritu oris eius // possunt autem omnes virtu-
tes anime comprehendi secundum silvestrem penes
virtutes celorum idest angelos largo modo

virtutes pro omnibus angelis ut dictum
est primo quorum nove sunt ordines ut per
angelos accipiant sensus exteriores que
sunt quasi nuncii anime per archangelos
sensus interiores qui sunt maiores nuncii
quibus mediantibus sensus exteriores
referunt apprehensa per virtutes quorum
est facere mirabilia virtus motiva vitalis
qua movetur cor et alie partes vite
per potestates quorum est demones cohercere
vis irascibilis que habet noxia repellere
per principatus quorum est deo inde
sinenter assistere ad omnia iusta ex
pedienda per subditos angelos ordinare
vis concupiscibilis que habet convenientia
sibi appetere // per dominationes
quorum est subditos per gubernationem
prelatorum vel ab oppressione ty
rannica liberos preservare vis ra
tionalis cuius est spiritualitate regere
et ordinare // per thronos qui sunt
sedes dei memoria // per seraphim
voluntas recte accipi potest et anima igitur
hec omnes virtutes sunt creature a deo
Ideo omnes dicunt pre exercitari et spiritu
ari in occursum videlicet etiam propter duo
primo ut per exercitia interiora actuum
suum creatorem agnoscant ideo eum lau
dant quia omnes creature tenentur eum lau
dare psalmus laudate dominum de celis.
Tercio quia ad puritatem ubi cum
omnes virtutes perficiuntur tamquam
adepto nobili modo sicut pulcre sub
iungit libro de mechtildis ostendam tibi
inquit mors omne bonum est ipsum videlicet
etiam quesivit gaudium suum oculi ve
nit bonum habet et dedit lumen suum
quesivit aures gaudium suum venit
habet bonum et dedit gaudium et tactum
novum ubi suavitas et novitas io
cunditate augeret suavitas delec
tationem: novitas admirationem influ
sum est gaudium auribus suum et dedit
habet bonum quesivit hic ego sum cla
mat fauces et dicit sapor ego sum
nares odor ego sum tactus et dicet
suavitas ego sum. Ego sum totum
bonum et qui habet totum sit et hoc optat

dispositionem virium se adeptum perfectam
bonis Ut inquit sanctus Augustinus x confessionum. Cum
amo inquit deum meum quandam lucem
et quandam amplexum interioris hominis
mei ubi fulget anime mee quod non
capit locus et ubi sonat quod non rapit
tempus et ubi olet quod non spargit
flatus. Quidam tamen propter perfectionem dispo
sitionem inter peccatrices sunt omnes
vires anime interiores et exteriores ex
teriores quidem videlicet visus recte ordinantur
et noxius se avertendo bona et utilia ha
riendo per inquit oculi tui recta videant
sicut ille qui dicebat pepigi fedus cum
oculis meis Job xxxi° et cetera membra
per similem modum explicando Item vis
appetitiva exercenda est per sitim desiderii
estimationem viii bernardi super cantica sermone
xxxi° hec sitim enim affectus eius sunt ab
eo qui est expertus Sotero Igitur an
ima petit operi namque ut sitim desideri
ordo puerinat faciat eius ad deum dicat
sequitur ipse est venturus Item et virtus
motiva est excitanda est tamen per totum
quod omnium membrorum et spirituum vitalium
in servicio dei fatigacio ita quod omnia interio
ra anime dicant cum propheta cor meum et caro
mea exultaverunt in deum vivum Et item omnia ossa
mea dicent domine quis similis tibi // huiusmodi
bona propria faciendo virtutes induendo
et rectam intentionem habendo et usque in finem
perseverando ordinata quod non sit similis tui
quia preter te nichil aliud quero omnia
ossa mea dicent domine quis similis tui et cetera
Item vis irascibilis ordinatur per ipso
aggressione sicut dicit apostolus ad Romanos viii
Certus sum quod neque mors neque vita ab eo
ex permissione dei dicente Non te deseram
neque derelinquam Josue primo Item concupi
scibilis a delectabilibus mundi desperatione
Sicut dicit apostolus ad Philippenses iii° omnia ar
bitratus sum ut stercora ut Christum lucri
faciam et item michi mundus crucifixus
est et ego mundo Galatas vi° Item rationalis
a passionibus districta restringatur Romanos
xii° obsecro ut exhibeatis corpora vestra
Similiter cum excitari dicunt vires intel
lectuales in quibus est ymago trinitatis

Memoria per iugē dei memoriam ps ame
mor fui dicens augustinus et intelligencia
per amorem studiosam et contemplatiuam inqui
sicionem Sicut dicit beatus Augustinus se fecisse
in fine libri de trinitate Domine quantum potui
te quesiui et desideraui intellectu videre
quod credidi quod multum disputaui et
laboraui Domine deus meus vnica spes
mea exaudi me ne fatigatus nolim
te querere sed queram faciem tuam semper
et ardenter per firmam adhesionem ps
Michi adherere deo bonum est et apostolus qui
qui adheret deo vnus spiritus est cum illo
dicens tribus Dicit beatus Augustinus ubi supra
Domine meminerim tui intelligam te diligam
te auge in me ista donec me reformes
in integrum recta

Virtutes celorum mouebuntur
Ceterum dispositum anime est domini
instinctus modo grossa ex
tribus enim bonis creatis per quos pro
dientur operaciones que sunt quasi
quedam spirituales operaciones et mociones
in anima humana nota in eo quod dicit moue
buntur ymaginari enim debemus quod in hor
celo spirituali et mobili deus est sicut mo
tor primus a quo omnis motio in maxima
sicut a quodam fonte primo a quo fluunt
gracia superhabundans in gracias per quas deus
monet liberum arbitrium ad se amandum
et virtuose operandum hec autem motio
dei in anima est triplex secundum triplicem statum
Incipientes monet ad culpe contricionem
et peccatorum dolorosam rememoracionem profi
cientes monet ad spirituales profectus continua
progressione Ps. Ibunt de virtute in virtutem et contemplatiuos
monet ad diuine dulcedinis interna de
gustacionem Et hec triplex motio dei in anima
potest accipi secundum triplicem motum quem ponunt
astrologi esse in celis corporalibus videlicet
motum planetarum motum augis et motum
primi mobilis. Motus planetarum
conuenit incipientibus et ille motus est
ab occidente in oriente et est quasi er
raticus puta per eccentricos et epiciclos
secundum modernos astronomos Sic incipien
tes transeunt ab occidente defectus vel
pabuli ad oriens penitencie et gracie de quo
transitu dictum est supra in postillis supra
illo vo celum et terra transibunt et qa
ista adhuc sunt infirmi ex prissima co
suetudine ideo quasi erratica frequen
ter faciliter possunt prolabi in errores sine
doctrine siue vite vnde apostolus ad hebre
os Doctrinis variis nolite abduci
optimum est stabilire cor et hinc autem mo
tu opera inicientes facit in tribus eccen
tricos id est in quodam excessu ex toto in
punctuale vite humane quia debent
etiam a licitis abstinere quo se memi
nerunt illicita commisisse ut dicit Gregorius
et per eos etiam habere epiciclos id est cir
culos in quibus astrum planete facit
stacionem et retrogradacionem Sicut enim in
nullo statu decet esse statio et retro
gradacio quia in via dei stare est retro
cedere secundum Cassianum Nemo quisquam mit
tens manum suam ad aratrum et respiciens
retro etc in exitus tamen penitencie plerumque
contristari oportet eademque peccata deflere
et renouando peccata peccata ante inerens
istud valde est vtile quia inflamat
vehementer in deum affectum vnde in ps Et re
nouatus dolor meus renouatus est Sicut
per peccatorum preteritorum recordacionem Unde dicit
concaluit cor meum intra me et hanc recor
dacionem facit beatus Augustinus libro 2o confessionum
vbi dicit Recordari volo transactas feli
citates meas et carnales corrupciones
anime mee non quod eas amem sed ut te deus
meus Sed est advertendum quod licet planete
non numquam appareant aliquando videantur stare
et aliquando retrogradi vero tamen mouentur
uniformiter vt dicit ysidorus iiio ethimologiarum Sic
penitentes vero diuinum quamuis prestare et retro
gradacionem videntur profectus ut patet per
per dictum Augustinum iam prudenter audio
Secundum calculus est motus celi qui dicitur
motus augis qui conuenit proficientibus
ab augendo eo quod fit in dies longo
augmento Sic etiam proficientes Est autem
motus augis quo mouentur stelle fixe
secundum ptholomeum ab occidente in orientem
in circulo ecentrico supra polos zodiaci
quibus centum annis gradu vno mo
uentur tota tamen illa reuolucio in triginta
sex milibus annorum ita quod ille est motus
stellarum fixarum ab occidente in oriens

est valde lentus sicut proficientes qui
dicunt esse stelle fixe id est in vocatione
qua quibus eorum votum est permanere in
apostolis ut sicut stelle manentes in ordine
suo quod perficientibus maxime est oportunum propter
maximas et validas temptationes quas
ipsi ceteris plus impugnant dicit beatus
Augustinus super ps. xxx° tormenti anni
non sentit de eterna qui non proficit putat
enim quia pax est si iam incipit proficere tunc
videat quanta pressura est quia iam omnis
herba et fructum fecisset tunc apparuerunt
zizania Mathei xiii° Est autem ille
motus ab occidente in orientem quod ab inicio
perfectionis ad perfectus iuxta illud ps. ascen-
siones in corde suo disposuit etc. et sequitur
ibunt de virtute in virtutem etc. Et motus
ille lentus dicitur esse et non nimius quia
nemo repente fit summus paulatim enim
longius itur quod est contra illos dele-
cantes qui obmisso medio gradu ad
supreme perfectionis culmen volunt ascen-
dere. Ideo quamplures per illos perierunt
et ruunt quia sicut dicitur festinata cito perit
sicut in herbis repente crescentibus
que cito pereunt et evanescunt ut dicit beatus
Augustinus iiii° confessionum Cum magis oriunt et ten-
dunt ad esse quo magis crescunt ut sint
eo magis festinant ut non sint. Sic igitur
de istis in proposito et talis fuit ille cui dicitur
est quomodo cecidisti lucifer qui mane
oriebaris Ysa. xiiii°. Et bene dicit mane
quia nimis celeriter et de dignitate absque
ordine gloriam dei appetiit et ideo traditur
Sit iste est hic dicto ecclesie communis secundus
est ut si quis speciali privilegio per divinam
gratiam subito ad perfectionem sublevaretur
ut contingit de beato paulo apostolo. Et est hic
sciendum ad intellectum quod iste motus cre-
scit quem ex eadem imobilium in quo
dicitur quod nullus in hac vita pervenit
ad corporalem perfectionem quin semper sibi
restat ultra ascendere. Unde Origenes super
illud Cant. viii° que est ista que ascen-
dit nisi illorum imperfectionem profectio qui
statum esse de virtutibus eminentibus per-
venerint et non semper ad profectus ma-
iores procedendum esse et ergo sic hec felicis-
sima sponsa in virtute stare et non

procedere voluisset miror de istis de quibus
hic agitur delicias perfecisse que tantum
perfectissimis concedunt. Hec Origenes. Exemplum
de alauda que solum de suo ascensu delici-
as habet cantus. Tertius est motus primi
mobilis qui convenit perfectis verum hic est
motus raptus rapiens secum omnes
speras inferiores. Sic motus contemplationis
ita vigorosus est in aliquem secundum beatum Augustinum
primo dicit quod rapit omnem animam secum de-
siderio suo et tanto ardentiorem quanto
vivaciorem et tanto ad spiritualia resurge-
re tamen quanto a corporalibus moritur. Et ille
est motus primi quantum secundum beatum Augustinum
ubi supra. Ipsa est spes tam contemplanda
sperat omnis qui affectat deum diligere
ex toto corde. Est autem motus primi mo-
bilis tanti vigoris et celeritatis ut dicit
Ysidorus in ethimologiis quod nisi adversus eius
precipitem cursum astra currerent mundi
ruinam faceret. Sic motus contemplationis
tanti vigoris est quod hominem ab hac vi-
ta mori faceret nisi per necessitates cor-
poris impedimenta retardaret. Exemplum de alauda que
pre dilectione sui cantus disrumperetur
nisi descendendo in terram repausaret. Hanc
autem disruptionem affectat anime sancte
cum dicit Ysaias propheta Utinam disrumperes celos
et descenderes. Dicit similiter apostolus
ad Philippenses primo Cupio dissolvi et esse
cum Christo. Sed nota hic sciendum est quod ille
motus contemplationis hanc animam non saciat
quia omnis motus fit per quietem.
In contemplatione autem quam hic de deo habere
possimus non est quies cum in cogno-
scendo non sit quies sed motus anime
per species sive extraneas et ideo desiderare
debet anima quod stat quoddam celum
immobile quale est empireum quod est
super omnes celos mobiles ubi est locus
beatorum et dicitur illud celum igneum
a splendore et ardore quia deum clare
intuentur et ideo ardent amore. Tale
autem celum efficitur illa qui a mobilitate
rerum temporalium et omni creatura esse
fuerit totaliter abstracta et in solius dei
nuda cognitione et contemplatione et amore

suspensa quod fit ut 2m actiu et trā
sceunt in raptu uel 2m habitu et per
manent ut pa morte qn deus oīa
erit in omnibus Vn Augustinus sup illud
Cant. no Dum uos filie ierlm dt
sitat admiraconez tua audiui dne
quid nisi fallor sponsa tue status
creatus et actus status optimus
actus pcellentissima tibi vaibens
sine medio te videns sine nubilo
de querens sine tedio ac hylare
sciens sine termino te amplectens
Cum audisset
Johannes in vinculis opa
xpi mittens duos de disci
pulis ait illi Tu es qui ve
nturus es an aliud expectamus
Cum de aliqua psona singula
ris peminencie fama insō
nuerit puta d' eius sapia
sanctitate uel eloquencia consuetu
est querere de condicionibus eius tum
nomine esse : tum patrie : tum status et
ordinis constat ut de ipso certior no
ticia habeatur Sic Johannes baptista
audiens famam xpi interogat per nu
cios de condicionibus suis dicens tu q
es venturus es et de hoc e mathei pnti
ewangelium in quo tria tanguntur primum
est Johannis sollicita interrogacio / 2m
e saluatoris exquisita responsio
ibi respondens ihesus Tercium est preciosi
inclita comendacio ibi illis abeuntibus
In prima pte tria facit primo ponitur
interrogationis occasio cum dicitur Cum
audisset Ad cuius euidenciam est scien q
xpus ante incarceratoz iohannis non
predicauit palam nec miracula similiter
fecerat nisi de conversione aque in vinum
Johanne aut incarcerato xpus predica
cioni et miraculis publice insistebat
Et sicut magister in hystoriis dicit Joha
nes xpm ~~predicauerat~~ baptizauerat
in die epiphanie et eodem die anno
reuoluto deus conuertit aquam in vinum
et accidit circa pascha sequenti Johannes
incarceratus est et in alia pascha
sequenti reuoluto scilicet anno decolatus
est iohannes Post cuius decolacionem
xpus vixit vno anno sic in tercio pascha
passus est deus et ita a baptismo xpi
usque ad eius passionem fuerunt tres anni
et tamen plus quid est ab epiphania usque ad
pascha In isto autem tempore quo Johannes
fuit incarceratus venit ihesus de iudea
in galileam ubi iohannes detinebatur
et cepit palam predicare et congregare
discipulos et miracula opari ut habetur
Mat. xiiii° Unde excreuit eius fama
intantum diffundebatur ut etiam incarcera
tam iohannem audiret Et hoc est quod
dicitur Cum audisset iohannes ioha
nes // Secundo ponitur discipulorum
missio ibi mittens duos de discipulis
suis quorum vnus fuit andreas de
hoc dicit expressius Luc vno Et renuncia
uerunt iohanni discipuli eius etc et sequitur
Et conuocatis duobus discipulis suis io
hannes misit ad ihesum dicens Tu es
qui venturus es Cum autem venissent
ad eum viri dicens Johannes baptista
misit nos ad te dicens: tu es qui ve
nturus es an aliud expectamus Et
uidetur quod in missione duorum figurabat
more etiam vnde semper legimus discipuli
binis incessisse quod patet de discipulis
Johannis / idem patet de andrea et quodam
alio discipulo / idem patet de discipulis xpi quos
misit eos binos an faciem suam Luc
x° Item quando misit eos ad querendum
asinam Mat. xxi° Item ad parandum pascha
Luc xxii° Item ad sepulcrum Johannis
xx° Item ad castellum emaus Luc xxiiii°
Item ad samariam ad andream confirmandum
baptizatos Actuum viii° quod ideo est
ut dicit Beda in omelia de ramis pal
marum ut detur intelligi se nectam
gratiam predicatorum predicari scilicet vite et fidei
uel geminam amore dei et proximi
ut dicit Gregorius // Tercio ponit quomodo
positio dixit illi scilicet xpo quod enim per
alios dicebat uel querebat ipse querere
dicitur tu es qui venturus es et hoc
duobus modis legi potest Vno modo ut
prima ppcla istud plane legatur scilicet tu
es qui venturus es q. d. Secundo te esse
illud qui venturus est scilicet messia in
lege promissum qui debes saluare istud

Alia uo p(ar)ticula interrogatiue legi(tur)
an aliu(m) exspectamus puta an ap(ro)pinquam
aliu(m) q(ui) alt(er) quaedam ex toto tibi q(ui) eius
filios pt legi ut consuetu(m) e(st) quod tota
illa oro sit duplex interrogatio d(e)
nisi p(er) hanc distinctione(m) ut h(ic)
dicat questione(m) / tu es qui venturus es
in tuis locu(m) h(ic) questio qua mouet
gregorius omelia. Constat enim quod b(ea)tus
Johannes cognovit (christu)m venisse q(uia)
exultavit d(e) utero m(at)ris ad p(re)sentiam
virginis. Item cum eu(m) p(ro)fite(ri) esset
ecclesias illum baptizat ubi d(e) testio(n)e
simul audivit vocem patris et vidit
colu(m)be sp(eci)e sp(iritu)m s(an)c(tu)m et ultimo
monstravit digito dicens: Ecce agnus dei
Joh. j°. Non igitur querere debuit tu
es / ad hanc q(uestion)em r(espo)ndet Jeronimus q(uod)
Johannes non dubitavit de (christ)o q(ui)
ipse esset qui veniret salvare mundu(m)
sic enim prius testificatus fuerat sed
querebat an (christu)s moriturus esset per
se ipsum ad inferna descensurus an
ad illud ministeriu(m) aliu(m) esset missurus
q(ui) volebat eu(m) nunciare cum in inferno
que nunciaverat in mundo. Sed contra solutio(n)em
arguit Crisostomus quia non videt(ur) r(ati)onabile
quod ille maxima p(ro)pheta dubitavit
de morte et de descensu ad inferna q(ui)
minores p(ro)phe(te) cognoverant quia
ysa(ias) liij°. dicit: Sicut ovis ad occisio(n)e(m)
ductus e(st) et quod p(ro)pter mortem (christ)i
dicit zach(arias) ix°. Tu aut(em) in sanguine
testame(n)ti tui eduxisti vinctos tuos
de lacu in quo non erat aqua q(uod) p(ro)pter
descensu(m) ad infernu(m) d(icitu)r ut sententias
s(anctorum) gregorii et Jeronimi est s(er)m(on)is
quod questio e(st) interrogatio s(ed) dubita
tionis (et) ammiratio(n)is. compassionis (et) di
lectionis. Tunc erat p(ri)mo de quo dubi
tamus (et) utrum aliquis sit salvatus vel
dampnatus. Sedo q(ua)n(do) nos dubitamus
s(ed) ammiramur ut quo natus d(omi)n(u)s
de virgine. Tercio q(ua)n(do) d(e) infortunio
alterius ut quo accidit ei tanta cala
mitas. Quarto q(ua)n(do) ammirando
et subito videres eu(m) desiderio animi
ac vehementi amore questionem p(ro)rumpimus
dicentes: Est ne tu es meus dilectus

vel aliquid huiusmodi. Ad (pr)imum d(icit) g(re)g(orius)
et Jeronimus Johannem quesivisse de mor
te (christ)i et descensu suo ad inferna
non est contrarium q(uod) querebat dubius
sicut Ambrosius dicit eum dubitasse id (est)
modo dubitantis se h(ab)uit querendo
quod non fuit ex defectu fidei s(ed) ex habunda(n)
cia pietatis ammirabatur mist(er)iu(m) rede(m)
ptionis humane et appreciabatur mortem
parentis que mortuos saluerat
qui p(ro)prium non p(e)r(e)at amore attendens
et inestimabilem dei caritatem qui p(ro)prio
filio suo non pepercit s(ed) p(ro) nobis o(mn)ibus
tradidit illum ad Roma. viij°. Ideo g(re)g(orius)
h(ec) interrogatio fuit dubitatio(n)is // pos
simus enim aliter h(ab)ere q(uestion)em satis face
re dicamus cum Jeronimo Crisostomo et
hylario Johannem non hac interroga(tio)
ne suo s(ed) discipulorum ignorantie et du
bitationi consuluisse videns se Johannes
p(ro)pinqu(u)m morti volens quod discipuli sui
relicto transirent ad (christu)m et cogitavit
quo h(oc) posset efficere. Si enim dixisset
satis ad istum qui ipse maior me est
statim ipsi credidissent q(uod) h(oc) ex ma
gna humilitate dixisset et vehementius
ei inhesissent. Unde deliberavit eos mittere
ad (christu)m ut videntes miracula (et) mira
bilia (christ)i opera que ipse Johannes
nunquam fecerat crederent in illum (et) ipsi
discipuli efficerentur discipuli (christ)i &c.

Et respondens ihesus ait illis
euntes renunciate Johanni que
audistis et vidistis. Ceci vident
claudi ambulant leprosi mundant(ur)
surdi audiunt mortui resurgunt pau
peres ewangelizant(ur) beatus e(st) qui
non fuerit scandalizatus in me &c.

Hec est 2a pars p(ri)ncipal(is) i(n) qua po(nitur)
salvatoris exquisita responsio
ubi sciendum q(uod) d(omi)n(u)s sciens Johannem
non p(ro)pter sui dubitatione(m) ad q(uestion)em di
scipulos misisse s(ed) p(ro)pter eorum
eruditionem sapienter (et) exquisite sua(m) for
mabat r(es)p(o)nsionem p(ro)ut eorum instructionem
congruere videbat. Dupliciter aut(em) dubitatio(n)i
eorum prospexit discipulis Johannis

una erat in parte quia ipsum hominem vide
bant et deum dubitabant alia que immine
bat eis in futurum / debat enim pati quod non
nisi purus homo appareret ex quo multi
in fide vacillare possent et 2m hic salva
tor in sua responsione duo facit primo con
firmat eos in fide tollendo eorum dubi
tationem presentem secundo premunit eos red
dendo cautos contra dubitationem immine
tem futuram. ubi breviter est circa primum conside
randum quod noluit dominus apertis verbis dicere
ego sum christus ex multiplici racione videlicet
ut Iohannis viio ipse dicit. Prima est quia tempus (?)
... et tamen evidentissime ostendit
se esse illum de quo querebant et ultimo primo
doctrine sue profunditate / 2o ex operum
potestate et per hec duo clarissime probatur enim
illum esse quem veteres predixerunt prophete
Verba namque sua erant tante profundi
tatis et intelligencie quod ex sola doctrina
non homo sed deus credi poterat unde illi
qui missi fuerant a principibus et phari
zeis ut eum caperent ad ante audissent
ad reversi sunt dicentes numquam loquutus est ho
sic Iohannis viio / tante eciam pietatis
erat et gracie ut solo verbo quos voluit
ad se traheret ut magnes trahit ferrum
secundum primum ut patuit de vocacione discipulorum
quibus dixit sequimini me et statim secuti
sunt eum / Item tante erat virtutis et efficacie
ut quos vellet solo verbo prosterneret ut patet in
suis captoribus qui cum audissent ab ore
eius solum hoc verbum ego sum abierunt et ceci
derunt retrorsum Ioh xviiio. Et mirum quod
eius divinitatem probant unde Ioh iiio dicit
Nicodemus Christo Rabbi scimus quia a deo venisti
magister nemo potest hec signa facere que tu
facis et hec virtute propria nisi deus fuerit
cum eo non solum sunt ... sed ad voluntatem
persone dicit ergo euntes renunciate Iohanni
que audistis et quid ad meam doctrinam
quia semper palam docui et in occulto lo
cutus sum nihil Iohannis xviiio et vidistis
quid ad mea opera quia opera que ego
facio testimonium perhibent de me unde si
michi non creditis operibus credite Ioh x
vel utrumque hic potest referri ad opera miraculosa
quorum quedam audierunt ab aliis quedam
met viderunt ... constituti / Item ut hec
illud viio proposita habet questione de opera hora
Christus sanavit multos in pena (?) ...
Iohannis discipulis ... aut postulare et exquisite
ridit (?) Christus quod dixissent vel loquantur
opera et que sunt ista opera statim subiungit
ceci vident / describunt autem hic septem genera
operum que probabant eum esse Christum tamen et
eorum operum magnitudine et diversitate te
stimonio et auctoritate / primum patet cum enim
ista huiusmodi opera sint facultate humane
nature excedencia clarissimum argumentum est
opifice eorum esse nature conditorem ad quod
apte accidit verbum predictum allegatum Iohannis
iiio. Nemo potest hec signa facere etc. 2m patet
cum enim ista opera miraculosa a prophetis
prenunciata fuerunt de Christo consequens
est istum qui huiusmodi operatur virtute propria esse
Christum de cuius quorum operum sunt dicta
secundum ... claudis ysaias predixerat de Christo
ysaie xxxvo Tunc saliet sicut cervus clau
dus et aperientur oculi cecorum et aures
surdorum patebunt / de leprosis legitur iiii
Reg. vo quod Elizeus curavit Naaman
a lepra sed hoc non auctoritate propria sed sub figura
misterii figurabat enim Christum cui hec
auctoritas competebat quia eius corpus
suum erat ex mundissima carne virginis
conceptum sibi soli competebat lepram curare
et mundiciam / de mortuis predictum fuerat
in persona Christi de ... xxxiio Ego occi
dam et ego vivere faciam. Cum enim ipse est
fons vite sibi competit eciam mortua vivi
ficare / de pauperum evangelizacione
prophetatum fuerat ysa lxi in persona Christi
loquens Spiritus domini super me eo quod unxit
me pauperibus evangelizare misit me
Cum igitur querebant utrum ipse esset Christus
in lege promissus ipse respondit sufficienter immo
talem esse qui operatur opera omnem nature
facultatem excedencia ipse est Christus
Igitur huius ... explanacionem Christus
ponit aliam dicit quod ceci vident de
hoc dicit Ioh ixo et Luc xviiio claudi
ambulant Mat. xio Luce xiiio pauperes
evangelizantur Luce iiiio ... et est hec

Notandum quod inter miracula ponitur pau-
perum evangelizatio quod dupliciter
exponitur. Primo modo sic pauperes evange-
lizantur id est instruuntur et ad fidem con-
vertuntur. Et exponendo hoc Lyra pro tolli-
gitur ratio quare Christus pauperibus evan-
gelizavit primo. Est ut pura intra fidei
non de potentia et magistratu seculi fore
videretur sed de virtute dei. Unde prima Cor.
primo infirma mundi elegit ut confundat
fortia. Et Ja. secundo: nonne ipse elegit deus
pauperes in hoc mundo divites in fide et he-
redes regni dei quod promisit deus dili-
gentibus se. Secundo est ut videretur
de auctoritate verbi dei nullam personarum
acceptorem debere fieri. Unde Jeronimus:
Nulla mihi inter nobiles et ignobiles
et inter divites et egentes in predicatione
distinctio sit. Tertia est ad confusionem scribarum
et phariseorum qui doctrinam nolebant ministrare
pauperibus et ideo reprehensibiles sunt
doctores presentis seculi qui libenter pre-
dicant verbum dei divitibus a quibus emo-
lumentum accipiunt quam pauperibus. Et ideo
hoc tamquam rarum et insolitum ponitur
inter opera et mirabilia. // Sed est advertendum
quod licet Christus incepit predicare pauperibus
non tamen exclusit inde divites quibus ipse
predicavit ut patet de Zacheo et Symone
leproso et Maria et Marta et aliis. Non
enim verendum homines qui predicationem
frequentant quasi exhinc pauperiores et con-
templabiliores reputentur quod est contra
divites quosdam qui erubescunt visitare
predicatores de quibus fecit sententiam salvator
dicens Luce ix°: Qui me erubescit et ser-
mones meos illos filius hominis erube-
scet cum venerit in magna potestate sua. // Tertio
modo potest exponi sic pauperes evangelizantur
id est predicantur comedant et beatificantur.
Nam econtra seculi divites predicantur
iuxta illud psalmi: Promptuaria eorum
plena etc. et subdit beatum dixerunt populum
cui hec sunt etc. Sed Christus dicit beati
pauperes spiritu etc. Quod valde mirabile

fuit et inauditum quod ante adventum Christi
satellites voluptatum divitias iniscos(?)
reputabant. Unde dicit Gregorius quod deus et re-
demptor noster novus homo venit in mundum
nova precepta dedit mundo vite enim nostre
veteri in viciis enutrite contrarietatem opposuit
novitatis sue. Quid enim vetus quid car-
nalis homo noverat nisi sua retinere
aliena rapere si posset. Sed enim Christus
precepit novitatem cum dicit Luce xiiii°:
Qui non renunciat omnibus que pos-
sidet etc. Hoc novum et mirabile petebat
Eccl. xxxvi° Innova signa et immuta mi-
rabilia. // Moraliter per illa sex opera Christi
quibus liberavit homines a corporalibus
defectibus accipiuntur sex mala defectuum
culpabilium a quibus quotidie liberat animas
spiritualiter. Et primo enim ceci sunt per ignoran-
tiam vel maliciam de quibus dicitur Sapie-
ntie ii°: Excecavit eos malicia eorum.
Tales possunt dicere illud psalmi: Et lumen ocu-
lorum meorum et ipsum non est mecum. Et ideo
clamat ad dominum. Et Ysa. xxix°: In die
illa fiet adductus Christi audient surdi ver-
ba libri signati. Item alii sunt mortui
per peccatum mortale consummatum et hos liberat
Christus dicens Jo. xi°: Qui credit in me
etiam si mortuus fuerit vivet. Vivificat
autem affluentia sui sanguinis sicut pel-
licanus sustentat proprios filios a morte
effundens super eos sanguinem. Unde
sanguis Christi emundabit conscientiam nostram
Hebre. ix°. Item alii sunt pauperes a ce-
lestibus graciis et virtutibus mundi et
inmundi(?) quibus datur consilium illud Apo. iii°:
Emi vere divites esse ignitum(?) et hos enim
liberat Christus clamans Mat. xi°: Venite
ad me omnes qui laboratis et onerati
estis et ego reficiam vos. // Deinde ...
et beatus est ubi reddit eos cautos contra
dubitationem imminentem ex passione sue
Unde Mat. et Luc.: Beatus est qui non fuerit
scandalizatus in me quasi dicat videant
ignominias mee passionis. Et nota quod
scandalum dicitur a scandalon quod est offen-
diculum vel ruina et tunc aliquis dicitur
scandalizari quando verbo vel facto alicuius
habet occasionem peccandi // quod potest

ee duplr aut occasione data aut occa
sione accepta | xpus igitur no fuit ali
cui occasio scandali occasione actiue data
s; occasione passiua pdicando sumpta
unde xvo Tunc dis q pharizei audito h
vbo scandalizati sunt Quida vero
ex sua opatone Mirati vero vn huic
tanta sapia et virtutes que p manu
eius efficiunt Nonne hic e filius fa
bri et sic etia modo scandalizabat
discipli iohannis d xpo ex ut dicit gg
et Crisos q q aliu nos videbat mira
bilia opanti que iohanes non fecerat
et ad hoc scandalu eos admonendu
dixit hoc vu btus est Quida aute
scandalizati sunt in xpo occasione
sumpta a sua passione et intelligi
etia quod hic dicit et btus e vnde
greg vsis tot signis non scandali
zari s; amirari q potuit vnde
ap̄lus j Cor no Nos pdicam xpm
crucifixu iudeis scandalu gentibus stul
ticiam et ad illud scandalu euitandu
premunit xpus eos dicens Et btus est
q d licet operor mirabilia ut deus
qua tamen ut homo crucifigendus
sum Cauendu valde e hominibus
ne d me morte desperant qui signa
venerant ut dicit crisostomus recta
Illis aute abeuntibus cepit
ihus dicere ad turbas de iohãe
Quid existis in desertu vide
re arundinem vento agitatam
Sed quid existis videre hoiem molli
bus vestitu Ecce eni qui mollibus
vestiuntur domibus regu sunt
Sed quid existis videre pphetam etia
dico vobis et plus q pphetam hic e
eni de quo scriptu e Ecce mitto an
gelu meu an facie tua qui ppabit
viam ante te recta
Tercia pars particlis in qua
ponit precursoris iustia co
mendatio Unde notat aut aliquis
quare xpus stati sibi h'at qone
incepit comedare iohanne Item qre
no comedauit eu pntibus discipulis
s; illis abeuntibus Rndet ad pmu secundu
Bedam et hylariu qa turba circustans
misteriu interrogationis nesciebat putabat
bat eni iohanne dubitare de xpo ex
huiusmodi qone putare poterant quod di
xisset illud vbu dicte pmissu Et btus
est qui no fuit scandalizatus in me
referendo ad iohanne quasi scandalizatu
Ideo ad amputandu huius opinionem
ab eis cepit eu comedare | Ad 2m dicendum
q noluit eu in pncia discipulorum come
dare pter tres rones Pma ne videtur
sic adulatorie facere 2m Crisim | 2a ne
extollerentur intra se de gla sui magri
Tercia q discipli iohanis de iohãne no
dubitabat s; turbe Ideo ipm comedat
coram turba et no coram discipulis | Dicit
ergo Illis abeuntibus cepit ihus dicere ad
turbas de iohanne Comedat aute
ipm in duobus pmo quantu ad male
opinionis retractatoem | 2o quantu ad spe
ctialis ostensione ibi Sed quid existis
Remouet aut mala opionem de iohãne
quo ad duo Pmo ondit eu non ee
leue quod respicit rones hesitatom
Nam pus dixerat ecce agnus dei ecce
qui tollit pcta mundi nunc videtur quasi
dubitare et ita inconstans et leuis mitte
do eu qone discipulos Sed xpus ostendit
q no fuit d xpo huiusmodi hesitatio s; stabili
tas cu dicit Quid existis in desertu vi
dere arundine vento agitatam || Notandu
q tunc no exierat in desertu ad hoc ut
viderent iohanne | neq eni tunc erat i
deserto s; in carcere sed pteritu refertur qr
semper et frequenter exierat ppls in desertu
ut viderent iohanne ut habetur Marci
pmo per arudine sicut dicit hyla
rius signat animus cogitone vacuus
ad arbitrium spiritus flatu vagabundus
no g' erat iohannes arundo que ven
to agitaret ut leuitate mentis de xpo
ambigeret qui eu pius pdicauerat sicut
dicit glosa interlinear | Scdo ondit
eu non ee mollem quod respicit na
salis refractores et compisabilis defectio
nem pz in eius victu et vestitu | Nã
eius vestimeta erant de pilis came
loru et cibus eius erat locuste et

vel silvestre // Ratione et subdit
Ecce qui mollibus vestiuntur in domibus
regum sunt / In domibus regum habitant
molles et flexibiles Unde petrus
in atrio principis mollis effectus est
et stratus ut dicitur Mathei cap. xxvi°
et david in domo regia ad fenestram
stans flexus est ad concupiscentiam ad sponsam
bersabee ii Reg. xi° // Moraliter in
Ieronimo et Rabanus doctores habent quod pre-
dicatores vitarum declinare debent
mollium pallatia quia frequenter
mollibus induti sunt adulantes
qui vitam palpando peccantium pal-
pant et non pungunt Item notan-
dum quod predicatoribus vitiis convenit du-
ritia tibi et vestis vilis quia falsi
predicatores adulatores sectantes
lucra querunt divitias et tales mol-
libus vestiuntur / non sic iohannes
Unde gregorius Johannes mollibus ve-
stibus non fuit indutus quia vitam
peccantium non blandimentis fovit
sed aspere increpavit / hic queritur utrum
in usu preciosarum vestium sit peccatum et
videtur quod sic quia dicit gregorius in
omelia super illo verbo Ecce qui mollibus
induuntur Nemo estimet in fluxu
ac studio preciosarum vestium peccatum
deesse quia si culpa non esset nullo modo
dominus iohannem in sui vestimenti asperitate
commendasset Et neque petrus feminas
preciosarum vestium appetitu compesceret
dicens non in veste preciosa i petri iii° c
quod in statu de bonis angelis iii° de do-
ctrina christiana Quoniam usus rerum sine libidine
utentis in culpa est // in talibus spectan-
dus est finis et intentio utentis et in
hoc iudicatur peccatum esse vel non / In vestibus
autem quatuor sunt reprehensibilia primum
est superfluitas sicut in mulieribus que
trahunt magnam partem vestimentorum
Secundum est preciositas ornant enim se ad pur-
puram et bysso ac si esset statua vel tabula
vel ministerium altaris // Tertium est curiositas
adinveniunt enim curiositates diversas et no-
vas figuras et formas vestimentorum

Quartum est mollities et hec omnia ex-
emplificantur in divite epulone Et quod
in omnibus hiis modis in vanam libidinem
utentis ideo non sine culpa potest esse huiusmodi
vestimentorum electio Excusari tamen potest
ex quatuor mulieres Primo si se ornat
ad hoc ut suis viris placeat ne per
eorum contemptum in adulterium labantur
unde glossa i Cor. vii° Mulier que nupta
est cogitat que sunt mundi quomodo plac-
eat viro studium in huiusmodi ornatus sit
ad verecundiam et sobrietatem ut dicit
apostolus prima Thimo ii° et hec excusa-
tio non habet in mulieribus que non
habent viros / quia hoc esset eis dare mate-
riam ad peccandum et volunt habere viros
et sunt in statu non habendi / tales enim
non possunt sine peccato placere virorum
appetitibus Item illud proverbiorum vii° Ecce
mulier illi occurrit ornatu meretricio
ad decipiendas animas De talibus
dicit Ciprianus Serico aut purpura
indute christum induere non possunt
auro et margaritis et monilibus
adornate ornamenta cordis et pecto-
ris perdiderunt Si autem ex levitate q-
dam vel vanitate faciunt quia ad iactantiam
utuntur non est semper mortale peccatum
sed quandoque veniale Et eadem ratio est quoque
in viris unde augustinus in epistola ad possidonium
Nolo ut de ornamentis auri vel vestis
properes habeas prohibendo sententiam nisi de eis
que neque coniugate sunt neque con-
iugari volunt neque cogitare debent
quomodo placeant deo // Secundo excu-
sari potest aliquis ex statu sui conditione
ille enim qui in dignitatibus constituuntur
preciosioribus indui possunt qui exterere
non tamen propter suam gloriam sed ad designandum
excellenciam sui status Tertio ex in-
tencione minoris reputationis ut patet de
Judith x° Et hoc etiam ornant se
ministri altaris quia omnia sunt ibi
significancia virtutum eminentiam sanctorum
Quarto ex regionis consuetudine in talibus
enim excusantur in modo sumptus et con-
suetudo non sit in preiudicium nature
ut in pictura facie Unde enim nulla

conuertendos excusat vn̄ Cyprianus de
habitu virginum Pro virginibus tm̄ et viduas
sed et nuptas et omnes feminas admoneo ad
monendas quod opus dei et facturam eius
nullo modo blasphemari et subdit deum
vide non poteris dum oculi non sunt tui
quos deus fecit Secundo quod dyaboli et plus
quam obiecta curiosa deinde ad hoc Sed
quid existis in desertum videre commendat
eum quantum ad excellenciam dignitatis comme
dat autem eum quantum ad duo primo quoad
prerogatiuam cognicionis scilicet ab excellencia
prophetie ad dicit Sed quid existis vide
re prophetam etiam dico vobis et plusquam prophetam
Dicimus alias precedentes cognicionis non credebat
quia iohannes arundo et mollibus ve
stibus non fuit Erat autem propheta qui ve
tura predixit et plusquam propheta et hoc
propter tria primo quod nondum natus prophetauit
secundo ut dicit gregorius quod cum prophete officium
sit futura predicere iste plus fecit quia
quem alii venturum prenunciauerunt ille
venturum digito demonstrauit Tercio quia ut
dicit Jeronimus prophetali priuilegio excessit pre
curium ut dominum suum baptizaret Secundo
commendat eum a dignitate officii quod precursor
domini: Ostendit autem ipse iohannem auctorem sui
officii habere a deo et hoc pertestimonium prophete
hic est enim de quo scriptum est Malachie
Ecce mitto angelum meum de quo eciam per
tollegi Quartum est propter quod fuit plus
quam propheta quod alii prophete de christo predixerunt
Ecce ego dicit pater ad filium mitto angelum
meum scilicet iohannem Iohannes enim primo fuit
missus a deo Dictus est iohannes angelus
propter duo primo propter officii dignitatem
quod maius est sicut est angelus gabriel
natiuitatem domini paucis indicauit personis
scilicet virgini ioseph et pastoribus sed ioha
nes illum indicauit palam toti mundo Et
secundum Gregorium vniusquisque fidelis si ex caritate
proximum reuocat et ad bonum exhor
tatur profecto angelus est quia nuncius
domini Secundo propter vite angelice puritatem
quam duxit in solitudine in virginitate
et contemplacione Vnde Crisostomus puto si non
est audacie dicere quod gloriosior fuit iohannes
qui fuit homo quam angelus quia ipse inter
salutis et virtutis angelus est donatus
et obtinuit per graciam quod angelus habent
per naturam Deinde facie tua ita propter
secundum Crisostomum quod inter christum et iohannem in
medio nullus propheta fuit medius Sicut enim
qui prope currum regis currunt aliis sunt
clariores ita et iohannes prope christum prenunciat
qui preparauit viam ante te Nota quod triplex
est via quam preparauit iohannes prima est
in mundum per incarnacionem sue carnis assumptam
de virgine habent viam conceptus iohannis ali
qualiter preparauit quia quod virgo credebat
nihil deo impossibile concepit et consequenter
virgine facta est via concepcionis christi Secunda
via christi est in mundo per predicacionem habet viam
Iohannes autem christum preparauit Tercia via
est in morte habent eciam iohannes preparat
quia prius mortuus est et eum nunciauit patribus
qui erant expectantes eius aduentum
De preparacione harum triplicis vie prophetauit
pater eius Zacharias: preibis ante faciem
Ceci vident claudi ambulant
leprosi mundantur surdi
audiunt mortui resurgunt
pauperes ewangelizantur
Dicto supra in sermone precedenti
de tribus quibus preparatur mens
deuota ad aduentum dei eciam
in mente congrue disponatur
Nam ut habetur sicut virtutes celorum mo
uebuntur Nunc autem videndum est quibus
signis et indiciis dei eciam in mente premia
cognoscatur dicit de Bernardus in sermone
de epiphania Dominus christus non solum voluit
ad nos descendere sed eciam innotescere
non solum nasci sed eciam agnosci Vnde
sicut deus christus adventum suum in carne
signis et operibus exhibuit ut habetur in
ewangelio testatur quia ceci vident Sic
suum adventum in mente eius sibi spiritus
spiritualiter intellectus indicat et prete
dit ad quod respiciendum tamen etiam in interior

venisse hodierne filius syon ecce
que veniet q d Jacobus fideles qui
estis filius syon quia d specula ex
pectandi adventum ubi ponte ecce quod
de incarnatione prophetam venit potestis vi
dere Et que sunt ista signa tercie
¶ Ceci vident / quecunque enim agit considerat
adma si vis tenere verbum eternum menta
liter concepisse considera si opera illa in alia
ubi eternum operatur attestatiua ecce resplen
deant signa verbum eternum ubicunque est nulla
tenus ociosum est operatur enim magna si
est et ubi operari desinit ibi non est ut dicit
gregorius ¶ in similitudine loquens de caritate sine
qua verbum eternum non venit in mente dicit
enim sex opera que verbum eternum operatur
in mente in qua sunt conceptum quasi sex si
gna quibus sua presentia designat et
hec notantur in verbis propositis ¶ Ceci vident
primum signum est mentis ad amorem regis
illustratio quod notatur in cecorum illuminatione
cum dicitur ceci vident ¶ Secundum signum est
mentis ad omne virtutis explicationem
expedita dispositio quod notatur in claudorum
ambulatione cum dicitur ¶ Claudi ambulant
¶ Tertium signum est defectuum culpabilium
commoda depuratio quod notatur in lepro
sorum mundatione cum dicitur leprosi mun
dantur ¶ Quartum signum est verbi dei
diligens auditio quod notatur in surdorum
auditione cum dicitur surdi audiunt ¶ Quin
tum est interioris hominis vivifica reno
vatio quod notatur in mortuorum resuscitatione
cum dicitur mortui resurgunt ¶ Sextum signum
est paupertatis voluntarie perfecta emulatio
quod notatur in pauperum evangelizatione
cum dicitur pauperes evangelizantur ¶ Circa
ergo primum signum est sciendum quod mens rationalis
sibi ipsi derelicta et corporis naturalibus portata
ad amorem cognitionis est quasi ceca exi
tatis debilitate ¶ Nam sicut se habet ad anima
sicut oculus noctue ad lumen solis ut
dicitur in Metha ¶ Unde homo pravis na
turalibus delictus figurari potest per piscem augustinum
lactantem cui dictum est Apoka in Dicas
quod sis dives et nescis quod miser es et

inpassibilis cecus claudus ¶ Non sic bra
sunt per similiter construitur ubi hug ... contra
confessio ... magis laborator auarus et
cecus ... verbum ... melle celi intel
lectus et delinire tuo ... contra
verbum eternum in mente conceptum cum fuerit
oculum mentis clarificat contra primum est enim
verbum eternum collirium nobile quo mentis oculus
clarificatur ad videndum unde Apoka iii ¶ Con
sulitur anime ecce ex tercia ubi collirio
unge oculos tuos ut videas ... eius
simplex collirium in scriptura ... excelle pi
scis quo Thobias minor constat eruisse
tione angeli quo oculi senioris Thobie
sunt curati ut habetur Tho ... per fel cui
piscis intelligitur amaritudo omnium quomodo in
mundo sunt tantum sicut piscis in aqua sit
homo instabilis huius mundi degens
unde propheta hoc mare magnum et cetera ¶ Nunc
enim oculi mentis considerationis liniuntur quando omnia
sensibilia huius mundi mente devote in
amaritudinem convertuntur ¶ Sic lumina sunt
illa sancta anima ubi gena apud eum di
cebant Mihi mundus crucifixus est ¶ Secundum
collirium est ex sputo et terra hoc fecit ipse
salvator noster in illuminatione ceci nati Joh
ix per sputum procedens ab ore intelligitur
intelligitur anima adeo tota per eternam
corpus humanum / Terrenum duorum commixtio
causat lutum et quid aliud est homo quam
vile lutum / hoc collirio oculos liniuntur
est vilitate conditionis humane ante oculos
considerationis pone et nihil de se ipso nisi
vilia et defectuosa sentire ... cum propheta
ego sed vermis et non homo ¶ Tertium collirium
est favum mellis unde legitur primi Reg
xiiii de Jonatha qui cum comedisset
favum mellis illuminati sunt oculi eius
per quod gustus divine dulcedinis in
telligitur qua gustata illuminantur oculi
interiores intellectuales unde psalmista gustate
et videte quoniam suavis est dominus primo
dicitur gustate / secundo videte quia gustus di
vine dulcedinis illuminat oculos mentis
ad videndum divina ¶ Item verbum eternum lumen super
naturale illustrat contra primum est enim ipsum
verum lumen verum quod illuminat omnem hominem

venientem in hunc mundum de hoc luce ad pro-
positum dicit apostolus ii Cor. iiii° Deus qui
dixit de tenebris lumen splendescere ipse
illuxit in cordibus nostris ad illuminationem
scientie claritatis Item mentem sibi assimilat
et conformat se scilicet ei cognoscibilem red-
dendo et exhibendo Contra tamen vide clo-
menti de Ezech. xxviii° Tu signaculum
similitudinis dei plenus sapientia etc. Et hanc confor-
mationem sui ad verbo eius expetit beatus
Augustinus in libro soliloquiorum 1° confessionum Co-
gnoscam te cognitor meus sicut a te
cognitus sum virtus anime mee intra
in eam et coapta eam tibi ut possideas
sine macula et ruga Predicta tamen tangit
dominus Hugo super Cant. sermone xxxi° Oculus
cum turbatus fuerit lumen non apprehendit
minimum ab obvio [illegible] qui ergo
turbatus est nullatenus serenum lumen
videt propter similitudinem ita et solem in suo
aspectu qui illuminat omnem hominem et ista simili-
tudo tunc equabitur quando videbimus eum sicuti
est et hoc est quod dicitur prima Johannis iii° Cum
enim cum apparuerit similes ei erimus quia
videbimus eum sicuti est Et hec tria que sunt
eterne figurando trinitate mentis de nobis
operatur simul, prehendit apostolus ii Cor.
iii° Nos scilicet qui verbum eternum accepimus
revelata facie gloriam domini speculantes
quantum ad primum transformamur in eandem
imaginem quantum ad secundum scilicet mentis
a deo conformationem transformamur a clarita-
te in claritatem quantum ad tertium scilicet quo ad
luminis supernaturalis infusionem scilicet a clarita-
te naturalis luminis intellectus agentis in claritate
luminis supernaturalis et hoc fit tamquam
a spiritu domini et ambo etiam spiritualis de mente
concepte Et exemplum de Christo duobus apostolis
euntibus in Emaus quibus sua presentia
exhibuit ad cognoscendum scripturas
ut habetur Luce xxiiii° Dicit et beatus Augustinus
de sua trinitate de qua dictum est se fuisse
illuminatum conmemorat x° confessionum Irra-
diasti domine vehementer et coruscasti splen-
duisti et fugasti cecitatem meam et
hoc signum proprie exprimitur in se viri
contemplativi cum est in contemplatione

sive gloria sanctorum sive de maiestate
divinitatis mentis aliqua revelantur
Claudi ambulant. Visum est de
primo signo restat videre
de 2° quod est mentis ad divine
voluntatis expletionem expedita dispositio
quod notatur in eo scilicet de claudorum
ambulatione cum dicitur claudi
ambulant Pedes anime sunt eius
affectus quibus anima graditur
sicut corpus pedibus Isti pedes
in se si homo sibi ipsi relinquatur
sunt claudi primo tardi ad gradien-
dum in via divine voluntatis iuxta illud
Rom. vii° Non est volentis velle
neque currentis currere sed miserantis
dei Unde contingit ex tribus causis
sumptis penes tria que causant
naturaliter pedem corporis claudi-
care Primo enim contingit claudicatio
ex virtutis motive destitutione ut
patet in languidis 2° ex nimia opi-
latione vene cuius membrum aliquod
non suscipit influxum spiritus vita-
lium ut possit exire in operatione sua
ut patet in paraliticis Tertio ex pedum
tibiarum curvatione vel aliqua alia
partis corporis indispositione ut patet
in contractis Secundum hec tria possunt
recipi spiritualiter tria que claudica-
re causant in anima de quibus claudis vera-
citer signant de quibus legitur in scri-
ptura quorum unum sanavit Christus alium
Petrus tertium Paulus Primum inducens
claudicatem in anima est virium destitutio
que provenit ex languida intrinsece habitus
dilectione quia fit homo parcialiter toto
corpore et tedio afficitur et ab omni
virtuoso exercitio destituitur ut dicit Gregorius
in omelia [illegible] mea est devitare lan-
guidum exercitio intrinsece hominis languidi
dilectio hoc figuratum est de isto langui-
do et claudo Joh. v° qui iacebat ad
probaticam piscinam xxxviii annis qui
ita fuit viribus destitutus quod non
poterat venire de aqua cum aqua moveretur
nisi alterius adiutorio Secundum est venarum

spiritum obstructo quod pervenit exterius
rerum stimpacione quam sicut vene quibus
omnibus influerit hic dinari dicam p
stimpantur pro ut potior desideriorum
et carnalium temporalium terrena ut dicit Bernardus
in simone lxxiiii^o potum parvum quippe
secularibus desideriis animum delectatio
declinat cum interim potuit vana vel
terrena eciamvel spiritualia temporalibus sedema
omnibus ut poterit sapias que sursum sunt
et que super terram quod signatum fuit per
istum claudum ex utero matris qui mendicabat
ante portam speciosam cum basis et plante
erant imbecilles sic isti debiti temporalibus
non recipiunt consolacionem amore et si quando
isti aliquo motu qualitercumque per aliorum
ornati fuerint et ferunt in terrenum ut ex
compia faciunt bonorum temporalium sicut iste
claudus baiulabatur quod cottidie ante
fores templi non ut intraret templum
sed ut faceret questum tantum e affectum tem-
poralium delectatio quod puerum corporis usque
nature derivatione decursus quamquam sitium
fecit hominem quia ad ymaginem suam
quod eciam testatur statura corporis erecta
ut scilicet mens debet habere erectam ad cele-
stium contemplacionem sed ipse se inclinat ad
fedam carnalis spurcicie voluptate
ad modum claudi contracti unde dicit Bernardus super
cantica simone xxx^mo quid indecentius
quam curvum animum in recto corpore gerere et
subdit erubesce ergo anima mea divina-
m speciam commutasse similitudinem erubesce
volutari in ceno que de celo es hic ille
tales designantur per illum claudum de quo
legitur Actuum xiiii^o qui erat curvus
et contractus et reptabat per terram unde et
dixit paulus surge super pedes rectus
sed verbum eternum veniens in mentem hanc tem-
poralem claudicatem repellit et mentem
recte ambulare facit ymo et exilire et
deum laudare hec enim tria leguntur de quolibet
istorum claudorum scilicet quod ambulabant
et exiliebat et deum laudabat primum
refertur per magis proprie ad primos secundum
ad secundos tercium ad tercios primos facit

ambulare in via tarditie accionis per
exercitium vite active unde christus sanat
istum languidum in porticu salomo-
nis piscina quia multi ibi lague-
bant erat quasi hospitale in quo
opera misericordie exercebat Item aquam
piscine pro tempore ab angelo movebatur
quod similiter pertinet ad vitam activam
que in motu consistit Item christus dixit
illi Surge tolle grabatum tuum et
ambula in quo eciam bonorum operum
exercitium datur intelligi unde Beda
Quid est dicere surge et ambula nisi
a torpore et ignavia in quibus plus
iacebas exurge et in bonis operibus
proficere stude tolle grabatum tuum idest
tuum quo portaris et ipsum paciente
tollera unde Bernardus in quodam simone
quociens suggestionem boni operis
senseris in corde tuo da honorem deo
et age reverenciam verbo eius vox sonat
in auribus tuis secundo facit exsilire
in via dei vel divine cognicionis per
exercitium vite contemplative unde ille
claudus ad verbum petrus elevatus statim
intravit in templum ambulans et exili-
ens et laudans deum per templum
intelligitur mentis excelsitudo ubi contem-
placio perficitur ad illud templum ille
qui diu claudus fuit intrare non po-
tuit nec baiulabatur in templum sed extra
ad portam speciosam per quam humanitas
christi intelligitur unde secundum Iohannem x^o
Ego sum hostium que dicitur speciosa
iuxta illud psalmi speciosus forma pre
filiis hominum per hanc igitur portam intratur templum
quia per manum ductor humanitatis pervenitur
ad contemplationem divinitatis que licet divinum
sed perficiatur in mente sive in templo intel-
lectualis ubi veri adoratores ado-
rant patrem in spiritu et veritate Iohannis
x^o Ubi eciam ubi christum in templo celebratur
sed in templum non ingrediuntur claudi
de quibus hic loquitur Tercia ut
dicit gregorius v^o moralium Mens in
aliam divinum intimi contemplationis
non rapitur nisi prius studiose attencione

desideriis tumultu copia. In cuius fi-
gura prohibitum fuit lege ne clau-
dus intraret in templum leviticum. Ex quo
soli autem post illum intraret primum in templum
illud et hoc per portam speciosam que
habet porta domini misit omnibus in ea
bona sunt dicit quod dominum claudus ille
intravit templum non solum ambulat
sed etiam exilivit quia accepto verbo
eterno mentis tedio et sompno tepidio salit
et exilit tamen semper contemplatione transcen-
dit. Unde de adventu ubi in mente
dicitur Cant. ii modo iste venit saliens
in montibus transiliens colles. Ubi
enim etiam non venit claudicando
vel tarde passum mittendo quia ne-
scit tarda molimina spiritus sancti gra-
cia. Ambrosius sed venit saliendo. Unde
et mentem salire facit. Salire montes
in motibus et transilire colles per
montes intelliguntur summi contemplacio-
nis modi et competit magis contempla-
toribus de quibus dicitur in psalmo Mon-
tes exultastis sicut arietes. Per colles enim intel-
liguntur puri contemplativi et communes
contemplacionis modi. Verbum ergo eterni
veniens facit mentem salire in montibus
id est summis elevacionibus graduum
contemplacionis semper ipsam extendere
facit et eam transilire colles id est communes
modos contemplacionis in mentis eleva-
cione. Debet saltum intelligi illud
ysa. xxxv Tunc saliet sicut cervus
claudus. Cervus enim est animal gressibi-
le habitatorem suam habet super terram sed cum saltat
elevatur ultra terminos sue naturalis habita-
cionis. Sic anima contemplativa in extasi
saltando in contemplacione a semetipsa
extra [illegible] supra semetipsam mentis
elevacione vergetur natura possibi-
lem terminos supergressa. Ut tercio facit
ire et deum laudare in via voluntarie
passionis per virtutem paciencie et signatur
in curacione cuiusdam claudi contracti
quem paulus curavit et sanavit
de quo Act. xiiii legitur quod quidam vir
in listris infirmus pedibus sedebat

claudus ex utero matris sue qui numquam
ambulaverat. Hic audivit paulum lo-
quentem qui intuens eum et videns quod
haberet fidem dixit voce magna surge
super pedes tuos rectus et exilivit
et laudavit deum. Claudus ille qui
ut dictum est designat mentem a carna-
libus affectibus adhuc incurvatam
ad penitenciam. Ubi enim quod audivit a
paulo scilicet curatur [illegible] quod in
prima utilis tribulacio omnia tamen [illegible]
omnis tribulacio est utilis et consolatoria
et eo magis quanto [illegible] tollerat
asperam quam primus consuescat blandi-
tiis lubrica ymo talis mens in omnibus eo
quod sustinet deum laudat. Unde dicit David
psalmo Voluntarie sacrificabo
tibi dicat sic voluntarie deo sacrificant
qui inter angustias passionum deo
gracias agunt. Expeditius [illegible]
quod mens amplius claudicare predicta cura-
ta accepto verbo eterno ambulat tripli-
ci via scilicet actionis contemplacionis et volun-
tarie passionis. Sed queritur quod illorum
sit melius et nobilius. Respondeo vita
activa est difficilior quia laboriosior
sed et fructuosior ac per hoc magis meri-
toria. Sed dicitur luce x Maria meliorem
partem elegit ergo magis meritoria. Dicen-
dum quod unum est meliore quia sine ulla
comparacione cum sit quedam inchoacio futu-
re beatitudinis vel contemplativa dicitur melior
inquantum includit et presupponit activam
et ut sic est meritoria ceteris paribus.
Vita vero passiva qua quis voluntarie
et paciens patitur omnia mala pro certis vi-
te propter deum quietior est aliis duabus
tam activa quam contemplativa distin-
guendo eo quod passiva ab activa
dicit alios pati adversa [illegible] activa
[illegible] vitam [illegible] aut hec quietior sit
aliis [illegible] quia activa quidem tota plena
est labore et inquietudine. Hec vero qua
vero vita passiva semper quieta
est pro quanto scilicet mens sancta omnia si-
bi sapit quasi bona ut dicit Gregorius in quinto
libro moralium. Vir mentis integre forti intentione

in deum dirige. quamquam de vita sibi hec
amarum sit sibi dulce estimat omne
quod affligit regnum sibi reputat et
idem est quod solus ille in rebus vite pas-
sive dicitur possidere serpas in paciencia
vestra possidebitis animas vestras
Luce xxi^o possidebitis inquam pacifice
et quiete omnia ut dicit Gregorius in
omelia quia nobis ipsis per pacienciam
dominari discimus magnus possidere
quod sumus. Et hec omnia tria beata
virgo habuit in summo et colliguntur ex
isto evangelio / exurgens et veniens
ipsa ambulavit per viam vite active
unde dicitur ibi quod exurgens abiit cum
... et ad quid ... ad elizabet ut
ei impenderet humanitatis obsequia ...
ministerium. Item ipsa abiit per viam
vite contemplative quod innuitur cum dicitur
abiit in montana cum festinatione et ...
saliens in montibus et in altitudine con-
templacionis ... in saltu ...
... iohannis cum dicto ...
exultavit Luce 1°. Item ipsa deambu-
lavit eciam per viam vite passionis
cum doloris gladius animam eius pertransi-
vit tamen cuius mentem vulneravit et quantum
umquam extitit homo dolore passionis
... tamen cuius mens delecta
fuit. unde ... fidem ... constituit
sed semper divine voluntati conformis fuit
Non enim dubium quin de omnibus deum
laudavit. Unde de predicto cuius cantavit
Magnificat anima mea dominum quod can-
ticum non dubium quin de tota sua vita ex
corde impressum fuit. Tertium namque
signum ... ubi etiam ... est
claudorum ambulacio hoc signum sensit
ipse ... super Cantica
Nam ut ... venit ...
... animam meam et hec
quantum ad sanationem primi claudicationis
et subdit monuit et emollivit et vul-
neravit cor meum et hec quantum ad sa-
nationem secunde claudicationis. Et sedit
... quamquam evellere et destruere et
edificare et plantare ...
prava in directa et aspera in vias
planas ita ut ... anima mea

domum et omnia que intus me sunt
nomini sancto eius et hec quantum ad
sanationem tercie claudicationis.

Leprosi mundantur. Iste quartum
signum adventus et eius signum
manifestat. ... vide de ...
tu ubi etiam ... quod est
defectuum culpabilium omnimoda depuratio
quod notatur in leprosorum mundatione
cum dicitur leprosi mundantur. Sunt autem
naturaliter triplex defectuum culpabilium
species quam triplex lepra. Primum tres
vires ... lepra ignorancie in racionali
concupiscibili ... et ... irasci-
bili. Et hec triplex lepra generata
fuit a primis parentibus in paradiso per primum
peccatum ... suggestionem serpentis
qui promisit sciam bonum et malum quantum
ad primum equalitatem dei: eritis sicut
dii quantum ad secundum et ostendit ... pulchritudinem
et suavitatem pomi: quantum ad tercium et
sic ... sunt lepra de omnibus
membris ... que ... fuerant
... propter quod electi fuerant extra pa-
radisum et extra societatem angelorum
et ... contra ... leprosorum
leprosorum hoc sciens ille sapientissimus
Salomon petiuit ab hiis tribus se mundari
dari Ecclesiastici xxiii^o Domine deus et pater
vite mee ne derelinquas me ne ...
stant ignorantie mee quantum ad primum
extollentiam oculorum meorum ne dederis
michi quantum ad secundum aufer a me ...
... quantum ad tercium Et ista tres
contagiosi defectus veteris hominis fi-
gurati sunt per tres leprosos veteris
testamenti. Prima enim lepra fuit Moysi
de qua loquitur Exodi iiii^o quod ei petenti
signum datum est a domino mitte ma-
num tuam in sinum tuum quam cum misisset
in sinum protulit lepram et quidem ...
in sinum tenuit sanata est ... extra
sinum eam protulisset lepra apparuit
et cum iussu domini iterum retraxisset ma-
num in sinum iterum sanata est. Per sinum
intelligitur ... sacre scripture
vel ... sancte matris ecclesie in qua
sedent ... filii ...

hereticus dicat sicut et quod cum manu
tuam et dexteram tuam in sinu tuo In hoc
sinu quem deus meus ipsa ibi mora sana
est et deo accepta Si quando extra ponitur
lepra erroris apparet Si mox tamen ad
vocem domini audientis verbum salutiferum et
manum mittis ad librum mundatus es
Ut gregorius Nonnulli dum plus exquirunt
contemplando quam capiunt usque ad per-
versa erumpunt et dum veritatis discipuli
esse humiliter negligunt magistri errorum
fiunt qui tamen contra fidem suam errores et
fantasias hereticas fingunt a mentibus
fecerunt contra quos est constitutio extra
de hereticis hos sponsus iubet capi a
doctoribus Cantica 2 capite vulpes
parvulas que demoliuntur vineas
Hec defectio contagiosa adhuc signatur
in maria sorore moysi de qua legitur
numeri xii cedens ipsa ad Aaron
murmurare contra moysen indignando
dicit Numquid nobis sicut et moysi
locutus est dominus q.d. Immo nobis
Moyses preesse non quia locutus est ei
dominus quem super hoc reprehensi a domino
in nube audierunt ut quod dixerant
post moysi qui ei prefecerat Et recessit
nubes et ecce maria apparuit le-
prosa lepra ergo marie fuit a su-
perbia et extollentia sua quia voluit
se preferre moysi Sic multi sunt hoc
[illegible] lepra infecti Unde Bernardus hoc sua
exempli occupavit nos lepra superbie
proprietatis possessionum in gestu vestium
in voluptate ciborum in ore et duplici
et corde simili In ore tamen in adversis
murmuramus et in prosperis arrogantes
nos commendamus In corde propter vo-
luntatis proprium consilium Sic hu-
iusmodi in naaman siro iiij regum v
Naaman interpretatur commotio sive hu-
mectus significat fomitem concupiscentie
quo humectatur caro et conciatur quedam
commotio in carne contra racionem Et licet
humectans commotio fomitis tollatur
in baptismo quantum ad culpam origi-
nalis peccati remanet tamen quantum ad penam
et quia caro infecta peccato non solum inficit
personam sed naturam hinc est quod cum
semine transfunditur in carne aliorum
propagandorum quod in mundo in hoc quod

tamen Naaman mundatus fuisset a lepra ex
septena lotione in iordane per heli-
seum nichilominus postea lepra naaman
adhesit Giezi qui interpretatur semen
quia mundata culpa originalis peccati
nichilominus adhuc remanet eius pena
in carne et in radice seminali in
genere [illegible] in posteros [illegible] hominis [illegible]
[illegible] in [illegible] concepti sunt de-
inde verbum eternum tamen in mente fuerit
receptum ab omnibus potentiis infirmitates
animarum mundat et sanat racionem infirmitatem
[illegible] mundificat a lepra ignorantie et
erroris infirmitatem irascibilis a lepra
extollentie et tumoris infirmitatem con-
cupiscibilis a lepra concupiscentie
et languoris [illegible] Et ideo
verbum eternum sit ipsa veritas increata
non comparatur [illegible] mente aliquem
sine errore Iohannis xvi Cum autem
venerit ille spiritus veritatis docebit
vos omnem veritatem et hoc figuratum
fuit in Simone leproso quem dominus
mundavit et curavit sicut enim ipse
domum hospicio receperit dominus licet
se hospitalem apparere [illegible]
Simon habeo tibi aliquid dicere luce
vij Sic verbum eternum utique adhuc
in medio hospicio receptum fuit ut
de [illegible] mente movet et docet
movet memoriam movet voluntatem
docet racionem nec aliter palam in me-
tendis quia possidet habitaculum pura
reside Sicut patet Eidem verbum
veniendo in carne servivit ipsum et
in animum et in omnibus operibus suis
nisi habuit humilitate dicit autem dominus
mathei xi Discite a me quia mitis
sum et humilis corde Constat ex
precedentibus quod verbum eternum de-
dignatur inhabitare mente elatum
et superbam et hoc figuratum fuit in
leproso samaritano mundato a domino
cum fuit unus de decem leprosis
mundatis luce xvij Ubi legitur
de isto quod regressus est cum magna
voce et cadit ad faciem suam an-
te eum dominum gracias agens Cuius
exemplum patet in sancta femina elizabeth

hic

Cum beata virgo ad ipsam visitanda
venisset ait Unde michi hoc quod mater
domini mei veniat ad me reputans
se indignam gratias egit sic et ipsa virgo
beata cum virum etiam in utero portavit
et ad inferiorem se inclinavit in eo quod
dixit Maria respexit humilitatem ancille
sue ubi oblita omnium virtutum de sola hu
militate gloriatur [illegible] pr
Cum enim verbum etiam sit candor lucis
eterne et speculum sine macula ut dicitur
Sapientie vii Certum est quod dedignatur inhabi
tare animam concupiscentie carnis maculatam
quia in malivolam animam non introibit
spiritus sapientie vmo mox ad sui presentiam
mens ab huius concupiscentie depurabit
Unde [illegible] super [illegible] in sermone ximo
Ignis ante ipsum precedet qui gentem co
sumit rubiginem viciorum et ipse preparet
locum domino et tunc scit anima quod iuxta
est dominus cum se sensit succensa isto igne
scilicet amoris et sancti desiderii et hoc
figuratum est in isto leproso de quo Matheus
viii° dicitur Ecce leprosus adorabat ihesum
dicens Domine si vis potes me mun
dare et extendens ihesus manum tetigit
eum dicens volo mundare et confestim eius
lepra est mundata et ait ei vide nemini
dixeris sed vade ostende te sacerdotibus Ubi
primo tria innuitur remedia ex parte nostra
que iuvant nos ad emundationem lepre
concupiscentie carnalis et deinde quinque
alia ex parte dei primum quod remedium
ex parte nostra est cogitacionum in deum direc
tio scilicet quando anima avertat mentem et omnes
sensus suos ab oblectamentis et con
vertat se ad cogitandum de divinis iuxta
illud ps. Iacta cogitatum tuum in domino
quod innuitur in eo quod dicitur leprosus
veniens ad ihesum secundum quod verbo veniens
innuitur motus anime quantum ad conver
sionem ad deum et aversionem a concupi
scenciis illecebris et illud est primum
remedium contra carnis temptacio
nem quod consistit in avertendo et fugien
do. 2m est divini auxilii imploracio non
enim ex nobis sumus sufficientes vincere
carnem nostram quia nemo potest esse con
tinens nisi deus det Sapientie viii°

Unde beatus Augustinus x° confessionum Iubes con
tinenciam nobis domine continenciam
da quod iubes et iube quod vis et
hoc innuitur in eo quod dicitur quod leprosus
ille adorando ambulabat Tercium est
verbi divini et operum christi devota medita
cio inter alios effectus ubi enim est iste
vivus quod hec mente et carne divinum
adiuvat ad hoc motus carnales reprimere
iuxta illud ad Hebreos iiii° Vivus est sermo
dei et efficax etc. Et sequitur pertingens
usque ad divisionem anime et spiritus compage
rum quoque medullarum etc. Et ideo nos christi
opera cuius verba [illegible] etiam deinde
certo sit una instructio. Unde quilibet per
huiusmodi meditacionem potest dicere illud Aba
kuk iii° Domine audivi auditum tuum
et timui consideravi opera tua et expavi
peccare Et hoc innuitur ubi quod ille lepro
sus dixit Domine si vis potes me
mundare unde hoc sciebat nisi verba
eius audierat et miracula viderat
Possumus autem ex verbis istius scilicet le
prosi quinque elicere que homo in tempta
cione carnis potius meditando debet
advertere primo debemus considerare nobilitatem
dei a qua nos declinamus peccando
quod notatur in eo quod dicitur Domine Osee
iiii° Dominum dereliquerunt non custodiendo
eius mandata. 2° debemus considerare er
ga nos benignitatem dei quia vult
omne bonum nostrum quod notatur in eo quod
dicitur si vis et quia ipse utique vult
quicquid bonum nobis esse cognoscit
prima [illegible] est voluntas dei
sanctificacio vestra Et potest Tenuisti
manum dexteram meam scilicet in bono sic tu
me confirmando et in voluntate tua de
duxisti me ad perfectum bonum non sinu
me deviando et cum gloria suscepisti me
in bono feliciter perficiendo Tercio con
siderare debemus super nos dei maie
statem quia potest nos coronare si vin
cerimus et dampnare si in temptacio
nibus succubuerimus. Non modicum ani
mantes per consideracionem premiorum et
penarum sicut in milicia carnis contra
carnem meditandum est de gaudiis pa
radisi et de penis inferni et hoc
notatur ubi dicitur potes Sapientie xvi° Tu
es domine qui vite et mortis habes

ptatem et deducitis usque ad portas
mortis et reducitis. Secundo considerare
debemus miseriam nostram fragilitatem
quantum ad corpus et nostram nobilitatem
quantum ad animam. Quid enim est homo secundum
corpus nisi corpus fetidum et saccus
stercorum vermibus plenus omni spurcicia
et cibus vermium ut dicit Hugo. Secundum animam
vero homo est res nobilissima et incorpo-
rea et immortalis deo simillima huius
ymagine sui creatoris ut dicit beatus
Augustinus. Hoc si quis meditetur homo re-
creationis sue providebit cum sequi litigium
cupiam carnis tam fedam deserere
animam tam nobilem. Unde Seneca dicit
Cur homo animam tuam vilipendis et car-
nem eius preponis dominam facis ancillam
et ancillam facis dominam magna ab-
usio est. Ista considerans quosdam Se-
neca licet gentilis dicit in epistola scribi
Melior sum et ad maiora genitus
sum. Tercio considerare debemus peccati ipsius
turpitudinem et vilitatem et precipue
peccati mortalis. Prima ut dicit Innocencius
de vilitate conditionis humane. Ideo solum
maculat animam sed et fedat personam
semper precedit ardor et petulancia semper
comitatur fetor et immundicia semper
sequitur dolor et pena. Hoc etiam considerans
Seneca dicens Si scirem deos ignos-
cituros et homines ignoraturos adhuc
peccare dedignarer. Et hoc notatur per hoc
mundare a lepra scilicet peccati. Unde propheta orat
dicens Amplius lava me domine. Et statim
tam huius lepre assignat dicens Sicut enim
iniquitatibus corporalibus sunt. Deinde
dimittitur quinque ex parte dei quibus mundatur.
Primum est communis auxilii porrectio
quod notatur in eo quod dicitur Et exten-
dens ihesus manum tetigit eum. Communem adiuto-
rium gracie prevenientis qua monet liberum
arbitrium ad bonum et cohibet a malo de
qua manum dicitur in ps. Cum ceciderit
non collidetur quia dominus supponit manum
suam. Secundum est gracie spiritualis collacio
quod notatur in eo quod dicit tetigit eum
scilicet conferendo ei graciam spiritualem qua
possit resistere inclinacioni fomitis
de quo tactu sponsa Cant. v Dilectus
meus misit manum suam per foramen
et venter meus intremuit ad tactum eius
ubi per tactum manus intelligitur gracia
spiritualis. Per foramen intelligitur illa pars
qua anima est capax divine inspiracionis
per ventrem eius memoria intellectualis
que ad huiusmodi tactum contremiscat ut
homo semper timeat peccare et deum
offendere. Tercium est singularis
instinctus inspiracio quia facit deus ali-
cui simpliciter inspirat beneplacitum sue vo-
luntatis quod notatur in eo quod dicit volo
mundare. Unde prima Thess. iiii° hec
est voluntas dei ut abstineatis vos
ab omni fornicacione ut sciat unusquisque
vestrum vas suum possidere in sanctificacione.
Hanc voluntatem specialiter inspiravit dominus
virginibus sanctis et continentibus
et aliis personis sub voto castitatis degen-
tibus. Quartum est mundane glorie
prohibicio quod notatur in eo quod dicitur
Vade nemini dixeris. Nam deo non placet
castitas sine humilitate. Unde secundum pa-
rabolam ewangelii virgines ille
fatue gloriam humane laudis appeten-
tes exclusae sunt a nupciis sponsi
ubi autem dicit beatus Augustinus super hac
Audeo dicere superbis continentibus
expedit cadere ut in eo tempore in quo
se extollunt humilientur. Quid enim prodest
continencia si ei dominetur superbia.
Quintum est sacramentalis remedii exhibicio
quod notatur in eo quod dicit Vade ostende te sa-
cerdotibus. Nam sicut per sacramentum baptismi
tollitur originale peccatum sic per sacramentum
penitencie peccatum actuale tollitur et nullum mo-
dicum remedium est contra incentiva fomi-
tis frequenter confiteri peccata sacerdoti. Nam
ex vi sacramenti quodammodo quod semper
in aliquo diminuit fomitem tum ex erube-
scencia confitentis qua eciam multum trahitur
a peccando tum ex instruccione sacerdotis
ostendentis gravitatem peccati et magnitudinem
pene quo eciam omnia valent ad restriccionem
pronitatis peccandi sine ad peccandum. Unde
dicit beatus Augustinus libro de penitencia Con-
fessio est salus animarum dissipatrix viciorum
restauratrix virtutum oppugnatrix demonum.
Quid plura obstruit os inferni portas
aperit paradisi. Et secundum ipsius tamen qualiter unum
eciam in medio corporis mundificat conscienciam
sine corporali lepra langworis. Sic
mundata et bene depurata fuit virgo

maria qui fomes in ea fuit totaliter extin
ctus Sic et iohannes baptista adhuc exis
tens in utero matris repleta ubi etiam fuit
sanctificatus et ita a fomite mundatus
ut non possit unquam peccare mortaliter et licet
mansit in eo fomes peccandi venialiter
huius tamen in virtute ubi etiam tantus eius vox
erat restringit ne leui saltem possit ma
culare vitam faciens Tamen et quali
libet necessitate peccati cottidie fomitis deli
ctaque restringitur plus vel minus peccato
Ubi etiam acceptus fuit in ea corporalis
et secundus celebrata quando ipsa anima se
sensit ab hac triplici lepra mundatam
Primum est sic vim etiam excepisse hoc etiam
Secundum in se sensit Cantica canticorum quinto Similiter
uolntans inquit in me cognoscens
vim etiam sponsus meus refugia uictore
carnalium quoque expressione affectum ad ubi
puritatem eius et hec quarta ad mundacionem
tercie lepre Et subdit condescensione ire
gratificacione stultorum meorum admiratus
sine profunditatem eius sapie et hec quarta
ad est mundatam prime et secunde lepre

Sedi audiuit visis tribus signis
aduentus verbi domini sequitur
quartum quod est verbi dei diligens
auditio quod notatur in secundo
auditione ad dictum Sedi audite
Ubi sunt tria notanda primum est ex quibus
causis verbum auditorum naturaliter est surdum
et spiritualiter surdum reputatur Quoniam qualiter
humana surditas curatur Tertium quos fructus
mentis extenditur ubi percipiat Circa ad
primum est sciendum quod verbum etiam dicitur per ac
api cognomine dicatur verbum dei quod aure
exteriori auditur Alio modo quod per occultos
instinctus aure cordis percipitur et quid
ad utrumque verbum dei audiendum mutum au
ditorum naturale est surdum quod contingit ex tribus
Primo ex sensuum allectione Quidem enim ad
huius cognicione ipsorum assiduis homines tene
ri et stupidis delicti sequitur sensibilia
~~audiendo~~ hanc rerum ita eis dimergunt
et alliciunt ut de intellectualibus et pre
sertim de supernaturalibus et diuinis audire
non possunt nec loqui Unde illud Iohannis tertio
Qui est ex deo est verbum dei audit qui de terra
est de terra loquitur et Iohannis octavo Unde
etiam de isto populo carnali et spiritualia infe
ctante conqueritur dominus per prophetam dicens populo

dicens Et non audiunt populus meus vo
cem et israhel non intendit in Psalmo Secundo Et di
missi eum desideria cordis eorum et propter quod
una causa quare quidam non audiunt
verbum dei quia adeo dimissi et desideriis de
relicti inseruiunt spiritualia eum desideria cor
dis sui Secundo illud contingit ex liberi
arbitrii depravatione Cum enim ex tradicione
primi parentis liberum arbitrium sit in nobis
sit depravatum quod promptius sit ad malum
quam ad bonum ut dicitur Genesis octavo Unde
est quod plerique corruptissime volunt verbum dei
audire contempnunt sicut illi de quibus Iudicum
Danyel xiii Declinauerunt ne audirent
legem Et psalmo Sicut aspidis surde obturantis aures suas
assidue surde obturant aures suas
Tales fuerunt lapidatores sancti Stephani
de quibus actuum septimo Et stephano
eis proponente verbum dei continuerunt au
res suas sic faciunt qui verbum dei exhorte
predicantis audire nolunt et respuunt
vel etiam qui diuinis instinctibus resistunt
quos redarguit Stephanus ibidem dicens
Vos spiritui sancto resistitis semper
Tertio contingit ex dyabolica instigatione
seu insidiacione Dyabolus enim ingeniis
suis audientibus verbum dei insidiatur ne verbum
dei eorum cordi imprimatur ut patet parabola
de semine Matthei tertio decimo Ubi dicitur quod illud
quod secus viam seminatur volucres celi
comederunt illud quia venit dyabolus et
rapit Nec mirum quia nodum vagio cordi
est receptum ut dicit Remigius Sunt
nonnulli qui verbum dei nulla cordis deuo
cione suscipiunt et ideo demones verbum
dei quasi semen vite subito auferunt
Ratio autem quare dyabolus specialiter
verbum dei impedit est ita ut dicit petrus
Rauennensis Quia primordia sanctitatis
in ipso initio extinguere satagit scit enim quod ea
fundata firmata que subuerte non possit
Et quia in audiendo verbum dei seminantur
primordia sanctitatis Unde quis vult apostolus
Corinthiorum vel de bono in melius proficit
ex auditione verbi dei Unde beatus Augustinus
comparat verbum dei corpori christi dicens Non
minus est reum qui verbum dei negli
genter audit quam ille qui corpus christi
negligencia sua in terram cadere permittit
et ponitur primo q. i. Interrogo vos intelligens
et sane non referendo comparatione ad
ipsam collatam sed ad nos quo ad form

quitd ad interiora efficit in nobis et ma
xime cum est de verbo receta [illegible] Tertium ex d
ictum statim quod huius surditas per adue
ntum vbi in mente curat ysa^e xxix
dicitur in illa die surdi verba libri
huius Et sicut illud erit signum vbi
dei adventus in carne ad litteram sic et
nunc adventus vbi in mente spiritualis
litteram in ista s. die qua verbum dei in mente
venit illi qui prius erant surdi eo mo
quo dictum est tunc audient verba huius li
bri videlicet evangelice predicationis vel etiam
occulte inspirationis etc. Quod sic declara
tur Sicut enim verbum eternum fuit conceptum in vir
gine verbo nuncii gabriel per aurem vir
ginis intrante vt dicunt virginis sunt consum
mentis cui dixit Ecce ancilla et
postea silere non potuit nec silere [illegible] mo
mento beate virginis continuis affatibus
illuminabat ac circa personam et circa alios
alloquebatur ut patuit in salutatione eli
zabeth vbi cum [illegible] virginis ipsi elizabeth
alloqueretur cuius allocutionis virtute iohannes
exultavit in vtero matris et tamen ipse qui
mater psallit sic similiter contingit
anime devote in qua verbum eternum conceptum
[illegible] dignatur affatur
et plerumque per os eius anime divina
gratia etiam in alios redundant transfundit
et hec [illegible] per [illegible] cuiusdam persone reve
latione [illegible] fac michi domine cellulam
de corde tuo in qua sine [illegible]
et delector et hec domus habeat tamen vnam fe
nestram per quam tibi et hominibus loquar
et dona mea distribuam vt [illegible] Ostende
nobis domine viam tuam [illegible] verbum tuum et
tunc statim dicitur Audiam quid loquatur
in me deus vnde Bernardus super cantica
sermone lxxiiii^o [illegible] in aperi
aures ut intelligam scripturas aut ser
mone sapientie quasi ebullire intimis
non ambigam [illegible] adesse sponsum suum
eternum signum hodie copie sue et de
plenitudine eius ista accepimus [illegible] vnde
Idest facit beatus Augustinus [illegible] ut
non acceperit verbum divinum [illegible] ante orat
in sol. [illegible] sit deus qui nos purgas
et ad dona preparas [illegible] tu in [illegible]
Iube queso et impera quemadmodum vis sana
et aperi aures meas quibus voce

tuam audiam Et iam se confessus [illegible] au
res cordis mei o domine [illegible]
eas dic ergo anime mee salus tua ego
sum et [illegible] voce potius in illis [illegible]
gelando x^o libro confessionum Sero te amavi
pulchritudo mea tam antiqua etc et sequitur
vocasti et clamasti et rupisti surditatem
meam hec Augustinus Modus autem quo
verbum eternum curat surditatem anime describitur
Marci vii^o vbi dicitur Et cum domino
adiectus fuisset quidam surdus et mutus
ipse apprehendens de turba eum seorsum
misit digitos in auriculas suas
et expuens tetigit eius linguam
et suspiciens in celum ingemuit et
ait Ephpheta quod est adaperire Hec
omnia mistice complentur in mente Illam ad
veniens verbo apprehendit hominem de turba seorsum
Non enim verbum eternum venit ad hominem [illegible]
in [illegible] sine de turba mundane [illegible] sed
potius ad [illegible] in solitudine mentalis
abstractionis [illegible] Osee ii^o Ducam eam in soli
tudinem et ibi loquar ad cor eius Quod
vero digitos misit in auriculas eius
signat instillationem donorum septiformis spiritus
per que datur spiritualis auditus vbi
dei in mente vnigena [illegible] Luc. xi^o Si in
digito dei eicio demonia Tetigit etiam
linguam eius sputo per sputum quod de
divino ore mittitur signat gratiam divinam
que cum verbo eterno de ore patris eliciatur
Iuxta illud Eccl. xxiiii^o Ego ex ore altis
simi prodivi vnde fit ut lingua mentis
vnigene ad laudandum deum habilis efficiatur
Per hoc autem quod in celum suspiciens in
gemuit dedit intelligere non quod ipse opus
sit aliquid cum gemitu postulare preci
bus ut dicit Beda sed nobis dedit forma
[illegible] devote quod ipsa debet semper cum mi
nis gemitibus ad celestia suspirare
dicens cum propheta Heu michi quia incolatus meus
prolongatus est etc. Dixit autem ephpheta quod
dictum est quod aperire [illegible] mentali auricula
sis aperta eo enim ipso quod deus loquitur anime
devote per inspirationem verbi eterni auricule
mentales aperiuntur et mens ad audiendum
verbum eternum idonea efficitur // Quartum ad
[illegible] est sciendum quod vbi verbum [illegible] efficitur
et tertium sic multiplicem fructum gignit in

auditoribus secundum quemlibet statum hominis
Nam verbo dei fideliter audito perfidos
et peccatores a peccatis commissis mundificat
unde dominus dixit discipulis Johannis xv° Iam
vos mundi estis propter sermonem meum
Item incipientes a peccatis ne perpetentur
preservat ps In corde meo abscondi
eloquia tua Item proficientes ad bonum
cognoscendum illuminat ps lucerna pedi
bus meis verbum tuum Item contemplatio
ad divinum amorem inflamando ps Ignitum
eloquium tuum Item perfectos ad me volu
ptatis consummationem instigat Cant v°
Anima mea liquefacta est Item hominem
devotum et desertum demonstrat Johannis
viii° Qui ex deo est verba dei audit Item
hominem verum conservatum efficit Johannis v°
Qui manserit in me Item orationes ex
audibiles facit Johannis xv° Si manseritis
in me etc Item quemlibet fidelem a morte
perpetua preservat et liberat secundum illud Johannis
viii° Si quis sermonem meum servaverit
mortem non gustabit etc

Mortui resurgunt etc Ex isto de
primo 2° et tercio et quarto signis
adventus ubi quinque sunt
videndum est de quinto quod est mo
tis hominis universalis renovatio quod
notatur in mortuorum resuscitatione quia
Mortui resurgunt Secundum enim triplicem
torem hominem mortui triplicis accipiendo
triplicem mortem anime Prima mors anime
est adeo damnosa dei exclusio quod sit per
peccatum mortale quo deus repellitur ab
anima ut dicit beatus Augustinus xiiii° de
civitate dei Mors anime fit cum eam
deserit deus Et hec est mors incipientium
qui faciliter in peccatum mortale labuntur
et isti designantur per lazarum langu
idum mortuum et quadriduanum Johannis xi°
ubi dixit martha ad ihesum domine si
fuisses hic frater meus non fuisset mortuus
Ubi nota progressum peccati ad modum
languentis et morientis primo enim quis
dolet caput sed non advertit deinde advertit
dolorem sed remediare negligit quia
dolor nondum venit ad cor deinde do
lor tangit cor sed vadit ad huc quasi
dissimulando postea invalescente dolore

prosternitur ad lectum postea moritur
deinde sepellitur et extunc quadri
duanus efficitur Sic fit in progressu
peccati Nam primo cognoscit caput ra
tionis dolere sicut homo in firmitate
motum non advertit Secundo advertit cogi
tationem et noxiam non tamen resistit etc
Tercio delectatur cogitando et consentit
in cogitatione et tunc primo tangit cor et
hec est limes peccati venialis Quarto
cogitationi illi et delectationi immoratur
et quasi in lecto se volvendo quiescit
et hec ~~plenum~~ plerumque est peccatum mortale
Post hec quinto consentit in opus et
tunc vadit anima moritur et deinde
in perpetratione operis misera anima sepel
litur ibique quadriduana efficitur
per quatuor dies in sepulcro quia quatuor
sequele peccati perpetrati attinguntur quibus
anima ad omnimodam putrefactionem dispo
nitur Nam per peccatum perpetratum sequitur
consuetudo per consuetudinem nequitas
per nequitatem impudentia que includit
peccati defensionem et glorificationem et postea
sequitur quasi quarta dies que est quasi
desperatio quibus quasi quatuor die
bus in sepulcro iacentibus non restat nisi
certa sequens desperatio quasi quinta
dies hec est cathena qua fabricat dia
bolus qua trahit ad infernum animas
Unde ysidorus in libro de summo bono
de istis fomitibus quasi quibusdam
gradibus invalescit omne peccatum Co
gitacio namque prava delectationem
parit: delectatio assensum: assensus actio
nem actio consuetudinem: consuetudo necessi
tatem necessitas mortem Et sub istis gradibus
complectitur eciam alios supra notatos
et sibi subdit sicque in his vinculis ho
triplicatos quondam viciorum cathe
na tenetur constrictus || Secunda mors
anime est ab operibus bonis ociosa
vacatio Unde apostolus fides sine ope
ribus bonis mortua est quasi homo pu
tat se sola fide salvari cavet quidem
malefacere non tamen curat bene facere et est
mors anime Unde Augustinus in doctrina
christiana Non hoc solum a christiano re
quiritur ut mala caveat sed et bona
exerceat quia et si nihil malefecerit nec
tamen quidquam boni fecerit aeterne

vite p̄mũ nõ admitti² si vehemẽ igi-
bus inadapatur sicut in cūrys ꝯvissē
domī legimā de hys qui in̄t mali sũ
aut nec tn̄ aliquid boni opantur di-
sate aīe quia 2ᵒ et bus Augu(stinus)
dicit duo sunt boni quibus erudie(ndi)
videntur et mali bonoꝝ cui bn̄ con-
stantes sunt dyabulus aūt malos
cuiusquisque qui male opatur ꝯ saulꝰ
Non eī a nobis hec soluꝫ posca² ut nõ
vincendo mala simi ce dyabulꝰ et ei
simaturi si vincēdo bn̄ deo sim̄ videa-
mur et quo adeo potuerit spare
etiā vitā quia non meruit hec
Augu(stinus) Et differt huiꝰ mebri ad ...
abisto mebro supam in 2ᵒ processi huiꝰ
simonis de claudicatate quia ibi dcīm
est de illis qui aliquā bonis opibus
extiraci efficiunt² quasi tedio ac per-
sic ꝯcatadia torpet ecto hic vero d(icitur)
de hys qui nuq̄ curat bona facē
et solū conantur a malis abstinē
et utrobique ē defectus vite actiue
quātū ad statū ꝓficientiū et illi di-
cuntur claudi isti nõ mortui et isti
nõ mortui designantur et ꝑ istū
adolescentē vnicū filiū m(at)ris vidue
qui defebatur mortuus extra portā
Tercia mors ē mentis ab actu ꝯtem-
platonis renotata tanto langwore
in se prosternitur q(uod) potius optat et
mori quā agustatā suam te(...)illā
refuta ad carnis molestias redire(t)
vn̄ Bernd(us) super Can(tica) simone xxxviiiᵒ
Anima que semel ꝯ ꝯtemplatõe diuinā
dulcedinē degustauit nosco an nec
ipam vehementiā ad tpris experiri horri-
bilibus penalibus reducitur quā posse
spualis stdy resurgē huiꝰ degustator
semel ꝯire demo ad molestias carnis
vn̄ Bernd(us) simone vnᵒ huiꝰ aīaꝝ
assimulat cacabo ebulienti cui si igne
subtrahit² in se ipo frigescat et ab
actu bulidinis amoritur hec ē mors
ꝯtemplatiuoꝝ et signa² ꝑ puellā
filiā vni(us) principis que erat duo-
decem annorū Aug(ustinus) vnᵒ que etas
ē nubilis et signat aīam aptam

in ptib; ubi etiā que mortua iacebat
in domo ꝯ qua erant tubicine ad
turba tumultuate per que intelligi²
tumultus carnalium delectationū seu
sensibilium que fit in domo aīe ab
actu ꝯtemplatonis reuoce. Nec tn̄
ucatur talis anima mortua ē etiā
dicit xp̄us non ē mortua puella sed
dormit Unde Bernd(us) adducit illud
ꝓu(erbiorum) xxivᵒ Septies in die cadit iustus
et septies resurgit dicit de cōplici
morte quo subiecti sumus nali nõ
bispib(us) delicti eni sumus de natura
fily ire quātū ad p̄ma morte nec ꝑ
nos ad actū ꝯtemplatonis quātū ad
etiam nec etiā vnitorie opari quātū
ad tam Sed xp̄us et uult remedū ꝯ morte
ab hac triplici morte aīam resusci-
tat ad vitam ipe qua aīa deo re-
conciliat² aliter ad vitā actionis me-
ritorie qua aīa virtutibus deco-
ratur atria ad vitā contemplatiue
prelibatorie qua suēs intimo guste
refitatur et delectatur primu pz quia
sicut corpus vivit ex coniunctione aīe
ex unione dei per graciam ut dr in simoe
de iuribus Unde aplus ad Galathas
vivo ego iam nõ ego Et q(uod) vivifi-
catio designa² in resuscitatõe lazari
de sepulcro in quo tria sunt processus
qualis quottie(n)s sit ꝯ resuscitatione
lazari id est aīe a morte pctī Nam
prima dn̄s venit illuc in quo nota²
liberi arbitry motio in deu q(ua) aīa
per pctīn adeo auersa conuertit se ad deū
Secundo querit dn̄s ubi pctor sit in
quo nota² cognito pctī in qua dn̄s
querendo reddidit hoīem sicut etiā de
Adam quesiuit ubi es Tercio fre-
muit spu lacrimatus ē: in quo nota²
dolor et contricio que dē hīr pctor
de pctīs pctīs ad ipe dn̄s ex ꝯpassione
pctoris fleuerit // Quarto lapide
remoueri precepit in quo nota² ꝓpositū
carendi pctī: lapis sup sepulcrū
est durities ꝓponi peccandi ꝫ male
ꝯsuetudinis Tren iiiᵒ lapsa est
in morte vita mea posuerunt s(uper) me

lapidem Tunc enim lapis tollitur cum
moles male consuetudinis atque duricies
peccati de corde deponitur et amouetur
et tunc feditas cadaueris detegitur etc.
Ideo dixit martha domine iam fetet
Sic duricia cordis amota videtur
vilitas peccati ex quo sequitur peccati abho
minatio et concipitur propositum ultimus
non peccandi // Quinto clamat voce
magna dicens lazare veni foras in
quo notatur gracie infusio qua iustificatur
impius / Clamor enim magnus significat
magnitudinem diuine virtutis que exigitur
in iustificatione impii quia maior est
illa quam creatio celi et terre secundum augustinum
Sexto lazarus ligatus prodiuit de
sepulcro in quo notatur peccatoris con
fessio prodire enim de occulto est per
confessionem venire Et dicitur quod etiam
peccato dimisso sequitur tamen adhuc confessio
iuxta illud psalmista Dixi confitebor domino
Nota quia ligatus prodijt quia licet
prius iustificatus per graciam obligatus
tamen remanet ad confessionem ut dictum
est / Septimo eum discipulis soluendum
tradidit: in quo notatur absolucio sacra
mentalis Ioh. 20 Quorum remiseritis
peccata remittuntur eis / secundum patrem ut dicit gregorius
in moralibus Sicut hic vitare adam de corde
probant vitales spiritus corporis Sic sicut
vim de anima probat vita spiritualis illud
ex visu et auditu cognoscitur illud
ex caritate et bonis operibus precendunt
Et hoc figuratum fuit de resuscitatione
adolescentis in qua dominus sic processit
quia tetigit loculum et ei surgere precepit
et viuum matri sue reddidit Sic verbum
eternum animam quam inhitat in lecto
iacere pigricie non sinit sed tangit lo
culum mentis excitando vires anime
ad surgendum ad orationem et ad bona opera
etc. filius viuus scilicet opus bonum matri
datur sue scilicet diuine bonitati in qua sancta
anima refundit omnia opera sua dicens
cum psalmista omnia opera nostra que operatus es
in nobis domine // Tertio patet in admirabili
verbo eterno concepto crebro redit ad actum
contemplationis vnde de penitus carnalibus

legitur quod ibant ad contemplationem et redi
bebantur ad actionem et econuerso et hanc
vicissitudinem crebro iterat anima virginea
secundum bernardum cuius figura patet in moyse qui nunc
ascendit in montem ad diuinam collocutionem
nunc descendit ad castra ad populum gubernandum
ut pulcre declarat hugo de recordatione
tione sic ad propositum vnde beata virgo con
cepto verbo eterno non dubium quin in magna
contemplatione exurgens abijt in montana
ad obsequium elizabeth et demum ad in
tima penetralia redijt Et hec reparatio con
templationis est quasi quedam resuscita
tio mentis quod figuratum est per resuscita
tionem puelle in domo vbi dominus primo ex
pulit turbam tumultuantem paucis et fa
miliaribus retentis deinde ingreditur
et tenuit manum eius dicens tibi dico
surge et surrexit et fuit vere resuscitata
anima ad actum contemplationis / Primo eicit
a mente turbam tumultuantem rerum
sensibilium et ymaginabilium et tunc verbum in
trans intima cordis tenet manum id est
vim intelligentie erigendo opera sursum
et quod proprie vires non suppetebat nisi ma
nu vbi eleuarentur vnde de predictis
sanctis animalibus dicitur quod manus ho
minis scilicet vbi etiam erant sub pennis eorum
Igitur anima presentiens abstrahat triplici
morte suscitata certissime prenosticare
potest se verbum eternum concepisse De hoc si
quis dicat vnde super cantica sermone xxv
viuum enim est et efficax verbum mox
vt intus venit expergefaciat animam
dormientem quantum ad secundum dicit mouet et
emolliuit cor meum quod durum lapidem
est et male sanum quantum ad primum et sedet
co et exformatur et renouatur spiritus
mentis mee precepi utique speciem decoris
eius quantum ad tertium Et beatus augustinus de
eam triplicem vitam sic resuscitatam agno
scens dicit in libro confessionum Tu domine
amor meus in quo non deficiam ut forte
sim tu vita et anima tu vita vitarum
viuens in tempore et non mutabor vita
anime mee etcetera

Pauperes ewangelizantur
verbis quique surgens ad ventus
verbi in mentem Restat nunc

Videre de sexto quod est paupertatis vo
luntarie perfecta emulacio quod no
tatur in paupere evangelizacione
qua dicitur pauperes evangelizantur
Naturaliter enim omnes homines sibi ipsis
delicti paupertatem declinant quia omnia
bona appetunt paupertas quoque defectum
boni importat Sed cum triplex sit
bonum scilicet utile et delectabile et hone
stum homines de ipsis derelicti etiam
appetitum modo naturali huius triplicis boni
versantur et per hoc omnes refugiunt pau
pertatem Unde quidam utile bonum in presen
tes posuerunt felicitatem suam in divi
ciis alii vero bonum delectabile felicitatem
posuerunt in deliciis Alii autem presen
tes bonum honorabile felicitatem suam posue
runt in honoribus et has scolas
sequuntur omnes mundani post corrupcionem
nature in primis parentibus qui fuerunt
primi sectatores et dyabolus fuit primus
inventor et persuasor Gen iiiº Ingu
tumque die comederitis eritis sicut bo
bonum scientes bonum et malum ecce
bonum et utile: et videns mulier quod
bonum esset lignum ad vescendum ecce bonum
delectabile Primo enim inventor huius scole
opinionum circa appetitum boni fuit dya
bolus quem primus secutus est homo primus
ideo omnes homines in mundo facti sunt
de scola eius et illud est quod dicit Joh
iiº canonica Omne quod est in mundo aut est
concupiscentia oculorum quantum ad bonum utile
quod appetitur in divitiis aut est concupiscentia
carnis quantum ad bonum delectabile quod
est in deliciis: aut est superbia vite quantum
ad bonum honorabile quod appetitur in ho
noribus Totus ergo mundus his secutus est
doctrinam dyaboli usque ad Christum qui episco
volunt dyabolus ducere ad scolas suas
Cum enim temptaret eum de istis tribus
Nam ostendit ei omnia regna mundi
et ait hec omnia dabo tibi ecce bonum
utile Item ait dic ut lapides isti pa
nes fiant: ecce bonum delectabile Item
ait mitte te deorsum ecce bonum ho
norabile quia ad iactantiam pertinet volare et
ad vanam gloriam et ostentacionem Sed et
confudit scolas dyaboli argumentis

contrariis satis plane hec tria appa
rebant in illo iuvene adolescente
dite cui Christus cum dixisset Si vis perfectus
esse vade et vende omnia que habes ille
hoc audiens tristis abscessit ut patet Matthei
xixº De isto iuvene dicitur Luce scilicet quod
erat dives quantum ad bonum utile: ado
lescens quantum ad bonum delectabile
et potens ad bonum honorabile ut
dicit Lucas quod ille erat princeps Luce
xviiiº Christus ergo veniens in mundum
contra illud triplex bonum tenens sco
lam contrariam docuit triplicem pau
pertatem quam etiam persuadebat de pre
dicto adolescente licet ipse doctrina
misericordie caperet propter quod ipse
recessit tristis causa cupiditatis
Similiter vero etiam veniens in mente
tria bona contra predicta persuadet
que si mens se sensit dedisse signum
est verum etiam concepisse Est autem
triplex paupertas una que docet
defectum rerum temporalium de qua dicitur
Mat vº Beati pauperes spiritu idest vo
luntate: ad differentiam illorum qui pau
pertate indigentie pauperes sunt hanc
docuit Christus Luce xiiiiº Nisi quis
renunciaverit omnibus etc Et hec paupertas
est contra primam opinionem de divi
ciis in bono utili Sed alia est paup
ertas que docet defectum voluptatum
carnalium quia ille vere pauper est
qui suam propriam carnem religat et affligit
do eam viciis et concupiscentiis
cum apostolo ad Gal vº Et hanc docuit
Christus Mat xº Qui enim non accipit crucem
suam talis non est me dignus Et
hec est contra secundam opinionem de deli
ciis in bono delectabili Et de ista pau
pertate intelligitur illud quod dictum
est Beati pauperes spiritu scilicet carne et
hoc spiritu idest per efficaciam spiritus in quibus
ita non spiritus efficaciter dominatur quod caro
idest carnis concupiscentia totaliter religatur
Tercia est paupertas que docet defectum
et carentiam ambitionis secularis de
qua etiam exponitur scilicet beati pauperes spiritu
idest animo Qui enim augmentum non habent
inflante spiritum quales sunt veri humi
les qui circa humilitatem se exaltant

tolr et se pro nichilo reputant hanc
docuit xpus Mat xjo discite a me
quia mitis sum et humilis corde
et hec paupertas est contra tria opprobria
de honoribus quantum ad bonum honorabile
et hec triplex paupertas figurata
est in aplis Nam paupertas rerum
temporalium reliquit in mathheo qui reliquit
diuicias dimisit et zacheus maria
et martha et alii plures paupertas
uero carnalium voluptatum signatur Iohe
qui voluit nubere de iniquitatibus illis vo
catus fuerat et reliquit eas Sic et
modo faciunt vendentes domus propter ca
stitatis Sed paupertas honorum munda
lium signatur per paulum qui honoratus
fuit reliquit secularia data sibi aucte
officium publicum contra xpianos sicut ipse
est confessus unde seipsum propterea satis
humiliavit et erat dicens Ego sum
minimus aplorum prima Cor xv° vnq
nunquam mente humana triplex paup
tas evangelizatur quasi bonum
perdita et commendatur ita quod se fore
pauperem et humilem et hoc in volun
tate bona appetit et diligat cuiusmodi
signum est quod ibi est verum etiam ideo com
petenter promittitur eis regnum celorum
hic in presenti per quandam diuine dul
cedinis pregustacionem: et in futuro
tolr per beatam fruicionem unde ps
Parasti in dulcedine tua pauperi
deus quam dulcedinem nobis prestare
dignetur trinus et vnus Amen

Miserunt iudei ab ierosoli
mis sacerdotes et levi
tas ad iohannem ut in
terrogarent eum Tu quis
es et confessus est quia non
sum ego cristus

Crebrescente fama iohis
de sua magna sanctitate varie
fuerunt de xpo opiniones
Nam quidam de turba eum
estimabant xpm esse alii putanti
bus eum esse heliam aut unum ex prophetis
alii non sumpserunt hesitantibus quis esse
possit eum non sicut ceteri homines sed

maior homine apparet quibusdam non
ut sapientibus et scribis sicut ibis ipsum
quidem non esse xpm quia xpm in lege pro
missum sciebat ex tribu iuda iohes autem
fuit ex tribu levi volebant tamen eum alli
cere ut sibi nomen xpi arrogaret ita
communi consilio miserunt ad sciendum
quis esset et quid de seipso sentiret quod
testimonium de xpo proferret ut xpha si ipse
met xpus non sit Et dicitur est materia
huius evangelii quod habet duas partes
quia in prima ponitur quid iohannes de se
sentiret in 2a quid de xpo ibi ut intro
garent et qui missi fuerant Prima
pars habet duas partes primo ponitur legatorum
missio 2o describitur eorum legatio ibi vt
interrogarent In prima particula tria impli
cantur quia primo tangitur qui fuerunt
mittentes: quia iudei ubi est attendendum
quod licet omnibus gentibus veneratur
quia ipse desideratus cunctis gentibus
Aggei ii° specialiter tamen interrogare de xpo
pertinet ad iudeos et hoc propter tria primo
quia patribus eorum promissus est et non
aliis 2o quia ipse ex eis natus est et na
sci voluit 2m carnem 3o quia specialiter
propter iudeos missus est Ysa° ix° par
vulus natus est nobis et filius datus
Quare autem iudei specialiter interrogaverunt
de xpo iohannem ratio potuit esse et duplex
Primo quia cognoverunt prophetias de adue
tu xpi completas esse dicitur enim Gen
xlix° Non auferetur sceptrum de iuda etc
et videbant iam desitum regnum sue
gentis quia alieni principabantur eis
Unde audientes de sanctitate iohannis puta
uerunt eum esse xpm 2m quod dicit lira ipso
feruentiam ipsius et ardentem et cogita
tibus omnibus de iohanne in cordibus
suis ne forte ipse esset xpus Et ob hanc
causam miserunt legatos ad iohannem
super hoc interrogando Notandum autem
quod iudeorum pontifices et magistratus populi
intendebant persuadere ut se xpm confiteretur
allecti patrie amore quia iohannes
ierosolimita fuit quia ibi natus et
amore cognacionis quia ipse genere
aaronita fuit et filius sacerdotis sicut
ut patet lucae primo unde 2m quod dicit Cris
Magis eum volebant habere pro xpo

qui ipsum christum quem despiciebat duxit
Hone hic est filius fabri Secundo tangitur
locus unde missi fuerunt quia ab ie
rosolimis Unde notandum quod ierosolima
erat locus kathedralis tam pontificalis
quam etiam regiminis Unde mittebat ab
hac ciuitate ad iohannem ut si ipse esset
christus qui est verus pontifex ad suam
veniret kathedram sedere Ad hanc
venit christus verus pontifex qui seipsum
obtulit sacrificium deo patri in ara crucis
Item ad hanc regalem ciuitatem venit
christus ut rex qui venit sedens super pullum
asine Unde zacharie ix Noli timere
filia syon ecce rex tuus venit tibi se
dens etc Notandum autem quod hec ciuitas
multa nomina habuit Primo enim dicta
fuit salem quam dicunt ebrei et iosephus
in fine libri sui edificata a sem filio
noe qui et melchisedech vocatus est
secundum ysidorum libro xv ethimologiarum Secundum quod mirum
videtur quod ipse melchisedech fuit sem
cum ipse vixerit usque ad abraham cuius tem
poribus fluxerunt plusquam mille anni
ad quem tamen nisi nullus legitur premisse
Secundo dicta fuit iebus a iebuzeis
qui eam inhabitauerunt usque ad tempora dauid
Tercio dicta fuit ierusalem per composicionem
nominis b litera mutata in r Quarto
a salomone dicta est ierosolima quinto
dicta est solima corrupte ab helya ce
sari qui eam instaurauit et vocata he
lya Sexto addunt tamen aliqui quod sit
vocata liza et bethel quod tamen non per
tinet ad literam quia liza siue bethel est
in tribu effraim ubi ieroboabel filius
Nabath ydola posuit ierusalem autem in
tribu beniamin et multum distant inde
Sed post hec visitaui capitulo ad nomina in
posicionem Unde de hoc versus Solima
liza bethel ierosolima iebus he
lya urbs sacra ierusalem dicitur atque salem
Tercio tangitur qui fuerunt missi quia
sacerdotes et leuitas qui sunt magis
honorabiles et non contemptibiles sicut
quidam alii miserunt ad christum ministros
et herodianos Congrue autem mittuntur
sacerdotes ad interrogandum de christo quia
cognicio diuine scripture principaliter competit hiis
qui in sacrificiis constituti sunt unde

Malachie ii labia sacerdotis custodiunt
scientiam et legem requirunt ex ore eius
et licet hoc eis competit ex officio dignitate
multi tamen eorum degenerant ex vite per
uersitate Unde sicut in tempore illo multi
et plures sacerdotes luxuria et auaricia
deditati superbia inflati mundanis im
plicati per cauta cogitauerunt de christo sic
et nunc quidam modernis sacerdotes filios
usurationis sunt qui nomen dei despiciunt
et panem pollutum offerunt ut habetur
Malachie i Hoc sacerdotes Notandum quod sacerdotes
noui testamenti excedunt sacerdotes ve
teris testamenti in septem de quibus con
veniunt utrobique Primo in institutione
quia illi intrabant per carnalem successionem
Exodi xxviii isti autem intrant per gratiam
electionis actuum i Secundo in vocatione vn
ctione quia ibi vngebant oleo exterius
Exodi xxix isti autem intus inunguntur
spiritu sancto Iohannis xx Accipite spiritum
sanctum etc Tercio in conuersatione quia
ibi vacabat commixtionem Exodi xxx isti
autem vacant vite virginali ut dicitur
i Corinthios vii Quarto in predicatione quia
illi predicabant obscura in palupe xiii
isti autem predicant aperta et celestia ii
ad Corinthios iii Non sicut moyses pone
bat velamen Quinto in oblacione quia
illi carnalem hostiam Hebreos x per totum
isti spiritualem Gala i in omni loco offertur
Sexto in dispensatione quia illi dispen
sabant signa in palupe xo isti autem
dispensant signata Actuum viiio ponebant
manus super eos ut acciperent
spiritum sanctum Septimo in potestate quia illi
ligabant et soluebant tantum in terra isti
autem in celo et in terra Mathei xviii quecumque
ligaueritis super terram erit ligatum et
in celis Quarto tangitur persona ad
quam missi fuerant quia ad Iohannem
Nimirum res enim consuetum sit de vil
lis et rure ire ad ciuitatem pro consilio
postulando a sapientibus hic sapientes
et doctores ad heremum et solitarium
heremitam accedunt Sed hec mutacio
dextre excelsi Et notandum quod quilibet arti
fex interrogatur de eo circa quod eius doctrina
versatur ut medicus de sanitate
legista de iure Nauta de nauigio etc
Materia igitur predicacio iohannis de christo erat

Ideo multi rationabiliter dirigebantur
ad iohannem Et considera quare aucti
fuit iohannes quia ista sapientia tanti
tas pendebat ad nutum eius ut si re
spondisset ego sum xpus continuo eius
vbo acquievissent secundum Crisostomum Sequitur
ut interrogarent eum ubi describitur missio
legationis que fuit ad interrogandum de xpo
et putabatur a quibusdam quod ipse esset
xpus vel etiam volentes eum inducere
ad ostendendum se esse xpm secundum Crisostomum
Ideo de sua persona interrogabant faci
do quatuor questiones Prima questio fuit
an ipse sit xpus ut dicit Tu quis es
et licet per hoc verba non expresse quererat
an ipse sit xpus hoc tamen intendebat
in corde suo secundum Crisostomum ut patet ex ipsius
responsione vel secundum quod quia ipsum est
ipso esse Exo .3º Ego sum qui sum
sic dictus filiis israel qui est misit me
ad vos eum enim per hec verba interrogarent
Johannes tu quis es tantum est dicere tu
es xpus Dubitaret forte aliquis
cum isti scirent originem iohannis et vitam
ad quid querunt tu quis es Dicendum quod
quis aliquando querit personam quis fecit
sit vel illud ut ibi iohannis .xx.º Tu quis
es domine ut credam deum aliquando substantiam
nominatam ut dicit priscianus quis
pibit illo viro qui sit comitatus eum
Aliquando in annunciatione ipsa termino Quis
est ille qui venit de edom aliquando de
virtutis singulariter propter ultimo
Mulierem fortem quis inveniet Aliquando
ante persone dignitatem vel potestatem ut
si transeat aliqua persona magna dicitur
Quis est hic an rex vel comes vel
Xpus ps. Quis est iste rex glorie
vel etiam sic interrogabant ut complete
animi eorum allicerent ut supra dictum est
Deinde ponitur iohannis prudens et humi
lis responsio ad istam questionem Et confessus
est non se esse xpm nec istud esse quod que
bant et non negabat scilicet se quod erat
vox in deserto infra dicitur Tunc autem
fuit confessus explicat apte respondens
Et confessus est quia non sum ego xpus
ubi audet magis intentionem quam verbis
interrogantium Nota secundum Crisostomum quod convenienter

quasi ter idem dicat quia primo dicit confessus
est secundo adiungit et non negavit tercio adiun
git iterum repetens confessus est ad indicandum
virtutem et magnam constantiam iohannis baptiste
quia cum posset reputari xpus nulla tenus
voluit Devotus enim famulus est non solum
non rapere gloriam domini sed et oblatam a multis
respuere ut dicit Crisostomus Et quia voluit ap
petere nomen xpi factus est membrum xpi quem
dum infirmitatem suam studuit humiliter
recognoscere ideo istius celsitudinem meruit
obtinere ut dicit gregorius Et nota quod hanc hu
militatem non habuit lucifer qui sibi gloriam
divinitatis voluit usurpare dicens In celum
ascendam et ipsa tempore habent etiam humilitatem
non habuerunt primi parentes qui sapientiam
similem sibi usurpare voluerunt Gen.
iii.º Eritis sicut dii scientes bonum et malum
Sic et hodie multi sunt qui quasi superbi
endo alios contempnunt et similes lucifero
qui plus sapere volunt quam oportet

Et interrogaverunt eum quid ergo
helyas es tu et dixit non sum
propheta es tu et dixit non sum
Et dixerunt quis es tu ut responsum
demus hiis qui nos miserunt quid dicis
de te ipso Ego vox clamantis in deserto
dirigite viam domini sicut dicit ysaias propheta

Sequitur secunda questio et interrogaverunt
eum ubi nondum secundum Crisostomum quod mis
si prima questione maliciose excogitassent
volentes eum per blandicias alli
cere Tunc non sum ego xpus dixis
sent non suspicati hec sumus nec ad ho
venimus interrogaturi sed ut dolosi conste
expositam responsionem quasi capiti ad aliam questionem
venerunt quis ergo supposito es si tu non es xpus
an et forte helyas es tu Causa suspicionis
eum esse helyam erat quasi tempus adventus
xpi ex quo ipse non erat xpus putabant
eum esse helyam qui preveniet adventum xpi
ad veniendum Malachie ultimo Ecce ego mitto
vobis helyam prophetam antequam veniet
dies domini Et dicit Crisostomus dicitur quod scri
be et pharizei dicunt quia heliam oportet
venire fuit namque helias raptus .iiii.
Reg. ii.º Deinde ponitur responsio eius non sum
sed helyas hic queritur secundum Gregorium
quia videtur iohannes contradicere xpo
dicens ad turbas Mat. xi.º Si vultis

fare iohannes ipse est helyas ista autem
quod faciliter solvitur quia non dicit xpistus
Iohannem esse helyam quo ad actus eam ha
Mat. xvii° et e supra in awyo precedenti
fuit autem angelus non natura sed propter
vita et officio vita quidem ut dicit glo(sa)
per nimiam abstinentiam et castitatem
et vitam solitariam et asperam delictorum
reprehensionem et durissimam futurae iram
dicte errorem. Officio vero helie similis
erat quia ipse fuit precursor domini venientis
in carne quemadmodum helyas erit precursor
domini venientis ad iudicium unde luc. i°
Ipse precedet ante illum in spiritu et virtute
helye. Et ideo contra verba christi verba iohannis
quia dominus fatetur hic de spiritu quod iohannes
negat de persona. Et nota quod propter hic predictam
unionem christi de spiritu helye dicunt quidam he
retici helyam esse quendam spiritum vivificantem
corpus beati iohannis baptiste vel eundem
spiritum vivificantem esse in utroque. Sed con
tinuit errorem est illud quod iohannes
dicit Non sum. Deinde ponitur tertia quaestio
Propheta es. Glosa dicit quod quidam putabant
iohannem esse de aliquibus prophetis suscitatum
quia legerant scriptum deut. xviii. pro
phetam suscitabit nobis dominus de fratribus
vestris et credebant eum esse helizeum qui
dictus est specialiter propheta propter quandam excel
lentiam eo quod multa mirabilia fecerat
Vel forte credebant eum novum prophetam.
Cum autem interrogarent an ipse sit propheta
secundum intentionem eorum esse talis quia ergo
non erat xpistus neque helyas et si propheta
esset ut saltem illis diceret si aliquis dictorum
venisset aut utrumque et si neutrum eorum veniat
saltem prediceret adventum eorum. Deinde po
nitur responsio iohannis non sum propheta. Contra luc.
primo Tu puer propheta altissimi vocaberis
et dominus in eodem precedenti dicit eum plus quam
prophetam. Respondeo dicendum quod ipsi querebant de
propheta et officio prophetandi precipue
sicut propheta predicit futura etc. Iterum dicitur
se non prophetam esse secundum eorum intentionem
sed tamen erat propheta et plus quam propheta pro
quanto presentem christum demonstravit et eius
precursor extitit secundum beatum augustinum. Vel quod
officium prophete principale est prophetare: istius
autem officium fuit non solum prophetare sed
et penitentiam predicare et baptismum ministrare
et veritatem demonstrare q. d. non sed

unus ex illis prophetis de quibus me
esse putabatur secundum glosam. Deinde ponitur
quarta quaestio quam fecerunt ipsi ei quis es
s. dicito nobis. Nota quod quedam interlinearis
glosa super illud iohannis xvii° Ego
dedi intelligentiam vocabulo dicit hic
quis importat novitatem quia inter
rogatum raritatem quia particulam firmi
tatem quam firmam. Quod ergo isti di
xerunt ad iohannem quis es volebant
de eo audire aliquid novum rarum et firmum
sine certum ut responsum dare his qui mi
serunt nos. Non enim dicitur bonum nisi
sine certo et bono responso redeamus. Sed contra
Ecce describit sapientiam ut eloquia sapientie
et veritatis. Respondeo dicendum illis qui mi
serunt nos etc. Non enim sufficiebat
eis fare de iohanne quid non erat quia
nec xpistus nec helyas neque propheta nisi
etiam scirent quid esset et ideo addunt
quid dicis de teipso vel manifestum assere
Glosa augustini de ipso te predicatio sed de
teipso nil manifestum asseris. Considera
hic iohannis auctoritatem quia testimonium
quod dederat acceptum erat iudeis sed
christi testimonio de seipso dante dixerunt
Tu de teipso testimonium dicis testimonium
tuum non est verum ioh. viii°. Deinde ponitur
Iohannis responsio ait enim ego sum vox
secundum glosam. Non dicit ego sum homo
vel iohannes vel filius zacharie non
enim considerat in se humanam consistentiam
vel generacionem sed deserens omnia que in
mundo continent nullam in se fatetur
substantiam preter habundantiam gratie qua ex
cedit omnem creaturam ut sit vox. Ubi queritur
quare iohannes dicit se esse vocem. Respondeo
dicendum quod sicut filius dei rectissime dicitur
verbum ita eius precursor dicitur vox. Vox
enim respectu verbi quatuor habet proprietates. Primo
vox precedit verbum sic iohannes christum luc. i°
Ipse precedet ante illum. Secundo vox manifestat
verbum sic iohannes christum iohannis primo
hic venit in testimonium ut testimonium perhi
beret de lumine. Tertio vox transit verbum
autem manet sic et iohannes ioh. iii°
Illum oportet minui illum autem crescere. Item
vox est inutilis sine verbo sic et iohannis
predicatio sine christo unde statim infra
Ego baptizo vos in aqua. Medius autem
vestrum stetit quem nescitis. Quarto vox propior

est vox quam sono quia primo sonus auditur
deinde percipitur quod est vox deinde
verbum quod dicitur per vocem. Sic Iohannes
propinquior est Christo quam alii prophete quorum
prophecia fuit quasi sonus respectu
Iohannis quia illi de remotis, ille de
propinquo indicavit dicens Ecce agnus
dei Ioh. primo. Et nota quod ista vox fuit
clara et suavis et terribilis. Clara quidem
fuit et non rauca qualis est vox pecca-
torum, nec blesa qualis est adulatorum
quia clare annunciavit penitenciam. Suavis
fuit in annunciando Christum in carne. Cant.
secundo: Sonet vox tua in auribus meis,
vox enim tua dulcis et decora. Terribilis
enim fuit annunciando futurum iudicium. Iste
fuit clara et alta contra peccata premuniendo
suavis corda contritorum dulcorando
terribilis vicia peccatorum reprehendendo
ut dicit: Genimina viperarum, quis ostendit
vobis fugere a ventura ira. Et de ista
voce dicitur in psalmo: Vox domini in virtute.
Sed heu hodie non sunt tales predicato-
res qui peccata hominum reprehendant sed
eum diligunt hominibus magis blandiri
quam peccata hominum aperire. Unde hii voces
blesas et fertiles non terribiles ut Iohannes.
Item vox appropinquacionem demonstrat eo quod
est vox; tunc enim quis vicinus est sui ad-
ventus adhuc non dicimus eum adesse
audita autem voce eius dicimus ecce
hic est. Helyas autem omnes prophete fuerunt
verbum qui Christum precesserunt sed Iohannes
qui presentem ipsum demonstravit fuit vox
diva. Deinde ponitur quod ista vox sua non
fuit sicut aliorum et ostendit una vox sit quod
clamantis. Non dicit clamans sed clamantis
quia non sibi dignitatem attribuit sed officium.
Sed cum clamatis ubi intermatis. Cla-
mat autem in deserto ut astantes au-
diant diversitatem cordium que dicuntur
vel clamat contra theologos qui veritatem ma-
nifeste annunciat omnes enim qui in lege
erant obscure loquebantur. Notandum
quod clamor consuevit dormientes excitare
surdos vel graviter audientes reformare
remotos facere appropinquare hostes ad
prelia provocare. Nos itaque eramus
dormientes per falsam estimacionem amato-
res temporalium pro eternis verum in magis

pertransit homo dormiens cum fal-
litur quia utitur similitudinibus
rerum quasi ipsis rebus ut dicit
philosophus in libro de sompno et vigilia.
Ab hoc sompno excitavit nos Christus
dicens: Thezaurizate vobis thezauros
in celo et non in terra. Mat. 6. Item
eramus surdi per elacionem et superbiam.
Surditas enim causatur ab evapora-
cione que elevatur ad cerebrum et ibi
infrigidata et ingrossata ut patet in libro
de sompno et vigilia, quos vapores
superbie Christus destruxit dicens Math.
xi°: Discite a me quia mitis sum et
humilis corde. Item eramus remoti
adeo sed ipse fecit nos per graciam suam
sibi appropinquare. Ephe. 2°: Vos enim ali-
quando eratis remoti facti estis prope in
sanguine Christi. Item eramus ab ho-
stibus oppressi sed Christus eos in fugam
convertit, dum eos a corporibus obses-
sis fugavit. Aliud modo vices cor nostrum
contra nos attemptant. Sicut figura legitur
quod Iudas Machabeus clamans voce
magna hostes in fugam convertit. ii Ma-
cha. xv°. Notandum autem quod clamavit
per istam vocem fuit pater et filius et spiritus
sanctus. Clamat per istam vocem pater et hec
vox de suo filio perhibet testimonium. Iohannis
primo: Testimonium perhibet de se ipso hic
est filius. Et hic est quod dicit: Qui post me
venturus est ante me factus est quia ante
me erat. Clamat filius dei per hanc
vocem quod facit eum dicere Ecce agnus
dei etc. infra: Et ego vidi et testimonium
perhibui quia hic est filius dei. Ioh. 1°.
Clamat spiritus sanctus per hanc vocem quia
facit eum testificari quod videat quia
vidit quasi columbam spiritum sanctum descen-
dentem super Christum. Ioh. primo. Deinde ponitur
ubi clamavit: quia in deserto quod occultum
erat usque in diem ostensionis sue ut
dicitur Luc. primo. Et ideo canit ecclesia
de ipso: Antra deserti teneris sub annis
fugiens petisti ne levi saltem macu-
lare vitam posses famine. Vel in
deserto id est in Iudea. Secundum allegoriam
in vobis enim Christus predicavit unde
in deserto clamat, clamat quia
derelicte ac destitute iudice solacium
sue redempcionis annunciat. Tercia

Mystice autem Notandum quod triplex est desertum in quo xpus clamat. Primum est uterus virginalis que dicitur desertum quia desertum est locus indispositus ad habitandum. Unde dicitur est desertum a deserere eo quod deseritur a cultoribus. Sic uterus beate virginis incultus fuit a virili consortio et non nisi unum habitatorem habuit filium scilicet unigenitum dei. Job xxxviii quis dedit vehementissimo ymbri cursum ut plueret super terram absque homine in deserto ubi nullus mortalium commoratur. Hec terra absque homine fuit uterus beate virginis quem nullus compluit nisi ymber spiritus sancti. Et quia desertum est locus aptus ad contemplandum. Osee ii Ducam eam in solitudinem et ibi loquar ad cor eius. Sic et beata virgo unde de ea exponitur illud Cant iii Que est ista que ascendit de deserto deliciis affluens. Secundum desertum est mundus iste. In deserto namque videmus sterilitatem fructuum horrorem bestiarum et desertum aquarum. Hys enim omnibus filii israel molestati sunt ad literam et mundus iste sterilis est arbore spirituali. Amos viii Emittam famem super terram famem scilicet verbi dei et habundant bestys idest viciis bestialibus. Sophonias ii In medio eius omnes bestie gentium. Unde de quibusdam hominibus mundanis dicit apostolus prima Thimo. i Male bestie ventres. Ventres enim pingues habent et penuria aque sapiencie et gracie. Osee iiii Non est veritas non est sciencia super terram. De istis etiam beatus Augustinus in sermone desertus est hic mundus ab omni cultura fidei et amoris dei et peccatoris spinis obsitus squalebat et tanquam ager incultus et penitus nullam bonorum operum fecunditatem attulerat nullius ymbre gracie fecerat spiritualis. Tertium desertum est anima peccatrix adeo destituta. Unde beatus Augustinus in sermone vacua enim peccatorum et spiritu sancto carencia deserti squalescentis heremo comparantur. Unde conqueritur dominus per yeremiam Jeremie xii Dederunt porcionem meam desiderabilem in desertum solitudinis. Porro desiderabilis est anima quantum ad porcionem superiorem in qua deus habitare desiderat. Proverbiorum viii Delicie mee esse cum filiis hominum. In primo deserto clamavit deus docens castitatem et continenciam in eo quod uterum virginalem ipse inhabitandum consecravit. Joel ii Germinaverunt speciosa deserti. In secundo deserto scilicet mundo clamavit misericordiam docens et penitentiam in eo quod mundum sua passione restauravit. Ipse enim ait Veni in mundum ut peccatores vocarem ad penitenciam. Unde et eius precursor iohannes in deserto predicavit penitentiam. Math. iii. In tertio deserto scilicet in anima clamat gratie habundantiam in eo quod debet animam quantumcumque peccatricem obnoxiam ad se cum libencius invitare. Illud Math xi Venite ad me omnes et cetera. Propter hec tria legimus ter dominum clamasse in ewangelio. Clamavit namque in lazari resuscitatione in quo commendatur castitas quia omnes homines ardore luxurie gemunt luxuriosus enim fetet quasi quatriduanus in sepulcro per usum fede consuetudinis. Iohel i Computruerunt iumenta in stercore suo. Item clamavit in cruce pro emissione in quo commendatur immensitas salutis unde hec vox domini clamat et salus erit omnibus invocantibus nomen suum. Item clamavit in spiritus largitione. Ioh vii In die magno festivitatis stabat ihesus et clamabat dicens Si quis sitit veniat ad me et bibat. Deinde ponitur quid clamat quia Dirigite viam domini. Olim Iohannes in deserto clamabat. Hec verba ait Math iii Venit Iohannes predicans in deserto et clamat dirigite viam domini. Notandum tamen quod via domini mandata eius sunt que tempore iohannis a populo servabantur oblique quia non intellectualem recipiebat legem propter commodum temporale. Intencio enim obliquat viam domini. Ideo dicit beatus iohannes ut dirigat viam domini ut spirituali sensu cognoscant mandata propter deum et ut non intendant temporale commodum nec expectent ex eo mundanam laudem vel regnum. Hec autem duo obliquant viam domini. Fuit illis potissima causa quare xpm non susceperunt. Sed instantia hic quare quia videtur quod iohannes hortatur ad impossibile dicendo dirigite viam domini quia dicit Jeremias x Scio domine quia non est hominis via eius neque viri ut dirigat gressus

Nam c. hic q directio vie est per gratiam
et per veritatem que a solo deo est prepara
ta ad directionem est faciendum quod nobis
est et hic precipitur ut gregorius via dni
ad cor dirigitur cum eius preceptis implendis
mente paratur quisque ergo in superbia in...
levat quisque avaritie estibus anhelat
quisque luxurie inquinationibus polluit cor
dis hospitium contra veritatem claudit ne
ad se dominus veniat Deinde addit testi
monium scripture sicut dicit ysaias ysa 40
Et sunt illa verba ewangeliste vel iohannis
baptiste q.d. sicut ille dixit ideo sic
ego dico vobis Nota ergo iohannis
baptiste excellentiam quod ysaias de eo
prophetavit Et nota q ille precursor sum
psit testimonium ysaie Et forte umquam
viderat volumen istius prophete vel illud
doctorem habuit umquam quia cum esset
puerulus heremum intravit sed revelante
spiritu sancto dicit prophetiam et de se ipso
cognovit etcetera

Et qui missi fuerant erant
ex phariseis et interrogaverunt
eum dicentes quid ergo bapti
zas si tu non es xpus neque
helyas neque propheta Respondit eis Iohannes
ego baptizo vos in aqua medius
autem vestrum stetit quem vos nescitis
Ipse est qui post me venturus
est qui ante me factus est
cuius non sum dignus ut solvam corrigiam calcia
menti eius Hec autem in bethania
facta sunt trans iordanem ubi erat
iohannes baptizans etcetera

Hic est tertia pars ewangelii et q
missi ubi ponitur quid iohannes
de xpo sensit et tria facit
quia primo ponitur querentium
improbitatem 2o testimonii veritatem ibi
Et dixit ego 3o testimonii celebritatem
ibi Hec autem in bethania Improbitas
querentium apparet ex duobus primo
ex eorum secta et conditione quia phari
zei unde dicit Et qui missi fuerant
erant ex phariseis Pharizei interpretantur

divisi sic dicti quia cultu religionis
a reliquo populo divisi fuerunt et fuerunt
invidi et malitiosi obstinatores unde
dicit Crisostomus q illi missi fuerunt qui vita
tem nescivit habere sed invidere et sicut
dicit glosa super gen penultimo symeon
et levi vasa iniquitatis bellantia sunt
ex tribu symeonis et incepit eorum
secta tempore alexandri uxoris
alexandri matris aristoboli et hircani
regine iudeorum que vero herodi ma
gno contemporanea fuit Et nota q sic
supra meo ... in principio ewangelii
q isti missi erant sacerdotes et levite
hic dicit q erant ex phariseis Et forte
isti pharizei habuerunt secum sacerdotes
et levitas ut eorum legatio esset eo so
lempnior vel forte dicit Crisostomus illi q
missi fuerunt erant utrumque itaque erant
pharizei ordinati in sacerdotes et levi
tas sicut et nunc temporis religiosi
ordinantur in sacerdotes 2o eorum ap 2o
paret improbitas in malitiosa interro
gatione Et interrogaverunt eum et dixerunt
quid ergo baptizas etcetera Petierunt
enim aliquid audire a iohanne vel q
se diceret esse xpum vel helyam vel saltem
unum ex prophetis Et audientes q dixit
se esse vocem clamantis in deserto repu
taverunt hoc esse modicum non intelligentes
omnia mysteria ideo indignati et quasi
redarguendo ei fecerunt questionem de officio suo
Quid ergo baptizas quia enim pharizei
a populo ventura appetunt ut sancti et
velud religiosi videbantur cum ei q
non erat de secta eorum unde dixe
runt quid ergo baptizas si tu non es
xpus q.d. sine auctoritate facis et usurpas
tibi de officio quod ad te non pertinet
intromittis Unde Crisostomus quia non vo
luerunt eum blanditiis supplantare
accusationes mitte acceleraverunt Unde
clamat Crisostomus Et interrogatorum missi
estis ab eo docendi Tu quis es et
tamen legis velitis imponere Et nota
q baptizare est verbum grecum sed ad lati
nitatem inflexum significat idem q
lavare vel intingere Si tu non es

xpus tunc incipit ille actus Ezech xxxvi
Effundam super vos aquam mundam
et mundabimini ab omnibus inquinamen-
tis vestris. Item helyas qui signavit baptismum
qui in curru igneo vehementi spiritu
per turbinem ascendit in celum iiii Reg
ii. Item propheta propheta enim officium est
baptizare ut patet de eliseo iiii Reg
v qui Naaman leprosum misit
baptizare septies in iordane et mun-
datus est. Notandum autem quod licet iohannes
non esset xpus poterat tamen baptizare
quia erat precursor et ideo debuit parare
viam domino. Item licet non esset helyas
personaliter tamen virtute erat ut supra
dictum est. Item si non erat propheta erat
tamen plusquam propheta ideo baptizare
potuit. Deinde cum dicit Respondit eis
tangitur testimonium veritatis primo
veritatem sui officii profitendo et 2o
dignitatem xpi exprimendo ibi medius
autem vestrum stetit. Quantum ad primum dicit
Ego baptizo vos in aqua q. d. non
multum est curandum de baptismate
meo. Non enim est aliquid magnum
cum sit in aqua et exterius lavamini
et non tamquam xpi baptismus interius
conferendo graciam. Dubitaret forte
aliquis quod officium fuerit baptismi
Iohannis si tantum lavabat exterius. Dicendum
secundum Gregorium quod non conferebat graciam nec
sufficiebat ad salutem. Unde opor-
tebat baptizatos baptismate iohannis
mundari baptismate xpi ut dicitur Act.
v. Sed contra quia dicitur Marci i Fuit
Iohannes baptizans in deserto et predi-
cans baptismum penitencie in remissionem
peccatorum. Ad hoc dicendum est quod illa duo par-
ticipia scilicet baptizans et predicans non
sunt referenda ad idem. Nam aliud pre-
dicabat aliud conferebat. Unde est sensus
Baptizans scilicet baptismo aque et pre-
dicans scilicet baptismum penitencie in remissionem
peccatorum scilicet a xpo conferendum et 2m hoc tollitur
quod dicitur Ego baptizo vos in aqua
medius autem vestrum stetit quem vos ne-
scitis et ille vos baptizabit non in
aqua tantum sed in spiritu et virtute interius

Et tunc quid ad hoc quod baptizavit
iohannes dicendum quod propter quatuor raciones
Prima ut signet baptismum xpi et sic
fuit sacramentum. Et hanc racionem tangit Au-
gustinus super iohannem. Secunda est
ut ex nomine baptizandi plures con-
venirent ad iohannem quibus predicaret de
xpo et hec racio est Crisostomi. Tercia est ut
per baptismum iohannis homines assuescerent
ad baptismum xpi. Et hanc racionem tangit
Gregorius dicens Erat ut qui nascendo
nascendo preveniebat baptizaturum
baptizando preveniret. Quarta est ut
per baptismum iohannis homines huilia-
rentur ad baptismum xpi et hanc racionem
tangit Beda dicens quod baptismus
Iohannis fuit quasi cathecismus pro
baptismi xpi. Unde ait Marci i quod bapti-
zabantur ab eo confitentes peccata sua
Et Act. xix. Iohannes baptizavit
baptismo dicens de eo qui venturus erat
ut crederent. Quinta est ut manifestaret
xpus in baptismate iohannis voce pa-
tris et spiritu sancto et hanc racionem assi-
gnat iohannes dicens Sed ut mani-
festaretur in Israel propterea veni in aqua bapti-
zans Ihesus primo. Notandum autem
quod potencia baptismi multiplex est. Prima
est auctoritatis qua deus nulli communicavit
nec communicare potuit sicut nec pote-
statem creandi de hac dicit Iohannes i Hic
hic est qui baptizat scilicet xpus in quantum
deus quia in quantum homo non dedit spiritum
sanctum sed accepit ut dicit beatus Augustinus.
Secunda est sub auctoritate qua potuit dare
servis sed minorem maiorem scilicet noluit et alii di-
cunt quod non potuit qui includit potenciam
creandi scilicet graciam. Tercia est in potestatis
qua dare potuit. Nam posset deus si
vellet quod baptismus daretur in nomine sed
pauli vel petri sed hoc noluit ne spem
in nomine ponerent de hac prima Cor. i.
Numquid paulus pro nobis crucifixus est
aut in nomine pauli baptizati estis.
Quarta est excellencia puta quod unus
baptizaret efficacius alio quod etiam nomen
est gessimum ideo frustra inflabant
quidam prima Cor. i. Ego sum pauli
ego sed cephi. Quinta est ut ministris

ministerium quem dedit ministrans. Et tertie marci
ultimo. Secunda institutionis hanc habuit
christus qui hoc sacramentum instituit ante dum
ipsum suscepit et suscipi iussit. Marci
ultimo. Alia est preparationis quam habuit
Iohannes de qua hic. Deinde cum dicit. Me-
dius autem vestrum stetit quem vos nescitis
hic exprimit veritatem quam sentit de christo.
Et tria tangit. Primo tangitur baptisma-
tis spiritualis auctorizatio. Medius autem
vestrum stetit quem vos nescitis quasi dicat ego
baptizo in aqua preparative solum exterius
lavando corpus sed est alius qui baptizat
suo spiritu et interius. Et hic medius vestrum
stetit id est presens est inter vos quem vos ne-
scitis sicut etiam Iohannis viii. Neque me
scitis neque patrem meum. Notandum est autem
quod illa verba uno modo exponi possunt secundum christi
humanitatem sed quantum ad eam christus fuit
in medio iudeorum nascendo predi-
cando et moriendo. Neque enim fuit so-
litarius et occultus sicut iohannes
sed inter eos manebat sicut unus ex illis
secundum Crisostomum vel erat medius eorum
quasi homo mediocris et humilis
ideo non videbatur. Et propterea ad ipsum vi-
dendum oportuit attendi lucernam scilicet
Iohannem ut dicit Augustinus. Unde nota
quod christus dicitur stare in medio quia
pater medium elegit quia est humilis
locus. Luce xxii. Ego autem in medio
vestrum sicut qui ministrat. Mathei vicesimo
Item est locus communitatis quia uniformiter
se habet ad omnes sicut centrum ad circumfe-
rentiam. Actuum x. In veritate comperi
quod non est acceptor personarum deus.
Item medium est locus unitatis quia
extrema uniuntur in medio. Ephesiorum ii. Ipse
est pax nostra qui fecit utraque unum.
Item est locus stabilitatis quia est firma?
prima Corinthiorum iii. Fundamentum nemo potest
ponere aliud. Item est locus proximitatis
quia omnibus aliis partibus approximat.
Actuum xvii. Deum si forte attrectent cum
tamen non longe sit. Alio modo quod hic dicitur
secundum Crisostomum exponitur de verbo secundum divinitatem
secundum quam ubique presens est et invisibilis
et secundum hoc medius est omnibus rebus
creatis tamen nemo scit eum quia nemo
eum comprehendit. Nam quod scitur scientia com-
prehenditur ut dicit Boetius. Unde dicit

Iohannis primo. Mundus per ipsum factus
est et mundus eum non cognovit. Vel secundum
Crisostomum verbum eternum dicitur esse medium no-
strorum medium omnium scilicet rationabilium
pro quanto est in cordibus nostris. Cor enim
in medio totius corporis situm est. Est
tamen nescimus nec unde sit vel de quo fonte
emanat vel quo existat in nobis. Ioha-
nes tamen eum sciunt. Unde exprobrando
ait ad iudeos vel phariseos quem nescitis.
Nota quod christus fuit in multorum medio ut ha-
bet [illegible] in octava epiphanie dicendo tan-
gitur. Medius ipse aliqualis audientia
in qua aliqualiter scitis facit hominibus
pietatis per quas volebat de christo scire.
Unde ipse dicit. Ipse est qui post me venit
quasi dicat secundum Crisostomum. Si meum baptismum perfectum
esset alius non veniret post me aliud ba-
ptisma daturus. Et nota quod dominus venit
post iohannem sicut forma spiritualis post
dispositiones accidentis prius enim plus
calefacit antequam ignitur. Sic gratiam per
christum conferendam que est forma spiritualis
mentis spiritualibus precedere debuit aliqua
dispositio vel que nos disponeret ad hoc
disponeret et hec fuit baptismus et predi-
catio iohannis. Item sicut sol post luci-
ferum post. Item sicut iudex post preconem
sicut sponsus post amicum dominus post
servum verbum post vocem. Tertio tangitur ex-
cellentie dignitas et progenitura. Qui
ante me factus est id est in dignitate
ante me positus est secundum glosam et ex-
ponendo cessat argumentum arrianorum
qui arguebant ostendens ex verbis istis
dei filium creaturam esse. Iohannes enim dicit
dei filium ante se factum. Aut igitur intelligitur
hoc quantum ad humanam naturam et hoc
non quia christus non fuit homo ante
iohannem sed econtra. Nam sexto mense conceptionis
Iohannis facta est conceptio christi ut patet
Luce primo. Ergo intelligitur quantum ad divi-
nam naturam quod christus ante iohannem factus
sit sed omne factum est creatum ergo dei filius
creatura est ut concludit arrius. Sed argu-
mentatio evacuatur exponendo secundum dictam
quia exponendo quantum ad humanitatem
nullum inconveniens sequitur quia hic ante
non dicit prioritatem temporis sed dignitatis.
Aliter eam solvunt alii quod christus ...

sit ante Iohannem ut ante idem sit quod
prius vel priori tempore conceptio
enim Christi fuit tota simul et in instanti sed
Iohannes in tempore unde scripsi unam complica-
tionem et hodie istam scripsi tercius quam istam
quia minus temporis apposui ad factionem
illius quam istius potest etiam aliter dici ante me
factus est vir perfectus sapientia et virtutibus
quia tunc facta fuit incarnatio Christi statim
repletus est perfectione et tunc adhuc non
erat Iohannes vel secundum Origenem ante me fa-
ctus est idem perfectum est ut ante me esset vel
aliter primum potest ad litteram quod Christus factus est
ante Iohannem ut dicatur quod Christus prius
factus sit homo in utero Marie matris
quam Iohannes fuit in utero Elizabeth et
declaratur etiam ita ut dictum est supra secundum ea
que in hiis que generantur ex commixtione
seminum embrionis primum enim sex diebus
est sub forma lactis deinde vero diebus
sub forma sanguinis et post hec xii die-
bus consolidatur in carne et exinde xviii
figurantur membra et organizantur unde versus
Hec in lacte dies ter sunt in sanguine
terni bissenis solidant terdenis membra
figurant istis diebus quinque vel quatuor sunt
quibus embrio stat sub forma corporis
mixti inanimati postea stat sub anima ve-
getativa deinde sub anima sensitiva
quibus omnibus diebus scilicet centum tri-
ginta quinque expletis infunditur anima
racionalis scilicet centum triginta sex diebus
expulsa anima sensitiva et hic centum
triginta sex dies est primus dies sexti
mensis a conceptione loquendo de mensibus
lunaribus et viginti septem diebus
constantibus quibus tantum utuntur
iudei Nam quinquies viginti septem
faciunt centum triginta quinque et 136 die
qui fuit primus dies mensis sexti a con-
ceptione sua animatus est Iohannes
anima racionali et eodem die inicians
est Christus et conceptus et mox animatus
et perfectus homo factus est in utero
virginis pariter tamen prius Iohannes animatus
aliquibus horis eiusdem diei quo dice-
bat angelus Marie et hic mensis est
sextus illi qui vocatur sterilis secundum hoc ergo
in eodem die factus est Christus homo quo
et Iohannes et quasi tanto tempore post Io-
hannes quanto beata virgo potuit ascende-

re ad Elizabeth in montana et tunc in ista
salutacione animatus est Iohannes anima
racionali et exultavit in utero matris et post
nato Iohanne Elizabeth novo et beata virgo
post plures menses peperit Christum et ita
ad litteram salvatur quod Christus secundum quod homo factus
est ante Iohannem adhuc in utero sed venit
post Iohannem extra uterum in mundum quia
postior natus est Ad hoc dicendum surgit
dubium quo beata virgo potuit una die
ire ad tantam distanciam de Nazareth
ad domum Zacharie debet hec misera
Exurgens maria et non enim frus-
tra dicit ewangelista quod ibat ad festi-
nacione vel etiam dato quod beata virgo
pluribus diebus fuisset nec illud adhuc
non repugnaret quin eodem die fuissent
Christus et Iohannes et post Christus sed tunc
non posset dici quod in ipsa salutacione animatus
fuerit Iohannes etc ad ostendendum quantum
ipsum precellat dignitate subdit Cuius non
sum dignus et ad litteram hoc verum est
quod nullus quantumcumque bonus debet se
dignum reputare ut Christum discalciaret
Unde dicit ille contrario ymaginatur unius dome
non sum dignus Allegorice non cal-
ciamentum est humanitas Christi pes calciatus
divinitas humanitate corrigiam calciamenti
solvere est enodare misterium unionis
ad quod indignum se Iohannes fatetur
Unde ysa xxiiii Generacionem eius quis
enarrabit quasi dicat nullus est dignus
Deinde hic tunc dicit in Bethania facta sunt
Notandum quod due Bethanie una est prope
Ierusalem ad duo miliaria que fuit Marie
et Marthe ubi fuerat Lazarus resusci-
tatus Alia est trans Iordanem a Ierusalem itinere
diete ymmo de qua hic que corrupte dicitur
Bethania deberet enim dici Bethara idest
domus aquarum ibi enim erant multe
aque et ibi multus populus conveniebat
Unde locus ille erat famosus Et nota
quod ewangelista scribens testimonium Iohannis de
Christo assignat locum ubi hec facta sunt
ad instar instrumenti publici et si queratur
quare hic specialiter ewangelista non tenuit pro-
tocollum ewangelii sed superius ubi describitur testimonium
Iohannis secundum quod forte hec est causa
quia omnia omnia que dicuntur de Christo
vel est efficacius ad contradicendum iudeis
sicut testimonium Iohannis quia ipsum ut virum
iustum habebant et quod plus est ipsum esse
Christum putabant Nota quod et Iordanis

est fluvius palestine qui nascitur ad radicem montis libani ex duobus fontibus scilicet ior et dan qui simul iuncti unum nomen efficiunt ut dicit scolastica. Iordanis li. mag. in hystoriis dicit quod nascitur ex fonte ior et deinde fluens iuxta urbem dan que est in finibus iudee et ex fonte et urbe composuit sibi nomen et fluit sub montibus gelboe et rivulis multis in se collectis per longum tractum influit in mare mortuum. Dicitur etiam iordanis dicit beda diriviatur stagnum genezareth illuc quod iohannes baptizabatur quia famosior erat ille fluvius aliis vel quia transibat per loca deserti ubi iohannes habitabat quia elizeus propheta in eodem flumine baptizavit naaman syrum ut scribitur iiii reg. v° capitulo.

Medius autem vestrum stetit quem vos nescitis Ioh. primo. Visis in sermone precedenti duabus partibus quibus signis et indiciis ubi conveniunt in mente cognoscitur quia tecti vident vel sunt. Aut videndum est qualiter mens devota ex huiusmodi indiciis in se ubi eternum presentiam deprehendat in ipso vo- lubiliter iocundatur quod bene repetitur in introitu misse que cantatur Gaudete in domino semper. Ait enim Bernardus ubi eternum tangitur ineffabili iocunditate perfunditur quod nescit aliud nisi gaudere ipse quod gemma. Et ut gaudere ad maiorem expressionem istius tripudii spiritualis gaudete iterum dico gaudete. Ad phil. iiii°. Nota quod ad perfectionem huius gaudii tria concurrunt. Primum est omnium virium anime ad intima mentis recollectio studiosa. Secundum est ubi eternum ad animam allocutio graciosa. Tercium est totius mentis gaudii exultatio gaudiosa et deliciosa. Et hec tria notantur in tribus thematibus sumptis ex tribus ewangeliis. Pro primo facit thema sumptum ex eo isto. Pro secundo facit quod de eo predicto capitulo fieri dicitur et ingressus angelus ad eam dixit Ave gratia plena. Pro tercio facit quod in eo scripte fere dicitur Et exultavit infans in utero meo. Circa primum est notandum quod sicut sermonis ipse quod sapientia incarnata volens docere animam devotam qualiter se habeat ad huiusmodi mentale gaudium assequendum sit eam alloquitur Ecce ex me precurre in domum tuam prior et advocate lude et

age contemplationes tuas per que vera mens devota instruitur quod ad habendum gaudium de verbo eterno ante omnia perigit ipsius anime cum omnibus viribus suis ad intimora collectio ex eo quod dicit precurre in domum tuam per te intimum mentis tue et illuc advoca te scilicet totam cum viribus tuis recolligendo et tunc ibi delectaberis eterno gaudio perfruendo unde subditur et lude: lude utique per intima delectationem quo ludunt in patria per eternam fruitionem immo etiam per quandam participationem quo ipsum verbum eternum ludit in patre et lusit ab eterno per ineffabilem sui et omnium creaturarum emanationem iuxta illud Prov. viii° delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore et delicie mee esse cum filiis hominum. Et quia istud gaudium contemplativum ubi eternum in mente concipitur et perficitur

Ideo subditur Et age contemplationes tuas dicitur autem in plurali contemplationes tuas ad differentiam istius contemplationis ubi eternum quia verbum semel in mente productum est conceptum. In contemplatione autem mentali idem verbum in pluribus mentibus et in eadem pluries et ad illud spiritum adducitur testimonium

Iohannis in themate assumpto Medius autem vestrum stetit quem vos nescitis ubi notatur omnium virium anime in intime mentis recollectio studiosa. Verbum enim conceptio videlicet in intimo mentis celebratur ut magis delectetur quia intimum mentis est medium verum sicut cor dicitur medium animalis eo quod est intimum hominis est quod in ea devote presentia vel per signa supradicta advertentes nec tamen scientes quid non in parte sua cognoscit instruuntur ad medium se recolligant quibus dicitur Medius autem vestrum stetit

In quibus verbis notantur tria. Primum est mentis conspectus intima secundario ibi medius autem vestrum. Secundum est ubi concepti salubris dignatio ibi stetit. Tercium est huius conceptus inmissa exultatio ibi quem vos nescitis. Et hic Christus alludit ubi dicitur super candelabrum sit dictum. Lumina igitur ionales summus in medio verbum consistit ex eo quod principale sit cor in medio totius corporis institutum est quantum ad primum. Stat autem ut ad salvandum quantum ad secundum. Et subditur Quem autem vos in medio sui gerunt non cognoscit aut verum nature aut de quo fonte emanavit ignorant quantum ad tertium

Circa primum est sciendum quod verbum eternum in medio nostri est, tripliciter. Primo sicut cor in medio animalis. 2o sicut sol in medio planetarum. 3o sicut centrum in medio terre sive mundi. Et secundum hec triplex comparatur, perficitur mens devota secundum esse sibi possibile. Nam per comparationem ad primum medium verbum eternum est fons vite interminabilis quo perficitur memoria per comparationem. Ad 2m est fons luminis indeficiabilis quo perficitur intelligentia. Sed per comparationem ad 3m est fons quietis et imperturbabilis quo perficitur voluntas. Et hec tria possunt accipi secundum tria appropriata trinitati divine personarum ut fons vite appropriatur patri qui est fons divinitatis. Secundum Dyonisium fons luminis assimilatur filio qui est splendor paterne glorie lux lucis et fons luminis. Secundum Ambrosium fons quietis attribuitur spiritui sancto qui est quies mentis secundum beatum Augustinum. Primo enim verbum eternum est in medio nostri sicut cor in medio animalis. Cor enim principium est vite. Proverbiorum 4o omni custodia serva cor tuum quia ex ipso vita procedit. Et verbum eternum est principium vite omnibus viventibus. Johannis primo. Quod factum est in ipso vita erat et maxime quantum ad hoc est principium vite spiritualis anime devote. Unde beatus Augustinus X° confessionum dicit. Tu es vita vitarum animarum sanctarum vita vivens et non mutaberis vita anime mee. Unde et mortuos vivificat dicit hec ergo medio quasi de fonte procedit in animam vita spiritualis adeo quod de corde naturali et quo ad tria in quibus vita animalis conservatur. Est enim cor principium caloris motus et spiritus. Sic verbum eternum causat in mente calorem fervide dilectionis. Motum virtuose processionis et spiritum saporose delectationis. De primo dicit psalmista. Concaluit cor meum intra me. Exponitur enim verbum eternum intimum cordis divino amore concalescit et deum meum dedilecto actualiter meditatur et tunc exardescit ignis quia in amore amplius inflammatur. Exemplum in illis duobus discipulis euntibus in Emaus qui dixerunt. Nonne cor nostrum ardens erat dum loqueretur nobis in via. Si enim sic ardebant ex presentia Christi corporali quanto magis anima ex presentia verbi mentalis. Sicut ergo cor est fons amoris caloris in corpore sic verbum est origo amoris in mente unde verbum eternum tripliciter

sui cordis calorem cordi anime devote imparare et in eo iugiter conservari precepit. Cor anime suo corde sigillare. Canticorum VIII pone me sicut signaculum super cor tuum ut per sigillum scilicet similis impressio ymaginis et clauditur scriptura ne legatur ab extraneis. Sic verbum eternum vult ymaginem suam increatam menti devote imprimi eandem quoque ab omni amore extraneo premunire ut de nulla re nisi de solo dilecto libeat cogitare. Unde Hugo in de laudibus caritatis. Ad te me converto o dulcis amor Ihesu in quo totum bonum anime mee dependet. Tu enim quadam suavissima mente intus me conformas. Ubi vitia deformia tu extirpas. Virtutes seminas mentem illustras animam letificas. In quocumque tu es dulcis amor semper cogitat quomodo mundum creat. Quomodo vera pacem inveniat. Si quis ambulat quis sedeat. Si quis quid agit, quiescit. Si quid quicquid in corde geritur tu amoris non recedis. De 2o scilicet. Cor enim movetur duplici motu scilicet pulsus et tractus. Sic enim verbum eternum movet animam nunc pulsu tribulationis, nunc tractu consolationis. Plerumque tribulatio videtur quasi pellatur et elongatur adeo ideo Christus pro suo dixit in cruce Deus meus ut quid dereliquisti me. Per consolationes vero homo trahitur et allicitur ad deum sicut capra sive ovis per herbam. Unde Petrus dulcedine consolationis affectus. O domine bonum est nos hic esse. Non sic dixit postea instante passione domini. Ex hac vicissitudine tractus et pulsus causatur motus in omnibus viribus anime ad exercitium virtuosum. Unde psalmista ad deum. Virtus mea et auxilium absque scilicet hoc motu pulsus et tractus ut dictum est ad icenti ascensiones in corde suo etc. Hoc quantum ad motum pulsus sequitur. Etenim benedictionem dedit legislator etc. Harum vicissitudine psalmista exceptus sicut tu dixit. Quantas ostendisti michi tribulationes multas et malas et conversus vivificasti me et consolatus es me. De hoc motu opposito pulsu et tractu quo verbum movet animam dicit Gregorius super Ezechielem. Dominus magnis suis dentis flagella permiscuit ut nobis omne quod nos in mundo delectat amarescat et illud in te animo surgat in animo et nos semper ad celeste desiderium ingerere et excitat atque ut ita dicam delectabiliter mordeat suaviter hylariter contristet. Tertio scilicet

experiri illud quod scribitur qui perimit cor
profert sensum et intellectum ascendit enim
ut videlicet homo stat desursum inter bonum agen-
dum et malum cauendum Et hic ut psalmista profert
cum et in pungendo cor quod incitat sti-
mulo duplici scilicet stimulo amoris ad actionem
boni et stimulo timoris ad cautionem
mali Unde verbum in medio cordis est quasi
lignum sciencie boni et mali in medio pa-
radisi Gen. ii non facit enim verbum videat scire
bonum et malum sicut illud lignum in medio
paradisi scilicet per efficaciam facit operari bonum
et vitare malum Ex quo fit quod licet mens
contra nature sue inclinacionem quia cor
humanum ~~pronum~~ est pronum ad malum
econtra pronum sit ad ~~malum~~ bonum et
tardum ad malum Unde sic dicit Deut.
hoc facit verbum eternum in mente quod illud
quod tibi per naturam est impossibile per graciam
eius erit non solum possibile sed eciam facile
Et hec est pax ista que exsuperat omnem
sensum phil. iiii quia pace ista cor hominis cor
dei divino capitur ut quasi cor unum
tamen eo efficiatur ut possit dicere illud
ps. Defecit caro mea et cor meum deus cor-
dis mei et pars mea deus in eternum

Medius autem vestrum stetit quem
vos nescitis Secundo verbum eternum
est in medio mentis sicut sol in
medio celi Sol enim est fons luminis
omnis luminis corporalis et quia omnia
alia sidera ab eo lumen accipiunt Eccli.
xlii Sol illuminans per omnia respexit
in circulos suos Sic verbum eternum est
fons omnis luminis spiritualis et corporalis
secundum dyonisium de angelica ierarchia Joh.
primo Erat lux que illuminat omnem hominem
Et quia ista lux infinita omni menti racionali
improporcionalis est tamen propter ipsius lucis
altitudinem Job xi profundior et altius est nec
quo hamas habes Unde est quod si mens huius
luminis debet recipere oportet lumine ipsum inde
condescendere et se quodammodo infra mentem
constituere Unde mentes ad illustra-
cionem desiderantes clamant illud ysa lxiiii Utinam
dirumperes celos et descenderes Sed prius
patriarche et prophete adventum verbi in carne
ardentissimis desideriorum suspiriis
flagitantes clamabant Utinam dirumperes
celos et descenderes scilicet ad mundum hoc
enim ipse olim pollicitus fuerat per prophetam
Zach. Gaude et letare filia syon quia in
medio mentis devote patriarcharum vere scilicet
sed etiam in medio sui flagranti desiderio

exoptantes clamare possent hoc va-
de dicere Utinam dirumperes celos et de-
scenderes Sed diceret aliquis Cum verbum
eternum sit spiritus quia spiritus est deus Joh. iiii
Quid opus est dirumpere celos ad descensum
eius in carne vel in mente Dicimus quod intelli-
gendum est de celo corporali ipsum celum di-
rumpi impossibile est cum natura eius non sit
susceptibile peregrine impressionis nec eciam
ad descensum verbi in carne fuisset celum scindi
sicut nec eius ascensu scissum est propter
dotem agilitatis corporis gloriosi Dicimus ergo
tamen est quod nullum corpus ei resistit Cum
clauso utero virginis exivit et clausis
hostiis intravit ad discipulos et hic potuit
assumpto corpore multo magis potuit ante
susceptionem corporis non scissis celis descendere
Oportet igitur celorum diruptionem mistice
intelligere Notandum autem Dicendum autem
quod ad descensum verbi in mentem tria exiguntur
in celorum diruptione designata Primum est
omnium creaturarum propria reputacio et hic si-
gnatur in celorum diruptione potest enim
per possibile quod celum rumpere contulit ubi
omnis creatura que super celo est cor-
ruptibilis cum ex influencia et motu celi
dependeat tota machina creature Ideo igitur
celi ergo diruptionem exoptare quid est aliud
quam omnis creature annichilacionem Anima ergo
devota ut verbum eternum descendat et si opor-
teat celos dirumpi exoptat quod prius nichilo
reputat omnem creaturam annichilari pre magni-
tudine amoris istius inquit et impedi-
mentis prius dixit mallet potius mundum
corrumpere quam dilectum privari non licet eis
fuit Apostolus ad Phil. iii omnia arbitra-
tus sum ut stercora ut Christum lucri faciam
Et quamvis hinc est eius est verum quem
propter mundi et verus pauper spiritu et ad talem
libenter descendit verbum eternum ysa lxvi ad
quem respiciam nisi ad pauperculum et con-
tritum spiritu Unde eciam ysa xix dicitur In-
gredietur dominus in egiptum et movebuntur
simulacra egipti a facie eius et cor egi-
pti tabescet in medio eius et dirumpetur
spiritus egipti per egiptum qui tenebra
interpretatur signatur anima que antequam illu-
stretur verbo eterno tenebrosa est hunc egi-
ptum quam dominus ingreditur tunc a facie eius
movebuntur omnia simulacra egipti idest
omnes species create que sunt quasi ydo-
la anime ad eas inhet amari et cor
egipti in medio eius idest in intimum

montes ubi verbum eternum mente concipitur
et tabor et tunc dirrumpitur spiritus
egipti per annichilacionem sui et omnes
species create et quasi omnis creatura
expulsa cor soli deo relinquitur possiden
dum prout Tibi enim derelictus est pauper
Secundum est sui ipsius certa cognitio que
similiter signatur in celorum dirrupcione
per celum enim intelligitur cor humanum quia
est sedes dei sicut et celum et sicut celum
influit vitam et motum omnibus inferio
ribus ita cor omnibus membris in pro
microcosmo/ hoc autem celum aliquando est clau
sum per sui ipsius occultacionem aliquando
apertum per sui ipsius certam cognicionem
et manifestacionem importat prout dicit in
ubi dicitur quod Christo baptizato aperti sunt
celi quod factum est ut dicit Crisostomus non quod
celum rumperetur sed quod obstaculum amo
veretur Sit in proposito tunc cor apertum homini
dicitur apertum quando omne obstaculum est
remotum ut seipsum inde videat et consi
derat ad quod hortatur propheta Joel ii Scin
dite corda vestra quod autem cognitio sui ipsius
requiritur ad contemplacionem ubi eterni stat
hoc quod deus non potest produci verum absque
cognicione sui ipsius quia per cogno
scendo se producit verbum Sic mens non
potest contemplari verbum eternum sine cognicione
ipsius mentis unde dicit Richardus in libro
de duodecim patriarchis quod cognitio est
quidam mons quem oportet ascendere quemlibet
volentem ascendere pervenire ad contemplacionem
In hunc montem dum moyses ascendit
quoniam ad eum descendit Vis audire deum
colloquentem tecum vis videre christum trans
figuratum vis audire primum secreti ar
chanum ascende montem istum disce co
gnoscere teipsum propter ascendit homo ad
cor altum etc. Disce homo cognoscere qui
tu cottidie in tua cognicione proficias
tum ad altiora semper tendis qui ergo ad
perfectam cognicionem sui ipsius pervenit iam
montis verticem apprehendit Hec Richardus
Ad hunc montem vel cor altum tunc deus
descendit quando mens de contritu semper
ascendit: et tunc exaltatur dicit deus
Respice enim ibi mens alte contemplatur
In hoc monte christus transfiguratur ut
illud ii Cor iii Nos revelata facie
gloriam domini speculantes etc. hic est debitus
ordo quia per revelacionem faciei sue

et per cognicionem sui ipsius mens pervenit
ad contemplacionem glorie dei et per hoc fit
transmutatio a claritate in claritatem
Et hec transformacio contingit verbum
eternum et hoc est quod supra in principio
huius sermonis dictum est auctoritate
sapientie xviii Sermo prestatur per domini
tua etc et illud ad verba te scilicet per tui ipsius
cognicionem et tunc age contemplaciones tuas per
ubi eternum mentaliter concepcionem // Sciens
igitur anima devota quod absque sui ipsius
certa cognicione non est capax verbi eterni
Ideo clamat ysaias lxiv Dirrumpes celos et
descendes quasi dicat ista obstacula vere
cognicionis inde amoveres ut descenderet
verbum eternum Sunt autem huius tria ob
stacula primum est amor sui est enim amor
tanquam pictor qui secundum pingit pul
crum et pulchrum cogit cor ne homo seipsum
recte videat Amor enim sui semper ducit
quasi quendam colorem cordi sed tanquam
sibi complantatum omnia indicat secundum
ipsum Simile est in lingua in gustu
Agitur oportet ipsum omnem colorem abolere
a corde si velit sui ipsius certam cogni
cionem habere Prima sicut dicit gregorius super
Ezechielem Vehementer claudit oculum
cordis amor privatus ex quo fit ut quod
agimus non grave est sed amplius plerumque
tamen agatur e contrario et non nunquam
esse detestabile videatur Secundum
obstaculum est grossi corporis impositio
quia corpus quod corrumpitur aggravat
animam et corrumpit sensum Sapientie ix
unde apostolus ii Cor v quamdiu sumus
in corpore peregrinamur a domino ymo a notitia
ipsius Nam corpus nostrum est quasi
quidam paries dividens nos a propria
cognicione et dei Cant ii En ipse stat
post parietem nostrum unde Beda paries
quem nos abscindit cognicione conditio mor
talitatis nostre condicio est hunc parietem
et si in hac vita integrali ratione
non possumus in parte tamen perigrinandi ra
cionem ut tantum non impediat
Et hoc est quod apostolus dicit Ro vii ymo
Infelix ego homo quis me liberabit
de corpore mortis huius ubi in collacio
nibus patrum per corpus intelligit id
quod a tenuitu eum est retrahens
et ad terrena deducit quod etiam sanctos
in oracione prostratos terrena negotia

facit cogitare hoc magister est illud
corpus mortis quia emulantes anime
literam scienter et volentes deo inquirere
inherere impedit et hec in corpore est lex
peccati qua anima captivatur Unde idem dicit
apostolus video aliam legem etc. qua lege
peccati euellit lex gracie spiritualis in christo
ihesu et hec est dirumpere celi quod ex
optaverunt sancti cum dicunt utinam dirumperes
celos. Tercium cognicionis sincerum quia cum
homo cognoscat se per alia que sunt
instabilia quia vanitati subiecta est
omnis creatura non volens sequitur difficile
devenire homo ad cognicionem sui ipsius
exemplum de speculante se in aqua fluente
et deo ad veram cognicionem sui ipsius
multum valet instrumentum aliorum cum ut dictum
est per cognicionem aliorum proximorum ad cognicionem
sui pertingit quod docetur in collacionibus
patrum quia non solum ad habendum omnia
sed eciam cognitiones singulares sunt committende
examini seniorum diffinicionibus augetur(?)
stat quia instinctu ... inferatur
Non solum ad perfectam sui cognicionem
perveniat veruntamen ... insidiis
inimici certissime permanebit. Nullatenus
enim eum decipere poterit qui non suo
iudicio sed aliorum et maiorum vivit exemplo
Tercium quod ad ubi descensum requiritur
sancti desiderii excessiva dilatacio quod
eciam in celorum disrupcione signatur et
intelligo per celum cor humanum ut dictum
est quod sit patet. Contingit enim ex desiderio
et gaudio excessivo cor tamen disrumpi
et hominem mori quam ex tristicia vel ira
cundia ut est secundum Galienum in de morbo
quia ex gaudio cor dilatatur et magna
exaltacio et cor quasi totaliter vadit extra se
et cor dicitur rumpi per nimiam sui
dilatacionem sed in ira et in tristicia fit cordis
constrictio. Anima igitur devota descensum verbi
in medio sui desiderans desiderii sui dila
tacionem exoptat dicens utinam dirumperes
celos et descenderes q. d. utinam cor meum
in desiderio tui tam super excessive
dilatares ut tu in meditacione mei cordis
descenderes et mecum maneres. Nequaquam
enim verbum eternum aliud veniet in mentem
nisi desideratum Aggeus 2º Veniet
desideratus cunctis gentibus. Digne enim
mens desiderare debet verbum eternum et vera

pera in suo intimo cum de racione amoris
sit mutua unitas ut mutuo sibi
sint. Iohannis 4º Deus caritas est et qui
manet in caritate in deo etc. Non enim
esset vera caritas si anima esset in deo
nisi eciam deus in anima maneret itaque est
cum omnia sint in verbo ab eterno et hoc 2m
esse ydeale quare mens amoris ipsa
desiderare debet verbum eternum recipere in se
Sciendum autem quod anima in isto esse ydea
le in verbo habuit tres perfecciones cum verbo
nobilissimas videlicet realem consubstancia
litatem fontalem suavitatem formalem
actualitatem. Primum patet quia secundum beatum Augustinum
hoc proprium est divine simplicitati quod quicquid
est in eo sit deus alias in deo esset accidens
quod est impossibile secundum patet racione presertim reale
exemplaritatis essencie anima in verbo esse de
gustat suavitatem divinam ex eodem fonte divine
bonitatis cum ipso verbo de quo ipsa anima
gloriatur proverbiorum 8º Delectabar per singulos
dies ludens coram eo. Tercium patet cum enim
creatura a deo sit creature eorum ut dicitur
Genesis patet quod anima omnis in verbo creavit
celum et terram unde ipsa gloriatur ubi
supra quando preparabat celos aderam etc.
et quia hec tria habuit anima priusquam
haberet esse in verbo convenienter desiderat ut
eadem tria habeat proporcionaliter prout ...
est in ipsa et secundum hec possumus recipere
triplex desiderium quo mens afficitur
ad habendum verbum eternum in medio sui videlicet
desiderium unionis amorose desiderium
degustacionis dulcedinis divine et deside
rium operacionis deifice. Primum est cordis
liquativum secundum est languescitivum sed tercium
est cordis disruptivum. Primum ergo desiderium
unionis amorose quod desiderium inest
anime ex consideracione prime perfeccionis
sue in verbo racione cuius competere in esse actu
alis existencie producte repugnat unio
cum verbo reali cum substancia de considerat
cum sibi uniri modo possibili quod est
proprium amoris per quam amans fit
unum cum re amata est enim amor secundum
dyonisium virtus extatica faciens per quam transforma
amantem in amatum propter hoc unionem hanc
cum verbo rogavit christus patrem Iohannis 17º
Iohannis 17º pater mi rogo sicut tu
in me et ego in te ita et ipsi in nobis
unum sint per quem unam secundum Augustinum non
per unionem consubstancialem sed per unionem
possibilem nobis per graciam et amorem

Unde non dicit ut sint unum nobiscum
sed in nobis quia unum ad eos esse non pos
sumus scilicet per gratiam et caritatem. Istud
desiderium vulneratum cordis pro quanto tale
sagitta divini amoris ita transfigitur quod
amor omnium aliarum rerum de corde expellitur
et zelus dilectionis ad intima cordis tra
hitur ut solus amari iuste dicat illud Can
2° Dilectus meus michi et ego illi. Istud
enim suave vulnus et multum sitim [illegible] de cari
tate desiderius curari oportet nullo penitus so
lacio humano mitigari memor eius solatio
nec dulcedinis cristi nil prosit extra
consolari sic enim vulneratum fuit illud nobile
cor beati Augustini cum dixit x° conf Sa
gittaveras tu cor meum caritate tua et
istius sagitte effectum tangit ibidem dicens
Quam suave michi subito factum est care
suavitatibus nugarum et quas amittere metus
intrabis tu pro eis omni voluptate dul
cior. Nec mirum si anima sic vulneratur
ab eo eterno cum ipsum unum prius vulneratum
fuit a se eterno ab anima unde Jeremie xxxi°
In caritate perpetua dilexi te ideo attraxi
te etc. Et de hac vulneratione gloriatur sponsa
Can iiii° vulnerasti cor meum soror mea
Secundum est desiderium degustationis
dulcedinis divine quod contendit 2° eius per
fectionem in uno. Nam et si non possit hac
vita haurire de ipso fonte dulcedinis divine
dulcedinis nil suavitatis desiderat ad hoc
pervenire in vita beata iuxta illud ps xli
Sitivit anima mea ad deum et in hac siti
secundum desiderium divina aqua gutta pre
libatoria suavitatis divine extrema gu
stu omnia redduntur anime insipida et pe
nalia iuxta illud gregorii Gustato spiritu
desipit omnis caro. Ad modum languentis
cui est insipidus omnis cibus unde illud
desiderium dicitur languescentium quo corpus
vulnus amoris susceptum sit ita languidum
quod nescit suspirare nisi ad dilectum
intimum quod animo sit absque consolatione sui desiderii
ametur ad momentum. Exemplum in Maria Ma
gdalena que non potuit a monumento
recedere ad momentum nec voluit consolationem
recipere ab aliqua creatura ut dicit
Origenes in persona sua omelia super michi
omnes consolationes ego quero creatorem
meum et ideo gravius est michi ad videndum
omnis creatura. Tali amore estuabat spon
sa cum dixit Can v° Nuntiate dilecto
quia amore eius langueo. Tertium est
desiderium operationis deifice quod contendit
esse perfectionem in anime de verbo eterno. Nam hoc
desiderio ita cor dilatatur quod homo a se ipso
penitus deficit et nil operatur unde illud
psalmi Memor fui dei et delectatus
sum et defecit spiritus meus. Exemplum in
Regina Saba que videns sapientiam et
magnificentiam regis Salomonis non
habebat ultra spiritum et hoc desiderium dis
ruptivum de quo dicitur [illegible] addicta dicitur
ultima disrumpens celos etc. et tali disru
ptione et defectione cordis deus operatur
in anima omnia opera sua iuxta illud
psalmi Omnia opera operatus es in no
bis domine. In tali anima pater gignit
verbum eternum quia ubique est et in omnibus
ibi gignitur et consequenter homo filius
efficitur divinarum quia efficitur filius
per gratiam. Et verbum quod gignitur
in tali anima est filius dei per naturam
Joh primo Quotquot autem receperunt
eum etc. Et hoc est quod dicit Apostolus
Galla iiii° Quoniam autem estis filii dei
Igitur facta disruptione celi iuxta illud
ysaye lxiiii° tunc descendit verus sol
[illegible] in medio planetarum et tunc
illustrabit omnes vires anime sicut sol
illustrat omnia sidera. Illustrat namque
memoriam que per saturnum accipitur ut dicit
temporalis consolationis commoda oblivioni
Saturnus namque significat merorem
et tristitiam hic de presenti vita et omnibus
creaturis ps Renuit consolari anima
mea etc. Et cum Heu michi quia incolatus
meus prolongatus est etc. Illuminat
etiam intelligentiam que per Iovem
intelligitur divine sapientie limpida con
templatione Iupiter enim secundum astro
logos sapientiam designat. Experientia
ubi enim mens divina sapientia illustratur
ysaie lx° Surge illuminare [illegible] Illu
strat etiam voluntatem que per Venerem
intelligitur divini amoris gaudiosa
inflammatione Venus enim significat
gaudium et amorem et hic habet efficac
iam ubi enim sapientie unio non
enim amaritudinem habet conversatio eius
sed gaudium et letitia. Illustrat etiam
irascibilem que per Martem intelligitur
ad duorum proximorum compressione et impressione
Mars itaque significat iram et celeritatem

verbum autem eternum excitat mentem ad
graciam sanctam viuam qua homo ar-
dua pro honore et amore domino prom-
pte aggreditur tam in faciendo quam
in paciendo. In faciendo quidem quia tali
homini in faciendo nullus labor durus
videtur unde apostolus ad phili. iiii^to
Omnia possum in eo qui me confortat
In paciendo eciam quia tali homini pati
pro deo non est laboriosum sed gaudium
unde Act. v^o Ibant apostoli gaudentes Illu-
strat nichilominus conspicaliter que per
mercurium designatur omnes ordinate
composite restituto Mercurius enim est pla-
neta speciosus et disponit ad studiosi-
tatem et amorem sciencie et verbum eternum in
mente quam illustrat eam conspiciam sciencie
peccat ut non nisi diuinis et scienciis et
studiis insistere libeat Unde beatus Au-
gustinus postquam diuino lumine fuit
illustratus de se ipso dicit quod displice-
bat ei quicquid faciebat in seculo quia
tunc primo sapiebat sibi sacra studia
sacra contra quas prius latrauerat
Unde ipse confitetur dicens Eram inquit ama-
rus et cecus ... literis de celo mel-
leis et de lumine tuo luminosis Illustrat
verbum mentem que per lunam intelligitur
omnium agendorum cauta et prouida dispo-
sicione luna enim mutaciones in corpore
humano operatur unde subripa actus
humanos potissime disponit Verbum autem
eternum mentem illustrans omnes actus
disponit et componit et hic orauit beatus
Augustinus ... Domine rogo da michi
graciam tuam et emenda vitam meam et me-
liora actus meos et compone mores
tolle de me quod displicet tibi et in-
nocte et tribue pro bonitate tua quod in-
nosti prodesse et tibi placere Sic eciam
orauit propheta dicens Et sit splendor domini dei
super nos et opera manuum nostrarum dirige
Illuminat nichilominus verbum suum
et complectitur omnes sensus tam interiores
quam exteriores quas per stellas firma-
menti possumus intelligere prompta offi-
ciorum execucione Stelle namque firmamenti
varie sunt et multe et sin-
gule habent sua officia ad causandum
influencias ad ista inferiora Sic vires sensitive
sunt plures que omnes ad instar
stellarum firmamenti in organis corporalibus
sunt fixe puta quinque sensus exteriores

et singule et omnes sua habent officia et
illuminantur a verbo eterno in mente concepto
Reddit enim eas promptas et expeditas
ad exequendum officia sua ad imperium vo-
luntatis pro laude dei Unde Baruch
iii^o Stelle dederunt lumen suum in cu-
stodiis suis et letate sunt vocate sunt
et dixerunt assumus et luxerunt ei cum io-
cunditate qui fecit eas quod tunc adimpletur
quando singuli sensus in nobis diuinitus il-
lustrati letantur et prompte exercent
officia sua ad laudem sui creatoris quia
sicut oculi gaudent videre ea que spectant
ad dei honorem et instruendo de singulis
sicut continetur in sermone virtutes colore

Medius vestrum stetit Tercio
verbum est medium nostrum sicut cen-
trum est medium mundi Centrum
enim est sicut fons et primum
omnis quietis naturalis corpo-
ralis quia est maxime immobile
et in ipso maxime quiescit ut dicitur in
de celo et mundo et ipsum dicitur locus om-
lorum ut patet ex iiii^to phisicorum Sic eciam
in simili verbum eternum est summe immobile
et in ipso solo potest quietari mens racionalis
de hoc fonte mens conuersa ad illud medium
recollecta haurit mentalis quietem inefa-
bilem societate contra persistat volun-
tas dei unde Augustinus primo confessionum Domine
fecisti nos ad te et inquietum est cor nostrum
donec requiescat in te Sicut anima
amorosa non quietatur nisi in hoc centro scilicet
verbo eterno probari potest ex tribus primo
ex similitudine cordis humani quod in-
neritur naturali impulsu continuo absque omni
intermissione quietis per hoc innuens
quod quiescere non valet quamdiu est et agitur
spiritu naturali creato nisi imponetur
spiritu vitali creato et habet uno
naturam porrigit post Et spiritum rectum innoua
in visceribus meis scilicet in intimis mei
cordis Dicit autem spiritum rectum eo quod aliud
spiritum reputamus obliquum et peruersum So-
lum autem spiritum increatum rectum appellat
quia ipse solus quietat cordis desi-
derium Si enim deus interrogaret aliquem
quare cor eius tam continue mouetur
Responderet domine quia in nullo nisi in te
quiescere valet ideo motu meo continuo
ad te anhelo et loquitur ad eum ista sicut
anima cum propheta Tibi dixit cor meum
motu suo scilicet indicando et quid
quesiuit te facies mea faciem tuam
domine requiram Unde Augustinus

super eodem ps dicit sic . incipid
in pt deus est dulce in no est et quicquid
michi vult dare deus meus aufert semp
et michi det Secundo hoc psuaderi
pt ex similitudine corpore gravium que
semp movent deorsum et nunq naliter
quiescunt nisi in centro terre Si enim lapis
caderet de celo et no inveniret mediu
nunq quiesceret nisi veniret ad centrum
Sic anima amorosa in motibus desidio-
sorum nunq quiescit nisi in vo eterno
impeditur autem et desistit p mordi-
natas affectiones et amore creaturar
qr enim est gravitas i corporibus hoc est
amor in spiritibus unde dicit Augustinus pon-
deribus suis agunt omnia et loca sua
petunt pondus meum amor meus illuc
feror quocunq feror Sicut enim corpus
grave suo pondere no quiescit naliter
et proprie nisi i centro terre Sic mens amo-
rosa nisi in vo eterno Et illud probare vide-
tur Ricardus libro de amore dicens omnis
creatura sive corporalis sive spiritualis certum
habet locum quo specialiter fertur unde i homine
corpus deorsum fertur et spiritus sursum
unumquodque in locum suum et sine suum
quies enim est locus corporis nisi terra
unde terra es et in terram ibis spiritu-
ale dicitur in libro sapie Revertetur
spiritus ad deum qui fecit illud Tercio idem
psuadetur exemplo istius columbe de qua
dicitur que in toto orbe non invenit ubi
requiesceret pes eius donec reversa
est in archam unde venit Similiter
anima non pt quiescere in omnibus
creaturis sed tunc primo quiescit cum venit
in suum principium unde anima amorosa
dicit illud sapie xxiiii In omnibus requiem
quesivi sed semper addit et no inveni et
ideo in hereditate domini morabor

Stetit quod est 2m principale
ubi dicitur ubi etiam de mente sol
infinita dignacio in eo quod dicitur stetit
Circa quod sciendum quod vo eterno
attribuitur stare dupliciter uno mo-
do per subsistentiam Alio modo per reputationem
iustitia et spiritualem Primo modo verbum etiam
dicitur proprie stare quia sibi competit
per se subsistere ita quod sibi est proprium quod
nulli creature est communicabile ad cuius
intellectum est sciendum quod aliquid dicit subsistere
tripliciter uno modo per se alio modo perse 3o
per se subsistere ut se dicunt quecunq
habent propriam essentiam sive proprium supp-
ositum et hoc competit omni spiritui in-
tellectuali tam deo quam intelligentiis
angelis et animabus Subsistere non
per se dicunt que sunt coniuncta corpo-
rali hoc respectu ad corpus sive quantum
ad esse ut anima humana sive quantum
ad operationem et motum ut anima celi sol
igitur angelis convenit per se
subsistere et non animabus que ita sub-
sistunt in se quasi per se Subsistere
non per se dicitur aliquid quod habet esse
per se nec dependet ab aliquo alio
in quocunq genere cause et in cuius esse-
ntia includit perfectiones omnes quantum
et tale esse est infinite perfectionis quod
nulli competere pt nisi soli deo quia
ergo soli vo et no competit omnis motus
essentialis subsistentie ideo proprie dicitur
stare Job xlix Stetit quidam cuius
no cognoscebam vultum ymago coram
oculis meis et quasi mihi creatura
que ex nichilo est facta et per semet
ipsam ad nichilum tendit non stat sed
defluit Stare autem solius creatoris
est per quem no transeuntem cuncta tran-
seunt et in quo omnia ne transeant
consummantur et subditur ibidem spiritus
enim per actus humanos quasi transire
dicitur sed quantum ad actus divinitatis
dicitur stare et hoc per mediatorem Luc
de ceco sedente secus viam ubi dicitur quod
transeunte domino cecus clamabat
ad deum quod pertinet ad christi humanitatem
quod transire fecit clamare et Ihesus
omnia pertinet ad eius divinitatem scilicet cecum
illuminare et stare immobiliter et quia
divinitas in hac vita a nobis cognosci
non pt sicut est per essentiam ideo
dicit stetit quidam 1 Cor xiii Videmus nunc
videmus per speculum in enigmate
ideo dicitur ymago coram me sine
oculis meis Alio modo verbum eternum
dicitur stare per reputationem iustitiam
et spiritualem stare quia adiuvabile est
et quia ymo eternum venit iuvare eos
convenienter dicitur stare in tali repu-
tatione Stephanus vidit Ihesum stantem
etc Uno modo adiuvat autem verbum mente
quo ad omnes vires suas Racio-
nalem adiuvat sapientia illustrando
sicut in moyse qui ex consortio

sermonis dei sunt ita illustratus quod pre
claritate ipsius vultus filii israel non
potuerunt intendere in eum Exo xxxiiii°
Sic verbum eternum illustrauit sanctum
stephanum tanta sapiencia quod disputantes
secum non poterant resistere ei Actuum vi° sa
piencie splendor ex facie eius rutillabat
vnde dicitur quod intuebantur in vultum eius
tamquam vultum angeli Secundo adiu
uat contra persecuciones temporales ad
uersitates reprimendo et mortificando
quod contingit erga iustum dum dulce
dinis Bernhardus gustato spiritu desipit
omnis caro Tercio adiuuat vniuersale
ad sustinendum pro christo contumelie ita ut
pati sit sibi dulce vnde scribitur
Act Ibant apostoli gaudentes a conspectu
concilii quod digni habiti sunt etc. Et beatus
stephanus lapides torrentes illi dul
ces fuerunt Aliter eciam verbum eternum
adiuuat mentem in qua stat triplici
vt ipsam sustentando ne deficiat vel ne
in peccatum cadat ut ipsam per amorem
et celestem conuersacionem tendat parte
inuitando ut ipsam sibi amoris osculo
vniat De primo Joh vii° Stabat ihesus
et clamabat dicens Si quis sitit ve
niat ad me et bibat scilicet potum conforta
tiuum Sic confortari peto a verbo beatus
Augustinus dicens Ad semper quid in te
stas et non stas proice te in eum suscipiet
et amplectetur te ac sanabit De 2° dicitur
Apocalipsis iii° Ego sto ad hostium et pul
so Et sequitur dabit ei sedere mecum in
regno meo esse sursum actu deo sursum
actione dicit dominus de celesti ierarchia
sic inquit sursum actione super mundana
i modum et iam intellectualiter et virtualiter
ascendit in celestia et diuina mostrauit
nobis christus per suam diuinam conuersacionem
in iniis simulacionibus instituendo
nos in conuersacione simul etc. quod
est possibile et hec similis conuersa
cio dicitur per quinque terne De tercio dicitur
Joh xx° Stetit ihesus in medio disci
pulorum suorum et dixit eis pax vobis
que quidem pax qua scilicet verbum eternum
in medio mentis stans ipsi menti
annunciat non est aliud quam intima
vnio anime ad deum de ista pace simul
et actione sursum dicit beatus augustinus

spiritu ... dono tuo domine accendimur
et sursum ferimur ascendimus ascensio
nes in corde et cantamus graduum canticum
Et subdit igne tuo bono inardescimus
et imus quia sursum ad pacem ierusalem
ibi collocauit voluntas bona ut nichil
velimus aliud quam permanere ibi ineternum etc.
Quem vos nescitis Tercium prin
cipale in quo dominus huius contem
placionis vbi eternum misterium occul
tatur cum dicitur quem vos nesci
tis De hac occultacione et occul
ta vbi contemplacione dicit Job iiii°
Porro ad me dictum est verbum absconditum
et quasi furtiue suscepit auris mea
venas susurri eius in horrore visi
onis nocturne quando solet sopor
occupare homines vbi tria innuuntur
Primum est verbi in mente occulta conceptio
quia verbum absconditum Secundum ipsius
contemplacionis modus et condicio cum dicitur
furtiue suscepit auris mea Tercium
est modus contemplantis dispositio quia
in horrore visionis nocturne primo
notatur verbi eterni in mente occulta conceptio
quia dictum est ad me verbum absconditum
vnde Gregorius verbum absconditum
vocatur invisibilis dei filius quod
cum cordibus electorum dicitur
concipi cum intima contemplacione mentibus
inspiratur absconditum ergo verbum audire
est verbum eternum menti concipere quod ab
sconditum dicitur quia ab homine nescitur
et hoc est quod hic dicitur quem vos
nescitis quia sicut dicit apostolus prima
Cor ii° Nemo hominum potest scire que sunt
in homine nisi spiritus hominis qui est
in ipso ita quod ea que dei sunt nemo
agnouit nisi spiritus dei constat autem
quod conceptus mentalis celebratur ex
mera liberalitate Sic est quod misterium
incarnacionis et contemplacionis huius est
incognitum quia Johannes baptista in
dignum se reputat soluere corrigiam
primo se fatetur nescire dominum et illud
misterium conceptus mentalis hominum
est incognitum Secunda notatur ipsius
contemplacionis modus et condicio ibi quod
furtiue vbi ita modum tanguntur
tria primo quid sit furtiue secundo quod sit
per aurem tercio quod dicitur accipi per ve
nas susurri De primo sciendum quod verbum

etiam suscipitur furtiue propter tria. primo
propter eius excellentiam et incomprehensi
bilitatem non enim posset mens in corpore
posita stante corruptibilitate ferre si fie
ret. vnde filii israel dixerunt moysi
loquere tu nobis et non loquatur nobis
dominus ne forte moriamur Exodi xx°. secundo
propter maiorem humilitatem ad vitandum scilicet
vanam gloriam que menti posset nasci
si sciret se verbum concepisse. vnde Gregorius
super illo primo Regum et dicit
plerique cum diu aliquid sanctitatis in
se conspiciunt mox intumescunt et quasi
de vite sue perfectione gloriantes magis
se in omnibus estimant quia se alios
transcendere arbitrantur licet non
immerito ergo quanto magis donum aliquem
adeo recognoscit tanto magis humiliari debet
vnde beata virgo audiens se matrem
dei futuram dicebat Ecce ancilla domi
ni. tertio propter vitandam desiderii tepi
ditatem ne videlicet tu quis se iam cul
men perfectionis se comprehendisse pu
taret torpescat desiderium querendi sine
acquirendi. vnde apostolus Non quia iam
comprehenderim aut iam vero si non com
prehendam. igitur propter predicta predictum
verbum venit furtiue bonus est dominus qui
furatur dando non auferendo. De secun
do scilicet quod conceptio hec dicitur facta per aurem
propter tria. primo quia verbum est proprium obiectum
capi per aurem sicut exemplum patet in beata
virgine que concepit non qualitercumque per te
corporis sed per aurem. secundo quia auditus
est quodammodo sensus spiritualis aeris est
organum plenum spiritu naturali vnde sensus
dicitur fieri virtute auditus et quia hec
conceptio est omnino spiritualis propterea non
datur carnaliter sapientibus et cum carne
viuentibus sed cum spiritu. vnde quamdiu
apostoli carnaliter sapiebant de christo exceptis
presentia corporali non fuerunt ydonei ad ac
cipiendum spiritum sanctum Iohannis xvi. Nisi ego
abiero etc. tertio quia auditus est magis
disciplinatus sensus et quia verbum etiam
habet manifestare et docere vel est potius
vox manifestationis et doctrinationis ergo convenit
dicitur vnde verbum concipi per aurem
De tertio scilicet quod cum cognitio verbi in hac
vita sicut est cognoscere non possumus
habet esse quod non vocem sed susurrium verbi

percipimus qui enim susurrat vocem
non exprimit sed latentem conceptum emittit
In vita autem beata deus expresse loquitur
et quia nunc homines susurrium conceptione
inspirationis non sit anime immediate
sed per aliqua media creata exteriorum
consideratione mentis surgit ad contempla
tionem creatoris tamen creaturis sive scripture
exteriorum lectione mentis non immediate aliqua
diuina secreta reuelantur sive etiam
homines media fuit spiritus infusi informa
tione quales fuit iohannes qui ysta
scribendo apocalipsim intelligibiles
quales forte fuit idem iohannes
quando scripsit euangelium In principio etc.
et homines media intelliguntur hic per ve
nas. Job iiii. non dicit se suscepisse
susurrium sed venas vel per venas
susurrii accipere possumus signa et
indicia in quibus comprehenditur verbi
cognitio vel potius conceptio accepta
de mente. licet enim illud ineffabile
misterium sit incognitum homini et occul
tum vt dictum est tamen est homini cognoscibile
per aliqua signa et indicia de quibus
dictum est in sermone dominice precedentis
vnde apostolus Nos autem spiritum huius mundi non
accepimus sed spiritum qui ex deo est prima Cor
inthiorum ii° sequitur vt sciamus que nobis a deo
donata sunt ea autem sciunt cognoscimus
per spiritum dei vt vult beatus Augustinus in iiii°
confessionum pertractans supra dicta verba apostoli
Sicut misterium incarnationis vbi Iohannis
baptiste fuit incognitum spiritui humano
et quamdiu ad hoc dixit et ego nesciebam
eum quia tamen sibi innotuit spiritu diuino et
per signa ideo statim subiunxit sed qui
misit me baptizare in aqua ille mihi
dixit super quem videris spiritum descen
dentem et manentem super eum hic est qui
baptizat in spiritu sancto. Sic est de illo
misterio mentalis conceptionis vbi etiam
quia de hoc mens prosternitur vt aliud
et per aliqua signa et tanto plus
quanto plus deus per spiritum dederit sive
aut certitudinaliter quid sit et vnde et
quo vel ipsa mens scire potest et illud
notauit dominus Nichodemo Iohannis iii° Spiritus
vbi vult spirat. quod verbum pertractans
Bernardus in soliloquio dicit Non immerito domine quia
oculis clausis ad te inhiauit mittis mihi
in os cordis quod licet scire quid sit sapore

quid sentio dulce adeo confortante
ut si in me perficeretur nescio aliud quere
rem sed tamen accipio nullo corporis
visu nullo sensu sed nullo anime in
tellectu sed tamen diiudicare et accipere
volo eius saporem statim transiuit dilec
tus quem illud et insita sublimitate pregra
ui gestio illud memorie committere vel
etiam memoria labilem scripto ad animae
et exprimendo cerciorem discernere quid sit
illud quod in canticis dicit desponsati con
nectitur ut veniet et sentiens dicere
quero quem ego volo sed qui vult spirat
ipse omnia interiora mortua dicemus et
insipida et ad te solum lavando oculos
esse vite ut in tuo lumine video lumen
Secundus dicit eiusdem mentis contemplatiue
dispositio que dicitur in horrore visionis
nocturne ubi notantur duo pariter
quod attenditur dispositio mentibus con
pientes vnum etiam formidinem est pretio et
destitutum recognitione quod nota in hor
rore visionis nocturne unde gregorius
humana mens quo altius elevatur consi
derat eterna et factis temporalibus timere
facta formidat quia tanto se rectam
verius dicit quanto se ab aliquo lumine
distrepare quodam subtilius se in
mittat conspicit Exemplum in alauda que
dum canendo modulans elevatur in altum
mox se ad terram premit sed et contra me
tem quidam horror dicitur quam dicitur
horror visionis nocturne quia contemplatione
procedens nocturne vero id est occulte
tamen sed in sompnis dum vel nocturne tamen
contemplationis est caliginose et dubie quia
visum quem hic videndo habere possumus
est quasi sub caligine speculum et quod
dubia videntur luce obumbrata In pa
tria vero videbimus deum luce clara
sicut in die ita fuit horrore turbata
que dixit Canticorum vi Nescivit anima
mea conturbavit me propter quadrigas
aminadab id est propter dominum perfectionis
contemplationis per aminadab qui inter
pretatur populus meus voluntarie per intelli
gitur verbum eternum voluntarie enim genuit
nos verbo vite et veritatis ut simus in
aliquod creature eius quadrige
sunt aminadab super vehicula contin
mens ducitur ad contemplationem vt etiam

ubi quatuor possumus assignare ro
tas id est quatuor virtutes subvehen
tes animam vel quatuor modos sine
gradus contemplationis Secundum tenore
desideriorum comprehensio ubi tunc dicitur
quando solet sopor occupare homines
Sopor ille non est aliud quam depressio
sensuum vel sensibilium delectationum Gregorius
Carnalis est quem mundi sunt agere
appetit quasi vigilat quisquis vero in
teriorem quietem querens huius mundi stre
pitum fugit velud obdormiscat Sic sponsa
preparata fuit illa sponsa Canticorum v° Ego
dormio et cor meum vigilat quanto enim
magis Gregorius mens secreta a strepitu
temporalis conversationis exprimit tanto verius
interna cognoscat et tanto alacrius
in interna vigilat quanto se ab interna
quietudine occultat Exemplum huius habemus
in iacob qui cum in via dormiret positus
lapide supposito capiti suo meruit
videre scalam et angelos dei descen
dentes et ascendentes Sic mens devia
pro vite lapidi Christo unita astrepi
tu mundiali separata rapitur ad divi
norum contemplationem ut dicit Gregorius quinto
libro moralium

Missus est gabriel an
gelus a deo in civita
tem nazareth ad virgi
nem desponsatam viro
cui nomen erat ioseph
de domo david et nomen virginis
maria Recta forma nec lex vice
ius nec mos habet ut sponsa quis acci
piat quantumque magne auctoritatis existat nisi
super hoc virginis quam desiderat consensum
acquirat unde de rebecca Genesis xxiiii
dicitur vocemus puellam et queramus eius
voluntatem Iure etiam canonico matrimonium
non contrahitur nisi consensu utriusque et
hic mos est etiam apud omnes homines
Volens itaque deus pater hic sponsam
in hoc mundo ex qua filius haberet carnem
humanam nequaquam hoc sine consensu virginis
quam ab eterno preelegerat perficere voluit
sed legatum misit ad eam ut eius consensum
inquireret quo habito ipsa mater sua vnigeniti
filii fieret Beatus igitur lucas velud
cancellarius celestis curie volens nobis
desponsationem virginis narrare ubi etiam

describe que initium exstat nostre reparationis
procedit eodem modo quo in principio initium humane
generis fuerat initium nostre perditionis ut
reparatio respondeat lapsui quia sicut dicit
Augustinus Deo placuit eodem ordine et eodem modo
hominem reconciliare quo eum noverat
cecidisse. Ceciderat enim homo scilicet Adam
dyabolo instigante serpente eloquente
muliere consentiente. Reparatus est eodem
ordine quo Deo destinante angelo ex
equente et virgine consentiente et secundum hoc
pars evangelii habet quatuor partes. In prima
describitur nova legatio divine maiestatis.
In secunda prompta exequtio angelice dignitatis
ibi Et ingressus angelus. In tertia mutua
inter collocutio inquirende veritatis ibi quomodo
fiet istud. In quarta describitur devota
humiliatio virginee voluntatis ibi dixit
autem Maria Ecce ancilla Domini. In prima parte
evangelista quinque facit quia primo tangit
quando facta sit hec legatio quia in mense sexto
ut dicit textus. Secundo modo quis fuit
legatus quia angelus Gabriel. Tertio
a quo fuit missus quia a Deo. Quarto
quo missus quia in civitatem Galilee.
Quinto ad quem quia ad virginem. Unum
quodque autem horum plenum est misteriis
et singula spirant ineffabilia sacramenta
et ideo dicit Beda Verba que hic ponuntur
solerter notanda sunt tanto quanto cordi
inserenda quanto manifestius apparet quod in ipsis
tota nostre redemptionis summa consistat. Et
ideo in expositione huius evangelii libet
diutius immorari. Primo igitur describitur
quando facta sit hec legatio quia in mense sexto
a conceptione Iohannis qui fuit martius. Nam
vicesima quinta die huius mensis conceptus est
Christus sicut vicesima quinta die mensis decem
bris natus fuit. Queret autem aliquis
quare hic in mense sexto scilicet martio Dominus concipi
voluit. Respondeo dicendum quod huius possunt quatuor
rationes assignari. Prima ratio est quia
mensis ille dictus est mensis novorum et propter
hoc in ipso debuit illud novum fieri super
terram de quo Ieremias XXXI Novum faciet
Dominus super terram etc. Glosa ... vel
sui. Secunda quia in mense isto incipit terra in
novitate nascentibus ipse vero debuit omnia
renovare. Apocalypsis XXI Ecce nova facio
omnia. Tertio quia in isto mense incipiunt
flores apparere et propterea flos debuit con
venienter concipi tempore florum. Canticorum
secundo Ego flos campi et lilium convallium. Quar

ta ratio est quia in hoc mense est equi
noctium vernale et tunc dies incipiunt fieri
longiores noctibus in conceptione autem Christi
nox precessit dies autem appropinquavit. Romanorum XIII.
Quare eciam tunc nasci voluit in mense
decembri in quo est solstitium quando dies inci
piunt crescere et sic quibus obviat etiam an
tiphona nativitatis dominice per aliquot dies cre
scere diem. Unde dicit Beda quod hic non refert
in proposito quia et Iohannes ante Christum eum
generabat regnum celorum. Notandum autem
quod numerus senarius non vacat misterio. Unde
Christus conceptus est sexta etate sexto chiliade
sexto mense et sexta feria. Sexta quidem
etate quia ipse erat per quem debebat
omnia tempora perfici. Numerus autem senarius
perfectus est. Sexta chiliade et millenario
qui est limes omnium minorum et ipse Christus est
limes scilicet finis omnium annorum. Item sexto
mense factus est in medio. Item sexta feria
quia ista die creatus est homo per ipsum
debebat recreari iam perditus. Et ideo similiter
eadem etate millenario eodem mense et eadem
feria passus est revolutis triginta tribus
annis ut dicitur in hystoria scolastica. Et forte
licet scriptum non inveniatur ut omnia conve
nirent dici potest quod etiam conceptus fuit sexta
feria quia eadem hora passus est fuit
etiam hora eadem peccavit ut sic secundum quandam
convenientiam eadem hora qua Eva seducta
fuerat per dyabolum eadem hora Maria edo
cta sit per angelum. Deinde describitur
quis fuerit missus quia angelus Ga
briel et tria sunt consideranda quare missus
quare angelus et quare Gabriel.
Missus dicitur ut reparatio respondeat lapsui.
Nam ad mulierem primam sponte etiam venit
malus angelus non missus sed proprio ar
bitrio motus. Ad mulierem autem secundam
non audebat etiam angelus accedere bonus
nisi missus Creatoris. Aut angelus mitti
debuit quintuplex est ratio. Prima est apti
tudo misterii secundum Bedam et glosam ut
sicut per angelum malum seducta est mulier
ad perditionem sic per bonum edocetur mulier
ad salutem. Unde glosa Mulier a dyabolo
seducta mortem intulit econtra mulier ab
angelo edocta salutem edidit. Secunda
fuit reverentia virginitatis secundum Bernardum
que cum angelis cognata est hominibus ut esset
semper homines constituta non nisi ab an
gelo debuit salutari ne crederetur mecho

carnalis in salutatione et quia dignum
erat ut homo intraret penetralia tante
puelle que ad hoc manebat clausa
et solitaria ne homini pateret aspectibus
aspectibus unde dicta dicit Canticorum iiii° ortus
conclusus ideo non patuit ad eam
ingressus nisi desuper id est de celo ve-
nienti unde sequitur Et ingressus angelus
Tercia fuit racione congruencie sublimitatis salu-
tacionis que nunciabat quia non nisi
per sublimiorem creaturam debuit nun-
ciari unde dicitur quod pro loquitur ad illud
Matha iiii° Ecce ego mitto angelum
meum Celestem enim regem incautus cele-
stis debuit preire qui regem nunciaret
venturum Non enim decuit regem tam sine
magno precursore venire qui ei pararet
hospicium propterea congruum est privilegium
virginitatis unde dicit Jeronimus Bene angelus
ad virginem mittitur quia semper angelis
cognata est virginitas Nichil est re-
stauratio ruine angelice propter quam
etiam facta est incarnacio Ideo angelus
non debuit excludi ab hoc ministerio sicut
nec mulier Generare uel non quia angelus
scilicet angelus Gabriel qui interpretatur for-
titudo missus fuit est triplex racio
Prima quia mittebatur ad fortem scilicet ad
beatam virginem de qua prouerbia ultimo mulie-
rem fortem quis inveniet etc. et sequitur
procul et de ultimis finibus
precium eius quod propterea non nisi debitam
virgine videtur que deum et hominem in-
infinitum distantes ypostatica unione
in se complexa est propterea Cum altissimo celo etc.
Secunda quia mittebatur contra fortem
ad annunciandum destructionem alterius scilicet de quo
luce xi° Cum fortis armatus custodit
atrium suum etc. unde fortem oportuit
esse nuncium qui nunciaret destructionem
alterius scilicet mundi Tercia quia fortem
annunciabat scilicet christum qui est dominus fortis
et potens in prelio ut dicitur in psalmo
de qua ysaie ix° vocabitur nomen eius
admirabilis deus fortis qui debebat
expugnare fortem id est dyabolum Secundum
luce xi° fortis impegit fortem id est dyabolus
in christum in die passionis et ambo pu-
gnaverunt ille quidem carne moriendo iste
virtute agmittendo Quarta quia opus
quod annunciabat requirebat virtutem
fortem quia potenciam divinam Nam christi
incarnacionis divine erat super omnem virtutem

Nature ideo Gabriel mittitur quia sua
precia fortitudinem et virtutem divinam
insinuat Tercio describitur a quo missus
quia a deo Et propter tria primo ne puta-
retur mitti ab homine et carnalitatem
attenderet suspicio vel certe dubitaretur
de nunciacione propter hoc dicit Zacharie luce primo
Ego sum Gabriel qui asto ante deum
quod dicitur secundum Bedam et Chrisostomum Si homo
taliter promitteret dubitare posses sed
cum sim angelus a deo missus nil hu-
mane suspicieris Secundo ut videtur
intelligi quod non de quocumque ordine ange-
lorum qui frequenter ad nunciandum aliquid
et per angelos alios mittuntur erat angelus
ille scilicet de supremo ordine et immediate a
deo Tercio ne crederetur quod nulli aliorum
spirituum premissum revelasset deus tam
altum consilium et conceptio Gabrieli que
nunciabatur in quibus omnibus apparet ma-
gna dignitas virginis Et hanc tripli-
cem racionem ultimo ponitur assignat Bernardus
super locum istum dicit Non arbitror
hunc angelum de minoribus qui pro qualibet
ex causa solent frequenter legacione quod ex eius
nomine palam datur intelligi quia inter-
pretatur fortitudo dei Et quia non ab ali-
quo forte excellenciore se ut assolet
spiritu scilicet ab ipso deo mitti perhibetur Et no-
tandum quod deus mittens angelum fuit
tota trinitas pater et filius et spiritus sanctus
Pater autem misit quia ei incumbit
providencia de filio desponsando et de gene-
ratione filius vero misit quia vestiendus
erat in virgine scilicet spiritus sanctus eciam
misit quia ipse habuit sanctificare
et obumbrare ipsam virginem Quarto
describitur quo missus est quod in civitatem
Galilee cui nomen Nazareth Nota
quod hic tria scilicet quare in civitatem Item
quare Galilee Item quare non ad aliam
civitatem quam in Nazareth Item dicitur
propter unitatem pacis quam facturus erat
his quibus annunciabatur Civitas dicitur
civium unitas Ephe ii° Ipse enim est
pax nostra qui fecit utraque unum unde
ipse dicit Johannis x° Alias oves habeo
que non sunt ex hoc ovili Item Johannis
xi° Jhesus moriturus erat pro gente
scilicet ut filios dei qui venerat ut dispersi
in unum congregarentur Galilee vero
propter mutabilitatem imperii quia transiturus
erat de incredulitate iudeorum ad gencium

fidelem unde et galilea interpretatur transmigratio
Isaye ix° populus qui sedebat in tenebris
vidit lucem magnam Est autem ad literam
duplex galilea una est galilea gentium
que dicta est terra quam salomon dedit
regi yram in Reg. ix° et de illa non dicitur
Alia est super mare que nazaret et est
galilea inferior et de ista intenditur hic
Item missus est in nazareth propter humili
tatem exempli quia nazaret erat parva
civitas et noluit dominus sicut terreni reges
magnam civitatem eligere nuptiis suis
in quibus copulavit sibi humanitatem nam
ut nos doceret semper humilima loca elige
re Luc. xviii° Qui se exaltat humiliabitur
Est et alia ratio quare in nazareth concipi
voluit quia nazareth interpretatur flos
convenienter autem fuit ut verus flos id est christus
conciperetur in nazareth de amenissimo
flore id est beata virgine ut acciperemus
florem de flore Dicitur autem flos christus
primo propter odorem sancte conversationis
Cant. v° Dilectus meus candidus et rubi
cundus 2° propter odorem suavis opinionis
Cant. i° In odorem unguentorum tuorum
curremus Tercio propter fructum passionis
Cant. ii° fructus eius dulcis gutturi
meo Et nota quod flos ille floruit in con
ceptione et sic in nazareth apparuit in
nativitate scilicet in bethleem Sed emarcuit
in passione et hoc in ierusalem Item floruit
inter duo lilia scilicet angelum nunciantem et
virginem concipientem Item apparuit inter duo
animalia scilicet bovem et asinum in presepio
Isaye primo Cognovit bos possessorem
suum Item emarcuit inter duos latrones
in cruce Sed tandem refloruit in resurrectione
Si ergo vis carpe istum florem sequere de
corem sancte conversationis predica odore
opinionis et habebis fructum passionis re
dicto describitur persona ad quam missus
est quia ad virginem desponsatam viro
cui nomen erat ioseph ubi commendat
eam a pudicitia virginali quia ad virginem
non ad qualemcumque virginem Sed ut dicit Remi
gius virginem mente virginem corpore
virginem professione ut fuit non subito et casu
inventa Sed ab eterno preordinata unde damascenus
libro quarto c. vi° Ipsa dei genitrix ab eterno
et premissa tempore dei consilio depredicta
et diversis ymaginibus et sermonibus
prophetarum et spiritum sanctum prefigurata et predi
cata fuit Sed quantum hic quare christus

concipi et nasci voluit in virgine Ad
dicendum quod propter plures raciones prima est
secundum Bernardum quia congruum fuit quia si deus
concipi et nasci voluit ut non nisi de vir
gine conciperetur et nasceretur Item si beata
virgo paritura erat vel conceptura non
nisi deum conciperet vel pareret Secunda
est secundum damascenum libro iii° ut qui habet in
celis patrem sine matre in terris haberet matrem
sine patre Tercia est secundum Augustinum quia con
veniebat ut primus adventus reparati de
buit virginitatis faceret matrem non esse
corruptam phas enim non erat ut dicit
beatus Augustinus ut virtus castitatis per
voluptatem libidinis nasceretur quia regnum
tenere virginitatem debuit que regem ge
nuit castitatis Quarta est secundum eundem
Augustinum ut signaret sua membra nascitura
de virgine et secundum spiritum nascitura ideo de
cuit capud de virgine nasci Quinta ut
prius adam de terra factus fuerat ita
secundus adam de virgine homo fieret
Sexta sicut per evam virginem facta fue
rat humani generis perdicio ita per ma
riam virginem fieret eiusdem reparacio
Septima iuxta legis preceptum Exo. v°
oportet confirmare honore matrimonii
honor autem matrimonii est virginitas
Octava ut prophecie veritas indicaret Ysa
vii Ecce virgo concipiet Nona racio
est propter complementum operum dei Nam
deus fecit hominem sine viro et femina
ut adam Item de viro sine femina ut
evam Item de viro et femina sicut cot
tidie fiunt congruebat autem complemento
factionis ut faceret hominem ex femina
sine viro et hoc est racio anselmi in libro
de conceptione virginali Decima racio x^a r^o
est quia non debuit nisi novo ordine
de celo venire qui vetustatis destrueret
regnum Undecima quia dominus sibi requi
sivit virginitatis hospitium ut nos ostenderet
castam mentem eius esse habitaculum Et hee
due ultime raciones sunt beati Augustini
in sermone de nativitate Secundo commen
dat eam a castitate matrimoniali quia de
sponsata viro Sed an autem fuit conveniens causa
eam esse desponsatam habes infra de conceptione
virgine Sed quod christus de desponsata nasci
voluit multiplex assignatur racio a diversis
doctoribus quarum quidam sumuntur ex parte
filii prima secundum Ieronimum glosam et Rabanum

est propter declaracionem originis ut videlicet per virum
generacionis series texeretur quia sic est
consuetudo in scriptura et exposit or-
do dignitatis maria et yoseph erant
ambo de eadem tribu secundum illud ubi de
monstrata origine ioseph statim eciam
origo marie / 2a est secundum Ambrosium
propter remocionem suspicionis ne scilicet videretur
concepisse ex adulterio Tercia secundum eundem
Ambrosium propter remocionem excusacionis
scilicet ne herodes et iudei viderentur iuste
persequi christum quasi natum de adulterio
Quarta est secundum origenem propter sustentacionem
pueri virginis ad portari deberet
in egiptum Quinta est secundum eundem et
ignacium Ieronimum et Ambrosium et damacenum
propter occultacionem nativitatis christi ut videlicet
hoc misterium dyabolo celaretur quia
non potuit discernere an de virgine an
de virili semine concepto esset natus Si
enim scivisset conspirasset ad infamiam
virginis vel ad nocumentum prolis vel
ad mortem utriusque sciebat quod christum
nasciturum ex virgine et ideo observabat
si aliqua virgo conciperet ut ipsam infa-
maret Sed cum virgo desponsata con-
cepit christum conceptum non perpendebat et
ita dyabolus deceptus fuit non putans
mulierem nuptam esse virginem nec filium
esse dei Sed hec racio parum videtur
esse momenti quia dyabolus ea que corpo-
ralia sunt perspicacitate sui spiritus optime
cognoscat Unde dicendum quod intra virginitatem
matris in sua carne non obstante dispo-
sicione ad exteriorem quod dyabolus intra per
virtutem divina sicut dicit beatus augusti-
nus ... Sed non potuit videre
mulierem esse virginem non fuit permissum
Sed ut sic racio videtur esse maioris mo-
menti quia ad hoc fuit sibi prohibitum
si non habuisset virum unde per re ferri
racio ista ad mentem dyaboli et videtur
intelligi ab ambrosio fuit enim desposicio
velamen dyabolo ne diligenter perscruta-
ret ea que circa ipsam fiebat virtute
divina Quinque alie raciones sumuntur ex parte
matris Prima est secundum Ambrosium ad vita-
cionem infamie maluit enim dominus
aliquos de ortu suo quam de matris sue
pudore dubitare sciebat enim tenera
esse virginis verecundiam et lubricam
famam pudoris et putavit ortus sui
fidem matris iniuriis astruendam prece
suabatur autem maria ab omni infamia
per desponsacionem yoseph qui fuit te-
stis sue castitatis et pudicitie qui ipsam
si cum esset iustus vindicasset obprobrium
nisi agnovisset sacramentum ut dicit Ambrosius
Secunda est secundum Rabanum bedam et leonem ...
ad vitacionem pene ne videlicet virgo velud adultera
lapidaretur Si diceret aliquis quod si in de-
sponsacione inveniretur corrupta non esset
adultera et per hoc esset lapidanda quod
patet deuteronomii xxii Si invenerit quis puella
que non habuerit sponsum et concubuit cum
ea dabit patri eius decem siclos et habebit
eam uxorem Ridico dominum in secundum quosdam
quod hoc quod refertur hic ad lapidacionem
infamie vel aliter beata virgo fuit de genere
sacerdotali cum esset cognata elizabeth sed si
filia sacerdotis deprehenderetur in stupro
erat illa flammis comburenda leviticus
xxio et ita secundum legem pena mortis ei
deberetur Tercia est secundum augustinum et Ieronimum
ad sustentacionem solacii ut scilicet ministrer
sibi in egipto sine mundo demum redicens
Quarta est secundum glosam ad roboracionem
fidei ut scilicet marie viri fides magis
adhiberetur viderentur enim mentiri dum
pta pregnans ne crederetur si diceret se esse
virginem Quinta est ad participacionem
singulorum videlicet cum actuum status esset
virginitatis coniugii et viduitatis Quinque
eciam raciones sumuntur ex parte auctoritate Prima
secundum Ambrosium et glosam ad remocionem
excusacionis perditarum virginum ma-
trimonialibus velamine excusacionis pre-
beretur ex quo infamata videlicet dum videt
Secunda est secundum augustinum ad confirmacionem
matrimonii propter futuros hereticos qui vole-
bant dampnare matrimonium Tercia est ad sub-
lacionem obprobrii ut ab omni gradu femina-
rum tolleretur obprobrium quod eva meruerat Et
ideo ponit ewangelista sed primo ponit virginem
et postea desponsatam ut ostendatur virgini-
tatis esse preferenda et desponsata sed virgini
ne per electionem virginitatis nuptie ex-
cludantur sed tamen virgines quam nupte
quam eciam vidue in persona marie communi-
ter obprobrio quod in eva contraxerat
exuerunt Quarta est ad commendacionem
exempli ut videlicet ostenderet facta desponsa-
cione ante conventum liberum esse transire
ad meliora vota sponso irrequisito sicut
est religionis ubi anima desponsatur

deo sicut fuit in beata virgine in tempore ma
trimonii ut dicit leo. Prima in sermone est
inspicies angelus fides prompta desspo
sacione castitatis donatio virtutis inde
consilia candens contemptio integritatis
virginitas prius. virgo mater. Vita
est secundum Crisostomum dedicatum misterii quo
s. christus desponsatur ecclesie que virgo est
sine macula et semper sine ruga. talis
virginis omnis sinus filii in fide ibidem ipsa
patet igitur cui desponsata quidem non
corrupta iuncta ut dicit Origenes dicit ergo viro
virum nominat ut dicit Anselmus non ergo mari
tus sed quia homo virtutis et iustus erat
ideo fuit testis legittimus. Sed tunc queritur
quare non alteri viro fuit desponsata sed
tali viro: cui nomen erat yoseph. Dicendum
quod non sine magna racione. Commendatur
nomine yoseph. Magnum enim latet in hoc
nomine misterium ut dicit Beda. quatuor
enim decimi participes huius nominis cele
bres in scriptura. primus fuit filius iacob
secundus ille vir marie/ tercius yoseph abarai
mathia/ quartus ioseph iustus in actibus
apostolorum. Primus presse in figura christum na
sciturum/ 2 nato parvulo curam egit/ 3 eius
mortuo sepulturam exhibuit/ quartus te
stimonium reddit suscitato. Primus prefiguravit
secundus procuravit/ tercius tumulavit/ quartus
predicavit. Sic in primo commendatur prudentia
quia sompnia pharaonis prudenter expo
suit. In secundo temperantia quia mariam vir
ginem servavit. In tercio fortitudo quia au
dacter introivit ad pylatum et petiit corpus
ihesu. In quarto iusticia unde et iustus
nominatus est. Idem itaque dabat hunc
nomen sponsus virginis in qua docemur
misterium huius virtutis unde etiam yoseph
interpretatur agnoscens sive augmentum virtutis
Gen penultimo. Crescere te faciat deus
ac multiplicet ut sit vicior hoc multipli
cetur de die in diem donec spiritualiter formetur
in nobis christus ut dicit Alchwinus super hoc
nomine yoseph. Tercio commendat eam in
nobilitate originis: quia de domo dauid
que erat domus regalis. Sed quereret
aliquis quid hoc pertinet ad genologiam
marie quod yoseph dicitur fuisse de domo
dauid. Dicendum secundum leonem et damiel
Non esse consuetudinis scripture aliquam
genologiam per mulieres describere et ideo non
ponit directe genologiam virginis sed in

directe ut fuerint de eadem domo quod
sic patet quia tamen preceptum legis non fuit
licitum alteri tribui nubere ne confun
deretur hereditas/ et ideo cum dicitur yoseph
fuisse de domo dauid sic etiam de virgine
intelligitur ex quo patet christum natum esse
de dauid originem conceptione matris ex parte
fuit yoseph. Vnde beda ambo erant de
domo dauid et familia dauid. Sed in
altera completa est veritas quam iuravit
dominus dauid alio tamen teste et consorte ipso
yoseph. Sed stricius ante plenius quod yo
seph et maria de eadem domo fuerunt
Nota quod dauid inter ceteros habuit duos
filios scilicet nathan et salomonem et ex li
nea nathan descendit maria quod sic
est vide secundum damiel. Nam per nathan
descendit levi multis intermediis: levi
autem genuit melchi qui et nathan
dicitur et panthezem panther autem
genuit barphanterem: barphanter
autem genuit ioachim yoachim autem
virginem mariam ex linea vero salomonis
descendit ioseph quod sic patet. Nam per
salomonem multis intermediis descendit
mathan qui habuit vxorem nomine
estam ex qua genuit iacob. defuncto
namque mathan qui et melchi de stir
pe nathan eandem estam accepit vxorem
et suscitavit semen fratris sui defuncti
et ex ea genuit yoseph virum marie
Et patet questio quomodo yoseph filius
dauid secundum naturam sed secundum legem filius
heli et quomodo maria et yoseph fuerunt
de domo dauid. commendatur marie no
bilitas quia dauid fuit rex et ipsa filia
regis post constituta regina a dextris eius etc.
Item marie humilitas quia maria humillima
et ipse dauid humilis ij Reg. xxvj° lu
dam et vilior fiam ero quod humilis in con
spectu meo. Item marie pietas quia
dauid misericors et pius et ipsa misericor
die dicitur. Vnde dicit Augustinus in omelia
huius ewangelii Virgo maria ex re
galibus orta ex semine abrahe gene
rosa ex stirpe dauid commutus? contexta
celitus promissa et genita ac primum et
infra pro hominis accessit ad filium ob
dicta insilientium gratie genitrix vite
mater misericordie integritatis enim tua culpa
me corrupcionis destrinxit tua humilitas

deo gratia. Quarto commendat eam dignitate
nominis quia nomine virginis maria
hoc venerabile nomen triplicem habet interpre
tationem in triplici lingwa hebraice interpre
tatur maris stella et illuminatrix: latine
interpretatur mare amarum grece vero
domina imperatrix et quia nomina impo
sita indicant aliquid de condicionibus
nominati nomen illud virginis cum omni re
verencia et devotione vocandi explicat
precellentissime virginis nobilitatem. Ipsa
enim fuit stella propter vel illuminatrix ex filio
sui nativitate qui emisit illum radium
singularem qui illuminat omnem hominem
venientem in hunc mundum: fuit autem mare
amarum in filii passione quia gladius
doloris pertransivit animam eius. Domina
vero fuit in eius assumpcione quia exal
tata est super omnes choros angelorum
vel aliter stella maris est in peccatorum con
duccione per mare istius seculi susten
tans eos ne pereant et ducens ad filium
unde dicitur omnium peccatorum sunt ad ipsam
sicut oculi omnium nautarum ad stellam
Ecclesiastici xxiiii° in me omnis spes vite
hec est enim stella ista exorta de qua
Bernardus: Ne avertas oculos tuos a fulgore
huius sideris si non vis obrui procellis
quisquis te intelligis. In hoc seculi flu
mine demergi respice stellam voca
mariam ipsam tenente te ne corruas ipsa
protegente te ne metuas: ipsa duce
non fatigaberis: ipsa propiciante in tempore
experiri poteris quam merito sit dictum
nomen virginis maria maris stella.
Amarum mare est in peccatorum conversione
per amaritudinem quam eis impetrat ut con
terentur de peccatis suis eis fiunt aliquid
carnalis delectacionis. Vilescunt prius dulcia
non sencit. Domina vero est in temptacionis
subvencione liberans omnes de angustiis
unde Bernardus: In angustiis in periculis
in rebus dubiis mariam cogita ma
riam invoca non recedat ab ore nec
a corde et ut impetres eius oracionis
suffragium non deseres conversacionis
exemplum. De ethimologizatione huius nominis
benedicti habes melius infra in sermone
ne de vigilia x° cum esset desponsata etc.

Et ingressus angelus ad
eam dixit ave gracia ple
na dominus tecum benedicta

tu in mulieribus et benedictus
Descripta dei prius nova legacione
restat describere eius legacionis
prompta execucio in qua pro
cessit angelus sicut bonus rethor.
Sunt enim tres partes principales
Rethorice scilicet exordium narracio conclusio
et hos tres et hos procedit angelus
ut describit ewangelista. Primum enim primo
salutacionis ingressus. 2° sequitur narr
acionis progressus ibi Et ait angelus
et Tercio sequitur conclusionis terminus
ibi Ecce quod et quod nascetur. In prima
parte tria facit quia primo ponitur
angeli apparicio. 2° ponitur eius sa
lutacio ibi Ave gratia plena. Tercio
ponitur virginis angustiacio ibi que
cum audisset. Circa primam partem dicitur
Et ingressus angelus ad eam scilicet mariam
non quidem foris vagantem invenit sed
ut dicit Ambrosius sola in penetralibus
quam nemo virorum viderat solus an
gelus repperit. Manebat enim virgo pru
dens conclausa sciens quod depredari de
siderat qui thezaurum publice in via
portat sicut dyna egressa domum ut videret
mulieres alienigenas carnis integri
tatem amisit quam maria sedens in
domo conservavit. Genesis xxxiiii° Sic exam
venator amisit prius benediccionem. Genesis
Ex quibus verbis habetur quod foris discurren
tes non sunt digni aliqua visitacione
unde dicitur Osee ii° Ducam eam in solitudine
et ibi loquar ad cor eius. Secundo con
siderandum est in qua forma ei angelus
apparuit. Dicendum quod beata virgo vidit ad
se angelum venientem non specie yma
ginaria sed angelus formavit sibi cor
pulentum ut eam sensibiliter virgini appa
reret ut dicit beatus Augustinus in sermone lo
quens beate virgini sub persona beate
virginis. Ad me venit gabriel archan
gelus facie rutillans veste choruscans
in incessu mirabilis aspectu et hoc fuit con
gruum quia ei istud nunciavit quod in spe
invisibilem corpus visibile volunt et vir
gine sumere quare debuit corporali specie
apparere. Tercio videndum est quid nam
repperit angelus virginem agente in ipsa
hora ingressus sui. Et sciendum quod licet descri
bat eam quidam doctores manibus operante
non tamen credo quod ipsa hora fuit opere ma
nuali occupata vel occupata fuit alias in
manibus laboraret. Credo tamen quod

ipsa tunc totaliter erat abstracta et devotissima
in oratione vel contemplatione consurgente tunc
forte spiritualiter ex meditatione super salute humani
generis qualiter per virginem debebat genus
humanum salvari unde eciam quidam dicunt eam
tunc legisse illud ysa[ie] vii[o] Ecce virgo con-
cipiet et pariet filium. In hoc ergo actu tan-
te intime contemplationis quo erat deo totaliter
coadunata ingressus est angelus ad eam.
Racionabiliter videtur quod corporaliter sibi voluit
venire eciam et ipsa sibi spiritualiter fuit venita
actu contemplationis et ad hanc intentionem
applicari potest illud quod sequitur Sapie[ncie]
xviii[o] Dum medium silencium tenerent omnia.
Dum enim omnia creata beate virginis silerent
sicut est in contemplatione et velud in nocte
cuncta labencia in ea sopita erant tunc omni-
potens sermo tuus scilicet verbum eciam venit in
eam deinde ponitur ipsa salutacio. Ave
ubi notandum quod nunquam legimus aliquam mu-
lierem ab angelo salutatam quia causa fuit
tanta ut salutationem perderemus. Sed hec mulier
est salutata ab angelo. Sed quare an-
gelus in salutatione preterinsit proprium nomen
virginis. Dicendum quod nomen eius subticuit
quintupliciter racione prima fuit propter reverenciam
virginis solos equales vel inferiores
nobis solemus vocare vel salutare proprio
nomine: et non superiores. Non enim decens
est quod miles regem vel reginam proprio nomine
vocet ymo tam magnus et altus circumstancias
dignitatum rotundat in corde proprio nomine
ut salue pater aue rex vel domina imperatrix.
Maiorem autem circumstantiam excellentie non
potuit invenire angelus nec ita decentem
sicut gratia plena ad salutandam beatam
virginem. Secunda racio fuit propter misterium
significationis ut videlicet daretur intelligi
quod sit decreto deberet nominari gratia plena
per anthonomasiam idest excellentiam sicut
cum dico propheta intelligo david et cum dico
apostolus intelligo paulum: cum dico sanctus
sanctorum intelligo christum sic cum dico gratia
intelligo beatam virginem. Tercia propter ad
exceptionem specialis dignitatis unde cum aliquis
factus est prior dimisso nomine usitato
eum priorem nominant. Et quia maria iam
electa fuit in maxima dignitate scilicet ut
esset mater dei et per gratie plenitudinem
ideo vocata est gratia plena. Quarta
propter ostensionem nimii affectus et gaudii
rethores in salutationibus obmittunt nomina
propter fervidos affectus accelerationis. Quinta
propter remotionem tristicie quia cum angelus
venit nunciare gaudium nichilominus ad misteria
debuit quod possit inferre causam tristicie
scilicet hoc nomen maria enim una ethimologiam
est nomen doloris et tristicie scilicet amarum
mare propter futuram compassionem quare hoc
nomen tunc debuit rememorari. Sed
pretermisso isto nomine cum magna reverencia
angelus virginem alloquitur. Ave gratia plena.
In qua quidem salutatione angelus captat
benivolenciam explicando eius prerogativas
et laudabiles conditiones sicut eciam nos ali-
quem salutamus titulis laudis et honoris
appositis. Verbi gratia. Sanctissimo in christo patri
vel inclito imperatori et venerabili in christo
patri priori generali vel aliud huiusmodi etc.
Tangitur autem in salutatione angelica mul-
tiplex virginis privilegium. Et primo com-
mendat eam in se in ordine ad deum. Secundo
commendat eam in comparatione ad alias mu-
lieres ibi Benedicta tu in mulieribus.
Circa primum tangit angelus tres eximias
prerogativas virginis quibus ita ex-
cellenter fuerit a deo ditatus deificata
quod non indigebat officio angeli. Solemus
enim eos quibus scribimus nobis dignitate
preferre. Est enim triplex officium angeli secundum
dictum dyonisii. Nullo autem horum indigebat
beata virgo quod ondit angelus in
ipsa sua salutatione primum ergo excludit
cum dicit ave idest sine ve et ideo non indi-
get purgatione quia sanctificatio al-
tissimi iam purgavit eam. Secundum
excludit cum dicit gratia plena: et ideo
non indiget angelica illuminatione quia
plenitudo gratie illuminavit. Tercium exclu-
dit cum subdit Dominus tecum et ideo non
indiget perfectione quia presencia filii dei implet
et perficit vel aliter gratia plena. In hac
salutatione triplex prerogativa singularis
marie ostenditur scilicet nature gratie et glorie
prerogativa ex parte nature innuitur in
hoc cum dicit ave idest sine ve et hoc
tripliciter ve tamen subiacet genus humanum
scilicet pudoris laboris et doloris fuit enim
sine ve pudoris in conceptione et laboris
in gestatione: et doloris in parturitione.
Nam ut dicit thomas ipsa fuit sine corru-
ptione fecunda sine gravamine gravida
sine dolore puerpera unde misit Spiritus
sanctus superveniet in te et virtus altis-
simi obumbrabit tibi: et ideo gestacio
sine gravamine quia sustentat virtus
altissimi; ideoque et quod nascetur
ex te sanctum vocabitur: et ideo partus
sine dolore quia soli principi ista por-
ta servata est quia non violavit egredi-
ens sicut nec ingrediens. Ezechielis xliiii[o]

[illegible] triplici ve nulla virgo mulier
nata [illegible] caruit nisi sola ista benedicta
in mulieribus ut dictum est mulieri Gen
[illegible] Multiplicabo erumpnas tuas
et conceptus tuos in dolore paries fili
os tuos Unde ipsa fuit plena ve in hac
autem benedicta femina precisum est illud
eue infelicitatis eulogium ut dicit beatus
Augustinus et ideo convenienter in ea conversum
est illud nomen Eva et mutatum in Ave
Item aliter Ave id est sine ve triplici sine
culpa concupiscentie et pene de quo triplici
ve habitantibus in terra Fuit autem virgo
maria sine primo ve quia fomes concupiscentie
originalis peccati quia in ea extinctus
fuit vel sic debilitata quod non inclinaret
eam ad peccatum veniale et maxime post
conceptionem postquam sanctificavit divinus tha
bernaculum suum altissimus Item fuit sine
secundo ve scilicet culpe unde beatus Augustinus
in libro de natura et gratia excepta beata
virgine maria de qua cum de peccatis agitur
nullam volo fieri mentionem et post hanc
virginem si omnes sancti et sancte congregari
possent et quereretur ab eis an haberent
quid dicerent nisi illud quod dicit Joh
[illegible] Si dixerimus quia peccatum non habemus
Item fuit sine tercio ve scilicet pene dissolu
tionis que est in separatione corporis et
anime quia sicut non dedit deus sanctum
suum id est Christum videre corruptionem sic nec
sanctam suam de qua natus est sancta sua
non corrupta sed in corpore assumpta et ani
ma sicut pie creditur Nam secundum Origenem
Corpus humanum post mortem solum habet unde
federatum unionis sed hoc privilegium speciale
unius virginis corpus suum assumptio sortio
non dissociare Nam corpus non permisit
putrescere et statim animam revinxit cor
pori et hoc est quod de ea dicitur quod quadam
oratione mortem subiit nec tamen mortis nexibus
deprimi potuit scilicet duobus de predictis Ite
aliter Ave id est sine ve alio triplici scilicet car
nis mundi et dyaboli Apocalipsis xviii^o ubi
triplicatur excitus vicibus in isto id est ve ve
ve civitas illa babilon Primum ergo ve
excludit virgo maria per virginitatem
secundum per paupertatem tercium per humilitatem
quas virtutes supereminent in se habuit
Prerogativa vero quarta [illegible] [illegible] in
hoc quod dicitur Gratia plena et hoc triplici
scilicet corporali spirituali et singulari Gratia cor
poralis fuit virginitatis gloria in carne
propter hoc dicitur Can iiii^o ortus conclusus
fons signatus Gratia spiritualis fuit habun
dantia virtutum in mente Can iiii^o fons
ortorum puteus aquarum Gratia singularis
fuit presentia filii dei in ventre propter quod dicitur
ei Can vii^o Venter tuus sicut acervus
tritici id est Christi longidus et plenus grano
frumenti qui de se dicit Nisi granum fru
menti cadens in terram id est in statum virginis
incarnatione et mortuum fuit in passione
[illegible] vallatus virginibus liliis virginitatis
Sic enim fuit incarnata ut gramen
liliis vallata de hiis dicit beatus Ambrosius
in libro de virginitate Maria inquit virgo
erat non solum corpore sed et mente quod ta
ctus eam que sine corporis contagione
generavit etc Et subdit etiam de tertiis
eius virtutibus tacita corde humilis verbis
gravis animo prudens loquendi parcior
legendi studiosior intenta operi verecundior
sed fastidior sermone arbitrium mentis non
hominem sed deum querere neminem ledere maio
ribus assurgere equalibus non invidere
iactantiam fugere rationem sequi virtutem
amare etc usque ad secundum Et subdit quod enim in
singulis immoror que digna fuit ex qua
dei filius nasceretur etc usque ad tantum vel aliter
plenitudo virginis accipi potest secundum illas
duodecim prerogativas quas et ponit beatus
Bernardus in omelia huius evangelii quatuor
excepte celi que fulserunt de celo et que
sunt utero sanctificatio angelica salutatio
spiritus sancti supervenio filii dei conceptio
Item quatuor excepte carnis scilicet virginitatis
primicia sine corruptione fecunda sine gra
vamine gravida sine dolore puerpera
Item quatuor excepte corporis scilicet devotio hu
militatis reverentia pudoris magnitudo
credulitatis et martirium cordis Vel aliter gratia
plena dicitur quod aliquod vas sit plenum
vel teneat bonum liquorem quatuor requi
runtur videlicet quod sit vacuum purum solidum
et profundum et secundum hoc accipiuntur quatuor
prerogativa beate virginis dicitur plena
gratia que sunt vacuitas vanitatis [illegible]
aspecto puritas scilicet virginitatis soliditas
caritatis et profunditas humilitatis hec sunt
que admirantur in ea ab angelis Can vi^o
Que est ista que ascendit quasi aurora

consurgens pulchra ut luna propter virgi-
nitatem luna enim corpus frigidum
est: electa ut sol propter caritatem ferven-
tissimam terribilis ut castrorum acies ordina-
ta propter humilitatem quia nihil est terribilius
demonibus quam humilitas. Deinde dubi-
taret forte aliquis cum Christus est plenus
gratia similiter beatus Stephanus et hic beata
virgo dicitur gratia plena quo differt ut
in istis gratie plenitudo attendatur. Ad quod
dicendum. Nota quod triplex legitur dictam plenitu-
dinis gratie. Prima est [illegible] que est [illegible]
[illegible] in istis personis [illegible]
Implens omne animal benedictione. Alia est
sufficientie sive sufficientie quam habuit Ste-
phanus. Act. vi. Stephanus plenus
gratia et fortitudine. Hanc etiam habuerunt alii sancti
[illegible] pro sua capacitate. Tertia est
plenitudo superabundantie quam habuit beata
virgo de qua hic. Ave gratia plena et super-
plena. Ieronimus ut dicit Ieronimus. Ceteris
per partes, in Maria vero se tota infudit
gratie plenitudo. Unde sicut in sole deus
posuit virtutes omnium siderum: ita in Maria
virtutes omnium sanctorum. Quare non sufficiebat
ei cum aliis habere plenitudinem sufficientie
nisi haberet eam cum singulari prerogativa
et in tanta habundantia quod posset superefflu-
ere et redundare super peccatores. Unde dicitur
de ea Cant. iiii. Fons ortorum puteus
aquarum viventium que fluunt impetu de
Libano. Quarta est consummationis
sive excellentie de qua soli Christo plenus
gratia et veritatis et de hac omnes accepimus.
Capitulo de plenitudine eius omnes acce-
pimus. Prerogativa glorie. Nota in hoc quod
subditur Dominus tecum non solum [illegible] tecum
[illegible] sicut cum aliis cum quibus est vel per
illapsum vel per participationem sed tecum
singulariter et singulari modo per unionem
nature quia secundum naturam virginis [illegible]
[illegible] unita est divina natura quod fuit
glorie singularis unio. Prov. xxxi.
Mulier gratiosa Maria gratia plena inve-
nit gratiam de qua Proverbiorum [illegible] Gratia patris
et etiam matris est filius sapiens. Filius
autem sapiens est Christus Ihesus. Dicit ergo
Dominus tecum et hoc triplex. Tecum [illegible]
deus pater quia tu es mater filii. Tecum dominus
spiritus sanctus quia tu thalamus spiritus
sancti et tu [illegible] tres incarnati [illegible]
[illegible] est domini incarnati sed filius. Propter
primum beata virgo fuit abysag sunamitis

domicella virgo intacta a David de qua
iii Reg. primo. Quesierunt adolescen-
tulam speciosam in omnibus finibus Israel
et invenerunt Abysag Sunamitem et ad-
duxerunt [illegible] Rex vero non cognovit eam. Propter secundum
fuit Bersabee mater Salomonis de qua iii Reg.
primo. Venit ergo Bersabee ad regem Salomonem
ut loqueretur ei [illegible] ad dextram eius. Propter
tertium archa testamenti de qua Exo. xxv.
Archam de lignis sethim compingite vel
aliter dominus tecum in utero quia prefigurat
te in figuris multis et prophetiis. Gen. vi.
Fac tibi archam figurata [illegible] virgo. Ecce
virgo. Item [illegible] Dominus tecum in utero sancti-
ficans de spiritualibus carismatibus.
Ps. Sanctificavit tabernaculum suum altis-
simus. Dominus tecum in utero impregnans
te et implens sua presentia. Item aliter dominus
tecum in mente per virtutum habundantiam
ut hic Ave gratia plena. Tecum in ventre
per suam corporalem presentiam. Ysaie vii.
Ecce virgo concipiet. Tecum in potestate propter
peccatorum indulgentiam ut facias apud eum
quicquid placuerit tibi. Illud Ysaie. Et ea
subditur illud [illegible] iii Reg. ii. Ait Sa-
lomon ad matrem suam id est Christus ad Ma-
riam. Pete mater mea neque enim fas est
ut avertam faciem meam. Unde Bernardus. Securum
habes o homo accessum ad deum ubi habes
matrem ante filium, filium ante patrem. Mater
ostendit filio pectus et ubera, filius ostendit
patri latus et vulnera. Nulla ergo poterit
ibi esse repulsio ubi concurrunt tot caritatis
insignia. De his tribus [illegible] Unde con-
[illegible] Dominus tecum: tecum in corde: tecum
in utero: tecum in auxilio. Deinde extulit
eam angelus in comparatione ad mulieres
alias cum dicit. Benedicta tu in mulieribus
id est super mulieres. Circa hoc sciendum quod triplex
gradus in benedictionibus [illegible] mulierum ad quem
gradum tamen nulla alia attingit mulier.
Primus gradus quod fecunda est et non
virgo. Secundus quod virgo et non fecunda.
Tertius quod virgo et fecunda quod est privi-
legium Marie et propter hoc dicit illud Luc. x.
Maria optimam partem elegit que non
bona pars quia fecunda: melior quia virgo
optima quia simul virgo et fecunda
[illegible] virgo mater et filia plena et
vacua plena deo filio vacua semine
hominis. Et sunt tria [illegible] etiam
dicit Benedicta super mulieres quia [illegible]

[illegible] concepit et parit puerum
pue[illegible] omnes sicut h' genuit deum verum
In p' ind[illegible] dominice. Etiam tua
benedicta et super mulieres alia ratione
quia ipsa fuit aliena a qu[illegible] triplici ma
ledictione mulierum parientium. Prima ma
ledictio est quia dixit illi deus Gen. iij°
Multiplicabo erumpnas tuas et conceptus
tuos maxime enim servitus mulierum
calamitatibus est subiectus a quibus virgo
beata liberata fuit. Secunda est multiplicabo
conceptus tuos. mulier enim plures hic concepta
seu impregnationes. Maria non semel pre-
gnata est et ipsa de spiritu sancto. Tertia est in dolore
paries filios tuos sed virgo beata in leticia
peperit ut dicit beatus Augustinus. Tercia
est subiecti potestate etc. sed beata virgo
sub nullius viri potestate fuit. Tum quia
ipsa virum omnibus dominantem genuit
ipsa viris omnibus domina. In ea namque
impletum est illud Isaie iij° Opp[illegible] vos sic
qui mulieres dominantur. Prov. [illegible] aut
bone melius deus est mulieribus qui [illegible]
mulieres. Vide infra in expositione in
festo huius euangelii. Item ipsa sic benedicta
tu in mulieribus ut [illegible] mulieres et hic tri
plici ratione quia participat cum omni tria
tura et statu mulierum fuit enim cum virgi-
nibus virgo: ad coniugatis fecunda cum
viduis casta et hoc est quod sibi dicitur
Cant. vij° In Iacob inhabita et per
Iacob qui interpretatur luctator intelligitur
status coniugatorum per Israhel qui hoc nomine
accepit ab angelo qui emarcuit nervus
femoris intelligitur status continentium per
electos status virginum que divine spali
[illegible] in sequuntur agnum quocumque ierit
Apoc. xiiij°. Item tertio sic benedicta
tu in mulieribus: et hoc propter triplicem benedictionem
quam habuerunt per ipsam mulieres contra tria
mala a quibus liberate sunt propter
beatam virginem. Primum fuit verecundie
que enim mulieri causa fuit apparere
cum perditum fuit per mulierem totum genus
humanum unde in signum huius dantur velum
in capite. Sed Maria [illegible]
[illegible] liberavit eas [illegible]
[illegible] est genus [illegible]
fuit maledictum legis [illegible]
erat omnis mulier que non [illegible]
in Israhel. Deuter. [illegible]
abolevit virgo virginum [illegible]

tulit deo suam virginitatem. Et propter hoc
dicitur de ea illud Ps. Adducentur regi
virgines post eam. Tertium malum est dispe
ratione et infima condicio mulierum in
Prov. ultimo Mulierem fortem quis inveniet
[illegible] nullus nunquam sed per illud potest dici
est inventa est mulier fortis cuius pre
tium et de ultimis finibus quia de supremo
sinu dei patris et limo terre precium redem
ptionis accepit in suo utero et que sua
fortitudine supplantavit diabolum. De hoc
Gen. iij° Ipsa conteret caput tuum
et tunc cessavit insidiator mulierum
propter hoc tria dicitur ei in persona Iudith vlu°
virginis. Tu gloria Ierusalem contra verecun
diam; que tu leticia Israhel contra ma
ledictionem legis: tu honorificentia populi
nostri contra abiectionem [illegible]
Item benedicta tu in mulieribus quia par
ticipas triplicem benedictionem mulierum de
quo Gen. xlix° Benedictionem celi de
super benedictionem abyssi iacentis deor
sum benedictionem terre pendentis in me
dio. Pectus autem eximius accepit in me
dio benedictio ergo celi fuit virginitatis
que comparata est angelorum benedictio
terre fecunditatis quia terra fecunda
et hoc est quod ibi in Gen. dicitur benedic
tionibus uberum et vulve. Benedictio
vero abyssi [illegible] humilitas propter
hoc dicit ipsa Eccli. xxiiij° Girum
celi circuivi sola et profundum
abyssi penetravi et in fluctibus
maris ambulavi. De clausula vero
que adiungi solet Et benedictus fructus
ventris tui. Scribitur infra in evangelio
secunde ferie. Notandum quod super hac
salutatione numquam perveniet valebit ut
aliquis excellentius dulcius congruus
beatam virginem possit salutare vel
laudare quam hac salutatione quam
ipse deus pater dictavit et per angelum
ei destinavit. In quibus singulis
implicantur dulciflua misteria. Ita
deus pater sua omnipotentia eam
confirmavit ut esset domina ab
[illegible] quod importat illud verbum
Ave. Filius quoque dei sapientia sic eam
perlustravit ut esset preclara sy
dus quo celum et terra illustratur
quod hoc notat nomen Maria quod sonat

idem quod maris stella. Spiritus enim sanctus etiam sua dulcedine eam penetrando sua eam tam graciosam efficit ut omnibus qui quesierit per eam graciam inveniet quod innuitur in hiis: gratia plena. Inchoante vero divinitatis amonetur istius ineffabilis unionis et operationis qua tota trinitas in ea perfecit ut sue carnis statum divine nature in una persona copulavit ita quod deus fieret homo deus quantum in illa hora gaudii consolationis dulcedinis habuerit nullus virginum hominum ad plenum poterit experiri. Perfecta clausula autem Benedicta tu in mulieribus agnoscit omnis creatura mirando et testatur eam benedictam et exaltatam super omnem creaturam tam celestem quam terrestrem. Benedictus fructus ventris tui: benedicitur et extollitur excellentissimus fructus virginalis qui omnem creaturam vivificavit et in eternum benedictionem dedit. Unde quidam huic sanctissime excellentissime salutationis contemplatione volens sub brevibus verbis hoc metrum composuit quod sequitur: Ave rosa sine spinis cui que pater in divinis maiestate sublimavit ab omni ve purgat. Maria dicta stella maris tu aurora illustris luce clare divinitatis que profulgens celis datis. Gratia plena te perfecit spiritus sanctus cum te fecit vas divine bonitatis et totius pietatis. Dominus tecum miro pacto verbo vite carne facto operarim conditoris o quam dulcis vis amoris. Benedicta tu in mulieribus hoc testatur omnibus tribubus celi fatur te beatam super exaltatam. Benedictus fructus ventris tui quo nos semper dono fruimur preter gustum hic in vita et post morte in eternum amen. Huic salutis sensum tue laudis gratum pensum corde tuo sumi pia clemens dulcis o maria. Habita aliquali intelligentia dulcissime salutationis angelice diligenter est notandum quod septem sunt que frequenter debent nos inducere ad dicendum hanc salutationem sive ad salutandum devotissimam virginem. Primum est exemplum angeli. Quia si angelus salutat eam multo magis nos in terra. Et ingressus angelus ad eam dixit Ave benedicta que est ita hec virgo tam nobilis ut salutetur ab angelo tam humilis ut desponsata sit fabro. Secundum est tripudium Johannis qui adventum virginis in verbo non possit exprimere totum se extendit in ventre matris ad resalutandum eam et exultavit gaudio infans. Glosa: quia quod lingua

non poterat animo exultante salutat et. Tertium est reverentia virginis quia est regina celi ideo est adoranda salutanda et veneranda. Ps. Astitit regina a dextris tuis. Stat quia iuxta regem regum filium ut qui adoret regem adoret et filium sic enim rex vult. Quod ostendit in se ipso Salomon iij Reg. ij: surrexit in occursum matris et adoravit eam. Quartum est vitatio magnitudinis ingratitudinis. Magna enim est ingratitudo recipere tot beneficia a beata virgine et non recognoscere et regratiari sibi eam salutando frequenter. Jeremie: Recordamini domini procul terra ihesu christi et Jerusalem id est beata virgo ascendat super cor vestrum. Erubescite a salutatione de silentio. Unde Bernardus in sermone de nativitate: virtutes beate virginis tanto altius intuemini quanto devotius affectu a nobis eam honorare volumus qui totius boni plenitudinem posuit in maria ut si quid spei in nobis est si quid gratie si quid salutis ab ea noverimus redundare et ideo nos deus voluit quod per manus marie non transiret. Unde ipsa dicitur aqueductus. Eccl. xxiiij. Quintum est magnitudo et altitudo contentorum que continentur in ipsa salutatione que tota plena est mirabilibus et misteriis altissimis que omnia redundant in salutationem nostram. Unde libenter debemus recordare de principiis nostre salutis. Bernardus: ubi nomen marie nominatur ibi demonum fuga terris venia egris medicina pusillis corde robur afflictis consolatio peregrinantibus ad interim datur. Sextum est dulcedo suavitatis que resultat ex ipsa salutatione et datur frequenter dicentibus. Unde ipsa dicit Eccl. xxiiij: Spiritus meus super mel dulcis et hereditas mea super mel et favum. Hereditas beate virginis est salutatio sua quam hereditavit apud homines sicut pars est hereditas filii sui. Septimum est lucrum resalutationis. Qui enim libenter salutant beatam virginem resalutantur ab ea. Est enim domina curialissima nec permittit se salutari sine resalutatione. Prov. viij: [illegible] vigilant ad me invenient me [illegible] in ave maria pro [illegible] me ad nutricem. Unde [illegible] ad hanc devotam orationem [illegible] ponit pr. illud [illegible] maria que multum laboravit [illegible] et licet apostolus dicit

de alia maria. Adhuc tamen mariam vir
ginem gloriosam transferendo dicere possum
quod ipsa plus omnibus laboravit et preci
pue in sex propter que etiam debemus eam
salutare libentissime. Laboravit enim in
puerperio in parvulo suo dissolvendo
et reponendo sicut paupercula non habens
ministras obstetrices. Luce. pannis eum in
volvit. Secundo laboravit fugiendo
in egyptum cum ipso parvulo. Math. ii. Surge
et accipe puerum et matrem eius et fuge
in egyptum. Tercio in nutriendo in magna
paupertate quia ut dicit Ieronimus colo et
acu acquirebat unde se et filium susten
tabat. Quarto in querendo. Luce. ii. fili
quid fecisti nobis sic. Quinto in recogitan
do quia reponendo omnia dicta et facta
filii in corde ut postea revelaret ewan
gelistis ad instructionem nostram. Luce ii. Ma
ria autem conservabat omnia verba hec etc.
Sexto in insequendo eum usque ad mortem.
Iohannis xix. Stabat iuxta crucem. Septimo
laboravit et adhuc laborat pro nobis
quottidie intercedendo. Iohannis ii. Filii
vinum non habent. Unde simplicitas et
efficacitas salutis nostre negocia pertractat
tanquam fidelis mater inpsis cotidie etc.

Que cum audisset turbata
est in sermone angeli eius
et cogitabat qualis esset
ista salutatio etc. Hec est
tercia pars principalis huius
ewangelii in qua ponitur mutua locutio
sive collocutio in generede vitatis ponit
enim quidam dyalogus inter angelum et
virginem ex ordine sinuet ex premissa
angeli salutatione sic complementum
in virginis consensu et inter hec tot dyalo
gi attenduntur in mutua confabulatione
et hic quatuor partes habet et videmus
quod bis fuit locuta virgo et bis an
gelus. Prima locutio virginis fuit
intellectualis quia cogitabat quod fuit mo
deste et magne prudentie quam cogi
tationem angelus cognoscens ait ad
eam ne timeas. Secunda locutio vir
ginis fuit vocalis et magis ... celebe
rate et sumpta ... fiet
istud. Cum credens ...
... superveniet in te. ... in
aliam literam ... ista pars ... pro

precedente immediate ut dictum est quod post
quam posita est angeli apparitio et eius
salutacio ponit virginis auscultatio
ubi commendabilis ostenditur tripliciter
videlicet in auditu et aspectu et affatu verecun
da sive pudica. In cogitatu prudentia
unde innuit cum dicat que cum audisset etc. in
quo subdit turbata est. Illud cum stringit
et cogitabat dicit ergo que scilicet virgo
cum audisset nova salutacionis formula
vel sic que scilicet verba ipsius angeli cum ipsa
virgo audisset in silencio et taciturnitate
auscultasset etc. in illud Eccli. xxxii. audi
tacens et preveniat accedat tibi bona
gratia et prompta fuit ad audiendum
non autem ad loquendum. In quo primo
commendatur eius modestia et ideo dicit
Que cum audisset idest perfecte audientiam
prebuisset. Unde ambrosius de institutione virginis
verborum vitare lascivias. Maria etiam
salutacionem angeli verebatur. Et ideo turba
ta est in sermone eius. turbata est idest
equali timore perterrita. Videns quam mode
sta erat verba medius eius affectum tetigit est
autem naturale humane fragilitati pavere
in primo aspectu sponsi etc. in glosa. Sed
queritur hic cum enim beata virgo assueta
fuit visionibus angelorum quare timuit
ad hoc potest quadruplex ratio assignari.
Prima est etc. in glosa propter novitatem ap
paritionis speciem et si quidem consueta
fuit videre angelum nunc tamen tamquam
novo apparuit et sumpta specie corporali
ut dictum est supra et cum ingenti lumine
et splendore et ex hoc fuit aliqualiter
perterrita. Unde cantatur et expavescebat virgo
de lumine. Unde in Hester. ultimo. Vidi te domine
quasi angelum et turbatum est cor meum
pre timore glorie tue. Secunda propter
virginalis pudicitie verecundiam quod
ut dicit Ambrosius. Trepidare virginum est
et ad omnes viri aspectus et affatus
vereri. Unde potest dicere sponsus eius in
Iob. a facie eius turbatus sum. Unde Ambrosius
libro primo de officiis. Timuit virgo cer
turialis et humilis pro verecundia tamen
non resalutavit angelum salutantem
nec ullum tulit responsum a virgine
tenere discant virgines verborum lasciviam.
Et non sufficit quod verecunda et intrepida
fuit prima mulier que non pavebat
affatum dyaboli in specie serpentis. Equaliter

hec virgo vidit angeli pavebat aspectum
et affatum. Prima mulier primum verbum
quod legitur locuta fuisse fuit loquta
dyabolo contra primum verbum virginis quod
legitur dixisse loquta est angelo. Tercia
ratio nove salutationis forma unde Gregorius.
Quod assueta fuit vero salutatione vel visio
nibus angelicis Ewangelista non visioni
sed relationibus turbationem attribuit dicens
turbata est in sermone eius et hoc ideo
quia sermo eius novam salutationis formam
ingerebat unde Ambrosius in ordinationis
nova formulam mirabatur que nullius
quam est ante comperta sed soli marie
hec salutatio est servata. Unde Abacuk
domine audivi et turbatus est venter
meus et cetera. hoc exponendum est: turba
ta est id est admiratione stupefacta vel
attonita. Quarta ratio laudationis
excellenciam quia angelus eam lau
davit in suo sermone et quanto me
ritis magis laudibus attolluntur
tanto amplius timent unde dicit tur
bata est in sermone eius. Aliquis tur
bata est sed non perturbata quia enim tur
bata fuit verecundie virginalis que
non perturbata fuit fortitudinis quod vero ta
cuit et cogitavit fuit prudentie et
discretionis et hoc est quod subditur
Et cogitabat qualis esset ista salutatio
non unicum sed cogitabat quia numquam
audita fuerat huiusmodi salutatio. Si
cut ut dicit Crisostomus secundum se ad alium
exemplum similem esse suum sermone ut
potest que habebat legis scientiam numquam
eam quasi percognita talis salutatio
(?). Sed dubitaret forte aliquis
cum enim verecundia sit ex culpa et ma
ria aut non fuit aliqua culpa quomodo
ergo fuit verecundata ut dicitur contra
(?) quod verecundia non est hominis
studiosi. Dicendum quod verecundia potest accipi
dupliciter. Uno modo prout est timor confusionis
de aliquo turpi vel culpabili vitio
commisso et talis verecundia non fuit
in beata virgine. Alio modo sumitur vere
cundia ut est quedam passio lauda
bilis apprehensionem alicuius turpis
vel culpabilis non tamen ut est sibi
possibilis sed difficile et vitabilis et hoc est
in hominibus virtuosis et perfectioribus qui ad
sic sunt dispositi ut si in eis esset ali
quid turpe verecundarentur unde
philosophus eam appellat verecundiam ex

suppositione et procedit hec verecundia
ex opposita detestatione turpitudinis
et hanc verecundiam in summo habuit
beata virgo et patet ad obiecta et hanc
distinctionem innuit glosa super isto verbo
Qualis esset ista salutatio que sit de
Elizabet de culpa erubuit maria
de verecundia. In mulieribus enim mens
pudoris adhibetur in virgine gratia
pudoris augetur et ut intelligatur
inde glose tractus quod elizabet erube
scebat de conceptu cognatus eo quod
senectute libidini vacasse videtur
et huius sumpta verecundia fuit hec secundo
dicta et talis verecundia fuit germana
gratia et dono spiritus sancti et pro
cessit ex ingenti lumine et splendore
angeli loquentis et accipiebat ibi
virgine argumentum pudoris.

Et ait angelus ei Ne time
as maria invenisti enim gratiam
apud dominum. Ecce concipies
et paries filium et vocabis
nomen eius ihesum hic erit
magnus et filius altissimi
vocabitur et dabit illi dominus deus
sedem david patris eius et regnabit
in domo iacob in eternum et regni eius
non erit finis et cetera.

Premissa salutationis ingressu sequitur
narrationis tractatus vel processus et
dividitur in duas partes. Prima ponitur
angeli narratio. Secunda virginis per
cunctatio ibi dixit autem maria ad an
gelum. Prima in duas quia primo premittitur virginis
ab angelo confortatio. Secundo describitur
nativitas ad quod venit explicatio. Videbat
enim angelus trepidantem et ideo utrique
rei volens satisfacere primo timorem ex
pellit deinde misterium sue salutationis
exponit ibi invenisti enim gratiam
apud dominum. Dicit ergo. Et ait angelus
ei ne timeas in quo confortavit virginem
et eius animo expellendo timorem quod
proprium est spiritus bonorum quia licet
in principio aspectus timeat humana fragi
litas quod tamen timorem expellunt ideo
autem angelus voluit timorem expellere de
virgine ut haberet intelligentiam dominice
incarnationis quam annunciare volebat
quod angelus ne timeas non enim ve
... ablatus non
... predicatura tua laude et ...

virginitatis sed conditoris puritate
contubernia imitatur non simili sepe
tibi minister si permiseris sponsus lecti
tui sponsalium tractator non mysteriorum
mollitor. Veneritur nunc quare angelus
non virginem propriam nominavit in salutatione obti-
nuerat nunc explicat in narratione. Ad
hoc possunt duplex ratio assignari. Prima est
racio secundam: quia enim ex salutatione vir-
ginem turbatam viderat ideo quasi fami-
liarius vocat eam cognomine ut audito
nomine proprio virgo ad se redeat. Fertur
enim quod habet vim expressio proprii nominis
aliquando ut alienatus animo ad se redeat
sive redire dicatur, quod patet in domino
apparente Marie flenti ad sepulcrum. Et
ei Mulier quid ploras ita nimie arguit
eum estimans eum esse ortulanum. Sed cum dixit
dixit ei Maria statim eum agnovit ad hoc
est enim quod Christus resuscitans Lazarum
clamavit proprio nomine eius dicens Lazare
veni foras Johannis xi. Secunda
ratio est quia enim angelus in salutatione
proprium nomen obmiserat fuit ex reverentia
ut prima ratio pretendebat. Nunc autem
quasi oblitus reverentie ipsam confortat
et confortando consolatur. Et quantum
adhuc ipse fuit maior virgine pro quanto
confortans et consolans est maior
consolato quo adhuc ideo nomine suo
exprimit. Notandum autem ut dicit Petrus
Ravennas angelus confortans virginem
ne timeat non sine metu metum dissol-
vit nam angelus admiratur et timet
semper eum cui illud deum venire in virgina-
les angustias cui tota angustia crea-
tura. Deinde dicit Invenisti enim gra-
tiam apud dominum, describit negotium ad
quod veniat explicatio. Hec ordine quia
primo exprimit dignitatis acceptationis bene-
placitum. Secundo denuntiat salutifere
fecundationis beneficium ibi Ecce concipies.
Tertio pronuntiat nasciturum prolis sancti-
ficationem ibi Hic erit magnus. Et pro ista
tria modo respondent illis tribus que
angelus in salutatione premiserat ex
quibus virgo propter eorum claritatem ma-
ximam turbata erat et ideo ea non magis
explicat quia enim dixerat Ave [illegible] plena
est quasi declarans dicit Invenisti gra-
tiam apud deum. Quod Non turberis [illegible]
quod dixit gratia plena quia invenisti

gratiam apud deum gratiam scilicet singularis
electionis quia nobis dixerat Dominus tecum
quo singulari modo conceptionis deus sit
cum virgine aperit ibi Ecce concipies.
Et quia dixerat Benedicta tu in mulieribus
quia benedictionis causam in magnitudine
prolis nasciture assignat ibi Hic erit
magnus dicit [illegible] Ne timeas
quare quia invenisti gratiam apud deum
quasi dicens rationem non timere: quia qui apud deum meretur
gratiam non habet quod timeat. Invenisti
enim inquit quo merito scilicet certe humilitate
prudentia et castitate consensu puritate
de primo dicit Augustinus qualiter quamvis
gratiam recepit non nisi mediante humili-
tate. Humilibus deus dat gratiam. De secundis
duabus dicit Gregorius Invenit gratiam virgo
coram deo quia splendore prudentie
propria decoravit animam gratam se deo ha-
bitaculum preparavit et non solum celibatum sed
inviolabilem reliquit et immaculatam castitatem
custodivit. Itaque invenisti gratiam apud
dominum quia gratiam dicit Virgo dei et homi-
num pacem mortis destructionem et vite repa-
rationem possumus autem colligere novem gratias
quas invenit beata virgo apud deum prima
est et fuit gratia predestinationis, nec
tamen eo modo non communem modum quem ha-
bent electi sed cum singularem pre omnibus
quo videlicet predestinata est futura mater
filii dei. Eccli. xxiiii° Ab initio et ante se-
cula creata sum. Secunda fuit prefigura-
tionis in signis et portentis. Gen. viii°
Affert tibi [illegible] deligunt [illegible]
per beatam virginem de medio [illegible] sanctificatur.
Tertia pronuntiationis in prophetis Ysaye
xi° capitulo dicitur virga de radice Yesse
et Num. xxiiii° orietur stella ex Iacob.
Quarta sanctificationis in utero matris
Ps. Sanctificavit tabernaculum suum al-
tissimus, tabernaculum inquam suum in quo
imperator noster armavit se et exivit ad
expugnandum diabolum de quibus armis
in Ps. dicitur Apprehende arma et scu-
tum scilicet carnem in qua accepit illos di-
ros ictus clavorum et lancee. Quinta est
gratia conceptionis filii dei in utero proprio
Michael enim est magis mirabilis quam divinitus
quam deum patrem generare verbum quod tamen
virgini est communicatum. Sexta fecunda-
tionis et pudoris quia virgo fecunda
casta puerpera mater intacta invenisti

quod querebas invenisti gratiam apud deum
Et petrus ravennensis loquens ad virginem
Virgo inquit te in mentem prestitit gratia non
natura: in tuo conceptu: in tuo partu tremuit
pudor aucta est integritas solidata est vir
ginitas Septima est exaltationis in celo
in qua exaltata est super choros angelorum
ps. Elevata est magnificentia tua. Octava
devotionis in terra quis enim tam sceleratus
qui non habet devotionem ad beatam virginem
quis etiam offendens pedem ad lapidem
et non vocet beatam virginem Eccli xxiiii° et sicut
nebula texi omnem terram. In nebula signatur
devotio. ibidem in omni gente et in omni po
pulo primatum tenui. Nona exauditionis
in curia summi imperatoris a quo que sic
placuit ut nihil negetur ei iii regum ii° pete
mater mea. Vide dicta filioli hec peccatorum
scala hec mea maxima fiducia hec tota
spei mee ratio vobis si pro ea nobis pre
stata si pro sua advocata compatietur
vobis non deerit vice nesciam sciendum nec
facultas deesse potest neque voluntas
que regina celorum est misericors et ma
ter misericordie. Nota tamen mira quod quam perdidit
perditum tandem restituit Maria invenit
gratiam ut hic dicitur. Si nos perdidimus ea
per scelere accedamus ad thronum gratie
et repetamus perditam rem: rogantes autem
eam pro fletibus et devotis orationibus
Ipsa est enim ita legalis iusta pia et gra
ta quod nulli querenti denegat gratiam
Vide Bernardum Omnibus omnia facta est omnibus
sinum misericordie aperit ut de eius plenitudine
accipiant universi captivi redemptionem egri
curationem: tristes consolationem peccatores ve
niam: iusti gratiam: angeli letitiam denique tota
trinitas gloriam et ille. Deinde demonstrat
salutifere fecundationis beneficium Ecce concipies
ubi declarat quod operatur deus tecum et tan
git fecundationem virginis quasi per eam
verba loquentur ysaie vii° Ecce virgo concipiet
et pariet filium et eam ostendit esse illam
virginem de qua hic prophetatum est. Signi
ficat concipies ut videbat hoc ipsum esse ma
gnum et novum miraculum quod virgo conciperet in
utero eius scilicet in concipiendo. Jeremie xxxi°
Jeremie xxxi° Novum faciet deus super terram
et quia omnis conceptio fieri debuit de no
stra sorte et carne virginali ideo addit
in utero tamen gloria virginali [illegible] Cursa
Dicebat deus antiquitus nostro nativitatis
[illegible] et [illegible] medio [illegible]
pare quod enim de virgine nasceretur convenit
coinquinationem nobis tradet quia conceptus sine
libidine sequitur partus sine dolore
ideo addit Et paries filium ysa ultimo
Antequam parturiret peperit filium quis
audivit unquam talia aut quis vidit
huic simile, et quia partus sine dolore
sequitur fructus uteri ad salutem ideo subdit
Et vocabis nomen eius ihesum id est sal
vatorem Act iiii° Non est aliud nomen
sub celo in quo oporteat nos salvos fi
eri huius figuram expressit in ioseph de quo
Gen xli dicit quod pharao vertit nomen
eius et vocavit eum lingua egyptiaca
salvatorem mundi Circa hoc benedictum
nomen ihesus considerare debemus tria scilicet
brevitatem in dictione quia non sunt nisi duo
sillabe ut laboret homo invocando sic
conctis vn ysa x° Ro ix° verbum abrevia
tum faciet dominus super terram Item immensi
tate et virtute quia ut iam dictum est non
est aliud nomen sub celo phil ii° dedit
illi nomen quod est super omne nomen
Item suavitate in sapore quia ut dicit Bernardus ihesus
mel in ore melos in aure iubilus in
corde Eccli xlix° in omni ore quasi mel
indulcorabitur Deinde premittit nasci
turi prolis fastigium hic erit magnus
ubi declarat quod operatur benedicta tu in
mulieribus assignans tamen huius bene
dictionis excellentiam sepe enim benedicuntur
parentes in filiis sicut aliorum virtuosis
dicimus: benedicta mater que te genuit
sicut luce xi° Beatus venter qui te
portavit Sed dicitur hic erit magnus Ambrosius
non quod ante partum virginis non fuit
sed post quam dei filius naturam humanam
homo acceptus vnd erat in tempore magna
sit persona homo et deus dicit enim ma
gnus non quia talis magnus est quam iohannes
de qua etiam predictum fuerat erit enim
magnus coram domino hic magnus
ut deus et dei filius ihesus hic multo
absconditur quia [illegible] et cetera non habet
hic potentia in magna natura tamen peccatori
bus concedit et aptius mundat [illegible]
magne dicit Orig vide magnitudinem magne
salvatoris quo in toto orbe diffusa
sit ascende ad celos et vide quo celum
repleverit descende per hoc in abyssos
et vide eum illuc descendisse si hoc
vides pie in tenebris ope complementum

quod dictum est hic erit magnus de-
scribit autem magnitudinem sue fastigium
tribus scilicet gratie singularitate
regali dignitate et in potentie
eternitate. gratie singularitas tangitur
cum dicit Et filius altissimi vocabitur
scilicet per gratiam unionis filius naturalis
genitus non per adoptionem sicut nos
sumus filii dei secundum nam secundum illud
Johannis primo vidimus gloriam eius etc et
ideo est eque altissimi prius dicit autem
vocabitur in personali non vocabis ut iam
prius cum de receptione iohannis loqueretur
diceret et vocabitur nomen eius iohannes
Sed hic dicitur vocabitur quod secundum Gregorium
Non utique imponens ei vocabulum sed ipse
vocabitur a quo non nisi a coessentiali
genitore Ille enim solus verus in-
pres quo quidem imponitur nominis qui
perfecte ipsum cognoscat sed nemo novit
filium nisi pater ipse vocabitur ab ipso
scilicet patre ut plus modo dicit ulli non
Sed tunc contra apparet vocatus est filius
ab eterno iuxta illud ps. dominus dixit
ad me filius meus etc Sed hic dicitur
vocabitur quod est futuri temporis quo non
apparet quod etiam hereticorum qui dixerunt
xpm ante mariam non fuisse secundum quod
sonat quod licet xpus secundum divinitatem ab eterno
vocatus fuit dei filius quo ad assu-
mendam humanitatem adhuc quidem angelus
dixit illa nondum fuit vocatus filius dei
nec filius virginis quia nondum erat
et ideo dicitur de futuro vocabitur
et est sensus hic quem tu concipies est quidem
et fuit ab eterno filius dei sed illud quod
ad huc est nascendo assumet per unionem
ypostaticam vocabitur ille idem filius
dei et hic est magis quod Beda dicit io
futuri temporis verbis angelus utitur quia
secundum hereticos xpm ante mariam non fuisse
asserunt sed quia secundum eandem personam ho-
cum deo idem nomen sortitur Ad secundum magis
quod angelus annunciat hic ubi incarnacionem
futuram non quo ad sua eterna generationem
sed quo ad incarnationem notificatur Et ideo dicitur
vocabitur scilicet apparet scilicet per nominis impositionem
sed ab hominibus per fidei cognitionem et hoc
est quod dicit Gregorius ... tertia sequitur est

temporis in quo ad naturam doctrina nomen eius
patuit non autem dicit erit vel fiet vel
habebitur Nam et ante secula fuerat
consubstantialis patri Regalem dignitatem
insinuat cum dicit Et dabit ei dominus
deus sedem etc et de xpo debebatur
regnum iudeorum iure hereditarie suc-
cessionis et hoc David erat promissum
ps. de fructu ventris tui etc Jeremie xxiii
Ecce dies veniunt dicit dominus et suscitabo
David germen iustum etc Est autem signum
ad intendendum secundum Bedam quod angelus di-
xit prius enim filius altissimi nunc nec
patrem suum dicit eo in xpo secundum duas naturas nam
secundum unam est filius dei et secundum aliam
quod est filius david Et nota secundum Ba-
silium quod non intelligendum est quod hic dicitur
de materiali semine david neque enim xpus
in hoc mundo habuit temporale regimen domini
david populo sed spiritualiter est intelligendum
vel de sede patris regni celestis vel de
fideli anima in qua sedet deus vel de
sede regni eterni potentie eternitate
notatur cum dicit Et regni eius non erit
finis et regnabit in domo iacob in
eternum quod promissum est ii Regum vii
Suscitabo semen quod egredietur
de utero tuo et firmabo regnum eius
usque in sempiternum licet autem soli in-
dei secundum carnem sint de domo david
quia tamen domus david magis in fi-
de religionis fundata erat quam in carne
et in sanguine Et ideo secundum glosam
per domum david intelligitur tota
ecclesia que per fidem et confessionem
patriarcharum sive de illis qui ad
patriarcharum pertinet originem sive sor-
tem sive de illis qui de oleastro excisi
et in olivam bonam sunt insiti etc omnes
fideles sunt de domo david et iacob
Judei non non credentes de domo david
et iacob non sunt ut dicit Apostolus Rom.
ix Non omnes qui ex israel sunt israelite
sed qui sunt filii promissionis com-
putantur in semine et ut intelligatur
quod illa eternitas de qua dicitur sit proprie
xpi ut dicit tarentia finis Daniel vii
potestas eius eterna potestas que non auferetur
Hoc competit xpo secundum Gregorium non solum
in quantum deus sed etiam in quantum homo
et in parte qua habet regnum in istorum

quorum corda habitat finaliter non misterium virginitatis tue et omnia subicientur et ut deus erit omnia in omnibus etc.

Dixit autem maria ad angelum Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco Et respondens angelus dixit ei Spiritus sanctus superveniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi Ideoque et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei Et ecce elizabeth cognata tua et ipsa concepit filium in senectute sua et hic mensis est sextus illi que vocatur sterilis quia non erit impossibile apud deum omne verbum

Posita angeli narratione sequitur prudentissima virginis percunctatio et dividitur in duas partes quia primo ponitur virginis expedita interrogatio Secundo subditur angeli expedita responsio ibi et respondens angelus dixit Primo ergo ponendo virginis questionem subdit eius motivam rationem ibi Quomodo fiet istud etc. Ubi nota quod cum salutasset angelus virginem et tanta locutus fuisset ipsa ad omnia tacuit etiam quasi expectans angelus virginis responsum et tunc primo ipsa locuta est et ut dicit Crisostomus propositum sue mentis quod scilicet in mente vitam virginalem ducere decrevisset et ad tanta angelus retulisset proposita fuit quia secundum Ambrosium Neque enim non credere debuit angelo neque iam tunc usurpare divina et ideo de re non dubitans de modo querit Quomodo fiet istud quod concipiam et pariam filium Cum enim triplex sit concipiendi modus unus carnalis alius spiritualis tertius admirabilis et singularis querit quo istorum modorum fiet et ut dicit Ambrosius temperantior est virginis responsio quam verba sacerdotis Zacharie fuerunt hec enim Quomodo fiet istud hic autem unde hoc sciam negat ille se credere quasi fidei adhuc aliud querit auctorem ista se querit factum profitetur nec dubitat esse faciendum quod quomodo fieret inquirit et legerat maria Ecce virgo concipiet et credidit ideo futurum sed quomodo fiet non legerat nec alicui prophete fuerat revelatum tantum enim misterium non fuit hominis sed angeli esse promissum et ideo decuit ab angelo querere.

Subdit autem eorum motivum ad querendum quoniam virum non cognosco et distinguendo litteram non est legendum totum sub interrogatione usque cognosco sed finienda est interrogatio sed est interrogationis io

Et nota secundum Basilium quod virum cognoscere accipitur dupliciter uno modo pro notitia alio modo pro copula nuptiali et sumitur hic unde considera excellens motivum quantum illa gloriosa virgo virginitatem amavit que etiam angelo nunciante partum altissimi filii cuius regni non erit finis adhuc ut sollicitatur de virginitate prestantiore incorruptibilitatem angelica visione et tanti liberorum prolis partu commendavit ut dicit Gregorius Nazarenus. Vide exponendum est quoniam virum non cognosco idest nunc non cogniturum propono alias enim mala esset interrogatio Nam ut dicit Gregorius Si maria ea copule nuptialis desponsari voluisset ioseph et sibi demaritata esset concepto admiratione ducta non interrogasset quomodo fiet illud Ex quo evidenter patet quod fuit virgo non tantum carne sed et mente et proposito Et ut dicit Crisostomus ipsa fuit prima femina que virginitatem vovit deo suam virginitatem

Sed tunc queritur cum beata virgo vovit deo suam virginitatem quomodo consensit in matrimonium videtur peccasse votum frangendo continentiam per consensum in matrimonium ubi mulier non habet potestatem sui corporis sed vir secundum apostolum. Item virgo Et si dicas quod consensit cum tali conditione quod numquam veniret ad copulam carnalem Contra hoc non est verum matrimonium quia talis est contra substantiam matrimonii ut extra de conditionibus appositis. Ad hec respondendum est secundum intentionem Augustini et in libro de bono coniugali et magistri in libro 4 distinctione 30 quod maria et

Joseph antequam esset facta mutua desponsatio virginitatem proposuerunt et uterque consensit in matrimonium revelante spiritu sancto nec alter consensit in altera nisi docente spiritu sancto alter alterius cognovisse propositum vovendi virginitatem

Sed tunc queritur utrum beata virgo

consensit in carnalem copulam dicto
secundum eundem augustinum quod non consensisset
nisi deus spiritualiter ei hoc revelasset vir-
go maria erat sed ad carnalem copulam
non erat consentiens nec dissentiens
quod non dotabatur spiritus sancti reve-
latione quid esset agendum. Deinde post
angeli expedita iussio Et respondens
angelus dixit ei per quam … de-
lectabatur angelus loqui cum virgine
unde ei ad singula reddit valde ex-
pedite explicans modum virginei con-
ceptus quasi diceret angelus querenti quomodo
esset modus erit ille tu fecundaberis
sine virili semine, concipies sine
libidine et paries sine dolore. Et
hec tria dividuntur hic quantum ad primum
dicit Spiritus sanctus superveniet in te
tunc fecundaberis spiramine sine
virili semine. Quantum ad secundum et concupis-
citur Et virtus altissimi obumbra-
bit tibi idest refrigerabit te ne sacie
estu(?) concupiscentie secundum unam expositionem vel
aliter secundum aliam expositionem Et virtus
altissimi obumbrabit tibi idest opera-
bitur in te ut illeso pudore et sine la-
bore possis parere. Et hec tangit hu-
go in libro de virginitate beate marie dicens
Spiritus sanctus virginem superveniet et
per eius operationem caro christi de carne vir-
ginis formaretur quantum ad primum et subdit
Et virtus altissimi obumbrabit tibi
ne flammam carnis incentiva carnalis con-
cupiscentie urerent. Quantum ad secundum et infra
Audivimus inquit ego aliquam virginem con-
cepisse licet non peperisse virginem
quia de viro concepit et peperit mis-
eram namque in partu corrupta est integri-
tas quia in conceptu est polluta virgini-
tas. Visitaque erat pareret non sine
dolore quia conceptus non erat sine libi-
dine Sed omnia illa absunt a virgine
non fuerunt et hec quantum ad tertium horum
autem sunt tres figure. Figura est
virga aaron que floruit sine semina-
rio. Secunda figura … est de rubo
qui ardebat sed non comburebatur. Terti-
mo figura tertia est in rore et vellere
gedeonis vellus enim tunc sit de corpore

passiones corporis nescat(?) secundum Leonem
dicat ergo Spiritus sanctus superveniet
in te idest deorsum veniet ad te. Iacobi
primo Omne datum optimum et omne donum
perfectum et cetera. Dicitur primo Et accipitur
virtute supervenientis spiritus sancti duos
Et ita conceptus tuus erit spiritus sancti
sursum et de superventione non virilis com-
mixtionis deorsum corruptione. Et nota
secundum Ambrosium supplicat … est non
solum deus condidit creaturas sed etiam
mentem(?) multiplicandi eas secundum generationem
rebus indidit et aliud ordine ordinare
potuisset quod voluisset contra hoc est factum
in conceptu christi virginali et hic fuit
privilegium virginis singulare ut
dicit … hec namque fecunditas
et virginitas obviaverunt sibi ibi
semel factum est quod ab initio factum
non fuerat nec fiet amplius. Decimo
Nota ergo quod spiritus sanctus supervenit in
virgine sicut idem spiritus ferebatur
super aquas in principio mundi et cetera
Nam sicut tunc ex aquis super aquas
ferebatur produxit animal aquatile
ita nunc ex purissimis partibus san-
guinis virginis in quam supervenit
produxit corpus christi. Supervenit
igitur spiritus sanctus in virgine quemadmodum
virtus solis descendit super rosam
et lilium dans illis modum concipiendi
et virtutem. Notandum autem quod licet ita
conceptio operata sit ab operatore totius
trinitatis cum opera trinitatis sint
indivisa specialiter tamen attribuitur
spiritui sancto hoc opus propter quinque ra-
tiones. Prima enim secundum Hugonem est
propter infusionem gratie sine meritis ut
vult per hoc quod dicitur conceptus de spiritu
sancto ostendatur quod sit de sola gratia
quam nulla hominis merita precesserunt.
gratia autem attribuitur spiritui sancto
unde glosa Spiritus est nomen omnis gratie
que a deo inspiratur. Secunda est secundum Am-
brosium propter virtutem operationis quia
sicut operatione et virtute spiritus sancti con-
ceptus est cui attribuuntur opera clemen-
tie et pietatis Tertia est secundum augustinum

Secundo propter ostensionem eximie cari-
tatis que attribuitur spiritui sancto
ut sic ostendatur quod verbum dei caro factum
est ineffabili caritate qua deus sic di-
lexit mundum ut filium suum unigenitum
daret Ioh. iii. ~~[illegible]~~ Tercio vero quartus
est secundum Hugonem de libro de virginitate
beate virginis marie propter motum
conceptionis. Nam amor viri et mu-
lieris motivus est motum conceptionis
naturalis ita quod conceptio non sit nisi
sola dilectione et spontanea ut pre-
dixit. Sic in conceptione illa ineffabili
et supernaturali quia eius in virginis mente
amor spiritus sancti singulariter ardebat
Ideo in eius ventre amor spiritus sancti
mirabilia faciebat. Et ista ratio est
quia conceptio est membrorum organizatio
virtute formativa spiritus existentis in
semine. Quia vero christi conceptio super-
naturalis est ideo congruum fuit quod supernatura-
lis spiritus eius esset artifex. Sequitur
Et virtus altissimi obumbrabit tibi.
Virtus altissimi est dei filius secundum
Crisostomum vide prima Cor. primo Nos
predicamus christum dei virtutem et
dei sapientiam. Et attende quomodo hic an-
gelus totam trinitatem virgini edi-
dit primo ergo spiritum sanctum aperte co-
memorat dicens Spiritus sanctus su-
perveniet in te. Deinde nominat filium et pa-
trem et sequitur patrem nomine al-
tissimi insinuat. Exponitur autem um-
bra multipliciter primo sic quod sicut um-
bra refrigerat umbra ab estu solis
Sic verbum divinum in sua conceptione refri-
geravit virginem removendo ab ea
omnem estum concupiscentie. Et hoc est quod dicit
Beda concupiscentia in te non est ubi erit
estus ibi umbram facit spiritus sanctus.
Alio modo sic umbra [illegible] corpore sine
corporis lesione sic christus processit
ex virgine sine omni lesione et dolore
et hy duo modi exponendi tacti sunt
Tercio sic secundum glosam obumbrabit
tibi id est dabit umbram contra omnem
tribulationem. Quarto sic ut utraque na-
tura datur hic intelligi de christo quia
secundum glosam umbra a lumine et corpore
obiecto solet formari et virgo sed

purus homo plenitudinem divinitatis
capere nequibat sed virtus altissimi
obumbrabit tibi dum in eius corpore
lux divinitatis corpus suscepit huma-
nitatis ut posset deum pati secundum
hunc intellectum obumbrata fuit virgo
tamen per susceptionem humanitatis sicut
sol quem cum visu intueri possimus
obumbratur nobis aliquo velamine
sic dicit Bernardus. Quoniam spiritus sanctus vero
vera umbra corporis sui temperavit
sed nobis de obiectu vivifice carnis
videamus verbum de carne solem de nube
lumen de testa. vide ibidem Bernardus
super Cant. sermone xxxi. Ideo virtus
altissimi de carne christi virgine ob-
umbrabit ut quod impossibile erat
mortali virgini vel femine obiecta tamen
vivifica corporis sui temperantia maiestatis
et lucis sustinet inaccessibilem vel aliter
secundum intellectum potest adaptari sic secundum
Gregorium xviii moralium per lumen divinitatis
per corpus caro virginis umbra ex
hys duobus unita divinitas de corpo-
re ut dicit Gregorius. Quia in quo lumen
incorporeum intro virginis erat incor-
poratum recte ei dicitur virtus altis-
simi obumbrabit tibi id est lumen
incorporeum divinitatis accipiet in te cor-
pus divinitatis humanitatis. Quinto sic secundum
Bernardum quia enim quesivit demo quomodo [illegible]
Respondit angelus. Spiritus sanctus su-
perveniet in te et tu quod concipies de
spiritu sancto sed istum modum quo istud fiet
christus in suo secretissimo consilio obum-
brando occultabit ut sibi tantum notum ha-
beatur. Ideo dicat secundum Bernardum quid
a me queris quod in te mox experi-
eris scies et feliciter scies sed isto
doctore quo et auctore ego nuntiare
sum missus virginalem conceptionem
non creare. Sexto sic tu enim angelus
promiserat virginem eam concepturam
et hic fiendum spiritum sanctum superventurum ve-
rum posset dicere beata virgo. Ergo ge-
stam a nulla fragilis quo possum
spiritus sancti ardorem de tanta maie-
state [illegible] sustinere ut ita magna

que dicat in me compleantur Et ru
dens angelus d. Et virtus altissimi
que suppleb it ire virtutis viri eum
tibi obumbrabit tibi id est totaliter
capiabit te vel te sibi totum conformabit
sicut umbra corpori configuratur ut ef
ficiaris capax et recep[tibilis] tanti mu
neris et hanc expositionem [po]nit gregorius
Nazanzenus Deinde cum dicit Ideoque et
et quod nascetur ex te sanctum Postquam
premisit angelus salutacionis in
gressum generale [...] narracionis
progressum Sequitur modo conclusionis
eius Conclusio autem hec quod virgo nuda
concipiat et ex ea nasci debebat filius
dei in conclusione sic ponit quia primo
premittit ipse angelus ipsam conclusionem
Secundo subdit probacionem cum dicit Et
ecce elizabeth Tercio infert conclusionem
ibi Non erit impossibile Conclusionem ergo
cum dicit Ideoque et quod nascetur ex te sanctum
vocabitur filius dei q. d. quia enim fe
cundaris virtute spiritus sancti non semine
viri generabis sed filium dei generabis quem
non de libidine concipies ideo non peccatorem
sed filium dei paries et per consequens sine do
lore paries vide glosa Ihesus nascetur
sanctus quia condicione nature corrupti
bilis vincet et ex commixtione copule
carnalis conceptus non est Nos vero
condicione nature corruptibilis stricti
per gloriam possumus sanctificari et con
tingit ut quia contra morem vel excipit
supra modum humane consuetudinis dei
filium generaret Et nota quod dicit sanctum
indefinite et sic tune quia secundum Bedam
si diceret sancta vero sanctus hoc parum
dixisse videtur Posuit autem indefinite
sanctum quia quicquid fuit quod virgo gene
ravit procul dubio fuit sanctum et quia
filii hominum nascuntur polluti ephesios
dicens nascimur natura filii ire vocabitur
ergo non filius viri sed filius dei usque
ire vocabitur a daemonibus deus fortis
Et aqua ut ab ipso deo prefocatis rme
Item vocabitur ab ipsis credentibus a ma
gis Tu es filius dei vivi Item vocatur
bitur a militibus [...] ultimus dixit

Centurio vere filius dei erat iste Item
vocabitur a demonibus luc. viii quid
mi et tibi ihesu fili dei altissimi ut quid
ante tempus et cruciare autem dicit vocabitur
et non vocaberis Et quare non erit nihil est
de hoc habitus est super illo vocatur filius altis
simi Deinde subdit approbacionem seu confir
macionem dicte conclusionis per exemplum dicens
Et ecce elizabeth cognata tua etc. q. d. Si
deus dedit conceptum semini et sterili potuit
eciam dare iuveni et virgini Fuit enim in
elizabeth duplex impedimentum ad concipi
endum scilicet senectus que est defectus eta
tis sterilitas que est defectus nature quorum
utrumque est contra conceptionem contrarium
et utrumque tangit hic beda et in glosa
Nec virgo in partu despet accipiet exemplum
de sterili ut discat quod omnia deo sunt pos
sibilia que secundum naturam videntur contra
ria Ad maiorem autem confirmacionem
commemorat virgini tempus conceptus
elizabeth cum addit dicens Et hic mensis
est sextus illi que vocatur sterilis etc.
Ubi queritur non statim a primo conceptu
elizabeth facta est hec annunciacio sed distu
lit ad mensem sextum Respondeo secundum crisostomum
hoc factum est ut tumor ventris preberet
argumentum conceptui alias autem testes
habes Et hic supra de primo evangelii
ubi hoc exponitur et adverte hic gabriel
secundum crisostomum industriam quia non ad
duxit exemplum de sara vel de rebecca
vel rachele que antiquiores erant et re
moniora sed adduxit exemplum propinquum famil
iare et manifestum Talia enim exempla
forcius monentur Erat quidem exemplum mani
festum quia sterilitas elizabeth fuit divul
gata intantum quod communiter fuit vocata ste
rilis Dubitaret forte aliquis elizabeth
cum esset de stirpe sacerdotali sicut et za
charias maria vero fuit de stirpe re
gali quia de domo david ut supra dictum
est quia tribubus non licuit commisceri
simul quomodo elizabeth fuit cognata virginis
Ad quod dicitur secundum glosam quod post tempora
david Ioyada pontifex accepit uxorem
de tribu sacerdotali et regali iacobi
filiam Ioram et utroque tribus regalis
et sacerdotalis erant coniuncte Et inde est
quod maria et elizabeth erant cognate

Non obstante q de eadem tribu no cont
et ideo fuerunt cognate s maria et
elizab3 quia anna mater virginis ha
buit sorore nomine ysmeria Het aute
ysmeria genuit elizab3 matre iohis
baptiste et ita fuerunt cognate in 2o
gradu quia filie duaru sororu Et aut
in tribubus no licuit misceri s unus
quisq uxorem accipe de sua tribu ro
sicut ne distributio sortiu confunderetur
s hoc fallebat in tribu leuitica quia
ista int certos sorte no habebat et ideo
mulieres de ista tribu poterant nube
ubi volebant / et conjuncte in sede ut
dicit gloza ut de utraq tribu mediator
nasceretur qui regnet et est sacerdos
eternu 2m ordine melchisedech et
hoc dinotat etia in nomine ihu xpi uncti
qui scilicet reges et sacerdotes et prophe
in veteri lege ungebantur Utrum du
bitaret a'gnus quia angelus ad
duxit exemplum de elizab3 / aut enim bta
virgo dubitauit de verbis angeli
aut no videtur q no dubitauit de
re s de modo quesiuit tam ambros in
Nec dubium q'n spus sanctus qui ea
impregnatura erat intus eam inse
reret Si igitur no dubitauit q ad apa
sui exemplo admadhc q licet ex ribe
Beda in glozi ne virgo in partu despa
ret videtur dubitasse btam virgine
Ipa tamen 2m bedam d hoc no postsebat
unde postea subdit dns Non quasi in
credulam exemplis hortatur ad fidem
s credenti ampliora replicat ut que
virgo deum erat paritura preterea sore
vero elizab3 sterili nasciturum agno
sceret Het beda et est in gloza et ideo
q bta virgo no dubitauit tanquam
incredula unde ei exemplum datum est non
ad fidei acquisitione s ad eius confir
matoe et est pua ro quare angelus
adduxit hoc exemplum alias aliqui coniecturan
tur tria Bda prima est du miraculum
miraculo ingeritur gaudium gaudio
cumulatur Secda ut prius per angelum
qm per hoiem hoc misteriu doceretur
Tertia ut ipa hmoi misteriu et aliorum
tempus et ordine scriptoribus reuelaret

Maria ut audiens cognatam vetula
concepisse de eius obsequio cogitaret re
Quarta ut nobis exemplum humilitatis daret
ne de dignitate caritatem omittere docea quo
q bta virgo e docta exemplo eliza
bet Deinde subjungit ratione sm dicti
q nichil no erit impossibile rc Utrum virgo
Om ... sit facere et semo eius
... est facere quod loqui
loqui quod vellet Merito ergo nomina
no impossibile ee ome vm et deo tamen
aliquid permittit deus sine dubitatione
credendum est et tamen omnia possibi
lia est ut fiat sicut promittit b
Nota q contra hoc quod hic dicitur
arguit faustus Si apud deum nichil
est impossibile faciat ergo contradictoria
verificari ut ea que sunt sint no sta
Ridetur 2m mentem btm augustini
q signanter dicit hic angelus quod
no est impossibile apud deum omne vm
quod est vm inst conceptus mentis vn
btus augus xvo de civitate dei dicit verbum
quod foris sonat signum est vbi quod intus
lucet / omne igitur vm idest omne quod
pt ee conceptus mentis hoc est aut omne
quod hz rationem entis primum obiectum
intellectus e ens / ratione aute intellectus entis
no habent ista que implicant contradictionem
ut contradictoria simul est vera et
huiusmodi talia ergo no sunt possibilia no
ppt impossibilitate rei s audita angeli
sua conclusione ee necessaria ut iam
virgo neq dubitare posset nec va
leat dissentire recta

Dixit autem maria ecce an
cilla dni fiat m 2m ver
bum tuum rc Premissa legatione
dme maiestatis et subsecuta
executione angelice dignitatis
hic inc ponitur deuota humilitas virginee
voluntatis que attenditur in adhibitione sui
consensus que quidam consensum flagitauat
sancti patres et prophete Nec mirum quia
deo totius mundi salus pendebat in
lingua exclamauit o bta maria salutem
omne captiuum tuum deprecabatur assensu
tedomina mundus sue fidei desiderare
fecit noli morari virgo in tuo festina

Responde verbum o domina redde verbum
et suscipe verbum profer tuum et suscipe
divinum: emitte transitorium et amplec
tere sempiternum. Dixit autem maria
et hoc ut verius crederetur expansis
manibus et oculis in celum quid dixit
audiamus desideratissime virgo. Ecce
inquit ancilla domini fiat mihi secundum ver
bum tuum. O qualiter voce exclamat beatus
augustinus o felix o via tu signis [illegible]
que dum humiliter fidem dedit celi in se
opificem incorporavit. Et licet singula
verba huius ewangelii sint plena mi
steriis ut supra dictum est ista tamen
precipue redolent virtutes incompara
biles videlicet quod sub compendiosa expressione
virgo ponit sex verba que redolent sex
virtutes eximias in beata virgine vide
licet Ecce ancilla domini in quo obedien
cia prompta: ancilla: in quo humilitas
perfecta: domini in quo virginitas immaculata
fiat: in quo spes secura: mihi secundum ver
bum tuum: in quo fides devota. Et ut presen
tes hec verba singula plenius advertamus quod
hoc ecce: est dictio tante effluentie et
dulcedinis quod inter cuncta verba que beata
virgo dixisse legitur in ewangelio crebrius
dixit illud Ecce ymmo de omni dulcedine
quam habuit in celo et in terra in via et in
patria de beatitudine spei et de beatitudine rei semper
replicavit illud ecce. Nam hic ange
lice salutacioni consenciendo incarnari
dominum efficeretur id est ecce premisit quod ecce
ancilla domini. Item gratulacioni eliza
beth sterilis congratulando ei ad ma
trem domini se gloriatur illud ecce replicat
dicens ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generaciones. Item de assumpcione
sua deifica facie filii sui feliciter
colorando in ipsa fruicione et visione
beatifica fruebatur Ecce tu pulcra dilecta
mea et decora Cant. primo. Ecce con
cipies in utero et paries filium et quia
illud ecce de quo ysaias prophetaverat
in se complere meruerat et prima
meruerat illud ecce ab omnibus [illegible]
proclamari ut pote scriptura [illegible]
tierat ysaie ecce salvator tuus

venit tibi quia igitur intellexit
se et suum partum in hys omnibus ecce
fuisse demonstratum ideo illud ecce
delectabiliter replicat. Item filius eius
in cruce moriens sciens illud verbum
ecce intimo cordi maxime fore
laturum crebrius replicavit dicens
ecce ut per hoc dolorem mentis sublevaret
dicens ei mulier ecce filius tuus et disci
pulo ecce mater tua Iohannis xix. Et quia
eius illud ecce tanta grandi dulcedine
molliret ut memoria dominacionis [illegible]
[illegible] et demum [illegible] et dulcedine
[illegible] ut semper ei foret dulce revol
vere illud ecce. Deinde persequamur aliud
verbum quia dixit ancilla in quo intima et per
fectissima humilitas notatur in virgine dum
mater secundum [illegible] eligitur ancillam
se fatetur. Et nota quod inter omnia que comen
dant [illegible] virgine est humilitas que
nam est illa mulier cui talia promitterentur
et vocaret se ancillam ymmo potius exal
taret super sydera unde prima mulier tunc
audisset a serpente eritis sicut dii etc. statim
in superbiam est elevata et manum ad lignum
fructus vetiti porrexit. Hec autem mulier
audiens se deum parituram ancillam se
vocat. Simile quod David nuncius dedit Aby
gayl mulier prudens cum David vellet
eam ducere in uxorem prima Regum xxv. Ecce
famula tua sit in ancillam ut lavet pe
des servorum tuorum. Et ruth que beatam vir
ginem designat dixit Ruth ii. Unde mihi hoc
ut invenirem gratiam ante oculos tuos qui lo
cutus es ad cor ancille tue que non sum
similis unius ancillarum tuarum. Et quod sicut
dicit Bernardus Non est magnum humilem esse
in abiectione magna prorsus et rara vir
tus humilitas honorata. Beata virgo que inter
omnes homines mundi per annunciacionem attol
lebatur et tamen in se profundissime
humiliabatur. Ideo eius humilitas incomparabilis
pre omnibus aliis virtutibus commendatur
unde dicit Eusebius quod licet beata virgo
in presenti ewangelio de multis virtutibus ampli
us commendatur alii quidem attollunt eam
ab obediencie promptitudine alii a virtute
constantie alii alias quod tam splendidis
et ardentibus promissis archangeli non
fuit illecta alii ab eo quod non excessit

Verbum illud

Modum dando instantias secundum quas habuit tamen
et etiam levitate zacharie. Michi autem
inquit humilitatis profunditas non minus con-
spicitur ymo plus omnibus admiranda
unde ipsa de omnibus aliis virtutibus
tacens de sola gloriatur humilitate dicens
Quia respexit humilitatem ancille sue. Un-
de quomodo maria se virgine oblita gloriatur
de humilitate et tu negligendo humilitatem
blandiris de virginitate. Notandum
autem quod inter omnes virtutes tantum pla-
cuit virginitas beate virginis filius
dei quod attraxerat ipsum de celo ut in virgi-
tate sua (?) ...
clamare unde beatus Augustinus O vera
humilitas que deum hominibus peperit
vitam mortalibus et homines ... liberavit
Facta est humilitas marie scala celestis
per quam deus descendit ad terram de-
bebat enim ut dicit beda quod sicut per su-
perbiam primi parentis mors intravit
in mundum ita per humilitatem marie vite
introitus panderetur / tanto ergo placuit
christo illa virginis ... dixit Ecce
ancilla domini et ideo ex hoc scriptura ma-
gis appellat se filium ancille quam filium
virginis ps. Ego servus tuus et fi-
lius ancille tue ex hoc trahitur enim
... argumentum quod placuit deo plus
marie virginitas humilitas quam virgi-
nitas. Deinde pensemus ... quia
credit ... beata virgo fatetur se
ancillam ... istius de quo an-
gelus promiserat ... dominus ...
... quod ... obsequio virgo ...
... ipsa gloriatur ... in ...
Dominus possedit me ab initio viarum
suarum. Iste enim gloriosus dominus possedit
beatam virginem donando ei enim omne id
quod in ea fuit / dominabatur quippe eius
mentis: eius anime: eius carnis / mentis
quidem ymaginem suam dea perficiendo
ita ut eius memoria divina ... inse-
parabiliter reficeretur: eius intelligentia
divinis illuminationibus semper illustraretur eius
voluntas divini amoris dulcedine suavit-
er perficeretur et inde fuit quod ipsa numquam
peccavit nec peccare potuit ... ...
ut ... ymaginem semper ...
instita rectitudine ... ad ...
Dominabatur eciam dominus eius anime ...
regulando scilicet quantum ad inferiorem
portionem ... que circa sensibilia
versatur et quia ... sensibilitas ...
sepe allicitur ab ea ad malas cogitationes
et pravas affectiones secundum hunc ...
... dominabatur ... virgine quod nunquam
allecta est ad aliqua mala cogitationis
vel ... affectionis. Deinde
... quod nunquam peccavit venialiter
dominabatur eius carni et sensualitati
... fomite ... prius restringendo
per sanctificationem eius ... ut non
posset ad aliquod peccatum ... deinde
... in hora ... illorum
ita fuit ... fomes totaliter extinctus
ymo essencialiter ablatus ut non solum
... ad ... illicitum secundum ...
... ipsa ... usibus mundanis
... ...
non solum eius mens et anima secundum ...
corpus ... resplenduit unde ipsa
originalis iustitie ... quod ...
... fuit ... quod in ea sola
perfecte impletum est illud Gen. iiii° Sub
te erit appetitus tuus et hic fiebat
virtute istius ... ipsa fuit ancilla
et dicebatur famula ... capitulo dicitur
illud ps. domini est terra et plenitudo
eius. Deinde pensemus ... verbum
quia dicit fiat: ... caritas
inflammata. Prima ... hoc verbum
fiat est signum desiderii estuantis
sive caritatis inflammatis unde super
ps. Replebitur terra maiestate eius
omnis terra fiat fiat dicit glossa ...
est semel dicere fiat secundum ... desi-
derantis repetere: et quia beata virgo ...
ipsa ... verborum tota caritate
inflammata et sicut ... ardentissime
estuabat desiderio ut impleretur in ea
divinum propositum quod angelus nuntiaverat
Ideo dixit fiat quasi dicat fiat voluntas tua
quia ... repetere ... Talo
enim illud fiat ... tua ut
consoleris me ... tuo ...
vel ancille tue ... verbum fiat

supremum imperii sine comparacione potestatis
ut ibi Gen. primo fiat lux unde tamen
gramaticaliter sumptum realiter est vere verbum
imperativi modi. Et quia ille conceptus
virginis qui fuit super omnem naturam
non aliud impleri potuit nisi verbum im-
perium omnipotentis quia omnia pre-
cipit ex[illegible] apertius [illegible]
fuit verbum creare et virginem [illegible]
hoc sciens virgo prudens illud verbum
quo deus prius res [illegible]
rius dicat fiat unde poterat [illegible]
illud ps. Manus tue fecerunt [illegible]
terre tue [illegible] que ego [illegible]
sum ut scilicet eadem manus tua que
in principio fabricavit celos formet
virum istud in utero meo qui dicit [illegible]
tere tue quia ipse sedet ad dexteram tue
maiestatis in excelsis Sapiencie [illegible] vel
quia ipse est sapiencia patris [illegible]
illud quia fiat fiat mihi sine mali-
ciae conceptus de virgine nascetur
de spiritu sancto incarnacione
quod nascatur de homine mire sine
pre et primo quia ad assentiendum
tante rei misterio oportuit virginis
mentem per virtute fidei captivare
omnes vires suales in eius potestate
impone ut potest quia nec potuit illud
omnem racionem et omnem sensum [illegible]debat
et ideo virgo in forme sponsi sui
omnibus viribus [illegible] imperans
dicit fiat [illegible] Unde [illegible] inter miracula
una [illegible] incarnacionis potuit
quod sibi deus exigit fidem cordis [illegible]
in virgine ut [illegible] perbit [illegible]
[illegible] fiat expressivum assensus que
consentance volun[illegible] et di-
cet omnis populus fiat fiat [illegible]
laudi consentiat omnis [illegible]
et predestinati Et quia virgo beata
in verbis istis expressit suum assensum
et volun[illegible] supplantus [illegible]
convenient dicit fiat [illegible] Unde postremo
[illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] que
tendebat ad [illegible] non erat con-
tenta erat [illegible] sicut
ceteris [illegible] [illegible]

voluit sibi in speciali fieri quod alius [illegible]
dei quia sic dicat [illegible] multis modis
factum est in prophetis deus [illegible] aliis
quidem in aure aliis quidem in corde aliis
in ore aliis in manu aliis [illegible]
autem factum est verbum [illegible] in aure per an-
gelicam salutacionem in corde per fidei
[illegible] in ore per confirmacionem
In manu per contractionem in ventre per
incarnacionem in gremio per sustentacionem
In brachiis per oblacionem Dixit ergo
[illegible] fiat mihi non quidem sicut ceteris
[illegible] preteritis per singularem prerroga-
tivam Unde [illegible] in persona virginis
in [illegible] ut fiat mihi verbum tuum non volo
ut fiat mihi tantum declamatorie predicatum
aut figuraliter signatum aut ymaginaliter
somniatum sed similiter in spiritu personaliter
incarnatum corporaliter [illegible] unde
dicere poterat virgo illud ps. Mihi ad-
herere deo bonum est Ideo subdit
ponere in domino spem meam [illegible]
tu es domine spes mea [illegible] una in
omni promissionum tuarum tota racio
expectacionis mee. Postremo [illegible]
[illegible] verbum quia subdit Secundum verbum
tuum [illegible] quod tu in[illegible]asti tu quidem
verbo tuo ego credo et consensum exhibeo
Et [illegible] nota fides devota in virgine
quia illud credit ut se fieri debere ad
verbum angeli quod numquam fuerat auditum
vel visum ab aliquo et [illegible] quod credit
non [illegible] sibi adductis [illegible]
dyalogo habito cum angelo unde virgo
poterat dicere angelo illud quod dixit
mulier Sareptana Helye [illegible]
[illegible] cognovi quia vir dei es in ore
tuo dedit fide dicat [illegible] Tria mi-
racula fecit incarnacione [illegible]
sunt ad invicem deus et homo [illegible] et virgo
fides et cor humanum [illegible] quod tria con-
iuncta est [illegible] aliis duabus [illegible] non
[illegible] fortius quo cor humanum [illegible] duo-
bus fidem accomodavit quo credi
potuit quod deus et homo esset et virgo
peperisset hoc enim requirit misteria [illegible]
[illegible] spiritus sancti [illegible] alio
[illegible] quod [illegible] sit nomine ut sit

spiritus fiat mihi secundum verbum tuum secundum verbum Christi quod
in principio dixisti mihi quod fuit Ecce
concipies. Nam primum eius fuit Ave
gratia plena, ecce sic ut sit verum intelli
gatur verbum temporale incarnatum quasi primum
verbum a patre eternaliter genitum que tamen duo
verba non important alietatem verbi dico suppositi
sed alietatem et ordinem in natura duplici
et ita est sensus: fiat mihi secundum verbum tuum quod
tu michi illud attulisti per annunciationem
tuam quod verbum tuum primitus quod est de eterno
genitum est mihi incomprehensibile fiat mihi
secundum verbum tuum mihi dignatione incarnatum mea
tum demum secundum et hinc sensum vocatur sapi
va bri d. fiat mihi secundum verbum tuum meum
quod erat a primordio apud deum fiat caro
de carne mea fiat mihi obsecro verbum non
prolatum ut transeat sed acceptum ut ma
neat fiat mihi verbum non tantum audibile
auribus sed eciam sensibile oculis palpabile
manibus gestabile humeris ut verbo
voluisti sic me portare. Igitur dictis hiis
verbis ab ista virgine ut dicit Damascenus
statim spiritus sanctus supervenit corpore
secundum dictum sermonem quem dixerat ei angelus
impregnans et virtutem susceptivam dei
verbo tribuens simul et generativam statim
ergo in pura substantia corporali totum corpus
Christi formatum fuit cum omnibus linia
mentis corporis perfectum fuit et ibi statim
anima rationalis plena gratia infusa fuit
et illa cum verbo unita inseparabiliter unitate
personali ita quod omnia ibi fiebant sine con
solidatione sanguinis figuratione animatione
deificatione simul. Et quod ita non sunt successi
va patet ex virtute agentis. Spiritus sanctus
enim est instantanee operari. Et hoc est quod
dicit Ieremias: femina circumdabit virum
et licet membra secundum omnia lineamenta
fuerunt perfecta in isto corpore ut dictum est
corporum autem dispositio secundum Augustinum ita parva
fuit et tenuis quod humano visui vix
posset subici quod tantum fuit corpus nostrum
illud quam alius conceptus cum formatur
in quantum infra xlvi dies augeri in
utero potuisset mirabiliter itaque erat
quod totum corpore parvo recepta fuit ideo

quod conceptus Christi quantum ad tempus
manendi in utero non esset nisi conce
ptui dissimilis. Nota quod accepto
virginis consensu discessit ab ea angelus
ut dicit textus. Gaudens itaque et
exultans quia conversione accepit hu
milem et quia non solum impetra
verat quod optabat secundum Bernardum
sed serpens virginea forma virtutis
plenitudine discessit quidem ab ea angelus
sed mansit in ea filius dei. Discessit
ab ea quantum ad apparentiam sed remansit
cum ea quantum ad custodiam. Unde Cantica
iii. En lectulum Salomonis lx fortes
ambiunt ex fortissimis Israel. Hii sunt
angeli fortissimi beatissimi qui custo
diebant beatam virginem tanquam locum
habitationis electissimum. Sed dices tu
ad quid indigebat virgo custodia
angelorum. Dico quod si custodia ange
lorum opus non habuit ex fragilitate carnis
cultum et reverenciam exhibebat propter dig
nitatem matris et quodammodo propter ipsam
angeli ascendebant et descendebant.
Unde ipsa designata fuit per istam
scalam cui dominus erat innixus. Gen.
xxviii et postea sequitur vere non est aliud
nisi domus dei et porta celi propter partum
et veram salvationem quod nullus potest
salvari et celum et intrare nisi per
Mariam virginem transeat tanquam
per portam. Sicut enim deus ad nos ve
nit per ipsam ita per ipsam oportet
nos redire ad deum. Dicitur etiam
scala propter nostrum ascensum ad deum. Non
igitur discedamus ab eius sed eius
pedibus provoluti semper eam salu
temus et per eam graciam inveniemus
et misericordiam consequamur in tempore
oportuno quam nobis concedat Ihesus
Cristus. Amen.

Missus est angelus Ga
briel a deo in civitatem
Galilee cui nomen Naza
reth ad virginem desponsa
tam viro cui nomen erat
Ioseph et nomen virginis Maria

Spiritualis et mistice intelligendo
illud ewangelium videlicet de mentali conceptione
ubi etiam secundum quod idem processus
qui fuit in formacione virginis
corporalis exigitur in secunda racione
spiritualis mentis Primo ergo ponitur quasi
preambula angelice salutacionis 2o
ponitur salutacio ibi Et ingressus an
gelus ad eam Tercio disputacio cum
virgine et aliud ibi Que cum [illegible]
ultimo virginis consensus ibi Dixit autem
maria Ecce ancilla domini Primum sicut
quo factus fuit conceptus corporalis in
etiam Sic erit de conceptione mentali Primo
enim mens per quedam preambula preparatur
2o animo familiariter salutatur 3o mens
devota cum eo delectabiliter confabulatur
quarto mens totaliter animo conformatur et menta
lis conceptio feliciter consummatur Pream
bula mentalis conceptionis sunt tria
Primum est divinus instinctus vigorositas
quod notatur ibi Missus est gabriel
angelus 2m utriusque hominis potestatis
tranquillitas ibi In civitatem galilee
Tertium est mentis omnimoda puritas quod
notatur in virginis propria descripcione
ibi Ad virginem desponsatam viro etc
In primo implicatur quod sicut angelus mittitur
pro mentali conceptione incitanda quod est
instinctus divinus Secundo quod mittitur
quia ad animam quietam et bene custoditam
In tercio quod mittitur quia ad mentem
puram Primum patet quia angelus idem
est quod nuncius et ideo instinctus
quilibet quo aliquid intimatur anime intelli
gi potest per angelum sive ille instinctus sit
divinus sive dyabolicus vel humanus etc
Iste autem instinctus ubi est in preambula
tionibus non est quilibet instinctus sed solum
divinus et ideo signanter dicitur quod ille angelus
sit missus a deo Ultimus quod non sufficit
instinctus divinus qualiscumque sed quod sit
vigorosus et fortis ideo signanter
dicitur quod ille nuncius fuit gabriel
qui interpretatur fortitudo dei Ille vi
gorosus instinctus figuratus fuit per
istum spiritum grandem et fortem precedentem
cum appareret helye in monte oreb

in 3o Regum xix° Unde ista sancta animalia
non sequebantur qualemcumque spiritum sed tamen
vigorosum Ezech. primo ubi erat impetus
spiritus illuc gradiebantur Iste autem instinctus
divinus fortis et vigorosus figura
tus est per istum angelum de quo Apoka
x° Vidi angelum dei fortem vola
tem per medium celi ubi per angelum si
gnificatur instinctus et quod addit dei
innuit illum instinctum esse divinum et quod ad
dit fortem notat eum esse vigorosum
Sed ille volavit per medium celi idest per inti
mum secretum anime que dicitur celum iuxta
illud ysa. lxvi° Celum michi sedes est quia
autem ille instinctus sit preparatus ubi ostenditur
Bernardus super Cant. sermone xlvi°
Si inquit amonitus fuero vel foris ab
homine vel intus a spiritu de faciendo
iusticia et servanda equitate talis sa
lutaris persuasio est michi etc Et mentis
adventus sponsi et preparatio quedam ad
digne suscipiendum superum visitatorem
Sic intelligitur instinctum petit sibi mitti An
gustinus primo confessionum cum dicit Age domine
et fac excita et revoca nos accende
rape fragra dulcesce iam amemus
te Secundum preambulum est utriusque
hominis potestatis tranquillitas et hoc con
sistit in tribus Primo in diligenti
custodia et restrictione ut sensus
exteriores sint custoditi ne exteriores
aliquid novi hauriant et interiores
arta conservata vitante non nego
ciari et hoc innuitur in eo quod dicitur
In civitatem Civitates enim diligentissime
solent custodiri ne hostibus introitus
pateant propter quod muri cinguntur
turribus muniuntur et per vigiles cu
stodiuntur Sic fidelis anima debet cum
in castimonie et discipline debet
muniri tam sacre scripture debet cu
stodiri per vigiles angelicos et proprie
circumspectionis diligentia de tali anima
intelligitur illud Apoka xxi° ubi inquit
de civitate ierusalem etc Et post sequitur super
muros tuos constitui custodes idest an
gelicam custodiam Secundo in stabilitate
resolute constantie quod notatur per hoc
quod additur Galilee quod interpretatur

Volubilis sine rota et signat conscientiam bene
ordinatam et volubilem que frequenter volv
itur et revolvitur cum omnibus latebris
eius si quid ibi deo displicuit quod illud
statim repellatur. Item debet esse in lapide
onichino qui tollit oculum donec omne
malum et nocivum repellat sicut enim si
quid est in platea instrumentis rota per
transiens manifestat / sic bona conscientia
quicquid defectus est in anima prodit
et revelat nec mirum quia sequitur mo
tum instinctus divini cum ergo conscientia sin
deresis quod figuratum est in Ezechiele
primo quod quocumque ibat spiritus sequebatur
et rote spiritus enim vite erat in rotis et
sic maxime consistit in tranquillitate
ut dicitur prov. xv Secura mens quasi
iuge convivium sed ergo semper presumit
sceva perturbata conscientia unde Sapientie xvii Ysido
dicit libro soliloquiorum Nulla pena gravior
pena conscientie vis autem numquam esse tri
stis bene vive secura mens tristitiam
leviter sustinet bona vita gaudium
sit conscientia rea semper est in pena numquam
securus reus admissa mens enim male
conscie propriis agitatur stimulis Tercio
in virtutum florigera pullulacione
et hoc notatur per hoc quod dicitur Nazareth
quod interpretatur flos et significat flo
ritionem virtutum et bene sequitur ad cum
sicut ad primum nam sensibus restrictis a stre
pitu exterioris magis potens est anima medi
tare de interioribus et sanata conscientia per ordi
natam victorum strepitum pullulant flores
virtutum sicut enim flores erumpunt virtute
congregata in radice eam descendente ad
ramos sic ex quietate et tranquillitate
erumpit quedam vis ad floritionem virtutum
unde sponsa in Canticis invitans sponsum ad
mentale contubernium ait lectulus noster flori
dus Cant. primo per lectulum intellige mentem
que tranquillitate conscientie in qua sponsus et sponsa
simul cum anima quiescit et ideo dicit noster
Iste lectulus est floridus quia est virtutum
amenitate consitus et resparsus unde
Cassiodorus libro v epistolarum Arborem
quam florere vides que sublime conspicias
viriditate locari sunt trunco suo se
cundum animam reddens inspice sine quo
continet in radice hominum quoque vestibus in a

qua hylaritate decoratur si visceribus
sanis in ante anima nullius sentiat lesione
Si conscientia conscientie sana intus omnibus vi
ribus anime tam intus quam exterius
florent virtutibus et que conscientia sere
nitate vultus exhylaratur sicut dictum est
in 2o Sunt autem virtutum floritionem
... tales Sap. Ecclesiastici xxxix Florete
flores quasi lilium date odorem et flo
... in gratiam Tercium principium est
... omnibus puritas et hec puritas
... consistit Primo in specialiter
... abstractione quod notatur
in eo quod dicitur virgine Cum enim
omnis creatura vanitati subiecta sit
tunc omnes species ad me creato abstracte
vanitati est iuncta et per mentem
ad altiora tendentem abducit quodammodo
et corrumpit / oportet igitur mentem ubi
est in contemplativa esse virginea id est ab huiusmodi
corruptione specierum immunem et abstrahat
et habeat abstractionem hortatur Dyonisius de mystica
theologia c. 1 c. primo dicit Tu autem amice thimotee
forte contricione spiritus derelinque et me
tales operationes et omnia sensibilia
et intelligentia et ad eius unionem
operare qui est super omnem substantiam et cognitionem
et enim excessus tui et omnium immo
derabili mente aufferris et a cunctis ab
solutus ad supersubstantiale divinarum radiorem
aciem mentis coniunge et in hac abstra
ctione perficitur hec beatitudo de qua Matthei
v Beati mundo corde / intellige cor
mundum illud quod est ab omni specie
extranea emendatum talis enim in speculo
videbit et sequitur agnum quocumque ierit
quia virgines sunt Apok. xiiii Secundo
extranei amoris relegatione quod notatur
in eo quod dicitur desponsatam viro Cum
enim anima sine amore esse non potest ut
dicit Hugo videamus anime opus quod vir
gines non sunt desponsate habeant amorem
... quia non sunt de
... virum proprium in quem
... amorem et hec vocatur contineatur
... Eidem enim sunt
desponsate virgini totus amor in uno
sponso qui unice diligit figitur Nota
hoc in virginibus desponsatione ...

amoris eterni religatam. ij Cor. xj°
Desponsavi enim vos uni viro vir-
ginem castam exhibere Christo. Iste
autem unitivus amor anime deo despon-
sate debet esse triplici constantia mo-
dificatus scilicet ut deum diligat ex toto cor-
de quantum ad affectum voluntatis ut in illo sit
affectus quod non separatur [illegible]
tur ps. Renuit consolari anima mea
ex tota anima quantum ad vim appetitivam
inferiorem ut totus appetitus in eo requi-
escat. Unde David ps. Concupivit anima
mea desiderare iustificationes tuas
in omni tempore. Ex tota fortitudine
quantum ad vim executivam ut vis omnis
actus in deo redundat ps. Fortitudo
mea et laus mea dominus etc. Et hec tri-
plex constantia notatur in hiis tribus verbis
que determinant desponsationem virginis
ad eum. Cum enim dixerit eam desponsatam
addit viro per quod datur intelli-
gi illa constantia ex tota fortitudine.
Vir quia ibidem subditur Cui nomen erat
Joseph per quod notatur illa constantia
ex toto corde, quia Joseph interpretatur
augmentum quia dilectio dei in affectu
semper debet augeri et intendi quia ut
dicitur modus dei diligendi deum est
diligere sine modo ut dicit Bernardus. Licet
in effectu sive in actu habeat modum sine
tamen [illegible] semper [illegible]
hoc quod vero subiungit de domo David
per hoc notatur illa constantia ex tota
anima quia David interpretatur vultu desidera-
bilis et tota virtus inferior appetitiva
debet figi in eam in quo est [illegible]
est plenitudo omnium desiderabilium. Tertio
in theorica luminis illustratione quod
notatur in eo quod dicitur Et nomen vir-
ginis Maria: luminis illuminata sive lumine
theoricis. De quo dicit dionysius de celesti
terrena ierarchia. [illegible] est summe sim-
plex in essentia [illegible] multiplex in
efficacia et [illegible]
contemplatorum theorias [illegible]
[illegible] et [illegible] theori-
ca commensuratione [illegible] divinitas
simul [illegible] mensuratas capacita-

Istud signum lumen etiam evidem non
solum est splendidum et intellectualibus
visionibus placidum sed etiam dulce pre
affectibus degustandum. Unde Christus dulce
lumen delectabile est oculis videre solem
et quidem ille primus est intellectuali co-
gnitione quam acquirit. Noster enim se-
raphin instruit cherubin modo ut idem dicit
dionysius ps. Gustate et videte quoniam
suavis est etc. In hoc lumine puritas
mentis perficitur quia ideo mentis te-
nebre purgantur et divina secreta
menti revelantur. Puritate autem huius
mentis luminis non omnes videre possunt
nisi bene disposite et bene perfecte. Unde
Anselmus in prosologion id est soliloquio
vere domine hec est lux inaccessibilis
in qua habitas, ideo non video quia nimia
mihi est. Et tamen quicquid video per istam video.
Istam non valent oculos anime mee
[illegible] intendere ad illam reverberatur fulgore,
vincitur amplitudine, obruitur immen-
sitate, confunditur capacitate. Re-
vela ergo domine te mihi: munda sana il-
lumina tue oculum mentis anime mee
ut intuear te. Recolliget vires suas
anima mea et tamen intellectum nitere domine
hec Anselmus. Hoc lumine illuminata fuit
virgo Maria et ideo quotiens illuminabatur
divinis illuminationibus Luce 2. Maria
autem conservabat omnia verba hec
conferens in corde suo. Non dubium
quin in lumine theoricis etc.

Et ingressus angelus ad
eam dixit Ave gratia
plena dominus tecum bene-
dicta tu in mulieribus.

Premissis preambulis quibus mediis
ad salutationem ubi etiam commendatur
[illegible] sequitur ipsa salutatio in
forma qua mens amorosa familia-
riter salutatur et continuatur sermo
iste ad precedentem [illegible] continuari
ad sermonem [illegible] precedentis videlicet
Missus vero stetit visio in qua parte
mentis ubi etiam acceptos celebrat
[illegible] intimos sui et ideo oportet animam
cum omnibus viribus suis illuc convertere.

Ut illud intimum gaudium et ubi piura
consequatur ut ibi dictum est. Restat modo
videre qualiter verbum eternum in ingressu
suo mentem amorosam dulciter allo-
quitur. Et secundum hoc de verbis premissis
duo notantur. Primum est totalis
mentis recollectio de suis interioribus devo-
tatio virtuosa ad premium ... Et ingressus
angelus ad eam: quo ad eam ingressus
fuisset si ipsa non intus extitisset et quo
verbum eternum admittere egrederetur si non
ipsa intus de se reperiret inveniret. De hac
unitate mentis dictum est in sermone
Medius vestrum stetit. Et secundum hoc quod dicitur
Et ingressus angelus ad eam facta
ad conversionem processus usque ad itur
~~in mente~~ se de mente sequitur. Secundum id
est ubi eternum ad animam allocutio amo-
rosa quod notatur cum dicitur Ave gra-
tia plena ubi sciendum quod licet hec verba
ad litteram dicta sint a Gabriele ar-
changelo ad virginem concipientem
corporaliter verbum eternum. Mistice tamen
accipi possunt ut sint ipsius angeli ma-
gni consilii verbi eterni sponsi anime
ipsam mentem amorosam dulciter allo-
quentis sicut quandoque moveat superna quandoque
per angelum accipi instinctum verbum
divinum. Et me accipio per eundem angelum
verbum divinum et eternum anime sponsum
propter quod sciendum quod deus tripliciter habet se
ad animam amorosam secundum quod est ei
ipse superior proximus. Est enim deus anime
ipse per ipsius instinctus amonitor
Philippenses ... Dominus enim ipse est. Et Apo-
calipsis ... Ego sto ad hostium et pulso.
Et secundum hoc deus dicitur angelus Mala-
chie ... Ecce ego mitto angelum meum et
Est secundo superior per intimam spiritus unionem
Romanos ... Nihil superior est ... salus
quam quod credimus. Unde subditur
Apocalipsis ... Si quis aperuerit ego
intrabo ad ipsam. Et secundum hoc deus dicitur
sponsus anime. Canticum ... Surge propera
amica mea sponsa mea et veni. Et
Est tertio proximus per mediatorem ... ut
sequitur de Apocalipsi. Et cenabo cum illo et
secundum hoc deus dicitur verbum de anima ...

ipsum sicut ipsum verbum de mente ... incipit
... in primo et inveniret ... Ad-
iungitur de precedentibus dictum est de
verbo spirituali nomine sine instinctus
hic deo loquitur ut se habeat ad animam
per modum sponsi. Deinde loquitur
sub nomine verbi. Et benedictus fructus
ventris tui vel ibi Ecce ancilla
domini ut ante deductio istius processus
patent possimus formare quedam
... de illo colloquio spirituali
verbi et anime trahendo verba sponsi
de canticis ... primo secundum tertium et
ad ubi sponsi habet introducta sic
amorosa ... suis viribus ut probatum
bitur est ad intima mentis recollecta
... ingressu ubi eternum et ibi presentiens
et de eius amore ardentissime fla-
grans eidemque intimo osculo uniri
satagens ex totis desideriis prorum-
pens in hec verba. Osculetur me osculo
oris sui ubi postulat unionem spiritualem
verbi eterni cum anima intelligitur oscu-
lantium labia quorum ... duorum quasi
unum spiramen efficiatur: anima
tunc ab eo osculatur quando a verbo
intellectum et affectum quasi duobus
labiis ad ... secundum illud Canticum
... Qui autem adheret deo unus spiritus
est. Dicitur autem osculo oris sui
per hoc intelligitur ipsum verbum sine
similitudinibus quando presente loquitur tamen ... ecce
Iohannes ... Qui me videt me videt et
patrem meum. Unde osculum intra
sponsum ad pedes quoddam ad manus
quoddam ad os quorum primum pertinet
ad incipientes secundum ad proficientes
tertium ad perfectos. Sponsa namque
non quorumlibet sed perfectorum solum personam
gerens non solum qualecumque osculum
sed osculum oris petit dicens. Osculetur
me osculo oris sui. q. d. anima co-
pulatur in intimum amoris spira-
mine verbum patris. Unde ... Osculum
osculum in quo non os viri imprimitur
sed deus hominum unitur loquitur
enim hic sponsa in persona ... non
nominando istum a quo petit osculum
ob vehementiam amoris. Restat

Recipe prefatione [illegible] vnde grande
vestimentum amatum [illegible]
no tirare [illegible] ista que sunt amoris
expressiua obuliare Hic sponsa [illegible]
magis cordi suo diceret obulit osculum
dicens Osculetur me osculo oris sui
et sponsus tanti desiderij amore [illegible]
dens [illegible] osculum meum dulce [illegible]
dicens Ave statim anima [illegible]
gratia quasi odore [illegible]
refecta dicens Meliora sunt vbera
tua vino quod dicit sponsi [illegible]
vberum suauitatis fragrancia [illegible]
pre admiratione quid sit [illegible]
quod tuo nomini correspondet [illegible] Nomine
enim hebreo de ipso delectationes sunt usque in
fine qua de causa adolescentule dile-
xerunt te et hoc nomen per experientiam
est dicitur effusum quasi oleum nomen tuo
exuberantis et nam mea super excede-
tis enim tu hoc quemadmodum cervus velud
per odorem sensi vellem [illegible] suauitate
adhuc examinari et plenius degustare
et tunc sponsus tantum thezaurum suum
fontem gratiarum quasi parata accipiens
dicat Gratia plena Et sponsa
omnem graciam premedito dicat Nisi in
contiuum ipsa per eum immediate copuletur
dulci amplexu vicinius vim adhuc
tantum referens et deinde gratiam acceptam
et adhuc sola se ordinans subdit Tra-
he me post te Sponsus autem desiderio
suo satis faciens dicat Dominus tecum
Licet adhuc sufficiat sic sponsam habe-
dilectam nisi tamen ea similiter amoris pro
rogatiua et quasi familiaris tempus
de cantico commendatur Vero sunt nupte
Extremus de odore vngentorum tuorum
in quo innuitur se de isto familiari tem-
pore alijs adolescentulis velle de
amore sponsi prestare vnde omnes
querentes cum hoc sponse similiter vino
dicunt: trahe me post te in [illegible]
dehinc dicit [illegible] spiritualiter [illegible]
ad alios enim currentes [illegible]

quod dicit curremus tu retro vino per maiori
parte cogitatum solatium Sicut adolescen-
tule nobiscum ita quod omnis quandoque me
similiter trahe ut semper sim proxima
ergo sponsus igitur illam acquiescens
voci eius dicat Benedicta tu in mulieri-
bus. Sit que eum quasi familiaris
sumens sua archana cellarij intro-
ducat ut ipsa glorians dicat Introduxit
me rex in cellaria sua id est ar-
chana sancte trinitatis de quibus pri-
mum anime vinum tante efficacie
quod inebriat omnes potentias anime
ut gratulari omnes vires anime cla-
ment Exultabimus et letabimur in te
tamen omnibus premissis sine primitiis
beneficijs anima amorosa non contenta
pro nichilo se reputat esse sponsam
vbi non est et stat [illegible] etiam ideo subdit
memores vberum tuorum super vino: quod
dicit anima de cellaria tua sine de tuis cel-
larijs quas in [illegible] super hoc tri-
memores sumus vberum tue fecunditatis
quibus fecundari appeto ut fiam [illegible]
[illegible] concipiendo et quia dulcis spon-
sus nichil negare potest dilecte ideo ei con-
gruo dicitur Benedictus fructus ven-
tris tui Expeditis igitur colliguntur
quatuor ex parte sponse que verbum eternum
medio amorose impedit Primum est
vino amorosa ibi Ave Secundum gratia
copiosa ibi gratia plena Tercium
amplexatio deliciosa ibi Dominus tecum
Quartum est prosperitatio gloriosa ibi Bene-
dicta tu in mulieribus Quintum fecundo
fructuosa ibi benedictus fructus ventris
tui! hec de salutatione angelica [illegible]
go quod verbum eternum in hac salutatione
media impedit est vino amorosa quod dicit
Ave: sub audi maria vbi sciendum
est attendendum quod nusquam de scriptura
legitur hoc verbo Ave aliquam fore
salutatam preter christum nisi personas
[illegible] incapatas
[illegible] salutata est maria mater
[illegible] Item hoc vero salutate fuerunt
[illegible] marie que quesierunt christum ad

sepulcrum scilicet maria magdalena et ma
ria iacobi et salome cum hec tres
ad audissent ab angelo dominum sur
rexisse a mortuis festinaverunt in mo
numentum eius occurrit illis dicens Avete
nunc ultra conquo tractatur argumentum
quod sicut sole persone tunc [illegible] maria
Ad literam ille mulieres leguntur salutate
per ave sed spirituali non nulle [illegible]
merentur audire salutationem [illegible]
amorosi ave Ideo convenienter salu
tatione audita apponit maria [illegible]
proposito ponere debemus ave ma
ria / Licet obstant aque [illegible]
angelus illud nomen obticuit quia
beata virgo nunc nuntiavit statim per
assumptionem et ideo nunc non est locus
tristicie sed omnia ei in gaudium sunt
conversa / Licet autem in precedentibus
plura dicta sunt de preparatoriis et
preambulis huius amorose salutaci
et acceptionis mentalis sicut conformes
sunt omnes virtutes celorum et simul
primis precedente Missus est omnia
tamen simul recolligendo breviter de
venitur in hoc nomine maria / quod sic patet
Nam huius preparatoria et preambula de
quibus dictum est in superioribus omnia
reduci possunt ad nomen maria que sunt
terrenorum despectio : celestium revolutio
passivum cohibitio : exterioris amoris reli
gatio virtutum exornatio : divini instin
ctus preventio / spiritualium abstractio
et luminis theoretici illustratio et hec
omnia ut dictum est de hoc nomine maria
dicuntur ratione eius quadruplicis signi
et ratione quatuor mariarum predictarum quas
legimus salutatas hoc nomine ave et
Primo namque hinc est quod maria inter
pretatur amarum mare et ratione huius accipiuntur
prima duo scilicet terrenorum despectio et con
scientie revolutio quoniam omnia transitoria
sunt menti penalia et amara et
unde psalmista Recogitabo tibi omnes annos
meos in amaritudine anime mee [illegible] hec
duo designantur in maria [illegible]
que pompa mundi spreta [illegible]
ris fletibus constantiam [illegible]
Secunda maria dicitur domina et

ratione huius accipiuntur duo alia scilicet passivum
cohibitio quorum utrumque sunt quasi
natio est dua in regno anime et hec de
signantur in maria iacobi que interpre
tatur supplantatrix tunc nomini [illegible]
[illegible] quis supplantat
[illegible] illecebras passivum qui amore ex
[illegible] Tertio maria interpretatur maris stella
et ratione huius accipiuntur alia duo scilicet virtutum
[illegible] quod indicat pulcritudo
[illegible] et [illegible] exornatio hec duo designantur
[illegible] salome que interpretatur reti
[illegible] per virtutes enim et bonum exornatio
[illegible] ponitur in pace secundum illud Luce
[illegible] Cum fortis armatus custodit atrium
[illegible] armatus scilicet virtutibus : fortis vi
[illegible] in pace sunt omnia que possidet
habet etiam maria huius duos filios scilicet iohan
nem et iacobum per iohannem fulgor
virtutum per iacobum labor virium signatur
quia iohannes interpretatur in quo donatio
facta est a domino scilicet virtutum donorum sive
gratie que non nisi per dominum habentur
Iacobus vero luctator interpretatur luctatio
autem virium est cum quodam labore et hec
luctamine Quarto maria interpretatur
illuminata et ratione huius accipiuntur ea ultima
divini instinctus preventio spiritualium abstra
ctio et luminis illustratio omnia enim p[er]
tinent ad aliquam supernaturalem illuminationem
et ista significantur in maria matre domini
Ipsa enim tota divinis instinctibus agebatur
a spiritibus istis ad contemplationem crebro
abstrahebatur et in contemplatione lumine
theoretico fruebatur patet igitur quod solum
ille mentes que nomen habent maria sa
lutantur a verbo hac salutatione
ave maria / dixi etiam quod legitur quod est
hoc nomine sunt salutatis sed multe
alie quam maria quia omnes que a
marie salutate sunt hoc verbo precarum
magna letitia et gloria sed christus hic
salutatus est pro maxima contumelia
et ignominia et ideo hec sanctum est ut li
[illegible] ave inferre salutaret nos
[illegible] unionis et gratie at
[illegible] nos [illegible] faciet sue glorie
[illegible] maiorem evidentiam est sciendum

q tu aue sonat quasi sine ve: tria
ve erat scilicet [illegible] generis humani scilicet ve
concupiscentie ve desidie ve ignorantie
que tria tangit bernardus in sermone
de aduentu domini Primus inquit fra-
giles ad resistendum debiles ad ope-
randum faciles ad seducendum Si co-
namur resistere vincimur a malo re-
[illegible] Si temptamus facere bonum
deficimus Si discernere volumus [illegible]
et malum decipimur Et hic [illegible]
defectus et impie excluditur [illegible]
per illud aue amoriferum quo [illegible]
dominus salutat eam amorosa [illegible]
scilicet ve excluditur ab istis [illegible] amo-
rosis virtute istius salutationis
ubi annichilat tantam debilitatem
in eis ut non tam faciliter possint decipi in
aliquos defectus culpabiles Secundum
est ve scilicet desidie et includitur [illegible]
confortationem ut bonum operantes faciliter
non deficiant iuxta illud Gal vi o bonum
autem facientes non deficiamus et de istis
duobus figuratum est i regum x ubi
dicit eliseus ad saul cum unxisset eum
in regem Invenient inquit te tres viri
qui cum te salutauerint dabunt tibi
duos panes id est duplicem confortatio-
nem ad resistendum Tres viri sunt
tres persone qui omnes cordialis amore
salutant eam licet specialiter vero attri-
buebatur propter naturam assumptam hii autem
cum eam salutauerunt dabunt ei
duos panes scilicet duplicem confortatio-
nem ad resistendum malum aliud ad
operandum bonum Tertium ve scilicet ignorantie
excluditur per diuinam inspirationem
qua mens ita eruditur ut faciliter
decipi non possit quod patet ex salutatione
marie facta elizabeth que fuit tante
efficacie virtute prolis diuine quod eli-
zabeth audita salutatione eius que
predicta fuisse repleta ubi etiam mox
incepit prophetizare ut patet luce [illegible]
hoc triplex ve per suum aue ab [illegible]
expellet ipse hic vos aue [illegible]
bis dignatus est salutare vel semel

Nomine virginis cum assidentes dice-
rent aue rex iudeorum math xxvii
et hoc protulit ex confusione [illegible]
[illegible] ve Rex autem est qui se ipsum
[illegible] mala et facto
[illegible] salutatus est scilicet vero [illegible] nomine
[illegible] iuda qui eum tradidit eum dixit
Aue rabi id est magister math xxvi et hoc
[illegible] ut per suum magisterium ex-
[illegible] ve ignorantie etiam per
[illegible] dicitur aue salutat ille
[illegible] dilectio ut ipse salutaret suos
amorosos discipulos per aue scilicet veritatis
et intelligentie Modo aliter potest introduci
hec particula aue maria In omni salutatione
optatur aliquod bonum adesse cum dicitur dominus
dominus custodit te ab omni malo vel aliquid
simile Sicut autem vox aue quod est sine
ve optatur abesse malum explicite et sono
vocis scilicet in efficacia ubi optatur adesse
bonum implicite hoc est in salutatione
qua virgo etiam salutat fidelem animam
apte apponitur Aue maria Quintum autem
quod quadrupliciter ve subiectum est genus
humanum quo infecit omnes fructus vi-
res anime quod quidem quadruplex
ve abstergimus a boua et tribus vero
etiam auferendo illa ve in salutatione
sua hoc nomen eua mutat in aue lit-
teras recusando Primum est concupiscentie
quo inficitur concupiscibilis quantum ad pro-
nitatem mali Secundum est ve desidie
quo inficitur irascibilis quantum ad di-
fficultatem boni Tertium est ve extolle-
ntie quo infecta est rationalis [illegible] propter
appetendi Quartum est ve ignorantie
quo infecta est rationalis scilicet potentiam applic-
atam de primis duobus quarto et quinto
patet primo ultimo de tertio patet quantum ad presump-
tionem vero [illegible] hoc autem quadruplex ve
restauratur in hoc nomine maria cum
eius quadruplici interpretatione et desi-
gnatur per hoc mariam enim [illegible]
dona gratuita dantur tali anime
contra quadruplex ve predictum
Primum donum est amaritudo pro re
[illegible] de lege enim communi est
[illegible] in peccatis delectantur sed hic

anime sobrio eterni sic suscepti datur ex
privilegio quod omnibus temporalibus vel terrenis
delectationibus vertitur in amaritudinem et penam
cuius racio est Si enim talis anima ut
potest que meretur salutari ave a christo
valde amorose habeat aut et intense
amans non potest dicere nec cogitare nec de
sidera nec audire nec videre quicquid
est displicabile amato hinc est quod
mens non potest sine amaritudine et afflic
cione quecumque sunt displicabilia sunt
culpabiles sustinere Unde beata virgo
cum audisset ab angelo se filium dei con
cepturam turbata est que res demo
quia cum virginitatem deo voverat
ita quod omnibus actibus qui pertinent ad cor
poralem matrimonialem cedent omnibus meri
amaritudo et pena Ex quo patet quod qui
dum pepones egypti sapiunt signum
est mente illam non esse dispositam
ad salutationem ubi enim est sincera
ordinata dilectio tali anime est amara
res sit carere talibus delectationibus
est ei delectabile Unde Augustinus in
confessionibus Quam subito in fitum est dulce
carere suavitatibus nugarum et quas
prius metuis amittere erat michi amit
tere est gaudium et hic notatur in hoc
nomine maria margarita / Secundum est prom
ptitudo in bonorum operacione nisi alie
nim fragiles et desides sumus ad bene
operandum Unde apostolus ad Ro vii capitulo Non quod
volo hoc ago Et contra mentis asseritur
domina ut domine omnibus passionibus
corporeis et desidiam inducentibus
et hic notatur in nomine maria quod inter
pretatur domina designatur per mariam
iacobi huius enim anima luctatur iam
suppeditavit predictum omnes omnes de
ducentes ab hoc nos et postea prompte
et faciliter operatur bona sicut apostolus
quod dominus omnia possum in eo qui me confor
tat Phil iiii capitulo Tertium est rectitudo inten
cionis vel affectionis ordinacione huius
enim michil sibi querit sed omnia querit
et refert ad deum dicens non nobis
nobis domine non nobis sed nomini tuo
da gloriam Et hic notatur per mariam ...

dicitur stella maris sicut enim nante
respiciendo stellam illam dirigunt
se cum illa in navigatione sua Sic anima
intendendo deo omnes operaciones suas
dirigit et ordinat deum quod signatur
per maria salomee que interpretatur
retribucio omnibus Nam anima recogno
scens omnia a deo omnia sibi debuit
ordinando omnia ad ipsum Quartum
est limpitudo veritatis agnicione
talis enim animam ipsum verbum eternum ea
salutando docet omnem veritatem secundum quod
dicit ipse sancto Ioh xvi capitulo Cum autem
venerit docebit vos omnem veritatem
et hic notatur in hoc nomine maria quantum
ad eius quartam interpretacionem Illuminata
enim illuminata et signatur per quartam
mariam scilicet matrem domini quia omni sa
piencia tota illuminata fuit Premissa
aut quatuor dona gratuita que an
thoniana sunt beata virgine et quodam
suo modo sunt cuilibet fideli anime
salutatione ubi enim digna comprehe
duntur sunt etiam xxx iiii Ego ma
ter pulchre dileccionis et timoris et agnicionis sa
piencie immerite que omnia hic tanguntur
in mente quam salutat Est enim pulchre
dileccionis prompte ad operandum bonum
quantum ad secundum et timoris ad abstinendum
malum quia per timorem dei recedit
a malo quantum ad primum et agnicionis
sive divine veritatis quantum ad quartum et
sancte spei quo mens originatur
ad deum dirigitur quantum ad tertium

Gratia plena et ubi tangitur
tertium verbum quod verbum eternum
impedit anime scilicet subarratio
sive donatio copiosa hec
enim amorosa suscepta a spon
so in hac salutacione osculo
quo iam sponsalia sunt firmata
quam subarrari a sponso donatione
desiderans ei eius commendatur in hoc
verbum premisit Meliora sunt ubera
tua vino Nunc prudentibus oratori
bus qui ut facilius impetret quod
petit commendatione premittit et sponsi
eius desiderio satisfaciens Non quid

aliquod portare dominum ut ambulantis [illegible] vel zona castitatis aut bursa [illegible] ei impartitur secundum Thomam thesaurum [illegible] ei appetens et habundancia omnis boni spiritualis eidem pro arra largitur [illegible]

Gracia plena. Et valet aut plenitudo gracie conveniat cuilibet anime amorose videndum est. Secundum est enim quod plenitudo gracie attenditur penes ca[illegible] capacitatem subiecti prout plenum [illegible] cuius capacitas est repleta [illegible] et liquore. Unde Origenes [illegible] omne anime receptaculum [illegible] nina replebit. Ubi tangit quod [illegible]

Prima an talis anima cum sit gracia plena possit proficere et plus crescere in graciam. Videtur quod non quia tunc non esset plena. Alia quod est an talis anima debeat stare contenta et non amplius desiderare graciam. Et videtur quod sic quia plena recipere ad [illegible] non potest simul. Contra hec est error quorundam dicencium quod talis anima non debet ultimus proficere nec debet ultra desiderare de gracia. Secundum enim quantumcumque anima viatoris sit perfecta et plena adhuc tamen semper proficere potest et debet desiderare de gracia quod ex racione status viatoris quoniam in illud deficit a perfectione bone beatitudinis et ad maiorem ad graciam sicut ad terminum. Unde dicit Apostolus ad Philippenses: Non quod iam acceperim aut iam perfectus sim sequar autem si quo modo comprehendam. Ubi dicit Glosa: Nemo fidelium et si multum profecerit dicat sufficit mihi quia enim hoc dicit exit a via ante finem. Unde beata virgo postquam audiverat ab angelo quod esset gracia plena adhuc per modum maiorem graciam accepit unde angelus subiunxit Spiritus sanctus superveniet in te et ad hoc quod dicitur repugnat plenitudini. Dicendum enim quod duplex est capacitas una naturalis et hec potest impleri totaliter. Alia dicitur obedientialis scilicet quod recipere a deo et hec capacitas non potest impleri quia quicquid deus [illegible] facit adhuc semper [illegible]

recipiendi a deo. Et ideo quantumcumque anima proficiat in gratia tanto magis hec capacitas extenditur et amplificatur et hec extensio fit formaliter per ipsam [illegible] effective ex deo. De hac plenitudine potest exponi illud [illegible] de muliere illa que [illegible] super se et super filios suos [illegible] vasa tamen propria quam accommo[illegible] plena. Sic anima devota se [illegible] sui recollecta super se et [illegible] ut dictum est supra replebitur [illegible] solum ad capacitatem sue conversionis [illegible] quod per vasa accommodata significantur. Secundo plenitudo attenditur penes redundanciam virtutes interiores et exteriores quibus mens ita repletur quoniam quod per redundanciam quasi ad omnes vires conservatur et etiam extra se ad proximos per doctrinam et bonam exemplaritatem. De hac plenitudine dicitur Genesis xxvii: Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni.

Unde Origenes loquens de beata virgine nescio inquit que licencia dona intrat dum amor dei debet se impendere etiam illas partes anime quas in[illegible] dicitur sicut vegetativa et sensitiva et similiter potest dici de quolibet anima perfecta cuius figura Axa filia Caleph petivit irriguum superius et inferius. Sic anima perfecta non est contenta habere graciam superius in mente quasi habeat [illegible] plenitudine quod etiam redundat in vires inferiores. Tertio plenitudo attenditur penes communicationem caritatis eterne superne. Ecclesiastici xxiiii: In plenitudine sanctorum detentio mea. Et potest dupliciter intelligi.

Uno modo scilicet participationem mutuam in caritate superna quoniam quilibet iustus particeps est alterius meriti. Psalmus: Particeps ego sum omnium timencium te. Alio modo scilicet communicationem actualem in imitacione virtutum quam beatus Bernardus exponit illud verbum dicens: Merito ex plenitudine sanctorum detentio est mea. Nam non defuit fides patriarcharum spes prophetarum zelus apostolorum constancia martirum castitas virginum fecunditas coniugatorum puritas angelorum. Et talis anima bene potest dici gracia plena etc.

Dominus tecum, ubi nota
tertio quod ubi etiam impedit
anime quod est ubi et anime
amplexatio deliciosa per eum
anima amorosa ubi etiam osculo
lo salutata [...] plenissime
sub arcuata adhuc nullatenus contenta
nisi et sponsi amplexibus continue
dulcius constringatur. Fit enim sponsus
sicut avicula delicata quia [...]
vit tenere in manum evolat et [...]
se elongat. Dicit unus etiam [...]
mentis ictu velud [...]
diu teneri patitur evolat [...]
ut queratur audivimus. Tenens quod sponsa
dilectum evolantem sequi ad insequendum
considerans impotentem se ab eo trahi pe
tit dicens Trahe me post te. Sed dulcis
amplexandum tua deliciosissima presentia
michi subtraheris. At vero sponsus eius
voti acquiescens dicit Dominus tecum
q. d. ne timeas quod ego a te recedam
semper ego dominus tecum sum ysa. xliij.
Elegi te et non abieci te ne timeas
quia ego sum tecum. Notandum quod dominus
est cum anima tripliciter. Uno modo ubique et per
naturam quo deus dicitur esse in omnibus
rebus per essentiam potentiam et presentiam
secundum gregorium super can. per essentiam
quia inquantum est omnibus ut causa es
sendi per potentiam vero inquantum eius
potentie omnia subiciuntur. Sed per presentiam
inquantum omnia sunt nuda et aperta
oculis eius. Quo modo est cum qualibet fi
deli anima. Unde ij petri primo Maxima
et preciosa promissa donavit nobis
deus ut per hec efficiamur divine nature
consortes et sicut deus est cum anima
per graciam consolatiue eam visitando continue
et spirituali ita operatur cum ea secundum illud
esse secundum. Ysa. xxvj. Omnia opera
nostra operatus es in nobis domine
hinc est quod omnia opera meritoria sancta
attribuunt deo et non homini. Unde apostolus
prima Cor. xv. plus omnibus labo
ravi non autem ego sed gratia dei mecum.
Tertio sunt per illapsum deificum quo
modo solum est cum perfectis. Unde dixit an
gelus ad gedeon Dominus tecum fortissime.

Iudith vij. Gedeon significat viros
perfectos et fortissimos spiritu et interpreta
tur circuiens, dicitur qualiter sunt viri con
templativi qui per contemplationem circuiunt
uterum illud paterne fecunditatis de quo
in psalmo Ex utero ante luciferum genui
te. Et aliud perfectorum personam gerit sacer
dos in missa cum salutanti populum et di
cit Dominus vobiscum et cum spiritu tuo
[...] intelligit intimum nientes
[...] sufficit sacerdoti tantum in
[...] tractanti quod dominus sit secundum
[...] suo et communem graciam
[...] est de quo sicut est cum ceteris
omnibus fidelibus quos ipse prelato
quibus preest dicit Dominus vobiscum et
ideo sibi non videtur quod sit tecum
sed dicitur et cum spiritu tuo q. d. et dominus
sit tecum non sicut nobiscum sed plusquam
nobiscum et ampliori modo et sollempniori
modo quam nobiscum secundum quem modum lo
quitur dicit Augustinus in sermone ex persona
angeli ad beatam virginem Dominus
tecum sed non sicut mecum sed plusquam mecum
Bernardus super can. sermone xxxij.
Non omnis anima contenta erit sic
affecta et dilecta nisi quam presentia
sponsi sicut et ceteris insit et specialiter
per congruentiam intimis illis affectionibus
atque ipsis medullis cordis celitus
illapsum sentiat habeat quod presto quem
desiderat non figuratum sed infusum
non apparentem sed afficientem nec dubium
quin eo iocundiorem quo intus non foris
. Cum ergo dicitur et cum spiritu tuo impor
tat ampliorem modum divine presencie quo
dominus est cum viris perfectis. Et scripta est
illa cum suo cristo ij Thimo. iiij. ubi
sic dicit apostolus et dominus ihesus cristus
cum spiritu tuo hunc modum divine presencie
cum anima amorosa tangit Bernardus loquens
in quodam ostendit dicens Tu eras interior
intimo meo et superior summo meo. Sicut
eciam modum divine presencie et tactum
dulcissimi sponsi et amplexum amori
secundum ubi etiam experta fuit amorosa
anima. Hugo de sancto victore
in de arra anime sic dicens quid est

inquit illud dulce quod in eius recordacione
aliquid me tangere solet et tam vehe-
menter et suaviter afficit ut iam tota
quodammodo anima ipsa aliena et atta-
cti quod nescio incipiat eum exhilarat
conscientia in oblivione venit preterito-
rum malorum cor illuminatur desideria iocun-
dantur iam alibi nescio ubi me esse vi-
deo et quasi quibusdam amplexibus
amoris intra teneo sed nescio quid
illud sit et tamen illud [illegible]
et nunquam perdere toto animo [illegible]
bere [?] quodammodo [illegible]
ne recedat ab eo quod semper amplecti
desiderat et quasi in isto omni desiderio
fine sit exultans summe et ineffabili-
ter exultat nihil amplius querens semper
sic esse volens. Nunquid ille est dilectus
meus. Respondet Hugo vere o anima iste
est dilectus tuus qui visitat et venit
invisibilis venit occultus ut tangat
non ut videatur, et ut non totum effundat
se degustandum se tibi prebeat non
ut impleat desiderium tuum exemplo per
pendere [?] modus iste singularis quo-
dammodo est in mentibus amorosis per
suam presentiam licet invisibilis etc.

Benedicta tu in mulieribus
ubi dicitur quarto quod in hac
salutacione verbum continuum im-
pendit anime quod est pro-
gratia graciosa non enim suffi-
cit sponse habere dilectum suum nisi
apud peccatis singularis prerogativa
privilegii cum sponso familiaritatis
conveniat ab eo vinculo quasi unita ha-
beretur propter quod dicitur canticorum in
odore unguentorum tuorum signanter
dicit de odorem quia divina dulcedo
in hac vita non percipitur pleno gu-
stu sed quasi per odorem Sponsus
ideo eius desiderio currunt animis Bene-
dicta tu in mulieribus quasi diceret et si cetere
anime amorose et fecunde sint bene-
dicte tu tamen pre eis omnibus co-
niuncte et singulariter benedicta in quo
notatur privilegium singularis pro-
gationis que sequitur singularis

prerogativa attenditur penes tria
primum penes singularitatem divine dul-
cedinis seu dilectionis. Deus enim cuiuslibet
amorosam ita singulariter diligit quod
ipsam in omnibus et omnia in ipsa dili-
git propter ipsam et nihil sine ipsa diligit
unde Hugo de arra anime affectanti
… et solam singulariter diligit a di-
lecto sic ut o anima vel privilegio sin-
gularis … Hoc tibi prescribit quod sponsus
tuus in omnibus diligit te et omnia dili-
git propter te ac perficit singulariter et unice
diligit te quia nihil diligit sine te. Ubi
… quo ille amor dei possit dici
singularis cum unus sit tamen communis est om-
nibus presertim cum omne divisum in plura
sit minus quia virtus unita fortior est
seipsa dispersa. Respondetur quod obiectio
bene curret de amoroso carnali sed
secus est de amore sponsali et maxime
de deo cuius amor propter divine simplici-
tatis omnia unitus est et indivisibilis
Et ideo deus omnia diligit et ipsam
animam de omnibus diligit vide Hugo
ubi supra. Iste inquit amor unicus est
non privatus nec tamen solitarius par-
ticipatus nec divisus sed communis et
singularis sed victorum simul et singulare
totius nec participatione discrescens
nec usu deficiens nec tempore vetera-
scens antiquus et novus affectu desidera-
bilis experiencia dulcis fructus eterne
iocunditate plenus. Hec dicta licet ex
predictis bene probetur indivisibilitas
amoris dei non tamen arguit eius sin-
gularitas quia eadem ratione singulariter
diligit qualibet animam bonam etiam
unumquodque perfectum. Addit dicendum quod sicut
est de ydeis divine mentis que realiter quod
ad essentiam pertinet sunt omnino simpli-
ces sicut et ipsa essentia ratione quod impor-
tant respectus ad creaturas quarum
sunt exemplaria sic sunt alie et alie
Sic per dicti in proposito de amore dei qui
licet unicus sit et simplex ex parte
ad deum et tamen respicit hanc et hanc
animam sub aliqua ratione singulariter respicit
unam quia non aliam unde qualibet perfecta

sponsa dicit sponsus Cant. vi. Una est
columba mea perfecta mea. Secundo
attenditur penes singularitatem duorum
donorum desponsationis. Secundum enim evidentiam
est sciendum quod donorum dei quedam sunt commu-
nia ut ea que dicuntur [illegible]
ut sol et luna [illegible] et [illegible]
similia. Alia vero sunt specialia que non
omnibus sed cuidam conceduntur [illegible]
ut columpna nubis et manna [illegible]
gressa sunt et interdum fides et [illegible]
et huiusmodi conceduntur fidelibus. Alia
vero sunt singularia ut ea que uni-
cuique in propria persona impensa sunt
ut abrahe fides david mansuetudo
salomoni sapientia sampsoni fortitudo
Job patientia petro principatus apostolorum
paulo apostolatus gentium. Iohanni privi-
legium amoris beate virgini fecundi-
tas virginalis et similiter est de sin-
gulis devotis quod quedam sunt dona dei
ita quod sibi singulariter quam nulli alteri
secundum istum modum competunt. Aug. Exemplum
familiare est in facie humana quia
quamvis facies humana est indita naturaliter
aliqua distinctio similitudinis quod nulla sibi quo-
ad omnia similis invenitur. Sic etiam est
de facie mentali ut est ut de quolibet confessore
cantatur Non est inventus similis illi
qui conservaret legem excelsi et ratione huius
singularitatis cuilibet demerito competit
singularis ratio de premio. Unde quilibet
sanctus in patria habet premium secundum
aliquem modum singulare quod non est datum
alio sancto et exinde salvatur quod quilibet
sanctus de suo festo in singulari commen-
datur. Hoc est etiam quod singularitas me-
ritorum et premiorum relucet plerumque
in effectu. Unde aliquibus [illegible] personis
devotis credo aliquas apparitiones et reve-
lationes que tamen non fiunt aliis in
eodem gradu caritatis vel maiori
existentibus. Similiter quedam sancte mulieres
clarent miraculis quibus non claret
aliis etiam maioris meriti et premii
sicut beatus Nicolaus plura operatur
miracula quam sanctus petrus cuius ratio
colligi potest ex dictis. Hoc etiam ipsi in-
venerunt aliquo singulari modo
igne [illegible] nobis [illegible]

super [illegible] non omnibus eodem modo
data est gratia petro thomas in
latere Iohannes in pectore petrus
in [illegible] paulus de tertio celo
[illegible] huiusmodi graciam assequuti sunt
[illegible] thomas in fundamento fidei
Iohannes in loco caritatis paulus
in [illegible] sapientie petrus in luce vite
[illegible] sponsus vult [illegible] magis [illegible]
[illegible] singularitatis donum deo
[illegible] ita tu singulariter
[illegible] sub ditione. Unde
[illegible] anime competit dicere
[illegible] Cum tu domine singulariter
in spe constituisti me. Tertio attenditur
penes singularitatem dominice providen-
tie et curationis quia deus ita singular-
iter curam videtur habere de anima amorosa
quasi circa eam solam occupetur etc.
Vide hugonem ubi supra. Sic et ego in-
videtur [illegible] cuius [illegible] ita me
attendo quod si est personas dicere quod anime
nichil agat deus quam ut mee saluti
provideatur et ita totum ad custodiam
meam occupatum eo video quasi omnium
oblitus sit et in soli vacare velit
semper se presentem exhibet semper paratum
offert quocumque verto me non me
deserit ubicumque fuero non recedit
quicquid egero presens assistit. Et hec
singularitas etiam donatur deo quod
Benedicta tu in mulieribus. In mulieri-
bus cultus magnam curam requirit
sit ad ornatum anime ergo dei promissione
magna opus est. Unde talis anima
figurata est per Iudith que de cultu
muliebri ornata interfecit holofernem
Iudith xv. Unde ei dictum est Benedicta
tu filia a domino deo excelso Iudith xiii.
Et benedictus fructus ven-
tris tui etc. Et licet hec clau-
sula non sit de isto evangelio sed hic
locum inseritur propter [illegible] ex devotione
tamen [illegible] expositionis adiun-
[illegible] ubi notatur quod tunc
[illegible] virtute sue salutationis
[illegible] anime amorose quod est
fecundas fructuosa. Cum enim anima
virtute [illegible] clausule ad singulare
familiaritatis sponsi sit recepta et

in sponsa pre [illegible]
non contentabitur nisi fiat [illegible]
etiam propter quod fecundari a sponso
desiderans dicit Memores uberum [illegible]
super vinum Sponsus non [illegible]
etiam ardore suorum desideriorum [illegible]
quasi compaciens et negari [illegible]
anime quicquam nesciens [illegible]
suavissimo connubio [illegible]
ingrandat et fecundat [illegible]
tas adolescentule [illegible]
anime que elizabeth [illegible]
in laude tam [illegible]
rumpit dicens tu elizabeth [illegible]
fructus ventris tui quod [illegible]
clausula predictam scilicet benedicta [illegible]
in mulieribus quod etiam elizabeth de [illegible]
congruitatis istarum duarum clausu-
larum fecundari enim est proprium mu-
lierum coniugatarum et ideo tu [illegible]
Ubi etiam conceptum fecundata potius
vituperatur quam virgo nomen enim
virginis ex sui [illegible] qualibus
fecunditatem excludit Unde de corpa-
libus nomen virginis est laudabile
ex eo quod dicit [illegible] corruptionis
de spiritualibus ubi fecunditas potest esse
absque corruptione nomen virginis est
laudabile ex eo est vituperabile quod
fecunditatem excludit Unde de spirituali-
bus maiorem perfectionem indicat nomen
mulieris quam virginis quia ut sic
ita importat fecunditatem tamen
non excludit corruptionem quam tamen
de corporalibus locum habet vel eadem
eadem clausula legitur deuteronomii xxviii
Ubi dicitur Si audieris vocem domini
dei tui ut custodias omnia mandata
eius Et sequitur Benedictus fructus
ventris tui Ista autem benedictio [illegible]
debetur hiis qui adimplent omnia
mandata dei que [illegible] non ma-
xime quibus [illegible] mandatum dilectionis
nisi de contemplatione et [illegible]
illa benedictio quia dicitur Benedictus
fructus ventris [illegible]
competit [illegible]

ventris anime venter anime [illegible] me-
[illegible] ista virtus con-
[illegible] in superiori parte mentis anima
[illegible] ubi etiam de qua dicit beatus
[illegible] Tu domine dedisti
[illegible] anime mee suum [illegible]
[illegible] ubi te [illegible] ibi te
[illegible] ipso et super me
[illegible] fructus est ipsum ubi
[illegible] conceptum In fructu quidem co-
[illegible] primo quod habet [illegible]
[illegible] quod [illegible] aliqua ex-
[illegible] ceptio aut ubi etiam est
[illegible] attingibilis in [illegible]
[illegible] de supra in primo sermone
[illegible] monebitur in [illegible]
Secunda habet [illegible] delectabilis et ubi
etiam [illegible] habet omne delectamentum
suavitatis Suavitate de [illegible]
fructus [illegible] illa felix anima
[illegible] Cantica primo Et fructus eius dulcis
gutturi meo Hunc fructum desideratissimum
[illegible] super eodem [illegible]
Dei [illegible] domine fructu dulce [illegible]
vite anime mee alia est attolle
desiderium [illegible] sanctifica [illegible]
Impiutribilis [illegible] purifica affectum
suavius [illegible] letifica animam iste fructus
est benedictus [illegible] essentiali
benedictione [illegible] qua ab eterno
benedictus est a patre [illegible] benedictus [illegible]
ab eterno in [illegible] filio [illegible] affluit
que causat super affluendo in nobis
benedictionem suam et [illegible] dicit benedictus
[illegible] nobis [illegible] ipse nos benedicat
Unde apostolus Ephesiorum primo Benedictus
deus deus et pater domini nostri ihesu christi
pater misericordiarum et deus totius
consolationis qui consolatur nos in omni
tribulatione nostra [illegible] fructus sue co-
solationis nobis concedat ihesus christus
Que cum audisset turbata
est in sermone angeli
eius et cogitabat qualis
esset ista salutatio [illegible]
[illegible] ubi etiam [illegible] mente
[illegible] salutatione [illegible]
[illegible] anime mutua collocutione
[illegible] collocutio [illegible] colligitur

Tercium est mentis devote per salutacionem [illegible]
turbacio. Cum enim quia [illegible]
tacione ubi etiam dimitta [illegible]
nisi de contemplacione [illegible]
diu persistere non potest [illegible]
cogitans pregustatam dulcedinem [illegible]
nunc invenit se destitutam [illegible]
turbatur. Et hec turbacio dimittitur [illegible]
quod Maria turbata est in sermone [illegible]
angeli et cogitabat qualis [illegible]
salutacio. Est autem mens [illegible]
hec tam grandis sicut [illegible]
Cum Cristus anima que [illegible]
desiderat intrare conscienciam et [illegible]
sui dei presenciam suspirare et [illegible]
eius semper talis nisi anima [illegible]
an vel presenciam ichena adtempus [illegible]
horribilibus penalibus se dimittat quam
prius spiritualis huius gaudii gustata sol
suavitate querere denuo illecebras
vel potius carnis molestias sensualiter
repetere inplacabiliter repetere curiositate
dico autem vobis michi est quod nimis formidet
quisquis hic huius in periculo acceperit cum
ne contra delictus necte hic egredi [illegible]
et carnis consolacionem ymo dissolucionem
vrsum [illegible] carnalium sensuum sustine
tumultus racionem mentis [illegible] confortatur
nescit quippe verum etiam quam animosa
dum turbata dimittitur sed protinus eam
confortat et consolatur cum dimittit an-
gelus domini deitati timentium eum et eri-
piet eos confortet quia eos occulta quadam
inspiracione sua sibi denuo presenciam
familiarius expollicendo quod notatur
ideo quod dicit angelus Ne timeas Maria
invenisti enim graciam apud dominum. Ecce
conspiciens in se hat pollicitacionem sibi
factam respirat interim anima et hoc
dicit signanter Cum vero iterum quod turbata
fuisset ergo quod dilectus declinaverat confestim
ad vocem sponsi liquefacta est et consolata
Pessulum ostii hospicium meum aperui
dilecto meo et ille declinaverat [illegible]
subdit Anima mea liquefacta [illegible]
lectus loquutus est quesivi et [illegible]
illud invenerunt me custodes [illegible]
serunt me et vulneraverunt me [illegible]

[illegible] filie Jerusalem
[illegible] quia amore langueo
[illegible] quo vero dicit origenes [illegible]
[illegible] ut audio felicissima affatus
[illegible] liquefacta liquescit enim dum [illegible]
[illegible] dulcescit ut suavitate mea spo-
sus [illegible] si quid humidum et liquidum
[illegible] carnale est timor proprius timor
[illegible] liquescat cum tanta gloria
[illegible] ipsam conscienciam [illegible] timore
[illegible] contineret sed in solo deo
[illegible] desiderat et cum summis [illegible]
[illegible] determinari [illegible]
[illegible] verum est quod detestas
[illegible] te deum et accipiet
[illegible] est mentis sollicitosa per-
turbatio mentis cum [illegible] pollicita-
cione accepta fiducia et [illegible] con-
solacione liquescitur studio desiderio
[illegible] qui [illegible] affectus consola-
cionis ubi complexa [illegible] Receperat
aliqualem consideracione proprie infir-
mitatis sed anima fiducia considera-
cione divine bonitatis unde sola inter-
gat dicendo interrogatio enim eius
est desiderium [illegible] et hoc dicitur
[illegible] quod dixit Maria ad angelum quomodo
fiat istud quoniam virum non cognosco quasi diceret
anima liquescitur non cognosco in me
robur tante virtutis per quod intelli-
gitur ut sua pollicitatio expleri in
me non valeat sed hic erit dicta virtute
sicut dicit ipsa defecit caro mea et
cor meum. Et de isto etiam modo de quo hic
sponsus interrogat [illegible] expediri a verbo
ipso [illegible] in prosa dicens Ecce
nunc domine deus meus doce cor
meum ubi et quo te querat [illegible] et quo
te inveniet domine si hic non es ubi
requiram absentem si autem ubique es cur
non video presentem sed certe habitas lucem
inaccessibilem et ubi est lux tua inacces-
sibilis et quo accedam ad lucem inacces-
sibilem [illegible] subdit Misere conatum et
[illegible] te quia invaleo [illegible]
[illegible] re-
[illegible] ideo quod Audientibus an-
[illegible] responsum

In mente est aliquis [illegible] revela[tio]
ipse enim revelat [illegible]
Spiritus sanctus superveniet in te et vir-
tus altissimi obumbrabit tibi [illegible]
enim ille revelationes que fiunt a[illegible]
hic de contemplatione velud umbra [illegible]
rev[elationis] beate visionis que erit [illegible]
Ubi super Canticum sermone [illegible]
enim lumine divinum sit [illegible]
celsissimum super sensibus [illegible]
ut dicit Dyonisius [illegible]
deo decet fieri revela[tio] [illegible]
templatione oportet quod illud [illegible]
nobis obumbretur et [illegible]
generale participatione ut [illegible]
[illegible] Et hic est quod dicit [illegible]
[illegible] quod lumine [illegible]
[illegible] respicere nisi obnubilatum [illegible]
[illegible] ideo [illegible] ubi sup-
[illegible] angelus de splendore [illegible]
glorie glatur [illegible] sanctus [illegible]
unit de umbra christi et bona umbra
que [illegible] temperat [illegible]
et [illegible] [illegible] aut de more
revelationi obumbrata fuerat per
illam obumbrationem in transfigura-
tione montis Synay in quo [illegible]
apparuit Moysi et Helye etc.

Ecce ancilla domini fi-
at michi secundum
verbum tuum etc. Ubi
[illegible] ultimum de quo [illegible]
ubi de mente perficitur quod
est mentis amore in deum
[illegible] transformatio [illegible] de store
[illegible] prolatione beata virgo suam
voluntatem perfecte in divinam voluntatem
transformavit et tunc mox fuit
virgo [illegible] mater [illegible]
[illegible] carne fit et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] transforma[illegible]
[illegible] transit [illegible]
et formaliter [illegible]
et quia ymago [illegible]
[illegible]
[illegible]
vita [illegible]
mox de mente [illegible]

[illegible] in qua mons virginea mirificatur. [illegible]
[illegible] quod hystoriace et realiter [illegible]
[illegible] possit a qua [illegible] ubi etiam
[illegible] virgo Maria spiritualiter
[illegible] [illegible] anima pura
[illegible] ubi ut dicit Augustinus
[illegible] Qui fecit voluntatem
[illegible] meus frater soror et mater
[illegible] membris sit transformatus
[illegible] Nos revelata fa-
[illegible] speculantes in eadem ymagi-
[illegible] Et nota namque [illegible]
[illegible] velatus velamine figurarum
[illegible] velamine peccatorum et mali
[illegible] velamine spere extranee
[illegible] [illegible] Soli autem perfecti
sunt facie revelata de quibus dicit apostolus
Nos omnes perfecti revelata facie gloriam
domini speculantes scilicet in contemplatione
ubi deus videtur quasi in speculo que semper
[illegible] recipit et ipsam transformat et de
forma in formam transsumit scilicet de umbra
obscura in lucida in eandem ymaginem
increatam quam speculantur angeli ut sit
ymago dei [illegible] sicut dicit glosa
Transformamur in eam claritate sicut ima-
ginis create de qua creati sumus et hoc est
quod dicit glosa Cum autem in quod habet trans-
formatione ad perfectum venerit haec ymago
renovata tunc similes eum [illegible] et hec
transformatio notatur in hiis verbis Ecce an-
cilla domini ubi [illegible] duo que in omni
transformatione requiruntur scilicet [illegible]
[illegible] et a quo accessus [illegible] ad quem Re-
cessus [illegible] a quo [illegible] transformatione
est [illegible] omnimoda [illegible] nichil an-
[illegible] quod notatur in eo quod dicitur Ecce
ancilla domini ancilla enim [illegible]
sit [illegible] quod [illegible] sit talis anima
tota annichilata et super mortua est
[illegible] illud apostoli Mortui estis et vita vestra
abscondita est cum Christo in deo [illegible]
[illegible] ad terminum ad quem est divine nature
[illegible] assimilatio quod notatur in eo
[illegible] fiat michi secundum verbum tuum [illegible]
[illegible] anima et verbum quod fit [illegible]
[illegible] Transformer ego in te
[illegible] advertendum quod per illud
[illegible] [illegible] sunt ab eterno
[illegible] fiat lux [illegible]

Et ibi fiat idem est quod factum est quia
ipse dixit et facta sunt ipse mandavit
et creata sunt [illegible]
quia verbum dei anima [illegible]
tota annichilata [illegible]
fiat [illegible] verbum dei [illegible]
ideo fiat hunc [illegible] creatione [illegible]
erit [illegible] transformatione [illegible]
[illegible] qui ex nichilo [illegible]
ne annichilatam transfor[illegible]
autem transformatio est [illegible]
sit quod anima transeat [illegible]
talis et redemptione quia [illegible]
ue [illegible] ubi etiam [illegible]
[illegible] quandam formalem assimilationem [illegible]
[illegible] sicut [illegible] forma [illegible]
cum artifex artificiatum signat quod fiat [illegible]
similiter ipsius [illegible] simili gradu [illegible]
sit annichilata sibi mortua et electa et
quasi pre electa ex millibus et [illegible]
non est [illegible] talis anima inter omnes
mulieres et non dicit quod specialiter eligit
[illegible] quia talis electio non est specialis
sed est singularis quia possibile est
aliquem diligi et eligi super omnes
qui tamen non diligitur ab omnibus diligentibus
et eligentibus ab omnibus aliquem est ab omni
dilectione et electione ipsum intendere
et preter ipsam omnes et nullam diligere
sine ipsa et hec singularitas electionis
et dilectionis figurata est in Hester
que inter multas puellas et ab omnibus
sola unice dilecta et electa fuit ab
Assuero rege [illegible] regina virgine
tali cantatur in ecclesia Elegit eam deus
et preelegit eam et ideo de tali simi
litudine et exemplaritate dicitur
Exo xxv° Inspice et fac secundum exem
plar quod tibi in monte monstratum
est et non dicit fiat in secundum verbum tuum
quia anima per hoc transformata fit
[illegible] ipsum [illegible] quia induit assimilationem
etiam formaliter quia per illud [illegible]
[illegible] ubi in anima elevatur [illegible] anima
et transit in deformitate [illegible]
assimilationem [illegible]
[illegible] induit similiter [illegible]
solis [illegible] illustratur [illegible]

[illegible] quod assimilatione anima [illegible]
[illegible] dicit Daniel [illegible]
[illegible] conformatur [illegible]
[illegible] perfecte conformatur voluntati
[illegible] tanta unione ut sit unus spiritus
[illegible] deo [illegible] apostolum de hac conformatione
[illegible] dicit [illegible] super Cantica [illegible]
[illegible] conformitas [illegible]
[illegible] similis per naturam [illegible]
[illegible] se exhibet [illegible]
[illegible] est ipso [illegible] perfecte diligit
[illegible] conformitate [illegible]
[illegible] sanctitate [illegible]
[illegible] ille [illegible] contactus
[illegible] est [illegible] plene [illegible]
[illegible] velle et nolle unum facit spiritum
[illegible] nobis [illegible] ille que [illegible] unio
[illegible] in quadam prelibatoria
[illegible] sed in patria perficietur bea
[illegible] visionis comprehensione etc.

Exurgens autem Maria
abiit in montana cum fe
stinatione in civitatem
Iuda et intravit in do
mum Zacharie et salu
tavit Elizabeth. [illegible]
[illegible] perfectis hec vicissitudo
attenditur ut semper post otium con
templationis sequatur negotium [illegible]
[illegible] Cum enim beata virgo fuit in
suprema perfectione super omnem puritatem
[illegible] ipsa concepto dei filio non
dubium quin in maximo [illegible]
[illegible] exurgens abiit in
montana ad [illegible] prepara[illegible]
Elizabeth et [illegible] in [illegible]
tria principaliter describuntur primum
[illegible] secundum [illegible]
[illegible] virtuosus [illegible]
[illegible] audivit [illegible]
[illegible] devotius [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] necessi[illegible]
[illegible] ipsam salutavit
Exurgens autem
[illegible] abiit in mo
[illegible] contempla
[illegible] unde dicitur

Contemplatiuis [illegible]
mea exurge p[ro]pera [illegible]
et ridit virgo [illegible]
Abyt d[e] motana quo ia[m] deo pl[e]
nis ad supiora co[n]scenderet [illegible]
eam sequamur Notandu[m] [illegible]
pregnates pondere fetus [illegible]
vix p[ossu]nt ire i[n] plano s[ed] b[ea]ta [illegible]
ascendit vide e[st] [illegible]
nat actus mater [illegible]
nabatur virgo p[ri]mo
ad festinatone [illegible]
ra amica mea for[mosa] [illegible]
ba mea et veni [illegible]
in vrbem que sita e[st] [illegible]
bitaret forte aliquis [illegible]
concepto v[er]bo et[er]no iuit ad v[isitandum]
elizab[et] et ad ea tanto tempore ma
nsisset videtur e[ni]m q[uod] h[oc] fecit ad ex
plorandu[m] si vera e[ss]ent que sibi
fuerunt dicta per angelu[m] sicut
illi exploratores Iozue q[ui]bus
d[ictu]m e[st] ad motana [a]scendite. Re
spondendu[m] e[st] s[ecundu]m Ambro[sium] q[uod] hoc
fecit b[ea]ta virgo no[n] quasi incredula
de oraculo ut zacharias no[n] merita
de nu[n]cio quia sciuit eu[m] e[ss]e angelu[m]
no[n] dubitans de exemplo sibi dato
de elizab[et]. Sed p[ro]pt[er] assignari d[e]upl[ex]
ratio questi[onis]. p[ri]ma e[st] ut per hoc
virgo h[um]ili[tatis] off[iciu]m exerceret sciebat
e[ni]m se tanta[m] gr[ati]am non nisi p[er] humili
tatem meruisse vide[licet] q[uod] plena
fuit omnibus virtutibus t[ame]n de sola
humilitate gl[ori]abatur dicens [Quia] re
spexit humilitatem ancille sue et ideo
postq[ua]m ip[s]a [illegible]
p[ri]mo matris [illegible]
se exercere volu[it] [illegible]
ritate in [illegible]
opere exerce[re] [illegible]
no[n] de [illegible]
bu[m] recogno[scens] [illegible]
m[atre]m h[oc] q[uod] ma[ter] [illegible]
me [illegible]
q[uod] audierat [illegible]
dni laudaba [illegible]
ou[m] eciā [illegible]

[illegible] ut ip[s]a elizab[et] se[n]i [illegible]
[illegible] exhiberet obseq[uiu]m virginis
[illegible] mulieres sedulitate q[uod] pre
[illegible] exhibe[re] cognatis
[illegible] perfect[e] exi[gi]t q[uod] quie
[illegible] sit homo et quato ma[gis]
[illegible] [co]ntemplationis profectu[m] ma[gis]
[illegible] temptare exemplu[m] ab
[illegible] q[uod] exhibetur exigi
[illegible] opera vite active p[ri]mo
[illegible] pro tempore insudar[e]
[illegible] ma[ter] e[ti]a[m] ubi effecta no[n]
[illegible] vite active subtraxit
[illegible] fortius talibus insti
[illegible] quod e[st] contra istos delicatos
[illegible] se super gressos op[er]a vite
active si e[ni]m vi[r]u[m] q[ua]m aliquis homo
fuisse exemptus ab actibus exteriori
bus virtuosis [ra]tione [co]ntemplationis
utique fuisse b[ea]ta virgo s[ed] ip[s]a posita
in sublimissima p[er]fectione ex con
ceptione filii dei mox a contempla[tione]
exurgens iuit ad actione[m] vn[de] Ambro[sius]
Maria que dutinus penetralibus
v[er]sabatur no[n] a publico virginitatis
pudor no[n] a studio asperitas montiu[m]
no[n] ab officio prolixitas itineris re
tardauit. Secu[n]da ratio e[st] ut exsu[m]
p[ci]ta Iohannes p[er]ficer[et] et h[ec] ratio spe
cialit[er] respiciat causa[m] ta[m] diuturna[m] ma
sione[m] quia v[idelicet] mansit ibi circa tribus
mensibus ut subditur in textu. vnde
dicit Beda. Ex no[n] solu[m] familiaritas
e[st] q[uod] tam diu b[ea]ta v[ir]go cu[m] elizab[et]
mansit s[ed] et tanti vati[s] profectus
Nam et si i[n] p[ri]mo ingressu tantus
profectus extitit ut ad salutatione[m]
marie exultaret infans et repleretur
sp[irit]u sancto mater infantis [quan]tum
putamus usu tanti t[em]p[or]is s[an]c[t]e marie
adisse p[rese]ntiam. Ex quo etia[m] docemur
[illegible] mores p[er]fectius debemus
[illegible] diffinire et no[n] duos so[lu]m
[illegible] quare festinant. Vide[tu]r q[uod] p[ro]pt[er]
[illegible] p[ri]mo p[ro]pt[er] virginea[m] pudicitiam
[illegible] virgo videretur in publico
[illegible] Ambro[sius] Discite virgines non
[illegible] demorari in plateis aliquos

Inpubliti misce sermones [illegible]
xpi adhuc leticia letantes [illegible]
introduxit sicut fecit [illegible]
postquam enim viderat [illegible]
ab angelis desiderari [illegible]
ipse dixit lancea [illegible]
tis nunc residuum [illegible]
magis quam nicasse [illegible]
beata virgo nunc festinavit [illegible]
sicut erat leta pro voto [illegible]
pre gaudio et tanto [illegible]
dio ut tempora dulcis [illegible]
sue voti gaudium [illegible]
Iohannis clausus d [illegible]
dubium quin in ipsam elizabeth [illegible]
xpi sicut vide xpi [illegible]
tante leticie potuit beata virgo dicere
illud Gen xxi risum fecit mihi deus
et omnis quicumque audiebat corridebat
mihi. Quam felix fuisset qui dicto tunc
obviam eam habuisset et vocem
salutacionis ab ea recepisset. Tercia
propter misterii instanciam ut sic cito sub
veniret elizabeth in obsequium misterii
divina ut dicit ambrosius. Nescit tarda
molimina spiritus sancti gratia. Quarto
propter pueri scilicet iohannis frequenciam
quia ut dicit aug. Ihesus qui occultus
erat nasciturus festinavit de ventre
matris iohannem sanctificare. Quinto
propter intelligentiam spiritualem ut detur
intelligi quod necessaria est festinacio
ibi qui vult ad perfectionem attingere.
Unde apostolus ad hebreos. Festinemus ingredi
festinemus illam requiem. Et ad Rom
quo sit currere ut comprehendatis. Et contra
dicitur fatuis virginibus que non
festinanter venerunt Nescio vos et ideo
intrare ad sponsum non potuerunt. Item
dubitatur de eo quod dictum est In civitate
iherusalem quomodo hoc sit verum cum domus
zacharie non fuit in iherusalem quod
est in tribu beniamin [illegible]
quod scimus quod sicut audivimus [illegible]
quam fuerit ibi nazareth [illegible]
ad tres leucas que faciunt [illegible]
liaria theutonica et mirum est quod [illegible]

[illegible] distancia properare
posset nisi quia scribitur assumptis
[illegible] deliberacione
[illegible] mirum quia tempore partus maiorem
distanciam venit quia bethleem
distat a iherusalem ad tres leucas adhuc
[illegible] veniendo de nazareth quam di
[illegible] ipsa venit unde ambrosius
[illegible] maria ab officio pro
[illegible] non retardavit domus
[illegible] distabat a iherusalem ad du
[illegible] fere quia [illegible]
[illegible] in hystoria et potuit
veniens ad nazareth
[illegible] iherusalem et inde bis sicut
[illegible] in quo erat domus za
charie. Vel aliter dicitur quod iherusalem non est in
tribu iuda sed beniamin verum est
sed hic iuda non est nomen tribus sed
regni ut dicit magister in hystoriis. Deinde
ponitur virginis humilis ingressus
quia introivit in domum zacharie
cum tamen elizabeth gravidam pregnanti
iuvencula decet mater et in quo virginis
humilitas denotatur quod maior venit
ad minorem unde ambrosius in humi
litate quam angelo exhibuit hominibus
quoque exhibere curavit. Deinde po
nitur reverendus virginis affectus
Et salutavit elizabeth. Et prior ipsa virgo
salutacionem exhibuit propter duo primo
causa humilitatis unde ambrosius Igitur
quanto castior virgo tanto humilior
sine nomine fuit sermonibus. Secundo
causa [illegible] quia ut ibidem dicitur
[illegible] ad inferiorem ut inferior
[illegible] maria ad elizabeth [illegible]
[illegible] respiciat
[illegible] ubi seniores
[illegible] superiores quando
[illegible] respiciat
[illegible] ubi salutacio
ut de alma maria
[illegible] de superiori
[illegible] salutaverit
[illegible] verisimile
[illegible] salutacionis angelice

[illegible]
sibi [illegible] [illegible] sibi [illegible]
Vnde mater quod per [illegible] ut [illegible]
infra dicetur / Notandum autem [illegible]
beata virgo mansit ibi [illegible]
ibidem tribus mensibus [illegible]
fuit Iohannes ut dicit glosa [illegible]
dicitur et legitur in libro [illegible]
beata virgo levavit [illegible]
net solum ut dicit [illegible]
[illegible] tam [illegible]
tanto tempore [illegible]
[illegible] effectus sine [illegible]
si in primo adventu [illegible]
sunt repleti multo tamen [illegible]
tam tanta mora [illegible]
Et in domum suam / Nota [illegible]
[illegible] dicunt hic de virgine [illegible]
eius imitatione facere debemus primo
quod surrexit surgamus et nos a desi-
diis [illegible] in quibus morando dormi-
[illegible] est iam nos de somno surgere
vnde apostolus surge qui dormis et
illuminabit te Christus / Surge mane et
apprehende arma lucis et exurge
a mortuis / Secundo abiit in montana
ascendamus et nos in montana appe-
tendo celestia vnde Gen. [illegible] In mon-
te salvum te fac et secundum apostolum Si con-
surrexistis cum Christo que sursum sunt
querite / Tertio festinavit: festinemus
et nos quia non habemus hic manen-
tem civitatem sed futuram inquirimus
vnde [illegible] festinemus ingredi in
civitatem regnem / Quarto venit in ci-
vitatem iuda / Ingrediamur et nos ci-
vitatem vnde [illegible] civitate [illegible]
tuam celestem [illegible]
runt tribus [illegible]
nomen eius [illegible]
Iudas enim [illegible]
[illegible]
beda sic [illegible]
confess[illegible]
virgo [illegible]
Sic enim [illegible]
ut tamen [illegible]
dicit in [illegible]

[illegible] laudis [illegible] penetret et [illegible]
[illegible] fidei spei et caritatis [illegible]
[illegible] mensibus [illegible] commorare et
[illegible] intravit in domum zacharie non
[illegible] [illegible] variabatur magis
[illegible] [illegible] dei zacharias
[illegible] interpretatur / Sexto salutat
[illegible] salutemus et nos elizabeth
[illegible] solo deo salutate
[illegible] statuendo qui solus re-
[illegible] rerum in bonis ut dicit
[illegible] enim dei mei salutatis
[illegible] et
Et factum est ut audivit sa-
lutacionem elizabeth exulta-
vit infans in utero eius
et repleta est spiritu sancto
elizabeth Et exclamavit
voce magna et dixit Be-
nedicta tu in mulieribus et benedictus
fructus ventris tui Et vnde mihi
hoc quod mater domini mei veniat
ad me Ecce enim ut facta est vox sa-
lutacionis tue in auribus meis ex-
ultavit in gaudio infans in utero meo
Et beata que credidisti quoniam perficientur
in te que dicta sunt tibi a domino
Secundo ponitur virginee salu-
tacionis effectus Et tanguntur
tria primo tangitur puerilis
exultacio cum dicitur Et factum
est ut audivit secundum glosam
ordine nature prior ioha-
nes exultavit quia prior sensit gra-
ciam quia sicut illa marie sic ille
domini adventum vidit enim propheta et au-
divit exultavit infans scilicet iohannes
quia enim quod lingwa non poterat
animo exultante salutat et gestu
corporis quasi gestiens exurgere domino
suo eius erat precursor tripudiat et
[illegible] domini officium precursoris
[illegible] et tunc impleta fuit illa pro-
[illegible] facta zacharie et iohanne
[illegible] sancto repleri deberet adhuc
[illegible] matris sue Et nota quod exple-
[illegible] gracie qua Christus accepat
[illegible] salutacionem virginis

gratiam sanctificationis in Johanne que
ultimus redundabat in matrem [illegible]
ponitur elizabeth sanctificatio [illegible]
et repleta est spiritu sancto [illegible]
glosam origenis quod non prius [illegible]
spiritu sancto repleta [illegible]
filius replet matrem et [illegible]
magna: spiritus enim [illegible]
clamare nec loqui [illegible]
clamare matrem voce magna [illegible]
insignum magne affectionis [illegible]
magnum dei [illegible] sancti [illegible]
unde infra quia fecit [illegible]
potens et sanctum nomen eius [illegible]
[illegible] dictos qui erat [illegible]
Tertio ponitur elizabeth vaticinatio ibi
Et benedicta tu in mulieribus et benedictus
fructus ventris tui prophetat enim ma
tris [illegible] spiritu secundum glosam ubi
elizabeth quatuor facit primo profert
benedictionis vaticinium et hec fuit duplex
quia primo benedixit virgine 2o prolem
benedicendo virgine dicat benedicta inter
mulieres non solum ante sed inter benedictas be
dictione insignis ut dicit glosa Et hec
clausula satis exposita est supra [illegible]
Est notandum secundum glosam quod apparet ex isto
quod etiam elizabeth ipsa verba angeli ad ma
riam dicta per spiritum intellexisse quod pa
tet ex quod eandem benedictionem angelus attu
lerat et ubi angelus sua benedictione
terminaverat ibi elizabeth inchoaverat
sive intonavit Ex quo convenit quod eodem divino
instinctu utraque fuerit demonstratio incar
nationis edocti tam angelus quam elizabeth
Ex quo patet quod beata virgo per salutationem
suo ministerio salutationis angelice cru
[illegible] et transfudit in elizabeth [illegible] tanta
enim efficacia virtutis impressa erat
virgini illud ave ab angelo quod ab ore
suo ave progrediens singulare pro
effectu gratie ultimus in alios redundavit
unde sibi [illegible] convenebat dicere
illud psalmi Diffusa est gratia in labiis tuis
Deinde [illegible] Et benedictus fructus
ventris tui secundum glosam Non sicut alii
homines benedicti sed sicut ut apostolus qui
est super omnes benedictus deus in secula
et per quem benedicti [illegible]

[illegible]
ut sit [illegible] ad precedentem
[illegible] dixit enim benedicta tu inter
[illegible] deinde quasi interrogatione et pro
[illegible] Et benedictus fructus
[illegible] Consuevit enim sacra
[illegible] et pro qua accipere unde est
[illegible] benedictus qui venit in nomine
[illegible] et illuxit nobis // Et
[illegible] dicitur fructus
[illegible] qui sine pre
[illegible] autem homines qui
[illegible] suscepit eorum
[illegible] ut dicit Bern. in
[illegible] fructu ventris tui po
[illegible] tuam ubi xpistus est
[illegible] David et eundem
[illegible] fructus absque semine fuit
ipse xpistus Iste autem fructus ventris
dicitur benedictus multipliciter primo
in flore unde precessit quia sicut odor
ex flore sic xpistus ex florida virginis
carne conceptus est Cant. flores fructus
honoris et honestatis Secundo est
benedictus quia est speciosus in decore
quia candidus et rubicundus Cant.
n.o Dilectus meus candidus et rubi
cundus et in psalmo Speciosus forma
pre filiis hominum Tertio quia suavis in
decore Cant. primo In odore unguen
torum tuorum currimus Et Gen. Ecce
odor filii mei Quarto quia preciosus
in valore quia fuit redemptio totius generis
humani in Pet. 1o Non corruptibilibus auro
et argento redempti estis sed precioso
sanguine agni immolati immaculati
Quinto fuit [illegible] benedictus fructus quia
[illegible] enim vigorem vite
[illegible] a morte eterna eos
qui [illegible] quod bene figuratum
est per lignum vite Nota etiam quod quinque
fructus colligimus [illegible] virgine
[illegible] est ventris [illegible] exaltatio
[illegible] comitantur de quo
[illegible] et hic
est [illegible] afflictos et
[illegible] non hunc
[illegible] est [illegible]

Venit bersabee ad regem salomonem
id est maria ad christum ut ei loqueretur
pro adonia id est peccatore unde [illegible]
Genuit hec o homo [illegible]
est opus ut hic est protectio [illegible]
Sicut turris david collum tuum que edi-
ficata est cum propugnaculis mille clipei
pendent ex ea. Collum enim ecclesie per quod
iuncta est capiti beata virgo propugnacula
sunt virtutes quibus [illegible]
diabolus. Mille clipei sunt [illegible]
protectionis qui [illegible]
mativa fortium quia [illegible]
in spirituali bello [illegible]
armetur. Et tunc [illegible]
devotio qua habet christus [illegible]
nomine ut de omnibus [illegible]
diceretur. Et qualis autem hec [illegible]
misterii expositionis hec supra de expositione
misterii evangelii primi. Secundo
prodit magne amirationis misterium
ibi. Et unde mihi hoc ut mater domini mei veniat
ad me q. d. secundum glosam. Magnum bonum
mihi accidit quod mater domini veniet ad me
[illegible] aliter unde mihi hoc id est quibus meri-
tis mihi hoc ut mater domini mei veniat
ad me: sic humiliter et devote reverenter
ad suam ancillam. Nota quod elizabeth fecit sicut
faciunt omnes sancti quia quanto plus per
dona dei exaltantur tanto in se profun-
dius humiliantur ad propria semper indignitatis
fragilitate se retornando. Sic per elizabeth
participato dei beneficio de adventu christi et
virginis ad amirationem tante dignitatis
domini erga se completa super propria fragilitate
ex profundo humilitatis prorumpit de misterio
sue admirationis dicens unde mihi hoc. Nec
mirum quia dicit in glosa Ambrosius spiritus
sanctus fecit ecce domum dedit elizabeth
ut matrem christi cognosceret prophetie et humilitatis
virtute ei prestitit. Exhibet eos humilitate
Johannes quem tunc elizabeth habebat in utero
post ea se humiliabat dicens ego a te debeo
baptizari et tu venis ad me. Et alibi
Cuius non sum dignus [illegible]
menta eius solvere [illegible]
devote quia habent humiles [illegible]
mundam [illegible]
quid de regulis [illegible]

corruperet ut ad eum venire deberemus pluri-
[illegible] superbia de cogitatione ta-
[illegible] non eras quia te ipsum de-
[illegible] despiciatur lotus
[illegible] venit qui suo creator
[illegible] non despiciat et nos
[illegible] qui de terra sumus
[illegible] reginam humiliter
[illegible] mundum quia christus secundum
[illegible] de celo et ea venit de virgine
[illegible] Johannem ut ex virtute sa-
[illegible] commineret de elizabeth matre
[illegible] exultavit dicens unde mihi hoc
[illegible] hic per que signa potuit
[illegible] elizabeth quod beata virgo esset im-
[illegible] quod sicut de conceptu naturali
sunt signa naturalia quibus hii qui
[illegible] sunt de talibus coniecture et
dicturum qualis sit conceptus pre-
gnantis. Attendit enim expertus mulieres
qualiter se habeat in motibus qualiter in
in passionibus qualiter et quid loquatur
qualia aspiciat qualia desiderat qualia
sompnia habeat et multa talia. Sic de
conceptu virginis spirituali signa sunt
supernaturalia quibus potest cognoscere sub-
limitas sui fetus. Non enim virgo habuit
consuetas pregnantium passiones quia
ut dicit Ambrosius. Nichil tortuosum
in oculis marie nichil in verbis protervum
Non gestus fragilior incessus lasci-
vior non apparuit vera tumor ventris
propter paruitatem fetus ut patet de evangelio
precedenti in expositione litterali [illegible] fuit
patuit. Signa vero quibus hoc cogno-
sci poterat ex hiis que dicuntur de evangelio
colliguntur puta quia spiritu sancto im-
pellente virgo habuit quia abiit fe-
stinanter in montana et intravit humiliter
domum salutavit elizabeth reverenter
exultavit infans mirabiliter de [illegible]
elizabeth similiter laudavit virginem excel-
lenter et ipsa virgo laudavit dominum
ardenter quia ex hiis novis et miris
signis credendum est quod quod nascetur
ex te sanctum vocabitur filius dei. Dicatur
ergo cum elizabeth videntes hec signa
et legentes unde mihi hoc quod mater domini
[illegible] veniat ad me miserum peccatorem.

angustia enim est amarum mare dans ei
amaritudinem contritionis venit ad oppres
sos per protectionem angustia [illegible]
eos venit ad tribulatos per consolationem
Angustia maris stella est confortans na
vigantes unde beatus augustinus [illegible] ma
ria succurre miseris: ecce primum [illegible] pu
sillanimes: ecce secundum: [illegible] flebiles
ecce tertium Tertio revelat [illegible]
Ecce enim ut facta est vox salutationis
tue in auribus meis vox [illegible]
bine simplicitatis vox virginee [illegible]
vox amene suavitatis: [illegible]
quid enim aliud venat [illegible]
lutaret que salutationem [illegible]
de utero et effectum angelice salutationis
gerebat unde Lucas non [illegible]
in auribus meis vox enim tua [illegible]
et facies tua decora: et bene dulcis
quia tua dulcedine fecit salutare
et tripudiare infantem scilicet iohannem
de utero materno unde dicit glosa
Ipso momento quo vox intrat ad aures
corporis virtus spiritualis intrat cor audientis
et non solum matrem sed et sobolem vehementer
amor attenditur unde subdit exultavit
infans in gaudio in utero meo hec exultatio
enim beatum augustinum fuit tamquam matri domini
reddita scilicet resalutatio Sed dicet aliquis
quo infans de utero matris potuit usum
rationis Respondit beatus augustinus quod hoc factum
est miraculose adeo fuit enim in isto
puero accelleratus usus rationis et vo
luntatis ut intra viscera matris iam
posset cognoscere credere et sentire et etiam
consentire et hoc est attribuendum mira
culis divine potentie vel aliter posset
non incongrue dici secundum beatum augustinum quod hic
infanti Iohanni non congruerit usus
rationis non habuit sed exultatio ista non
fuit divinitus procurata ad designandum
aliquid ut dicit beatus augustinus potuit autem
esse figuratio rei tante a maioribus
cognoscende ut a rei cognitione non enim
dicit exultavit in fide infans in utero
meo sed exultavit in gaudio videmus
enim salutationem non solum parvulorum sed
peccatorum utique dicit aliqua fide vel re
ligione vel quatuor [illegible]
veniente sed quia hec exultatio fuit [illegible]

[illegible] miraculosa ut [illegible]
[illegible] non dubium quod [illegible]
[illegible] fuit sine infans cognoscit sine no
[illegible] devotum esse
[illegible] extollitur virginis preconium
[illegible] Et beata que credidisti non sicut
[illegible] zachariaas qui dubitavit
[illegible] verbis angeli non propter aliquod
[illegible] elizabeth venit et ideo futura
[illegible] Nota quid bonum
[illegible] virgine matre
[illegible] presentantur vite presente
[illegible] paries que iam con
[illegible] paries ut ge
[illegible] consequenter salutem
[illegible] sunt tibi a domino scilicet per angelum
[illegible] elizabeth spiritu sancto
[illegible] cognoscit ea que dicta sunt
[illegible] per angelum Et nota secundum Gregorium
quod elizabeth prophetavit de presenti de preterito
et futuro de presenti quia eam matrem
domini appellavit [illegible] in hoc
de preterito cum dicit beata virgo que cre
didisti de futuro cum dicit quoniam perficientur
in te que dicta sunt tibi a domino Et

Et ait maria Magnificat
anima mea dominum et exultavit
spiritus meus in deo salutari
meo Et Tertio ponitur virginis
in dei laude devotus affectus
cum dicit Et ait maria magnificat anima
mea dominum Secundum glosam beata virgo au
dita confusione elizabeth quod beatam predicabat
matrem domini appellavit fide fortem
laudavit non amplius tacere per do
na que percepat et que virginali pu
dore acceptum erat aliud silentio tege
batur Iam congruo tempore patefecit
inde prorumpit in canticum letificandum
Magnificat anima mea dominum etc. Et
nota quod mulieres consueverunt dicere canticum
domino quidem [illegible] fecit [illegible]
et plus omnibus [illegible] hec virgo ma
gnificavit dominum [illegible] mulier que
[illegible] fuit maria soror
moysi [illegible] maris rubri domino
[illegible] glose enim magnificat
[illegible] virgo amplius
magnificare potuit que pectus [illegible]

[illegible] sicut mare [illegible]
[illegible] Secunda alia mulier fuit de-
bora que cecinit canticum [illegible]
ctoria inimicorum Judith [illegible]
potuit amplius magnificare dominum
qui cecca natus [illegible] est [illegible]
uida et yppocrita [illegible] dicit fecit [illegible]
brachio suo Tercia mulier [illegible]
canticum domino fuit anna [illegible]
tem meruit fecunditatem [illegible]
samuelem magnificat [illegible]
exultavit cor meum [illegible]
Sed hec virgo amplius [illegible]
dominum que fecunditatem [illegible]
legum manente virginitate [illegible]
licet que magnificavit [illegible]
que caput holofernis [illegible]
precinite domino in tympanis [illegible]
Sed hec virgo potuit amplius magnifi-
care dominum quia ipsa contrivit caput
antiqui serpentis quod dicta impletum est
quod dicitur genesis iii. Mulier con-
teret caput tuum Debet igitur tantum
virgo de omnibus beneficiis tam excellentibus
exhibitis omnes vires suas gratiarum actione
impendit ut dicit augustinus loquens in persona
virginis Magnificat anima mea dominum
quod tantis muneribus me dominus sublimavit
ut nullo officio lingue explicare possit
sed totum animi interioris affectum in agendis
gratiarum laudibus offerentem quod sentio
quod discretio eius magnitudinis contemplando
eius preceptis observandis impendo Co-
prehendit autem omnes vires subanima
et spiritus comprehendunt vires inferiores
comparatione ad corpus spiritus enim impor-
tat causam superiorem anime Sed vires superio-
res quibus recipitur supra se dulce-
dinem contemplationis Primo ergo ponitur
anime magnificatio cum dicitur Magnificat
anima mea dominum Secundo super additur
spiritus exultatio et inde convincit dictum
laudatio quia ergo spiritus meus exultavit
in deo anima dominum magnificat et ergo [illegible]
Preter illud ut plus anima magnificat quam ex-
ultet spiritus quia nisi [illegible]
[illegible] non possumus [illegible]
ficare non est [illegible]
deus [illegible]
detrimentum [illegible]

[illegible] sine ore sine ope ut dicit glo-
[illegible] magnificatur [illegible] deus non quod vir-
[illegible] ei adiungit sed quia ma-
[illegible] anima nostra que ad
[illegible] est facta sine creata
[illegible] conformat quem e-
[illegible] in ipsum imitando
[illegible] participatione ma-
[illegible] sit ut istam
[illegible] splendide honorum colore fa-
[illegible] emulatione virtutis
[illegible] exprimere Tunc ergo anima
[illegible] quia ymago dei que est
[illegible] magnificatur scilicet virtutum magnitudine
[illegible] sicut si ymago depi-
[illegible] divinus cum sit magnus
Notandum quod deus magnificatur
[illegible] in beneficiis primo ipsa beneficia
deo attribuendo ysaie xxvi. Omnia opera
nostra in nobis operatus es domine prima
Cor. iiii. Quid habes quod non accepisti
Secundo pro ipsis deo gratias agendo
Eccl. primo ad locum unde exeunt flumina
scilicet beneficia revertuntur per gratiarum actiones
ut iterum fluant Tercia ipsa per nos
ostendendo math. xxv. Domine quinque ta-
lenta tradidisti mihi Deinde ponitur spiritualis
virginis exultatio Et exultavit spiritus
meus in deo salutari meo quod dicit glosa
quia terrena cura et prosperitas non
emollit me nec adversitas frangit
deo sola illius memoria me delectat
in qua salus reperitur eterna Et nota
secundum glosam quod primus virgo pertinet ad
patrem 2o ad filium quem appellet virgo
salutare suum Et dicitur salutare du-
plici modo idem est quod salvator alio modo
idem est quod salutis causa et utrumque com-
petit dei filio Habet autem salutari virgo
habuit causam exultationis plusquam
alie creature quia paradisus exultat
in filiis Et licet ipse sit salutaris omni
omnium singulariter tamen fuit salutare
virginis ut supra tactum est Mora-
liter secundum glosam sicut carne est una
mater [illegible] secundum spiritum omnium fidelium fides
[illegible] anima concipit
[illegible] et castimonia
[illegible] sicut anima marie

ut deum magnificet / sic quoque in simili
spiritus marie exultet in deo salutari
suo. Deinde subiungit causam [illegible]
dicti primi quare [illegible]
mea dominum et dicit cum [illegible]
spexit humilitatem ancille sue [illegible]
secundi et quia exultauit [illegible]
dicens Ecce enim ex hoc [illegible]
omnes generationes. Anima [illegible]
Comparatur 2m quod vocatur anima [illegible]
dei / sed anima iniquitatis [illegible]
contemplacioni diuine [illegible]
dei / quod ergo dicit et anima respexit [illegible]
ancille sue quod licet beata virgo [illegible]
in se omnes virtutes ut supra [illegible]
de nulla tamen nisi de humilitate [illegible]
per omnia dona tantarum gratiarum [illegible]
dicens Et anima respexit humilitatem ancille
sue. Non dicit nobilitatem vel altitudinem
quia deus humilia respicit et alta a lon
ge cognoscat. Unde origenes velut nobili
tas que [illegible] et [illegible] generatur non
pulchritudinem non fallacem gratiam sicut enim
que fallax et vana est pulchritudo non
potentiam quia deus deposuit poten
tes de sede et exaltauit humiles non sapientiam
quia stultam fecit deus sapientiam huius
mundi prima Corinthiorum i. Non virginitatem
quia devenit fatue virgines Mathei
xxv°. Omnia ista excellencia fuerunt in
beata virgine non tamen nisi de sola humi
litate gloriatur dicens Ecce ancilla domini.
Nota etiam quod hoc quod dicit Ecce enim ex
hoc beatam me dicent omnes generationes
quod non dixit inanis gloria elata sed sancti
tatis spiritu que futura sunt prescivit.
Unde Origenes dicit autem omnes generationes
humanas angelicas et divinas vel non solum
elizabeth sed et omnes naciones credencium.
Deinde magis declarat causam predictorum
omnium scilicet quare anima sua deum magnificat
et quare spiritus eius exultat et in quo
respexit humilitatem eius / quia fecit michi
magna qui potens est / et ideo potuit
deum magnificare quia ut dicit Beda
sola ista anima cui dominus magna facere
dignatur digna est [illegible] et ma
gnificare [illegible]
virgine que tibi [illegible]
ut creatura omnis [illegible]

[illegible] deus [illegible]
[illegible] ...[illegible] eius
[illegible] possimus autem colligere decem ma
gna que fecit deus marie. Primum fuit
predestinatio quia preelegit eam ab eterno
matrem futuram filii sui. Sapientie 8° ab
initio et ante secula creata sum. Secundum
prefiguratio Genesis vi° Fac tibi archam
de lignis levigatis id est de melioribus [illegible]
[illegible] est prophetatio Ysaie xi° Egredietur
[illegible] de radice yesse et flos
[illegible] ascendet et requiescet
[illegible] sanctificatio dicitur sanctificavit
[illegible] tabernaculum suum
[illegible] domum gratia impleuit
[illegible] gratia plena dominus tecum
[illegible] angelica salutatio Luce i° [illegible]
[illegible] gabriel angelus et cetera. Septimum
[illegible] conceptio Luce primo Ecce con
cipies in utero et paries filium. Octavum
filii subiectio Luce ii° Erat subditus
illis. Nonum exaltatio Ecclesiastici xxiiii° Qua
si cedrus exaltata sum in libano et
sicut cypressus in monte syon. Decimum
coronatio quia coronatione constituta
est regina et imperatrix celi et terre. Canticorum
iiii° Veni de libano veni coronaberis.
Notandum quod beata virgo tantum dilatauit
se in dei nomine et laude et gratiarum actione
sed tamen alibi legitur fuisse loquuta nisi
valde parum et dulcibus verbis. Unde
quod in loquutione sua ipsa omnia circumstantia
seruabat que viris decent predicare
et honesta loqui que sunt septem
scilicet cui quid ubi quando quo quomodo quotiens
cum non nisi honestissimis personis
ut dicetur infra Luce viii°. Nemo omnium
hominum renueles [illegible] tuum itemque non de
hominem induitas de domo tua Luce xiiii°
et hec quia solum necessaria et honesta. Unde
ad Ephesios iiii° Omnis sermo malus ex ore
tuo non procedat. Ubi quia in platea
vel foro ubi tractantur lites contentiones
et rumores. Unde et festinavit ut supra
dictum est de domo sua. i. Corinthiorum xiiii°
Mulier [illegible] doceat [illegible] de
[illegible] garrula
[illegible] omnibus diebus
[illegible] vite sue [illegible] tria lo
[illegible] loquutio no

Verū petis qūo qua tede po [illegible]
alloquium angeli [illegible] [illegible]
anza in lectis [illegible] viii plate
ī tempore suo [illegible] uo quia [illegible]
et quo modo fiat istud qm virū non
cognosco et humili [illegible] ancilla dn̄i
[illegible] tiō quia rare et pauca [illegible]
Luce xxxv adolescens loqui [illegible]
tia vii vnde nota q̄ [illegible]
loquuntur cum viribus s̄ [illegible]
ut ex hoc ostenderet s̄e [illegible]
septiforma vi ad a [illegible]
quo fiet istud secūe [illegible]
elizabeth primo tu cam [illegible]
tū dixit magnificat [illegible]
cū filio suo in templo [illegible]
fecisti nobis secundo dixit [illegible]
non vinum non habent semel cū ministris
quodcumque dixerit vobis facite hijs
omnibus patet q̄ raro loquuta ē in sibi bre
uiter verbis paucis excepto q̄ ī tantum
se dilatauit ubi cū deo loquuta est
Et ē notandum q̄ hec septem verba
loquuta ē ī quatuor temporibus
et non sine euidenti utilitate quarum
vite quater igitur loquuta ē quarum
mirabilia sunt s. angeli annunciatione
et tunc concepit deum: in elizabeth visita
tione et tunc exultauit infans in vtero
In nuptiis et tunc conuertit aquam in vinum
In templo tunc deus erat subditus
illis Notandum q̄ in predictis loqu
tionibus cū quatuor personis loquuta ē
beata virgo s. cū angelo cū elizabeth
vetula et cognata sua et cū ministris
In quo ostenditur pulcre documentum
q̄ puella rarissime loqui debeat nisi
vel cū angelo idest cū angelico sacerdote
quia angelus secundum officium ē sacerdos
et hoc ī confessione s. cū sancta elizabeth
idest cū aliqua matrona sancta et hoc
ī sacra consolatione vel cū filio dei et
hoc in oratione vel lectione vel admi
nistris honestis et hoc ī necessitate [illegible]
stulatione vltimus ē [illegible] q̄ [illegible]
sulaflua tantum [illegible]
officium cantorum [illegible]
Ab Magnificat [illegible]

[illegible] tū omnia officia claustri
[illegible] sibi valeant adaptari
[illegible] gloriosissima virgo maria
[illegible] ī in hostio Luce non et dicit
[illegible] Item tortrix ī capitulo
[illegible] nobis sic ego et pater
[illegible] quebamus te Luce non
[illegible] ī claustro Luce
[illegible] puerum ihesum parentes
[illegible] consuetudinem legis
[illegible] Item visitatrix ī prouincia ut habetur
[illegible] aut maria abiit in montana
[illegible] in cathedra Iohannis non q̄d
[illegible] dixerit facite Item dispensa
[illegible] et hortatur ad lectiones
[illegible] Maria aut
[illegible] omnia uerba hec conferens in corde
suo q̄ etiam ad disputationem
Luce non [illegible] fiet istud qm virum non
cognosco Item claustralis in cella
vnde ingressus angelus ad eam Luce
primo Item oratrix in oratorio Act
primo Erant perseuerantes vnanimiter
ī oratione cū mulieribus et maria ma
tre ihesu Item obediens in omni obse
quio vnde Ecce ancilla dn̄i fiat mihi
secundum verbum tuum Item ebdomadaria ī
altari Iohannis xix Stabat iuxta crucem
ihesu mater eius et soror eius offere
bant sacrificium supernis contabulati ec
Item nouitia in domo Luce non habeat
ut profitetur maria cū ioseph Item
sacrista in sanctuario Math non Inue
nerunt puerum cū maria matre eius
quod figuratum fuit iudith xiii Iussit
eam intrare ut erant reposita the
sauri Item procuratrix ī refectoria Io
hannis non vinum non habent Item cella
ria ī cellario Can primo Introduxit
me rex ī cellaria sua Item coquinaria
in coquina Can xx ymo quasi ad bona
coquina facit enim fercula plena ideo
enim dicit spiritus meus super mel
dulcis et delicata et ideo subdit he
reditas mea super mel et fauum
Ideo dicit memoria mea in generatione
[illegible] Ideo dicit etiam come
[illegible] esurient et qui bi
[illegible] sitient Item [illegible]
[illegible] vnde hortatur ad
[illegible] bibendum Can quinto

Commendate amici mei et membrum carissimi Item infirmaria infirmaria
Mansit maria cum elizabeth pregnante tribus mensibus Item receptaria hospicio
mo [illegible] intravit in quoddam castellum
Item vestigiaria in vestibulo [illegible]
[illegible] Et pannis eum involvit et reclinavit
in presepio Item portaria in portabat Ecce mater tua et fratres tui foris
stant Notandum quod propter illud canticum
marie quod non sunt nisi tria cantica
evangelica scilicet canticum [illegible]
videlicet benedictus et canticum symeonis
Nunc dimittis quia sicut dicit magister
in hystoriis non cantantur in eo ordine
quo edita sunt primum enim cantatur
in matutinis laudibus [illegible]
quia in memoria [illegible] in isto cantico
dicitur Et erexit cornu salutis nobis
quod factum est in [illegible] Secundum quod
loquitur ad puerum qui fuit in auro-
ra dicens Et tu puer propheta altissimi
laudes enim in aurora dicuntur quia
Iohannes se habuit ad Christum sicut au-
rora ad solem Canticum autem marie
cantatur in vesperis quod est sextum offi-
cium quia incarnatio Christi in cuius
laude hoc canticum editum est facta
fuit sexta etate mundi sexto mense
ubi supra in [illegible] de principio quarte
partis Et quia dicitur in hoc cantico
Quia respexit humilitatem ancille sue
et infra suscepit israel puerum suum [illegible]
que incarnacionem respiciunt Sed canticum
Symeonis in officio completorii
cantatur qui orat se dimitti in pace
quod erit in septima etate que
[illegible] omnibus officiis completis
deinde expleto cantico subditur [illegible]
Mansit autem maria quasi tribus
mensibus et reversa est in domum suam
ubi dicit glosa bede tandem mansit
donec videret precursoris nativitatem
propter quam maxime venerat [illegible]
hic donec intelligatur [illegible] vel
exclusive dubitatur [illegible]
elizabeth paritura [illegible]
propter [illegible] nec quod [illegible]
debebant [illegible]

[illegible] esse [illegible] est
[illegible] quo usque pregnans
pariet et usque videret quod hic donec in-
telligatur exclusive dicat sic tandem
mansit maria quousque elizabeth pare-
ret tempus impleret Et hec eadem magistri
[illegible] glose que dicat donec videret
precursoris nativitatem Unde legitur in
[illegible] refert magister in hystoriis
[illegible] natus beata virgo primo le-
[illegible] Et ad illud quod dicit [illegible]
[illegible] virgo remanet tempore
[illegible] in domo Zacharie
[illegible] aliquem locum secretum
[illegible] et potuit secedere ne primo
[illegible] non recessit antequam natus
[illegible] tanto tempore mansit
[illegible] supra in [illegible]

Exultavit spiritus meus
in deo salutari meo Illum
primo visu superius de sermone
Et ingressus angelus qualiter
[illegible] in suo adventu in
animam amorosam [illegible] dulcia
alloquia et quo ad id colloquium mentis
dum secundatur et verbigena efficitur
ut habitum est in isto sermone Ecce ancilla
domini Nunc ut [illegible] videamus qualiter
post huius conceptum [illegible] ineffabili
gaudio perfunditur quod signatum est
ideo quod beata virgo postquam verbum eternum
conceperat tanto gaudio exultavit
quod eadem in iohanne et elizabeth redun-
davit de qua exultatione virgo gloriosa
in cantico suo gratulatur dicens Et ex-
ultavit spiritus meus in deo salutari
meo In quibus verbis etiam notantur
consideranda sunt Primum est in quo
consistat huius gaudium [illegible] quod
notatur in eo quod dicitur Et exultavit
spiritus meus in deo salutari meo Secundum
est de quo sit illud gaudium obiective
quod notatur ideo quod dicitur in deo
Tertium est quid bonum [illegible] gau-
dium [illegible] quod notatur
in eo [illegible] salutari meo de
[illegible]
[illegible]

Licet primum est sc[ilicet] q[uod] h[uius]mo[d]i gau-
dium consistat in mente subiecto in-
timo et est quoddam gaudium appe-
titi sensitivo quod [illegible]
victa et tale gaudium est instabile
et per bene et male fieri sicut [illegible]
siones et de tali gaudio dicitur [illegible]
quadam epistola [illegible]
et gaudia [illegible] unde [illegible] et
sequitur ignorat ille [illegible]
ille de ambitione et [illegible]
barba ille gramma[illegible]
liberalium vana osten[illegible]
subiecta [illegible] et [illegible]
ebrietatis que est [illegible]
et insanie longi [illegible]
Istud vero gaudium intimum de quo nunc
loquimur non est passionatum [illegible]
[illegible] et est fructus spiritus [illegible]
ad Gal. v. de quo beatus Augustinus [illegible]
dicat absit ut sit quodcumque gaudium gau-
deam intro me beatum putem. Est enim gau-
dium quod non datur impiis [illegible] illis q[ui]
te gratis colunt quorum gaudium tu
ipse es. Et hoc gaudio exultavit ma-
ria cum dixit Et exultavit spiritus meus
in deo salutari meo. Et dicit spiritus meus
ad [illegible] altius gaudium quo exultat pas-
sionalitas vel passionatur. Et de isto
gaudio sunt tria attendenda primo [illegible]
et ubi oritur [illegible] 2o qualiter [illegible]
3o quo et quo ordine [illegible] Et [illegible]
[illegible] vel illo gaudio quo Iohannes
exultavit in utero de quo dicitur [illegible]
hodierno Et [illegible] est ut audivit [illegible]
[illegible] ad primum est sc[ilicet] q[uod] h[uius]mo[d]i gau-
dium oritur in ista parte mentis que
iam concepta ubi est [illegible] et hec
signatur per mariam que salutat Elizabeth
per mariam non intelligitur ista [illegible]
[illegible] deiformis qua [illegible]
que deiformi lumine ita [illegible]
sa ut soli deo intendat [illegible]
portione [illegible] ita [illegible]
rebus [illegible]
non per [illegible]
quo ad [illegible]

[illegible] quia ita [illegible] aut
[illegible] per gratiam quod [illegible] imposse
[illegible] peccare [illegible]
[illegible] illud quod de [illegible]
[illegible] quid sit [illegible] proprie
[illegible] conceptus celebratur hec est
[illegible] supremum et nobilissimum
[illegible] et quedam scintilla
[illegible] Quid autem sit id
[illegible] nature nec ipsa mens
[illegible] plene novit sequitur [illegible]
[illegible] quod non est de natura
[illegible] virginis
[illegible] lumine divinitatis [illegible]
[illegible] nuntiavit ei angelus
[illegible] sanctus superveniet
[illegible] Maria [illegible]
[illegible] interpretatur illuminata [illegible]
lumine deiformi quo [illegible] deo
ut possit concipere verbum eternum in suo cor-
pore Sic in [illegible] illud quod est
concepti ubi est quoddam quid creatum
et de natura mentis creatum ut [illegible]
possit tanti luminis et [illegible]
telligi per illud Ysaie [illegible] Spiritus
domini super me eo quod unxit me / non
dicit in me quia licet concepti ubi sit
aliquid de me et aliquid mei / virtus tamen
concipiendi non est sicut [illegible] supreme
[illegible] viz. nam [illegible] unde
glosa super id [illegible] est
[illegible] super Iohannem dicit [illegible]
quidam est de [illegible] sola dei gratia
quod [illegible] per illapsum deitatis [illegible]
[illegible] unitionis penetrative
et deo unxit me Et [illegible] tangit
Bernardus super cantica [illegible] fateor
[illegible] advenisse [illegible]
[illegible] ad me non sensi aliquibus
[illegible] sensi eum adesse Et [illegible]
[illegible] quod [illegible] intuitus porro nec
[illegible] venit quia bonum est
et scio quia non est de me bonum [illegible]
[illegible] mea [illegible]
[illegible] Et ecce supra
[illegible] querens itaque [illegible]
[illegible] efficacem [illegible]
[illegible] novit et [illegible]

cor meum per quod sit illud in quo gau
dium illud primo generatur [illegible]
rum sanctum [illegible] gaudium [illegible] ut notatur in
superiori portione mentis generatum
transfundit et redundat [illegible]
tionis inferioris quod [illegible]
maria salutavit [illegible]
ultavit infans [illegible]
dubium quin et ipsa exultavit [illegible]
Per elizabeth significatur [illegible]
tionem inferiorem que [illegible]
meditare de rebus istis [illegible]
que quidem de se sterilis [illegible]
spirituali sicut elizabeth [illegible]
per iohannem autem intelligitur [illegible]
dei informata pro quanto [illegible]
mutabilibus non inchoat [illegible]
Elizabeth quippe saturitas dei [illegible]
interpretatur. Convenienter autem per elizabeth
portio inferior intelligitur sicut per
mariam portio superior. Maria nec
mater ubi fuit virgo immaculata
quia portio superior semper perseverat
immaculata ut potest semper deo inte
dens. Tunc ergo maria salutat eli
zabeth quando superior portio mediat inferiori
et sic eam exoptat dei gratia mediante
ut de istis commutabilibus mediterranea
regulas sempiternas et in solo deo
desiderii sui queratur ad qua salutatio
mellisflua exultatio in omnes vires
anime commatur de qua exultatione
potest intelligi per illud psalmi. Tunc
exultabunt omnia ligna silvarum et
Per ligna silvarum intelliguntur omnes
vires anime que omnes ad presentiam tibi
exultabunt et tunc est iubilus de quo
dicit Gregorius xxviij° moralium. Iubilus
est quando ineffabile gaudium mente con
cipitur quod nec abscondi nec sermonibus
aperiri et ad plenum explicari possit
Secundum ad tertium est [illegible]
ultatio hic modo et [illegible]
dent enim adhuc [illegible]
rere que ad [illegible]
utero ad [illegible]
maria Iohanne [illegible]

[illegible]
[illegible] expressio eius
Deinde maria a filio perfusa primo com
[illegible] gaudio suo exultavit quod
[illegible] iohanne redun
[illegible] etiam per eum in matrem
Deinde elizabeth prophetat
maria deum magnificat
ubi illa dulcis hymni
anime marie cantat simul
et inchoavit ad eam
[illegible] et invitat. Ubi
[illegible] at elizabeth prophetat
[illegible] regit et magni
[illegible] ipso ordine instituit alte
[illegible] exultationis spiritualis
ubi etiam exultat in mente
[illegible] quia delitie sue esse cum filiis
[illegible] primo. Deinde interior
ad superiorem portionem gaudio plenus
perfundit quia non habet amaritudinem
conversatio eius sed letitiam et gaudium
Deinde etiam vires inferiores gratia dei
replentur quod est iohannem gau
dentem elizabeth de qua repletione virtutum
dicitur. Crisostomus. Anime receptaculum
largitatis divina replebit pietate et di
gnitate iucunditatis deliciis incomprehensibilis
sapientia ? dulcedine. Deinde vires
omnes exultare incipiunt quod est io
hannem gaudentem simul ad matrem exul
tare unde in oratione de sancto iohanne
petimus da nobis spiritualium gratiam
gaudiorum. Psalmus inebriabuntur ab ubertate
domus tue torrente voluptatis tue potabis eos. Sic
dabitur anime tenellas secretorum
que non inmerito sequitur exultationem gratia
sicut dicit Richardus in libro de contempla
tione xij° vehementer immensa exulta
tio supra modum humanum excrescit ho
minem supra hominem attollit et supra
[illegible] sublevatum per sublimioribus sus
pendit exemplum de avibus que in suis
[illegible] solent saltus quosdam dare
[illegible] suspendere. Dilit
[illegible] de aquis ludunt supra
[illegible] naturalis habitationis
[illegible] sepius

vel [illegible] se suspen-
dunt [illegible]
[illegible]
dum supra [illegible]
vigere nature [illegible]
videtur deinde [illegible]
beneficiis dei laude [illegible]
tu maria magnificat [illegible]
et rememorando omnia beneficia [illegible]
munitus [illegible]
in maria [illegible]
sit illud gaudium [illegible]
[illegible] quod dicitur [illegible]
quod [illegible]
tristicia [illegible]
gaudium quia ut dicit [illegible]
ad sanctimoniales illud [illegible]
est gaudium quod non [illegible]
[illegible] possessor [illegible]
tollit [illegible] comparata [illegible]
[illegible] est omnis suavitas [illegible] et omne
[illegible] et quodcumque delectari
potest molestum unde [illegible]
[illegible] sola beata vita gaude-
re te ad te propter te [illegible] gaudium nobis
ingitur [illegible] dominus salvator iohannis
xvi petite ut gaudium vestrum plenum
sit [illegible] augustinus [illegible]
in fine sit [illegible] gaudium
plenum et superplenum pleno gaudio
corde plena mente plena anima pleno
toto homine et [illegible] deus ut cogitan-
te gaudeam de te et si non possum in hac
vita ad plenum [illegible] hic [illegible] noti-
tia et ibi sit plena quod nobis con-
cedat dominus in [illegible] amen

Anno quintodecimo
imperii tiberii ce-
saris procurante
poncio pylato iu-
deam tetrarcha
autem galilee [illegible]
rode philippo a[illegible]
trarcha iturie
[illegible] et li[illegible]
tha sub [illegible]

Anna et cayapha factum est verbum
domini super iohannem zacharie fi-
lium in deserto etc.

Quilibet [illegible] tempore sui
[illegible] consuevit scribe-
re [illegible] de temporibus suis
[illegible] incepit regnum ipsorum
[illegible] regum et macha-
beorum [illegible] qui incepit
[illegible] qui reges persarum
[illegible] egiptiorum aliquam
[illegible] imperium apud eos et desim
[illegible] quilibet gentis
[illegible] hystorias et cronicas suas
[illegible] qua principatus ecclesie et
[illegible] incepit a predicatione
[illegible] beatus lucas sicut fidelis
et prudens tabellio tempus sue predi-
cationis distincte descripsit more
hystoriagraphorum annum in quo fuit
imperium regis et procuratoris et simul
sacerdotium fideliter conscripsit et descri-
bitur in hoc ewangelio predicatio iohannis
quo ad quatuor primo quo ad temporis
oportunitatem secundo quo ad officii au-
ctoritatem ibi factum est verbum domini tercio
quo ad execucionis ibi et venit quarto
quo ad [illegible] ibi sicut scri-
ptum est circa primum est [illegible] opor-
tunitas temporis colligitur ex nomine impe-
ratorum et [illegible] summi sacerdotii
ex quibus colligitur oportunitas temporis
quia illud annunciabat iohannes quod sy-
nagogam iudeorum dispergebat et gen-
tium varietates et unitate ecclesie congre-
gabat circa primum simonem impe-
ratur anno xv imperii tyberii cesa-
ris [illegible] tempus adventus christi ubi
est notandum quod sicut legitur in cronicis primus
romanorum imperator fuit iulius cesar
qui ideo cesar appellatus est sed dicit
ysidorus libro ethimologiarum eo quod cesa mor-
[illegible] matris utero [illegible] prolatus
[illegible] cesarie natus est
[illegible] tedebat unde
[illegible] sunt appellati
[illegible] fuit iulius qui
[illegible] pompeium quia

dominium tenuerat et ita visio illius fuit
illud Danyel ijo de quatuor regnorum [illegible]
honore quod fuit [illegible]
parte contritum et de [illegible]
ficationis istius quod [illegible]
illis suscitabit deus [illegible]
celi quod in eternum non dissipabitur [illegible]
alteri non tradetur Iulio [illegible]
successit sibi Octavianus [illegible]
Iulij qui fuit 2us imperator [illegible]
latus est Augustus quia [illegible]
publicam auxit Unde [illegible]
tores dicti sunt Augusti [illegible]
anis lxxvijo Anno [illegible]
istius Octaviani natus [illegible]
nativitatem Christi imperavit [illegible]
et mortuus est Cum Christus [illegible]
etatis sue ageret annum [illegible] successit
cius imperator iste de quo [illegible]
tius anno imperij xvo cum iam Christus
set annorum triginta baptizatus [illegible]
hanne baptista et hoc est quod dicit Anno
xvo imperij Tiberij Cesaris et cetera ad
2m scilicet ad perditionem regni iudaici de quo
dicitur procurante Pontio Pylato et
cetera intelligentia cuius adverte 2m quod
per ingressum historia quod post reditum
a captivitate Babilonica iudei sine
regno fuerunt a tempore Sedechye
sub quo regnum fuit subreptum per
lxxvo annos et menses tres usque ad Ari
stobolum qui de semine fuit Machabeorum
fuit enim filius Iohannis Hircani cuius
pater fuit Machabeus unus filiorum
Mathatie hic primo sibi dyadema
imposuit et nomen regis sibi fecit
quo mortuo successit ei in regnum
Allexander frater eius qui quia fuit ne
quissimus habens uxorem Alexandram
ex qua habuit duos filios scilicet Hircanum
et Aristobolum Mortuo autem Allexan
dro anno regni sui xxvijmo regnavit
post eum Alexandra uxor eius [illegible]
novem qua mortua [illegible]
super regno in [illegible]
num et Aristobo[illegible]
obtinuit regnum [illegible]
bio quod [illegible]

[illegible] et regni
[illegible] dissensione facta est
iudea tributaria Romanis per Pompeium
[illegible] destinatum
[illegible] Pompeius tributa sibi
expugnata capto Aristobolo
[illegible] Iulius Cesar
[illegible] regnum unde [illegible] simul
[illegible] tributum confirmavit
[illegible] Aristobolo natus fuit filius
Antigonus qui Hircanum
[illegible] labiis auferat
[illegible] dentibus [illegible]
[illegible] regnum iudeorum obtinuit
[illegible] Antigonum Herodes
[illegible] et ab Octaviano
[illegible] sibi impetravit Erat autem
[illegible] Antipas filius [illegible]
[illegible] Arabia et tunc primo
regnum iudeorum ad alienigenas
devolutum est huius Herodis tempore
regni sui anno tricesimo natus est Christus
et ipse occidit innocentes et tenuit
monarchiam totius regni iudeorum
hic dictus est Ascalonita non quia in
de sic fuerat natione sed quia Ascalone
domum regiam edificavit hic quia
multas uxores habuit ex eis filios plu
res generavit inter quos fuerunt principaliores scilicet Alexander Aristobolus
Herodes Antipas Archelaus et Phi
lyppus Sed ipse Herodes occidit in
nocentes pueros et quod maius
est tres filios proprios interfecit scilicet Ale
xandrum Aristobolum et Antipam et
Mortuo autem Herode orta est questio
inter filios de regno obtinendo propter
quod profecti sunt Roma ubi proposita questione coram Augusto tandem
diffinitum est ut regnum in quatuor partes
divideretur scilicet in quatuor therarchias
[illegible] Iudea a Bilina Archelao tetrarchia [illegible]
Herodes Antipas scilicet Galileam Philippus
[illegible] Ituriam et Tra
[illegible] Archelaus
[illegible] Augustinum
[illegible] et
[illegible] anis

thetrarche professi et [illegible]
pars i iudea [illegible]
manorum ad [illegible] ne [illegible]
tradita est lisanie [illegible] nomine the-
trarche isto lisanie [illegible]
Dicit fuisse filius [illegible]
quo natus est dominus [illegible]
dicit quod fuit nepos eius [illegible]
xandra sorore [illegible]
patre ptholomeo [illegible]
pro fine hic dicit [illegible]
ponto pylato iudee [illegible]
principes ordinatis [illegible]
procurante ponto [illegible]
iste est pilatus qui [illegible]
condempnat et dictus [illegible]
aquarum insula de qua [illegible]
pontius cognomento pilatus [illegible]
Tethrarcha autem principis [illegible]
est autem thetrarcha nomen grecum com-
positum a thetra quod est quatuor et
archos quod est princeps quarte partis
et galilee que est terra transflumine
herode antipa Iste est ille herodes
qui misit iohannem baptistam decollari
qui et misit dominum indutum veste alba
philippo autem fratre eius cuius uxorem
herodes abstulit de quo mathei v° ce-
sariam dictauit de quo mathei xvj°
vnde dicta est cesarea philippi lisa-
nia qui fuit ille dictum est supra
Dictum ad textum sub principibus summi
sacerdotum subdit sub principibus
sacerdotum anna et caypha unde est
sciendum quod licet a principio dominus vnum solum
sacerdotem summum per moysen insti-
tui iusserat ipsam per totam vitam
suam duraret tamen post mortem filius
eius succedere debet david autem volens
ampliare cultum dei constituit xxiiij°
sacerdotes qui descenderant ab aaron
quorum quilibet septimana ministrabat
omnibus tamen hiis sacerdotibus
vnus summus sacerdos [illegible]
Philippe [illegible]
facta tribut[illegible]
[illegible] ambitione [illegible]
mana [illegible]

summus sacerdotum a romanis [illegible]
[illegible] amplius ad vitam durabat
[illegible] agentibus comparari
[illegible] per vnctionem romanorum
[illegible] plures sacerdotes
[illegible] constituebantur Et hic
[illegible] principibus sacerdotum
[illegible] isti duo erant
[illegible] tam ana est sorer
[illegible] pontificatum anni
[illegible] tempore quo baptista
[illegible] istrabat annas scilicet tunc
[illegible] ministrabat etiam
[illegible] Josephum de illis
plures anni medii fuerunt
[illegible] Et tangit euangelista
[illegible] quo predicatio iohannis
[illegible] passus est christus et ille an-
nas est ad quem christus tunc captus est
[illegible] fuit primum Cayphas ante
quem prophetauit erat pontifex anni
illius Circa illam partem euangelii
queruntur plura Primo quare illa
describuntur tempora predicationis
Johannis ad quod dicendum quod predicatio
iohannis fuit noue legis inchoatio
vnde ab hoc euangelio incipit proprie
hystoria euangelica ut dicit magister in
hystoriis Et quia quelibet natio habet
descripta tempora sue originis ut
dictum est supra de primo thema euangelii
Ideo conueniens erat euangelium habere tempora
sue originis descripta tamquam insi-
gnium rerum magnum valde vel aliter
dicendum aliter quia tunc incepit sexta
etas ideo debuit principium eius co-
gnosci vel quia moris fuit prophetarum
qui solum per reges iudeorum describunt
tempora vnde ysaie primo visio ysaie
in diebus ioathan achas regum
iuda ad quod dicendum quod prophetie solum
deseruiebat genti iudeorum sed euangelium
predicandum erat per totum mundum Ideo
describuntur tempora per principes istum
[illegible] dominus videbatur
[illegible] utrumque prophetia
[illegible] iudeorum sit ista
[illegible] prophete alii solum

mittebant ad iudeos [illegible]
Johannes autem erat [illegible]
solum iudeis sed et [illegible]
sicut de iohanne illud [illegible]
est ut sis missurus [illegible]
iacob Et sibi dixit de [illegible]
ut sis salus mea usque [illegible]
quia non solum gentes [illegible]
sed iudei erant [illegible]
principatus cum Romanis [illegible]
describebatur unde dicit [illegible]
Johannes illud prius [illegible]
de iudea quosdam ex [illegible]
redemptionis erat et [illegible]
et principes iudeorum [illegible]
Item queritur cum in toto orbe [illegible]
sit cesar iudeis tamen [illegible]
dominabantur quare est hic [illegible]
quod hic ideo sicut quia totus mundus
ad unitatem fidei erat colligendus
ideo in unius principis describitur Iudei
vero pro culpa fidei erant dispergendi
vel dicendum est quod hic erat propter multitudinem
peccatorum iudeorum multitudo enim principum
arguit maliciam peccatorum hominum unde propter
hominum peccatum aliquarum regionum videmus
quod super civitates tot sunt tyranni
et principes unde bene dicendum est illud
proverbiorum xxviii° propter peccata terre multi principes
eius vel dicendum quod ideo describuntur
ipsa huius quibus plures principabantur
iudeis ut ostenderetur oportunitas temporis
adventus christi prophetatum enim erat in
ista particula prophetia Genesis penultimo
Non auferetur sceptrum de iuda donec
veniet qui mittendus est etc. et quia
omne regnum in se divisum desolabitur
Mathei xii° ipsa divisio iudeorum efficaciter
argutum sicut christum esse in foribus quem
Johannes predicabat Adhuc etiam sciat
quod non solum regnum unio etiam sacerdotum
esse fuisse describitur divisum ostenditur
quod tunc cessare debuit [illegible]
iudeorum tam regalis [illegible]
ex quo arguitur [illegible]
illud Danielis [illegible]
sanctorum cessabit [illegible]

[illegible]
et hic est quod [illegible] aliquas quod ad
finem [illegible] temporibus
[illegible] Item queritur
quare [illegible] pontificum
[illegible] iudeorum dicendum quod ideo
[illegible] erant ponendi quod hic
[illegible] erat illius terminator in
[illegible] constituet te [illegible]
de [illegible] xxxiiii° vel hic
[illegible] imperii Romani
[illegible] iudeorum Item
[illegible] quare describuntur
[illegible] et sacerdotes simul
[illegible] ut ostendatur in christo
[illegible] simul esse coniuncta
[illegible] sacerdos secundum glosam
Item queritur septimo quare de sacerdotio
[illegible] ponitur ultimo dicendum quod ideo
ut ostendatur quod finitum erat legale sa-
cerdotium vel quia symoniace sacerdotium
usurpabat et sacerdotes quanto peiores
sunt aliis tanto magis contemptibiles
si credunt unde Danielis ix° defi-
ciet hostia et sacrificium in templo et
erit abhominacio desolacionis etc.
Unde secundo describitur predicacio
iohannis quo ad officii dignitatem
cum dicitur factum est verbum domini Commendatur
auctoritas officii predicationis in
Johanne quo ad quatuor primo ex
supposito familiari collatione cum dicitur
factum est verbum domini id est superne mentis
inspiratio que dicitur verbum quia
dictus unde loquitur psalmista Audiam quid
loquatur in me dominus deus et fuit illud
verbum secundum glosam vade predica baptismum
penitentie Secundo verbum dei hic nominatum
dicitur quia non a se venit sed deo ipsum
monente Secundo ex singulari gracie
donacione cum additur super iohannem
qui interpretatur in quo est gracia dei
[illegible] Nazarenus
[illegible] gratie elevatus
[illegible] prophetis gracia
[illegible] precessit
[illegible] passionis

desiderii sui apparuerat [illegible] ad sive
dimus aspectibus [illegible] valer dig
simile [illegible] quia sapie
in eius [illegible]
sapie xi° [illegible]
auctori[illegible] ex eius [illegible]
dei [illegible] ut dicit glosa [illegible]
dni sup me [illegible]
misit me [illegible]
erudicione [illegible]
unde potat sibi illud [illegible]
eruditio sit tibi fili [illegible]
optimi viri et [illegible]
spirituali conversatione [illegible]
In loco itaque aspero [illegible]
conversatione humana [illegible]
vacans ut dicit [illegible]
et hic est locus dne inspi[illegible]
p° vita eius ad solitudine [illegible]
quia ad cor eius pertinet aut iohes
ut dicit theo[illegible] pretorum temporis ptitu
in illius et scultates in deserto usque
ad diem ostensionis sue ut nulla suspi-
tio ibi nasceretur hominibus vel gra
affinitatis x[illegible] vel conversationis cete-
ueris [illegible] tota de ipso testaretur
fama unde ipse testificans dicit et ego
nesciebam eum vel [illegible] Ambrosium desertum
est ipsa ecclesia quia plures deserte filii
magis quam eius que habet virum synagoge scilicet [illegible]
ut que deserta erant fructum preparent

Et venit in omnem re-
gionem iordanis
predicans bapti[illegible]
penitentie in remissionem
peccatorum sicut scriptum
est in libro sermonum ysaye prophete
Vox clamantis in deserto parate viam
domini rectas facite semitas [illegible]
[illegible] vallis [illegible]
omnis mons et [illegible]
Et erunt prava [illegible]
in vias pl[illegible]
caro sal[illegible]

[illegible] de predicatione Johannis quantum
[illegible] temporis oportuniter et offitio auctoriter
[illegible] vide qualiter
[illegible] ad exequtionis sed ubi
[illegible] et venit ubi quidam
[illegible] in iohanne quo ad duo
[illegible] ministerium humilis obedie[illegible]
[illegible] ad signum sacramenti
[illegible] predicans baptismum penitentie
[illegible] predicationis sue loca z°
[illegible] dicit [illegible] super velsem[illegible]
[illegible] sibi [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] ex Ambrosium quia
[illegible] declarando iohis
[illegible] ipso proferri et per quos pro-
[illegible] iohannes [illegible] interius operans
[illegible] vocis et exterius sonans
[illegible] impletum est illud Mal. iii° Ecce
ego mitto angelum meum ante faciem tuam
In omnem regionem iordanis: significanter
dicit omnem [illegible] obedientia excipit
ad omnia est prompta quod est contra
predicatores qui in uno solo loco volunt
predicare non sic dominus noster qui ait quia
et aliis civitatibus oportet me evange-
lizare Baptizabat ergo iohannes
circa iordanem ad litteram quia ibi erat
aquarum copia ut volentibus baptizare
aqua non deesset spiritualiter autem [illegible]
iordanis idem est quod descendens et hoc
[illegible] est humilitas Deinde cum
subdit predicans describitur quantum
ad signum sacramentalis [illegible] quod
est baptismus penitentie in remissionem peccatorum
et hic fuit materia predicationis iohannis
De effectu huius baptismi dicendum est super
[illegible] precedentis [illegible]
est [illegible] quod baptismus iohannis
dicebatur baptismus penitentie dispositive
et non collative Inducebat enim iohes
homines quos baptizavit ad penitentiam non
enim eius baptismus peccata remittebat
virtute sua nisi penitentie fructus ad esset
Igitur distinguitur a baptismo christi et
[illegible] virtute sacramenti sit re-
missio peccatorum quia [illegible] baptismus
[illegible] homines ad suscipiendum

xpm ideo no baptizabantur nisi [illegible]
omnibus perigrinis promissio fuit [illegible]
mulieres etiam no baptizabantur quia [illegible]
erant insufficientes [illegible]
baptizabant quia [illegible]
igebant que cognitio [illegible]
vero xpi datur omni [illegible]
omni genti de remission[e] [illegible]
hic dicit In remissi[onem] [illegible]
referendo ad baptismum ioh[annis] [illegible]
ficum pnie que bapt[ismus] [illegible]
sola enim ipsa prima [illegible]
Et nota 2m [illegible] [illegible]
est quintuplex baptismatum [illegible]
baptismum significatum quo [illegible]
zauit sz in aqua solu[m] [illegible]
nube ut dicit apostolus [illegible]
enim est preparatum quo baptizauit ioh[annes]
ut hic dicitur Tercius est baptismus
xpi qui fuit in spiritu Quartus est sup
erogatum s quod fit per mixtionem in
sanguine et hic est ceteris venerabilior
Quintus est culparum abstersiuus quod
fit cotidie in laborosis de quo dicit psalmista
Lauabo per singulas noctes lectum
meum lacrimis meis stratum meum riga
bo Deinde ad dicit Sicut scriptum
est hic Quarto describit predicationem
Iohannis quo ad complectione et formam tercio
adducens testimonium ysaye et dicitur libro
ysaye libro 2m modum forte propter claritatem
eloquentie et procedit in sermonibus non con
solatorio mo comminatorio et permittitur
hec verba ysaie in quo ubi sic dicit vox cla
mantis in deserto parate viam domini rectas
facite semitas dei nostri omnis vallis
implebitur et omnis mons et collis hu
miliabitur Et erunt praua in directa
et aspera in vias planas et reuelabitur
gloria domini et videbit omnis caro pariter
quod os domini locutum est et et describ[it]
de illo predicationem iohannis quo ad quinque
primo quo ad formam qualiter et vox
fuit enim ista vox clara et sonora
et terribilis ut supra 2o quo ad effi[caciam]
principii auctoritate non enim fuit vox [illegible]
sed altius [illegible] ubi clamauit [illegible]
predicauit [illegible] [illegible]

[illegible] vox dicitur
[illegible] quarto quo ad
[illegible] hec enim fuit ma
[illegible] parate viam domini
[illegible] in ewangelio
[illegible] rectas
[illegible] dei nostri quod est
[illegible] quod premittitur parate
[illegible] via domini [illegible]
[illegible] in pectus [illegible]
[illegible] dicit viam
[illegible] obseruandam mandatorum
mandatorum tuorum cucurri
rectas facite semitas
[illegible] consiliorum
[illegible] semitas [illegible]
[illegible] via [illegible]
[illegible] predicationis [illegible]
[illegible] disponent ad recipiendum
[illegible] enim isto tempore [illegible]
[illegible] ut ad nos veniat [illegible]
amonet fideles ut parent vias
in cordibus suis Sunt autem fide
les quo ad presens duplicis generis quidam
sunt seculares in peccatis obnoxii
Alii sunt religiosi et perfecti [illegible]
imitantur ad preparationem aduentus xpi
per hoc quod dicitur parate viam domino
s per primam quia ut dicit glosa sup[er]
[illegible] via [illegible] dei prima est per quam
deus ad nos et ad ipsum ascendimus
Et licet ista via sit arta dicit tamen
ad celestem patriam Baruch iiio Si
in via dei ambulasses habitasses
utique in pace super terram: Item [illegible]
[illegible] dicit psalmista [illegible]
mea domine [illegible]
viam domino nichil aliud quam nos
preparo per primam primum [illegible] preparate
[illegible] viam domino et sunt illi [illegible]
[illegible] idem predicans dicit illud primo
[illegible] fructus dignos penitentie [illegible]
[illegible] religiosi et perfecti imitantur
[illegible] Rectas facite
[illegible] semita ut dicit
[illegible] ut semita quasi
[illegible] per semitas intelligere
[illegible] per que [illegible]

et compendiose devenit [illegible] et
hec semita melius rectificantur [illegible]
et mundanorum elongatione [illegible]
in ps. [illegible] elongavi fugiens et mansi
in solitudine [illegible] aliquas
spem [illegible] pretendentes [illegible]
[illegible] non recte ambulant [illegible]
rectas facite semitas dei [illegible]
rectificando in illis [illegible]
[illegible] abstractionis [illegible]
[illegible] mundane delectationis [illegible]
et illud orando [illegible] ps. [illegible]
meos [illegible] tuis [illegible]
vestigia mea [illegible]
[illegible] vias [illegible]
[illegible] bona et [illegible]
operibus dirigentes semitas [illegible]
[illegible] absque offensione [illegible]
ambulat. [illegible] possunt ista [illegible]
ad predicatores ubi dei [illegible] dicit
parate viam domino [illegible] omnis
qui recta et bona opera predicat [illegible]
aliud [illegible] audientium
viam parat ut rectas semitas deo
paret sive faciat ut mundatas [illegible]
cogitationes per sermonem bone predicationis
ostendat et firmiter. Nota autem
super isto verbo. Rectas facite semi-
tas [illegible] rectas facite [illegible]
Job [illegible] vir ille simplex et rectus. Item
cogitationes ps. [illegible] innocentes et recti [illegible]
[illegible] Item affectiones. Can.
[illegible] Recti diligunt te [illegible] ps. [illegible]
bonis [illegible] rectis sunt
corde. Item locutiones [illegible] iusti
sunt omnes sermones mei recte intelli-
gentibus. Item actiones [illegible]
[illegible] intelligi [illegible] si munda
et recta sunt opera [illegible] Job [illegible]
Si mundus et rectus [illegible] statim
evigilabit ad te. Item passiones [illegible]
[illegible] qui [illegible] Item [illegible]
tribulationes [illegible]
liberabit eos [illegible] que [illegible]
[illegible] et intelligentie [illegible]
Ezech. [illegible]
Erit [illegible]

[illegible] iohannis quos ad finis [illegible]
[illegible] dicat Omnis val-
[illegible] Et possunt hec verba que
[illegible] quatuor modis primo
[illegible] hec omnia
[illegible] ut refert Jeronimus
[illegible] pro uno signo [illegible]
[illegible] ponitur montium [illegible]
[illegible] adequatio ad quod refertur
[illegible] ultimo constituunt
[illegible] omnem motem [illegible]
valles adimplere [illegible]
[illegible] in honore dei [illegible]
[illegible] vallibus coequatis erunt
[illegible] viarum directa et pla-
[illegible] omnis homo
[illegible] carne communiter [illegible]
[illegible] videbit eum in die iudicii in
[illegible] maiestatis electi [illegible] et reprobi ut
[illegible] iusti et mali [illegible]
[illegible] ut dicit glosa. Et hoc est quod dicitur
Apoc. primo videbit eum omnis oculus
et qui eum pupugerunt omnis [illegible]
[illegible] corporalibus. Job xix. Et in carne
mea videbo deum salvatorem meum. Et
[illegible] iohannes [illegible] ad [illegible] adventum
retulerit [illegible] per illud quod statim [illegible]
[illegible] dicebat [illegible] ad turbas gem-
[illegible] quis ostendit vobis fugere
ventura ira. Aliter possunt hec verba
exponi allegorice de primo adventu [illegible]
ut per vallem intelligitur gentilitas
et infima mundi potestates [illegible] nomine
[illegible] intelliguntur qui velud montes
elevati erant superbia [illegible]
[illegible] et intelligentia scripturarum
sive scripture [illegible] nomine collis in-
telligitur [illegible] seculares qui scientia
investigationis rerum tumet super
alios se erigentes in adventu igitur
[illegible] in carne [illegible] iohannes
facta est mutatio dextere excelsi [illegible]
[illegible] omnis vallis [illegible]
et abiecti mundi qui [illegible] fidei se sub-
[illegible] impleti sunt [illegible] dei
[illegible] et plenitudine [illegible]
[illegible] valles habundabunt
[illegible] preceptores

et despecti tanta ceciderunt dum ille
torquentur et qui illuminator quia magis
mundum philosophiam prime [illegible]
Unde prima cor. ii° loquimur [illegible] sapien
in dei misterio absconditam [illegible]
principum huius seculi [illegible]
ante et colles humiliat [illegible]
et mundam valde [illegible]
de christo quia ipsum [illegible]
abierunt que semper [illegible]
non enim cognoverunt eum ysa. [illegible]
est cor populi eius ut [illegible]
ant confusi sunt et [illegible]
dum virgo generat et ipsi [illegible]
verbum caro factum est que [illegible]
eis impossibilia. unde prima [illegible]
Stultam fecit deus sapientiam huius seculi
facta sunt et prava in directa [illegible]
corda iudeorum que depravata erat
avaricia cupiditate et corda gentilium
per errorem ydolatrie depravata impen
dentes enim creature dominicum honorem
que per adventum christi et predicationem
iohannis mutata sunt corda in directa
omnia iudei redierunt ysa. xlvi° [illegible]
dite prevaricatores ad cor et relictis
ydolis fuerunt christo per totum mundum
cessit ydolatrie cultus iuxta illud
ysa. xix° movebuntur simulacra egipti
Unde glosa prava illud est malorum corda
per iniusticiam distorta erunt directa
idest ad regulam iusticie diriguntur aspera
idest precepta legis veteris que habebant
asperitatem timoris et non amoris
Mat. xi° iugum enim meum suave est
et onus meum leve vel secundum glosam
aspera idest divites et iracundi mites per
infusionem gratie ad mansuetudinem redibunt
et ibi planam viam inveniunt ubi prius
per asperitatem gressus ponere non vale
bant insuper omnis caro idest omnis
homo oculo corporali videt christum in natura
assumpta et describit hic nomine omnis
pro singulis generibus hominum licet non
omnes homines viderunt christum incar
natum tamen de omni genere hominum aliqui
viderunt quia in christo nulla distin
ctio sicut [illegible]
Ad quod non [illegible]

[illegible] gentiles et greci viri et mulieres
senes et iuvenes unio tota natura
humana viderunt salutare dei idest christum
incarnatum [illegible] salutare
dei ysa. [illegible] loquitur de eodem
[illegible] qui est [illegible] inthelon
[illegible] et [illegible]
considerando ea moraliter thema
parate viam domini secundum Cirillum
[illegible] potestas qui parare
[illegible] et contrarietas facere semitas
[illegible] possumus hic facere in plura
[illegible] Sunt enim quedam vie
[illegible] inhabiles ad eundum
[illegible] vallium inhabilitate seu
[illegible] Rursus quedam vie et
[illegible] sunt meabiles sunt tamen
[illegible] difficiles propter eorum inequalitatem
[illegible] et propheta et curvitatem Omnis
vallis implebitur et secundum hoc ea que
in hiis verbis specialiter dicuntur possunt esse
preparatoria ad adventum christi mentalem
que sunt quatuor primum est divine gratie
repletio quod dicitur ubi quod dicitur
Omnis vallis implebitur idest omnis ca
pacitas mentis perficietur ps. valles
habundabunt frumento Secundum est perfecta
animi humiliatio quod innuitur cum dicitur
Omnis mons et collis humiliabitur
idest omnis temeritas proprie presumptionis
deponetur et hoc est necessarium ad susceptionem
mentis ubi christum tendenti ysa. lxvi°
Super quem requiescet spiritus meus nisi
super humilem et mansuetum Tercium
est defectuum culpabilium expurgatio
quod notatur cum subditur et erunt prava
in directa idest peccata erunt delecta unde
de tali mente dicitur Apoca. xxi° Non
intrabit in eam aliquid coinquinatum [illegible]
[illegible] mens facit in via recta
[illegible] pro christo [illegible]
quod notatur cum dicitur Et aspera in
vias planas idest ea que alias erant
[illegible] amore gravia et
difficilia [illegible] et plana unde
[illegible] iugum enim meum
[illegible] meum leve Dicit itaque
[illegible] dicitur dominice

veniet dominus [illegible]
salutare [illegible]
exponendo [illegible]
Et videbit omnis caro [illegible]
in mente sit fuit [illegible]
valles sunt [illegible]
vim [illegible]
ante ut [illegible] dicit [illegible]
omni predicto [illegible] videbit omnis caro
salutare dei Quarto [illegible]
omnis vallis implebitur [illegible]
tropologice [illegible]
[illegible] effectus salutaris [illegible]
[illegible] in qua [illegible]

Omnis vallis [illegible]
et omnis mons [illegible]
humiliabitur et [illegible]
indirecta et aspera [illegible]
planas et videbit omnis
caro salutare dei etc. Expeditis tribus
et quatuor qua supra in sermone prime
dominice qui incipit virtutes celorum
movebuntur prorecitantur consideranda
Nunc enim restat videre de quarto quod
effectus mentis verbigena consequatur
Nam ubi eternum non suscipitur in
vacuum sed ubicumque suscipitur ibi fru
ctificat et crescat Et ut dicitur Colo
i° prohat fructificatione precatur
ecclesia in introitu misse hodierne can
tans Rorate celi desuper etc. Et dicitur
Ysa. xlv° ubi explicantur tria fructi
ficationis principia scilicet celum nubes et terra
per que intelliguntur tres nature in christo
de quibus omnis homo spiritualis proficit
in animam verbigena per celum intelliguntur
divinitas altissima Job [illegible]
celo est per nubes [illegible]
Apocalypsis xiiii° vidi [illegible]
[illegible] et super [illegible]
filio hominis per [illegible]
Apocalypsis terra [illegible]
Celum igitur [illegible]
celestis [illegible]
hic triplex [illegible]
personae [illegible]

[illegible] potentie influendo [illegible]
[illegible] implecionem filius infudit
[illegible] instillando ei demonstrans
spiritus sanctus infudit
[illegible] transformando
[illegible] sui conformitatem
[illegible] christo proficimus in
[illegible] voluntate tollentes
[illegible] pro christo
[illegible] passione sed terra idest caro
[illegible] in nobis germine sancte
[illegible] sua semita
primo enim dicitur desi
[illegible] adimpletio in eo
Omnis vallis implebitur
[illegible] animae intelligi potest
[illegible] omnis vallis implebitur
[illegible] capacitas anime quoniam omnes vires
eius in suis desideriis satiatur unde
psalmus desiderium pauperum exaudivit
dominus ubi dicit glossa desiderium dicit
ardorem quo dicit omnibus viribus
anime aliquid prudenter petitur quod
est maxime pauperum et humilium qui
vero habent instantem spem quoniam Augustinus
hii quanto ardentioribus desideriis
estuant tanto amplius eorum capa
citas se dilatat Et ideo oportet de valli
bus ad quas aque defluant iuxta
illud psalmus Qui emittis fontes in con
vallibus idest desiderium refrigerans
in humilibus Qualiter autem impleri
debeant illarum mentium vires secundum
possibilitatem nostram rei desiderabilis
est sciendum quod desiderium est appetitus rei
delectabilis delectabilia enim sunt in triplici
genere Est autem quoddam desiderium
rei possibilis quoniam naturam et non secundum
gratiam hec autem res est delectatio
que sequitur mortalia peccata ad quam
bonum consequendam ordinat natura sed
nullatenus possibilitas habet tamen gratia
De tali desiderio dicitur Ecclesiastes ii°
omnia que desideraverunt oculi mei
non negavi eis nec prohibui cor meum
ab omni voluptate quod delectaretur in hiis

que per caritatem in celo desideria [illegible]
implentur in viris [illegible]
insurgunt de eis quia [illegible]
bra sed non comparant [illegible]
Unde dicit quidam glosa [illegible]
Custodi me ut pupillam [illegible]
modicus pullus [illegible]
oculi et si non [illegible]
venale modicum [illegible]
sancti desiderii sed [illegible]
nebrant sanctorum desi[illegible]
Est autem secundo de[illegible]
bus tam gratiam et tam [illegible]
est delectatio que [illegible]
tuosa est que [illegible]
gratia non autem natura [illegible]
sanctitate virtute quia in uno desiderium
sanctorum omne bonum et singulare desi-
derium iustis dabitur quia licet sint
in valle lacrimarum presentis vite ascen
siones tamen in corde suo continue dispo
nunt ibunt de virtute in virtutem
Ps. Beatus vir cuius est auxilium abs te
et ideo ipsum semper spiritualibus delecta
tionibus utuntur et [illegible] sed dedit et
enim benedictionem dabit legislator id est
desideria ingiter est implenda et sic
ibunt de virtute in virtutem et tamen in
crementum virtutum augetur desiderium
et ergo donec videbitur deus deorum
in Syon Unde sicut in hac vita [illegible]
pt in infinitum perfecte sit in infinitum
desiderare et semper desiderium suum
impletur continue ad perfectionem gradualiter
sed non ad perfectionem totalem quia hec repu
gnat statui vie Unde Ambrosius super
Lucam ubi crescit virtus in mensuram gratie
nec contenta refice quod accedit multum
cumulare quod suppsit ne sit inferior [illegible]
buitio licet eque in officio de [illegible]
admiror virtutibus et sanctis desi[illegible]
riis referta dicatur Primo quam [illegible]
pulchra tentoria [illegible] ut vallis ne[illegible]
rosa per ista intelligitur [illegible]
gena cuius tentoria [illegible]
vie in quibus [illegible]
pulcre ut valles [illegible]

virtutibus et donis spiritus sancti et
[illegible] et commissa et remissa [illegible]
[illegible] vim etiam in
[illegible] et [illegible] desiderium
[illegible] natura tam gratia
[illegible] de in [illegible]
[illegible] natura [illegible] esse [illegible] etiam
[illegible] per gratiam sed solum per gloriam
[illegible] Apostolus philippenses
[illegible] dissolui et esse cum Christo
[illegible] manere in carne
[illegible] impleri non potest ideo [illegible]
[illegible] et esse cum Christo [illegible]
[illegible] desiderium sitiat
[illegible] perfecto suspiciat
[illegible] desiderium cordis eius [illegible]
[illegible] peregrinari in corpore
[illegible] illud quod ad [illegible] moneta
impletur Implebitur autem hoc desi-
derium sanctorum ex toto in patria ps. Sa-
tiabor inquit cum apparuerit gloria tua
Tunc enim vocatur omne desiderium sanctorum
et omnibus viribus implebitur sicut
dicit Augustinus omne inquit anime receptaculum
largitas divina replebit potestate
et dignitate [illegible] potestate sapientia [illegible] ut sit mea
potestas sine contradictione dignitas sine
comparatione malitie sine [illegible]
sapientia sine limitatione impabitur
nullus contradicet honorabitur et
nullus [illegible] delectabitur sine tedio
[illegible] pro sue voluntatis desiderio
Tunc vere ad implebitur illud ps.
Valles habundabunt frumento Val-
les [illegible] omnes vires anime [illegible] sive
[illegible] receptaculum habu-
[illegible] frumento [illegible] desiderio
[illegible] voluptatum Et ideo
[illegible] presumptionis depo-
[illegible] [illegible]
[illegible] omnis mos et
[illegible] montes enim [illegible]
[illegible] colles [illegible]
[illegible] unde per montes
[illegible] [illegible]
[illegible] fastus [illegible]
[illegible] colles

humiliamur quam [illegible] virtutum
[illegible] in [illegible] est [illegible]
non tollitur [illegible]
Expeditur [illegible] et
descendit et consumitur [illegible]
eius ante quam [illegible]
veniat ex [illegible] cam [illegible]
ut scriptum est super [illegible]
ad sponsum eam [illegible]
quasi anhelare [illegible]
replicet seipsam et [illegible]
pre dulcedine dei [illegible]
[illegible] in nidibus [illegible]
[illegible] Marci [illegible]
[illegible] formata [illegible]
[illegible] moti tollere et [illegible]
[illegible] monte tollere est [illegible]
et omnem consolationem et quietem
[illegible] deponere [illegible] non [illegible]
[illegible] est quietis consolationis et consolationis
de se ex omnibus rebus
[illegible] poterat [illegible] amaritudine
[illegible] gustato enim spiritu desipit
omnis caro ut dicit Gregorius Si in se
consumpta et exinanita fuit illa sicut
fuit anima Maria Magdalena in cuius
persona loquens dicit super illud Johannis
Maria stabat dicit sic Jerosolime
sunt in omnes consolatores qui aggravant me et non consolantur me
ex quo creatorem meum et angelos
domini solum quo ipse me solus potest consolari et habet sic ipsius exinanitio
que est quedam submersio signata
in ps. lxix ubi legitur quod stante
helya de monte [illegible]
et factus sum [illegible]

D[illegible]runt [illegible]
et aspera [illegible]
hoc [illegible]
factus [illegible]
[illegible]
Unde [illegible]
In principio [illegible]
[illegible]
sequitur [illegible]
questionem [illegible]
sunt [illegible]

que tria bona includebat que sunt
[illegible] sanctitatis virtutum debita [illegible]
[illegible] imaginis dei formitas
[illegible] natura humana sunt
[illegible] depravata est quo
[illegible] incurrit que sunt
[illegible] virtutum inordinatio
[illegible] deformatio et hec [illegible]
[illegible] Genesis iii ubi postquam
[illegible] comederunt de ligno vetito
[illegible] quod aperti sunt occuli
quasi primus fuerunt
[illegible] et commodo
[illegible] aperti sunt
[illegible] cum cognoverunt
[illegible] parens [illegible] oculi
[illegible] aperti sunt ex se ipsos
[illegible] cognoverunt et sibi ipsis
[illegible] sunt remordente consciencia
[illegible] completum fuit ibi illud ps. ut in
[illegible] Domine in voluntate
tua prestitisti decori meo virtutem
avertisti faciem tuam a me et factus
sum conturbatus deus enim fecerat
hominem decorum [illegible] apto
et sunt decori prestiterat virtutem resistendi si vellet et hec fecerat deus
voluntate sine mere libertatis sed a[illegible]
tente se homine adeo per peccatum [illegible]
[illegible] est et facies dei ab homine et ex
hoc factus est homo conturbatus remordente ipsum verme conscientie unde alibi
ps. Conturbate et sicut turbabimini
quo et primum dicitur quod quasi [illegible]
se videns Quia [illegible] illicitus
motus et rebellio carnis sunt contra
rationem de qua dicit apostolus Romanos vii
Video aliam legem in membris meis
repugnantem legi mentis mee unde
videntes sua [illegible] pudenda erubuerunt et conturbati festinant
[illegible] ut dicit Augustinus et fecerunt
sibi perizomata de foliis in quo ostenderunt quod sunt deis [illegible] motus
[illegible] Quia ut dicit magister hystoriarum
[illegible] folia ficus terant [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] quo
[illegible] remordente [illegible] ab [illegible]
[illegible] in [illegible]

conversi fuerint ad deum ymago dei
ipsis pulcherrime re[illegible] comparat [illegible]
dum autem erit ymago dei sicut defor-
mata iuxta illud Jeremie [illegible]
denigrata est super carbones facies
eorum. Et hec quo ad [illegible]
conceptio de mente habet [illegible]
tantur tunc enim spiritualitas [illegible]
consternatur spiritus [illegible] ymago re-
formatur. Primum patet sicut enim [illegible]
te fugiantur tenebre [illegible]
verbo eterno de mente fug[illegible]
et attenditur serenitas [illegible]
patet ut supra in sermone [illegible]
sunt preambula conceptionis [illegible]
deliciosa gaudio quod consequitur [illegible]
patet et ut est conceptionis ubi [illegible]
unus dicitur de verbo eterno non habet amari-
tudinem conversatio neque tedium convictus sed leticiam
et gaudium quod non datur ymperpetuum sed tantum
mentibus rectificatis per conceptionem ubi de
quibus patet dicitur illud ps. Lux orta est
iusto et rectis corde leticia. Secundum patet quanto
enim spiritus deo coniungitur tanto spiritualitas
spiritui subicitur. Tertio patet conceptio verbi me-
tis decrescat fortitudo corporis ut dicit super
illud Genesis xxxii. Angelus tetigit nervum
femoris Iacob et emarcuit statim
moralisando Jacob qui et Israel videns
deum dicitur et figurat mentem [illegible]
per nervum femoris intelligitur spiritualitas
corporis que ex femore parentum contrahit
fomitem peccandi per angelum non intelligitur
[illegible] quedam ut ubi conceptio facta de verbo
[illegible] unde illud ps. Immittit angelus
domini in circuitu timentium eum et eripiet eos.
Tenuit ergo ad tactum angeli femoris nervus
Iacob emarcuit quia ad conceptionem ubi eterni
[illegible] viget mentis debilesit quod premissa
spiritualitas omnino delanguescat [illegible]
dicit [illegible] Contristato spiritu desipit
omnis caro de talibus mentibus [illegible]
Innocentes et recti adheserunt mihi [illegible]
[illegible] et recti dicuntur hii qui vires [illegible]
[illegible] seu rectificantes quod spiritualitas [illegible]
est subiecta hii dicunt [illegible]
[illegible] conceptione ubi [illegible]
spiritus tuus [illegible] Tertio etiam [illegible]
dei ut dicitur [illegible] ymago [illegible]

dei ut dicitur sapientie [illegible] est ex
[illegible] ymagine facta [illegible]
conceptum sunt reformare sicut figura ex-
pressa in cera [illegible] apparet [illegible]
per impressionem [illegible] nova [illegible] ubi
[illegible] impressa et ex quo
[illegible] expressa [illegible] ante [illegible]
[illegible] quia [illegible] quos
[illegible] [illegible]
[illegible] et dilectionem [illegible] primo
[illegible] et quia attentius sunt
[illegible] contemplatione et dilectione
[illegible] unde Bernardus dicit que
[illegible] que sunt super terram [illegible]
[illegible] meditare [illegible] et desiderare
[illegible] ut [illegible]
Tertio esse in derectus [illegible]
[illegible] dum [illegible] est et
[illegible] et luteum vas quod est de terra
oculos [illegible] celos libere respi-
cere spiritualem [illegible] et celestem [illegible]
quod creaturas suas [illegible] oculos [illegible]
[illegible] sermone [illegible]
Amarto [illegible] quartus effectus ubi
[illegible] que est [illegible] ex[illegible]
[illegible] quod dicitur et aspera in vias
planas que enim homini erant valde
aspera et intollerabilia in virtute
ubi eterni efficiunt ei plana et levia
ad tollerandum unde [illegible] more
Si mens forti [illegible] ad deum [illegible]
sicut est de [illegible] ubi [illegible] quicquid
sibi in hac vita amarum erit dulce
estimat omne quod affligit regem
putat [illegible] quod de [illegible]
[illegible] mens tota in deum [illegible] unde est
[illegible] amare [illegible] quod amara [illegible]
[illegible] et sic [illegible]
[illegible] adhuc sentit
[illegible] quod appetit
[illegible] esse facit unde
[illegible] ymaginem
[illegible] Rachel per
[illegible] intelligitur [illegible]

Videbit omnis caro
salutare dei [illegible]
[illegible] quod dicitur effectus
[illegible] cum
est [illegible] cognitionis gra
[illegible] que
[illegible] vero describit
que ad [illegible] primo quo [illegible] cogni
tionis declaracionem [illegible]
Secundo quo ad [illegible]
cionem et cognitionem eius [illegible]
Tercio quo ad obiecti cogni[illegible]
tionem eius [illegible] salutare [illegible]
quo ad primum sciendum quod [illegible]
virginea cognoscat deum [illegible]
nimis sic dicitur vestigium [illegible]
quale habuit philosophus Ro. i° Invisibilia
dei per ea que facta sunt intellecta
conspiciuntur nec est ita obscurus et e
nebris sicut cum est per umbras figurarum
quales habuit pres veteris testamenti
Hebreos primo Multipharia multisque mo
dis olim loquens deus patribus in
prophetis Rursum nec sic enigmaticus
sicut ille qui est in lumine fidei
quale habuit omnis fidelis viator prima
Corinthios xiii° Videmus nunc per speculum
in enigmate Item nec sic abstractus
et speculativus sicut cum est per studium
scripture quale habent theologi Talis
enim speculativa cognitio medium inflat
si sit sine caritate Iuxta illud prima Corinthios
viii° Scientia inflat caritas edificat et
viri doctores tales nimis vocantur in re
gno celorum Math. v° [illegible] est alius mo
dus cognitionis a predictis per eam
tamen clarior et [illegible] est
per principium revelationis sine per
[illegible] de quo [illegible]
sibi. Et est quedam cognitio divina [illegible]
differentior ab aliis [illegible] ad per
[illegible] [illegible]
[illegible] eius [illegible]
erit [illegible]
[illegible]
et in [illegible] manifestam

[illegible] et spirituali progratiam in
[illegible] affectibus atque medullis
[illegible] suscipi habeat
[illegible] desiderat non figuratam
[illegible] non apparente sed efficiente
[illegible] candidiore quo [illegible]
[illegible] cognitionis medium in
[illegible] debit Cognitio enim
[illegible] perfectior est quam sit que
[illegible] quia visus plures
[illegible] demonstrat ut patet in pro
[illegible] et magis depingit hunc
[illegible] omnes [illegible] premissa
[illegible] revelabitur gloria domini et
[illegible] divine cognitionis ad
[illegible] anima virginea de
[illegible] ii Corinthios xii° Paulus [illegible]
raptus in tercium celum ubi vidit
archana et [illegible] ad [illegible] quod cognitio
qua habemus de deo in hac vita est
valde debilis per comparationem eius quod
deus videtur in patria Et hoc est propter
aggravationem corporis iuxta illud Sapientie
ix° Corpus quod corrumpitur aggra
vat animam [illegible] ut originale
peccatum deprivate societatis eorum quibus
[illegible] sum abscondit anime visionem
[illegible] enim carnis [illegible]
[illegible] quod clerior ad videndum eius scientia
est [illegible] sed separata anima libe
volatu videre poterit anima nostra di
vinam essentiam Cognitio ergo anime
pro statu et [illegible] seu conditione
qua est in corpore possumus describe
re tamquam infirmiori quam anime
ad distinctionem cognitionis anime separate
et hoc est quod hic dicitur videbit omnis
caro id est omnis anima in carne quod
est idem ad eo quod dicitur Ro. iii°
Omnes homines videbunt eum et tue
[illegible] unusquisque procul [illegible]
[illegible] ad tercium est sciendum quod obiectum hic
[illegible] non est divina essentia ut
[illegible] sit evidens et oculo in
[illegible] intelligentie nostre sed
[illegible] salutari
[illegible] est salutare nobis
[illegible] salutares

effectus promissos ut sequitur quod doctores sollempniter ponunt in libris suis [illegible] salutaris et saluatoris Et hec [illegible]
quasi per effectus et a posteriori [illegible]
dominum in Moyse qui [illegible]
templatiuorum [illegible]
in ... dicens [illegible]
tua et ait ei dominus [illegible]
tia mea faciem autem [illegible]
Exodi xxxiii unde [illegible]
ximo studiosi mentibus [illegible]
appareret ut non [illegible]
non videtur sicuti est [illegible]
sicut non ... illud [illegible]
quidem est in hoc mortali
in mortali quia [illegible]
Et subdit glosa qualiter
ponens exemplum in sole corporali quem non
videmus sicuti est sed tamen sicut illuminat
puta aerem et montem vel parietem
qualis cognitus est per effectum Sic
in proposito mens virginea cognoscit
deum per illuminatorem diuinam qua et sentit
propter quod dicitur Non omnis caro
salutare dei dicitur autem salutare
dei et salutare nostrum dei quidem causa
liter inquantum deus pater per verbum
salutem nobis causat Nostrum vero
dicitur consequtiue inquantum nos salutem per verbum consequimur Unde illa
virginea anima beate virginis gloriose
cecinit illud primo Et exultauit spiritus
meus in deo salutari meo in quo concinuatur sic symeon ad symeone predicente
in verbo hic salutari Quoniam autem
viri eximii dicitur salutare tuum quia
ipsum in natura assumpta auctor salutis
nostre qualiter extitit: tuum quia promissos
effectus salutares in mente specialiter fiat
hec ita tanguntur in psalmo usque huc
pro In deo salutare meum et gloria
mea quantum ad primum deus autem
mei quantum ad secundum et spes
est quantum ad tertium [illegible]
redat ihesus [illegible]

Cum esset desponsata mater ihesu maria Ioseph antequam conuenirent inuenta est [illegible]

[illegible] de spiritu sancto
Consuetudo fuit apud veteres
[illegible] in sermone autentica
[illegible] fieri desponsatione
[illegible] prefigitur tempus
[illegible] ut nota in de
[illegible] esse institutum et sic
[illegible] quia ut ait augustinus
[illegible] per ... decretis ubi supra
[illegible] maritus datam sibi
[illegible] dilatam Secunda
[illegible] medio que simul
[illegible] nuptiarum pararetur
[illegible] aliud tempus ut utrique con
[illegible] liberet si velint meliora
[illegible] religionis ingressum
[illegible] desponsatur et ut uterque
[illegible] libere possit facere angustiam
[illegible] et aliud virginitatis et non post
[illegible] illam consuetudinem beata virgo
[illegible] est desponsata Ioseph Autem tempus
[illegible] expectabat ipse Ioseph beatam virginem
grauidatam unde voluit eam dimittere
sed angelica suasione doctus destitit
a proposito Et hec est prima causa solempnitatis
hodierne ac diuiturne loquitur in quo euangelista tria facit primo describit modum
generationis Christi explicationis Christum
que generatio sic erat Cum esset desponsata Secundo istius modi supernaturalis
et diuinitatis probationem illi Ioseph autem
et ubi euidentius sit probatio primitus
ipsius Ioseph dubitationem vel testificationem [illegible] aliam lecturam Deinde post
[illegible] eius per angelum certificatio ibi
Hec autem eo cogitante propter primum
[illegible] angelus beatam
[illegible] Ioseph desponsauit
[illegible] statim post
[illegible] Christi conceptionem
[illegible] cum
[illegible] quia angelus eciam
[illegible] impregnata et
[illegible] tribus me
[illegible] Iohannis
[illegible] primo et
[illegible] in
[illegible] hoc
[illegible] partus

[illegible] quia [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] erat [illegible] primo exprimitur
ditionem persone concipientis quia
erat virgo desponsata Secundo de
monet [illegible]
erat et illibata [illegible]
Tertio ostendit modum [illegible] quia
erat aspirante [illegible] ibi de
spiritu primo ergo [illegible]
exprimit et hoc [illegible]
ad virginem desponsatam [illegible]
Cum esset desponsata [illegible]
dubitare quia non [illegible]
beatam virginem esse [illegible]
cum ipsa fecerat votum virginitatis [illegible]
per stare cum coniugio [illegible]
puella consentit conjugium [illegible]
tem sui corporis ad carnale commercium
et per hoc recedit a proposito virginitatis
Ingenium est bona. Videtur dicendum
quod maneret fuit tamen desponsata ut
plures tenent per simpliciorem doctorum
quos habes supra in expositione euan
gelii missus super isto verbo desponsa
tam viro Sed propter argumentum in
contrarium sciendum quod quidam fere a[illegible]
et cavillator nimis imprudens la
quens contra quem Hugo de sancto
victore fecit libellum de virginitate ma
ria in quo materia cuius [illegible]
est ergo sciendum quod beata virgo maria vir
ginem fuit ut probatur quia contraxit
coniugium cum ioseph per quod [illegible]
manere simul [illegible]
proposito virginitatis [illegible]
sicut dicit Hugo [illegible]
[illegible]
est [illegible]
in [illegible]
[illegible]
et [illegible]
tamen [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

vi in carne et hoc non fecit quicquid
[illegible] confessoris ut dicit hugo Est
[illegible] coniugii officii et non
[illegible] isto consensu stare vi
[illegible] coniugii ut probat hugo
[illegible] consensit in coniugium
[illegible] et ideo sic fuit
[illegible] in immutabili teneret
[illegible] virginitatis Sed contra illud
[illegible] instaret ille calumpniator
[illegible] carnalis si prestetur tacite
[illegible] consensus commixtionis [illegible]
[illegible] est ipso iure [illegible]
[illegible] puella contra hoc totum [illegible]
[illegible] non cognoscendo talis contractus
[illegible] immo est contra [illegible]
[illegible] de conditione si quis
[illegible] quia solet ita si ergo dicis con
[illegible] includendo consensum carnalis
commixtionis videtur quod virgo fuit co
[illegible] hoc quidam dicunt quod beata virgo
consensit in coniugium consensu primo non
includendo [illegible] et absolute sed
sub conditione nisi deus aliud fac
iuberet Et quia consensum [illegible]
desponsata fuerat in hoc non fecit
contra votum suum Sed contra hoc in
omni voto quotiens absolute intelligitur
hec conditio si deo placet nullus
enim ordinate intendit aliquid
deo velit nolit primo et si consentiendo
absolute in coniugium non fecisset contra
votum carnaliter conditionatum de[illegible]
tum virginitatis [illegible] et ideo aliter
per dicta Et dico tibi primo quod beata virgo
absolute voverat virginitatem [illegible]
quod absolute consenserat in coniugium
[illegible] non [illegible] virginitatis
[illegible] primum patet quia sancti doctores
[illegible] [illegible] eius
ad gabrielem qui dixit [illegible] fiet
istud quoniam virum non cognosco si enim
[illegible] cognoscere [illegible] non habuisset
[illegible] virum cognoscendi
[illegible] ideo fuit questio
[illegible] voverat [illegible]
[illegible] a viro Et dicit hugo
[illegible] virum non cognosco
[illegible] virginitatis [illegible]
[illegible] [illegible] Et est modo

loquendi sicut si quis dicit comm[illegible]
no bibo [illegible] est votum [illegible]
bere vinum sic est in [illegible]
nem et ad istum intell[illegible]
Quartus licet primo [illegible]
[illegible] et virtu[illegible]
[illegible] quia al[illegible]
quod est contra sancti[illegible]
est sicut quod in [illegible]
tua datio [illegible]
ad potestatem coniugalem [illegible]
ita est [illegible] quod per [illegible]
utrique dat alteri corporis
retento usu implicite [illegible]
est contra substantiam coniugii [illegible]
si excludatur explicite [illegible]
[illegible] carnalis copula puta si [illegible]
contraho tecum ita quod me carnaliter [illegible]
cognoscas quia talis cognitio non
solum usum sed et potestatem contrariatur [illegible]
[illegible] substantiam coniugii [illegible] consuetudine
[illegible] si non fuit inclusio vel non
apponatur talis conditio explicite
[illegible] enim ita datur potestas quod non usus
et valet contractus quia nihil est ibi con[tra]
substantiam coniugii. Ubi [illegible] [illegible] [illegible]
votum virginitatis contrahat absolute
cum proposito [illegible] virginitatem talis dat
viro potestatem sed usum retinet. Et ideo
[illegible] dat usum liberum est sibi [illegible]
[illegible] ad religionem. Item si qua post
[illegible] copulam ad ulteriora [illegible] fuit talis
[illegible] potestatis viri sui quia data
fuit sibi in contractu matrimonii
indissolubiliter nec licet nec [illegible]
usum [illegible] quod licet duo potestas et usus
sint diversa et possunt separari [illegible]
licet sit quod aliquis [illegible] alicui [illegible]
dendo usum vel [illegible] ut describitur
[illegible] in constitutione [illegible]
est quam [illegible] libro [illegible] Et [illegible]
quod si qui contrahunt cum proposito
castitatis contractus tenet
tamen hac conditione [illegible]
se carnaliter cognos[illegible]
Igitur beata virgo [illegible]
[illegible] coniugalem [illegible]
viro potestatem corporis [illegible]
[illegible] cum proposito [illegible] virginitatis [illegible]

[illegible] [illegible] fuit vera [illegible]
[illegible] vera virgo [illegible]
potestatem corporis que sit in primo [illegible]
coniugali [illegible] sub conditione
[illegible] quidem [illegible]
[illegible] potestatem sine usu [illegible]
[illegible] familiari instinctu
[illegible] desponsare [illegible]
[illegible] carnalis [illegible]
[illegible] coniugii
[illegible] de virginitate [illegible]
[illegible] fuerat [illegible] habere
[illegible] enim angelus [illegible]
[illegible] Noli timere ac-
cipere Mariam coniugem tuam. In
[illegible] est quod [illegible]
[illegible] angelum sine [illegible]
[illegible] desponsare fuerat [illegible]
[illegible] [illegible] vel similibus verbis
Noli timere accipere Joseph [illegible] con-
iugem [illegible] [illegible] dabit tibi
custodem et testem virginitatis [illegible]
tecum pari voto contineat et [illegible]
tibi ad custodiam virginitatis [illegible]
[illegible] [illegible] de ista probitate
ad [illegible] [illegible] sit [illegible] Joseph [illegible]
tatione angelica [illegible] est ratione
Marie [illegible] quod dicit Hugo [illegible]
dicit ubi supra Cum beata virgo virginitatem
vovisset et parentes eius nubere iuberent
timens illa [illegible] [illegible] parentibus ne
virginitatis votum deserere volens [illegible]
[illegible] commisit se deo certam
[illegible] quod cum [illegible]
sit [illegible] ut posset parentibus
[illegible] matrimonio obediam
[illegible] virginitatis [illegible]
[illegible] de Abraham [illegible]
[illegible] [illegible] que
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] sunt
[illegible] [illegible]
[illegible] est
[illegible]
[illegible]

[illegible]tem quare convenienter fuit causa
desponsatam habere supra memo[illegible]
[illegible] est ita potuit de virgine de
beata virgine. Secundo persona omnium
[illegible] quinto [illegible] ad [illegible]
mater eius mater [illegible] mater [illegible]
maculata mater [illegible] mater [illegible]
nupta mater [illegible]
est mater unigeniti [illegible]
mater etiam facta [illegible]
quod sine virili semine [illegible]
quod sine violatione [illegible]
et ipsum genuit [illegible]
men [illegible] se [illegible]
quam prestat forma [illegible]
lignum [illegible] sit [illegible] possum [illegible]
quod creatura illa quam prestat [illegible]
generet filium absque virili semine
secundum naturales leges videtur [illegible]
dicere quod [illegible] fieret archa / sine
artifice et hoc inenarrabile privilegium
figuratum est Dan. 2o ubi dicitur
quod de monte abscisus est lapis sine ma-
nibus quia caro Christi formata est
de virgine sine opere virili. Tertio per
[illegible]am contra legem nature duo corpora
non possunt simul esse in uno loco vel
clauso hostio corpus humanum non
potest intrare domum quia ibi simul intra-
ret ibi et hostium et corpus humanum
sic fuit in beata virgine que tamquam clau-
so hostio ventri suo peperit Christum sicut
etiam clausis ianuis intravit ad disci-
pulos et hoc privilegium figuratum est
Ezechielis 44o ubi dicitur de porta san-
ctuarii que clausa erat et non aperiebatur
et vir non transivit [illegible]
Decimo [illegible]
et hominis [illegible]
Johannes baptista [illegible]
unde sicut [illegible]
fuit ipsa [illegible]
et hec tria [illegible]
ipsa vir[illegible]
quia [illegible]
[illegible]

[illegible] magne admirationis [illegible] et ineffa-
bilis [illegible] et ineffabile magnitudinis
[illegible] ipsa eadem virgo et mater. Dum
[illegible] ipsa eius ancilla
[illegible] eius ipsa que genuit quod
[illegible] audivit aut quis certo
[illegible] ut mater virgo esset
[illegible] generaret et virgo permaneret
[illegible] alie prerogative septem
[illegible] in quibus hec nulli excedit
[illegible] in electione et in [illegible]
[illegible] in assumptione in afflictione et in par-
[illegible] et in imperio et honore. Hec
[illegible] apprehendit [illegible] In
[illegible]te super [illegible] unica nulla
mater electa excepta illa nulla mater
[illegible] excepta illa omnis mater
amans ita amatur omni omni matri
aliquid displicet in filio vel [illegible] non
habitu vel [illegible] vel secundum
amissum. Filius autem filius complacuit
quia [illegible] amisit nichil commisit vel
neglexit omnis mater [illegible] filio
supplicavit hec imperat nulla mater
[illegible] mater super [illegible] hec
autem super omnes homines et angelos
Primo [illegible] contra conditionem persone [illegible]
[illegible] et hic quo ad tria primo quantum
ad ipsam dispensationem et est [illegible]
quod [illegible] quod dicitur mater [illegible] contra
Valentinum qui voluit quod Christus [illegible]
[illegible] de virgine matre sed transivit
per eam sicut aqua per fistulam quod non
est verum quia contra hoc quod dicit [illegible]
non esse vera mater Christi nec filii dei [illegible]
est contra Danyel libro primo [illegible]
[illegible] et dei genitricem confitentes [illegible]
ipsa verius dei mater [illegible]
[illegible] quia alie non [illegible] nisi [illegible]
[illegible] carnis hec [illegible] carnis [illegible]
[illegible] describit [illegible]
[illegible] eius expressiori
[illegible] nominis [illegible]
[illegible] supra [illegible]
[illegible] et melius [illegible] Simone
[illegible] persone
[illegible] contingit
[illegible] quare desponsata
[illegible] figuratur

et no regi vel imperatori [illegible]
ideo fuit ut daretur nobis consider[illegible]
accedendi ad btam virginem [illegible]
hic dicit debito virginis [illegible]
q̄ e maxime dignitatis [illegible]
illud tui considera [illegible]
infirmitate. Aliud [illegible]
humilitatis indicium quia [illegible]
pauperi fabro [illegible]
bn increda. Regina enim [illegible]
alto nupta aliud pareret
sed mirum valde est quia
pariet excelsi [illegible] quo [illegible]
nos superexcellens dignitatis [illegible]
maternalis [illegible] [illegible]
illud [illegible] unde in [illegible] ut ve
niat mater dni mei ad me [illegible]
tat enim nos humilitas desponsa
tionis prebens accedendi [illegible]
Apoc. ulto Sponsus et sponsa
dicunt veni veni [illegible] si no audes
accedere ad matrem dei no verearis
ad sponsam fabri accedere vel [illegible]
[illegible] quod ideo btam virgo fuit
fabro lignario desponsata quia
xpus eius sponsus omni salutem
per lignum crucis operari debebat De
interpretatione autem et moralizatione
huius nominis yoseph require supra
[illegible] [illegible] est Deinde cum addit
Antequam convenirent scilicet ad carnis co
mixtionem [illegible] inventa est in
utero habens [illegible] inventa [illegible]
ab alio quam [illegible] quam [illegible]
tentia pene omnia noverat. Nota
autem [illegible] quod dicitur inventa est
quia illa que preter opinionem et esti
mationem [illegible] [illegible]
inveniri quod non de [illegible]
est [illegible]
e [illegible] [illegible]
iudam et ut dicit [illegible]
[illegible] yoseph [illegible]
[illegible] virginis [illegible]
[illegible] [illegible]
tatem quare [illegible]

[illegible] divine requireret [illegible]
[illegible] operuit eam gravida [illegible]
feste. Nota etiam quod [illegible] an
tequam convenirent [illegible] [illegible]
[illegible] blasphemie [illegible]
[illegible] posse quod maria et yoseph [illegible]
[illegible] carnali convenisse et si
[illegible] [illegible] nunc di
[illegible] convenirent [illegible] illa
[illegible] [illegible] prudentissime
[illegible] matrem dni et yoseph
[illegible] [illegible] hic aut
[illegible] antequam convenirent non intel
[illegible] carnis commixtione [illegible]
[illegible] sic enim [illegible]
[illegible] licet enim bta virgo [illegible]
[illegible] iam non esset in domo sponsi
more veterum [illegible] non adhuc
[illegible] tamen [illegible]
[illegible] habuerunt vel aliter [illegible] Re
[illegible] antequam convenirent [illegible]
[illegible] quo rite [illegible] so
lempnia celebraret [illegible]
ad expositionem iam dictam [illegible]
Ad cuius evidentiam sciendum quod gramatica
[illegible] hoc verbum convenire dicitur pluribus
modis. Uno modo idem est quod con
[illegible] vel dicere ut ille [illegible]
[illegible] me. Aliquando idem est quod allo
qui ut ibi convenio vos [illegible]
[illegible] alloquor. Aliquando est idem quod [illegible]
vel [illegible]. Aliquando idem est quod assimulari
ut convenit [illegible] albedine [illegible]
[illegible]. Aliquando idem est quod [illegible]
aliquid ab aliquo vel ad causam vo
[illegible] compellere. Aliquando idem
est [illegible] [illegible] idem est
[illegible] pastor ut
[illegible] non [illegible] conversa
[illegible] aliquando idem
[illegible] convenit
[illegible]
[illegible] in
[illegible] idem est quod
[illegible] convenit [illegible]
[illegible] significationes

[illegible] Item convenit
alloquitur dicit simul esse mulier[illegible]
[illegible] causas dicit et appellat
Item est quod pariter ad inuicem conueniunt
est [illegible] penultima [illegible]
[illegible] est ad [illegible]
et sponsa conuenit [illegible]
ad conuiuium assidue [illegible]
etc. quia aut hec [illegible]
videm redeunt et [illegible]
scrupulus hic [illegible]
solue prima expositione [illegible]
quia dum est antequam [illegible]
sed ad carnis commixtionem [illegible]
sequitur quod postea conuenerit [illegible]
cum ponit quem primam [illegible]
aptitudine militandi dicitur antequam
militaret religionem ingressus est non
sequitur quod postea militauit Item secundum
legem tunc dicit antequam conueniret non
sequitur quod postea conuenerit secundum scripturam
quod simul non sit conuenit Dicitur etiam
secundum glozam si dicitur de aliquo antequam
penituerit morte preuentus est non sequitur
quod postea penituerit Dicit hic et est
similis loquutio in eodem capitulo ubi
dicitur quod accepit Joseph Mariam
coniugem suam et non cognoscebat eam
donec peperit filium suum primogenitum
quod intelligitur de cognitione carnali
non sequitur quod postea cognouit eam quia
secundum legem non ponit hic predictam
certi temporis unde non cognouit eam donec
id est numquam tempore cognouit et tamen pe-
perit filium suum unde gloza exponit
donec peperit et hic est [illegible] dicit christus
hoc quod fieri potuit dicit euangelista
quod factum non est [illegible] de aliquo li-
tigante dicitur donec uiuit non [illegible]
tus sit quia nec [illegible] poterat dicit
et Joseph ante [illegible] fuit et
[illegible] ipse quod eam cognosceret non [illegible]
cognoscebat [illegible]
sed postea non [illegible]
unde nec [illegible]
carnalibus [illegible]
Secundum quia [illegible]

angelum in somno [illegible] credidit quod virgo
[illegible] non audebat tangere Dicit inquam
[illegible] pastores audiret magos videret
[illegible] cognouerat templum dei
[illegible] secundum matrem domini
[illegible] Secundum addu-
[illegible] exempla in scriptura
[illegible] similis loquendi
[illegible] Coruus non est reuersus
[illegible] aque non sequitur quod post
reuersus Similiter in psalmo Sede
[illegible] meis donec ponam etc.
[illegible] postea non sederit ad dex-
[illegible] dicit et apostolus prima Corinthiorum
[illegible] Christo oportet illum regnare
donec ponat omnes inimicos sub pedibus
eius non quod postea non regnet Similiter in
psalmo oculi nostri ad dominum deum nostrum donec
misereatur nostri Item et illud Mathei ultimo
Ecce ego vobiscum sum usque ad consu-
mationem seculi non quod postea cum ipsis
non fuerit Et hoc est quod dicit gloza in decretis
xxxvii q. ii [illegible] dicit plus vel ante non
notat ordinem et est simile quod dicitur de
emptione [illegible] ubi dicitur quod si seruus
antequam emeretur mortuus fuerit stipulatio
non committitur nec inde sequitur quod postea
emptus quia hoc esset impossibile predictum
etiam verbum et non cognoscebat eam donec
peperit intelligi non potest de cognitione di-
scretiua sine qua [illegible] sine quo ad
intellectum ad [illegible] sic quia ut dicit gloza
Joseph Mariam facie ad faciem videre
non poterat quia spiritus sanctus a conceptione
eam penitus impleuerat et ideo non
cognoscebat eam facie ad faciem qua
desponsauerat propter claritatem vultus
eius quod irradiabat donec uterus eius
euacuaretur Unde dicit Hylarius Domino
cum Moysi loquente [illegible] non possent intu-
eri in eum filii Israel quanto magis Ma-
[illegible] intueri et videri non poterat que
[illegible] post partum autem
[illegible] cognita inuenitur spe-
[illegible] Secundo ad
[illegible] quia ut dicit Crisostomus
[illegible] ex specioso facta
[illegible] facta fuerat quia que

totus mundus capere non potuit [illegible]
bitulo suo uteri sola [illegible]
apit impregnacionis [illegible]
de spiritu sancto [illegible]
post tabulas la[illegible]
hec ipse grauida[illegible]
et Crisostomus dicit [illegible]
virgine per semine [illegible]
spiritus sanctus [illegible]
et fuit ibi pro semine [illegible]
dicitur filius spiritus sancti [illegible]
aliud de aliquo dicitur [illegible]
uno modo spiritualiter ut filius [illegible]
naturaliter ut filius de muliere [illegible]
assumpcionis [illegible] proprietate [illegible]
procedit ex deo et hoc modo Christus dicitur
conceptus de spiritu sancto quia de opere
et potestate spiritus sancti beata virgo
fuit grauidata // Ad illud de semine
est dicendum quia in semine sunt duo
scilicet potencia efficatiua respectu istius
quod generatur et potencia eius materialis
quantum ad potenciam effectiuam verum
est quod spiritus sanctus ibi fuit pro semine
non autem secundum potenciam materialem quare
Christus ita dicitur esse de spiritu sancto
quod tamen non dicitur eius filius unde Hugo
de sancto victore libro 2o parte prima
dicit sic spiritus sanctus pater Christi
tenendus non est quia non de suo semine
virgini prolis [illegible] sed ipse de carne
proprie virginis per amorem atque virtutem
suam ministrauit // Respondeo autem quod spiritus
sanctus quatuor facit in beata virgine
primo consecrauit eius uterum postquam dedi-
cauit tabernaculum suum altissimus
secundo formauit puerperium nam statim
ad consensum virginis formatum est
corpus Christi tercio extinxit ty-
rannidem quam contra legem antiqui
serpentis tamen omnibus [illegible]
peccatum propter primam transgressionem [illegible]
unde apostolus Romanos [illegible]
legem in membris [illegible]
virgine fuit [illegible]
Job xl [illegible] me ad [illegible]
rabit [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tumorositate [illegible]
[illegible] hic beata concepta
[illegible] de spiritu sancto hoc
[illegible] dimisit sic
[illegible] Joseph homo in-
[illegible] quod aut sequi
[illegible] et [illegible]
[illegible] invenit Jo-
[illegible] eam hic si nesciebat
[illegible] sancto esse / tamen propterea non du-
[illegible] liberaret eam dicit Augustinus
[illegible] hic addit ne interim suorum
suspicio lectori [illegible] legi con-
[illegible] et contra hoc obicitur quod fuit
impregnata virtute spiritus sancti et hoc
nouerat Joseph vel per inspiracionem
vel per [illegible] et hic non videtur
[illegible] quibus formatio mu-
lieris intelligitur et virgini solet
[illegible] sola remaneat [illegible]
estimacio [illegible] et propter hoc omnino esti-
mabat eam hic in utero magis
[illegible] de viro quam de spiritu sancto
quo poterat venire ad incredulitatem
quod Maria habet [illegible] de spiritu sancto
Ad hoc est dicendum in contrarium Crisostomus quod licet
contra legem communem impregnacio
magis insinuet accepcionem de viro
quam de spiritu sancto tamen propter magnam
constanciam quam Joseph sciuit de prudencia
virginis [illegible] magis credidit
castitati [illegible] et plus
[illegible] concepcione mad
[illegible] formacionem suspicari
non poterat [illegible] esse crede-
bat [illegible] contra
[illegible] adeo
[illegible]
[illegible] alios [illegible]
[illegible]

eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
virgo beatissima [illegible] [illegible] [illegible]
qui [illegible] potuit [illegible] [illegible]
est quia virtus sue [illegible] [illegible]
[illegible] inspirationibus [illegible] et
[illegible] in eis [illegible] [illegible] [illegible]
est quod ipsa [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] odore suo [illegible] [illegible]
Sic virtus virginis [illegible] [illegible]
[illegible] et omnes [illegible] [illegible]
suo inficit unde ioseph [illegible]
[illegible] non potuit nec [illegible] [illegible]
[illegible] de ipsa virgine maria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bit dubitacio [illegible] ergo eam voluit
dimittere et hoc patebit in sequentibus

Ioseph autem vir eius cum
esset iustus et nollet eam
traducere voluit occulte di
mittere eam etc. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] qui est
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
eius [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible]
[illegible] [illegible] exponendi [illegible]
[illegible] uno modo [illegible] dubitacionis
alio modo [illegible] [illegible] Et primum
[illegible] intellectum tangimus circa ioseph
et eius iusticiam que apparuit quod noluit
[illegible] ab infamia [illegible] Item
eius pietas in hoc quod nolebat eam
[illegible] Item prudencia eius in hoc
quod volebat occulte dimittere eam dicit
ergo ioseph vir eius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vir [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] ad ea [illegible] [illegible] quia iusti
apparuit in hoc quod [illegible] eam ab infa
mia et pena [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
qui facit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod iniusta [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] iusticia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] imitatur
[illegible] Alio modo iusticia
[illegible] iustus idem est quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] iustus [illegible] et
[illegible] [illegible] non potuit [illegible]
[illegible] [illegible] eam qui non solum
[illegible] [illegible] pene [illegible] legem
[illegible] [illegible] sed tamen ioseph
[illegible] [illegible] quasi ipsam legem
[illegible] [illegible] Aliter
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non tenebatur divulgare
[illegible] [illegible] enim mens eius [illegible]
[illegible] quia consideratio sue [illegible]
de ipsa maria suspicare non sinebat
sed consideratio [illegible] plena estima
cionem in [illegible] de ea non permittebat
et ideo [illegible] fluctuacionem [illegible] non
tenebatur eam divulgare Circa quod
[illegible] [illegible] [illegible] et si plena suspi
cione de ea habuisset [illegible] tamen eam
[illegible] non debuisset quod [illegible]
[illegible] qui tractans hoc idem verbum
in libro de verbis domini dicit [illegible]
nosti quia [illegible] tuus peccavit in te
et eum [illegible] coram omnibus arguere
non es [illegible] [illegible] sed proditor
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si eam [illegible] suspicione [illegible]
[illegible] [illegible] Et ideo dicit [illegible]
quod iustus est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Timor
enim si semel [illegible] iam non [illegible]
amplius [illegible] [illegible] et nollet
eam traducere [illegible] [illegible] [illegible] ioseph
[illegible] ubi [illegible] quod [illegible] [illegible] traducere
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] uno modo
idem [illegible] quod in publicum ducere et
divulgare vel [illegible] [illegible]
[illegible] est quasi de tenebris [illegible]
[illegible] [illegible] Alio modo traducere
[illegible] [illegible] [illegible] assiduam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

partum [illegible] indemnis [illegible]
viri consortium [illegible] duplex [illegible]
ubi allegatur [illegible] inquit [illegible]
tum dictis sponsus tradit [illegible]
diffamatur [illegible]
et utraque [illegible]
enim accipitur [illegible]
produce dicitur [illegible]
voluit eam tradere [illegible]
publice diffamare ne [illegible]
lapidaretur secundum glossam [illegible]
luit eam traducere [illegible]
consortium familiare solemp[illegible]
accipere ne ipse particeps [illegible]
et hunc utrumque secundum [illegible]
Augustinus in sermone de nativitate [illegible]
dampnum estimans et dispensans dicit quid fa-
ciam prodo aut taceo si prodidero et in
adulterium mecho quia secundum legem eam
lapidandam esse cognoscis si tacuero
male consentio ei et cum adulteris portionem
meam pono quoniam malum est tacere
adulterium sed peius prodere est dimittam
enim eam coniugio et hoc est quod sequitur
voluit occulte dimittere eam Ecce tanta
sapientia ioseph prudens enim ele-
git viam mediam ut vitaret utramque
predicta extrema et quo dicitur secundum
ut dicit Ambrosius quid facere deberet iustus
homo cum uxoris deprehendit obprobrium
ut innocentiam ab homicidio castum
et adulterio pregnare se debeat Alii pa-
tres et iam dictis sed ut vitaret utrumque
inconveniens predictorum forsitan propter alia
propter que quia verecundabatur ioseph spon-
sam ducere pregnantem hoc enim valde
obprobrium fuit Tertia propter magnifi-
centiam facti et hec est secundum litteram
aliam que sequitur // Alia pars ista in-
troducitur per modum testificantis [illegible]
ad probacionem modi conceptionis [illegible]
ducitur hic testimonium ioseph [illegible]
secundo dividitur in [illegible]
tur quadrupliciter [illegible]
tur evangelista quia primo [illegible]
conceptionis [illegible] ioseph testimonium
et facit [illegible]

angeli ibi hec autem in eo cogitante
Tertio per testimonium [illegible] ibi
hoc autem totum factum est Quarto per testimonium
[illegible] in apparicione
stelle ibi Cum natus est [illegible]
[illegible]
[illegible] vos [illegible]
[illegible] dubitabat [illegible] maria [illegible]
[illegible] potuit legerat enim ut
[illegible] Ecce virgo concipiet
[illegible] hanc prophetiam
[illegible] et ut dictum est supra
[illegible] et scribitur in [illegible]
[illegible] potius ioseph credebat
[illegible] viro posse corrumpere
[illegible] maria peccare posse presertim
quia ante conceptionem facies eius ita
resplenduit ut ioseph eam facie ad
faciem videre non possit ut dictum est
supra per origenem et hylarium et ideo
nichil sinistrum potuit de ea suspi-
cari unde videns eam impregnatam
credebat hoc divinitus esse factum mai-
ore quod approximare ad illam formi-
dabat pre magnitudine sacramenti
est quod sequitur iustus hic secundum origenem
quod tunc ioseph erat vir iustus in verbo
iustus in facto iustus in legis obser-
vatione iustus in gratie inspiratione
per qua misterium revelatione certe
cognovit noluit eam tra-
ducere id est ad solempnitatem nuptialem et
suum consortium ducere accipere sed voluit
occulte dimittere eam quia propter im-
mensam virtutem et magnificentiam sanctimonii
quod in ea cognoscebat se indignum
eius consortium existimabat se in-
dignum [illegible] sua et reve-
rentia quo [illegible] a virgine et
[illegible] sacramento se elongare di-
[illegible] sicut fecit [illegible] vi-
[illegible] domine [illegible]
[illegible] testimonium
[illegible] primo enim
[illegible] quia
[illegible] de unitate

affectionis quo voluit in ne [illegible]
eam traducere in [illegible] solempniter [illegible]
ad assiduam sibi cohabitationem quia se non
dignum reputavit vel eam traducere [illegible]
[illegible]
hoc testimonium marie et joseph
sanctitatis istius mysterii [illegible]
quod [illegible]
eterni nesciebat [illegible]
appropinquationis quia [illegible]
dimittere et loquendo [illegible]
ad subitationem [illegible]
joseph fuit mestus et [illegible]
timens [illegible] voluit [illegible]
eam [illegible] quia [illegible]
se non esse dignum cohabitatione [illegible]
aliter per expositionem illud verbum occulte
dimittere eam videretur xxvii q. ii
et postquam ubi subditur auctoritate
Johannis os aurei Regem de domo ex-
pellere voluit. Sed dimittere id est occulta
non attendere ad eam et tunc est sensus
quia tunc joseph non intendebat
eam dimittere a se extra domum suam
dimittere relinquere in domo non tamen
familiari consortio ad eam attendere
sine preter consuetudinem tamen secundum vul-
garem sine preter reverentiam mysterii
secundum aliam lecturam / Ad evidentiam
eorum que dicta sunt circa verbum illud
antequam convenirent et illud verbum traducere
est sciendum quod secundum litteram illo est ordo
inter sponsum et sponsam primo contrahunt
sponsalia quod fieri debet per parentes
tamen non enim est virginalis pudoris
eligere sibi maritum xxxii q. ii
non omnino deinde consignant publice
depositi et promissa [illegible]
amorem in quo [illegible]
trimonium deinde more antiquo sponsa
ducebatur in domum sponsi [illegible]
et hoc fiebat [illegible]
li nec [illegible]
habitatione [illegible]
pue [illegible]
ut [illegible]
ut dicit [illegible]

in domo joseph antequam convenirent
ut hic dicitur deinde sponsa sposo
[illegible] solempniter
[illegible] ipsa ad assiduam cohabita-
[illegible] traducitur et de hac est
[illegible] traductione intelligitur hoc
[illegible] et nollet eam traducere
[illegible] convenire assidua
[illegible] familiari consortio et
[illegible] matrimonii id est don
[illegible] voluit prius ute
[illegible] mysterii quod prius an
[illegible] nullo licebat
[illegible] si quis desponsata
[illegible] cognoscat virum facit
[illegible] committit utrum talis de raptu
[illegible] libro primo Sed lex ista de tra-
ditur canone extra de raptu cum causa
de predicta autem conventione intelligi-
tur illud quod dicit Ambrosius Coniugia
sponsalia conventione inicuntur ex quo
patet quod conventio fit ante tempus commixtionis
et sine ea celebrari potest ut fuit de joseph
et maria Conventio autem precessit
traductionem quare utrumque postea fieri
potuit exclusa intelligenda carnis co-
mixtione vel secundum magistrum dicentibus
scolasticam historiam quod maria
a sacerdotibus templi fuit sumpta
voluntate parentum et fuit desponsata Jo-
seph Tunc ibidem sacerdotes dederunt
inducias trium mensium infra quod tempus
joseph eam traducere non debebat et
sic joseph redyt in bethleem cum
esset civis bethleemita ut hic dicit
Germanus historiographus ad dispo-
nendum de nuptiis futuris usque ad tempus
prefixum maria ante interim sacer-
dotes miserunt in nazareth in domum
patris sui et ibi infra paucos dies facta
est sibi annunciatio angelica et tunc
abiit in montana ad elizabeth et mansit
ibi cum tribus mensibus et rediit re-
[illegible] in domum suam ut dicit lucas
[illegible] quia adhuc non
fuit traducta in domum sponsi ut dicit
[illegible] nollet eam traducere Et
dicit [illegible] quod maria [illegible] applicuit

domus aliqui [illegible] ibi re
manebat [illegible]
cognouit [illegible]
angelo [illegible]
autem amotam [illegible]
inuenit eam ioseph [illegible]
in parte [illegible]
angelo sponsam suam [illegible]
turam et ei [illegible]
et simul manere [illegible]
ut dicit Theo[illegible] vel sicut [illegible]
ioseph in domo sua in bethleem
aliis locatus ipse domum in nazareth
comparauit et in hanc sponsam [illegible]
reduxit Et ideo plana est [illegible]
quod dicitur antequam conuenirent et [illegible]
ad illud Et nollet eam traducere quod [illegible]
hoc nec conuenirent nec traducere aliqua
adhuc facta sunt ut posset manere
puella in domo patris adhuc quando io
seph eam inuenit impregnatam hec
tamen duo magis ad litteram tenent magni
doctores aliter dicunt ut patet ex
superius habitis etc.

H[Ec] autem eo cogitante
ecce angelus domini appa
ruit ei in sompnis dicens
Ioseph fili dauid noli
timere accipe mariam
coniugem tuam quod enim in ea na
tum est de spiritu sancto est pari
et autem filium et vocabis nomen
eius ihesum ipse enim saluum faciet
populum suum a peccatis eorum etc.

P[ars] ista dupliciter continuatur
ad partem precedentem seu ad
precedentia quia duplicem habuerat
premissa primo sicut dictum est supra cum
posuit dubitationem de ioseph
de conceptione saluatoris hic ponit
primus certificationem et [illegible]
[illegible] alia [illegible]
[illegible] modi [illegible]
stimonio ioseph hic ponitur [illegible]
angelica [illegible] testimonium angeli et [illegible]
secundo [illegible]

[illegible] illam [illegible] euenit duo sunt [illegible]
primus dubitantis dispositio secundo [illegible]
certificantis conditio ibi Ecce angelus
domini Circa primum [illegible] certificant
[illegible] ioseph fili dauid etc.
[illegible] ibi
[illegible] dispositio
dubitantis [illegible]
[illegible] ipse ioseph in [illegible]
[illegible] et proinde delibe
[illegible] ut [illegible] seruaret
[illegible] non [illegible]
[illegible] admirans sapientis
qui nichil temere vult in opere [illegible]
[illegible] deliberandum esse maxime
[illegible] que respiciunt mortem [illegible]
[illegible] etiam secundum crisostomum mansuetudo
ioseph quia nulli narrauit suspi
cionem suam sed in se cogitauit Ecce
subditur conditio certificantis ibi
Ecce angelus domini etc. qui describitur
primo quantum ad promptitudinem apparendi
cum dicit Ecce solet enim sanctus
angelica consolatio indigentibus prom
pte subuenire qui fidelis deus qui
non patitur suos temptari ultra
illud quod sustinere possunt Cor. [illegible]
Secundo quantum ad personam apparentis
cum dicit Angelus domini Dicunt Angelus
Ille fuit gabriel qui prius virginem
de incarnationis misterio docuerat
qui bene angelus dicitur quia a deo
missus et quia occultum misterium
pertractabat Tertio quantum ad proprietatem
apparentis cum dicit Apparuit Nam
[illegible] apparuit secundum [illegible] sicut
[illegible] apparentis quia quando vult et
quo vult se exhibet [illegible]
[illegible] quantum ad tempus et modum
[illegible] in sompnis [illegible]
[illegible] et [illegible] admi
[illegible] illi visio
angelica [illegible] hic queri
[illegible] causa an
gelus apparuit ioseph [illegible] quod
[illegible] primo ne misterium
[illegible] ignorabat

exposito misterio [illegible] honorem
meis quem dimisse [illegible]
nos apud fideles tamen apud emu-
los infideles turpi suspicione non careret
Prima ut dicit [illegible] Augustinus [illegible] cum
dimisisset [illegible]
magis estimaret eam esse [illegible]
quam virginem Item [illegible]
Ioseph dum consilio [illegible]
Tertio ut intelligeret [illegible]
conceptionem diligentius [illegible]
ab angelo quam primus [illegible]
ne ultimus premeret dubietas [illegible]
commendabat equitas Item [illegible]
quare eo dubitante et cogitante
apparuit angelus et non prius ante
conceptionem virginis ut non dubitaret
Ad hoc [illegible] et similiter reddit
quatuor rationes Prima est ad vitandum
turpem infidelitatem in Ioseph ne
pateretur que passus est zacharias
Incredibilior enim erat res virginem
posse concipere quam anum Secunda [illegible]
commendandam maiorem fidem verbis
angeli Primum enim Ioseph audivit
ab angelo que intra se cogitavit
indubitabile signum erat quod adeo
misterium tamen solus est scire occulta
secreta sive secreta cordium Tertia
est ut in suspicabilior esset evange-
dementis Ioseph passus quod proba-
bile est virum pati Quarta est
ut eo matris virginis omnem suspicionem
malam effugaret quo vir qui zelo-
typiam passus erat eam suscepit
et post conceptionem [illegible] Item
queritur cum maria videret sponsum
suum dubitantem quare quod non certi-
ficavit exponendo modum sibi sue con-
ceptionis Ad hoc [illegible] duplex ratio as-
signatur Prima est secundum [illegible] quia
virgo non estimabat sibi credi a spon-
so et maxime de tam [illegible]
conductis Alia ratio potest esse quod [illegible]
sit cum maiore [illegible] et evidentiam

facti et admiracione omnis rei dubi-
tacionis certitudinem reciperet sicut de Tho-
ma dictum est Item queritur quare in
virgine factum non est ut prius ante con-
ceptionem et angelus intraret Ad hoc
[illegible] Ad hoc [illegible] virgo in turba-
tione et angustia ponitur quia virum
nescivisset cogitasset de se aliud adversus
apportebat aut esse extra turbacionem
illam mentem que domus patris et gau-
dii [illegible] Alia ratio potuit esse
quia convenienter fuit et consonum rationi
quod prius consensus virginis procurare- 2
tur quam impregnaretur ut ostensum est
supra in principio evangelii
missus est Item queritur quare an-
gelus non manifeste et extra ap-
paruit Ioseph sicut apparuit in som-
pnis sicut apparuit virgini zacharie
et pastoribus Ad hoc sicut quinque
rationes Prima secundum glosam vel ipsum
pro apparuit non manifesta visione
quia ipse dubietate animi premebatur
velud sompno infidelitatis Secunda
ratio est secundum Crisostomum [illegible]
exterioribus liberius percipit [illegible]
annunciatum quia acies mentis plerumque
retundet corporis sensus Tertia ne si
in vigilia apparuisset ei putaretur
esse vir qui astutia decipere [illegible]
[illegible] Quarta ratio est secundum Crisostomum
[illegible] dormienti adam deus fecit
mulierem et iste dormienti consignavit
uxorem commitens Quinta ratio est secundum [illegible]
enim quia valide fidei erat et
non indigebat visione sensibili pa-
stores autem indigebant corporali
apparitione quia rudes erant Et za-
charias sicut minus credens et beata
virgo quia primo instruenda de ma-
[illegible] et ut [illegible] et consensus
fidei [illegible] Item queritur
quare fuit illa visio in sompnis
Ad hoc dicendum est secundum [illegible] quo
[illegible] videt [illegible] per ymaginem
quandam oculis cordis ostensam

sic fuit hic iste. Deinde addit et Joseph ponit veritatis certificationem et tria facit que primo tangit angeli familiaris allocutio secundo subditur angelica confortatio ibi Noli timere. Tertio subiungitur quedam veritatis certificatio quod enim in ea natum est. Circa familiarem allocutionem exprimit proprium nomen et genus in eo quod dicit Joseph. Nomen exprimit quasi notum et familiarem eum sibi ostendit. In eo vero quod genus connectit secundum Crisostomum reducit sibi ad memoriam illud quod de Christo est dictum secundum glosam et consueto promissione factam David quia de tua stirpe tu es et Maria et impletum est. Deinde subditur angelica confortatio per quam timor a Joseph excluditur ibi Noli timere. In quo secundum Crisostomum ostendit timuisse ne offenderet deum si illam dimitteret quia adulteram estimabat dicit ergo Noli timere quasi dicat hoc non est mortis causa sed vite illa enim que vitam peperit non metuit occidi. Et nota quod hic dicit Noli timere conjecturatorem cordis eius se ostendens volens et per hoc futurorum bonorum que de Christo dicturi erant facere fidem. Nota etiam quod proprium est spirituum bonorum timorem mentis expellere et econtra malorum semper facere. Et notandum quod quia timor impedit cognitionem ideo iste angelus volens virginem de incarnationis misterio edocere prius ab illa timorem expulit dicens Ne timeas Maria. Sic etiam timere a sponso eius Christi providere ablatus quatinus intelligeret secreta divina. Dubitaret autem ... vel Joseph iam ... habere Mariam in domo nec eam ... quo ei dicitur Noli timere accipere ... quod ... ponitur ... inpropriam ...

et assiduam cohitationem et secundum hoc accipere idem est quod traducere secundum in supra dicta ponentem angelus locutus est ad propositum. Nam dictum est supra quod noluit eam traducere. Unde dicit angelus Noli timere traducere eam. Item dubitatur quo dicit Mariam conjugem suam cum solum fuit sibi desponsata. Coniuges non dicuntur a commixtione que est in copula carnali vel amplexu quo invicem nectuntur secundum Ysidorum quod idem secundum ysidorum in ethimologiarum libro nono. Coniuges verius appellat a prima desponsationis fide quamvis inter eos ignoretur conjugalis concubitus sicut Maria Joseph conjux vocatur inter quos nec fuit carnis commixtio. Conjux vero dicitur ut dicit glosa non commixtione corporum sed amorum ut sicut dicitur in decretis secundum mentem beati Augustini xxvii causa ii capitulo sicut Joseph pater domini dictus est non effectu genitura sed officio et cura providendi sic et conjux Marie eius appellatus est non commixtionis effectu sed institutione nectione et individue mentis affectu. Et nota secundum Crisostomum quod ita nunc angelus copulat virginem sponso sicut eam Christus postea in cruce commendavit discipulo ut eam acciperet in sua curam. Et ponitur xxvii causa ii. Si enim vir dicitur velle glosa quod remitte etiam Joseph separata est ab eo quod est contra morem in hystoria. Sed quidam dicunt quod Joseph mortuus erat tempore dominice passionis. Sequitur quod in ea natum est et hic ponitur ipsa veritatis certificatio testimonio angeli quod consistit in duobus. Primo certificat de preterito. Secundo ambiat de futuro ibi pariet autem filium. Certificat autem de preterito exprimens

modum conceptionis et dicit Noli timere
quod de ne suspiceris quod sit in te venit
humana conceptio quod enim de ea natum
est id est conceptum et factum de spiritu sancto
est id est de virtute spiritus sancti completum
ubi notandum secundum glosam quod aliud est
nasci in ea aliud de ea [illegible] de ea
nasci est in lucem prodire In ea autem
nasci est concipi et secundum [illegible]
est nativitas secundum [illegible]
eius ante [illegible] ineffabilis [illegible]
fuit de spiritu sancto habes [illegible]
[illegible] angelus Devide [illegible]
pariet autem filium / annuntiat primo
partus [illegible] dicens pariet autem
filium et [illegible] nescius [illegible]
[illegible] non sis nescia [illegible]
[illegible] ut non solum sis feminee fra
gilitatis testis sive virginitatis
sed et meritum sis tante prolis
Sed quare non dixit pariet tibi
filium sicut Zacharie illud primo
sed dicit absolute pariet autem filium
[illegible] Crisostomus reddit duas rationes
primo mulier que ex viro est pariet
marito suo filium quia magis de illo
est quam de ista / hec autem quia non
de viro concepit non viro filium peperit
sed sibi tantum Alia ratio ut ostendat
ut eum non uni homini peperit sed
orbi terrarum universo Secundo
annuntiat nobis nominis impositionem
dicens et vocabis nomen eius Ihesum
dicitur autem vocabis non impones
secundum Rabanum quia ab eterno impositum
est hoc enim eidem nomen erat ab
eterno [illegible] a patriarchis desideratum
a prophetis prophetatum ab angelo pre
nuntiatum virgini et Ioseph et a fi
delibus veneratum Tertio annuntiat
futuram redemptionem [illegible]
[illegible] nominis et dicit quod voca
bitur nomen eius Ihesus id est salva
tor mundi Ipse enim salvum faciet populum

suum non quemque populum sed populum suum
[illegible] per fidem [illegible] et [illegible]
bonis operibus imitantem A quibus
autem salvet ostendit quia a peccatis eorum
statim enim iudei qui expectabant
[illegible] salvi [illegible] ab hostibus
[illegible] quia ipse salvator qui de
hoste liberat et principaliter a peccatis
non autem salvet armis pugnando
sed peccata relaxando ut dicit Remigius
[illegible] esse verus deus quia
solius dei est salvare hominem a peccatis
[illegible] quem ex eis sunt
secundum glosam intelligitur [illegible] enim est
[illegible] peccata secundum illud [illegible]
[illegible] tua [illegible]
aut auxilium tuum Notandum autem
quod nulla servitus est miserabilior quam
[illegible] peccatis et hoc propter [illegible] vili
tatem Unde [illegible] vir
tutum oculos tuos et vide ubi pro
strata sis id est per peccatum viliter deie
cta Item nulla servitus diuturnior
potest enim servus aliquando fugere dominum suum
sed peccatum sequitur fugientem Unde [illegible]
Augustinus super Iohannem Non fugit
[illegible] amari conscientia Item
nulla verecundior est enim magna
verecundia quod nobilis homo servituti
sit subiectus Romanos vi° [illegible]
fructum habuistis tunc in illis in
quibus nunc erubescitis Item nulla
servitus infelicior nam a qualibet ser
vitute sit aliquod premium desiderabile
illius autem nulla merces est nisi
mors eterna Unde Romanos vi° Sti
pendium peccati mors est // Aliter vero
prosequendo passum istud secundum litteram
[illegible] quia dicitur Ioseph non
[illegible] probatur hic modus
[illegible] per testimonium an
[illegible] primo [illegible]
Ioseph per angelum [illegible]
secundo [illegible]

reuelatio ibi quod enim in ea natum est
conceptum de spiritu dicit sic enim sequa-
litur se ab illa retrahere communicando
tanquam indignus et quia eam [illegible]
dent dimitteret ne [illegible] apud alios
quos [illegible] tanti misterii celebrat [illegible]
nota in [illegible] [illegible] posset [illegible]
angelus in sompnis apparuit et [illegible]
exponere sicut supra apparuit [illegible]
angelus non ad [illegible] dubitan-
ti ad confortationem et ad [illegible]
in administratione suspensum et con-
humiliatum quos semper deus [illegible]
facere suis [illegible] illius [illegible] contritum
et humiliatum deus non despicies Ioseph
fili dauid de genere dauid dicit enim
esse commemorans quibus eum magis
animaret ne se a statu retraheret
quod in stirpe dauid implendum erat
Noli timere accipere mariam coniugem
tuam Timebat enim quidem ioseph timo-
re amicorum reuerentie sicut moyses
cum uideret rubum ardentem timuit
propius accedere non appropinques huc
sicut exo iii sic hic sequitur Quod
enim in ea natum est de spiritu sancto
est Ubi ponitur explicata reuelatio
facta ipsi ioseph circa enim nouam
implicite quodammodo dominum esse conceptum
virginis ut supra dictum est per [illegible]
sum explicite eum nesciuit sanctum et mo-
dum misterii et [illegible] [illegible] sibi sunt
implicite reuelantur per angelum
Et nunc expone singula sicut supra
sunt exposita et cetera Cum sequitur

Cum esset desponsata ma-
ter ihesu maria ioseph
Ad explicandum virginea [illegible]
misteria obmutescat lingua
obstupescat intellectus [illegible]
ficat spiritus nimirum cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
excellentia [illegible] [illegible]
presentiens in utero [illegible]
et ipse ioseph iustus se indignum
[illegible] virginis [illegible] quod [illegible]

[illegible] semper natura non sustinet
quod una puella deum [illegible] pectore
[illegible] et hominem [illegible] exclusa [illegible]
[illegible] Hoc considerans sanctus bernardus
in quodam sermone de natiuitate
domini sic exclamans dicit o natiui-
tas illibata sancte [illegible] mundo
amabilis hominibus collata magne
[illegible] inscrutabilis etiam angelis
[illegible] [illegible] misterii et in
his omnibus admirabilis sin-
gularitate nouitatis ut post nec
[illegible] similem visa est nec habet
[illegible] itaque ineffabilis [illegible]
[illegible] [illegible] ordine euangelij
[illegible] euangelio hodierno ita ordinatis
in lectione Cum esset [illegible] sic erat
et tunc subiungit [illegible] Cum
esset desponsata mater ihesu maria
ioseph In quibus quidem verbis con-
[illegible] virginis parientis describitur
quo ad tria primo quo ad eius in-
[illegible] desponsationem cum esset despon-
sata secundo quo ad eius [illegible]
dationem ibi mater eius tertio quo ad
eius [illegible] nominationem maria
Circa primum est sciendum quod despon-
satio virginis bene dicitur misteria
propter [illegible] misteria propter que dicitur
desponsata fuisse secundum varios docto-
res quorum rationes posite sunt supra
in expositione euangelii missus est
Et alias rationes habes ad idem
supra in euangelio hodierno propter
quas [illegible] [illegible] assignari
una [illegible] [illegible] virgo fuit
desponsata [illegible] designationem
misterii [illegible] intelligere quod
anima [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] debet esse desponsata
[illegible] [illegible] [illegible] indissolu-
bilem [illegible] [illegible] misteria
[illegible] [illegible] [illegible] secundum
quod [illegible] virginis [illegible] fuit
misteria [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fuit celebrata
[illegible] [illegible] [illegible]

quia antequam convenirent inventa
est in utero habens de spiritu sancto,
et sic ibi fuit mater concipiendo, que
postmodum facta est mater pariendo. Unde
inquit enim Origenes: Omnis enim mater
dei virgenti digna digni immacu
lata una unica unita uniti, et sicut
enim qui in celis est sine matre, et
in terris sine patre, plura ibi. Origenes
in omelia de eodem: sic supra in
conceptione eiusdem est autem vero
notabiliter advertendum quod hec mater
preceteris mulieribus privilegia
ta est in multis, specialiter in sua con
ceptione et hoc in quatuor. Nam
alie mulieres de genere eius omnes
concipiunt cum pudore, cum dolore,
cum corruptione, cum pollutione et cum
concupiscentie voragine absorbentis oblecta
tione. Hec autem mater eius concepit
cum prudiciarie honestate, quia an
gelica salutatione, cum claustri b
ginei integritate quantum ad celicas virtutes,
cum illibata corporis puritate quantum
ad spiritus superventione, cum limpida
mentis prosperitate quantum in summa con
templatione. Et hec quatuor tangit
Bernardus in sermone de xiiii virginea
hodierna sic inquit: Virtute obstu
peo, quale sit illud quam novum, quam mi
rabile, quam iocundum, quod cum pudicicia
quam gratia casta, quod gravida, quam
sincera et facta conceptio in qua
nichil est pudoris, nichil corrup
tionis, nichil sordium et subidet
impletur per gratiam que corruptionem
nescit et spiritu superveniente altissimi
paries filium quem virum dedignans
admitte in puro utero ge
statione; cite namque mater suus
gestat conceptum cum laboribus et cor
poris gravidine et cum animi de
pressione, sed in appetitu et

morum. Hec autem eius
sine conceptu sic gestabat cum cor
poris agilitate et fecit hoc festinanter
per voto leta per beneficio ut dicit
Ambrosius, eadem cum omni hilaritate
et cum appetitu et morum equalitate
et hec patet in eo quod gestans conceptum
ascendit in montana cum festinatione,
in quo ostendit corporis agilitatem
et fecit hoc festinanter pro voto leta pro
beneficio hec Ambrosius in quo patet
mentis hilaritas. Mansit autem cum
Elizabeth in quo ostendit morum
equalitas. 3o in partu et hoc similiter
in tribus. Alie enim matres pariunt cum
dolore, cum merrore et cum langore.
Hec autem mater peperit eius cum de
lectosa sanitate, cum gaudiosa ala
critate et cum virginea incolumitate.
Unde Origenes in sermone de nativitate
virginis exultavit matrem et virgo
dominum leta se matrem et de spiritu sancto
peperisse. Sic gaudet, ut quia peperit
incorrupta terretur. Sed quia genuit
cum exultatione miratur. Quarto
in prole et hoc similiter in tribus.
Nam aliarum matrum nati cum sint
puri homines nascuntur cum mise
ria humane conditionis et macula
originalis infectionis et cum pena
perfectionis. Sed istius gloriose matris
natus fuit deus et homo ac per hoc
exemptus fuit a lege culpabilis
miserie, a fomite carnalis il
lecebre et nature inopie. Gestans
exemptos filii et parentes quem
... matris prolere tangit
Origenes super Canticum. Sic dicit: Nulla
mater electa excepta illa nulla
mater impuniti excepta ista namque
mater amans ista amor omni matri
ad displicet in filio nec secundum
nec ... nec secundum ...

Vel etiam commissum suum aut filius
placuit quia omnia nichil amisit
vel commisit nichil neglexit, cum
mater filio adulto supplicat hec
autem impetrat nulla mater ~~copia~~
~~copia~~ invenitur mater super omnem ho-
minem hec super angelos exaltata
sit mater enim. Centesimo ad 3m est sciendum
quod hoc venerabile nomen maria habet
quadruplicem vel etiam sextuplicem
interpretationem secundum diversa linguarum
ydiomata. Primo maria hebrai-
ce interpretatur stella maris vel il-
luminata vel illuminatrix stella quidem
dicitur pro quanto hodie radium eternum
lumen est emixa. De hac stella
prophetatum fuit numeri xxiiii. O-
rietur stella de iacob. Et nos
verbum pertractantes. Bernardus Ber-
nardus. ipsa est preclara et eximia
stella ex iacob orta cuius radius
universum illuminat orbem cuius
splendor verum prefulget in superis
superius et inferos penetrat. Et
dicta est stella maris pro quanto
per mare seculi huius nos dirigit
ad portum perpetue perducendo. In cuius
eciam signum in nativitate domini stella
magis apparuit qui eos ad na-
tum infantem perduxit. De hac ma-
ris stella dicit Innocentius quibus
auxiliis maneo per tot pericula tran-
sire ad littus patrie certe nescit
per duo per lignum et stellam. per fidem
crucis et per virtutem lucis quam
peperit nobis stella maris maria.
Et interpretatur illuminata pro quanto
ipsa per inhabitationem filii dei perpetuo
lucis lumine gracie cumulata est et perfusa.
Unde apostolus xx viii vidi angelum de-
scendentem de celo habentem potestatem
magnam et terra illuminata est

a gloria eius. Angelus ille est
filius dei qui est angelus magni
consilii a cuius gloria terra
et beata virgo illuminata est per gracie
plenitudinem intus quod ipsa per ex-
redundanciam accepit lumen, cum
orbem ulterius illustrant. Ma-
ria illuminatrix interpretata est
pro quanto ipsa splendore gracie
exemplis suis splendidissime vi-
te mundum illuminabit. Unde ecclesia cantat
cuius vita inclita cunctas
illustrat ecclesias. Unde Bernardus
Tolle hoc corpus solare quod
illuminat mundum ubinam dies quam can-
tarent lume huius stelle relin-
quuntur in mortis umbre ac den-
sissime tenebre eas involvunt
et invadunt. Et maria siriace in-
terpretatur domina pro quanto ipsa domina
constituitur non tantum hominum in terra sed
eciam angelorum in celo. Et demonum
in inferno. Et quia domina homi-
num bonorum quam peccatorum in mundo
Unde iste eximius doctor anselmus
ad eam clamat dicens o domina
magna tibi gracias agit concio
tota iustorum ad quam territa
fugit turba reorum. Ad te pre-
potens domina ego miser peccator
ad te anxius confugio. Te domina
magna et valde vult te cor
meum amare te cupit os meum
laudare te desiderat venerari
mens mea te affectat exorare
anima tuam me commendat to-
tiba mea est eciam domina angelorum
in celo unde saepius alloquens
eum dicit si te solum voce
alterum est te invenire et
precibus sincere precedens. Et domina
angelorum nobilem esse

probaris Si formam dei te ap
pellem digna cognitus est ppter
hua demonu in inferno unde
dicitur eis esse terribilis ut
castrorum acies ordinata Cant
vi quod plenius pertractatur
Unus Ber dicit sic ne tm timent
hostes visibiles quamlibet mul
titudine castrorum copiosam sicut
aeree ptates marie vocabulum
patrocinium et exempla sicut et
pereunt sicut cera a facie ignis
ubicumque inveniunt crebram hu
nominis recordacionem devotam invo
cacionem et solicitam imitacionem Et
maria latine divina a mari
pro quanto in ipso est confluencia
omnium graciarum sicut omnia flumina
confluunt ad mare Hoc pz inqui
rendo per singulos gradus et or
dines angelorum vel sanctorum
scilicet ceteris per partes prestita gratia
marie vero se totam infudit
plenitudo gratie Item maria
hebrayce dicitur amara quod est
amara latine pro quanto ipsa in
filii passione amaritudine et
dolore plena fuit quando gladius
doloris ipsius felicissimam animam
pertransiit luce ii° Unde ipsa
tunc potuit dicere Ruth i°
nolite vocare me neomi id est pulcram
sed vocate me mara id est ama
ram quia amaritudine replevit
me dominus et [illegible] ipsa
in morte [illegible] pe
ctora [illegible] ita
ipsius [illegible] fatiga
verat [illegible] de
deficeret [illegible]
ad crucis [illegible] Item maria

latine ethimologizando utrumque
dinarum [illegible] dictum sit
comprehendit dicendo Sic maria
quasi mara amara mare et hoc
[illegible] prefecit
scilicet in tota vita sua fuit sibi a
mara et [illegible] desiderio
videndi filium in regno suo Et
[illegible] desiderio flagrabat
[illegible] et esse cum xpo
quod [illegible] virginem
[illegible] desiderio estuasse
ut dissolveretur et ut esset cum filio
suo Unde legitur quod post ascen
sionem sui unigeniti paliginam sui
consolacione omnia loca filii sui
scilicet locum baptismi ieiunii passionis
sepulture resurrectionis cum devo
cione sedula quamdiu vixit visitat
ut dicit Ambrosius in sermone
de Assumpcione ergo quam in
utile nomen maria est tante vir
tutis et gratie Unde non causa devote
exorat eum Ber super missus
est O o virgo virga sublimis
o vere te plantatam o vere
lignum vite quod solum fuit dignum
portare fructum salutis per te acces
sum habemus ad filium O bene
dicta inventrix gratie genitrix vi
te mater salutis ut per te suscipiat
nos qui per te datus est nobis
excuset apud ipsum integritas
tua culpam corrupcionis nostre
humilitas tua deo grata nostre
[illegible] impetret vanitati So
[illegible] tua cooperiat
[illegible] et fecunditas
[illegible] fecunditate conferat
[illegible] medi
atrix nostra advocata nostra
filio tuo nos representa fac

o benedicta pregnum que inveniste
per misericordiam qua recepisti ut i[m]-
mediate te dignatus est fieri par-
ticeps infirmitatis et miserie no-
stre tecum intercedente particeps fi-
at &c.

Cum esset desponsata ma-
ter ihesu maria ioseph
Ubi supra quia ut dicit augustinus
in libro de virginitate felicior
est partus spiritualis quam carnalis.
beatior enim fuit maria concipien-
do xpm mente quam carne unde enim
consanguinitas nichil ei profuisset
si non ipsum felicius fide quam carne
gestasset unde cum mulier illa dicit
et dixisset beatus venter qui
te portavit benedixit quinymmo beati
qui audiunt verbum dei // quia
secundum augustinum quod uterum meum
appellamus felicem inde felicior est
quia audit verbum dei et custodit
illud ideo in ista verbum caro
factum est expositis pro verbis
premissis de beata virgine pro-
ut est mater domini secundum carnem
Restat nunc exponere de eadem
gloriosa virgine et de qualibet
fideli anima prout est mater ver-
bi eterni secundum mentem ad cuius
evidenciam est sciendum quod sicut in
matrimonio carnali ad hoc quod sit
aliqua legittima mater secundum le-
ges et canones tria requiruntur
scilicet legittima desponsatio imperi-
alis solempnisatio et debita de-
bita assignatio sic spiritualiter
ut anima fidelis efficiatur ...
Ubi enim tria ... similiter requi-
runtur ... in verbis prescriptis
primum est ... desponsatio ... despon-
satio amorosa ubi cum esset de-

sponsata secundum est ... ...
desponsate fecundatio gloriosa ibi
inventa est ... fecunda-
te dotatio gloriosa ubi maria
... ad primum est sciendum quod
secundum ... desponsatio legittima
... maris et femine per
... expressa est ma-
... ... et ... nod-
... quale ... in-
... in maria et ioseph fuit quod
... in statu innocentie ...
... unionem anime ad
deum per amorem ... et ca-
stissimum nunc autem post lapsum
carnalis copula subsequuta signi-
ficat quietem Cristi et humane
nature vel Cristi et ecclesie secundum
ad ... secundam significationem pertinent
ea que dicta sunt in primo pro-
cessu // Nunc vero loquendum est
de prima significatione per quanto per
hoc sacrum desponsationis vel
matrimonii spiritualis quo anima
deo unitur ipsa anima verbigena
quoddam reintegrabitur ad statum
innocentie (quoquomodo hoc fieri
per amorem unitivum et castum Ostende-
ndum amor castus requirit tria
attributa ut puta singularis
et unitus ad instar sponse casti-
sime ... ... diligentis que
... deum diligit quando
nullum aliud ... desiderium ... au-
tem diligit ... quod nullum
aliud ... diligit vice
vero diligit ... isto nichil
diligit et ... istud debit
et ... dico per
... quod
est ... anima desponsata

A do

Ita enim sume diligat quod in
tibi aliud tanti desiderii esse
maxime diligat vel vnicum dilexit
quod predicte declarat Richardus
li(bro) 3o de contemplatione ca(pitulo) xvi
cogita inquit quicquid sit quod
in vita tua ardencius dilexisti
anxius concupisti quod te [illegible]
afficiat ceteris que omnibus pro
fundius delectabaris consider
tande secundum eandem affectionis
violenciam delectacionis [illegible]
dancia sentis qui in sum(mi) dele
ctabilis desiderium inardescit qui
in eius dulcedine requiescit
si ardor desiderii et dilectionis
animam tuam in omnibus affectibus
intimis penetrat tepidius nichil
cogitat quid in eius affectibus
aliquando solebant non sine me deum
diligit hic requiritur quod summus amor
sit singularis quod anima specialiter
in isto fine sue dilectionis constituat
quod in nullo alio delectacionem et
consolacionem querat vel recipiat
nisi in solo deo quod sic declarat
idem Richardus subdendo sub ver
ba premissa quod si inquid tantam
prorsus vel forte validiorem de
lectionis violencia in intimis tuis
tua animam sic in ista quam alias
vnquam corporalia sentias [illegible]
forte aliquid [illegible] delec
tacionis vel consolacionis [illegible]
te sed aliena aliquam consolacionem
queris aut recipis [illegible]
fortasse [illegible]
ligis [illegible]
amor [illegible]
ista [illegible]
illi aut nullo aut [illegible]
diligat [illegible]

quod tu deus amat qui aliquid
tecum amat quod propter te non amat ad
istud amorem hortatur Hugo in
[illegible] anime [illegible] diligis illud
sed sponsum tuum dilige [illegible] istud
[illegible] diligis [illegible] ut
[illegible] dilige [illegible] quod diligeris
[illegible] dilige ut [illegible] istius
[illegible] et subdit
[illegible] dilecto isto
amore [illegible] sponsa que
[illegible] dilectus meus michi
et ego illi [illegible] Rursus ca(pitulo) vi
ego dilecto meo et ad me conuersio
eius et sicut sponsa appellat
sponsum suum dilectum suum in
aliud non sibi imponens sed absolu
te vocat eum dilectum suum innuens
quod in nullo alio nomine magis
ipso et amori suo magis commo
de posset eum complicare Quantum
ad secundum est sciendum quod in omni
fecundacione vel generacione est con
siderare duo compte principia actiuum scilicet
generans et virtute qua generat et
similiter duo alia compte principia
passiuum scilicet subiectum concipiens et vir
tute qua concipit patet ergo primo
in generacione corporali nam in genera
tione generans est pater virtus generatiua
est virtus illa formatiua que
est in semine subiectum recipiens
vel concipiens est mulier virtus vero
[illegible] est fecunditas mulieris
[illegible] est aliud nisi naturalis
[illegible] receptibilitas huius
[illegible] generans imprimit formam
[illegible] Item patet
in generacione [illegible] generat
[illegible] est qua [illegible] pater
[illegible]

subiectum recipiens est materia
ignibile ut lignum vel aliquid huiusmodi
Virtus vero receptiua huiusmodi actionis
est naturalis dispositio qua est in
potentia ad formam igneam. Sic etiam
patet in generatione eterna quia deus
pater generat filium ubi forma patris
est generans virtus generativa est poten-
tia qua pater est fecundus actiue
ad communicandum formam suam. Subiectum
vero vel huiusmodi se admodum subiecti
est intellectus paternus qui est
quasi subiectum de quo pater generat
formam suam intelligendo seipsum
Virtus conceptiua est naturalis dispo-
sitionis intellectus divini qua fecundus
est quasi passiue ad formam de
ipso producendam sine tamen imperfectione
et secundum istum intellectum intellectus
divinus dicitur habere conceptum uteri
iuxta illud psalmi ex utero ante
luciferum genui te. Et in tali con-
ceptu sapientia genita dicit se con-
ceptam Proverbiorum viii° Necdum erant
abyssi et ego iam concepta eram
circa materiam fecunditatis in generatione
divina. Sic etiam in fecundatione anime
in concipiendo verbum. Verbum etiam
est autem quatuor considerare scilicet
generans et hic tota trinitas cum opera
dei ad extra sint indivisa sed specialiter
attribuuntur spiritui sancto sicut et
fecundatio beate virginis et hoc
est ratione bonitatis et clementie
que attribuuntur spiritui sancto [illegible]
que animam fecundat est verbum
dei quod [illegible] quasi [illegible]
Unde illud [illegible] est
verbum dei unde [illegible]
[illegible]

Recipiens verbum verbo concipit
filium et intelligo hic per verbum
verbum fecundatiuum propter quod secundum
augustinum comparatur pluuie fecunda-
ti. Unde Ambrosius super illud
[illegible] me [illegible]
[illegible] anime nostre mentalis [illegible]
[illegible] pascatur et fecundatur
[illegible] ad [illegible] fiant [illegible]
[illegible] dei actiue fecundat
[illegible] Augustinus super [illegible]
[illegible] super isto verbo dilectus meus
loquitur [illegible] Si ingerit animus
[illegible] ab homine vel intra a
spiritu ad faciendam iustitiam sine
de aliis quibuscumque virtutibus seu
quouis sermone qui ad sanitatem
edificat istiusmodi salutaris per-
suasio erit profecto prenuncia i-
minentis aduentus sponsi et
preparatio quedam ad digne su-
scipiendum suum visitatorem et
ideo non solum huiusmodi verbum pro-
nunciat fecundet docet. Idem Bernardus
in sermone dicit quod anima ver-
bum quo illuminetur ad sapien-
tiam maritetur ad fecunditatem
virtutis est enim sermo dei et efficax
ad Hebreos iiii. Et hec duo tenet
se ex parte principii acti ad fecun-
ditatem anime tanguntur Luce
i de fecundatione beate virginis
ubi dicitur spiritus sanctus super-
veniet in te et virtus altissimi
obumbrabit tibi. Quantum ad ipsum
[illegible] verbum
[illegible] est quod
[illegible] ante quod
[illegible] vero recipiens
est [illegible] secundum supremam
[illegible] nobilissima potentiam mente

Ut patuit in sermone exul-
tauit. Et verbum conceptum est
verum fides formata unde et
beata virgo dicitur fide conce-
pisse Luce i beata que credi-
disti. Unde Beda omnia que
sunt dicta de beata virgine per
semper ... ait et sic in sermone
de nativitate O vere [illegible] in
[illegible] annunciat angelus [illegible]
obumbrat spiritus sanctus super-
veniat virgo credit fide concipit
Nequaquam enim beata virgo fidem
adhibuisset unde sicut verbum
dei quod annunciabatur per angelum fecit
sibi infusam virtute generationem
Sic fides infusa virgini fecit
sibi indita virtute conceptionem
Sic igitur in proposito verna fecun-
ditas spiritualis anime est verbi et in
ceptiua est fides formata que est
quedam dispositio ymo habitus quedam
quo anima est susceptiua diuinarum in
fluxionum et spiritualis generationis que
deus imprimit menti formam suam de
de ei similem dei forme ex qua
impressione anima concipit ver-
bum. Unde Et aut [illegible] ver-
sic est videre Cum aut essen-
verbum sit noticia cum amore per
Augustinum ix de trinitate sine noticia
non est conceptio [illegible] noti-
[illegible] nos [illegible] de [illegible]
duplex est [illegible] que est ver-
[illegible] et [illegible]
ad conceptionem verbi [illegible]
ut dicit [illegible]
non est [illegible]
[illegible] est [illegible]

Quedam odor quedam cibus quem
amplexus interioris hominis non sul-
cet anime [illegible] quod non capit locus
[illegible] sonat quod non rapit tempus ubi
redolet quod non spargit odoratus
ubi sapit quod non minuit edacitas
ubi heret quod non diuellit sacietas
Alia est notitia credendorum que ad
[illegible] quedam que [illegible] testi-
[illegible] miraculorum
et [illegible] fides in formis. alia
[illegible] gratum faciens
[illegible] formata de-
[illegible] anima assentit
[illegible] principaliter Cum ista
notitia adueniente perdit omnis alie
cognitiones tam naturales quam accidentales
[illegible] quo ad actum [illegible] cum hee
cognitiones veniunt in actum. tunc
fides [illegible] principaliter
motiuum anime [illegible] Cum de aliquo
credito cogitatur et incidunt tibi
rationes in [illegible] sine [illegible]
naturalis cognitionis sine [illegible]
intellectione [illegible] sine ex alia sug-
gestione erronea tunc statim accurrit
fides principaliter [illegible]
[illegible] esse credendum et hoc
est quod dicitur actum xv fide purificans
corda eorum. Unde fides quantum ad
[illegible] describit xi fides est habitus
[illegible] illuminans mentem
[illegible] Cap.
[illegible] qui
[illegible] q
[illegible]
[illegible]

verbo dei pdicato vn̄ bnūs [illegible]
diffinicōne fieri pdm̄ aplīm ad
[illegible] [illegible] [illegible]
dancciu sspeuidd [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] fondictiq
anima e [illegible] [illegible]
viciis deformis et [illegible]
cone verbi eui [illegible] fundauit
anime deparanti [illegible]
ysa · 8 7 · [illegible] [illegible] et
nubes pluat iustu quia ad in
fluxu virtut active [illegible]
z yimet nob̄ saluatorē quia ad
spūales disposicōnes [illegible] concipie
Nūtu ad pdm̄ e sciend̄ q̄ dux
e dotacō sponse mulier que scilȝ
fiet ante nupcias ꝑm leges · co
fruat̄ aut pᵒq nupcias z magis
ꝓpe dr̄ donaco ꝓpt nupcias q̄
fit a viro z muliere · Sed aut
mulr̄ dat viro dr̄ dos largē tn̄
vtraqȝ donaco pt dici dotaco
ut extra de donacōnibȝ ut uitᵉ
viri z vxoris · Alia e dotaco nois
z honoris que sequit̄ nupcias
qr̄ mulier sortit̄ denoiacōm et
dignitatē pdm̄ gen̄q z statū viᵉ
ut pote que scȝ regi denoiatur
Regina z tūc portat insignia regalia
vt coronā z [illegible] · Et vtraqȝ
hac dotacōnē [illegible] [illegible]
bigena [illegible] [illegible]
accepit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nomē
[illegible] [illegible]

esse [illegible] ad illud q̄ [illegible]
plena · vn̄ Augus in [illegible]
[illegible] [illegible] posuit d
[illegible] plena [illegible] nomē
[illegible] e [illegible] suo / [illegible]
aut anima [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] z dicit̄ gra
plena [illegible] q̄ nomē maria
[illegible] [illegible] dignitate ꝓquo
[illegible] [illegible] regie nata
[illegible] z [illegible] ꝓpt [illegible]
[illegible] excellencia [illegible] est em̄
regina celoꝝ nuncupata [illegible]
a ꝯceptu verbi eui fundata
nomē sumit a sponsa · vn̄ Aug̃
de [illegible] anime · O aīa sponsa
tuus elegit te in omnibȝ nomē
suo vocauit te z amauit [illegible]
ut medicale [illegible] ꝓp esset aput
te voluit te esse ꝓtinere [illegible]
vitate [illegible] · a cristo cristiana
a rege regina a sponso sponsa
a vbo verbigina · Datur aut
anima verbigena regia honorifica
ꝓpt ꝯparacōnem nominis [illegible] q̄ ar
prerogatiua percipiūs q̄ sit suprema
[illegible] [illegible] regalia ꝯpia
[illegible] [illegible] z deliciaꝝ
[illegible] [illegible] regis [illegible]
[illegible] [illegible] potenciā ac
[illegible] [illegible] regina z ut
[illegible] [illegible] q̄ ar
[illegible] [illegible] regina ad [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible]

... amore ... ad ymaginem dei ...
vestitu de aurea circumdata varietate
quia ad ymaginem dei primum patet quod
electa anima patens est ... ornamentis
celestibus ... animam super ...
... tam interiores quam exteriores
et super omnes creaturas que omnia
ei deserviunt ad obsequium creature
patet gloria et honore coronasti eum
et constituisti eum super omnia opera
manuum tuarum omnia subiecisti
sub pedibus eius oves et boves universas
insuper et pecora campi quia hunc
fecit omnis creatura in hoc sine
... super dignitatem vt in obsequio
suo famuletur et vtilitati sue deserviat
quod solum vitale obtinet
in anima verbigena quod creatura
ministerio non vtitur nisi ad laudem
creatoris et quod sola vbique preter ... ate
regina dicatur secundum patet quia
et anima que est ... dei ...
ei soli patet accessus ineffabilem regis
cantica 1 introduxit me rex in cu-
biculum suum vbi ipse reuelat pro-
funda et abscondita ... tibi
nullus introductus fuit ... in
audiuit ... quod ...
... patet ... in ...
quod electa anima in ... ornata
adornat ... hester ...
et hester ... vestimentis ...
patet ... in illud ...
... amicta sole et
luna ... pedibus eius et capite
eius corona stellarum ... et ...

... ista est anima ... verbi
... in ...
... splendore iustitie et ...
... in psalmo ... vestitu
deaurato circumdata varietate et luna
sub pedibus eius ... ; ... vbique
eius ... in ... ipsi ...
... et scilicet
... amat perfectissime
... in signa regni
... anime verbigene hester 2
... rex super omnes mulieres
et posuit dyadema regni super
caput eius quartum patet de electa anima
de cantica 8 que est ista que ascendit
de deserto delicijs affluens vbi
delicie mee ... aliud sunt nisi mentales
affectiones delectationes que
oriuntur ex vehementia amoris dei
et anime in ... verbi etiam
secundum cassiodorum super illud psalmi
iusti epulentur delicias impartiz
... explicabilem dulcedinem
resultante ... quietis
dei et anime create ad ymaginem dei
... operibus ... et ...
... delicias
... delicie mee esse cum
... dotes anime
... verbo

[illegible] habundanter fuit repletus [illegible]

[illegible] replebat [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

scrip [illegible]

dotes [illegible]

plebatum in [illegible]

p glie fructum [illegible]

ihus xc qui est [illegible]

Exiit edictum a cesare
augusto ut describe[retur]
vniuersus orbis hec descriptio prima
facta est a preside syrie cirino et
ibat omnes ut profiterentur singuli in
ciuitate sua

Secundum leges et rationes in
scriptis ardruis ut scriptura sit autentica
requiritur ut conscribatur a persona pu
blica nomine presidentis tempus locus
contractus seu rei geste scilicet et que
cum modum fecit et testes adhibiti
Et quia nec omnia autem in hac
[illegible] gesta ardruissimis patet fuit
virginis partus et deum nasci predicto
bitis lucas tamquam celestis tiuus de
scribens in primo ewangelio predicta [illegible]
comprehendere d. scilicet [illegible]
illis Exiit edictum [illegible]
ewangelio [illegible]

Primo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] angeli [illegible]

[illegible] pastores [illegible]

[illegible] celestis [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] primitus [illegible]

[illegible] ipse pastor vniuersi

[illegible] doceret et errantes de medio

[illegible] tenuerat enim

[illegible] pax illo tempore per totum orbem

ut ad literam impletum est illud

ysaie et conflabunt gladios suos

in vomeres et lanceas suas in falc[es]

[illegible] et quod pax vbique nata [illegible]

totius orbis nullum enim ut ait

Beda potuit esse magis indicium

pacis quam vna tota orbe pace

concludi Exqua eius mauifeste datur

intelligi quod verbum eterne non nascitur

nisi in corde pacifico secundum glosam

quia non nisi in tempore bene colitur pax

auctor pacis in pace factus est locus

[illegible] est [illegible] contentus

[illegible] vati

[illegible] nasci

[illegible] Sur [illegible]

[illegible]

[illegible] pastor

[illegible] denique

[illegible] videor

[illegible] ad Geor

[illegible] fuit [illegible]
[illegible] qo fuit [illegible] natiuitas
[illegible] ipsius vl'e [illegible]
[illegible] [illegible] vtrumq
[illegible] descriptione orbis [illegible]
[illegible] quia descriptione orbis
[illegible] [illegible] descriptio
[illegible] vl'e [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] omne [illegible]
auguit eminencie [illegible] in
efficiendo Sedm excellencia [illegible]
in discernando 3m actum [illegible]
in [illegible] Ecce enim tu futura erat
in cristo [illegible] Ecce dies ve-
niut dicit dns et suscitabo dd [illegible]
iustu Ecce po et regnabit ... rex sapiens
et faciet iudicium et iusticiam in terra ecce
iusticia [illegible] ad primum d. Exijt edictu
a cesare augusto ut describeretur Vniuersus
orbis. Nota q edictu e [illegible] quia et
le statutu et differt a constitutione
quia constitucio pt esse general et special
Notand e etc q [illegible] illa cesar
augusti no fuit [illegible] [illegible] sed
cognomina [illegible] [illegible] Impij
Primus enim imperator fuit Julius q
cognomio fuit cesar [illegible]
[illegible] in [illegible] Anno [illegible]
Alij imperatores [illegible] [illegible]
Sedm [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] augusti
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in suo cognomine dictus est
cesar augustus a quo [illegible]
[illegible] [illegible] dicti
e augusti / vel quia in ea natus
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dicti sunt
[illegible] / [illegible] augustu pr [illegible]
[illegible] [illegible] pacius [illegible]
[illegible] [illegible] videret vrbi /
[illegible] [illegible] colere volue-
[illegible] / [illegible] vaticinio sibille
[illegible] [illegible] nec se deu nec
dominu appellari permisit / fert etc
q ipse hac die celu aureu circ-
culum vidit et in medio circuli vir-
ginem sedentem gestantem puerum
[illegible] diademate coronatu / et
audiuit vocem [illegible] adora /
hic aut octauianus anno imperij
sui 42 emisit illud edictum
et p9 etc duodecim annis i pace
regnauit / Dubitaret aliquis forte
an id edictu fuerat iustu et videt
q non q videt processisse ex
ignorancia seu arroga augusti
et tenere ado pt tacionem paterne
[illegible] / ac q [illegible] fuit ado primeue
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] q videt dominus
descriptione [illegible] q hac q ipse
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

imperat explesse pro hoc quod ipse ad
laui desponsus breuiasse imp
erii intellexit [illegible] quod descriptio
nis fieret per ornigraciones et vni
uitate pone ista quod facta fuit a
dd una de explicis sed sanis sunt
esse rei publice vtilitate ut
constaret omnibus [illegible]
et ut scirent [illegible]
titas tributi quod non erat [illegible]
et clericus sed fuit prudencie
et discrecionis [illegible] aliud est
et datur et acceptum eius descriptio
nuae at descriptio facta fuit pluries
prout assignat causas tam lucides
quam inscrutables primo in signum
significacionis ut infra patebit at
per hoc intendes pronunciat pacis
vlis per vniuersum orbis ut sciret minime
orbe homini et felicitatem sic pru
dentes per familias vlc sicut vnum
familie sicut Beda experimentum collacione
census conspirandis militie aliis
saluti Beda et gregorius hoc concordie
dina dispensacione ut per hoc eodem
mit tantum ad patriam qua propter hoc
perducerent scilicet in bethleem quod a
sim thesaurum ut dicit intellige
quod per terrestrem culturis [illegible]
deficiat et vnus [illegible]
debet [illegible] vnus [illegible]
per [illegible]
[illegible] ad designandum [illegible]
[illegible]

fuit solicitudine sed aliud reddit quod
fuit [illegible] quod fuit die [illegible]
et [illegible] sicut ut [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] ut in omnibus [illegible]
[illegible] descriptio [illegible] ad
[illegible]
[illegible] ciuitate
[illegible] ad orbe
[illegible] ad [illegible] reddit descriptio prima
[illegible] presidente [illegible] anno nondum
[illegible] quod descriptio prima [illegible] quirinus
ad [illegible] quod [illegible] beda dicit esse
in [illegible] conpressa
fuit anno ut in judea [illegible]
et [illegible] regiones alias
presides [illegible] iudea quippe non
habebat [illegible] presides sed ipsa con
tinebatur sub syria. Nam iudea e
pro syrie vel dicitur prima quirinus ad
vtilitate quod [illegible] persoluant [illegible]
vel quod descriptio prima capitum fiebat
in ciuitate a preside secunda ciuitatum
a legato cesaris tercia regionum in
orbe tota [illegible] rege dabatur in
[illegible] ciuitates
[illegible] regiones in orbe
[illegible] omnes
[illegible] ciuitatem sua
[illegible] edicta
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dicat

ut p[ro]ferret[ur] [illegible] fiebat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
qui valebat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ascendit aut[em] ioseph a galilea de civitate nazareth in iudea[m] civitate[m] d[avi]d que vocat[ur] bethleem eo q[uod] esset de domo et familia d[avi]d ut p[ro]fitet[ur] cu[m] maria despon sata sibi uxore p[re]gnante

Secundu[m] est de ascendit. loca ordi[natio] et signat[ur] p[ro]fitent[es] / ubi ita describu[n]t[ur] p[ri]mo describit[ur] loci dignitas h[ab]ita dignacio[n]is honorabilitatis q[uod] esset ac. [illegible] p[ro]fitent[es] legalitas ubi p[ro]fitet[ur] / dignitas p[ro]ue[nit] q[uam] civitas loci ostendit[ur] ex duab[us] p[ri]mo q[ui]a co[n]veniebat [illegible] ratio[n]i[illegible] / [illegible] cu[m] p[re]dixit tam loci [illegible] q[uam] loci natiui[tatis] / de loco [illegible] d[icitu]r [illegible] [illegible] aliq[ui]d [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
De [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] bethleem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicit
[illegible] civitate david q[ue] vo[catur]
bethleem 2o q[ui]a [illegible] d[omi]n[u]s
p[ro]misse / [illegible] missione cu[m] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de stirpe david
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tui
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fuit ut [illegible] nativitas
[illegible] [illegible] in loco nativit[ati]s et
[illegible] david et q[ui]a fuerat in beth
leem que p[ro]pt[er]ea est civitas d[avi]d
[illegible] [illegible] natus fuit et in rege [illegible] /
[illegible] [illegible] q[ui]a dicit in civitate d[avi]d /
Et nota[ndum] q[uod] alibi natus e[st] cristus
[illegible] alibi [con]cept[us] et educatus. ad lit[tera]m
ut d[icitur] [illegible] q[uia] herode[m] et alios
impios latet incarnacio[n]is mi
sterium et ut impediant[ur] herodis
furore fecalius euadet / Alie ra[ti]o[n]es
assignat[ur] p[ri]ma ut ondet [illegible]
[illegible] david esse [illegible]
et ideo in civitate david nasci
voluit / 2o ut ostendet se esse
peregrinu[m] et regnu[m] eius no[n] esse
de hoc mundo ideo alibi voluit
concipi alibi nasci alibi mori
3a e[st] misticas eius fuit floridus
ideo in nazareth concept[us] e[st].
[illegible] aut[em] eius [illegible] ideo
[illegible] panis nat[us] / [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q[ui]a sua morte
[illegible] [illegible] et [illegible] ideo
[illegible] [illegible] [illegible] p[ro]at et in
[illegible] passus e[st] / [illegible] h[ic]

glosa in nazareth dicit concepi
et in bethleem nascitur vel ali
quis flore verbi susceptu se
domui eius pace essiat con
cipit in corde dicitur quasi
in cogniti aliud [illegible] fide [illegible]
vel aliter verbum eius concepit
in nazareth i in floratione gre
que etiam florida facit eos q
florere flores et fructus in gra
sed nascitur in bethleem i repli
catione glie bethleem domus
panis interpretatur de quo pane dicitur
sapie 18 panem de celo prestitisti
eis dne Item aduerte quod respondendo
singula singulis ioseph volens
soluere censum imperatori tiens ascendit
de provincia ad provinciam de galilea
in iudea de ciuitate in ciuitatem
scilicet de nazareth in bethleem
moraliter Et si nos si volumus sol
uere censum deuotionis regi eterno
debemus ire passibus virtutum
et ascendere de galilea i de mo
bilitate mundane conversationis
ad iudeam confessionis Nam galilea
interpretatur rota vel volubilitas iudea
vero confessio interpretatur et sic eundo
ascendimus de nazareth i beth
leem i a florida virtutum [illegible]
ad passiue templationis [illegible]
2o describitur [illegible]
nobilitas [illegible]
et famil[illegible]
ioseph [illegible]
dauid [illegible]

ipsam quod virgine designatur [illegible]
[illegible] Nota dicit aut quod ioseph
non solum dicitur fuisse de domo dauid
sed etiam de familia licet enim nomina
non sint eius [illegible] nam scilicet
[illegible] domus dicitur genus inquantum fa
milie [illegible] genus [illegible]
[illegible] familie
[illegible]
[illegible] domus
[illegible] generationis viri
[illegible] inquantum
[illegible] familie [illegible]
[illegible] descendentes et [illegible]
[illegible] ita sunt de domo prius et
non de familia quia non descenderunt
[illegible] familia possit aut dicitur non solum
de domo prius sed etiam de familia
ipius Sic ergo ioseph non i mediate
[illegible] suscepit a dauid sed pluribus
intermediis [illegible] et quod dicitur fuisse
de domo et familia dd [illegible]
[illegible] dauid intelligitur [illegible] et
fuit de domo dauid et non familia
sed apostoli et illi qui in morte a [illegible]
fuit vocati et in fide renati alij
vero [illegible] apostoli et alijs
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] fuit
de domo et familia dauid moraliter
[illegible] insistunt [illegible]
[illegible] fuit de domo
dauid de quibus [illegible]
[illegible] domus dauid [illegible] domus
dei [illegible]

ces pat nusstit omi stadio cu
templacom diui Unde de maria
legit q damu pedebat Ali vaspit
que tni simplicitate z paupertate
prius ambulat z p mediu rapiat
ad contemplacom [illegible]
[illegible]
[illegible]
dauid [illegible]
[illegible]
[illegible] gedm glosa que [illegible]
ad [illegible] de pane [illegible]
z sequit z pascit pat oues [illegible]
mulias ptas cu deus pascit ad [illegible]
mulias pat oues quo ad simplici
z fecunditate. 3° desibit psiteris fecu
litas ibi ut psiteret legalitas aut
eius vlucabat in duabg p [illegible]
q impiali edito obediuit z [illegible] ad
hc dicit ut psiteret ubi nata q [illegible]
hc virgo iam gcepisset rege celi et
tre ipa tn una cu sponso suo ioseph
impiali edito obedie valuit ut pass
dune pp q z Ut decet nos imple
re iusticia et pls dacet nos exem
plu obtemperandi omi ptati pipeali
z pe z. Subiecti estote omi huane
creature ppt deu z [illegible] e no gtepne
aliquo mo [illegible] v 2 o
q sponsa [illegible]
ces pat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] aut q [illegible] fragi
litati [illegible] aut [illegible] vendic
aut q in [illegible] da
intellegi [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible] quat quec [illegible] tam
[illegible] pluces
[illegible] est
[illegible] z deo pbi
[illegible] quasi insidet
[illegible] pia legali
tas ut dictu est Alia cu q fic
bat appinquat tpus pariendi et
[illegible] tam salliate reppertiss
z [illegible] e quia diuitus ss inspirata
ueat ut virgo iret in bethleem
tra iuda nequaq minima es in
pncipibg iuda Sca racio e ut
vgo applicarz ec obediendu ptati
pipeali cu ipa sponsu suo ad
uenit ad psitendu associauit
Tercio q ex hoc loco colligitur
q lz bta vgo grauida esset et
iam vicina ptui no tn ex hac
grauabat corpore qu iret de pvin
tia ad pvinciam quia ut dicit
Aug in smone Nu essz inquit
virgo grauida salubri leuitate
plaudebat menti eni q in se
[illegible] grande no pateat

Factu est autez
[illegible] esset ibi
[illegible] ut pateret
[illegible] pmoge
[illegible] inuoluit

et reclinavit in presepio quia
non erat eis locus in diver-
sorio
Tercio dicit fuit̄ ē aut tpc
descripit ptus vigintis 2 gdeō
pueri nascentis tangit tu
ptum ē tpus pariendi impletū
eam ē nam ptus gdeō et
pepit dam ē nati p[illegible]
similis gdiō dei et ptimo en
i voluit a[illegible] ad pmi d[illegible]
fcm ē aut cu esset ibi imple
ti ē tpus ut patet p[illegible] illa
tpis amplecti intelligi quā
dicit pmo de tpe plenitudinis
ab eterno diuinitus ordinato de quo
dicit aplus ad gal. x. at ubi venit
plenitudo tpis misit deus filiu
suu etc. Et erat hoc tpus de-
fluens ab eterno a pmo mundi
anno quinqz milibus centu quater
alipiadis c qz ab urbe roma
condita anno d. et [illegible] senus
aut imperii augusti cesaris e 2
Jamis vero herodis 30 indicō
3 8 kl. Januarij nocte dici
dnice hora media nocturna 2o
pt intelligi de tpe gentis inclinationis
natalis deputato quod ē tpus
none mensium tantum cum tpe
desfluxerat et dic [illegible]
usqz ad die [illegible]
ab [illegible] [illegible]
natus [illegible]
[illegible] in instanti [illegible]
[illegible]
[illegible]

ut dicunt sup in ewangelio missus e[st]
[illegible] tanto tpe magis
in utero quod eadem virtute qua
fuit in instanti corpus illud orga-
nizatu 2 formatu potuisset i eod
instanti augmentatu 2 natus ad
quod dicendum quod decuit esse in ipso
[illegible] ut pate[illegible] [illegible]
[illegible] i [illegible] ut d[illegible]
[illegible]
[illegible] in fuit [illegible]
[illegible] remanet in ut [illegible]
[illegible] augmentat p sua inhitacionis
[illegible] ut in hac
[illegible] infantibus assplanet qui
voluit in ambobus assplari similiter
[illegible] ad heb 2. licz cu
cristus sepe fuit miracula no ut
in ipso tn d[illegible] quod
cuiusqz i ewangelio aliquod miraculum
fecisse legit[illegible] aliquis insumit[illegible] quae
adicit ut p[illegible] cu ver[illegible] deus p miracula
2 veri hominis p infirm[illegible] indicia
apparent in resuscitacione lazari
ubi flevit 2 i conversione aque in
vinum ubi comedit 2 cetera i nomine
Similiter vide patens i proposito na
corpus eius fuit miraculosa quia
[illegible] [illegible] in instanti
[illegible] augmentatum in utero fuit
[illegible] [illegible] naturaliter
[illegible] [illegible] natus
[illegible] ver-
[illegible]
[illegible] ne

ad mistar aliorum instantium sicut
spiritu est puer aut crescebat quod
potest intelligi de tempore quo secundum Augustinum
solus animae agit, nam eo tempore
anni quo dies incipit crescere
natus est christus in signum paritatis
vere lucis unde dicit Gregorius in omelia
eo incipit tempore per incrementa [illegible]
[illegible] ad vitam [illegible]
[illegible] tenebre et noctium
in incepit et ubicumque [illegible]
[illegible] nocti cum pater [illegible]
in prioritatis sed de caelo tendit [illegible]
per vere lucis prima que radiis [illegible]
tamen orbe illustravit Christus potest intelligi
legi quo totus orbis ad censum describitur
certus qui ut dicit Beda eo tempore dignatus
natus est christus incarnari et nasci quo
mox natus censu cesari ascriberet
atque ob nostri liberationem ipse serviret sed
de tertio ad tertium tangit, nam
ponitur ideo cum dicit et peperit filium suum
primogenitum ubi tamen innuit primum
est edicamus ad presendi [illegible] prima
ritatis dei et peperit secundum est nati
puri vere [illegible] dei suum filium
tertium est eiusdem nati [illegible] dignitas
dei primogenitum [illegible] primum est
presens quod est ponitur [illegible]
sunt mea [illegible]
mane [illegible] peperit
[illegible]
illis [illegible]
ponitur [illegible]

in lana pudoris, sed sicut solis
radius penetrat vitrum vitro in
tegro permanente sic et ut ait
sanctus Augustinus speculum non rumpit
radius solis integritate virginis
ingressus aut egressus violare non
potuit dominus. Sicut per flores nascitur
de virga virga tamen manente
integra sic et hec unde sicut in
quadam inscribitur versibus [illegible]
nunquam [illegible] sic prodiit sua intra
in virgo paret et in corrupta
manet. Videt petrus vivificatur
dum sol vitrum penetrat penetratur
non violatur. Nec virga florere
nec puerpera prole [illegible] dubitatur
a non nullis tractatur per quam
clauso pudore virgo dicitur peperisse
per quam partem corporis partum ede
deret de quo varii varie sibi
lant. quidam dicunt per costam
per eo quod prima mulier formata
fuit de costa viri quia congruum fuit
ut sicut adam erexit per costam
mulierem. Alii autem dicunt eum genuisse
per os qui sicut spiritus est verbum
concepi per aures sic ex [illegible]
est exprimi per os. Sed ille puer
[illegible] prius et conceptus
[illegible] virginis sic dicit
[illegible] unde cantatur Gaude
virgo mater christi que per aurem con
cepisti [illegible] [illegible] videtur
[illegible] nasci per os virginis

Alii propterea dicunt eum exiuisse
hinc. alii illinc. sed omnia ista
tamquam absurda et erronea sunt
abscindenda et a catholicis menti-
bus respuenda et ideo tenendum
est Christum istum fuisse per membra ge-
nitalia ipsius in membro manente
integro et clauso sicut etiam post
resurrectionem ad discipulos ianuis
foribus clausis. non enim quod fores
ille dicantur fuisse clause vel dicatur
intrasse aliunde per fenestram
aliquam seu per foramen sed di-
cuntur isse per clausum omnia. Sic
in proposito. et hoc fuit propter dotem
subtilitatis quam tunc corpus eius assump-
sit. unde caro sancta et contra virtute
conservat Daniel li. x. c. xlvi ad
modum conceptus virginem concipien-
tem conservat ita et post eius vir-
ginitatem servat id est inviolatam solu-
tum sponte per partum et clausam ser-
vavit eam. Et sedit ad propositum
per auditum quomodo concepta sit se-
cundum ... per ... carne carnem
quia nascitur fuit et hoc quomodo fa-
bulavit per castam plus esse
genitus non ... Et per
... per portam clausam et ...
non lesisse [illegible]
Hoc dicunt et per ... [illegible]
ad [illegible]
[illegible]
[illegible]

dicunt quod quia dicit Daniel ubi supra au-
ditus fuit conceptus sive concepta non
est intelligendum quasi quod verbum eternum
ingressum sit in virginem unquam per
nes sicut sed quod audivit virgo verba
angeli et illi assentiens concepit deum
verbum eternum. Secundo peperit sine dolore
[illegible] peperit
[illegible] gaudio et hoc dicit
secundum beatum augustinum in sermone
de nativitate domini quod in conceptu libido
non fuit. Item in eodem sermone ex-
ultavit nunc maria et mirum dum
se letam maria et de sponso suo se
peperisse gaudet nec quod peperit in-
nupta tacet sed quod genuit cum
exultatione miratur. unde sic ge-
nerans lilii et floris commendat. Sicut
plus virginis fuit letabunda et
de hoc potest accipi illud ysaie .3.c.
Germinans germinabit sicut lilium ex-
ultavit letabunda et laudans
in corde suo cum angelis decanta-
vit gloria in excelsis deo. unde quod
in laude beate virginis sic cantatur
aliter plus ... nascitur
[illegible] fructus ... luctus
[illegible] in gaudia ... femina
[illegible] plus ille ... fuit
[illegible] quia deus nascitur. Tertio peperit
sine languore [illegible]
[illegible] virgo [illegible] con-
[illegible] pas-
siones nullas sensit languoris

ce esse credidit que venit tolle
animam pueri dicitur [illegible]
puer impossibile est habuisse aliquid
infirmitatis [illegible] pre [illegible] quod
nat eius ex eo quod ac in utero portat
et crucis peperit nullo languore
nec quidem molestie sustinuit
primo et quod in omnibus [illegible]
maior sanctificata fuit [illegible]
tu dicitur filium suum est secundum [illegible]
quantitate [illegible] multiplicatus fuit
errores quorum unus fuit [illegible]
veram carnem sed fantasticam per
similitudinem mariam assumpsisse et hanc
virginem non mulierem sed angelum
fuisse et hic fuit error manicheorum
alius autem error fuit valentinianorum
et marchianorum qui dixerunt cristum
nichil nichil de maria sumpsisse sed
quasi corpus de celo delatum et
id corpus per mariam pertransisse per aquam
ductum transivisse alius fuit error
appollinaris qui posuit corpus christi
de virgine non fuisse sumptum sed ad
vinum in carnem christi fuisse sed aqua
convertitur in vinum secundum [illegible] istos
cristus non fuisset verus homo nec
verum filium virginis nec ipsa fuisset
vera mater cristi que omnia a fide
catholica aliena et omnes illos errores
[illegible] in eo quod dicitur
filium suum non [illegible] sed
dei et [illegible] non dicitur
ut filius [illegible]
celo [illegible]

quasi [illegible] sed utique de purissimis
virginis formata alias non diceretur
ut filium suum [illegible] quamquam
e de ancilla [illegible] conceptus
[illegible] totum quod [illegible] in [illegible]
[illegible] virgine sed [illegible]
[illegible] conceptus vi suppleuit
[illegible] [illegible] 3 c 19
[illegible] dei genitricem virginem
[illegible] mariam predicamus se
cum verus deus ex ipsa genitus est
ipsa vere dei genitrix dicitur
ex quo patet quod non solum fuit vas
[illegible] dei et [illegible] unione ypo-
statica qua duae naturae sibi in
[illegible] [illegible] [illegible]
ut dicit damascenus [illegible] [illegible]
dicitur primogenitum secundum quod
esse primogenitum est maxime
dignitatis [illegible] primogenitus
duplicem prerogativam scilicet honoris
[illegible] quia in domo patris succedit
et in hereditate [illegible] et
[illegible] potestatis maioritate inter alios
filios [illegible] primo-
genitus pater in domo maior
in imperio [illegible] ipsius maior
et pater in domo quod accepit
[illegible] [illegible] sibi
[illegible] hereditatis prima [illegible]
[illegible] imperio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] fecit secundum carnem secundum primo
genitus non dicat ordinem [illegible]
sequentis sed precedentis [illegible]
quia nullus fuit ante eum. secundum
Bedam primogenitus non dicitur
quia [illegible] aliud post primus qui aliquis
[illegible] [illegible] non dicitur [illegible]
[illegible] [illegible] dei qui [illegible]
fuisset per primam [illegible] [illegible]
patet ergo quod [illegible] [illegible]
omnis primogenitus est unigenitus
et omnis unigenitus est primogenitus [illegible]
Sed dicat aliquis quid non
dicit Ewangelista unigenitus [illegible]
magenitus tamen non [illegible] dicit
sit scrupulosus. ad quod [illegible] sit
quod utrumque dicit sed in includit
dicendo primogenitus ut est illud
matth. quod unigenitus. Sic ergo
[illegible] ut est illud patris includit
dicendo unigenitus quod primogenitus
sed tamen utrumque invenitur in scriptura
propter quod sciendum quod [illegible] quod est primo
genitus significat aliquam dig
nitatem et prerogativam respectu
aliorum sequentium vel sequi
possibilium. et si non in redemp
tione secundum carnem inveniatur saltem
in aliqua similitudine [illegible]
equaca sit [illegible] [illegible] in [illegible]
filium [illegible] [illegible] [illegible]
aliud [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] secundum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dicit
unigenitus quod ut sit nullum

ordinem dicit ad sequentem nec
actualem nec possibilem. unde est illud Joh.
primo gloriam quasi unigeniti
a patre. et post deum nullus vidit
unquam nisi unigenitus qui est in
sinu patris. ideo dicitur primogenitus
quia est sed post eum nemo sit nec
possit esse. aliud in redemptione
[illegible] secundum carnem equivocatur et secundum
[illegible] et quidam multitudines
[illegible] [illegible] [illegible] multi unde [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] altissimi secundum primoge
nita et hinc est quod creature intellectu
ales et rationales dicuntur filii dei de
intellectualibus est illud Job 38 ubi
cum me laudarent astra ma
tutina et iubilarent filii dei. et
angeli de rationabilibus est illud ps. Ego
dixi dii estis et filii excelsi omnes.
et hoc est quod dicit apostolus ad Col. i loquens
de filio dei quod est ymago invisibilis
dei primogenitus omnis creature
Similiter secundum generationem temporalem sit
dicitur unigenitus respectu ad generationem
vivorum secundum carnem quia quanto
nullus [illegible] nec ante eum a matre
[illegible] [illegible] secundum [illegible] carnem equivocatur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] respectu
[illegible] primogenitus [illegible] [illegible] dicat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] filius suus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dicit unigenitus [illegible] [illegible] filius

dei [illegible] nasci i. voluit ex muliere sumere
carnem ut ipse multos filios acquireret
ad regnum celorum quia [illegible] ut
sit unicus est dans primogenitus
qui unigenitus in sinu patris domini
[illegible] ad [illegible] dicit et tangit [illegible]
pueri [illegible] [illegible] cum dicit et pannis
eum i. voluit [illegible] [illegible]
attende [illegible] in pannis [illegible]
puer ille [illegible] [illegible]
assumpsit in primo quo ad [illegible]
defectum sive opinionem [illegible] et [illegible]
Et primo exprimitur defectus [illegible]
menti ubi dicitur et pannis eum i. voluit
non utique de serico vel purpura [illegible]
induit sed vilibus pannis eum i. voluit
Ipsa virgo paupercula fabri uxor
et inopis nati [illegible] posita non potuit
sic pauperem pannos et in [illegible] [illegible]
[illegible] vilibus vestibus preciosarum [illegible]
[illegible] ne [illegible] [illegible] Et nota
quod sic in [illegible] quod dicitur pannis eum
i. voluit notatur eius paupertas et
inopia quam assumpsit ut nos ditaret
[illegible] [illegible] [illegible] gratiam domini
nostri Ihesu Christi quia cum dives esset pro
nobis pauper factus est [illegible] in eo quod addit
i. voluit notatur eius [illegible]
impotencia [illegible] [illegible]
ut nos ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Beda qui [illegible]
[illegible] vestiunt [illegible] pannis [illegible]
i. voluit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

manus ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui fuit in [illegible] [illegible]
[illegible] que fuerunt obstetrices que
infantem natum susceperunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] in libro salvatoris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ioseph
obstetrices [illegible] [illegible] et salome
[illegible] [illegible] ipsa denique virgo
que [illegible] fuit obstetrix nec alia
[illegible] [illegible] / nulla enim mulier
digna fuit tangere carnem Christi
nisi ipsa sua virgo et ideo ipsa sola
[illegible] / nulla enim mulier lac
[illegible] quod aliud lac esset de semine
sed ipsa sola illi mamillam prebuit
purissimo lacte de celo pleno et
[illegible] est quod cantat ecclesia ipsum regem
angelorum salvatorem seculorum
sola virgo lactabat ubere de celo
pleno [illegible] [illegible] [illegible] eiusdem nulla
enim obstetrix fuit et infantem i. voluit
nulla [illegible] sedulitas [illegible]
[illegible] sed ipsa mater [illegible] obstetrix fuit
et infantem i. voluit [illegible] cantat
ecclesia [illegible] pannis i. voluta
virgo mater alligat / Beda exprimitur
defectus [illegible] cum dicitur et reclinavit
[illegible] [illegible] magna inopia
[illegible] [illegible] [illegible] inspecta
[illegible] [illegible] [illegible] reclinare
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

aut [illegible] ne [illegible] ubi [illegible]
quod refiniet / Christus
positus est in presepio augusto ut
nostra corda dilataret in celesti
gaudia. Beda in presepio an-
gusto continetur cui celum sedes est
ut nos per celestia regna dila-
tet. Unde secundum illud [illegible]
positus est in presepio angustiam
tu laudet et corda tua dilates
Christus vero est filius dei in cuius laude
positus est in feno quod [illegible]
ut nos pane angelorum [illegible]
unde secundum Beda ipse panis
angelorum nos quasi sua alimenta
tenemus quem sanctus spiritus reficiat qui
dicit Io. 6 Ego sum panis vivus
qui de celo descendi. Christus [illegible] po-
situs est ante bestias loco pabuli
[illegible] ut nos quasi bestia-
les in anima [illegible] et vita besti-
ali mutatam ad spiritualem et ad
vitam spiritualem [illegible] appareret [illegible]
[illegible] in papulis dantur [illegible]
positus est in medio duorum animalium
ad designandum quod in hoc pastu et
pastore vivere debeant [illegible]
duplices [illegible]
[illegible] secundum [illegible]
[illegible]
vel [illegible] in medio duo-
rum animalium [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] contemplatio
[illegible]

integram [illegible] et [illegible] regulam
professionis vel professorum [illegible]
[illegible] professionis [illegible] de qualibus
[illegible] Taliter [illegible]
[illegible] describe [illegible]
[illegible]
[illegible] attribuit
[illegible]
[illegible] pastores et edificantur
[illegible] pastores et [illegible]
[illegible] designant [illegible] quibus
[illegible]
[illegible] secundum pastores [illegible]
[illegible] et [illegible] ad quecumque
[illegible] predicatores qui [illegible] et [illegible]
in [illegible] pastores quorum et
[illegible] Datus est [illegible] in
[illegible] animalibus
[illegible] pastores [illegible]
[illegible] pastores [illegible]
[illegible] disciplinas in [illegible]
[illegible] modestia [illegible]
et ad [illegible] Christus [illegible]
positus est [illegible] et [illegible]
[illegible] animas
[illegible] et
[illegible] descendit
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] laud
[illegible]
[illegible]

Et intelligit illud diuersoriu erat ita
animalibus repletum ut non erat locus
nisi artissimus inter bruta animalia vn
paratur dicitur in ipso ut inuenitur
statis sinu apud te [illegible] aut
quod ad diuersoriu erat locus quis ut
dicit magister in historia inter duos domos
operimentum quod et [illegible]
et exitu ad utramque partem [illegible]
[illegible] tunc ad colloquendum
et [illegible] in diebus [illegible]
aut [illegible] tempore [illegible]
[illegible] eo quod diuersi ibi [illegible]
ut dicit [illegible] secundum Beda eo quod
diuersa erant officia ibi [illegible]
ad virginem in [illegible] quod [illegible]
posset esse hospitium Beda quod ad
[illegible] prius pedet induuiis [illegible]
eget ut nobis in domo sui patris [illegible]
sed autem [illegible] et [illegible]
dampnat [illegible] cum
plorando ysaie v ve qui coniungitis
domum domui et agrum agro copulatis
Et addidit [illegible] quod [illegible] cepit
[illegible] dicit qui [illegible]
in [illegible] in austeritate et pau
pertate [illegible] dicit [illegible] pauper
sum ego et in laboribus [illegible]
mea [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Et pastores erant
in regione illa eadem
vigilantes et custodientes
vigilias noctis super gregem suum
Et ecce angelus domini stetit
iuxta illos et claritas dei circum
fulsit illos et timuerunt timore
magno Et dixit illis angelus
nolite timere ecce ego euan
gelizo vobis gaudium magnum
quod erit omni populo quia natus est
vobis saluator qui est christus dominus
in ciuitate dauid et hoc erit signum
vobis inuenietis infantem pannis
inuolutum et positum in presepio

Quarto tunc dicit et pastores
erant tangitur nunciatio angeli
primum ostenditur ubi tria describit
primo describit pastorum dispositio
2º angeli appario ibi et ecce angelus
3º angeli allocucio ibi et ecce euan
gelizo et dixit illis angelus igitur
ad primum dispositio pastorum erat
ex eo [illegible] quod vigilantes et custo
dientes erant super gregem suum per quod
disponebant ad reuelationem
diuinam ut dicit glosa
ille [illegible] videre [illegible]
[illegible] qui [illegible] sollicitudine
[illegible] quod pastores vigi
[illegible] solis
[illegible] anti
[illegible]
[illegible] ad solis

[illegible] qui forte c apud
[illegible] in corpore [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] in [illegible]
vel propter timorem [illegible]
[illegible] vel propter timorem
[illegible] quenniat
in [illegible]
[illegible]
ut dicit [illegible] ecce angelus domini
descendit [illegible]
apparitione [illegible]
Primum est [illegible]
dicit et ecce subito [illegible]
[illegible] ex quo [illegible]
[illegible] Sicut enim [illegible]
paulo actuum 9 c. Subito circum
fulsit eum lux et alibi factus
est repente de celo sonus [illegible]
est apparitionis [illegible] ut dicit
angelus domini qui fuit magis
[illegible] et forte angelus
fuit qui marie nunciaverat
ubi concepta unde fuit pre
ceteris angelis magis gaudens
quod quod dixerat completum fuit cum
omnia [illegible] agebat ut ipsi na
tum [illegible] gaudentes [illegible]
unde [illegible] angelus [illegible]
angelus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] angelus apparuit [illegible]
[illegible] pastores [illegible]
quia pastores [illegible]
ut [illegible]
[illegible] et claritas
dei circumfulsit eos [illegible]
[illegible] assistit ideo
[illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] hominum veniret
in [illegible]
[illegible] aut [illegible]
testamenti [illegible] angelos
[illegible] apparitione [illegible]
[illegible] privilegium [illegible]
[illegible] quia
[illegible] in tenebris lumine [illegible]
[illegible] aut fuit ista claritas [illegible]
[illegible] dicens esset de quo [illegible] erat in
[illegible] illuminabit [illegible]
quod [illegible] qui ambulabat in
tenebris vidit lucem magnam [illegible]
est pastores [illegible] ut dicit et
timuerunt timore magno [illegible]
est [illegible] et visione [illegible] et
[illegible] unde [illegible]
[illegible] angelum [illegible]
[illegible] nota
[illegible] quia
angelum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Apparuit magis

pastoribus qua alii qui homines pt
esse eo quod in nocte ma quem pau
pertas cant per quod cristus veniebat
ibi per miseriam inopum et gemitu
pauperum nunc exurgam dicit dominus
[illegible] qui nulla hodie gemitus et
ans fulget altaria pueris ad que
ducitur angeli ad pauperes declar
rant sed magis pastoribus conveniunt
qui vigilant aut predatibus temporis
2° autem aspectus mundi [illegible] quamquam
placet p[illegible] et simplicibus
sunt ea eo enim dicit [illegible] abscon
disti hec a sapientibus et prudent
3° ibus et revelasti ea parvulis [illegible]
quod vigilet pr[illegible] qui mane vigi
5° lavit invenit me veritas [illegible] mi
sterium ut pervenit quod doctrina debet
a prelatis deferre ad subditos [illegible]
filii pecteret plurima vide [illegible]
qui fideli sollicitudine presunt [illegible]
ipsa ipsi [illegible] subgregi vigilant
doctrina [illegible] gratia lavit [illegible]
Et non quod nativitas filiorum hominum mundi
nunciatur [illegible] sed nativitas filii
dei non nisi pauperibus nunciatur
[illegible] cum multi [illegible]
[illegible] sed
[illegible]
[illegible] pauperibus
[illegible]
pauperibus [illegible]
[illegible]
[illegible]

in [illegible] rapuit [illegible]
[illegible] pauperes quod mundi
[illegible]
[illegible] in paupere [illegible]
pannis [illegible] et a pauperibus
[illegible] dicit ille
angelus [illegible] angelo
[illegible]
[illegible] timere non
[illegible] differentia [illegible]
[illegible] tenebrarum [illegible]
[illegible] sed ma
[illegible] ergo an[illegible]
[illegible] ne timeat [illegible]
[illegible] timor [illegible] doctrina
[illegible] intelligat [illegible] invitat
eos ad gaudium ut dicit ecce
ego evangelizo vobis gaudium
magnum ecce inquit quasi [illegible]
quo [illegible] et non quasi
[illegible] a longe futurum [illegible]
[illegible] evangelizo vobis
[illegible]
[illegible] dies boni nuncii [illegible]
[illegible] pastoribus non magistratibus
templi non potentatibus [illegible]
non [illegible] mundi [illegible]
[illegible] gaudium magnum [illegible]
[illegible] Job
[illegible] ad [illegible]
[illegible] addit
[illegible]
[illegible]
[illegible] tristitia

[illegible] apud [illegible] gaudebunt vos
vos cognoscebunt. Dicit angelus
dicens [illegible] quod est tempus et
nostra gaudia perfecti quia natus
est nobis. Natus usque nunc
videbatur quod ad utilitatem nostram [illegible]
[illegible] ipse [illegible] natus est nobis
[illegible] [illegible] [illegible]
istam [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible]
Unde [illegible] [illegible]
decem / autem [illegible] [illegible]
secundum glosam [illegible] [illegible]
sed hodie / quia gaudium [illegible]
nunciatur ubi [illegible] [illegible]
sunt et noctes mero [illegible]
annis [illegible] scandalum [illegible]
in me ista nocte Salvator
de quo prophetatum fuit ipsi
clamabunt ad dominum ut mittat
eis salvatorem qui est Christus quo
ad civitatem que [illegible]
expectat iudei venturum non
cognoscentes cum venisse
[illegible] venit [illegible] amplius nisi
ad iudicium. Dos quo ad dominum
primo [illegible] ipse est [illegible]
[illegible] et dicit dicitur in civitate
David id est Bethleem. Unde David
[illegible] aiunt ut [illegible]
[illegible] / in quo [illegible] [illegible]
[illegible] / sed [illegible] quod dicit hodie
[illegible] [illegible] angelus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Invenietis infantem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Christus vivere [illegible] [illegible]
[illegible] quod est ipse est [illegible] apparuit
ad [illegible] et [illegible] infantem
fecit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] infinitatis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
dicit angelus pannis involutum [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] pastores [illegible] simplices
pauperes et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] ideo datum est
eis signum infantie paupertatis et
[illegible] in Christo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] te [illegible] sed
[illegible] est [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] instruimur quatuor et [illegible]
Christus [illegible] quod non nisi [illegible]
et simplicibus [illegible] [illegible] infantie
et pauperibus [illegible] [illegible] in [illegible]
pannorum et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] que [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] religiosorum [illegible] [illegible]
ad primum paupertatis [illegible] ad secundum
[illegible] [illegible] ad tertium

Et subito facta est
cum angelo multitudo
celestis militie [illegible] laudantium
deum et dicentium gloria in excelsis
deo et in terra pax hominibus bo-
ne voluntatis [illegible] [illegible]

et subito desilit apparens celestis exercitus nato puero testimonium perhibere unde nondum sedato chystarum et servorum plurimum clamore venimus de cetero in textu aliqua singularia et insinuacionem addiciones alique sublimia et excelsa ut per textum humanitas divinitatem adiuvaret et dicitur Gilbertus super Lucam pietas virgo que puerum adorare pensans magis laudantes angelos audiunt et audiunt pannis sordentem deum adoraret. Itaque per totum dignitas admirandi cum carnis singularitate quas dicit Ieronimus super epistolam ad Galatas. Respice cunabula Christi et vagientem in presepio infantem sed angelorum laudantes. Quod si audent pueri presepio adorant magi quia magi ignorant stella demonstrante baptizatur a Iohanne de super vox tonantis auditur aquis inmergitur et columba descendit immo spiritus sanctus in columba. Ecce eciam postea evangelium de Christo singularia et infirma describit in testimonium singularitatis quod natus et pannis involutus et in presepio reclinatur. Nunc superaddit quedam sublimia de ipso in testimonium divinitatis et tangit que dicens primo tangitur celestis milicie apparicio in testimonium divinitatis ubi nondum [illegible] celestis annunciant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adventum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] celestis exercitus pro quo videmus [illegible] sed videmus zo ut adoret et nasceret ex virgine puero adoret eum omnes angeli eius secundum Bedam et pro nato in[illegible] eciam qui quemvis unum audacem [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] reducens stans [illegible] [illegible] unde ac et ope reddamus [illegible] [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] adorant cum [illegible] [illegible] ipsum que [illegible] adorant. Eciam cum illa [illegible] sampnum Iosephus exponit [illegible] videret solem et lunam et [illegible] stellas adorare se. Cui dicit Genesis 37 numquid ego et mater tua et fratres tui adorabimus te super terram. Nondum est quod decantavit natalis usus est cantica super nos [illegible] per hoc nomine milicie quod exercitus secundum aliam literam pro eo angeli militent. Iob 25 numquid est numerus milicie eius dicitur esse eciam per totum multitudo exercitus Apocalypsis 19 exercitus qui sunt in celo sequebantur eum in albis. Eciam ergo natus est rex celestis ideo excitata multitudine angelorum nominat nomine milicie quod nos duxit ad plenum natus ideo appellat [illegible] unde Beda bene [illegible] angelorum milicie [illegible] [illegible] [illegible] et dum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et ipi ptates eapde q̄uis ne
marialeo in temptare valeat
quu valet fortis armis celesti
bus p[illegible] 2ª tangit laude
angelica decantatam · p[illegible]
ad [illegible] laudamus 2 dicam[illegible]
gla in excelsis deo in natiuitate
[illegible] [illegible] [illegible] cantare et
cantilenas gpaiue 2 hic and.
am q quale princpales celestes
f angli [illegible] [illegible]
gla in altissimis deo [illegible]
dicat [illegible] p[illegible] [illegible] [illegible]
deo canit ibi gla [illegible]
adoptat hominibus pace [illegible]
aut deo et [illegible] deo [illegible]
gla ipsi 2 [illegible] ytam [illegible] [illegible]
uo dictio Et ita q̄ lu angli
cottidie 2 ff deu laudat ytam
ei cantes [illegible] [illegible] apoc [illegible]
deo honor 2 gla sedenti sup
tronos 2 agno [illegible] in cristo
nato angli descendentes i terra
glam deo canit [illegible] [illegible]
tes [illegible] prima [illegible]
q ipe p sua natiui [illegible] car
descensio ad homines [illegible]
[illegible] cognosceret nat [illegible]
[illegible] [illegible] dicit [illegible] [illegible]
quidi angli ad [illegible] [illegible]
[illegible] putu ad [illegible] ad
ad ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
eo q̄ [illegible] descensio ad [illegible]
[illegible] [illegible] 2 [illegible] [illegible]
q ipe [illegible] [illegible]

[illegible] 3ª q̄ gaudebat sua lap
su restaurari [illegible] tamen [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et dr [illegible]
salutari angli deu laudat q̄ue
redempta nr̄a [illegible] sue ciui
tatis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
q̄ hic dicit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] altissimis
[illegible] [illegible] [illegible] in altissimis ·
[illegible] [illegible] quale e apud [illegible]
[illegible] in quo ei [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] e ap
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e in terra pax hominibus
bone volutatis [illegible] angli ad ap
[illegible] hominibus pace 2 [illegible] [illegible]
q̄ [illegible] [illegible] pace in terra deu
2 homines [illegible] [illegible] [illegible]
incarnatus [illegible] pace [illegible]
[illegible] pace [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] glam dei pacem [illegible]
illg pace [illegible] q glam dei
[illegible] [illegible] [illegible] quod
resistit deo 2 pace [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] resistit
[illegible] [illegible] q [illegible] [illegible] deo
[illegible] [illegible] hominibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ada
[illegible] [illegible] pace [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] gla
[illegible] [illegible] [illegible] pace
[illegible] [illegible] [illegible]

reparatur angeli reddit deo gloriam
et hominibus inuenit pacem de hominibus
erit hominibus pax possunt expo-
ni de qui sunt bone voluntatis
ad primum dicendum quod suscipiunt
Christum natum non omnes et pax in-
possibilis est et sed pax multa di-
ligentibus nomen domini ps. et sab.
[illegible] requiescit ego illi et [illegible]
Ad dicat aliquis quare dicit dominus
non veni pacem mittere sed gladium
quod ergo ait pace nati [illegible] angeli
inuenit pacem dicendum quod sedis arg-
[illegible] quod addit bone voluntatis [illegible]
questione pax cum ista que non
dat deus non est pax bone voluntatis
quod est pax bona et est pax mala
in lucis [illegible] ergo pertractatur
deus qui ps. dicit ad bone sed
plane in quo voluntas est que acquirit
pacem quamquam super hominibus et in-
penetrabili corde inquietus [illegible]
[illegible] ad gloriam mundi [illegible] pax
[illegible] [illegible] ad gloriam apprehen-
dendam [illegible] quod per Christum pacificati
homo ad deum cum angelis cum hominibus
angelis [illegible] deo [illegible] unde ysa. 27 i
faciet michi pacem pacem faciet
michi cum angelis unde [illegible]
pacificauit per sanguinem crucis sue
que in terris et que in celis sunt [illegible]
hominibus [illegible] [illegible] ephe. 2
ipse est pax nostra qui fecit utraque
unum [illegible] [illegible] [illegible] quod pax
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] que fecit [illegible] te [illegible]
te [illegible] anathematizabitur [illegible] et quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] et festiuis que est [illegible]
gaudij et exultacionis

Ecce euangelizo
vobis gaudium magnum
quod erit omni populo quia natus
est nobis saluator mundi
luc. 2 [illegible] [illegible] [illegible] Ser-
mone de natiuitate domini fratres
[illegible] [illegible] predicaturus pro
[illegible] dicit De nati[uita]te illi-
[illegible] [illegible] [illegible] mundo [illegible]
[illegible] hominibus collati beneficij
[illegible] [illegible] vestigalis et angelis
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
omnibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut pate que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
et qui [illegible] et [illegible]
noua [illegible] [illegible] solent
[illegible] et fidedigni [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est quod ad hac noua
et ad mirabile natiuitatem [illegible]
dam [illegible] celestis [illegible]
est [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible]
agens [illegible] ad pastores
[illegible] euangelizo vobis gaudium
[illegible] [illegible] quod verbis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
gaudij [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Vltimus gaudii
Annunciacio
Glosa

propter rei vanitatem plenum est summe
venerabile propter dei equalitatem [illegible]
est nobis amabile propter sui speciositatem
primo a [illegible] in d[ict]o ca[pitulo] xxviii°
volens gaudium magnum quod erat omni
populo Sed dum in addit [illegible] quia natus
est nobis salvator mundi Christus
in eo quod subiungit quod est christus
dominus primo ex ultis gaudii an-
nunciacio glosa patet quod cecinerunt
angeli pastoribus circumfulgens
gloriosus et splendidus quod magnum
et novum gaudium omni populo
per futurum nunciaverunt [illegible] quia
gaudium quod sublevat homines gau-
dere de celestibus de quibus in ista
gaudiosa nocte gavisus est
triplex populus scilicet terrestris infe-
rnalis et celestis Primo enim sub
esse gaudium de plebs eminens
et maxime per quam aliquis magnum
eventum speratur Dicit de ista re
[illegible] dicit esse magnus
terre dominus [illegible] uel te
cum gaudebunt Et post pau-
ca Hic enim aliquando erat devasta
bilis est [illegible] depopulata et ali
quando [illegible] subiugata sed cum
nascitur per quem tota ista pace
et libertati consistere [illegible] spera
batur magnum gaudium in [illegible]
esset [illegible]
[illegible]
[illegible] in mundo [illegible]
[illegible]

et Chrysostomus dicunt [illegible]
natus est hodie ille quem [illegible]
[illegible] per quem
sunt et [illegible] ad Heb. i. videlicet
[illegible] dicit esse magnum gaudium
et omni quod [illegible] illud est
unum gaudium quod non de creatura
sed de creatore [illegible] gavisi
sunt homines qui [illegible]
ut [illegible] qui exultaverunt ut vi
derent diem [illegible] primo et post alii
gavisi sunt et homines [illegible]
[illegible] in dno [illegible]
[illegible] gaudete [illegible]
[illegible] sunt pueri et pastores cum
viderunt Jhesum in [illegible]
[illegible] ipsum in oriente per
stellam agnoscentes querentes in-
venerunt adorantes Symeon
ipsum amplexatus anima [illegible]
et in templo vidit Joseph [illegible]
[illegible] et [illegible] illos
gavisus est cum virgo [illegible]
Luc. 2. Et exultavit spiritus meus
in deo salutari meo Igitur et gau-
deamus nos hodie cantantes in
[illegible]
[illegible] in sermone Nat-
[illegible] hodie [illegible] dulci
[illegible] gaudeamus [illegible]
[illegible]
[illegible] Vado [illegible]
[illegible]
[illegible]

e actus vide salem unde Gab[illegible]
Qualia in gaudium est in intencione
sedo et tunc aci no videt [illegible]
in apparacione gaudij e pplus inf
natus s annis in lymbis unde quo
racio visitatur e id ysa q pplis
qui ambulat in tenebris vidit lucem
magna lux orta e eis [illegible] salu
esse gaudium de anunciacione
pz q ipa[la] eccle canit et uniq
sedite et inveute et dorum [illegible]
[illegible] unig pdite et inveute [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Hac tamen gaudium
hodie pplus celestis s angelis in cel
num ille [illegible] e p que [illegible]
[illegible] debent [illegible] / unde ps
dit[illegible] dico vob in [illegible] est gau
dium in celo [illegible] Hac aut gaudium
audierunt angeli in [illegible] s in [illegible]
vestibus [illegible] in canticis / In [illegible] cum
[illegible] induerunt quod [illegible] gau
de [illegible] gaudium ostende in vestibu
[illegible] [illegible] consuetudo e in nuptus
festum [illegible] vestimenta induunt Sic an[geli]
hodie vestimenta claritatis induerunt
in quibus appruerunt in signum nam
gaudij et [illegible] debitum que ad [illegible]
[illegible] claritate appruerunt virgini
in annunciacione [illegible] / luc
[illegible] [illegible] / In
[illegible] [illegible] gaudio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

de [illegible] d [illegible] in [illegible]
dat de gaudio aut [illegible] dic
dicit Cassiodorus sup [illegible] Hec e
dies quam fecit dns exultemus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] diem fecisse dns
qui [illegible] natum [illegible] sa-
[illegible] e in quo nuli [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 2[o] dicit salvatoris

Nativitas fructuosa

nativitas fructuosa ibi quia
natus e nobis hodie salvator
mundi [illegible] legimus in [illegible]
[illegible] [illegible] appellatos sal-
vatores s. Joseph othoniel
et Joathas qui salvabant
populum ab oppressionibus corum quibus
[illegible] [illegible] et psigura
bant unum salvatorem hodie
nobis natum qui salvabit nos
a malis quibus eramus involuti
[illegible] erant [illegible] a quibus [illegible] natus
nos salvavit [illegible] salvator
[illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]

depressi

depressi [illegible] tyrannide [illegible]
oppressi et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] depressi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

quia semel filii [illegible] et
corruptione pene q semel [illegible]
quippe q dicitur nobis et est
[illegible] [illegible] Vel vero [illegible]
[illegible] pcti [illegible] liberi
[illegible] est iusticie
[illegible] ista virgo pcti libe-
[illegible] expedicionem [illegible]
[illegible] qui [illegible] ista
virgo non [illegible]
puer nullus [illegible]
Hec cum non e [illegible]
infectionis fomitis [illegible]
uit prime viam [illegible]
aut virginis e Sed [illegible]
[illegible] sponsus filii spiritum virginis
e ille sed clausit [illegible]
virginis ipsa cum virgo infantem
que concepit sine pudore et peperit
sine dolore lactavit celesti rore
virgo ante partum in conceptione
virgo in partu et in [illegible] eius
ponere et virgo post partum in partu
dulcissima lactatione de primis
duobus dicit Bernardus in sermone
partus sine dolore salvus nescit
pudorem obstetricem corruptionis
ignorans non rescindit sed recon-
secrans virginitatis in templum
De tercio quo de duobus [illegible]
dicit Aug in [illegible]
virgine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] naturis Cuius igitur iste puer
[illegible] non dominabitur non conculcabit
[illegible] salvator [illegible] ipse enim salvum
faciet populum suum a peccatis eorum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] liberavit [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] figuratus est
[illegible] de quo legitur [illegible]
[illegible] salvavit [illegible] a morte
[illegible] nomen eius vocavit [illegible]
[illegible] salvatorem mundi [illegible]
[illegible] [illegible]
salvatorem [illegible]
[illegible] apparuit nobis [illegible] gratie [illegible]
[illegible] fame morerentur in [illegible]
[illegible] de terra [illegible]
in qua terra erat habundancia [illegible]
[illegible] ut videt [illegible] christus
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Jo [illegible]
[illegible] gratie in baptismo [illegible]
salvavit [illegible] ad hunc [illegible]
remanent nobis ad [illegible]
[illegible] gratie baptismalis con-
[illegible] prohibetur [illegible] ergo [illegible]
[illegible] in vestro mortali corpore [illegible]
non dominabitur non enim sub lege estis sed
[illegible] sub gratia [illegible] 2
[illegible] opp
[illegible] in hominem multiplicat
[illegible] corpori in
[illegible] corpora [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

hic [illegible] magnum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] eum
[illegible] aut suadendo blandiendo aut minando
[illegible] aut desperando [illegible] aut [illegible]
decepit [illegible] ab [illegible]
[illegible] nobis [illegible] salvatorem talem
qui posset esse contra eum triumphare
[illegible] hoc [illegible] non fuit transgressor
[illegible] est omnis gratia
[illegible] est [illegible] angelis
[illegible] hunc salvatorem [illegible]
est [illegible]
[illegible] ad hunc salvatorem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] clamaverunt
ad eum et suscitavit eis salvatorem
[illegible]
[illegible]
[illegible] et sicut diabolum [illegible]
[illegible] qui tenebat [illegible]
[illegible] manibus [illegible]
[illegible] est nobis [illegible]
[illegible] signum dei [illegible]
[illegible] qui est signum dei [illegible]
[illegible] est deus [illegible] signa evidentia sunt
hodie declaratum [illegible]
[illegible]
[illegible] signum dedit [illegible]
[illegible] signum dei cum glorificatum [illegible]
gloria in excelsis deo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

curra vel commendat ille puer signi
[illegible] qui fuit hic in mundo a deo [illegible]
[illegible] dicit in signum est signatum [illegible]
[illegible] luce [illegible] hic positus est
hic in ruina et in resurrectionem multorum
et in signum cui contradicetur. iste etiam signi-
[illegible] accepto signo dei [illegible]
[illegible] pugnant cum [illegible]
[illegible] et cum potestate [illegible] et
vicit [illegible]
[illegible] triumphant [illegible] cum alligant
[illegible] ut dicit [illegible] temptac-
[illegible] ut probet
[illegible] diabolum noc-
[illegible] potentia dia-
[illegible] deitatis offensa
[illegible] non dicit diabolum
interfecisse sed eum alligasse. [illegible]
[illegible] potest quisquam intrare domum
fortis et vasa eius diripere nisi prius
alligaverit fortem. Super quo verbo dicit
beatus Augustinus Christus veniens in
domum fortis id est in corda nostra ubi dia-
bolus [illegible] fortem alligavit. id est a seductione
compescuit fidelium. ut temptatorem
qui eis [illegible] permittat non sequatur
anima que ille impleverat peccato. anima
[illegible] Christus implevit gratia dulcedine
anima 3o infernum voragine dampnabili 3 [illegible]
[illegible] vel [illegible] pena [illegible] est pena dampni
[illegible] carentia et amissionis gratie
celestis de qua voragine in persona ge-
neris humani salvari petit [illegible]
in psalmo salva me ex ore leonis
quod [illegible] salvatorem non
talem esse ut nos [illegible]
per [illegible] quia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] salvatorem [illegible] talem esse [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible]

esset qui diabolum vinceret [illegible]
[illegible] violenter homo a [illegible]
sessionem liberaret / Sed cum homo vincendus
non esset [illegible] homo
[illegible]
[illegible]
salvatorem [illegible] deum esse et hominem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
suo natura [illegible]
vinceretur [illegible] quem
vicerat vinceret / [illegible]
nobis unito magno et mirabili [illegible]
fuit certamen est [illegible]
maiestate Sed in [illegible]
ditur / obvius / quia [illegible]
ex natura mortalitatis [illegible] nostre
[illegible] sed peccati [illegible]
et quantum ad hunc salvacionis [illegible]
illo puer salvator noster prefiguratus est
in Ioathas de quo li. 4 Re. 13 [illegible] filii
Israel essent quasi redacti in [illegible] a
Rege Sirie vidit dominus angustiam Israel
de manu Regis Sirie Syria interpretatur
sublimis et significat istum qui dixit / In celum
ascendam Ysa. 14 Ipse enim est Rex super
omnes filios superbie Iob 41 Ioathas
interpretatur domini fortitudo et significat Christum
qui fortitudine divina in natura humana
domuit diabolum / et captivas inferni
voragine animas liberavit unde eius
fortitudine [illegible] in persona
eorum qui fuerant in limbo dicitur quis
est iste Rex glorie et [illegible] dominus
fortis et potens dominus potens in prelio
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] eripimur a potestate
sua quia iuste nos [illegible] et inferni
voragine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
in eo quod dicit dominus Israel [illegible] dominus
[illegible] ut dominus [illegible] ut dominus Rex
noster ipse veniet et salvabit nos

Pastores loquebantur ad
invicem transeamus
usque ad Bethleem et
videamus hoc verbum quod dominus fecit
et ostendit nobis et venerunt fe-
stinantes

Cum aliquis audit nova magna
et insperata [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ibi Et venerunt sunt [illegible]
pastorum [illegible]
[illegible] exhortacionis et quantum
ad hoc [illegible] pastores loquebantur
[illegible] se hortando se
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] et quantum ad
hoc dicitur [illegible] venerunt festinantes hu-
[illegible] festinabit anima
[illegible] pastores et
[illegible] et desiderio videre
infantem natum et nos festinemus
[illegible] in quo erat puer
[illegible] festinemus ingredi
[illegible] et introgeamus pa-
stores dicit et annunciate nobis [illegible]
[illegible] quid apparuit ac illi respondet
natum vidimus et chorum angelorum
[illegible] confessio non quod volentibus spiritua-
liter [illegible] christum tria sunt necessaria
[illegible] colloqui per meditacionem scripturarum
[illegible] cum sapientibus et prudentibus
tracta et omnis narracio in preceptis
altissimi Item transire per contemplacionem
creaturarum Canticum 3 Surgam et circuibo civi-
tatem domini et per vicos [illegible] transire
[illegible] quem diligit anima mea
[illegible] 24 Transite ad me omnes qui con-
cupiscitis me [illegible] per gustacionem festinare
[illegible] Canticum 2 Surge propera amica mea
[illegible] dicit de beata virgine [illegible] abiit in
montana [illegible] vel aliter volens
[illegible] christum debet colloqui per peccatorum
confessionem [illegible] loquitur in amaritudine
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

et Jozeph [illegible]
Qui cum figura [illegible]
i. videns Dominum [illegible]
verum s. Rachel [illegible]

Et invenerunt Mariam
et Jozeph et infantem
positum in presepio [illegible]
cognoverunt de verbo quod [illegible]
erat illis de puero et omnes qui au-
dierunt crediderunt de hiis que dic-
erant a pastoribus Maria autem conser-
vabat omnia verba hec conferens in
corde suo [illegible]

Secundo commendatur pastorum
diligencia actitudine inve-
cionis Cum dicitur et invenerunt
[illegible] inventorum commendacio attollitur
a tribus Primo quia fuit evidentibus
comprobata s. per probabilia signa et
evidencia et quanto addicitur invene-
runt Mariam beatus qui [illegible]
quia ipsa dicit [illegible]
me invenerit inveniet [illegible]
riet salutem a Domino [illegible]
[illegible] qui [illegible]
Primo [illegible]

[illegible]

maria [illegible]

[illegible]

et s[illegible] In hoc ergo com-
[illegible] predicta Ambrosius [illegible]
[illegible] ex maria que eadem [illegible]
[illegible] que veniat [illegible]
[illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible] ea que videbat [illegible]
[illegible] et que legerat [illegible]
[illegible]
et [illegible] et hec omnia [illegible]
[illegible] vere
[illegible] conferens
in corde suo [illegible] ut possit dicere illud
[illegible] in corde meo abscondi eloquia
tua ut non peccem tibi. Et nota quod beata
virgo [illegible] humilitatem et intelli-
gebat [illegible] humanitatis in puero
[illegible] et [illegible] omnia que videbat
audiebat legerat respiciens opus
[illegible] sapienter conferebat in corde
suo. Credibile enim est quod numquam aliqua
creatura fuit tante contemplacionis sicut
[illegible] quanta beata virgo. quia illa
[illegible] fuit [illegible] poterat dicere
illud [illegible] vivi [illegible] coram eo omni
[illegible] et [illegible] quam admirabiliter fuit
beata virgo contemplacionis suavitate con-
ferens ea que in scripturis legerat scilicet
in se completa ut illud Ysa. Ecce virgo
concipiet et pariet filium. et hoc de
se completum videbat de stirpe David
nata in nazareth de spiritu sancto conce-
pisse in bethleem peperisse quorum
omnia testimonia in divinis prophetis le-
gerat [illegible] Notandum [illegible]
[illegible]

[illegible]

Et reversi sunt pasto-
res glorificantes et
laudantes deum in omnibus que viderant
et audierant sicut dictum est ad illos per
angelum.

Tercio commendat pastores [illegible]
[illegible] a gratitudine devota [illegible]
[illegible] reversi sunt pastores
[illegible]
[illegible]
laude [illegible]
pastorum [illegible]
ea primo [illegible]
et quietum ad hoc [illegible] reversi
pastores s. ad custodiam [illegible]
in quo reputat deum [illegible] con-
templacionem redemptoris [illegible]
exercitium actiuus [illegible]
pastoribus celice [illegible]
ibat et redibat. Secundo [illegible]
graciarum actionem et [illegible]
subdit: glorificantes et laudantes de-
um. Eccl. xliii. Glorificate deum quantum-
cumque potestis supervalebit et maior est
laude digniuis. De quo contra de in-
gratitudine [illegible] Ro. i. Cum
cognovissent non sicut deum glori-
ficaverunt sed evanuerunt in cogitationibus
suis. Et ideo qui non vult dampnari
debet sicut hii pastores deo regraciari
de beneficiis sicut fecerunt pastores hii
qui deum laudaverunt [illegible] sicut dicit
ad Col. iii. Omne quodcumque facitis in verbo
vel opere et nomine domini nostri [illegible]
graciam agentes. Dubitatur [illegible]
quo isti pastores deum lau-
daverunt. Dicendum [illegible]
[illegible] mente [illegible] deum [illegible]
simpliciter [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] laudare deum [illegible]
[illegible] pastores laudabant ve-
neratores cum gratiarum actione [illegible]
[illegible] angelicum
sonabat in ore pastorum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in omnibus que
viderant et audierant [illegible]
[illegible] quod audierant ab
angelo [illegible]
[illegible] angeli [illegible]
[illegible]
[illegible]
laudantes deum [illegible]
[illegible] que audierant et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
videtur [illegible] quod deum est super
pastores et [illegible]

Transeamus usque in Beth-
leem et videamus hoc
verbum quod natum factum est quod fecit
dominus et ostendit nobis. Luc. ii.
[illegible] in libro de [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Bethleem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

mistica cera in sa[...] mistus est. Nunc at
ostendum est qualiter [illegible]
[illegible] in mente [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] una sunt
[illegible] mistica
[illegible] non sunt ea
[illegible] sit in per quidam
[illegible] lumine divini influ
[illegible] in omnibus intellectua
[illegible] suos potentias et omnes
[illegible] ad ea que menti
[illegible] infundunt ita et angeli
[illegible] videant que dei sunt alios
[illegible] de deo lingua prima
[illegible] loquendum de deo magis prompte
[illegible] operandum in dei laude ipse inferiores
potencia sunt ad ymaginandum ad cogi
tandum et meditandum de deo dulcius
et delectabilius et sic de aliis viribus que
[illegible] redundat quia plenitudine mentis
[illegible] infuso lumine theoretico qui
quidem lumine sit [illegible] non solum est
splendidum intellectualibus visionibus
dulce [illegible] et dulce propriis affectibus
ad gustandum cum [illegible] dulce lumen
et delectabile oculis ad videndum
[illegible] est quidam lumine
[illegible] omnes anime non solum
[illegible] etiam affectiones
[illegible] suaves
[illegible] divini
[illegible] at
[illegible]

mentis obligentis fulget divini luminis / sed
ita habundanter mentem implet / quod etiam
in potencias inferiores cum quasi redun-
dat / ita etiam ut omnem caliginem [illegible]
[illegible] undique repellat et
excludat / sic convenienter [illegible]
[illegible]
[illegible] / [illegible] / Requirunt [illegible]
[illegible] est
sensualitatis [illegible]
nali [illegible]
et corporalis [illegible]
ubi dicit Circumdatur [illegible]
caligo [illegible] dicit [illegible]
veram lucem undique [illegible]
dat et in pectore a [illegible]
theoricam motum [illegible]
fulgere dicitur / quia non solum mentis
candidat et speciem candidat ut omnem
caliginem tenebrarum viciorum vel eciam
fantasmatum vel omnem specierum a sensibus
abstractarum undique excludat unde
de ipso verbo dicitur in ps. / qui est amictus
lumine sicut vestimento / et hoc vestimen-
tum communicat mentis obligentis Secundo
requirunt quod vires anime sint in tunc
in facto [illegible] et suf[illegible]
omnes vires anime [illegible] in Bethleem
ad refectionem divini [illegible]
poterit nisi divina inspiracione di-
riguntur et adiuvent [illegible]
dum huius refectionem desiderant dicit di-
lectis ingrediamur in agrum / [illegible]
agrum ingrediamur [illegible]
eo quod hic dicit / transeamus usque in Beth-
leem atque cum [illegible]
pari [illegible] in agrum
plenitudinis [illegible]
[illegible] in Bethleem [illegible]
[illegible]
[illegible]

et [illegible] divini [illegible] manne [illegible]
[illegible]
dilecte mi egrediamur in agrum etc.
[illegible] / [illegible] in agrum [illegible]
egredi non sufficio [illegible] dilecte mi
[illegible]
[illegible] ab angelo
[illegible] / [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] / quia [illegible]
[illegible] modo
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
vel a sensu in Bethleem nisi [illegible]
[illegible] sunt et [illegible]
[illegible] / sic omnes [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] plenitudinis [illegible]
[illegible] in Bethleem [illegible]
[illegible] et hoc figuraliter
est in illis pastoribus / qui dum ab an-
gelo [illegible] de puero nato et
de loco et signo [illegible]
[illegible] inter
[illegible] transeamus
usque in Bethleem / [illegible]
[illegible] sunt sicut pastores [illegible]
[illegible] et unanimes / ideo hic
dicitur transeamus usque in Bethleem
ad refectionem divine [illegible]
transeamus [illegible] in transformacionem
[illegible] / et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] sancto [illegible] et [illegible]
fide ad [illegible] cum [illegible] anime in [illegible]
[illegible] configurationis divine mutat ipsa [illegible]
[illegible] [illegible] 2. transite ad me
omnes qui concupiscitis me et a generationibus
meis implemini. Spiritus enim meus
super mel dulcis et hereditas mea
super mel et favum.

Videamus hoc verbum [illegible] factum est [illegible]

Bethleem configurationem glorie [illegible]

[illegible]

[illegible] Aug. de
[illegible] mentis cum
carne [illegible] colligit, quia cetera
[illegible] est medius inter
[illegible] carne. Unde hoc id
[illegible] factum est quoddam me-
dium [illegible] utriusque, inter illud
quod [illegible] est genitum et
illud quod [illegible] secundum carnem est
[illegible] et illud fit dici quodammodo verbum
medium. Anima est quoddam quod non est
deus nec est caro sed est quod secundum quod
capit namque divinam per cognitio est quedam
similitudo divine bonitatis a deo menti
impressa et deo assimilata mentem facit dei-
formem. Secundo aliquid est capit namque
anime [illegible] per cognitio est quedam
perfectio [illegible] anime apposita elevans
animam ad quoddam esse supernaturale et
deiforme et per quod ad operationes super-
naturales et deiformes. Vel hoc fit
per naturam gratie sive caritatis vel
forte fit donum aliquod innominatum qua-
[illegible] occultius ubi perficitur de
[illegible] ad me dictum est
[illegible] idem cum verbum
[illegible] et hodie secundum car-
[illegible] et
[illegible]

tarum puta gratia omnes que est creata. Sic in proposito verbum dicit factum in mente non quia verbum transsit sed quia aliquid factum est quo mediante venitur vel ad pregustacionem glorie in qua omnino consistit partus mentalis ut dictum est. Videamus secundo quid sit factum quia subditur quod fecit dominus. Ubi notandum quod sicut in partu ubi secundum carnem concurrebant quasi quatuor efficientes parentes et virtus. Prima et principalis efficiens fuit ipse deus qui fecit incarnacionem et partum ubi parens fuit virgo gloriosa ut patet. Consimilis parituri fuit sanctus et supernale donum virgini divinitus collatum quo concepit et parit filium dei quod dominum ei angelus designavit Luce ij° Invenisti enim graciam apud dominum et mox subiungit ecce concipies et paries filium. Hoc etiam appellavit virtutem altissimi cum dicit et virtus altissimi obumbrabit tibi. Sed cum ex te nascetur proles aut hominis partus fuit ipsum verbum incarnatum. Ideo Johannis i verbum caro factum est. Similiter in partu verbi mentalis est considerare causas quatuor ubi efficiens est ipse deus quia nulla creatura potest creare illud donum nec aliqua creatura potest illabi menti. Soli enim illi qui fecit naturam competit dicere illud Apocalipsis 21 Ecce nova facio omnia. Istud autem verbum factum in mente est novum et omni novo novissimum. Jeremie 21 Novum faciet dominus super terram femina circumdabit virum. Istud namque novum fit [illegible] hoc est in mente que [illegible] est cum quod in terra [illegible] qui [illegible] verbum [illegible] et [illegible] dicere illud [illegible]

[illegible] que omnia continuit iste partus mentalis ut patet. Virtus [illegible] est illud donum infusum in mente. Secundo quid est [illegible] signat per verba ubi dicit [illegible] operantis gratis et divine et maxime istius doni quo [illegible] a parte verbum [illegible] donum ut [illegible] verbi [illegible] alterum [illegible] ut dicitur Judith [illegible] partus ubi [illegible] intellectum illud [illegible] donum [illegible] est verbum [illegible] sed ut hic in [illegible] est [illegible] qui nisi [illegible] quod hortatur Jacobus in epistola [illegible] misticum verbum quod [illegible] videamus [illegible] quia subdit quod ostendit nobis dominus. Ubi notandum [illegible] verbi [illegible] ubi quod ostendit [illegible] verbum [illegible] est [illegible] solus deus [illegible]

per aliqua signa [illegible]
[illegible] Dona secunda de
adventu possit aut et hec signa de [illegible]
verbi dei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Bernardus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

In principio erat ver
bum et verbum erat
apud deum et deus erat verbum
hoc erat in principio apud deum.
N[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Secunda est [illegible] adductum secundum [illegible]
[illegible] per filii homo missus a deo
[illegible] ad [illegible] secundum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in secunda
in [illegible] que dicunt .s.
in [illegible] per [illegible] sunt prima
[illegible] clausulas in qua
[illegible] hodierna
[illegible] conditiones vel
[illegible] cla[usu]l[as] duplicat
[illegible] et sunt hec in essencia unitas
in personis alietas in maiestate equa
litas in duracione eternitas et quarto
in [illegible] seperabilitas Prima ergo
[illegible] est in essencia unitas et
notatur in prima clausula cum dicit
In principio erat verbum secundum Aug
pater est principium et non de principio
sed filius est principium de principio i.
de patre hic aut accipit principium
per antonomasiam de patre et est sensus
In principio erat verbum i. in
in patre erat filius ac per hoc indivisa
a patre per essenciam Io. x Ego in
patre et pater in me est tamquam
indivisi sicut ib. ego et pater unum
sumus [illegible] beatus Aug desidero ad
[illegible] unitatem essencialem
totus pater est in filio et spiritu sancto
et spiritus sanctus in patre et in filio [illegible]
[illegible]
filio et filium in patre [illegible]
[illegible]
est quod dicit [illegible]
ad [illegible] per hec intelligere patrem
esse in filio et filium in patre quia [illegible]

est eorum substancia et hoc idem patet
in nobis / licet quam intelligimus et con
ceptus vel conceptus in intellectu nostro dicit
in eo quod unum est non vere contrarius sed
cum iste concepta sit similis in multo deus
nisi quia unum est res altera vero simi
litudo vel intencio rei si a magno eluce
scat quod est eius realis tunc iste concep
tus esset alia res inspecta cum est concep
Cum igitur videre nichil possit esse in
racionale cum deus pater formauit con
ceptum de diuina essencia / qui concepta
nichil aliud est quam diuina essencia et quod
est ergo quod dicit verbum esse in princi
pio i. in patre manifeste [illegible] vnitas
in essencia / et in hoc elidit errorem pa
ganorum / qui nobis [illegible]
cum tres esse personas et non tres deos
sicut dicit beatus augustinus de agone [illegible]
bilit aut exponit in principio i. ante
omnia / quia in eternitate [illegible] hoc
notatur hoc ubi eternitas [illegible]
tem videtur innuere beatus augustinus [illegible]
Basilius et hilarius secundum tercium [illegible]
in quarta clausula secunda [illegible] est
in personis alietas / et hoc tangit in se
cunda clausula / cum dicit et verbum
erat apud deum / sic enim dicit gra
matici prepositiones sunt transitiue ideo
hoc prepositio apud importat distinctionem
/ non est [illegible] et [illegible]
auctoritatem in alio eum [illegible]
/ non enim maior dicit apud minorem sed
quod apud communem [illegible] loquendo et [illegible]
inter patrem et filium non sit maius et
minus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

et auctoritatem ut visum est in eum [illegible]
etiam quandam specialem [illegible] que
est patris ad filium et [illegible] mutua amor
qui est [illegible] et est spiritus sanctus ut
dicit beatus augustinus in [illegible] notandum
[illegible]
[illegible]
[illegible] verbum est
apud deum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in ista clausula
[illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] apud utrumque [illegible]
[illegible] clausula elidit [illegible]
[illegible]
[illegible] pater et filius [illegible]
[illegible] apud deum [illegible]
[illegible] equalitas et
[illegible] clausula cum dicit
et deus erat verbum ut dicit clausula
[illegible] deus intelligimus
quandam [illegible] et bonum [illegible]
[illegible]
[illegible] quo magis cogitari
non [illegible] augustinus si ergo verbum erat deus
[illegible] et bonitas [illegible]
[illegible] cogitari non potest
[illegible] filius in maiestate erit
[illegible] Johannis [illegible]
[illegible] in deum [illegible]
[illegible] si in filium deum [illegible]
[illegible] et
[illegible] quia deus
erat verbum et in hoc elidit [illegible]
[illegible]
[illegible] augustinus [illegible]
[illegible]
[illegible]

dicitur erat in principio apud deum et in trinitate apud patrem. Augustinus. Erat in principio apud deum non enim erat solitarius pater a verbo sed semper verbum erat deus apud deum et finaliter erat hoc non principium aliter sumitur hic quam supra in prima clausula quia ibi accipit pro patre hic pro trinitate vel secundum Augustinum hoc nomine se ipsum denotat hoc verbum secundum se ipsum sed in omnibus aliis clausulis premissis. Ubi ergo tres particule premisse erant contra ignorantiam primam audiencium in qua erat verbum 2a apud quem 3a quid erat verbum quia deus hic una tunc resumit recolligens ea in unum in quarta particula quod erat verbum in principio et quod erat apud deum et quod erat hoc [illegible] erat apud deum et totum quod deum erat de verbo erat in trinitate apud patrem ita quod non de novo sibi advenit. Et in hoc elidit hereses ebionitarum et [illegible] manorum qui dixerunt christum processisse ex maria sumpsisse exordium sicut dicit Augustinus de agone [illegible] vel cum intelligeret quod verbum in principio erat apud deum contra condicio est in [illegible] inseparabilitatis ad hec innuitur in ista eadem clausula quarta secundum alium modum exponendi. Verbum enim deus pater non potuit sine alio intellexisse quia tunc ignorasset se ipsum et alia et quia non intelligit nisi per verbum constat quod non potuit usquam fuisse sine verbo manente sua inseparabili in [illegible] subsisteret ita quod ipsum potuit extra intellectum divinum [illegible] Augustinus [illegible] verbum [illegible] non [illegible] aliud [illegible] quedam [illegible] [illegible] et mutabilium et omnia [illegible] sunt sicud ipsum [illegible] de [illegible] causa quo [illegible] hoc [illegible] verbum quod est [illegible] patre ac per hoc

exemplar et ratio omnium creaturarum erat in principio id est ab eterno apud deum id est non separatum a deo patre quasi verbum contra dicentem omne erat inseparabiliter permanens in deo. Unde glosa interlinearis erat unum cum patre et omne principium creaturarum sua prevenit essencia et hoc est quod dicit sapiencia 8o dominus possedit me ab initio viarum suarum antequam quicquam faceret a principio ab eterno ordinata sum et cetera. Vel in hoc elidit errorem quorundam antiquorum qui posuerunt ydeas et raciones rerum extra intellectum divinum quia non intellexerunt quod hoc verbum erat in principio apud deum. Ita quod hoc quod dicit quod erat in principio est contra Iohannianos hoc vero quod additur apud deum est contra errorem quorundam antiquorum. Et advertere quare ista addicio discrepat a precedente per illam enim de quarta [illegible] declaratur patrem non fuisse umquam ante verbum quia verbo alias non potuit ut dicebant facientes deum per istam de quarta addicione explicatur verbum numquam fuisse extra patrem separatum. Dato enim verbum eternum esse patri secundum quartam addicionem adhuc dicent heretici ipsum non semper fuisse in patre et apud patrem sed aliquando fuisse esse separatum extra intellectum dei patris et hoc dicit error qui secundum istam exponitur elidit. Et notandum quod quinque omnes predicte addiciones in [illegible] verbum [illegible] [illegible] dicit enim [illegible] [illegible] de quo [illegible] quia [illegible] de [illegible] [illegible] si [illegible] ad [illegible] quod [illegible] quia [illegible] [illegible] secundum [illegible]

Sed si ad illud quantum quod gignit cum
genitum sit diminutum a gignente sic habet tantum
Sed si ad mensuram qua gignit quia ab
eterno et sic habetur genitum et genitum ad
modum quo gignit quia per modum intellectus
sic habet genitum ad eundem. Circa primum
est sciendum quod perfecte quantum ad conclusionem sic
patet. Secunda. Cum enim intellectus divinus
non exeat de potentia ad actum sed semper
sit in actu completo optimo quo se ipsum
intelligit. Secundo autem quod se intelligat
quod verbum ipsius in ipso sit necesse est ergo
verbum semper in patre genuisse et hoc
est quod dicit evangelium In principio
erat verbum. Rursus quod omne intellectum
genitum singulariter est apud ipsum se intelli-
gentem. Significat enim intelligere apprehensionem
eius quod intelligit per intellectum [illegible]
intelligentia intus se ipsum intelligendo non
solum in se ipso unde idem est per esse sed
sed etiam est apud se ipsum ut etiam a se appre-
hensus intelligi quo oportet ut deus
a se intelligens quod est verbum sit apud
deum intelligentem et hoc est quod dicit
evangelista: et verbum erat apud deum. Ad-
huc cum intellectus divinus non solum sit
semper in actu sed et ipse actus sit purum
operis quo sua intellectio divina sit ipsum suum
intelligere. Idem est ergo esse intellectus
divini et verbi divini et per consequens ipsius dei
qui est suus intellectus. Esse autem dei est
sua essentia vel natura que idem est
quod ipse deus, et hoc est quod dicit
evangelista: Et deus erat verbum. Am-
plius cum semper verum in deo perfectum vel
actum est quia nunquam ponitur se intel-
ligere deus vero et ergo necesse est
ut verbum dei esse coeternum et nunquam
[illegible] cum genuisse et hoc est quod

dicit evangelista hoc erat in principio apud
deum. Notandum autem est quod ad expositionem
prime clausule qua dicit In principio
erat verbum, quod verbum divinum quatuor
habet proprietates. Prima quod est [illegible]
[illegible] insitum verbum quod potest
salvare animas vestras. Et hoc notat ipso
dei cum et divinorum cum magnitudine divina
sunt esse intus et intimum esse patet hoc
in prima propositione de causis et specialiter
in quarta patet etiam specialiter in [illegible]
[illegible] que quanto [illegible] et
[illegible] tanto sunt intimiores [illegible]
etiam in primo effectu dei qui est esse et
est omnibus intimum [illegible]
[illegible] intus omnibus et ergo [illegible] Secunda est
quod est primogenitum omnis creature. [illegible]
ymago dei invisibilis primogenitus
omnis creature. Et hoc notat hic [illegible]
quia in ipso omnia per ipsum facta sunt. Et [illegible]
declarat. Tertia quia semper [illegible]
et semper natus est quod hic erat quod
est verbum solum preteritum imperfectum ut
declaravit statim in questione super
hoc verbo erat. Quarta quod procedit a
patre sub proprietate intellectus scilicet sub
proprietate amoris quod notat hic verbum
ut describatur et hoc est quod dicit In
principio erat verbum. Super que clau-
sula ponit quatuor tria. Primo sicut est
quod dicit In principio erat verbum. Cum
prima proprietas verbi sive filii in divinis
videatur quod ipse sit genitus a patre ergo
est hoc quod dicit hic In principio erat
verbum et non a principio. [illegible]
esse tamen prima est quod verbum sive
ars manet in artifice quamvis forma
procedat in opere. Secunda est quia
divinorum proprium est inesse et intima esse

ut iam ostensum est. Tercia quia sic est
a principio natus a patre ut in tempore homines
nascuntur. Quarto quia [illegible] hoc verbum
erat quod hic quater ponitur quod potest con
gruenter dici de eternis, sunt enim qui di
cunt sit temporis preteriti videtur enim omnis
repugnare eternitati verbi, nulla enim
est preteritio [illegible] alibi dicit dominus
Jo. viii Ego sum qui sum et videt [illegible]
[illegible] describit [illegible] de preterito [illegible]
[illegible] hic tria dicit de verbo eterno [illegible]
quod est [illegible] non enim est [illegible] vel
[illegible] sicut verbum [illegible] sed est [illegible]
[illegible] esse natum [illegible]
quod semper nascitur. Et hec tria impor
tat hoc verbum erat quod est verbum
[illegible] imperfectum [illegible] enim [illegible]
tempus importat [illegible] verbi quia de
[illegible] et signat ipsum verbum semper nati
[illegible] vero imperfectum [illegible] semper
nasci ut dicitur hic in glosa quod [illegible]
hic erat verbum [illegible] ut intelligas
omnia tempora preteriisse [illegible]
[illegible] enim [illegible] non transit [illegible] esse
nec labitur in preteritum sed est semper in
principio est et hoc est quod dicit beatus
Augustinus in glosa [illegible]
[illegible] motu secundum analogiam
aliorum verborum [illegible]
unum quoque [illegible] de quo [illegible] sine [illegible]
[illegible] motu [illegible] et ideo [illegible]
et tale est [illegible] In principio erat verbum
hic enim non pro tempore sed pro substantia ponitur.
Sexto quia [illegible] hoc nomen verbum cum
enim filius importat [illegible] magis
de [illegible] quare Johannes evangelium descri
bit filium dei sub nomine verbi quam
sub nomine filii [illegible] quod filius [illegible]
dicit quandam comparationem ad patrem
[illegible] dicit comparationem non solum ad

[illegible] verum [illegible] ad id quod [illegible]
verbum dicit. Item ad vocem [illegible]
item ad doctrinam que [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] filius [illegible]
sit describi non tantum in comparatione ad
patrem a quo procedit sed etiam ad crea
turas quas facit et ad carnem quam induit
et ad documenta que ponit [illegible]
et [illegible] sub nomine verbi descri
bitur quia nomen [illegible] ad omnia [illegible]
[illegible] non [illegible] nomen [illegible]
[illegible] [illegible] Jeronimus hic
[illegible] omnis [illegible] et [illegible]
debet esse deus quia in principio erat
verbum et verbum erat apud deum. Item
si [illegible] de omni [illegible]
vel [illegible] dina vel non et
verum deus [illegible] in mente et [illegible]
sunt [illegible] Unde [illegible] hic sit
deus [illegible] est dina quia
principium et finis [illegible]
[illegible] in [illegible] esse ra
tionale et secundum [illegible] principata
[illegible] In principio erat verbum [illegible]
[illegible] dicit [illegible] Ro. [illegible]
[illegible] Ro. [illegible] sine
dolo lac concupiscite. In [illegible]
no. [illegible] quod bonum [illegible] est
secundum [illegible] esse [illegible] quod
est [illegible] et [illegible] dicit
[illegible] et [illegible]
et hoc est quod dicit [illegible]
[illegible] quod [illegible] bona [illegible]
[illegible] quod secundum [illegible]
[illegible] procedit. Unde [illegible]
[illegible] procedat [illegible]
beatus Augustinus [illegible] dei [illegible]
[illegible] hec [illegible] bona et iusta est que
de voluntate dei procedit mala vero et in
iusta que [illegible] procedit

Omnia per ipsum facta
sunt et sine ipso factum
est nichil. quod factum
in ipso vita erat lux hominum et vita
erat lux hominum et lux in tenebris lucet
et tenebre eam non comprehenderunt

Premissis quatuor clausulis in
quibus personas divinas emanatas
et earum distinctas describit determina-
do de verbo in comparatione ad dicta
hic evangelista convertit se ad ea
que per verbum in comparatione dicit
sunt creaturis / et describit ipsum quantum
ad quatuor eius conditiones. est enim di-
vini principii creacionis sufficiens indeficiens
cognoscens / et aliis cognicionem prebens et
alicuius cognicionem generans. Et per
has quatuor conditiones plures hereses
eliduntur Et habet hec particula quatuor
clausulas. prima ergo conditio verbi
divini est quod est principium creacionis
sufficiens quia ad omnia producenda
sufficit. unde dicit Omnia per ipsum facta
sunt. scilicet per verbum a deo patre. [illegible] hic
qui vult in eum credunt omnia sunt
et hoc per verbum. Ad cuius intelligenciam
est sciendum quod cum deus sit natura intel-
lectualis agit intellectu [illegible] agere intellectu
est agere per verbum quod intelligendo com-
ponit. agit ergo pater omnia per verbum
Sed beatus Augustinus in libro retractationum per
unigenitum verbum suum deus producit
universa fecisse quia mundi creator sui
verbum [illegible] in psalmo Ipse dixit et

facta sunt / et beatus Augustinus in libro confessionum
verbo tuo coeterno dicis quecumque dicis et fit
quod dicis nec aliter quam dicendo facis. In
hoc eliditur error Arrii qui dicebat
filium factum esse et non genitum contra
quem arguit sic beatus Augustinus in ista
clausula Si ista omnia que facta sunt per
verbum sunt facta ut dicit evangelium sic
quod ipsum verbum non sit factum. Nam si factum
esset totum esset factum per aliud verbum
et hoc esset verbum dei et tunc illud
verbum per quod aliud verbum factum est dico
ego coniunctum filium dei hec Augustinus
nota
Et causa licet hic omnia dimensionem impor-
tat [illegible] et per consequens sibi hic omnia
nec condit filius nec spiritus sanctus nec ipsam
divinam magisterium dominum est [illegible] et sic eciam
duobus confundit hereticus cum in hac
quod dicitur omnia / cum [illegible] quod dicit
facta notandum autem quod ex hac clausula
arriani sumunt fomentum erroris dicit enim
filium dei lumine spirituale creatum a deo
per quod esse omnia produxit unde [illegible]
nit omnia per ipsum facta sunt tamquam per
instrumentum sicut per securam artifex facit [illegible]
Contra quem arguit Thomas sic dicens
Omne instrumentum est minus honorabile
et hiis que per ipsum fiunt [illegible] filius
velud per organum omnia facta sunt. filius
est minus honorabilior omnibus factis quod
est absurdum non [illegible] ergo verum quod est
instrumentum sed est principale agens Unde
[illegible] creature non dicit omnia per [illegible]
facta sunt hec videt [illegible] licet filius
sit principale agens non tamen est a se sed a
patre a quo habet virtutem activam et sic
iste evangelista usus est hac propositione

per ne filius intelligatur augmenta. Item
in hac clausula excluditur error vale-
tini qui posuit filium non creasse mundum
sed ipsum prestitisse causam creandi ad cre-
ationem mundi / contra quem arguit Aug.
quia si sic tunc debuisset dixisse creaturas
facta esse per creatorem a verbo. Sic nunc dicit
econtra omnia esse facta per ipsum et per ipsum
a conditore. Item excluditur error antiquorum
philosophorum qui posuerunt materiam et quedam
corpora non habere causam essendi et eorum
quemadmodum / quod dicebant deum non esse
causam [illegible] sed solum motus.
Item eliminat hic errorem quorundam phi-
losophorum qui posuerunt a deo etiam immediate
non produci nisi unum effectum / tamen
non intelligerent predicti omnes quod per ipsum
omnia facta sunt. Dubitaret forte aliquis cum
plures sint et [illegible] quod creaturas dicit omnia
per ipsum facta sunt, cum multa etiam fiunt per
alias causas. Dicendum quod creator non prohibet
secunda agentia que tamen non agunt nisi
per influxum primi agentis quo abstracto
omnia alia desinunt esse et agere secundum
Aug. et hoc infra. Unde dicit Aug. 4°
de trinitate capitulo [illegible] ita deus eam que creata
consistat ut ea [illegible] primus agens sinat
vel potest dici quod hoc creaturas deus facit quia
nulla aliarum causarum efficacius habet esse nisi
a solo deo. Unde Aug. in primo libro con-
fessionum loquens deo: nulla vena trahitur
aliunde qua esse et vivere currat in nos preterquam
quod tu facis nos domine, cum esse et vivere
non aliud et aliud est quia summe esse
et summe vivere idem ipsum est. Et hoc est
quod dicit in de causis prima rerum creatarum
est esse et iam dictum est / quia nimis
[illegible] sibi nec quod [illegible] aut nova deum esse [illegible]

eius vel esse absolute sed hoc est esse
solius ~~[illegible]~~ prime cause que deus est
licet quod a causis aliis aliquid vel produ-
catur omnia tamen et singula sive a natura
sive ab arte producta immediate ab ipso solo
verbo habent esse sicut [illegible] ut sit ideo licet
omnia per ipsum facta sunt. Unde apertius sequitur
Et sine ipso factum est nichil i. omne quod
factum est a quocumque sine ipso est ni-
chil cum eius esset sine esse. Et notandum
quod hic omnia distribuit pro entibus per se
vere et ideo mala non sunt entia. Unde
non sunt facta per ipsum sed sine ipso et hoc est
quod sequitur: Et sine ipso factum est nichil
i. peccatum sive mala quecumque. Secun-
do condicio verbi est scilicet quod est prin-
cipium insufficiens nature / cum dicitur et
sine quo factum est nichil / qui nulli opera-
tioni deest. Non enim sine verbo nichil facit
[illegible] omnia que pater facit similiter et filius
facit similiter creatura sine verbo coope-
rante nichil facit [illegible] Sine me nichil
potestis facere. Et in hac parte excluditur
heresis manicheorum qui posuerunt duo
principia scilicet bonorum que producere-
bantur a deo lucis. Aliud malorum que
dicebant produci a deo tenebrarum / non
enim intelligerent quod sine ipso factum est
nichil. Considerandum est quod quidam
heretici crediderunt hic ipsum nichil esse
nisi quandam naturam que a verbo facta
non fuerit. Sed eorum reprobat beatus Aug.
in libro de natura boni qui dicit hoc
ridiculum est esse cum hic nichil dicat
negationem omnium nec possit esse [illegible]
[illegible] dubitaret forte aliquis quia ex
hac clausula forte videtur quod peccata.

et mala quia non fiunt sine deo cum non
negat ea sed aliquid ponit realiter
in creatura Sed si tu dicas sicut dicit bea
tus Aug. quod peccatum nichil est et nichil
fiunt homines cum peccant Contra qui
furatur facit aliquid ergo furtum est aliquid
Item peccatum corrumpit et quod corrumpit
agit et quod agit est verum et quod verum
est aliquid ergo Respondeo peccatum aliquid
denominat actum sumpta dicta substantia
sed cum privacione boni primo est
aliquid Secundo est sed aliquid [illegible]
mo est ens nichil [illegible] ponit bonum
subtractum vere [illegible] est a deo sed non
deformitas non Et hoc est quod dicit angl
quidam fassi sunt diabolum non esse
creaturam dei inquantum enim diabolus
est creatura dei non est Illud aut [illegible]
dit ex diabolo Omnia est creatura [illegible]
si diceret homicida dei creatura non
quia tamen in hoc quod homo dei est creatura
est Aliter causa exponitur ista clausula
secundum Aug. Sine ipso factum est nichil id est
nichil factum sine ipso est vel [illegible] vel
ille ordo verborum et est idem sensus
quemadmodum sine ipso nichil est quia sine
ipso non servatur in esse ita hoc verbum
dictum non solum sit ut principium
rerum creando ut dicat precedens clausula
Omnia per ipsum facta sunt sed etiam sit
principium in conservando pro quanto
sine ipso nichil in esse conservatur
Unde Aug. super illud psalmi Nisi
Dominus fecerit dicit sic Si operatrix
potentia dei verbo subtraheretur nec ali
quid a deo esse omne sine [illegible]
sine [illegible] sine [illegible]
nascitur nichil sed in [illegible]
[illegible] Tercia [illegible] verbi [illegible]

est principium progressus Recitat Aug. dicit
quod factum est in ipso vita erat Omnia enim
sunt in ipso antequam fiant et in ipso vivunt
[illegible] Domino deo antequam crearet omnia
sunt [illegible] et [illegible] omnia [illegible]
[illegible] aut [illegible] clausule est [illegible]
[illegible] et [illegible] quod pluries [illegible]
[illegible] ista clausula exponitur multipliciter
Uno secundum Origenem hoc quod dicit quod
factum est continetur [illegible] clausule sic
sine ipso factum est nichil et ibi sit puncta
et est ordo litere nichil quod factum est
et nichil [illegible] et tunc
sequitur alia clausula in ipso vita erat
et sic legendo secundum [illegible] excludit error
quorundam hereticorum dicentium spiritum sanctum
esse factum sive creatum qui exponebant
litteram sic quod factum est in ipso .i. verbo
vita erat [illegible] nomine enim vite ipsi
intelligunt spiritum sanctum et similiter nomine
lucis Sed hic error excluditur punctando
ut dictum est Aliter ordinat litteram illorum
Hilarius continuando eam cum precedenti ut
totum sit una clausula sine ipso factum est
vel per nichil possit aliquid liberum trahe
[illegible] quod esset aliquid factum per aliud
quam per verbum et tamen sine verbo factum non
esset puta quod verbum fuisset [illegible]
[illegible] ut diceret Valentinum Ad
hoc removendum Hilarius accipit litteram
Sine ipso factum est nichil quod factum est
in ipso et ibi sit puncta et [illegible] subi
git [illegible] vita erat et est [illegible] cum
quod sine eo non est factum in ipso est factum
et [illegible] per ipsum quia [illegible] in ipso [illegible]
[illegible] Talem [illegible] [illegible]
quod in ipso est factum per ipsum est factum [illegible]
[illegible] sine ipso est non est factum in ipso

Ergo quod sine ipso non est factum penitus est huius rationis inventum. Ponit contra

quod sine ipso factum est nihil, quod factum est in ipso. Exponens sic: quod factum est in ipso, hoc quod referendo ad primo dictum in priori clausula consistit tale, sine ipso non est factum, in ipso est factum; et hanc

minorem probat ratione maiore per illud quod sequitur: vita erat, quia quod factum est in ipso per ipsum fiebat, quia vita erat in quo fiebat, sicut quod fit per artem quae est in mente artificis per ipsum artificem. Alio modo exponitur sic: quod factum est in ipso, hic sit punctus, secundum quantum ad humanitatem, ut incarnatio, resurrectio et ascensio, erat vita aliter loquendo, causa vitae et salutis nostrae. Et sic exponendo excluditur error Arrianorum qui dicebat in Dei filio aliquid factum praeter humanitatem. Aliter secundum Ambrosium qui sic exponit: quod factum est in ipso vita erat, est construendo: erat scilicet in Dei potentia antequam fieret, et est similis modus loquendi sicut ibi: Omnia in sapientia fecisti. Psalmus. Et secundum hanc expositionem repellitur error dicentium Deum non habere scientiam omnium futurorum contingentium. Aliter secundum Augustinum qui sic distinguit: quod factum est in ipso, hic sit puncto; et postea vita erat et est sensus: et omnia quae in ipso et per ipsum facta sunt in ipso vita erat, scilicet talem formam quam sicut in semine ipsis efficiunt et hoc est contra quosdam philosophos antiquos qui negaverunt causam agentem et finalem

ponentes tantum materiam. Sed licet haec expositio sit bona, quia tamen sit puncto inde et sic obscure ut dicit beatus Augustinus, hic super hoc evangelium et huiusmodi omnia sunt vitanda et inconvenientia valet quod est haereticus manichaeus et qui mutant eiusdem clausulae ad eundem. Ergo primum errorem excludentes sic punctum secundum beatum Augustinum qui omnibus aliis elegantius hoc exponit: quod factum est et ubi facit punctum et deinde subinfert: in ipso vita erat ut sit sensus: quod factum est scilicet in effectu ut terra, lapis et huiusmodi, in ipso vita erat, quia dicit beatus Augustinus: non quia erat in ipsis sed in ipso, scilicet verbo, in quo habebat exemplar et rationem omnium, sicut archa in re extra non est vita, sed in archa vita est, quia vivit anima artificis. Haec Augustinus. Unde glossa: faber prius facit archam in mente, postea in opere, quod in mente est vivit cum artifice, quod fit mutatur cum re. Et sic legendo excluditur error illorum quorundam philosophorum dicentium quod Deus non potest aliquid facere nisi secundum cursum naturae. Tertium aliorum ponentium omnia a casu evenire. Secundum autem hanc ultimam expositionem beati Augustini haec clausula declarat quod triplicia via prima sumitur ex parte principii factivi. Velle enim efficiens est in suo principio effectivo secundum illud quod facit et per se ipsum efficiens est in effectu, sic in arte apud nos ars ipsa est illud quo finaliter artifex producit et efficit artificiatum. Unde philosophus dicit quod polycletus est causa statuae per accidens, statuarius autem per se est causa statuae inquantum [illegible]

statuarius habens artem suam in
nobis vult sit petrus vel marmor sed ne-
si sit homo vel equus In eum habeat
artem qua operatur et si ipsa esset
ipsa res ars sua utique in ipso esset
ipsa esset ipsa substantia artificis cum
arte. Sic in verbo sicud statua vel ar-
cha in mente artificis secundum beatum
Augustinum ut eam dicamus fuit in verbum
aut quod est ipsa sua ars est sua vita
dicente beato Augustino v. de trinitate c. verbum
verbum est ars plena omnium racionum viven-
cium Quare opera dicit quod creatura
in verbo fuit vita et hoc est quod dicit
Ewangelista Secunda vita sumitur ex parte
nature intellectualis cum enim prima
racio vite sit in creatura intellectuali
et talis creatura magis intelligit
vivens dum actu intelligit et quia
divina natura semper est actu intelli-
gere separatur ab actu intelligendi immo
ipse actus est natura Ideo Deus ma-
xime est vivens et verbum quod Deus
est ipsa vita et est fons vite Et quia
omnia que sunt in verbo sunt ibi per
modum vite sicud receptum est in re
recipiente secundum verbum eius in quo vita idem
dicit Ewangelista Omne quod factum est in
ipso vita erat Tercia vita sumitur ex parte
operacionis vitalis vivere namque dicuntur
qui habent principium motus vel ipse actus
unde illud esse ut res est movens se ipsum
ad operacionem aliquam dicitur ipse vita racione
viventibus vivere est esse in nobis autem
nulla operacio ad quam nos movemur
est ee unde intelligere nostrum non est et
vita nostra sed est operacio vite intelligere
autem verbi dei nec est suum esse et sua vita

bene similitudo creature in verbo est sua
vita quia ergo res geste in verbo est pro-
ductiva et motiva simpliciter in ipsa natura
gestarum hoc modo contingit ut creatura se ipsam
moveat ut producat in esse et ita crea-
tura in verbo est sua vita inquantum movet
ut in esse producatur a similitudine sua
in verbo genita Et hoc est quod dicit Anselmus
Creatura in deo est creatrix essencia Unde
dicit Ewangelista quod factum est in ipso vita erat
Et nota carissimi Dicimus enim vivere dicitur omne
quod ex se ipso et principio intrinseco movetur
et quod non movet se sed ab aliquo extrinseco
non dicitur vivere ut patet quod non propter vivunt
omne quod habet efficaciam ante se sine aliquo a
se Et nota quod nomina perfeccionum significata
plus perfeccionis importat in abstracto quam
in concreto Cuius racio est quia concretum significat
partem dicit partem abstracta vero totum
verbi gracia bonum dicitur aliquid eo quod participat
aliquam bonitatem similiter vivum eo quod participat
vitam Unde si sit aliquid quod non participat
bonitatem vel vitam ab aliquo sed ipsum
sit sua bonitas et sua vita essencialiter hoc
utique est maioris perfeccionis tale autem quod
non est reperitur in rebus creatis sed in solo
deo qui est solus sua bonitas et sua vita
Unde Bernardus super Cantica omelia xxi de Recta
cognicione quod dicit quod Christus est sua bonitas
sapiencia et cetera quam Deus bonus sapiens et
allegantur ad hoc beatus Augustinus et Remigius
Ewgenius presbiter verbum autem divinum et eterne
quod in ipso est non est solum est vivum
immo et ipsa vita Bene ergo dicit Ewangelista
Quod factum est in ipso vita erat Secundum
notandum quod opus vivus est opus vite sed
opera viciosa dicuntur opera mortis Unde
qui vivus et peccatis a longe sunt dicit

Apost. 3. Rom. hec ut vi. et mor
tuus es. Opus aut virtutis est opus bo
num nulla opera bona nisi in deo pro
in deo faciens virtutem et Eccli. 28.
qui operant in me non peccabunt Un
de viro iusto dicitur Io. 3. ut opera
eius in deo sint facta et Io. 17. dicitur
sic palmes non potest facere fructum nisi
manserit in vite etc. Si ergo vis scire si
opus tuum sit vivum i. si opus virtutis sive
opus bonum et divinum vide si sit factum
in ipso s. deo vita erat i. vitale in deo
aut sit quod in caritate fit. 1 Io. 4. qui
manet in caritate in deo manet et deus
in eo vel sic ergo Si vis scire an
opus tuum sit in deo vide si opus tuum
sit vivum. Vivum aut opus est quod quod
et preter deum non habet inicium nec
finem, et tale opus fit in deo Rur
sus sic si vis scire si opus tuum sit in deo
vide si opus tuum sit vita tua hoc est
dicere Si vis bene ac iuste agere hoc
bene agere sit tibi carius et dulcius quam
vita temporalis secundum id Eccli. 4.
pro iusticia agonizare pro anima tua usque
ad mortem certa pro iusticia Dic cum apostolo
Phil. p.o capitulo michi vivere Christus est et mori
lucrum Si sic tunc s. opus tuum scias esse
in deo opus divinum et opus iustum ad
hoc hoc nos invitat Christus Luce ix.o Si
quis vult post me venire abneget semet
ipsum et tollat crucem suam et sequatur
me hinc est quod sancti martires potius ele
gerunt vitam suam delinquere quam opera
sua in deo non facere Et hoc est quod dicit
evangelista Quod factum est in ipso vita erat
hoc est dicere opus tuum in deo est vita

tua immo carius quam vita tua
Vita cognicio est que est alius cognicionis
potens et hec notatur cum dicitur Et
vita erat lux hominum Deus dicitur lux
hominum quia eos illuminat ut videre possit
ps. Signatum est super nos lumen
vultus tui domine dedisti leticiam in cor
de meo Et in hoc eliditur error epi
curi qui totam racionem dicit fiduciam
ponebat in sensibus corporis et dicebat
quod quidquid movetur corpus movetur et anima
item istorum qui dicebat sensum et
intellectum esse idem hic duo sunt
consideranda primo quod quia evangelista prius
verbum appellavit vitam et cum vita
lucem et coniungunt ista duo in verbo
s. lux et vita ut ostendatur hec esse
vitam que sit lux intellectualis Atque convenit
nit verbo esse lucem quia lux dicitur
a manifestacione iuxta illud ad Hebreos
Et omne quod seipsum manifestat lux
racio aut manifestandi potissime verbo
convenit licet omnia sint in divina esse
ncia tamen ut in ea sunt non intelliguntur
esse declarata et manifestata actualiter
prout sunt in verbo cum verbum dicat ac
tualem noticiam declaratam intelliguntur
Secundo considerandum est sicut racione
omnium viventium sunt viventes in verbo
sic et racione omnium lucencium et non faci
encium in verbo lucencia existunt Sic
ergo omnia vivunt in verbo notamen omnia
sunt in seipsis lucencia sed solum ea
que habent intellectualem naturam Cum
ergo homines sint nature intellectua
lis recte verbum dicitur lux hominum Circa
simplex cadit hic dubitacio primo
queritur quare verbum non dicitur vita

hominum sicut dicitur lux hominum / ad quod
dicendum quod hoc ideo est quia homines
de se sunt tenebrosi et non lucidi licet
vita hominum contemplantur causetur a vita
verbi etiam quia homines non solum habent
vitam intellectualem sed etiam sensualem
et vegetativam / ne ergo aliquis crederet esse
talem vitam verbi non dicit creaturam verbum
esse vitam hominum. Alia dubitatio est quare
non dicitur erat lux hominum sed dicit vita
erat lux hominum. Quod secundum origenem quia
vita accipitur hic non quia est communis
etiam irrationabilibus sed hominibus intellectualibus
et hoc potest duplicater considerari uno modo
prout homo est in potentia ad intelli-
gendum et talis non participat lucem
nisi in potentia alio modo prout homo actu
est intelligens et talis vita requirit lucem
actu ergo hoc ut participat verbum dicitur
potest esse in potentia ad intelligendum pro-
cedendo participat vitam intellectualem
que ponitur in actu intelligendi perficiatur
oportet intellectum actu illustrari / et tunc
idem est lux et vita hinc est quod dicitur
et vita erat lux hominum non autem dicitur
verbum est lux hominum quamquam idem sunt
verbum et vita. Tercia dubitatio est
cum ista vita que est verbum sit etiam lux
angelorum / quare solum homines nominantur
hic respondet Crisostomus quia Johannes
scripsit et loquebatur hominibus de verbo
quia caro .i. homo factum est. Ideo dixit lux
hominum. Aliter autem videtur origenes quod per
Johannem in hoc loco quecumque creatura
rationalis debet intelligi sicut enim
nos ut dicit volens ut ait porphirius
vel aliter potest dici quod angelica natura
sed non est pura lux intellectualis
creata. Natura autem humana non est pura

sed obumbrata. Unde dicit Ysaac quod nata
dicatur in umbra intelligencie et hoc
competit hominum ex unione anime ad corpus.
Cum ergo angelica natura sit pura lux et
de se lucida verbum non dicitur lux angelorum
cum sit omnis lux creata. Quia vero
intellectualitas hominis est tenebris fan-
tasmatum obumbrata quia de se non lu-
cet nisi per magis lucem illustretur. hinc est
quod verbum dicitur lux hominum. Unde dicit
beatus Augustinus sicut non videt corporalis
oculus nisi lumine corporali illustretur
sic nec intellectualis nisi lumine supernali
illuminetur. Quarta dubitatio est quo
verbum dicitur et intelligitur esse lux ho-
minum. Si enim intelligit de lumine
intellectu hominis ita quod homo non potest aliquid
intelligere nisi de lumine divino sive divina
illustratur. Et iam dictum est tunc imper-
fectior videtur esse homo omnibus crea-
turis. Cum quelibet creatura agere possit
et in operacione fieri debita que est in-
telligere indiget auxilio extrinseco et sic
deficeret sibi in necessariis quod est sibi incon-
veniens. Pro quo est cognicio intellectualis
est duplex una qua cognoscit simplicia
intelligencia .i. quod verum est. Et hec cognicio
sequitur per se et quocumque hominum ex principiis na-
turalibus non excludendo qualem influenciam
primi intelligentis. Alia est cognicio qua
cognoscitur intelligencia componere et mittere
veritas rei que est conformitas eius ad
suum exemplar puta intelligendo de re
que sic vel quis homo verus vel quis
lapis verus. Est autem exemplar duplex
creatum est factum in elaboratum specierum
rei vel exemplar apud animam et est
aut aliud est exemplar perfectum et im-
mutabile puta ars divina continens om-
nium ydeales raciones et est causa veri-

ad primum exemplar aspiciendo bene potest
veritatem rei cognoscere aliquo ex puris naturalibus
conformando conceptum mentis suae conforme illi
exemplari secundum quem modum posuit Aristoteles
scientiam veri et veritatis cognitionem acquiri
ab homine ex puris naturalibus formando con-
ceptum mentis suae quod quod per tale exemplar in
nobis acquisitum habeatur certa et infallibilis
notitia veritatis sincerae et omnino est impossibi-
le tamen quia res de qua huiusmodi exemplar
abstrahitur est transmutabilis tum quia anima in
qua huiusmodi est susceptum est mutabilis et er-
raris passiva tum quia exemplar huiusmodi cum
sit intentio et species sensibilis vel abstracta
a phantasmate ita habet similitudinem cum
falso sicut cum vero ut ex parte ipsius non cognoscantur
res ipsae sensibilium specialium in somniis et
in furore iudicabimus imagines esse res
et in vigilando iudicamus de rebus ipsis
ita quod per tale exemplar impossibile est perfectam
et infallibilem habere cognitionem veritatis
Et ideo si debeat certa cognitio veritatis haberi
mentem oportet avertere a sensibus et ab omni
intentione quamvis universali et abstracta
a sensibus et aspicere ad secundum exemplar scilicet
ad incommutabilem veritatem supra mentem
existentem ut dicit beatus Augustinus 83 q. q.
Et hoc est quod posuit Plato quod intellecta
vera et scientia sunt de mundo et regione super-
nali sensus autem et aspectus opinabilis simi-
litudo veritatis et opinio sunt de regione
naturae et mundi inferioris Ad illud autem
secundum exemplar aspicere possumus dupliciter
Uno modo ut ad rem cognitam et sic verissime
sincerissime cognoscit veritatem angelus
in eo quod est videndo divinam essentiam
rem (?) secundum quod dicit Augustinus De civitate Dei
Ipsi inquit sancti angeli per praesentiam ipsam
incommutabilis veritatis ipsam discunt melius
tamquam in arte qua facta sunt quia in ea ipsa

sciunt Ad hanc cognitionem divini exem-
plaris nullatenus homo potest attingere
ex puris naturalibus nec etiam in vita illa
lucis gratiae communis nisi conservatur aliquo dono
spiritualis gratiae qua homo per raptum a
sensibus abstrahitur quo modo Moyses et
Paulus viderunt in hac vita divinam
essentiam ut dicit beatus Augustinus ad Paulinam
de videndo Deum Alio modo aspicere possumus
ad illud exemplar ut ad rationem cogno-
scendi et hoc modo sincera veritas
cognoscitur in hac vita quia nulla co-
gnitio veracius et sincerius de quacumque
haberi potest nisi aspiciendo exemplar lucis
et veritatis increatae et hoc est quod dicit
commentator vita erat lux hominum et haec
est sententia beati Augustini qui in omnibus
libris suis tenet sententiam in hac planum
et magnos doctores qui hoc cum beato
Augustino tenent Unde intendit de hac beatus
Augustinus IX De Trinitate c. 6 In ista aeterna
veritate visu mentis conspicimus atque inde
conceptam veracem notitiam rerum tamquam verbum
apud nos habemus quod in habitu memoriae
concipitur ut quod ad istam mentalem conceptionem
veritate verbum formet ad huiusmodi ergo
certam et infallibilem cognitionem veritatis
sincerae acquirendam rei necesse est quod veritas
increata in aspectu nostro se imprimat et
ad characterem suum conceptum nostrum transformet
et sic mentem nostram expressa veritate de
re informet similitudine illa qua res
ipsa est apud primam veritatem secundum
quod dicit beatus Augustinus IX De Trinitate c. Et ea
quippe similitudo rei de ista veritate in
arcana prorsus exprimit integra et
nulla creatura interiecta est Quomodo autem
hoc fiat ista expressio declarat per simile
IX De Trinitate c. 12 Ubi namque sunt illae regulae
quibus potest iniustus etiam inviste agnoscat
nisi in libro lucis istius quae veritas dicitur

vt annulus . . . in cera describitur et in
cera homines non migrando sed tanquam impri-
mendo transfert. Sicut ymago in anulo
et in ceram transit et anulum non relinquit
quod ad illud quod dicitur in obiectione
quod tunc homo esset imperfectior cera fere
alius et tunc deficeret in necessariis patet
ex dictis quod non sequitur quod licet exemplarium habens
pertingere possit ad exemplar secundum quid.
Licet autem Et vita erat lux hominum vita
enim bona lux hominum est quia plus illuminat
et edificat proximum vita quam verba Mathei v°
videant opera vestra bona et glorificent
patrem vestrum qui in celis est. Et plures
enim edificat vita sancta quam verba unde i Reg.
xviij° dicitur Saul percussit mille et david
decem milia quia david quia manu fortior (?)
oculus aspectus interpretatur. Unde dicit Ie-
ronimus in epistola ad fabiolam multo plus
intelligitur quod oculus videt quam quod aure
percipitur. Et seneca in epistola longe [illegible]
preceptum breve et efficax et edificans
per exemplum vite. Ihesus cepit facere
et docere actuum primo. Rursum concordia verbi
est quod est aliorum correctio quod notatur cum
dicitur et lux in tenebris lucet et tene-
bre eam non comprehenderunt. Ubi secundum
Augustinum per tenebras intelligitur natura humana
natura enim non est lux sed particeps
lucis sicut enim aer per seipsum non lucet
sed tenebrarum vocabulo nuncupatur. Gen. i
Tenebre erant super faciem abyssi ita natura
nostra per se considerata est quedam tenebra
sed tamen capax est et particeps lucis
et sapientie. In istis tenebris lucet lux
divina presignata (?) carnali participatione
sui infulsit nec tamen lucem illam huma-
mens humana comprehendit cum infinita et
incomprehensibilis sit unde creature i Thi.
6 lucem inhabitat inaccessibilem et Job
38 In manibus suis abscondit lucem De

hac luce dicit Augustinus in soliloquiis quod domine
deus meus dic desiderantis anime mee
quid viderit quod videt nec videat quod
desiderat et tendit se et plus videat et
nichil videt ultra hac nisi tenebras
immo nec videt tenebras que nulle sunt in te
sed videt se non plus posse videre propter te-
nebras suas. ne hac dicit cur hoc obte-
nebratur oculus eius infirmitate sua ac si re-
verberatur fulgore tuo sed certe tenebratur
in se sed reverberatur a te utique et deficit
obscuratur sua brevitate et obruitur imma-
mensitate et trahitur angustia sua et vincitur
amplitudine tua. Quanta namque est lux
illa de qua micat omne verum quod rationali menti lucet
et infra c. 16. dicit sic vere domine hec lux
inaccessibilis quam inhabitas vere ideo hanc
non video quia nimia michi est et tamen quicquid vi-
deo per ipsam video sicut infirmus oculus quod
videt lucem solis videt et tamen ad plenum
nequit aspicere solem. Sic intellectus meus
ad illam nequit attingere o summa et inac-
cessibilis lux o tota et beata veritas quam longe
es a me qui tam prope es aspectui meo. Ubi-
que es presens et te non video in te moveor et
in te sum et ad te non possum accedere intra
me et circa me es et te non sentio. Hec
autem licet quidam hanc lucem videant vero
angeli et anime beate non tamen comprehen-
dunt eam sed vident eam sicut oculus noster
videt solem totum namque solem videmus
sed totaliter in ipsum inspicere non possumus sed
fideles in hac vita contemplantur hanc lucem
sicut oculus noctue videt lucem solis ob-
umbrata solus autem oculus divinus lucem
hanc comprehendit. Unde nota quod dicitur
aliquid comprehendi quando pervenitur ad finem cog-
nitionis ipsius et hoc quando res cognoscitur
ita perfecte quod sicut cognoscibilis est. Unde dicit dionysius
de divino contemplantur vero in propria specie

et anime et angeli primam stolam accipientes et comprehendunt faciem ad faciem sed infinite divine profunditatis et altitudinis sola penetrat omnipotentis sapientia et hoc est quod dicit Et lux in tenebris lucet et tenebre eam non comprehenderunt Et nota quod verbum divinum vel lux divina omnem creatam cognitionem excedit dupliciter primo quia claritas intelligentie divine infinitum excedit limpiditatem angelici intellectus creati ita quod quilibet intellectus creatus ad ipsum verbum comparatur sicut tenebre ad lucem Et hoc est quod dicit Et lux in tenebris lucet pro quanto lux divina in mente creata lucet preparando se sibi ad aliquam cognitionem intellectualem Alio quia ipsum verbum est excellens obiectum et infinitum excedit angelici creati intellectus facultatem et hoc est quod additur et tenebre eam non comprehenderunt Notandum quod sol [illegible] lucet et ideo aliter micat In verbo lucet sicut consplendens suo [illegible] unde verbum est lux de luce In creaturis vero lucet ut lux in medio scilicet diaphano quod de se lucidum non est sed est susceptivum ubi sciendum quod lux medium illuminat sed radios non emittit propter quod non heret lux in medio nec sic habens habens ut corpus luminosum facit medium heredem sue actionis que est illuminare communicat quidem ipsi medio quasi mutuo et transeunter per modum hospitis passionis et habet sicut quasi per modum hospitis ut sit illuminatum non autem communicat ipsi medio lucem sive per modum radicati adherentis passibilis qualitatis seu habitus ut lux moveat et illuminat active absente corpore luminoso Hoc ad aptandum ad propositum lux in medio est verbum lucens in mente rationali medio modo de se est tenebrosum ut dictum est In hoc

medio lux divina lucet non inherendo permanenter constituendo mentem quasi heredem lucis divine ut mens possit ex se in cognitionem aliquam veritatis sincere et in contemplacionem divinorum ultra causa cognitionis que habetur ex sensibilibus sed quia sic lux divina mentem rarum in hac vita quasi per modum hospitis transeuntis sive in speculatione veritatis sincere de qua supra habitum est sive in contemplatione divine claritatis ad quam mens rapitur per donum sinceri gracie sed in hac contemplatione mens diu stare non potest sed quasi rapta et transeuntis hospitis quia sic dicitur super illud Iob iiii Cum spiritus me presente transiret in suavitate intime contemplationis non diu mens figitur sed ad semetipsam ipsa immensitate luminis reverberata revocatur et tunc redit quasi de luce ad tenebras et hoc est quod dicitur lux in tenebris lucet et tenebre eam non comprehenderunt sicut medium non comprehendit lucem sed ad abstractionem corporis luminosi lucem reddit propter eam aliter exponi ut concordat cum expositione precedentis clausule propriam ut ibi dicebatur Verbum divinum pro tanto dicebatur lux hominum quia sine speciali influxu lucis increate homo non potest habere ista noticia eciam veritatis sincere Et quia tunc dubitaret aliquis quomodo fieri haberet illa illustratio an in mente intellectiva an non inspiceret accepta aut fantasmate aut utrumque ad hoc declarandum subdit evangelista dicens quod ista lux lucet in tenebris id est in speciebus a fantasmate acceptis que tenebrarum vocabulo significantur Ad cuius evidenciam est advertendum quod cum duplex sit exemplar ut supra dictum est licet illa illustratio seu impressio de qua supra dictum est fiat solummodo ab exemplari secundo modo

subiecto .s. divine veritatis est tunc ad concepta
forciorum quam hac conturbat exemplar
prima primo subiectum .s. species et forma
rei a fantasmate accepta .s. in mente sunt
ista intellectus modo in hac vita nichil
capere potest de re quacumque istam speciem
exemplar etiam habet illustrare et cum
ea in conceptu mentis ad veritatem sinceram
perficiendam impressione facere sicut lux cor-
poralis illustrando colores cum eis facit
impressionem informando visum. Dicitur exem-
plar divinum cum exemplatum aliquod artis
informat mentem artificis [illegible] ubi itaque
exemplar primum disponit mentem ad co-
gnitionem inherendo secundo exemplar secundum di-
sponit mentem illabendo, ex quibus dua-
bus exemplaribus concurrentibus in mente fit vera
species exemplaris in nullo disturbans
artem que informat mentem ad cognoscendum
rem exequa formantur ubi sigillum [illegible] rei verum
exemplar sigillat rem veritate essendi
sic idem exemplar vel veritas prima
sigillat mentis veritatem in cognoscendo
eam ab eadem enim idea veritatis habet res
veritatem suam in essendo et anima in co-
gnoscendo ut sic sic expressa similitudo verbi
ad rem ipsam in utrisque ad eius exem-
plar primum .s. etiam sicut est expressa similitudo
duarum imaginum in diversis ceris ab eodem
sigillo et hoc est quod dicit lux in tene-
bris lucet et tenebre eam non comprehe-
derunt et quia ille tenebre .s. species
a fantasmate accepte quantumque desuper
illustrate nullatenus representare possunt lucem
primam ut obiectum cognitum ut dictum
est supra / ideo addit hic evidenter illorum
qui dixerunt quod in hac vita potest homo vide-
re deum per essentiam ponentes in intellectu
agente naturaliter sic expressive similitudo lucis

increate. Aliter autem potest exponi sic natura
lucis nullam cognitionem homini de deo nisi
in quantum lucet in creaturis quia invisibilia
dei a creatura mundi per ea que facta sunt
Etc. sicut videmus in exemplo quod secundum
de natura lucis non apparet nobis lux nisi
in adiuncto sibi aliquo opaco puta plumbo
vel pice vel aliquo huiusmodi ut patet in
speculo sicut etiam ignis in spera sua non
lucet unde tenebrarum vocabulo nuncupatur
[illegible] abissi intellige
[illegible] elementis regionem
[illegible] celo lucet [illegible] ignis in materia
aliqua puta in [illegible] carbone vel in flamma
[illegible] deus est lux et tenebre nostre
[illegible] debet videri a
nobis [illegible] adiungi ut dicitur
[illegible] nobis aliter lucem divinam videri
nisi variatam [illegible] clamus seu velamimum cir-
cumvelatam et hoc est quod dicit / et lux in
tenebris .i. creaturis que habent aliquid opaci
Sed quia tota universitas creaturarum non
sufficit ad perfectam representationem increate se
dicit / et tenebre eam non comprehenderunt
vel aliter secundum Augustinum ut [illegible] ad pre-
cedentem clausulam per modum antitheseos quia
cum ut dictum est quod illa est lux hominum pos-
set aliquis dicere quo hoc est verum cum
videmus multos stultos homines luce in-
tellectuali carentes. Ad hoc videtur hic evangelista
quod lux in tenebris lucet .i. in stultis et malis
hominibus [illegible] licet ipsi eam non videant peccatis
sive obtenebrati .s. [illegible] cecis lucet sol et tamen
eam non videt / et hoc est quod additur
Et tenebre eam non comprehenderunt vel sic
licet verbum divinum omnibus prebeat cognitionem
[illegible] omnibus prebet cognitionem suam quia
peccatores eam non cognoscunt et ipsam non
comprehendunt / et hoc est quod dicit lux

Lumina peccatis facit vera cognoscere et tamen
eam non comprehendunt et tenebre eam non
comprehenderunt quia infideles et malicie
tenebris obcecati eam non cognoscunt [illegible]
.i. tenebre erant super faciem abyssi .i. infide-
litas et malicie in facie cordis humani
et sic [illegible] erat [illegible]
non cognoscere [illegible]
[illegible]
[illegible] lucet .i. est [illegible] non possit non
videri et similiter videtur de luce intellec-
tuali ad hoc [illegible] similiter
de luce corporali et spirituali [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in aliqua [illegible]
ad lucem corporalem [illegible] spiritualem [illegible]
comprehensibile [illegible] quia [illegible]
[illegible]
[illegible] quod dicitur et tenebre eam
non comprehenderunt [illegible]
[illegible] comprehenderet
[illegible] incomprehensibilis [illegible]
est quia triplex est comprehensio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tenebre eam non comprehenderunt [illegible]
nec fide nec amore [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

in tenebris .i. in mundo sive inter iudeos et
infideles lucebat predicando et mira-
cula operando et tamen ille tenebre .i. igno-
rancia et perfidia obcecati lucem deita-
tis carne fulgentem non comprehendit et est
sic intelligendum In mundo erat et mundus eum
non cognovit vel secundum eundem quando
spiritus descendit ad limbum ibi lux
in tenebris lucebat et tenebre .i. pri-
vacionis tenebrarum eum non comprehendit
immo ipse ibi comprehensos et detentos
secum eduxit [illegible] aliter exponitur deus lux
in tenebris .i. divinitas in carne que
sine carnis peccato lucet hec magis lux
que suscipiendo tamen tenebras facta est
vita hominum redempcionis animarum nostrarum et hec
est lux in tenebris lucet / hanc lucem
tenebre non comprehenderunt .i. mali ho-
mines qui persecuti sunt adhuc hodie persequuntur
eam sive in se sive in membris sive per in-
quantibus tenebras contra fidem lucis sed
non valuerunt .i. tenebre non comprehenderunt
eam. Item aliter exponitur Crux Christi inter
tenebras errorum et mortis fulsit et eum
neque error neque mors superavit immo
ipse errorem et mortem superavit et hoc
est lux in tenebris entis obscuritatis
lucet sed tenebre eam non comprehenderunt
quia non potuerunt obumbrare vel vin-
cere potestatem nec reprobando nec con-
tumelias et dando in [illegible] nec etiam
morte turpissima condempnando sed
semper eius claritas eminuit per uni-
versum mundum tamen apparuit lux in tenebris
lucet quia eius lucet et apparet in
adversis et opprobriis. Cor. 12 Nam virtus
in infirmitate perficitur. Sed [illegible] me gravia
[illegible] et non est iuncta in me [illegible] quia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa
[illegible] probat ut dicit Gregorius

Unde aug(ustinus) in libro de similitudinibus
ponit exemplum de nummo aureo forte
deargentato qui proiectus in igne non
habet imputare igni quod ipse cupreus
fuit videt enim ignis non ego te talem
feci sed qualis interius fueris celatum
detegi. Eccl(esiastici) 18. Vasa figuli pro
bat fornax et quia nulla adversitas
potest sanctos superare Cant(icorum) 8 aque multe
et hoc est quod dicit et tenebre eam
non comprehenderunt. Boni etenim viri et
si tangantur in adversitatibus non tamen franguntur
aut vincuntur immo in eis gaudent et de
lectantur et secundum hoc potest exponi id
ps(almi). Cibabis nos pane lacrimarum
et iterum fuerunt michi lacrime mee
panes die ac nocte. Boni enim viri pa
ciuntur et lacrimantur in tribulacionibus
et ideo proficiunt et delectantur. Cibus
per lacrimas designatur. Unde Mat(thei) 5
beati qui persecucionem paciuntur propter
iusticiam non aliud paciuntur aut passi
sunt paciam pana enim ipse licet di
actu quis patitur unde aug(ustinus) in
libro de sapiencia sic ait Cautior fuit
Job in doloribus quam Adam in honoribus
iste victus est in deliciis iste vincit
in penis iste assentit oblectamentis non
assentit ille in tormentis. Et in epistola
ad Marcellum dicit quod mater est virtutum
paciencia quod omne quod ab homine invite
auferri potest vel sic lux in tenebris lu
cet quia deus consolatur id est lucet hiis qui
adversa et tribulaciones paciuntur pacien
ciam iuxta illud ps(almi). Iuxta est dominus
hiis qui tribulato sunt corde et humiles
spiritu salvabit et iterum Cum ipso sum
in tribulacione eripiam eum. Et tenebre
eam non comprehenderunt quia non sunt

indigne passiones huius temporis ad futuram gloriam
Ro 8. Un(de) Gen. 17. Ero merces tua ma
gna nimis. Deus enim deus remunerat
ultra condignum. Et aliter sic si homo ad
versi aliquid sustineat non tamen propter iusti
ciam sed propter maliciam puta fur vel latro
adhuc si acceptat mori voluntarie subeundo
mortem propter iusticiam puta quod iustum
est huiusmodi mori ergo salvus erit ut
ait Crisos(tomus) super Mat(theum) c. 7. Et est exemplum
manifestum de latrone qui dicit Luce
23. Nos quidem iuste digna factis recipi
mus. Ideo dictum est illi hodie mecum eris
in paradiso. Et hoc est quod dicitur lux in
tenebris lucet et quia in hoc [illegible]
[illegible] gracia salvatur [illegible]
[illegible] que secuntur nos [illegible]
[illegible] et hoc est quod subditur et te
nebre eam non comprehenderunt. Aliter sic ple
[illegible] homo orat et optat aliquem
[illegible] et nescit quia sibi in illis
[illegible] a maioribus malis et sic lux in
tenebris lucet licet non comprehendatur
et cognoscatur et sic exponit Crisos(tomus)
illud Mat(thei) 7. Si petierit panem numquid
lapidem dabit ei. Item aliter vita
contemplativa sive anima contemplativa
per tenebras accipit silencium et quies a
tumultu creaturarum sive deus in [illegible] meditatur
ubi deus facit audire Mat(thei) 6.
Unde beatus aug(ustinus) [illegible] Recede va
na [illegible] absconde te [illegible]
a tumultu vanitatis tue [illegible] ipsum
ubi [illegible] est locus quietis imperturbabilis
ibi fige mansionem tuam hoc est silencium
de quo Sap. 18. Dum medium silencium
tenerent omnia et [illegible] sermo
tuus venit a regalibus sedibus et
hoc est quod dicitur et lux in tenebris
lucet et quia illud [illegible] quod

in tali silencio deus loquitur anime que superat omnem sensum et omnes virtutes naturales ideo subditur Et tenebre eam non comprehenderunt Unde beatus Aug. q. q. ... x. Quid similis verbo tuo domine si sileat tumultus carnis sileat fantasie terre aquarum aeris sileat et poli et ipsi sibi anima sileat transeat se non se cogitando sileat sompnia et ymaginarie revelaciones lingua omnis et omne signum et quidquid transeundo fit [illegible] sileat [illegible] ... quid ibi agit et [illegible] est soli supernale et gracia [illegible] facies et [illegible] cadit intellectum ut est [illegible] lucis veritate secundum supradicta [illegible]

Fuit homo missus a deo cui nomen erat Johannes Hic venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine ut omnes crederent per illum non erat ille lux sed ut testimonium perhiberet de lumine

Postquam Ewangelista ut aquila supplimi volatu ultra omnem naturam in altitudine ascendit quia sic aput patrem fuisse contemplatus est determinando de verbo prius quam homine nato quo ad suam originem ab eterno secundum divinitatem Nunc inquam descendit ad eius in humana natura humilitatem determinando de eo quo ad suum adventum in tempore secundum humanitatem Et quia adventus dei in carne erat adventus regis et ideo ad modum regis premisit precursorem Et ideo primo agitur de adventu precursoris secundo de adventu salvatoris ibi erat lux vera Adventus vero precursoris describitur in quatuor condicionibus scilicet a natura ab auctoritate a nomine et ab officio Primo describitur a natura cum dicitur fuit homo missus a deo non angelus contra hereticos qui dicebant eum fuisse angelum [illegible] illud [illegible] ecce ego mitto

angelum meum etc. sed angelus est ibi nomen officii non nature Secundo describitur ab auctoritate cum subditur missus a deo non ab homine non a se Iere. 23. Quos prophetabunt nisi mittantur quod contradicitur de malis prophetis currebant et ego non misi illos etc. Iere. 23. Et nota quod non est attendendum Johannem missum per missionem precisam quemadmodum inposuit Origenes qui intelligunt omnes animas simul cum angelis et mundo visibili creatas fuisse et casu de corpore in corpus mitti Sed ut dicit Crisostomus missus ad predicandum et testificandum ut sequitur Tercio describitur a nomine cum dicitur Cui nomen erat Johannes quod fuit nomen auctoritatem quia non ab homine sed ab angelo impositum immo a deo Luc. 1. Vocabis nomen eius Johannem et venit vir qui Johannes interpretatur in quo est gracia dei quod patet si considerans eius annunciacionem eiusque mirabilem concepcionem quia a sene matre et a sterili vitam eius graciosam et mortem gloriosam Quarto describitur ab officio cum subinfertur hic venit ubi tamen circa officium ponit primum adventus verbi attestacio Unde dicatur hic venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine hoc enim fuit officium testificari de lumine id est de verbo quod est vita lux et lumine Et nota quod evangelista iterum mutat nomen verbi quod prius enim vocavit lucem nunc lumine appellat et hoc ideo quia lux dicat puritatem claritatem in puritate sua sine alterius nature admixtione sed lumine dicit claritatem cum admixtione ut claritas aeris non est lux sed lumine ... Johannes missus fuerat in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine scilicet de Christo in quo est unio humane nature cum verbo [illegible] cum perhiberet testimonium de lumine Sed diceret aliquis lux non indiget illuminante quare nec summa veritas testificante Jo. 5. Ego testimonium

ab homine non accipio quod frustra videatur
venisse. Respondeo quod testimonium perhibetur aliquando
et potest aliquis / quando quod est testimonium verbo autem
perhibetur causa virtutis est infirma et sic
homo indiget testimonio alieno aliquando
vero ratione eius ipsius qui perhibetur quando
fide dubius vel infirmus aut Iohannes nove-
rit in testimonium perhibet de ipso lucis [illegible] Sed
ratione incredulitatis in nobis nostro et sic
cessat obiectum. Secundum est ipsius attestatio-
nis cum addit ut omnes crederent per illum
hec enim fuit ratio finis et utilitatis et ipsius
testimonium omnes facere credere in ipsum verum
lucem in quo Iohannes baptizavit [illegible]
[illegible] eum qui venturus est et crederent. Et
nota secundum Bedam [illegible] dicit per
illum et non in ipsum quia maledictus homo
qui confidit in homine. Sed dicit aliquis
si ad hoc missus est ut omnes crederent
per ipsum cum non omnes crediderunt videtur
quod utrumque in fine sit frustratum. Respondeo dicendum
quod finis est duplex in [illegible] et malus [illegible]
quod [illegible] sine debito in altero dumtaxat
finis in se [illegible] nullam inducit imperfec-
tionem sicut patet in rethore [illegible] persuadere
et in angelis custodientibus de [illegible]
et Iohanne testificante quia testimonium
sufficientis perhibuit licet non omnes crede-
rent / ipse tamen de contingentibus nil omisit
et ponit exemplum Theophilus de includente
se in domo tenebrosa que si non illucet
sol ipse est in causa non sol sic hic. Tan-
dem [illegible] Non
erat ille lux etc. [illegible] lucis [illegible]
[illegible] de Iohanne [illegible]
[illegible] removet [illegible]
[illegible] Non erat ille lux sed ut testi-
monium perhiberet de lumine [illegible]
[illegible] qui maior est fide dignior vi-
detur illo qui testatur de eo an testimonium

perhibetur ne quis hoc de Iohanne suspi-
caretur hoc removet dicens Non erat ille
lux etc. Non enim Iohannes erat lux sed
lucem participans quia creatura. Christus
vero fuit ipsa lux. Sed contra hoc obi-
ceret aliquis dicitur enim [illegible] erat
aliquando tenebre nunc autem lux in domino
quod omnes boni sunt lux. Respondeo hic glossa
quod dicitur est lux [illegible] illuminans et illuminata [illegible]
Iohannes et alii sancti et boni non est lux
illuminans sed lux illuminata a prima luce. Sed
[illegible] luceat lux vestra coram
hominibus etc. et ad Philippenses [illegible] inter quos lu-
cetis sicut luminaria in celo. Ad quod est
dicendum quod est lux que [illegible] que est lux
per [illegible] et sic Iohannes dicitur est illuminans
lux et est lux illuminans [illegible] que
est lux [illegible] et sic sancti lux sunt quia
illuminat verbo et exemplo. Et nota secundum
[illegible] quod hoc quod additur in fine sed
ut testimonium perhiberet magis est [illegible]
[illegible] doctrine [illegible]
[illegible] doctrine etc.

Erat lux vera que illu-
minat omnem hominem
venientem in hunc mundum. In mundo erat
et mundus per ipsum factus est et mundus
eum non cognovit

Determinando de adventu precursoris nunc
vero determinat de adventu regis et
salvatoris / et hoc per quinque [illegible]
partes. In quarum prima premittitur ad-
ventus [illegible]. Secundo ponitur ad-
ventus [illegible] salvatoris ibi in propria
venit. Tertio ostenditur ipsius adventus
[illegible] ibi / quotquot autem factum est
in ipso vita erat. [illegible] describit ipsius
adventus modum salvatoris ibi et verbum
[illegible] factum est. Quinto ponitur [illegible]
ipsius adventus [illegible] ibi / et vidimus
gloriam eius. [illegible] aut [illegible]

adiuuentis in carnem fuit ista. Cum enim verbum
verbum ante incarnacionem fuit summa lux omnium
hominum omnibus presens in mundo adhuc tamen non co-
gnoscebatur a mundo. Ideo visibilis effectus
est ut cognosceretur. Crisostomus. quia in mundo
non inveniebatur ad esse eo quod nondum cogno-
scebatur dignatus est induere carnem et hoc
est quod dicitur. Erat lux vera. Ubi
notandum quod si aliqua non illuminant potest esse
aliqua istarum quatuor causarum. aut
quia lumine in ipso est deficiens / aut quia
illuminacio est insufficiens / aut quia illumina-
dus non est presens aut quia aliquo est absconditus.
Si ergo ante Christi incarnacionem mundus
non erat illuminatus hoc non erat propter aliquam
primarum trium causarum / relinquitur ergo quod propter
quartam. quatuor ergo hic tanguntur. primo
ostenditur lucis excellencia quia erat lux
vera. secundo certam. Secundo quod veritatem
quam dicit exterius primo si attingit sem-
per talem illius nature. secundo si manifestacio
eius adnexum habeat. tercio si non de alio
sit verbum dicitur lux vera quia ut
Augustinus dicit. Sic enim lux non accipitur in di-
vinis metaphorice vel figuraliter sicut
corporalia puta lux leo et huiusmodi et hoc
quantum ad primum dicitur enim Johannis ca.
Deus lux est et tenebre in eo non sunt
ulle. Et hoc quantum ad secundum. Nec lux
est deo adventicia qualiter aliunde illumina-
ta sed est lux illuminans ut dictum est supra.
Igitur verbum est lux vera. Causa quod
non fuit ex lucis defectu. Deinde secundo
ostenditur eiusdem lucis sufficiencia quia est
[illegible] illuminare omnia. Unde subdit Que
illuminat omnem hominem venientem in
hunc mundum. [illegible] autem omnem hominem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Dubitaret autem aliquis de eo quod hic dicitur
Illuminat omnem hominem venientem in hunc
mundum. contra quia dictum est supra quod
aliqui homines sunt tenebre ergo non omnes
illuminat. Secundo sic dicit sicut dicit Crisostomus
verum est quantum in se est. Contra vero eius
nullus potest resistere ergo necesse est omnes illuminare.
Unde aut hic beatus Augustinus Illuminat
omnem hominem qui illuminatur vera luce
illuminatur nisi per ipsum exemplum de magistro
docente pueros. Beda videtur quod illud in-
telligitur de lumine nature natura non gracie
et quilibet habet. Sicut illud psalmus Signatum
est super nos lumen vultus tui domine.
Crisostomus vero exponit quia paratus
est illuminare quantum ad ipsum pertinet sed
non omnes illuminat quia aliqui claudunt
sibi viam luminis. sicut in exteriore in sole et
oculos claudere. Ad illud quod tu obicis
si vero fiat dominus quod absolute non vult
illuminare sed omnes homines vult salvos
fieri. i. Thi. 2. potest eciam dici et moraliter
quod homo venit racionem vocat venit qui homo
enim animal racionale est. Item homo est qui
habet sibi subiecta omnia inferiora. Unde
psalmus. Quid est homo quod memor es eius. Omnia
enim subiecisti sub pedibus eius oves et bo-
ves etc. per pedes autem intelliguntur affecciones ho-
minis. Unde primo homini formato dictum est Cre-
scite et multiplicamini. Sive replete terram
et eam subicite. Gen. 1. Item homo dicitur
est ab humo. Unde homo non est qui non est
humilis. Secundo mistice de lumine nature ut dicit
Beda tunc oritur alia dubitacio. cum
enim illud lumen sit insufficiens ad vide-
dam veritatem sinceram de quacumque re
sive in moribus sive in aliis sive illu-
minacione divina exemplaris ut dictum est
supra per beatum Augustinum. Unde talis illu-
minacio in omnibus sit verum non videtur
verum quod illuminat omnem hominem
ut Rufus [illegible] dici posset [illegible]

supra per beatum Augustinum Deus est qui illuminat omnem
hominem qui illuminatur. Aliter tamen est dicendum
quod licet ista illustracio divini exemplaris sit in
omnem angelum quia vite continue creditur
nec naturaliter necessario angelis offeratur sed quibus
vult se offert et quibus vult se subtrahit
secundum beatum Augustinum in libro de videndo Deum
nec eciam amor suus sic est ordinatus vel secundum
naturalem operacionem ad quod non possit attingere
quia secundum apostolum 2 ad Cor. 3 Non sumus
sufficientes aliquid cogitare a nobis quasi ex no-
bis. Et hoc intelligendum est de perfecta
cognicione sincere veritatis tamen quantum
est ex parte Dei omnibus equaliter creditur
vel communicatur secundum disposicionem et capaci-
tatem suam illustretur ex lumine. Unde
hac luce non solum boni sed mali illuminantur
ut in ea multas veritates sincere videntur
quia secundum quod dicit beatus Augustinus 14 de Trinitate
Impii cogitant eternitatem. Item comprehen-
dunt recte qui laudant in hominum mori-
bus quibus tandem regulis ea intuentur
nisi in quibus vident quemadmodum quisque
vivere debeat eciam si non ipsi eo modo vi-
vant. Ubi nam sunt scripte nisi in libro
lucis que veritas frequenter etiam verita-
tem vident in ea mali quod boni non possunt
videre. Unde beatus Augustinus 4 de Trinitate Sunt
nonnulli qui potuerunt aciem mentis ultra
omnem creaturam transmittere et lucem incom-
mutabilis veritatis quantumcumque parte con-
tingere quod christianos ex sola fide viventes non-
dum potuisse derident. Nec mirum eciam lux
cadit malis quia eorum malicia sub-
trahitur et in errorem cadere permittitur.
Sed dicit beatus Augustinus super illud Ro. 1 [illegible]
In malis suis abscondit [illegible] non-
nulli qui se elati cogitacionibus extol-
lunt. Sed hijs lux abscondit qui nimis
in cogitacionibus suis superbiunt [illegible]
veritas denegatur. Et quibus alt [illegible]

Cor. Evanuerunt in cogitacionibus suis et
obscuratum est insipiens cor eorum. Hic
ergo patet quia lux vera quantum est
de se illuminat omnem hominem et si non
omnes illuminent sicut eciam Deus omnibus lo-
quitur sed non omnes audiunt. Unde beatus
Augustinus tractans illud Io. 8 Ego principium
qui et loquor vobis. Denota difficulta-
tem eius quod Deus dicitur illuminare omnem
hominem et auferre se a multis. Duplex
est racio sive ymaginacio. Prima est quia
ymaginentur vos non sunt esse presentes lu-
cere et nimirum ipsi ideo sicud illi qui de-
cernunt se ~~[illegible]~~ ceci ambulat et opera
vera non considerat. Alia racio est quia putant
solum gratiam esse lumine, cum tamen omnes perfectio-
nes sic ut patebit postea. Est adverten-
dum loquendo de ista luce quod cum Deus sit
supremum ens in entibus et quanto ipse est lux
oportet quod illuminet omnia que sub ipso sunt
et si aliquid non illuminatur ab ipso tamen non est
sub ipso et si aliquid tale tamen Deus non esset
principium omnium principium enim Deus est per
se influens omnia quod si non influat tamen non
est principium omnis enim influencia illuminacio
que est in influere lumine. Quedam est enim
quod influunt secundum diversa diversimode illuminat
et quedam sicut sub potestate esse et sic il-
luminant omnia entia universi. Alia vero
et pauciora illuminant lumine sicut est vita
ut omnia viventia. Adhuc alia pauciora
illuminant ut est lux hominum sicud in ps. si-
gnatum est super nos lumen vultus tui
Domine [illegible] ostendens que
sunt bona. Rursus adhuc pauciora ho-
minibus illuminant ut in se [illegible]
[illegible] signatum et hoc est de lu-
[illegible] illuminat
[illegible]
[illegible] non illuminant ut
[illegible] non sunt [illegible] esse

entia. Et ipsa vt sic deus illuminat lux
sue et cum si nec sunt subdita in quantum e-
ciam non sunt entia sed sunt nichil entia
et talia sunt omnia peccata mala cor-
rupciones et defectus que omnia sunt non
sunt entia sed sunt carencia non ... facta
sed sunt defectus. Moraliter exponitur ... no
quod homo peccator nichil est in ...
quia non est sub deo vt est lux que eum
nichil influat seu illuminat nisi ... infe-
riori. Huic est humilitas et potest sub dea
hominem deo parve commendatur apo-
cath xi discite a me quia mitis sum
et humilis corde. Vnde hac virtute bea-
ta virgo meruit concipere et parere filium dei
Luc. i quia respexit humilitatem an-
cille sue. Vnde beatus Aug. in sermone
de assumpcione dicit humilitas scala est
per quam deus venit ad homines et ho-
mines ad deum. Et Bern. in sermone de dedica-
cione ho. 2. Bene fundata humilitate in
quo omne spirituale edificium constitui-
tur et in templum sanctum in domino sine
hac vt ait Aug. nulla virtus hon-
est eo quod ipsa sola facit hominem subditum
deo. Item dubitatur circa hoc verbum
in mundo videtur enim quod hoc fuerit
error orig. quasi prius fuit homo
in animam creata extra mundum visibile
et post venit in hunc mundum. Ad quod di-
cendum vno modo in glo. quod cum homo
sit microcosmus qui distinguitur in mundum
superiorem secundum eam partem anime que est
ad ymaginem et similitudinem dei et mundum
inferiorem secundum inferiorem partem hominis mun-
dus accipitur pro superiora in mundo ...
in mundo intellectuali. In quo vera lux
lucet et omnem hominem venientem in
hunc mundum illuminat. Quales sunt ... quorum
vita et conversacio in celis est et qui in
alio mundo sunt. Alio modo potest dici in ...

qui a deo recedit et cadit in mundum
creatus est aliquid non indiget illumina-
cione et sic accipitur mundus pro vita mun-
dana et tales si convertantur ad lucem
illuminantur. Aliter potest dici ... in mundo
pro mundo sensibili. Hoc enim non illuminatur
secundum quamlibet partem sui sed solum secundum
partem intellectualem que non est de hoc
mundo sensibili sed creatur a deo et cum
cum venit homo in hunc mundum licet
quo ad corpus sit simpliciter de hoc mundo
causa ergo non erat ex lucis insufficien-
cia. Deinde ostendit ipsius lucis presen-
ciam cum dicit In mundo erat id est glosa
presencia diuinitatis erat. Autem hoc lux sive
verbum fuit in mundo secundum Aug. dupliciter
per essenciam et per efficaciam. Per essenciam
quidem quia immensa est. August. vbi creature
creature cum ipse. Vt dicit Aug. iste
... loquitur. Desinit vox et euane-
scit sic et celestis si verbum suum loqui
cessavit effectus. Verbi hoc est tota vni-
versitas verbo condita non subsistit. Et
hoc tangit cum dicit In mundo erat
per efficaciam et per essenciam cum eciam
sicut dicit Aug. verbum non fecit mundum
sicut ... et homines et ... fabrica
mundi sed sicut artifex regens conservat et
hoc tangit cum dicit Mundus per ipsum
facta est et in hoc secundum Theo. excluditur
error vel heresis ... et Mani-
cheorum qui dixerunt spiritum malignum
esse conditorem mundi. Et secundum Crisostomum
subvertitur eciam error Arrii qui filium
dei dicebat esse creaturam. Causa eciam
non fuit ex lucis absencia si non omnes il-
luminantur. Deinde quarto ostendit ho-
minum absenciam cum subdit Et mundus
eum non cognovit ... Io. i.a.
... non cognovit, non quod mun-
... quia angeli
et omnia elementa suum creatorem cogno-
verunt vt dicit ... sed ... mundus ...

exponit mundus .i. homo qui mundum in me
te amando descendit | mundi .i. mundi ama
tores dicitur unde ipse beatus augustinus in [illegible]
celum amas celum es si terram terra
es Considerando ergo expositiones quia si non
omnes fuerint illuminati in mundo non fuit
causa lucis defectiva quia erat lux vera
nec est lumen insufficiens quia illuminat omnem
hominem nec lumine absconditum nec oportet
sunt eam querere a remotis quia in mundo
erat ymo et mundus per ipsum factus est et
ex hoc ipse cognosci poterat dum ex
magnitudine speciei et creature poterit
creator cognosci et videri relinquitur
ergo quod ea fuit quod homines absistentia sibi
vel auctoritatem se ab ea alienos se confitentur
fuisse beatus augustinus 19 [illegible] dorsum
inquit habeam et lumine de talibus dicitur
Io. 3 dilexerunt magis tenebras quam
lucem | et hoc est quod dicit Et mundus eum
non cognovit Et nota secundum [illegible]
hanc literam In mundo erat respondere
possumus gentilibus querentibus | quare deus
tanto tempore fuit negligens mundi operari
salutem ad hoc respondere possumus quod
etiam ante in mundo erat et providebat
operibus suis in omnibus in omnibus dispo
situs erat et si mundi delectatos eum
non cognoverit habuit tamen quibus dignus
non erat mundus et sancti patres eum cogno
verunt etiam ante corporalem presentiam
Aliter potest exponi ille passus ab isto lo
co erat lux vera | et quod dicitur illuminat
omnem hominem | intelligitur de lumine
naturali anime nostre | et tunc totum quod se
quitur in mundo erat usque in id quod dic
tum est supra | lux in tenebris lucet
et tenebre eam non comprehenderunt [illegible]
primum et secundum [illegible]
intendit glossa | [illegible] In mun
do erat [illegible]
.i. non cognovit quia [illegible]
omnem [illegible] | [illegible] et mundus

sicut deus verus est in rebus creatis hoc tamen
non sufficiat ut cognosci potuit sine posse
a videntibus et mundanis quapropter ut ab
sensibus ab omnibus videri posset carnem
induit et sic in propria venit

In propria venit et sui eum
non receperunt Postquam
superius ratione adventus [illegible]
[illegible] secundo ponitur hic ipsius verbi ad
venientis presentia corporalis et tanguntur
duo primo tangitur verbi corporalis ad
ventus ut dicat In propria venit scilicet per
carnem ut dicit glossa circa [illegible]
[illegible] creatura homines est de
superioribus temporibus sed ea que sunt
[illegible] predicatores propria Et nota quod per
propria [illegible] intelligi potest mundus qui [illegible] pro
prius sive ascribitur quia creatura sua
quia enim tam proprium creata [illegible]
[illegible] creatoris appropriavit in [illegible]
[illegible] vel per propria intelligi potest natura
[illegible] quam sibi preter creaturas [illegible]
[illegible] sibi per se formavit
non mediante seminali propagatione ut maius
hominis Vel propria verbi sunt miserere
vel salvare Unde gregorius deus cuius proprium
est misereri Salvare etiam ut dicit beatus
Augustinus salvator dictus mundi ut salvet
mundum salvare non ut [illegible] iudicaberis
Et hec duo verbum habet propria quidem
ut deus quia cum patre et spiritu sancto
Vel potest dici quod hic verbis docemur quod
verbum assumpsit naturam propriam .i. sine
viciis que immunda homo representavit
Math. 13 hec enim non sunt semine dei nec
deus ea plantavit nec sunt opera eius
nec deo propria sed inimicus demon nam se
ad hominem [illegible] [illegible]
venit .i. nam a se [illegible]
proprium assumpsit sine viciis [illegible]
[illegible] quia sunt [illegible]
[illegible] et hoc est [illegible]
deus [illegible] hoc assumpsit [illegible]

Vel aliter dicitur quia verbum caro factum est
natura hominis assumpsit ex mera gratia
non ex meritis precedentibus dicat quod in propria
venit quia non ex aliqua propria dignitate
nec sed propria deo propria [illegible] apparuit
gratia et benignitas salvatoris nostri dei non
ex operibus iustitie que fecimus nos sed
per suam gratiam et misericordiam salvos [illegible]
et hoc est quod dicit infra qui [illegible]
sanguinibus neque ex voluntate carnis neque
ex voluntate viri sed ex deo nati sunt
Item aliter in propria venit id est hominem creatu-
ram humanam, assumpsit enim mortalitatem
et passibilitatem que non deo sed homini
sunt propria propter quod etiam fortassis inferius
verbum caro factum est ea scilicet que defecta assump-
sit id est penalitates non autem defecta id est pecca-
ta [illegible] Item sic omne creatum [illegible]
aut [illegible] distinctum ex propria [illegible]
aut [illegible] deus aut [illegible] est [illegible]
propriam aliam sed que omnia est omnium
extra et supra omne genus [illegible]
hoc propria [illegible]
nec propriam [illegible] genere [illegible]
homo qui de fastigio celi descendens in
propria venit et [illegible]
[illegible] quantitatem assumptam [illegible] ego
ex ore altissimi prodivi primogenita ante
omnem creaturam id est super omne genus crea-
ture et propterea subditur [illegible]
voluntatis seu dignitatis [illegible]
tabor [illegible] Item aperte et [illegible]
in [illegible] ubi inclusus est sub genere et
specie aliter exponitur [illegible] et propria
intelligitur iudea et gens iudaica [illegible]
[illegible] elegerat in populum peculia-
rem [illegible] etiam populo [illegible] sunt [illegible]
quia dei id est lex data in qua [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
eius et [illegible] eius In hoc [illegible]
venit [illegible] carne assumpsit
[illegible]
[illegible] autem [illegible]
[illegible] in propria venit [illegible] eius est [illegible]

[illegible] est abesse deus autem [illegible]
si deus omnia sit ubique autem non [illegible]
venire [illegible] aliquid [illegible] non venisset [illegible]
faceret [illegible] Sed [illegible] est [illegible]
licet deus sit ubique venire tamen dicitur
[illegible] aliquid novum effectum eius [illegible]
[illegible] vel in [illegible] deus venit
[illegible] vel prius non erat sed [illegible] non
erat quia corporaliter et visibiliter [illegible]
venit [illegible] assumptam humanitatis ubi prius
fuerat [illegible] divinitatis in mundo erat [illegible]
divinitatem [illegible] venire vel abire est
[illegible] sed manere est [illegible] Unde
sensus est venit id est visibiliter apparuit
[illegible] que [illegible] videndi [illegible]
deo non [illegible] sed [illegible] nos Et [illegible]
[illegible] quia non cognoscebat
[illegible] divinitatis quia apparuit
in humilitate humanitatis Secundo tangitur
[illegible] eum
[illegible] et sui eum non cognoverunt [illegible]
[illegible] omnes homines ut ab ipso
[illegible] et sic illi [illegible] est supra lux
in tenebris lucet et tenebre eam non
comprehenderunt Et iterum ubi In mundo
erat et mundus eum non cognovit vel sui
specialiter iudei qui eum per fidem non
receperunt non quia nulli sed [illegible] ut
[illegible] id est filios enutrivi et
[illegible] ipsi autem spreverunt me Et nota quod
iudei non solum peccaverunt in hoc quod eum
non receperunt [illegible] etiam quod illi contradixerunt
[illegible] testimonium dicis testimonium tuum
non est verum Item blasphemabant
[illegible] demonium habes Item eum abiecerunt [illegible]
[illegible] dixit eis paulus quia verbum dei ab-
[illegible] ecce convertimur ad gentes Exe-
[illegible] de vinea filio patrisfamilias quod
[illegible] extra vineam eiecerunt
[illegible] domus [illegible]
est [illegible] suspende
[illegible] omnes
[illegible] eiecerunt
[illegible]

eret synagogam fieret ibo in . x . a Johe
in ipa venit deus venit in hominem siue
in homines meros qui se totos dederunt deo
et seipsos abnegauerunt et seipsos proposse
fecerunt et iam non sibi viuunt sed deo hec
est quod dicitur in propria venit et sui eum non
receperunt quod sequitur et sui eum non re
ceperunt et illi qui sui sunt querentes
que sua sunt quod tales in quos eum non re
ceperunt nec venit in meros tales Item
[illegible] quod sicud dicitur quod deus fac
tus est homo vt homo fieret et deus
descendit vt homo ascenderet et homo
[illegible] sic hic deus deo [illegible] venit in
homines vt homo fieret [illegible] vincat
in [illegible] et de [illegible] Item deus qui
est vbique et in omnibus [illegible] se habet
Vnde dicitur in [illegible] deus [illegible] in
rebus omnibus [illegible]
res omnes non [illegible] in ipso secundum
vnam dispositionem sic homo vt sic diuinus
et deiformis debet esse vbique et in
omnibus vniformiter et [illegible] vnam disposi
tionem affectionis et [illegible] non esse
vbique et in omnibus vniformis deus non
est in rebus difformis ymo est in rebus
secundum naturam et proprietatem [illegible] rerum
creaturarum Iste homo qui est vbique qui
quod similiter est qui nulli deuius nulli persone
nulli loco aut rei creature affectus est
Item deus qui est vnus et simplex quod
cus venit in ipsa multa et multiplicia
dimisit vt homo a multis se abstrahet
et vnum simplex intendens quanto enim
homo magis elongatur a multis et vnum
intendit tanto est [illegible]
Vnde luce x ponitur vnum est necessarium
et luce [illegible]
tua fuerit simplex [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible]
[illegible]

Sensum proprietatem lingwa hebraica [illegible]
dicit [illegible] Vnde [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] per multa o homo querendo bona
corporis tui et anime tue [illegible] vnum bo
num in quo sunt omnia bona et sufficit
Similiter dicit beatus augustinus [illegible]
quicquid plura et plura bona [illegible]
[illegible] et [illegible] in quo omnis [illegible]
[illegible] dicit quia [illegible]
[illegible] bono [illegible]
[illegible] bo
[illegible] omnem maliciam et in
[illegible] Item si quis vult dei
[illegible] venire oportet quod sit dei filius
et hoc tunc patri et [illegible]
[illegible] non venit in propria [illegible] in [illegible]
[illegible] filii dei misit deus spiritum
filii sui in corda vestra et [illegible] quis
[illegible] receperunt eum [illegible]

Quotquot autem receperunt
eum dedit eis potestatem
filios dei fieri his qui credunt in no
mine eius qui non ex sanguinibus neque ex
voluntate carnis neque ex voluntate
viri sed ex deo nati sunt

Hic [illegible] ostenditur [illegible] adventus
[illegible] spiritualis et quia ille fructus
est diuine filiacionis adoptiue [illegible]
duo facit primo ponit homines filios
dei fieri secundo ostendit modum quo hoc
possit fieri ibi qui non ex sanguinibus [illegible]
tunc omnes homines [illegible]
filiacionem sunt [illegible] quia crede
[illegible] sunt [illegible] autem receperunt
eum dedit eis potestatem filios dei fieri
[illegible] est [illegible] non [illegible] per
fidem dedit eis potestatem filios dei fieri
[illegible] homo sit [illegible]
gracia quod ipse est [illegible] in
[illegible] qualem caritatem dedit nobis [illegible]
[illegible] filii dei [illegible] et
[illegible]

si filii et heredes. heredes quidem dei coheredes
autem Christi. Unde beatus Augustinus: magna
benivolentia unicus natus natus est et
noluit manere unus. Non timuit coheredes habere
quia hereditas eius non fiet angusta sed
multi possident et multa [illegible] hanc
potestatem dare hiis qui receperunt eum. Ut
[illegible] qualis debeat esse et illa receptio
quia per fidem. Ideo exponit et dicit
qui credunt in nomine eius secundum interpretationem nomen
eius est Emanuel id est nobiscum deus. Ille
ergo credit in nomine eius qui credit eum
deum esse et hominem et hic est filius
dei. Io. 1: Omnis qui credit quoniam ipse est
filius dei ex deo natus est. Nota [illegible]
[illegible] absque distinctione status aut
condicionis aut etatis. Unde [illegible] si intrudi
aut [illegible] sive greci sive barbari sive
vel liberi insipientes aut sapientes sive
aut viri pueri aut senes. Omnes enim
eadem digni sunt honore dummodo eum
recipiant. Notandum autem quod non dicit fi-
eos fieri filios dei et hoc signanter con-
[illegible] primo ad ostendendum quod multo
studio opus sit ut imaginem [illegible]
dei in baptismo formatam semper custo-
diamus. Secundo ad designandum hanc
potestatem nullus nobis auferre poterit nisi
nosmetipsi auferamus. Tercio ad ostendendum
quod hec gratia non datur nisi volentibus. Ita
quod hec est ex gratie operatione cum potestate
liberi arbitrii. Unde quidam: hec est dei
donatio, hominis autem est recipere fidem
[illegible] ad [illegible] quod in re-
surrectione filiationem perfectissima consequimur
Ro. 8 [illegible] adoptionem filiorum
dei expectantes et redemptionem corpo-
ris [illegible] potestatem filios dei fieri
hanc [illegible] futuri glorie [illegible]
[illegible] hoc quod dicit [illegible]
[illegible] filios dei fieri [illegible]
[illegible] in [illegible]

posse credere natum est. Que autem [illegible]
habet potestatem et per consequens non ex gratia
dicendum est quod duplex est posse quoddam
activum et passivum et hoc dicit posse potes-
tas et aliud est posse passivum et infec-
tum et aliud dicitur posse possibilitas
primum posse nomen est nisi ex gratia et de
ipso loquitur. Ideo dicit dedit eis potesta-
tem filios dei fieri non possibilitatem
[illegible] Augustinus loquitur de alio posse
Item queritur quare dicit de credentibus
potius quam de amantibus vel aliis ad
quod dicendum quod fides est prima virtus
virtutum et fundamentum. Ideo ei at-
tribuitur principaliter. Unde fides ec-
[illegible] caritatem et ceteras virtutes. Item
queritur quare Johannes hic non descri-
bit penam non recipientium sicut describit
premium recipientium ad quod respondet Crisostomus
quod maximum supplicium est hiis qui pri-
vantur honore huius filiationis et inexti-
[illegible] inextinguibilis ignis eos su-
scipiat sicut ex aliis locis evangelii
habetur. Sed de hoc non scribit cum tractat
profundissima misteria fidei circa perfectionem
generis quam describit cum dicit qui
non ex sanguinibus. Exponit modum quo asse-
quuntur istam filiationem quia non per generationem
carnalem sed spiritualem et ponit diffe-
rentiam inter hanc generationem et illam dicens
qui si filii dei non ex sanguinibus neque ex
voluntate carnis id est mulieris neque ex
voluntate viri coniunctione scilicet sed ex deo
nati sunt. Johannes 3: Quod natum
est ex carne caro est et quod natum est
ex spiritu spiritus est. [illegible] Renati non ex
[illegible] [illegible] sed incorruptibili per
verbum dei vivi [illegible] et hoc ex
[illegible] [illegible] de quo dicit
Io. 1 [illegible] qui natus est ex deo pec-
catum non facit [illegible]

manet. Notandum quod in hoc tria sunt
Primum est enim velle non obediens rationi ut
vegetabile in nobis aliud est velle non obediens
rationi ut sensualitas sive appetitus irasci
bilis et concupiscibilis. Unde Bernardus in [illegible]
appetitus tuus in hoc vocat [illegible] velle
preparatum unde [illegible] ethica obedit quidem
[illegible] sed quod minime. Tertium est velle secundum
rationem et [illegible] hec tria quamvis [illegible] apud
nos non [illegible] solet nasci enim usu aliter
dicuntur humana puta herbe vel plante
et vegetabilia enim dicuntur nasci dent vite et
venabilia et hec tria sunt in homine cum
magister [illegible] attribuitur nomine patris et
filii in scriptura que tria hic ponit per san
guinem significat sensualitatem in nobis per volun
tatem viri significat. Nam velle enim quod
intellectus viri est in ea unde [illegible] Augustinus
super illud Io. x. Voca virum tuum et veni
Ex quo collige moraliter quod [illegible]
et [illegible] [illegible] neque rationem debet se
gignere in nobis ut simus [illegible] sed [illegible]
solo deo nati simus. Notandum [illegible]
tus Augustinus distinguens hec tria dicit quod
sanguinea vel sanguinis latine non habet in
greco [illegible] plurale ponitur maluit [illegible] translator
[illegible] loqui secundum grecos ut magis [illegible]
servat veritatem ex sanguinibus enim maris
et femine homines nascuntur per voluntatem
enim carnis feminam intelligit cum est [illegible]
et femine sicut [illegible] aliqui intellectualiter
vir cum est imperare [illegible] domus ubi
femina habet imperare et [illegible] super virum
[illegible] tali domo hec Augustinus. [illegible]
tandum secundum glosam quod [illegible] [illegible]
[illegible] secundum [illegible] et secundum [illegible]
[illegible] [illegible] ostendit et hoc [illegible]
facit secundum Crisostomum ut [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible]
et cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] secundum Bedam sanguinis [illegible] [illegible]

corporali [illegible] sicut ibi liberam
me de sanguinibus deus etc. Et filii
[illegible] quia [illegible] quia spiritualis generatio
mundi est absque omni peccato. Iuxta
illud i Io. v. Omnis qui natus est
ex deo peccatum non facit. Secus est
de [illegible] carnali de quo [illegible]
In peccatis concepit me mater mea.
[illegible] est [illegible] quod [illegible] hic [illegible]
[illegible] [illegible] filios dei et filios di
aboli quod omnes qui [illegible] et ex
voluntate carnis et voluntate viri
nascuntur filii [illegible] sunt et [illegible]
filii diaboli. Unde dicit hic glosa
[illegible] [illegible] est ut qui filii
dei erant et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ubi quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible]
quod [illegible] est [illegible] intelligendum quod [illegible]
[illegible] [illegible] aliqui nascuntur
Sicut quidam [illegible] dixerunt quod
[illegible] homo [illegible] sit unigenitus
dei filius quem deus pater eternaliter
genuit. Item quod [illegible] deus pater
dedit filio in humana natura hoc
[illegible] dat [illegible] bono homini
non excipiendo gratiam unionis
et quod de isto homine videtur totum
illud quod dicit scriptura de Cristo
hec et similia deliramenta [illegible]
absurda [illegible] [illegible] [illegible]
omnes possumus quod homo bonus
et divinus nascitur ex deo et est
filius dei tribus modis. Uno modo per gratiam
sacramentalem regenerationem. Alio modo
[illegible] dei [illegible] cognitionem.
Tertio per voluntatis in deum
transformationem. De primo modo
nascendi dicit Io. iii. Nisi
quis renatus fuerit ex aqua. Fide
glosa intelligitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

deo nati sunt per baptismum sit ista regenerationis quia sicut gratie per nam tunc
a deo nasc[itur] quia gratia que confertur in baptismo ad spiritum esse spiritale nec refert an
sit baptismus fluminis flaminis et sanguinis
Et hoc est quod subditur ibidem Io. 3. quod
natum est ex carne caro est et quod natum
est ex spiritu spiritus est sic quod natum est ex
deo deus. Unde propheta Ego dixi dii estis
et filii excelsi omnes non quidem per eternam
sed per adoptionis gratiam quia quis dicitur
filius eo quod ex deo natus. Io. 1. Omne
quod natum est ex deo vincit mundum etiam
et hic est filius dei. Io. a. ait filius ego
vici mundum et quod dicit filiacionem contrahit
per gratiam baptismalem ostenditur cum sub
ditur et hec est victoria mundi fides
nostra Io. 1. Illa est gratia fidei que datur
in baptismo. Unde quod quia 3 cum in
christo baptizati estis christum induistis et
secundum modum nascendi competit eum
hic cum dicitur quotquot autem receperunt
eum sic per fidem dedit eis potestatem
filios dei fieri. Ista potestas est gratia regenerationis
ex aqua et spiritu sancto que credentibus
tradita est et ad hoc designandum
dicit beatus Aug. q. s. venit super illum
baptizatum et vox patris insonuit hic
est filius meus dilectus in quo michi
complacuit ipsum audite. Io. quod hic spiritus
sanctus venerit in christum et quod
tunc primo sit filius dei sed filius patris
qui semper ab eo filius est in trinitatem sic
temporis cum hominibus fieret filius dei
eodem dei patre sed ut signum daret ut
donis spiritus in baptismo descendit super
baptizatos per quem vivit eos ex dei filios
dei fieri per patrem voluntatis adoptionem
sine hodie in Aliomo nascitur filii

dei per ipsius dei obiectualem cognitionem
Ad illud Cor. 3. Velata facie gloriam dei
speculantes in eandem ymaginem transformamur
a claritate in claritatem et ideo
hoc filii dei dicuntur qui solum deum
speculantur cognoscunt et attendunt. Quantum
ad intellectum duo sunt consideranda primo
quod potentia cognitiva accipit ex obiecto et
quod idem et ipsum esse cognitum ut quod fiat
ipsius. In primo ut sensibile in actu dicitur
fieri cum sensibile non dicit esse oculus vel
oculus est nec econtra ut sit sensus
et sensibile sunt duo distincta sed ex
quod actu hoc videt et id visum sunt idem
tolle quod videt oculo tolle videri oculo et
econverso nec natura nec intellectus nec
deus ista separare possunt. Secundo nota
quod ex beatum Aug. obiectum cognitum
vel sic gignit et parit sapientia vel speciem
suam in ipso cognoscente ita quod obiectum
est pater et species genita est proles. Unde
dicit beatus Aug. q. hoc dicit. Omnis
res quamcumque cognoscimus generat vel
parit in nobis notitiam sui. Ex quibus
patet quod hic qui solum deum cognoscit
vel sic sunt omnium cum eo primum notabile
unde ait salvator. Io. a. Hec est vita
eterna ut cognoscant te verum deum et
quem misisti Ihesum christum et hoc est quod
docet nos orare Mt. 6. Sanctificetur nomen
tuum. Nomen quidem a notitia dicitur nomen
quasi notitia dei sanctificatur qui ipse solus
cognoscitur. Tunc enim homo cognoscens
sic accipit totum suum esse a deo et per ipso
obiecto et quasi nascitur ex deo [illegible]
hoc sic esse et quodammodo deum et pro
creata ut nec se ipsum nec quidquam aliud
sit nisi deum. Unde beatus Aug. 2. confessionum
infelix homo qui scit alia omnia te autem

nescit beatus autem qui te scit etiam si alia
nesciat qui autem et te et alia novit non prop-
ter illa beatior sed propter te solum beatus est
Confessionum quinto. Patet quod hec negotiatio vel com-
mercium cum deo in [illegible] consistit sicut patris
et prolis patris et filii et sic eorum notabile
propter quod vitas consulit nobis non querere
precium nisi deum. Mt 23 precium enim vos
nolite vocare super terram unus est enim pater
vester Mt 23. Decet enim separare ho-
minem ab omni precio suo quod ne precium sit
deum amat nec sciat nisi deum. Sicut
enim pater deum genuit preciosum [illegible]
homine et cognitum ab homine ab isto
formatur et accipiet ab illo esse istius eo
modo quo deum est et quia talis homo
non esset perfectus et verus filius dei. Mt 5
Estote perfecti sicut et pater vester perfectus
est sed nec esset filius dei nemo enim duos
patres habere potest propter quod significatur dicit
Dominus Nemo [illegible] est enim [illegible] Mt 6
Non enim potest deo servire et mammone
et hoc est quod dicitur Quotquot autem
receperunt eum Audisti ab omni forma
genita et impressa a creatura dedit eis
potestatem filios dei fieri hiis qui credunt
in nomine eius. Tangit autem 3m modum
nascendi qui est per cognitionem et notitiam
dei nomen enim a notitia dicitur unde
qui credit in nomine eius id est notitia
eius cognoscens ipsum [illegible] solum deum
ut deum est scire enim et cognoscere con-
summata iustitia est et radix immorta-
litatis Sap 27 300 Nascimur filii
per voluntatem in deum totalem trans-
formationem. De quo dicit ipse salvator
Mt 12 Quicumque fecerit voluntatem patris
qui in celis est meus frater est [illegible] fi-
lius dei. Talem ergo anima nichil sibi

retineret et semetipsos totaliter propter deum
abnegaverit et ipsum deum in se et pro se lo-
co sui receperit utique sunt filii dei et hoc
est quod dicitur Io. 1 autem receperunt eum
dedit eis potestatem filios dei fieri ut dam-
est Sed cum tales nichil habent quo agant
operationes suas quia nec esse nec posse
proprium quantum ad primum modum nascendi
nec scire proprium quantum ad secundum nec vel-
le proprium quantum ad tertium hec enim concurrunt
ad operationem non ipsi agunt opera sed potius
aguntur a deo iuxta illud Ro. 8 Qui enim spiritu
dei aguntur filii dei sunt. Hii autem in deum
transformati sunt quia deo nasci et quasi deus
desiderant fieri secundum quod paulus ostendit Ber-
de diligendo deum oportet inquit nos in
hunc affectum quandoque transire et quasi deus
voluit omnia propter semetipsum sic nos quoque
nec nos ipsos nec aliquid aliud fuisse
vel esse velimus nisi eque propter ipsum ut
solam ipsius voluntatem quod etiam in
oratione cotidiana postulamus cum dicimus
fiat voluntas tua sicut in celo et in terra
O amor sanctus et castus o dulcis et sua-
vis affectio [illegible] purior et efficatior
quo ad eandem ipse nichil admixtum re-
linquitur et suavior et dulcior quo to-
tum divinum est quod sequitur et sentitur
Sic autem affici est deificari. Nam quo aque
stilla multo vino infusa saporem vini am-
bulat et totaliter a se deficere videtur
et quo luce solis perfusus aer in eandem
luminis claritatem transformatur. Sic omnem
tunc in sanctis humanam affectionem quodammodo
ineffabili modo necesse erit a semet-
ipsa liquescere atque in dei penitus transfundi
voluntatem. Alioquin quomodo deus omnia in
omnibus erit si in homine de homine aliquid
superest felix ergo qui meruit ad talem per-
tingere dilectionis gradum ut nec homo

diligenter [illegible] ins[illegible] domini [illegible]
divine incarnatus humana [illegible] obtinuit
et filius est sibi tamen [illegible] ratione [illegible]
deum [illegible] [illegible] eos totum cum [illegible]
[illegible] fiat et dicat [illegible] caro mea hec
[illegible] Et [illegible] modum nascendi [illegible]
git [illegible] cum dicat cum non ex sangui
bus neque ex voluntate viri sed ex deo nati
sunt [illegible] nonne [illegible] [illegible]
per sangwines et omnem voluntatem alia a
voluntate dei sine voluntatem [illegible]
[illegible] dispensatorum que per voluntate car
nis vel feminine intelligunt sine volunta
tem respectu superiorum et [illegible]
[illegible] et [illegible] respectu dei [illegible] que per
voluntatem viri intelligit [illegible]
[illegible] [illegible] singulis sequitur [illegible] sunt
filii dei et de solo deo nati in quo solo
[illegible] et pater quem [illegible] [illegible]
[illegible] ad Gal 2 vivo ego iam [illegible]
aut in me [illegible] et [illegible]
[illegible] quia hec [illegible]
manet in caritate [illegible] manet et [illegible]
meo hec aut est [illegible]
querimus domini [illegible] in [illegible] cum
[illegible] sunt placet [illegible] unde
exclamabat [illegible] iiii° cum [illegible]
[illegible] generacio [illegible] cum [illegible] quod signat
dicit [illegible] neque ex voluntate non [illegible]
ex voluntate [illegible] cum carnalis [illegible]
fortassis sine volu[illegible] saltem [illegible]
[illegible] non possit [illegible] voluntate
fieri possit sicud in alienatis et ebriosis
et [illegible] dormientibus et vigilantibus possi
[illegible] loquitur tamen [illegible]
voluntate ad [illegible] modum [illegible]
[illegible] quis nascitur filius
dei [illegible] sine voluntate carnis [illegible]
[illegible] voluntate [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
filius dei et nos [illegible] filii dei [illegible]

[illegible] remanet. [illegible]
filiacionem dei Et [illegible] cum
[illegible] 2 Dei [illegible] est
quia verbum est dei filius [illegible]
nos veresimus filii [illegible] Et
[illegible] quod verbum sibi [illegible] semper erat
filius dei nos vero non semper sumus filii
dei immo [illegible] Et
2° quia ipsius est verus filius nos at
[illegible] similitudine filii dei summus Et
ipsius est [illegible] filius nos vero multi
[illegible] quia ipsius verbum [illegible] est
[illegible] filius et [illegible] quod non fit filius in
nobis vero est aliquid quod non [illegible]
ad filiacionem Et [illegible] dicit beatus
[illegible] dei [illegible] non est filius tocius
trinitatis nos vero sumus filii tocius tri
nitatis unde cum in orone dominica
dicimus Pater noster in nomine patris tota
trinitas intelligitur scilicet patris et filii et spiritus
sancti Et alia est quia ipse imago patris
nos vero imagine trinitatis Gen. I facia
mus hominem ad imaginem et simili
tudinem nostram [illegible] dicit
[illegible] ad Ro. viii° quos [illegible]
[illegible] fieri ad imaginem filii ut ipse est
primogenitus in multis fratribus

Et verbum caro factum est et habitavit in nobis

In quarto capitulo describit modum ad
[illegible] salvatoris et quia modus fuit
per carnis assumpcionem in qua fuit su
ma [illegible] [illegible] primo [illegible]
verbi incarnacionem dicens Verbum caro
factum est secundo ostendit in natura [illegible]
[illegible] inseparabilem [illegible]
[illegible] Et habitavit in nobis dicit [illegible]
[illegible] et verbum caro factum est [illegible]
[illegible] et [illegible] forma
[illegible] [illegible] et con
[illegible] et hoc [illegible]

vnomis 2m verbi aug(ustinu)m quia cito di-
xisset ex deo nati sunt ne mirarent(ur)
et quasi horrerentur tanta gr(aci)am in-
credibile videt(ur) nob(is) homines ex deo na-
sci ideo ut hoc securi credamus sub(iungi)t
homines ex deo nasci ¶ Quid ergo mirum
si homines nascant(ur) ex deo cum et deus
nascat(ur) ab homine sive ex homine ¶ Unde
dicit glo(sa) in hac susceptione infirmitatis nostre
sanatur nostra infirmitas ut possimus di-
ci filii dei fieri ¶ Prima quod quod superi(us)
erat inferius descendit quasi mirum
si quod inferius erat in illud q(uod) superius
est ascendat ¶ Alios continuat 2m Cris(ostomu)m
ut hic reddatur causa dicti quia cum
dixit q(uod) qui susceperant eum ex deo nati
sunt huius honoris causa hic ponit
crisostom(us) d ¶ Et verbum caro factum est
factus est enim homo dei filius homo
ut filios hominum faceret filios dei hec
circa dicunt(ur) vera verbum caro factum est
quorum quorundam declaracionem circa singula du-
bitantur conveni(un)t quare mag(is) dicit verbum
quam lux tunc dictum sic verbum et sub racione
verbi et sub racione lucis dicendum q(uod)
lux est communioribus p(er)sonis nomen autem
verbi convenit soli filio qui solus est in-
carnatus ¶ Et tunc colterius est quare
non dicit filius racio q(uod) mag(is) dicit v(er)-
bum quam filius propter tales raciones p(rim)o
quia a principio huius evangelii usus sunt
nomine verbi et non nomine filii ¶ Secundo
ut per hoc excludat intellectum carnalem
et manifestat spiritualem filius enim interpre-
tatur est carnaliter generatus sed verbum
habet generacionem ¶ Tercia quia verbum
salus hominis est p(er)fecta 2m p(er)fectam in-
tellecti nam in contemplacione veri-
tatis et quia incarnacio est ad salu-
tem hominum et ordinat(ur) ¶ Ideo mag(is) ...

primum debuit nomen verbi quam filii certa
quia verbum affinius est voci unde apud
grecos verbum dicitur logos .i. racio homo
aut p(ro)priam speciem sortitur 2m q(uod) racio-
nalis est quare convenienter dicitur nature
racionali unitus nomine verbi ex-
primitur ¶ Quarta quia verbum habet quandam
racionem affinitatis ad hominem et omnem
creaturam p(ro)ut quodlibet habet racionem cum crea-
turarum a deo quare deus carnis sine nat(ur)e
humane unitus convenienter exprimitur
per verbum ¶ Sexta quia sub nomine verbi
mag(is) explicatur modus unionis dei et
hominis quam sub nomine filii unde 2m
verbum aug(ustinu)m sic verbum h(oc) .i. mentis vocem
assumendo quod cum sit vox in qua ma-
nifestatur sensibus hominum sic verbum dei
caro factum est assumendo carnem in qua
manifestatur sensibile ¶ Item sicut verbum
induit vocem et non transit in vocem
sic verbum dei transit in carne non mu-
tatur item prolatum invisibile est et
tactu intangibile sic verbum n(ost)r(u)m invisibile
et intractabile induendo carnem factum est
visibile et palpabile ¶ Alia racio moral(is)
verbum dicitur caro factum est nec quicquam
in nobis est mesurabile tantum sit per
graciam spiritualem quale est istud verbum
contra hoc q(uod) dicit caro factum aut esse ipsa
factum caro .i. factum est ut sit caro non est
sanus intellectus quare videtur inconve-
nientes esse dictum dico ad hoc dico q(uod) hic
est sinadoita locucio quia accipit partem
pro toto unde caro accipitur hic pro
toto homine ac si dicetur factum est caro
.i. homo sicut illud ad Romanos 3 ex ope-
ribus legis non iustificatur omnis caro
dic circa plures pro homine quia ponit(ur)
in scriptura unde Gen(esis) ¶ Erat omnes
anime que egresse sunt de femore Iacob

hec Et hunc queritur quare non dixit hoc
ut totum simul significaret et non fuisset ysa
locutione sinodaica insignita cum pro
hibuerit prius et maxime in materia tam ar
dua autem noluit totam partem significare
quae non possumus expressit de carne que no
bilior est carne verbum caro factum est vero
ad primum quod evangelista noluit nominare totum
fortassis ut ostenderet magnitudinem et simul
unionem verbi ad hominem que tanta
est ut non solum verbum sit homo et e con
verso sed etiam separatis partibus hominis scilicet caro
et anima sine carne et anima unum unaque
prium et quelibet pars est unum Unde cum
in triduo mortis essent separata sint anima
a corpore unum remansit inseperabiliter ab utro
que itaque quod verbum erat caro et caro erat
verbum similiter et anima erat unum et unum
erat anima Ad secundam questionem quare [illegible]
dixit de anima potius quam de carne dicendum
quod licet anima sit prestancior carne nominat
tamen carnem magis quam animam quia magis
sumptione carnis intelligitur assumptio
anime et non econverso nam unum assumpsit carnem
mediante anima tamen ut ait Johannes Dam
tante subtilitatis et simplicitatis est divina
essentia ut corpori de limo terre formato ipsam
unum non coegit nisi mediante anima vel hec
racio est quia omnis factura denominanda
est ab ultimo quod fit et quia ultima unio
fuit verbi ad carnem quia mediante anima susce
pit ut dictum est ideo dicitur caro factum
Tercia racio est quia ista unio fuit ad nostram
emendacionem et ad nostram salutem evidenti
as autem fuit quia visibilius et liberacio quia
passibilius et quia caro dicit potentiam visibilem
et maxime passibilem [illegible] Quarta racio
est quia anime nomen aliqualiter vincit quia
caro [illegible] dicitur de carne hominis Carnes

cum sint aliorum animalium anima vero non
[illegible] anima omnibus animalibus sed solum
[illegible] hominum Ideo dixit evangelista
verbum caro factum est Quinta ratio nos magis
certificaret ideo potentiam indigenciam expressit
de qua magis dubium esse poterat
quod verbum [illegible] assumpsisset ac per hoc ma
iorem unionem significaret que tamen
non facta est ad animam sed eam ad carnem
Sexta quia verbum vita est vivificatum
ut habitum est supra unde si dixisset
evangelista verbum animam assumpsisse aliquis
[illegible] verbum [illegible]
[illegible] sicud possunt
[illegible] Septima racio est moral
[illegible] ad commendacionem in
enarrabilem descensum benignitatis
et humilitatis dei Unde potentiam vilioris
nominavit in quo peritur superbia mul
torum qui requisiti de cognacione sua nomi
nant aliquem tenentem statum dignitatis
[illegible] de linea remota et de partibus
tacent dicit se esse nepotes talis episcopi
vel prepositi vel decani vel aliquid huius
[illegible] ad hoc fabulosum narrat de
mulo qui requisitus quis sit pater
eius respondit dextrarius erat avunculus
eius tacens quod asinus esset pater eius
Decimo circa hoc verbum factum dubitatur quare
non dixit natum et tamen verbum sit natum
de virgine secundum carnem Dicendum quod magis
dicit factum quam natum quia ut dicit
glosa super illud Gal iiij factum ex mu
liere natum convenit ab eterno sed factum
esse solum sibi convenit ex hoc secundum naturam
humanam ad ostendendum ergo quod verbum
[illegible] creaturam de novo non
dicit natum ut qui creator semper ex
titerat nunc creatura esset Dicit etiam
factum quia potest mutare Revoluta non

eum deserit heretici quia dixerit christum fan-
tasticum corpus assumpsisse ut manichei
Ebionitam vero dicebat verbum induisse ho-
minem virtuosum prius existentem quem sibi
vniuit in vnitate et nichil traxisse de
virgine. Alii eciam dixerunt quod verbum mox
ut ingressum est virginem statim exierit et
nichil de ea traxerit. Contra hos est
hoc quod dicitur hic factum quia eum factum
[illegible] est non dicit factum vniuit quod
exierit non dicitur fieri. Unde [illegible]
super illud verbum apostoli ad galatas: misit
deus filium suum vnigenitum factum [illegible]
sicut dicit: non sine audiendi hii qui di-
cunt et putant filium dei in virginibus natum
ex muliere non factum. Illa autem versus
filius hominis non esset nisi generate carnem
traxisset. Notandum autem quod preter predictos
hereticos fuerunt quidam plures alii errantes circa
incarnacionem verbi quos Iohannes eliminat
et excludit per illud dictum verbum caro fac-
tum est. Nam Ebion, Cerinthus et alii
dixerunt in christo solam nam humanitatem
fuisse ibi et diuinitatem ibi non fuisse
per quandam excellenciam participacionis
diuine glorie quam per opera meruerat.
Contra quos est quod dicitur verbum caro
factum est. Notandum eorum opinionem deus
non esset factus caro sed homo carnalis
factus esset deus, et sic non debuit dicere
Iohannes verbum caro factum est. Per hoc
etiam excluditur error Manicheorum et error
Nestorii de quibus dictum est supra. Item
error Valentini qui dixit christum fuisse
non corpus terrenum sed de celo portasse
et nichil accepisse a matre. Item Theo-
dosii et Nestorii qui posuerunt christum non
esse hominem eiusdem nature cum ceteris
sicud sunt alii homines et quod deus ha-
bitauerit in illo homine sicud in templo
suo quemadmodum sicud et aliquis [illegible]

suam. Item error [illegible] qui posuerunt
verbum induisse carnem non substancialiter
vel singulariter sed accidentaliter sicud ho-
mo induit vestimentum. Hos omnes errores
subuertit euangelista dicens verbum caro
factum est. Fuerunt et alii errores circa ha-
bitudinem incarnacionis verbi quos
[illegible] occasionem sumpserunt
[illegible] sicut Arrius et
Apollinaris qui dixerunt verbum assump-
sisse carnem sine anima et diuinitatem
[illegible] anime ad corporis coniuncta
[illegible] et contra hic solum exprimit car-
nem dicens verbum caro factum est nichil
dicens de anima. Contra hos arguit [illegible]
[illegible] contra [illegible] [illegible]
venit saluare quod perierat totum hominem
assumpsisse carnem et animam. Ergo eciam
[illegible] christum habuisse animam [illegible]
[illegible] anima mea usque ad mortem
[illegible] nunc anima mea turbata est.
[illegible] error Apollinaris et Eutycetis
qui dixerunt quod verbum fuit in carnem
mutatum. Contra quos arguit quod quia na-
tura non recipit conuersionem vel mutacionem
illius et ponit exemplum. Alchima de anima
et corpore que vniuntur in vnum hominem
nec alterum conuertitur in alterum. Sic
verbum et caro in vnione persone nec al-
terum mutatur in alterum. Unde Athana-
sius in simbolo: sicud anima racionalis et caro vnus
est homo ita deus et homo vnus est
christus. Deinde cum dicit et habitauit in
nobis ostendit verbi et hominis insepara-
bilem vnionem, non enim verbum sic assump-
sit carnem ut eam relinqueret statim
vel cito sicud predictum est sed et ha-
bitabit in nobis i. in natura nostra insepa-
rabiliter [illegible]
[illegible] 16 ponam tabernaculum meum in
medio vestri et non abiciet vos anima
mea [illegible] habitabit

scimus [illegible] confitemur quod cum dicit non est cum dicat [illegible] quod verbum non est conversum in carnem sed aliud quidem [illegible] natura aliud in [illegible] suppositi, et cum dicit in quolibet nostro. Et nota quod hoc dico quidam moderni [illegible] occasione [illegible] quidam dixerunt quod [illegible] quorum [illegible] habitat in homine [illegible] in [illegible] suppositi sic etiam habitat in [illegible] medium quod aprehendo nec [illegible] nec [illegible] sed tamen quod deus pater dedit filio in natura humana hoc dicit [illegible] sicut Jo. [illegible] ut [illegible] missi [illegible] factum [illegible] in christo [illegible] illo [illegible] nisi et in me [illegible] cum plus [illegible] verbum caro factum [illegible] nos hoc [illegible] quod [illegible] sed [illegible] in nobis quia [illegible] nos filius dei [illegible] et filius hominis sit dei filius tunc [illegible] illud dictum est tanquam [illegible] et [illegible] Jo. [illegible] enim intelligendum est habitabit in nobis quia in unitate [illegible] in quolibet [illegible] sicud [illegible] habitat sed intelligendum est de unitate nature humane quam quia habet nobiscum potest etiam intelligi quod habitabit in nobis id est intra nos in mundo [illegible] tercio potest intelligi moraliter de [illegible] morali spirituali qua deus [illegible] visitat [illegible] alius [illegible] lauda et letare filia syon quia ecce venio et habitabo in medio tui [illegible] hec est in[illegible] moralis unde sequitur [illegible] carnalem quia [illegible] factum est caro sicud [illegible] quod [illegible] est ma[illegible] verbum nos [illegible] mentis

[illegible] in beatum Aug. [illegible] deus veni verbum in mente ut possit visitare mentem quod per se absens deseruerat sap[illegible] Job [illegible] esse cum filiis hominum et ideo conveniebat quam dicit verbum caro factum est subiectum et habitabit in nobis [illegible] lauda [illegible] syon quia magnus in medio tui sanctus israel [illegible]

Et vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre plenum gratie et veritatis.

Post unitatis et visionis exprimit verbi incarnati cognitionis experimentalis cognitio aut verbi incarnati quam habuerunt apostoli et credentes fuerunt quantum ad utramque naturam divinam scilicet et humanam. Quantum ad divinam dicit evangelista Et vidimus gloriam eius id est cognovimus gloriam eius id est maiestatem gloriose deitatis. Nota quod gloriam verbi cognoverunt discipuli in sapientia doctrine et miraculorum operatione in passione in resurrectione in ascensione et spiritus sancti missione. Notandum quod quia gloria verbi ante incarnationem fuit hominibus incognita unde supra dicitur quod mundus eum non cognovit et tenebre eum non comprehenderunt. Erat enim secundum Augustinum oculus cordis pulvere carnalium affectionum excecatus et ideo ad illuminandum oculos nostros ut gloriam dei possimus videre carnem assumpsit ut quos obcecaverat caro sanaret. Ideo verbum caro factum est ut nos possemus dicere et vidimus gloriam eius. Jo. i. Vidimus oculis nostris et perspeximus et manus nostre contrectaverunt de verbo vite. Deinde ponit distinctionem glorie verbi a gloria

sctorum aliorum quia non fuit gloria ipsius
sicud gloria cuiuslibet sancti sed i. nos
vidimus gloriam eius esse quasi uni
geniti a patre Et attende quod hic quasi
non est hic expressivum similitudinis et compa
racionis sed veritatis quasi dicat verum et expressum
vidimus gloriam eius quale decebat et
conveniebat eum habere unigenitum filium
Et ponit exemplum huius loquendi
ut si aliquis videret regem valde or
natum diceret quod oportet multum de
... rege ibat. Hic Johannes ex
nunc post simul brevi sermone omnia
que de gloria verbi cognoverat enar
rare scilicet quod angeli ipsum glorifi
cabat et etiam pastores puerum genitum
in utero magi adducti per stellam
Demones de corporibus expulsi mor
tui suscitati, infirmi curati et breviter
omnis creatura clamant et cognoscunt
regem advenisse immo et pater de celo
et spiritus sanctus super ipsum veniens testa
ti sunt hoc et infinita alia gloriam
verbi attestantes breviter comprehendens
Jo. viii vidimus gloriam eius gloriam quasi
unigeniti a patre de hac gloria dicitur 2
pet. 1 accepit a deo patre gloriam et ho
norem voce de celo lapsa ad eum huiusmodi
hic est filius meus dilectus in quo etc.
Et nota ex hoc quod dicit unigeniti osten
dit eandem et equalem gloriam esse
verbi et patris Naturale est ut pater
quicumque tamen se gloriosum est et si unicum
filium habet tunc totum sibi tribuit
et quia verbum est unicus filius patris
ideo gloria eius est sicud unigeniti cui
totum datur quod est patris ... Jo. xvii
Omnia que habet pater mea sunt Nota
etiam quod in divinis non est nisi unicus filius
neque enim alium filium pater ...

nec filius generat nec spiritus sanctus sed pater quia
alium generare non potest quia genitum
in divinis est ut sit de tota sciencia et toto
intelligencia patris aliquin ipsum non esset
perfectum sed quod est ex aliquo toto non est comp
situabile verbum ergo est unigenitum sed
nec filius nec spiritus sanctus potest generare
alium Racio huius est quia filius et spiritus
sanctus eandem naturam et virtutem quam
pater habet sed ipsa quod ... in patre intelli
gitur ex esse in actu generacionis ad quem
pater se extendit. ad quare Secundo cum
dicitur plenum gracia et veritate exprimit
gloria verbi quam ad quandam ...
... vidimus scilicet eum plenum gracia et veritate
et hoc plenum quia in ipso habitat omnis
plenitudo divinitatis corporaliter Col. 2
Et dicit plenum gracie ad examinanda peccata
et plenum veritate ad implenda promissa
... In me omnis gracia vie
et veritatis Et nota secundum Bernardum augustinum
in enchiridion quod verbum incarnatum fuit
plenum gracia quia nullis precedentibus
ex quo conceptus fuit in eo divinitas in
plures homines sicud omni plenitudine
redundavit in omnes sanctos unde mater
eius non tantum dicitur mater hominis sed et
mater dei nec mirum si dicatur sic deus
cum deus dicatur fieri homo hec enim
dicit 2 gracia et veritas quia sic olim pro
missum est et modo exhibitum scilicet ut deus
sit in homine impleat eum omni bono
et per ipsum suos unde subdit iuxta de
plenitudine eius accepimus graciam pro gracia
Prima lex per moysen data est gracia et
veritas per ihesum christum facta est ut in
theologia plenum sit ... quia verbum eius
graciosum erat secundum illud ps. diffusa
est gracia in labiis tuis et veritate quia
promisse et implete loquebatur ...

Gratiae autem in veritate. Et adiecit
quod habet utrumque. Sic bene dicitur gratie et
veritatis vel gratia et veritate melius
dicitur gratie et veritatis quia ablativus
sonat in diminucionem et genitivus. Unde
ablativus dicitur ab auferendo. Genitivus vero
sonat in plenitudinem et perfectionem. Un-
de dictus est a gignendo. Hinc quam dicimus
Iohannem plenum. Unde quod eo [illegible] ...
[illegible] quod creatura dolet. Quod repleta pro-
prie. Cum autem dicimus Iohannem plenum
[illegible] totam unum quod [illegible]
sicut iste dolet sic [illegible] de aliis quod
de quibus legitur quod pleni quod sicut de
beata virgine dicitur quod esset plena. De
beato Stephano dicitur quod erat gratia plenus
[illegible] hoc est quod capacitas eo-
rum communem mensuram [illegible]
repleta et ideo omnem gratiam habuit de
solo verbo incarnato legitur quod erat ple-
nus gratie quia quicquid est gratie totum est in verbo
incarnato sicut de fonte de cuius pleni-
tudine omnes alii hauriunt et sic [illegible]
suam capacitatem. Moraliter non intelligendum
ut exponit ista littera de hiis qui potestatem ~~est~~ dedit
ut filii dei fiant et qui ex deo nati sunt et verbum
caro factum est et inter eos habitat. Hii namque
sunt quasi unigeniti filii dei. Ipsi vero
dicuntur filii dei. Vel hoc quasi denotat simi-
litudinem. Verbum enim ipsum est verus et
naturalis unigenitus. Nos vero unige-
niti filii unigeniti [illegible] Sed hominis [illegible]
[illegible] filios et [illegible] et vide-
bimus cum sicuti est. Sic autem semper
assumit [illegible] unde [illegible] est
[illegible] verbi et [illegible]
[illegible] eius [illegible] unigeniti
incarnati [illegible] sibi [illegible]
[illegible]

mea non querere sed [illegible] prem-
meum. Rotundo quod id evangelium con-
tinet altissime intelligencie et continet
profundissima misteria et precipue cum
dicitur verbum caro factum est. Unde
mistum medium explicare. Ille sermo
[illegible] se [illegible] indignum non dubium
quia verba illa sunt maxime efficacie. Unde consuetudo laudabilis est quod
in fine misse illud evangelium legitur.
De cuius evangelii efficacia breviter
vide quasi quedam [illegible]. Fuerunt
duo demoniaci ambo [illegible] et alter (videbat)
quod alter plus [illegible] dixit [illegible]
[illegible] sacerdoti offerens illud quod dico
tibi saliret et illud evangelium In principio
erat verbum legeret in aure socii mei me
[illegible] non audiente protinus fugabitur ab ipso de-
mo. Intelligens autem sacerdos versutiam
demonis alteri illud evangelium legit et
cum dixisset verbum caro factum est statim
demones exclamaverunt et sic ambo
liberati sunt. Item narratur diabolum
cuidam sancto homini esse quoddam verbum
evangelii valde tremebundum demonibus.
Qui interrogate quod esset illud verbum noluit
dicere. Vir autem cum referret in medio
plures auctoritates diabolus respondit ad singula
non esse illud. Tandem cum esset interrogatus
an esset illud verbum caro factum est nichil
respondit sed cum clamore disparuit. Item
cuidam abbati apparuit diabolus in ~~[illegible]~~ forma
mulieris [illegible] cum ad [illegible]
tum cum soli essent in quodam [illegible]
advertens abbas malicia signavit se di-
cens verbum caro factum est et habitavit
in nobis et [illegible] demon cum magno
strepitu disparuit. Item legitur de quodam
monacho qui cum audiret illud legere
evangelium In principio erat verbum

et perfecto usque ad illud verbum cum factum est
non genu flecteret neque aliqua reuerencia
faceret dyabolus ei alapam dedit dicens
quater me verbum caro factum est nisi reueren-
tem genu flecte cum audirem lege verbum
caro factum est

Secundum e... Augustinus
vii° li° confessionum dicit se in
libris platonicorum legisse in principio erat
verbum et partem magnam huius evangelii
In principio erat verbum et si non eisdem
verbis ut apparet in libro prenotato et
etiam hic infra et dicit quod hec
dicat in illis libris in simplicibus racio-
nibus persuaderi ut narrat etiam ... x° de ci-
uitate dei de quodam platonico qui dicebat prin-
cipium huius evangelii aureis litteris esse
scribendum et per omnes ecclesias in locis
eminentissimis proponendum et licet plato-
nici diuinarum personarum emanacionem et alia fidei
nostre misteria que in libro evangelii con-
tinentur non cognouerint secundum aliquem intel-
lectum in eis habere potuerunt et plato
in multis ... idem plato vel sapientie ...
theologiam unde beatus Augustinus dicit eum
in pluribus non hominem non humana sapiencia
sed diuinam induxit ad hoc auctoritatem tulii
in epistola ad dioscorum Nec mirum cum veritas
diuina non solum per sanctos sed etiam per malos
homines immo etiam per ora inimicorum pluries
legatur enunciata fuisse vel etiam probabile
est quod plato descendens in egiptum hec di-
dicit a Jeremia propheta ut dicit Augustinus li°
de doctrina christiana c. 2a allegans ambrosium et
licet hoc beatus Augustinus retractauerit quia
Jeremias longe fuit ante tempora platonis
possibile tamen est platonem libros prophetarum
legisse quia magistrissima semper inda-
gator veritatis et quia theologia nostra
est dea veritatis et ... non mirum

si ipsa in se veritates principales doctrine
et profunditates rerum naturalium complectatur unde
comperimus sacre scripture dominum fidem nostram
conuincere nos de rerum naturis ...
competencia ergo breuiter tangere qualiter verba
evangelii sunt consona philosophorum dictis et ut plu-
rimus placeat ponemus hic textum

In principio erat verbum et verbum erat
apud deum et deus erat verbum
hoc erat in principio apud deum omnia
per ipsum facta sunt et sine ipso factum
est nichil. Quod factum est in ipso vita erat
lux hominum et lux in tenebris lucet et te-
nebre eam non comprehenderunt. Omnis anima
et etiam hominis anima communiter testimonium
perhibeat de lumine tamen non est ipse lumen
sed verbum dei deus est verum lumen
quod illuminat omnem hominem venientem
in hunc mundum. In mundo erat et mundus
per ipsum factus est et mundus eum non cog-
nouit. Deus verbum non est ex carne nec ex
sanguine nec est ex voluntate carnis nec
ex voluntate viri sed ex deo natus est. Con-
siderandum autem qualiter quod tam in diuinis
quam in naturalibus quam etiam artificialibus sic scilicet
consentire productum ab aliquo terminus
est ab isto. Item productum ab aliquo est
verbum illius. D. et ennarrans illud a quo
procedit verbum etiam dici solet omnis
creata res et significata per verbum sicut in
luc. 1. Non erit impossibile apud deum omne
verbum. Item productum est in producente
sicut filius et ... in qua et a qua
producitur ipsum productum et hoc
est dicit In principio erat verbum vel lo-
gos secundum litteram grecam quod idem est quod
... omne procedens ab aliquo dicitur
... Item semper principium
deus est sine principio ut pater habet esse

[illegible]tum ab ipso per ipsum et in ipso sunt quam in ipso
dicatur Verbo deorum dux locutus est et
filia polita in scriptura Et hoc verum erat
erat apud deum sicud ymago vel est ad
artificem per modum exemplaris ad quod
respiciens operatur Rursus quamvis in causis
et productum sic inter personam producentem
in divinis tamen est equale omnino
nam forma artificis equalis sicud filius
a patre aliud quam in persona non aliud in
natura ymo etiam in aliis et licet pro
ductum sit inequale et aliud in natura
archa enim in mente artificis non est archa
sed est vita et conceptio actualis ipsius ar
tificis quia artifex est principium archa sunt
que convertitur ait si non esset materia idem
esset similiter in arca et in corpore seu
extra archam et hoc est quod dicitur Deus
erat verbum amplius productum fit perfectius
a producente quod intelligentia [illegible] in ipso
sicud fuit a principio antequam fieret extra ipsum
corrumpatur Et hoc est quod sequitur Hoc
erat in principio apud deum sicud archa
apud artificem ipsi vero [illegible] verbum in
quantum producens operatur omnia per ipsum
producta enim sunt sicud verbum mentis sive ars
in mente artificis est illud per quod facit
artifex omnia per ipsum facta sunt et sine ipso
factum est nichil per ipsum productum in pro
ducente semper est vita sicud archa in
mente non est facta sed est ars ipsa vita et
conceptus intellectus ipsius artificis quod est
vita et hoc est quod sequitur Quod fac
tum est in ipso vita erat Rursus ver
bum [illegible] id est ratio precedens quod perfectum
est hominis est enim homo ad hoc et
homo est communis ante omnia verbum [illegible]
Verbum non solum vita et lux hominum
est sicud enim omne in vita vita est sic vita

intus lux et intelligentie est Item 2m au
gustinum et plotinum vel corpus certa
veritatis sunt non suscipiunt in nobis nisi
ab exteriori lumine irradiatur Et hoc est quod
dicitur et vita erat lux hominum Amplius
anima in regione intellectuali homo tenet
infimum gradum sicud in incorporalibus
ut dicit Commentator hinc est quod noster
intellectus in comparatione lucis eterne
quedam umbra est et hoc est quod dicitur
et lux in tenebris lucet Quamvis autem
suprema comprehendant infima et omne
quod inferius est Infima tamen non com
prehendunt superiora quia eis subditur et te
nebre eam non comprehenderunt Item omnis
effectus dependens a causa superiori et
inesse quantum est in se supra umbram
nisi et vult causa est lux sine effectus
principium sive principatus Hec est lux
que in tenebris lucet sed est effectus nunquam
attingit perfectionem cause et hoc est tenebre
eam non comprehenderunt Item lux divina
lucet in tenebris id est in speciebus a fantasia
acceptis sed ex tali illustratione specie
rum nequaquam lux ista comprehenditur
nec obiectum cognitum et hoc est quod dicitur
et lux in tenebris lucet et tenebre
eam non comprehenderunt Item lux divina
lucet adhuc aut quamvis intellectus
in comparatione lucis sit tenebre sic est
tamen quedam lux illam primam lucem
participans et remanens circa statum per
ut dicitur in de causis et intelligentia de
deo ac per hoc intelligimus intellectum
hominis sive hominem est testem lucis prime
ut potest illuminari ab ista omne enim illu
minatum inquantum huiusmodi testatur lucem
esse et sic intellectus tamquam missus a luce
non tamen est ipsa lux Et hoc est quod
sequitur [illegible] plenus et hominis

anima quoniam testimonium perhibeat de lu
mine nec ipsa est lumine Amplius quia
omnes non participant lumen de se tenebrae
sunt aut illud quod est lux per essentiam
est vera lux vel verum lumen a quo omnia
recipiunt influentiam luminis sed non eade
mus quia quidem illuminant lumine ipsi
esse alia luce vite alia lumine intelli
ut supra expositum est et hoc est quod
sequitur sed verbum dei deus est lumen
verum quod illuminat omnem hominem veni
entem in hunc mundum Amplius quia mundus
factus est a deo et ubi effectus a sua
causa et ipse deus sit in mundo sicut ipsa
causa fulget in suo effectu quia tamen mundus
non cognovit eum nullus effectus de ea
potest sic causa et hoc est quod dicit in
mundo erat et mundus eum non cognovit
postremum quia verbum vel vero sine ar
genita ab artifice non nascitur carnaliter
quia non ex materia carnali sed intellectua
li prius ad mo procedit sicud a suo princi
pio ut dictum est et hoc est quod sequitur
et deus erat verbum non generatione usque
ad finem

~~Verbum caro factum~~
~~est et habitavit in nobis~~

Jo. 3 Cum triplex est generatio verbi una
eternalis qua a patre eternaliter genitus
est sine matre Alia temporalis qua ex matre
natus est sine patre Tercia spiritualis
qua nascitur in mente spirituali ex matre
simul et ex patre prima est mirabilis
per superemi candoris celsitudinem Ysa 53
Generationem eius quis enarrabit Se
cunda est memorabilis per divini amoris
magnitudinem unde ad Phil 2 propter nimiam
caritatem suam qua dilexit nos deus
pater misit filium suum 3 Jo. 1 ...

nostrum dignus ut solvam corrigiam cal
ciamenti eius Tercia est summe delectabilis
propter saporis dulcedinem Sap 12 O quam bonus
et suavis est spiritus tuus in nobis et hec
triplex nativitas in verbis premissis denot
prima in eo quod dicit verbum ad huius pro
fessionem describit quod in eodem evangelio pre
mittit In principio erat verbum Secunda
innuit in eo quod additur verbum caro fac
tum est pro quo describit ad hec quod in
prima missa dicitur natus est nobis hoc
salvator secundum carnem Tercia notatur
in eo quod subditur et habitavit in nobis ad
cuius predicationem describit quod in evan
gelio secunde misse dicitur Transeamus usque beth
leem et videamus hoc verbum quod factum
[illegible] et ostendit nobis Sed de qualibet
[illegible] veritatem loqui vereor De
prima quidem quia ad innuendum tanti [illegible]
renuntiata veritas De 2a quia ad solvendum
tanti sacramenti nodulum ut indignus de
fero De tercia vero quia ad insinuendum
secretam archane misterie incepti me
conpio non enim tam a malis dulcedo sapi
tur nisi ab expertis 2m bernardum Recurrendum
ad ipsum verbum ore patris paternaliter
effusum et hodie ex utero matris ineffa
biliter effusum orandum enim hac sanctissi
sima conferat luminis illustratione clar
escere digne tamen ipsius presentes patribus virgi
nis meri ac te ut nequaquam ac ne ut dat tam
incomprehensibili ineffabili et archane
verba aliqua valeam parare ad sua laude
et nostrum profectum

In principio erat verbum Jo 1 ...
in actibus ponens nidum suum Job
39 velud aquila grandis magnarum
alarum plena plumis et varietate longo
membris venit ad libanum et tulit
medullam cedri summum Ezechiel eius avulsit

et dispertauit in terram seminaret. Gra-
cia ergo verba impletum est in ipso pro-
clamanti verbum eternum in corde dei patris fran-
ctus et humanitatem portando et procedentem
euis eum intellectum manifestaui verbum reuel-
lauit ipsum dilatando in terra seminare
que recipiat fertilis et in sanctam produxit
que fertilis est quanto est statura nec
verbi dispertauit et manifestauit. In prin-
cipio erat verbum. In quibus verbis creatura
menarrabilem generacionem verbi creaturam
uniuersaliter primum et essencie diuine fecunditas
naturalis ubi in principio secundum est acti generacionis
durabilitas eternalis, erat, tercio est
unius generacionis processus personalis ubi verbum.
Primum igitur naturalis fecunditas diuine
essencie notatur. In principio quod enim pre-
cedens quod est principium omnis generacionis
et uniuersaliter omnis emanacionis in celo
et in terra, tale autem principium est diuina
essencia ut est in patre que est secundum
principiare omnem emanacionem tam di-
uinarum personarum quam eciam creaturarum
bene conueniter sumo huius principium no-
mine describitur de fecunditate originali
de diuinarum personarum emanacionem dicatur
hic. In principio erat verbum de fecundi-
tate vero principiandi creaturas produc-
cionem dicit Gen. i. In principio creauit
deus celum et terram. Ita quidem est prin-
cipium in quo erat verbum et in quo
creata sunt omnia uno namque et eodem
verbo deus dixit se et omnem creaturam
iuxta illud Job. Semel locutus est deus
duo hec audiui duo quidem personarum
emanacionem et mundi creacionem in

Job 33. Semel loquitur deus loquitur
enim filium generando qui est verbum et crea-
turas in eodem verbo creauit propter
quod et facta sunt propter quod diuine di-
spensacionis ordinatum est ut primus et ultimus
liber sacre scripture in principio [struck] in-
cip dixerit, nam inter omnes scripturas
canonis moyses fuit primus et iohannes
ultimus et prima quod liber moysi est
de emanacione creaturarum ultimus vero
scilicet iohannis incipit ab emana-
cione personarum et hoc congruum fuit secundum
ordinem scripture ut a creatura man-
ducemur ad diuina. Sed obmittens de crea-
turarum emanacione dicamus de verbi
generacione. Ad cuius euidenciam est sciendum
quod in istis inferioribus est considerare tria
ad naturalem generacionem naturalem concurrencia
scilicet generans et forma qua generat
et subiectum de quo generat et cui formam suam
imprimit et enim vera [struck] generacio quo
agens est acta secundum formam qua agit et hanc
imprimendo eius formam in subiecto et per
hoc producendo verisile in natura et forma
verbi gracia ignis generans agit per formam suam
in materiam et subiectum puta lignum
cui imprimit naturam suam scilicet formam ignis.
Sic in diuinis est considerare unum quod est
generans puta pater patris ingenita qui
totum generans est. Item est informa
qua generat puta diuina essencia magni-
tum est intelligere quoddam secundum essencialem se-
cundum actum intellectiuum per hoc
enim generans secundum suam formam est secundum
actiue assimilat sibi secundum formam produc-
dum et formam suam illi communicando

Item est et filius de quo generat pura intel-
lectus qui est ipsa divina essentia quam intelligit
intellectum quem sic est secundum passive eo
quod ipse passive in deo accipitur cum ipse
generans conformat sua imprimit cum [illegible]
ducendo ut de quo quasi de personali [illegible]
ipse intellectus pater sine passione in-
quantum huius dicitur Item vacatione ulterius in
scriptura ut in psalmo Ex utero ante luciferum
cum genui te Ubi innuit tria predicta na
generans et forma qua generat [illegible] in
eo quod dicitur Ego [illegible] deus pater genui
filium forma secundum [illegible] divine subiectum
vero de quo generat notatur cum dicitur
ex utero in tali enim utero dicit sapientia
genita se concepta esse prius nec dum erant
abyssi et ego iam concepta eram nec
dicit ista conceptio a generatione divina
nisi secundum rationem propter quod secundum
quod omnia ista se generant et concipere pare-
re et parturire in deo omnia sunt idem sed nomi-
natur sunt diversa quia tamen aliquid ad
perfectionem ipsorum sive eorum significatum impor-
tat preter defectum eorum annexum
ideo scriptura divina sensibilis utitur vocabulis
ad significandum perfectionem divine generationis
Dicitur enim generatio quia habet per-
fectum esse secundum formam in intellectu patris
[illegible] Unde est illud psalmo Dominus dixit ad
me filius meus es tu ego hodie genui
te Conceptio vero dicitur quia virtute for-
me qua agit formatur in intellectu Unde
est illud iam dictum et ego iam concepta
eram Partus autem dicitur filius quia dicitur a pariendo
Unde in corporalibus generatio dicitur
productio alterius in utero partus vero
ex utero Et hoc est illud [illegible]

ego qui alios parere faciam ipse non pariam dicit
dominus deus Partus est inter generationem
in utero et partum ex utero Et quidam
medius ad parturiendum in quo nuntiatur
[illegible] ut est id proverbiorum 8 Antequam omnes
colles [illegible] ego parturiebar et
huius quod omnis scriptura utitur pro eodem
in divinis quantum ad illud quod perfectionis
importat utrumque hec convertendo ad
nostram eruditionem modum dicendum
[illegible] qua ex emanatione verbi emanavit
anima rationalis primo omnium creaturarum
ut dictum est Dicit passive ex fidelis
anima gignit in filium dei [illegible]
quantum ad omnia predicta tria in quantum de
generatione est generans ipsa totaliter
[illegible] cum [illegible] trinitas sunt in [illegible]
[illegible] Item ipse est pater
nobis qui possedit fecit et creavit te Ubi
[illegible] possedit refertur ad filium qui pos-
sedit naturam nostram [illegible]
hic tamen magis nobis convenit licet
refertur ad patrem cui originaliter omnis
facta attribuuntur Unde dicit ipse filius
Io viii A me ipso facio nihil sed hic
creavit refertur ad spiritum sanctum Iudith
16 Emisisti spiritum tuum et creata sunt
psalmo Emitte spiritum tuum et creabuntur To-
ta ergo eternitas est generans in anima
forma qua generat est gratia qua anima
ad similitudinem dei creatur forte et sic in
quantum ad ei divina natura quantum [illegible]
[illegible] et [illegible] permissa donavit
nobis deus ut per hec efficiamur divine
nature consortes et sic hec [illegible]
quod [illegible] voluntate [illegible] genuit

nos verbo veritatis .i. gratiam unum
Unde plenum est gratia et veritate .i. quia
deus trinitas generat hac verbo hos gratia
per gratiam et veritatem que duo unum sunt
in verbo sed in nobis distinguntur quia gratia
attendit penes informacionem affectu
vero penes illuminacionem intellectus et
secundum utramque efficimur filii dei Intel
lectum vero de quo deus trinitas gratia
et sua forma sua imprimit esse mentis .i.
capax amore quia anima nostra nichil melius
habet quam quod capax dei est et in nam
cius esse particeps esse potest secundum gratiam
anima enim aug. 12 de tri. hec mens que
est secunda passiue recipit impressionem
forme ipsius excellentissime trinitatis imagi
nem velud in vitro deus trinitas ymagi
nem suam dilatat imprimit et sic fecun
dat eam ut ipsius homo dei filius nosatur
Anima enim mens expressa sui creatione
habeat quod sit ad ymaginem nisi tamen actu in
per gratiam sui secundum efficitur filius dei
Unde ii. ad cor. 3. transformamur in eandem
ymaginem .s. trinitatis a claritate in cla
ritatem secundum gratiam tamquam a spiritu .i.
principali infusione et operacione trinitatis
que tota est unus deus veritas enim
ymaginis infusione representatur in claritate
naturali trium .s. memorie intelligentie et amoris
nisi magis clarificetur et perficiat habitu
virtutis sicut videmus in corporalibus ma
gis proprie et perfecte dicitur ymago depic
tura conveniens coloribus inducta quam
protractio sola liniamentorum et hoc est quod
dicit apostolus gal. iiii. Quoniam vero estis filii
dei misit deus filium suum spiritum filii sui
in corda vestra ubi hec illacio .s. apostoli
est ab effectu ad causam huius enim effectus
quod sumus filii dei causa est quia misit deus
spiritum filii sui in corda nostra ubi innuitur
operacio totalis trinitatis esse patet igitur
aut huius gratiae seu fecundatio habet
fieri secundum quod diuina gratia descri
bitur ministrat sub typica similitudine le
gimus enim diuina gratia in corde per
eructabit cor meum verbum bonum item
quod ex ore altissimi pro
dii item ex utero patris hec utero ante
luciferum genui te per que tria intelli
git possumus vires mentis per cor memo
riam per os intelligenciam et per utero vo
luntatem et hec tria a tota trinitate
suauiter fecundatur Cor memorie fecundat
sua diuina spiritualitate que ita imprimit
memorie ut de nulla re alia valeat de
lectabiliter cogitare Unde hugo in
de laude caritatis Ad te me conuerto dul
cis amor ihesu in quocumque tu es quod
agit si quis quesierit quicquid in corde gerit
tua memoria non recedis si quid tractat de te
cogitat si quando loquitur de te loquitur
et de te loqui desiderat Et hoc non
solum pro commissis domine que ei contulit
ipsa beata trinitas a tali anima expetit pri
us filii dei cor tuum os intellige fecundat
sapientie claritate sapie 6. Clara est
que numquam marcescit sapiencia gratia infor
mat intelligenciam ut non nisi de eius
liceat speculari et ad eam totam vitam
suam ordinare quia ut dicit Gregorius

Sapiencia illa clara est non que in verbis volat sed que in virtutibus constat. Et idem alibi: Prima virtus et sapiencia est que vita laudabilis et apud deum pura mens pro qua puri [illegible] iungunt. Ad hanc sapienciam inhians anhelabat illa felix anima de qua prov. [illegible] Inspiciant [illegible] sapienciam eternam veris voluntatis fecundat divini amoris suavitate contra me [illegible] oriat voluntate ut nichil valeat amare nisi deum. Unde Rabanus in quodam sermone secundum dulcedinem dei in amoris gustancius perfecte de temporali dulcedine non curabis. Hoc amore [illegible] magis fecundatam clamat: O amor qui semper ardes et numquam extingueris exaudi me de ista uteri fecunditate. [illegible] ysa. xxvi. Secundo [illegible] formatur tunc [illegible] ergo sum. Talis enim mens [illegible] divinus [illegible] que per ysa. [illegible] Tercio [illegible] totam divino officio et servicio subiugavit. Cuius voluntas amore divino formatur [illegible] magis extra transformamur in eo quo amor est [illegible] si sanctus [illegible]. Unde signat propheta dicit ex utero et non dicit in utero. De tali anima sine [illegible] verbum divinum in mente gratulando et gaudet tota trinitas illud quod pater dixit filio: Hic est filius meus dilectus.

Quartum principale in quo innuitur actus generacionis durabilitas eternal(is). Divina enim generacio non transit [illegible] sicut illa generacio temporalis sed semper est in principio. Unde verbum divinum semper natum est et semper nascitur et semper nascetur. Et hoc designatur in verbo dicit quod

est plenum imperfectum quod [illegible] Anime [illegible] Ex quo trahitur documentum morale quod homini bono non debet sufficere cum semel esse genitum filium dei sed semper debet generari et regenerari in novitate secundum illud Eph. iiii. Renovamini spiritu mentis vestre. Ita quod [illegible] in ista vita [illegible] debeat semper in gracia proficere. Velut iuxta illud Ps. [illegible] et inde [illegible] querere pro labore temporali [illegible] datur premium eternum quia [illegible] in eterno vivere semper deo magis ac magis servire [illegible] et hoc est quod dicitur [illegible] mandata eciam [illegible] per graciam [illegible] contemplacionis [illegible] mandata per graciam in vita eciam conservabit per gloriam ut patet per beatum [illegible] in sine nomine [illegible] enim vere et perfecte generamur in filios dei ut possideamus eternalem hereditatem patris. Gal. iiii. Si autem filius et heres. Heres autem ab hereditate dictus est et talis efficitur verus filius. Jo. viii. Filius manet in domo in eternum.

Sequitur secundum principale scilicet verbum in quo innuitur ipsius geniti proprietas personalis quod nomen sibi proprie convenit. Unde beatus Aug. de tri. [illegible] Ergo verbum quo filius et ergo filius quo verbum. Convenientissime [illegible] hic dicitur verbum quam filius. Sed quantum ad [illegible] magis congrue hic dicit verbum quam filius tamen ad significandum divini amoris dulcedinem qua hic ad nos filios suos [illegible] verbum [illegible] magis

iiii° dicit Est cum amore notitia dei
aut non solum nos noscat sed et amat
nos. Ipse enim pater amat vos unde ipse
pater loquitur ad animam fidelem Iere 31
In caritate perpetua dilexi te ideo attraxi
te attrahit enim deus trinitas sibi tri-
bum animam ad suam ymaginem et dul-
citer imprimendo et in cor suum filium ge-
nerando ad quod invitat nos ipsa trini-
tas Eccl 24 Transite ad me omnes qui
concupiscitis me etc. ad hanc quam fidu-
cia nos filii ad talem patrem suspiremus
ad illam incomprehensibilem trinitatem ut
nam reficiat et perficiat deficientem tri-
tatem. Clamantes cum beato Bernhardo
in sermone 14 O veritas caritas eter-
nitas o beata et beatissima trinitas ad
te mea misera misera trinitas miserabiliter
suspirat quia a te misere exulat. Quid
aliter etc. a se sine te miserabiliter exulat
o alme trinitas quare tristis es anima mea
et quare conturbas me Spera in deo quoniam
adhuc confitebor illi cum a memoria est
timor erroris recessit o vera sanitas
plena suavitas eterna securitas Redde
singula singulis et subdit primum illud
veritas deus secundum caritas deus tercium
summa potestas deus Hec recapitulat hierem
incomprehensibilem unitate par est imper-
turbabile enim memoria fonte indeparente
eternaliter inhabitare est et sic perficiet
in nobis ymaginem sanctissime trinitatis qui
deus erit omnia in omnibus Quod nobis
prestare dignetur christus ihesus qui est
in secula seculorum benedictus

Alter sermo secundus

Erant ioseph et maria
mater ihesu mirantes
super hiis que dicebantur de illo Dicit
doctor Augustinus Transfiguracionum rerum
notitia quotiens in memoria venerit to-
tiens renovat in mentem mirabilium Et
inde est quod parentes ihesu saepe erant mira-
tes ut hic dicitur Habet autem presens ewange-
lium quatuor partes principales in quarum prima
ponitur paratus christi ad manus In secundo
describitur simeonis benedictio et futurorum
revelatio ibi et benedixit In tertia ponitur
Anne de christo prophetica locutio ibi Et erat
Anna prophetissa In quarta ponitur ipsius
christi sub lege humilis subiectio ibi Et ut perfe-
cerunt Dicit ergo in prima parte Erat ma-
ria et ioseph pater eius putativus et ma-
ter eius mirantes Circa illam partem
dubitatur in quatuor primo quo ioseph dicitur
pater christi cum tamen eum non genuit Dico
quod dicebatur pater eius propter tria dicitur enim
propter hominum opinionem nam secundum Bedam sic
quod ab omnibus estimatus propter famam marie
conservandam nec christus diffitebatur Cum
enim mater sua dixit ego et pater tuus que-
bamus te luce 2° Unde dictus est pater
eius putativus unde dicitur luce iiii° Pu-
tabatur filius ioseph Secundo propter eius nu-
tritionem quia secundum Augustinus sic appellabatur
ioseph scilicet pater ihesu quia nutritius eius
fuit Tertio propter coniugalem desponsationem
sive marie virginis matris ihesu Unde secundum
Augustinum Multo convenientius ioseph dicitur
pater christi ex eo quod ioseph fuit vir matris
sue quasi sit aliunde adoptatus Secundo
queritur quo maria dicitur mater christi.

cum ipsa eum genuerat per miraculum
sicut etiam que non dicitur filia ade sed de
eo assumpta. Unde secundum ysidorum 12 ethi-
mologiarum mater dicitur eo quod ex ea fit aliquid
et inde mater quasi materia unde ista vere
dicitur mater alicuius que ipsum concepit et ge-
nuit de sua substantia et natura. Ideo beata virgo
vera mater christi quia de purissimo sanguine
eius christus factus est. Gal. 4 misit
deus filium suum natum ex muliere fac-
tum sub lege. Sed si corpus fuisset formatum
de digito beate virginis aut de alia parte
ut etiam de adam tunc non esset mater
eius sed non fuit sic. Immo formatus fuit ex
eius utero et ex illa materia ex qua alii
filii formantur scilicet ex castissimis sanguinibus vir-
ginis. Unde miraculum fortitudinis huius
mutavit rationem matris. Unde aut virtus
formativa aut de semine patris aut virtute
dei nichil ad matrem pertinet quam nil
plus est mater si formetur a natura quam si per
miraculum. non enim minus tota pertinet ad
ollam formatam de terra virtute dei quam
si est formata per manus figuli. Est enim
beata virgo vera mater christi quia per mira-
culum conceptionis et nativitatis christi nichil
diminutum est ex parte matris quod pertinet
ad rationem vere maternitatis et hoc contra
valentinum et manicheum et nestorium et plu-
res alios hereticos. Et notandum quod licet
christus solam carnem de virgine assumpsit
ipsa non tamen fuit mater hominis sed et mater
dei. Sicut enim aliqua communicatio alicuius
persone illud quod dicitur de natura dicitur
etiam de persona. Sed natura humana cuius mater
erat beata virgo conveniebat persone divine
ergo beata virgo istius persone mater erat. Tertio
queritur circa hoc quod erat miratio vi-

fuerit illa miratio ... et miratio pre-
sumat ex ignorantia ut patet primo methaphisice
Sed beata virgo sciebat ipsum puerum esse
deum ex promissis Joseph et hoc audierat
ab angelo Math. 1 ideo non debuerit mirari.
Unde quod non admirabatur tanquam ignorantes
ipsum esse deum sed quia multa puero na-
tivitatis sue edocti non erant de omnibus que
circa ipsum agenda erant et ideo mirabantur
novitates illas nondum causam intelli-
gentes et rei eventum scire nescientes vel
mirabantur quod ipse sic aliis innotuerat quem
se putabant solos scire ... et enim amo-
nitas ... recte quod gerebatur unde pu-
blica fama erat quod puer esset filius joseph.
De hoc forte mirabatur quod deus aliis
innotescebat quod illis secretum habere statuerat
vel mirabantur quia sic cito notificatus fuerat
mundo scilicet pastoribus regibus et ancus symeoni
et aliis devotis fidelibus vel mirabantur
ex ampliori notitia divina quia ipsi ...
sua excellentia quanto amplius mentem
in admirationem suspendunt. Ysa. 16 mira-
bitur et dilatabitur cor tuum quando conversa
fuerit ad te multitudo maris fortitudo
gentium venerit tibi. Anima enim cor animatur
in cognoscendo magna magis animatur.
Cum ergo beata virgo et joseph vide-
bant cottidie opera dei divinitatis christi mi-
rabantur. Quarto dubitatur circa hoc quod
dicitur quod mirabatur de hiis que dicebantur
de illo puero scilicet ihesu que magis sunt ista
Unde si in origine Gregorius in omelia in una ista
que de ortu ihesu dicta sunt ... fuerunt deos
et tunc singula scire poterant digna esse
mira. Sed mirabatur virgo de hiis que
audierat in annunciatione ab elizabeth

in salutacione et de eius exultacione. Item mirabatur ipsa et Joseph de angelorum exultacione nato Christo. Item de eius novitatem de adventu pastorum et de reverencia angelorum magorum et de laude Simeonis que omnia fuerunt admiracione digna. Et nota quod plus dicendum fuit quod Maria conservabat omnia verba hec conferens ea in corde suo. Nunc vero dicitur quod mirabantur de hiis que dicebantur de illo. Ex conservacione videlicet noticia et admiracione autem dicitur oritur reverencia. Beata ergo virgo habuit profunditatem Christi veram intelligenciam quia ea conservabat et summam ad ea habuit reverenciam quod patet in annunciacione cum dixit Ecce ancilla domini. Quantam autem reverenciam habuerit patet cum invento filio dixit Luce 2 Fili quid fecisti nobis sic. Item cum ministris in nupciis dixit Quodcumque dixerit vobis facite.

Et benedixit illis Simeon et dixit ad Mariam matrem eius Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in Israel et in signum cui contradicetur et tuam ipsius animam pertransibit gladius ut revelentur ex multis cordibus cogitaciones.

Sequitur 2a pars in qua describitur Simeonis benediccio et futurorum revelacio et habet duas partes. In prima parte ponitur Simeonis benediccio cum dicitur Et benedixit illis Simeon scilicet Christo Marie et Joseph. Notandum autem quod ille sanctus Simeon venit in spiritu in templum cum puerum portarent in templum et ex amore pueri quem gestabat in ulnis benedixit parentibus sicut illa mulier que dixit Luce 11 Beatus venter qui te portavit et ubera que suxisti. Et benedixit matrem propter filium sicut consueverunt plures benedicere filios propter parentes Thob. 9 Benedictus sit tibi fili mi quia boni et optimi hominis filius es. Et dicitur quod gracia est acceptanda ista benediccio que dabatur a sene iusto venerande auctoritatis. Quamdiu enim sunt benedicciones talium sicut et eorum maledicciones sunt timende. Nam cum maledixerat pueris Heliseus [illegible] de silva duo ursi egressi devoraverunt [illegible] ut legitur 4 Regum 2. Sed diceret aliquis nam cum apostolus dicit Hebr. 7o sine ulla contradiccione quod minus est a maiori benedicitur et cum Simeon non fuerit maior quam Christus vel Maria videtur quod ille non debuit benedicere. Ad quod dicendum quod non est inconveniens aliquam personam esse minorem aliquo merito et maiorem esse officio. Unde maior officio minor merito potest dare benediccionem secundum meritum maiori et minori secundum officium. Et licet sic beata virgo fuit maior Simeone merito fuit tamen minor officio sexu et etate. Vel aliter quia benediccionis illius forma non habemus expressam possumus tamen dicere quod duplex est benediccio una creacionis vel gracie donacionis alia laudacionis sive glorificacionis. Primo deus benedixit creaturam et benedicendo creaturam in ea illud per quod benedicit scilicet esse vel graciam accionem vel talem efficaciam quo casu minister ecclesie benedicit aquam et salem et similia. Secunda benediccione laudis et graciarum accionis deus a creatura benedicitur sicut Dan. 3 Benedicite omnia opera domini domino. Et tali benediccione benedixit forte Simeon et parentibus. Notandum autem quod Simeon ante

prophetizavit premisit benedictionem tum ad
confirmacionem tum ad exortacionem tum ad co-
mendacionem ne passio predicenda turbet
ne terreat ne credat aliqua progenitorum
parentum esse in causa et ideo benedixit vel
significavit quia in eo implete sunt benedic-
tiones patrum prophete que etiam tam ab angelo quam
elizabeth dicta sunt benedicta Describitur
simeonis prophetia sive futurorum revelatio
vel dicitur et dixit ad mariam quam quia in io-
seph prius similitudo erat quia eius nutri-
tor ideo non est nominatus quem benediceret
Maria vero quia vera mater eius erat
ad eam sermonem suum vertit revelando ei occulto-
rum presagia dicitur ecce vel audite consequens
simeonis adequatur in gradu prophetie cum Iohanne
baptista ideo quod ceteris dicitur esse presen-
tem quem alii predixerunt futurum dicitur
Ecce positus est hic in ruinam hec prophetia
continet verba que de christo prophete predixerant
ac propter hoc simeon ostendit eum esse christum
prophete enim inter alia specialiter dixerant
tria quod ipse deberet nos a peccatis liberare
unde unus eorum dixit Veniet dominus
et proiciet in profundum maris omnia pec-
cata nostra Michee vii Item quod debet esse
dicionem bonorum et malorum sustinere unde unus
eorum propheta dicit Ier. i. 8 Venite cogitemus
contra ipsum Item quod deberet se pro nobis dare
in mortem unde de morte sua multa dicta
sunt Isa. 53 et ysa 12 c. et in multis locis
aliis Et secundum hoc illa prophetia habet tres
partes quia primo dicitur de eorum dele-
tione secundo de condicione ibi et in si-
gnum cui contradicetur tercio de eius pas-
sione ibi et tuam ipsius animam pertransibit
gladius dicit ergo positus est hic i. sta-

tutus vel preordinatus est a deo hic in-
fans iste in ruinam vitiorum et in resurrectio-
nem virtutum meliorum Christus enim primo omnium quantum
in se est in istis i. in istis peccatis avedicavit
Nam ex quo Christus destruxit regnum peccati propter
quod dicitur positus in ruinam ruit enim super-
bia eius humilitate ruit avaricia in eius
paupertate ruit luxuria in eius castitate
invidia in eius benignitate ruit gula
in eius sobrietate ruit ira in eius pa-
ciencia ruit accidia in eius labore et
vigilia Sic Christus instituendo regnum vir-
tutum destruxit regnum vitiorum Aliter
potest exponi hec litera ut sic dicatur quod iste
puer positus in ruinam malorum hominum sive
infidelium tam iudeorum quam hereticorum
quia in ipsum impegerunt tanquam in lapi-
dem offensionis et petram scandali cor-
ruerunt ut dicitur Petri 2 Et in resurrectionem
bonorum qui ipsum receperunt per fidem Io.
i. Sic autem exponendo aliter est positus in
ruinam aliter in resurrectionem quia in rui-
nam fuit secundum occasionaliter sed in resurrectio-
nem causaliter Deus autem nemini est causa ruine
licet possit esse occasio nequiter data
sed accepta est tamen causa pene subsequentis
quando Christo operante ruit sinagoga iudeorum
et cessavit ritus eorum et sacrificium et in orbem
terrarum sunt dispersi Fuerunt etiam heretici
in predicatione Christi sicut pharisei ad lumen
caligantes et qui credere non curaverunt ruunt
in dampnacionem eternam Et non hoc dicitur
positus in ruinam vel ipsum in nos dicit
ordinem et secundum assentionem importat
quoniam non sequitur in luce licet oculos de-
biles turbet lux tamen est sic Christus semper
salvator est licet quamvis plurimi per eum
ruunt vel in scandalum occasionaliter

vel in pena consequitur et hoc non est ex vicio christi sed istorum stulticia sicut intentio eius est semper salvare sicut officium lucis semper lucere et licet lux lucendo sit bona sanis oculis infirmis tamen satis incommoda / nec tamen hoc est ex vicio lucis sed oculorum. Sic in proposito secundum expositionem christus taliter est positus tam in ruinam scilicet viciorum quam in resurrectionem virtutum et utramque expositionem tangit Ieronimus in omelia. Vel etiam potest dici quod ideo dicitur christus positus esse in ruinam multorum et aliorum qui in mundo propter christum persecuciones paciuntur et in resurrectionem sanctorum de quibus legitur quod multa corpora sanctorum surrexerunt cum eo et venerunt in sanctam civitatem Math. 27. Beda nota quod secundum primam expositionem et istam tamen convenienter intelligere ut non sic alios atque alios personas christus veniret in ruinam et in resurrectionem sed eisdem atque eisdem quibus fuit ruina et resurrectio. Nam cum secundum Cirillum cum sibi huius efficitur lascivus castus avarus misericors et sic de aliis. Tunc in eadem persona est ruina viciorum et resurrectio virtutum. Sic eciam qui pro christo sustinet ruinam in mundo resurget cum eo in premio. Deinde cum dicit Et in signum cui contradicetur / hic probat de tercia condicione scilicet quod iudei et heretici et alii infideles et perversi ei contradicere debebant et quod adeo positus fuit hic in mundo tamquam signum ad sagittam ut quilibet quasi pro libito in eum iaculum mitteret dicit ergo Et in signum scilicet positus est / cui scilicet signo contradicetur ab infidelibus. Ubi notandum in singulis quod in omnibus que de christo narrantur a fidelibus contradictionem passus est ab incredulis et quidem de eo dicimus quod est verus deus cui contradixit Arrius. Item est alia

a patre in persona cui contradixit Sabellius. Etiam dicimus quod de virgine conceptus est et natus cui contradixerunt iudei Ebionite Ebion et Cerinthus. Item quod est una persona in duabus naturis cui contradixit Nestorius qui in christo geminavit personas et Eutices confusit et confundit. Item veram carnem passibilem habuit cui contradixit Manicheus et Valentinus. Item dicimus quod ipse fecit miracula divina virtute cum ipse sit deus cui contradicunt iudei dicentes quod in Belzebub principe demoniorum fecerit illa Math. 12. Etiam dicimus quod doctrina sua attestabatur eam esse divinam Jo. vii. numquam sic homo locutus est cui dixerunt iudei et dixerunt testimonium tuum non est verum. Item dicimus quod ipse salvat genus humanum cui dixerunt eciam iudei scilicet alios salvos fecit seipsum salvum non potest facere Math. 26. Etiam dicimus eum surrexisse a mortuis cui dixerunt iudei scilicet quod discipuli eius venerunt nocte et furati sunt eum custodibus dormientibus et sic de aliis multis de quibus christus contradictores habuit quasi latrantes de quibus ipse conqueritur in psalmo Insurrexerunt in me testes iniqui et mentita est iniquitas sibi. Posuit enim christus in signum ut ait beatus Augustinus. Si ergo christus fuit in signum contradictionis signum enim videtur gratia alicuius significandi et tamen isto signo contradicitur quando dubitatur esse illud quod signum denotat / sic christus ponitur in signum cui contradicitur quando negatur esse ibi. Sic in tota vita sua atque doctrina gessit signum deitatis divinitatis sed infideles ei contradixerunt negantes eum esse deum. Vel aliter fuit Basilium signum contradictionis dicitur crux de qua dicitur quod Moyses fecit serpentem eneum et

posuit pro signo luc. ii. hoc signum cui
contradicetur quod aliquibus videtur ridicu-
lum et horribile ut iudeis et gentilibus ut
i Corinthios quia christum crucifixum iu-
deis in scandalum et gentibus in stultitiam
Aliis vero videtur valde venerabile
et amabile ut christianis Sed aliter secundum
Bernardum Nazareni signum dicitur christus
tamquam supra naturam extitit ut auctor
signorum Deinde cum dicit Et tuam ipsius
animam pertransibit gladius de christi passione
dicitur et tuam ipsius animam Aliqui obmittunt
intelligunt de christi anima pertransibit gladius
in sua passione nomine autem gladii in-
telligitur quecumque defensionis arma vel
nervatura ut ensis mucro lancea
cultellus et similia Et dicit gladius
transibit animam quam exponit litera
sic et tuam o virgo ipsius filii animam i. animam
filii tui quam et dico tuam quia caram di-
ligis ut tuam pertransibit gladius sue
passionis Alii intelligunt hoc de anima
beate virginis et tunc exponit sic o virgo
tuam ipsius animam i. animam tuam propriam
quam et ego dico ipsius filii tui propter gratiam
et amorem sicut se duo mutue amantes
dicuntur habere unam animam hanc inquam
animam tuam pertransibit gladius Sed hic
queritur quis fuerit ille gladius non
enim fuit materialis quia ut dicit origenes nulla
historia docet beatam virginem ex hac
vita gladii occasione migrasse presen-
tem cum non animam sed corpus ferro so-
let interficere et ideo dicit ambrosius non
hoc intelligendum esse de gladio ferreo sed quod
est verbum dei apostolus hebr. iiii. vivus est enim
sermo dei et efficax et omni gladio

anticipiti penetrabilior pertingens usque ad divisionem
anime et spiritus Et quia beata virgo non
fuit ignara misterii celestis immo noti-
tiam optimam habuit profundorum misterio-
rum sermonis divini Ideo dicitur gladius animam
eius pertransisse Et potest dici secundum Bernardum quod
ille gladius maxime fuit id verbum domini
christi in cruce mulier ecce filius tuus iste
enim verbo cognovit se a filio separari
et infelicem cepit pro christo et pro filio
suscipere quia non Bernardus quale mutatio
mutatione suscimus pro domino discipulus pro magistro
homo pura pro dei filio traditur Ulterius
causa dicit et magis convenit quod non intelligitur
de gladio corporalis passionis et doloris
quem virgo habuit in filii sui passione
tantum acsi ipsamet pependisset in cruce
Unde Bernardus in persona beate virginis filium
alloquitur dicit si pateris pacior si morieris
morior si cruciaris crucior Item Bernardus
alloquens virginem sic inquid dum perforat
lancea ille tuus unus omnium quid sed
specialiter tuam ipsius animam non pertransit
gladius quia iam expiraverat sed tuam
animam plus quam mortem pertransitam Unde
Bernardus quia virgo mente passa est
plus quam martir fuit Unde etiam ait damascenus
Dolores quos partus effugit tempore
passionis sustinuit Item dicit augustinus in ser-
mone qui legitur feria tertia post pascha
ita inquid pia mater virgo beata nimium
cimulatis pectora delicata gaudiis ita
ipsa viscera omnia que fatigaverat me-
bra ut iam exhausta viribus vix ad
filium pervenire potuisset Sed contra ex-
positionem instatur sic Cum enim beata
virgo noverit omnia misteria domini

passionis puta ut per hoc humani gene
ris redemptionem et quod erat resurrecturus
videtur quod tantam passionem non habuerit
maxime cum tanta passio non cadit in
animam tante constantie et virtutis perfectissi
ma sicud fuit anima beate virginis non enim
dubium ipsam attigisse eciam egritudinem
etatem specialem hominis interioris ut
dicit misterius in sermone de hec et ideo
picture que de hoc solent fieri quod beata
virgo plorat et plagat capillos trahit
vel quasi cadens teneatur et huiusmodi vide-
ntur cum eciam dicat eam stetisse
sine ploratu et gemitu potius sicut
sedere vapore resolutis viribus et dolore
et spiritibus vitalibus retractis ad cor et
interioribus intrinsecis velut unde super illud super
flumina babilonis illic sedimus et fle
vimus ad hoc respondet dicens quod licet
virgo non dubitaret sic dei filium propria vo
luntate mori et morte ipsam esse de
victurum de sua tamen carne procreatum
non sine dolore extremo potuit videre sic
ignominiose tractari et cruciari nec tamen
dolor ille compassionis ita eius rationem
obfuscabat ut quidquam inordinatum in
gestis suis ostenderet. Unde ad illud
quod obicitur de picturis potest dici sicut
dicit oracius pictoribus et poetis quibus
ad decendum fuit equa potestas nec tamen
vane et false sunt tales picture tamen
cum dolor habeat ex sui natura tales
ostensiones membrorum et casum inducere
et hec ostendit virtutis immensitas eius
impetum immoderatum et sic intelligendum
est quod dicit beatus augustinus ait enim ... vir
go beatissima stupore quidem in morte

domini dubitavit videns dei filium sic
usque ad mortem crucis humiliatum et
sicud gladius pertransiens inter hominem
timorem facit non perimit ita si dubita
cio mesticiam facit non tamen occidit quia
non sedit in animo sed pertransiit quasi umbra
hec augustinus Et hiis omnibus concluditur
quod dolorem quidem magnum habuit secundum
hominem exteriorem sed usque ad hominem
interiorem ille dolor nequaquam pervenit
quoniam eciam interior homo dolorem compas-
sus sit et temperavit intantum ut nichil
in verbis vel factis ostenderet quod esset
irrationale et indiscretum. Et nota quod umbra
dubitationis non accipit ibi beatus au
gustinus pro hesitatione in fide cum fi-
des semper in ea illesa manserit sed
accipit pro quadam timorosa trepida
cione sicud ibi in oratione Respice quesumus
domine super hanc familiam tuam pro qua
dominus noster ihesus christus non dubitavit
manibus tradi nocentium. Moraliter
notandum quod multiplex est gladius peccatorum
primus ps. Evaginaverunt peccatores gladium
suum intenderunt et hic subdistinguitur
est enim gladius rancoris in corde ps.
Gladius eorum intrat in corda ipsorum
Item est gladius detractoris in ore ps. lingua
eorum gladius acutus Item persecutoris in
opere Exodi xv. Evaginabo gladium
meum Item gladius hereticorum dividens
ab unitate fidei proverbiorum v. lingua eorum
sicut gladius biceps eciam est gladius
iustorum Cant. 3. En lectulum salomonis
lx et hoc subdistinguitur est enim gladius
doctrine Hebr. 4 vivus est sermo

dei et efficax et penetrabilior omni gladio
Item mortificacionis carnis / Exo 32. Po
nat unusquisque gladium suum super femur
suum et occidat fratrem suum et amicum
et proximum et familiarem voluptatem
et voluntatem. Item compassionis caritatis
Eze 5. fac tibi gladium acutum ra
dentem barbam. hic gladius est caritatis
qua superflua raduntur et pauperibus ero
gantur. Item est gladius discrecionis
sive iudicii Apoc 1. Ex ore eius exivit
gladius bis ex parte acutus. Item donis
humani desiderii Math 10. Non veni mit
tere pacem sed gladium. Item est gladius
prelatorum ps Gladii ancipites in manibus
eorum. Et subditur ad faciendam vindictam etc. est enim gladius
vindicte ad terrorem. Et math 26. Ac
cipe gladium sanctum in quo deicias adver
sarios meos. Item tutele ad protectionem
et math 2. protegeret castra gladio. Item
ancille execucionem Ro 13. Non sine causa
gladium portat. Item condescensionis math
26. Mitte gladium tuum in vaginam. Item
est gladius divinus quem dominus vibrabit
ad comminacionem malorum ps Gladium suum vi
brabit. Item exacuet ad interfeccionem
dampnatorum Deut 32. Si acuero ut
fulgur gladium meum. Item elevabit
ad gloriam beatorum Iob 39. Contempnit angeli
et gladium glorie tue primum genus
gladiorum scilicet petrorum locum habet hic qui
ciam christi et vitam eius temporalem perpetra
sunt in sua passione et animam eius in
compassione etc. et revelet ubi sinceo
subdit quedam ex primissis consequentiam et eciam
expressius positus est in cruna et in resu
reccionem et in signum et in passionem
ut dictum est consequentium est hoc ut mul
torum cogitaciones sunt manifeste et
hoc est quod dicit Et revelentur ex multis
cordibus cogitaciones. Et nota quod sic ut
non ponit hic causale non enim propter hoc pro
pterea voluit christus ut revelentur cogi
taciones hominum sed sic ut teneatur hic con
secutive quia hoc quod est revelare
cogitaciones est consecutivum ad passionem
christi. Sic si dicam exivi ad campos et
caperet adversarios cepi enim adversarios
hostes non fuit meus intencio sed quedam con
secutivum ad exitum meum. Et est sic
modus loquendi cum dicit scriptura
causa hoc factum est ut impleretur
scriptura sed postquam talia evenerit con
secutive scripture sunt implete non enim
prophecia est causa eventus rei sed res
est causa prophecie. Notandum autem quod ve
teratam cogitacionem sumit per christum multipliciter
revelate Primo sicut per opus patet
cogitacio namque in hoc opere contradic
cionis et passionis christi patuit ma
licia sacerdotum odium iudeorum diver
sa prelati inconstancia pilati avaricia iude
pusillanimitas petri et aliorum apostolorum
Secundo quia intenciones antiquorum prophetarum
de christo que latebant in scripturis tunc
patebant scilicet quod expectabant tunc mani
festabant Tercio quia malicia prophecie conce
ptus sua predicacione detegit d. Math
7. attendite a falsis prophetis que veniunt
ad vos. Quarto quia meditaciones dis
cipulorum non recte capiebant de christo tunc
fuerit revelate et emendate cum post

ambiguitatem supplevit eis certitudo xpo
resurgente et eis dicente luc vlt videte
manus meas et pedes meos quia ego
ipse sum Sexto quia secundum origenes co-
gitaciones mille hominum revelate sunt
tempore passionis ut caderet eos i^s
qui pro nobis mortuus est Quidam enim
credebant non posse sanari vulnera cordis
si revelaverimus peccata nostra non solum nobis
sed etiam aliis qui possunt mederi vulneribus
nostris delebunt peccata nostra Sexto quia
per xpm cogitaciones enim revelabuntur
iudicio i [illegible] Veniet dominus
et illuminabit abscondita

Et erat anna prophetissa filia phanuel de tribu
aser hec processerat in diebus multis et
vixerat cum viro suo annis vii a vir-
ginitate sua et hec vidua erat usque ad
annos lxxxiiii^or que non discedebat de
templo ieiuniis et obsecrationibus ser-
viens deo die ac nocte et hec ipsa hora
superveniens confitebatur domino et loque-
batur de illo omnibus qui expectabant
redempcionem Tercia pars evangelii
in qua iste ponitur anne de xpo prophe-
locucio ubi notandum quod decebat cer-
tum testimonium habere ab omni genere
personarum ut merito laus sunt qui non cre-
dunt ewangelio unde xpus habuit testimonium
omnium angelorum et humanum et quorum ad si-
elicet et viduarum ut ostenderetur que
vetus prophetis expectabat redempcionem
sed utraque tenderet ad mortem et ad
dampnacionem unde ut nichil deesset
ad summitatem testimonium xpus nato habuit

testimonium multiforme s. a natura divi-
na Mt iii Hic est filius meus dilectus
in quo michi bene complacui Item a
natura angelica luce ii^o Et facta est
cum angelo multitudo celestis Item a na-
tura celesti s. a stella Mt ii^o Vidimus stellam
eius in oriente Item a natura sexus s.a
natura humana et de omni statu de sta-
tu quidem simplici et viri sapienti magi
Mt ii^o Ecce magi ab oriente venerunt
Item de statu sexus feminei in templo
ubi hic de anna Item de statu infan-
tili qui non loquendo sed moriendo sunt
confessi Mt ii^o herodes occidit mul-
tos pueros Omnis igitur natura omnis
etas omnis sexus xpo testimonium per-
hibuit quia ipse debebat omnia repe-
rare Unde pueris clamantibus in templo
dictum est Mt xxi Si hii tacebunt la-
pides clamabunt Igitur de testimonio
istius sancte femine tria hic describuntur
primum prophetantis auctas 2m est testificantis
sanctitas ubi et vixerat cum viro suo
Tercium est testimonii celebritas ibi et
hec ipsa hora auctoritas autem prophetantis
commendatur a quinque primo a nomine quia
unde dicit Et erat anna que interpretatur
in qua est tanta gratia et vere graciosa
fuit hec mulier quia una de tribus mu-
lieribus que leguntur prophetasse de xpo
unde ait ambrosius prophetavit copulata
coniugio s. elizabeth prophetavit virgo
maria debuit ergo et vidua prophetare
Secundo commendatur a prophetie dono unde
dicit prophetissa et hoc est magnum donum
et pro tempore isto iudaicus prophetis nullum
habuit prophetam nisi hanc feminam Tercio
commendatur ab origine anna filia phanuel

quod intueretur faciem domini / et ipsa vidit
faciem domini quam desideraverat propheta
d. ostende faciem tuam et salui erimus cer-
to. commendatur a rebus cuius yspeie quia debi-
bus asser qui intuetur octauis cessat
beatitudinem resurrectionis que erit in undi-
cimo octaua vide et asser intuetur be-
atus vir Ecc. 26 asser panis pinguis
et prebebit delicias regibus Anna commendatur
a iuuenta senectute cum dicit hec pro-
cesserat de etate in etatem dicta mulier
glo. processerat etate erat et sicud proces-
serat etate corporis ita et maturitate mo-
rum pru. et iustorum semita quasi lux splendens
procedit et crescit usque ad iudicium perfectum
sed contrarium videmus in aliquibus qui
per annos senescunt efficiuntur sicud pueri in
moribus et vicijs Isa. 65 puer centum
annorum maledicitur et vere maledicitur
quia senex in annis dum iam peccare
non poterit in moribus peccati materiam
ardent deinde cum dicit et vixit describitur
testificantis sanctitas quo ad 2o primo quo
ad statum coniugalem commendatur cuius sanc-
titas a quatuor condicionibus commendabilibus
in matrimonio primo debet esse in eo quaedam
lex pacifica Ecclesiastico 25 cap. in tribus
placita sunt spiritui meo que probata sunt
coram deo meo et hominibus Concordia
fratrum amor proximorum et vir et mulier
sibi inuicem bene consencientes / tale fuit ma-
trimonium istius mulieris de qua dicitur
Et vixerat cum viro suo quia non fuis-
set vita sed mors unde Ecc. 25 commorari
leoni et draconi placebit quam habitare
cum muliere nequam / et hoc idem intel-
ligendum est de viro / secunda condicio
matrimonii est fides thori unde Ecc.

23. Omnis mulier relinquens virum suum
et erit dedecus eius eo quod non intelligat
timorem dei sed de ista sancta muliere
dicitur quod vixerit cum viro suo non adultera
Tercia condicio matrimonii est fedus
perpetuum quod non soluitur nisi morte ad-
ueniente 1 Cor. 7 mulier alligata est legi
quanto tempore vir eius viuit quod si dor-
mierit vir eius liberata est a lege viri
unde eo quo matrimonium consummatum est
dato quod coniuges seperentur ab inuicem licen-
cia ad religionis ingressum semper re-
manet inter eos vinculum ita quod viuente
altero neuter potest aliquis eorum alteri
copulari tale fuit matrimonium istius sancte
mulieris de qua dicitur et vixerat cum viro
suo annis vii Quarta condicio debet matri-
monio esse carnis integritas licet
enim vidua possit nubere tamen non est ita
casta uxor sicud virgo unde non datur
ei annulus aureus nec benedicuntur eorum
nupcie nec vir ducens corruptam potest
accedere ad sacros ordines sed matri-
monium istius sancte mulieris habuit car-
nis integritatem unde dicit de virginitate
sua glo. id est a tempore virginitatis deinde cum
dicit et hec vidua erat describit te-
stificantis sanctitas quo ad statum vidua-
lem in quo commendabilis ostenditur
in vii condicionibus que requiruntur
ad perfectionem status vidualis prima
est ut speret in deo quia mulieres cum desola-
te plura consueuerant pati de quibus ad
nullum debet recurrere nisi ad solum de-
um qui suscipit pupillum et viduam
et viam peccatorum disperdet ps. 145 Et 1 Thi.
5 que vere vidua est speret in deo talis
fuit illa mulier et hec vidua erat

subaudi vere Secunda conditio est quod
debet habere etatis maturitatem unde
i thi. v. vidua eligatur non minus quam
lx annorum que fuerit unius viri uxor
et hoc ideo quia periculum commissum est
viduis adolescentibus unde apostolus precipit
i thi. v. adolescentiores viduas devita
i thi. v. De ista autem sancta muliere dicitur
quod erat vidua usque ad annos lxxxiiii^or
tantis enim tempore permansit in viduitate et
cum ipsa fuit vii annis in coniugio et quod
in virgo copulabatur saltem fuit 13
annos et sic patet quod erat centum et quatuor
annorum Tertia conditio est quod vidua debet
frequentare ecclesiam est enim quasi media
monacha quod demum legitur caput eius ve
stigium color obscuratum et multa per que
ostenditur se ex magna parte delicias mun
danas renunciasse talis erat hec sancta
mulier de qua dicitur quod non discedebat
a templo domini Moraliter autem anima non
discedit non a templo cum fidelis anima
semper castum et immaculatum suum corpo
ris templum custodire non desinit hic
est quod precipitur sacerdotibus in veteri te
stamento Exo. xxi. ut tempore ministracionis
maneat in sanctuario quatenus anima de deo
cogitans non quiescat a bono quod autem dicitur
non discedebat ad literam non est intelli
gendum secundum glosam quod ad horam
non discesserit non enim non dormiebat de
nocte sed hoc dicitur quod frequens ibi erat
Quarta conditio est quod vidua debet ~~vacare~~
vacare orationibus unde i thi. v. vidua
insistit obsecrationibus die ac nocte est
autem obsecratio oratio cum detestacione et

admiracione per sacra sicud cum dicitur
per crucem et passionem tuam libera nos
domine et iterum cum dicimus per dominum no
strum ihesum christum et est talis oratio genus
efficacissimum tali modo hec sancta mulier
oravit cum dicitur obsecracionibus obsecrat
adventum christi in carnem quemadmodum
oravit Moyses Exo. iiii^o. Obsecro domine
mitte quem missurus es quod debet esse separata
obsecracio quia vivens in deliciis mortua
est ergo dicitur ieiuniis Quinta condicio
est quod vidua debet esse obsequiosa indi
gentibus in operibus vite active unde i
thi. v. unde intelligatur etc si in operibus
bonis testimonium habet si filios educavit
si in hospicium pauperes recepit si sanctorum
pedes lavit si tribulacionem pacientibus
ministravit si omne opus bonum subsecuta
est talis fuit illa sancta mulier de qua
dicitur quod erat serviens quod non solum debet
intelligi de dei servitute que est religio
sed etiam de ea que est pietas que ad omnia
utilis est ut dicit apostolus i thi. iiii^o. Sexta
condicio est quod vidua non debet esse in bo
temporalibus contenta manere quia mulier
nupte cogitat que sunt mundi et quo
placeret viro suo i Cor. vii^o. vidua autem
est libera ab ista lege viri debet die
noctuque in lege divina meditari et exer
citari in operibus supradictis et fecit illa
sancta mulier de qua dicitur quod agebat hec
omnia supradicta bona die ac nocte sed
non sic fecit Thamar que licet aliquamdiu
in viduitate permansisset depositis vestibus
vidualibus induta est teristro i. velamine
quo utuntur mulieres arabie quesivit ince
stum Gen. xxxviii^o. Sed istam viduam sanctam
Anna ornavit de pluribus virtutibus commendans

ac per hoc alias viduas instruens neque in quid sit fortitudo habitum in ea deum esse ei ut perderet virum vidua et primum si qua sit virginitatis gratiam possideret si autem hoc non potuerit sed operat ei ut perdat virum vidua permaneret quae quidem non solum post mortem viri sed etiam illo vivente debet heremitare vel etiam si non evenerit vota ipsius expositum convenit ut dicat hoc vinces si aliquod quantum quod non opto contingat nihil aliud faciam quam incontaminata vidua permanerem. Iuste ergo haec sancta mulier spiritum prophetandi meruit accipere quia longa castitate longis quoque ieiuniis ad hoc culmen pervenerat. Deinde cum dicat et haec ipsa hora post commendationem praedicte prophetie ponitur testimonium eius celeberrimum et vicium secundum Ambrosium talis haec mulier inducitur et stipendiis viduitatis et moribus digne fuisse reddatur annuntiare redemptorem Israel. Et tanguntur hic tria per que permittitur illius religiose mulieris informata supplicatio cum dicat Et haec ipsa hora qua Symeon loquebatur de Christo tenens ipsum in ulnis supervenit forte et ipsa etiam venit in spiritu in templum stans et Symeon. Et attende quomodo salvatoris laus multiplicatur quia antequam rumor omnis desinit succedit nova laus et gloria. Antequam enim angelus Christum nuntiasset pastoribus facta est multitudo celestis exercitus laudantium deum et antequam pastores ad partum virginis accederent auditum est canticum novum in celestibus. Et antequam pastorum rumor cessaret ecce magi ab oriente venerunt Ierosolimam inquirentes etc. Et dum adhuc plena erat ora loquentium

magorum ecce Symeon adorat infantem et dum ille verba finierat ecce haec religiosa mulier superveniens confitebatur domino. Deinde ponitur eius religiosa confessio cum dicatur Confitebatur domino et haec erat confessio laudis et gratiarum actionis quod ipsa meruit videre Christum natum. De ista confessione dicitur in psalmo Confitemini domino quoniam bonus et Luce xi° Confiteor tibi pater celi et terre. Tercio subditur eius prophetia seu predicatio locutio cum dicat et loquebatur de illo scilicet Christo forte insinuans eum esse salvatorem humani generis et redemptorem quem expectabant filii Israel. Et hoc est quod dicit omnibus qui expectabant redemptionem Israel. Nota istius mulieris fuit privilegium quo ad duo cum ipsa loquebatur in templo cum tamen dicat Apostolus mulieres in ecclesia taceant et non permittatur loqui Cor. x. tum quia etiam publice loquebatur omnibus Symeon autem privatim fuit locutus ad Mariam solum. Nota etiam quod evangelista non specificat quid loquebatur sed satis patet ex quo loquebatur qui expectabant redemptionem Israel non aliud loquebatur nisi ipse erat ille diu desideratus qui eos redimere deberet post etiam dicit quod Symeonis testificatio explicate describitur per modum predicationis Anna implicate per modum confessionis hoc forte ideo quia doctor in ecclesia non est mulierum sed virorum j thi 2. Actamen quia illa mulier locuta fuit in templo fuit ex privilegio suo sed privilegia paucorum non faciunt legem de quo enim lege mulieres in ecclesia tacere debebant

nota q in mespiatus cotursus illarum psonarum
de quibus fit mencio in psenti ewangelio
non sine misterio diuino instictu factum est
propter quod festum purificacionis dicitur
ypapanti .i. obuiacium quia Simeon et
Anna obuiauerunt marie et ioseph sine
aliqua conuocacione et ideo in die isto vt
fit processio et nos spiritualiter debemus istarum
quatuor psonarum processionem celebrare
per symeonem qui interpretatur audiens qui
et responsum audierat a spiritu sancto men-
tale scilicet reuelacione significatur obedienciam deuo-
cio(n)sa audiens per annam que interpretatur
in qua est gracia et que non discedebat de
templo significatur acceptatio oracionis per ioseph
qui interpretatur appositus siue augmentum
et solicitacionem curam habuit de christo intelligitur
bonorum operum quantum operaris per
mariam vero que interpretatur illuminata
que et christum portauit in vtero significatur
diuine contemplacionis pfectissima vnio hec
autem quatuor psone christum offerentes in mente
te debet portare quatuor luminaria
Simeon portat lumine sancte meditacionis
anna portabat lumine integre deuocionis
ioseph defert lumine virtuose progressionis
maria vero portat lumine supreme con-
templacionis hec quatuor innuitur in psalmo
memor fui dei et delectatus sum

Et vt perficerent omnia
secundum legem domini
reuersi sunt in galileam ciuitatem suam
puer autem crescebat et confortabatur ple-
nus sapiencia et gracia dei erat cum illo

Quarta pars in qua innuitur christi
sub lege humilis subiectio vbi nota-
dum quamlicet christus esset super omnem
legem ipse tamen voluit fieri et esse

subiectus triplici legi scilicet lege timoriali lege
naturali et lege moysi primo ergo euangelista
ostendit christum subiectum fuisse legi timori-
ali secundo ostendit hoc idem de lege na-
turali ibi puer autem crescebat tercio oste-
dit hoc de lege moysi ibi cum factus esset
ihesus in etatem duodecim sequitur textum
ergo ad primum ostendit eum fuisse sub-
iectum obseruancie legali perfecte et com-
plete quia dicit et vt perficerent omnia et
non quecumque unde mat. christus impleuit legem
sed perfectiones est seruare legis mandata precepta
et consilia que sunt supra legem et
tamen ea adimpleuit ideo dicit et perfice-
rat omnia que erant scilicet tam scilicet oblacionem pueri
ad templum et redempcio eius quia pau-
peres erant vnde offerebat pro eo par
turturum aut duos pullos columbarum
et hec fecerunt secundum legem domini
Et vbi expleuerunt reuersi sunt scilicet maria et
ioseph cum puero in galileam ciuitatem
suam scilicet nazareth que dicta est ciuitas
sua quia ibi conceptus et educatus fuit
Et nota secundum glosam bede et hya-
monis quod lucas hic pretermittit fugam eorum
in egyptum de qua dicit matheus vnde scilicet
eos non fuerunt protinus statim reuersi de templo
in nazareth sed monuit eos angelus
vt descenderent in egyptum et post vii
annos mortuo herode redierunt in galileam
monicione angelica sed alii dicunt quod
cum que beata virgo et ioseph de nazareth
profecti sunt in bethleem fuit racione descrip-
tionis totius orbis et quia ibi receptum
non habuit cum ioseph ante tempus puri-
ficationis complectum sed eo completo et omnibus
hiis que ad oblacionem spectabant vite peractis
et hic dicit propheta et reuersi sunt scilicet statim
in galileam nec expectauerunt ad hoc

monitione angeli venit ad patriam
quasi liberius ibi commanituros
redierunt et prius monitione
angeli in egyptum fugierunt
Quarto dubitaret aliquis quare
christus subici voluit legali obser
vationi Dico quod ad hoc assignatur
multiplex ratio Prima ratio ut le
gem veterem approbaret Secunda
ut eam observanda in seipso con
summaret et terminaret ostenderet
enim quod ad ipsum erat ordinata
sive ordinanda Tertia ut iudeis
calumpniandi occasionem subtraheret
Quarta ut homines a servitute legis
liberaret Galatas iiij[o] misit deus
filium suum factum sub lege ut eos
qui sub lege erant redimeret
Deinde cum dicitur puer autem cre
scebat ubi ostendit eum subiectum
fuisse naturali lege quemadmodum
alii pueri successive crevit per
augmentum membrorum et con
fortabatur in vigore corporis Licet
licet potuisset ex utero in
mensura complete etatis et
perfecti roboris prodire secundum
corpus sicut in uno sunt formata
et in instanti non successive tamen
non sic voluit ne crederetur fan
tasma esse et non verum corpus
quod sic subito produceret ex utero
tam magnum Unde non semper
et non omnibus miracula facere
volebat Sed etiam naturali fragili
humane subici voluit preterquam
in hiis que sunt culpe Unde
sic dicit leo papa in sermone de
epiphania Sicut fidelia erant
testimonia que ipsum dei filium
arguebat ita probatissima

ipsum esse debebat veram hu
manitatis sumpsisse naturam Ideo
sibi nichil de puerilibus condi
tionibus desicere debuit enim as
similari paribus et fratribus ad
hebreos ii[o] Ne vero quis ymaginaretur
ita eum crevisse secundum animam
sicut crevit secundum corpus ideo
dicit quod erat plenus sapientia
quantum ad perfectionem intellectus et
gratia dei erat cum eo quantum
ad plenitudinem effectus Nam
secundum / Sedam quod anima in ipso
habitat omnis plenitudo divinitatis
corporaliter Ideo puer ille erat
plenus sapientia Nec secundum hanc
indiguit augeri nec conforta
ri potest verbum dei et deus Sed
inquantum fuit homo erat in
eo gratia magna / gratia enim illi ho
mini ... data est ut ex hoc ho
mo ... perfectus esset deus
Nota quod secundum doctores triplex
gratia ponitur in christo scilicet gratia unionis
que animam christi disposuit ad uni
onem de qua tamen dicitur / Secunda
gratia singularis persone que animam
istam assimilat deo et facit dei
formem et gratia capitis / qua
christus caput ecclesie influit in mem
bra quelibet illarum est gratia tanta
Dum hoc tempore gratia importat unum
et eundem habitum ratione differente
vel sunt plures et diversi habitus
non est presentis speculationis Utrum
autem aliquo modo possit dici christus
crevisse in sapientia / dicetur in evangelio
dominica sequentis infra octavam
epiphanie etc. Sequitur aliud
Puer autem crescebat et
confortabatur Luce
2[o] Anima in rebus

gminacionis vel adeo est perfectum quin
ad hoc plus oportet perficere Jeronimus
in quadam epistola ait quod hec est
in hominibus sola perfectio cognoscere
se imperfectionis Cui correspondet
quod dicit beatus Augustinus quod summa per-
fectio vere religionis est ut qua-
cumque homo in hac vita profi-
ciat semper putat sibi superesse quod
querat Cuius racio est quia sta-
tus presentis vite non est nisi quedam
via qua ad patriam pergimus
secundum Gregorium Sed via nunquam per-
ficitur nisi adepto termino quare
terminus est quod tocius discursus
presentis vite est in crescendo Unde
et ipse omnis creature auctor Christus
solus perfectus est crescere voluit
corporali ut nos cresceremus spi-
rituali Et hoc est quod dicit puer
autem crescebat Verum est autem
in sermone secundo magister ...
dominum quandam verbum naturaliter innate
sunt non videndum est qualiter
crescat in corpore Crescit quidem
verbum eciam natura in vite cottidie
nec unquam huius incrementum con-
summatur nisi in patria Dicit autem
in nobis verbum crescere pro quibus nos
crescimus et proficimus Haec
igitur quod secundum triplicem statum tri-
pliciter homo debet crescere Alii enim sunt
crescere incipientes alii proficientes
alii perfecti et iste triplex status in-
nuitur pro tribus verbis prothemate
proposito Nam status incipiencium
notatur in eo quod dicitur puer propter
primi imperfectionis ruditatem Sta-
tus proficiencium notatur in eo quod di-
citur crescebat propter virtualis incremen-
ti continuitatem Sed status perfec-
torum designatur in eo quod additur
confortabatur propter spiritualis robo-
ris vigorositatem Et non quod licet

crescere et proficere secundum videatur
competere proficientibus conveni-
encius cuilibet statui Unde dicit
Cassiodorus super illud psalmi perfice
gressus meos Nemo incipit ut stet
sed ad hoc incipitur ut proficiat
amplius Nemo proficit sed ad hoc
proficiat ut amplius proficiatur
Unusquisque quod statum oportet crescere Debent
autem crescere incipientes triplicater scilicet
in simplicitate doctrine in sedulitate
obedientie et in austeritate vite Primo
in quantum in simplicitate doctrine cum
enim incipientes sint adhuc rudes
indigent ab aliis erudiri et in
via dei dirigi quam ignorant et ideo
primus profectus incipiencium est
in audiendo verbum dei quia ut
dicit beatus Gregorius in omelia Via dum
ad cor dirigitur cum veritatis humiliter
audit sermonem nec competit eis
doctrina quecumque sed simplex et que
secundum convenienciam capacitatis eo-
rum Unde apostolus loquens talibus
incipientibus et noviter conversis
tamquam parvulis In Christo lac dedi
vobis non escam et ad Hebreos .v. facti
estis quibus lacte opus sit non
cibo solido / per lac intelligitur
simplex doctrina tracta ab ubere
matris ecclesie que proponitur incipi-
entibus et imperfectis qui tali lacte
nutriti proficiunt atque crescunt
prima Petri 2o Quasi modo geniti in-
fantes lac concupiscite ut in eo
crescatis in salutem Secundo in
sedulitate obedientie quidem prodesset
verbum dei audire sed verbo dei non vel-
le obedire Unde Bernardus Auris bona
est que audit utilia prudentes
discernit audita et obedienter opera-
tur Hoc fecit Paulus statim
ut conversus est dixit Domine quid
me vis facere Actuum 9o Unde

indignos reputor me umquam tam
defecisse tamen peccatorum quanta
perfecti obiam conversionem. Unde
consulit sapiens ijo. Fili accedens
ad servitutem dei inclina animam
tuam et suscipe verba mea et stes
et crescat in novissima vita tua.
Tercio in austeritate vite. Licet enim
incipientes iniciacio sint teneres
et molles propter quod lacte eis opus est
tam ad doctrinam quam ad observanciam
debent tamen successive crescere in operibus
mandatorum dei et durioribus
ac austerioribus exerciciis insistere.
Anima ut dicit Cassiodorus in qua natura
humana sicut dominus laboribus in
stimitur ita per ocia torpescencia insti
tuatur. Et pariter incipientibus
et hoc est propter puritatem puris
consuetudinis quia enim ad conse
vel propter vehemenciam passionum
et inexperienciam cautelle quantum
ad iuvenes innocentes exemplum iiij Regum
iiij de filio mulieris Sunamitis
de quo legitur crevit puer et cum
quadam die egressus ad messores
dixit caput meum doleo et duc
tus est ad messores inventum ipsum
matris mortuus est. Sunamitis
interpretatur captiva et signat
animam a diabolo captam vinculis
peccatorum cuius filius est ipsa
met id est anima noviter conversa que
tamen in statu incipiencium durioribus
exerciciis debet crescere et si quando
huius exercicio abtorpens et otiosa
tempore estus a se ipsa et ad munda
oblectamenta egrediatur sudore co
cupiscencie plures perussa caput men
tis incipit dolere et sit recursa
ad mortem id est ad proximam peccati ca
pacitate de qua extractus fuerat

meius sive voluptuose quiescit
moritur. Et hoc est quod dicit bludo
Gallicus et corporum bonorum
operum que accidia dicitur est
seminarium omnium malorum. Unde
poeta queritur egistus quare sit
factus adulter in promptu causa est
quia desidiosus erat. Sed econtra
legitur de David iiij Regum iij quod
ibat proficiens et semper robustior
erat.

Proveniunt crescebat restat
secundo videre quomodo
debemus etiam crescere
in proficientibus id est quantum ipsi
proficientes in virtutibus. Unde de ipsis
apparte dicit illud psalmi Ibunt de
virtute in virtutem donec videbitur
deus deorum in Syon. Debent autem
crescere tales in operibus misericordie
sedula operacione erga proximum
intemperancie vigili reluctatione que
ad seipsum et mandatorum libertate
professione quoad deum. Primo enim debent
crescere in operibus misericordie sedula ope
racione quoad proximum ad quod
hortatur nos apostolus ad ephesios
Veritatem facientes in caritate
crescamus id est in operibus caritatis
Et adverte quod dixit ille modus la
boriose operacionis appendente inci
piencium. Tercio quia incipientes
in operacionibus huius exercicia
operiosa sive ad satisfaciendum
de peccatis sive ad reprimendas con
cupiscencias pravas sed proficientes
insistunt operibus bonis propter
virtute ipse ut per ea tendunt ad
perfectionem. Sed crevit secundum Job ab
infancia mea crevit mecum
miseracio mea Job xxxi quod sicut
crevi in etate in me ipso sic crevi
in virtute erga proximum. Sed

quidam Hen non sic sed econtra crescunt
senectute in vicia sicut qui in iuven-
tute sunt benigni et mites ut agni
et postea efficiuntur feroces ut
lupi prius fuerunt misericordes
in dando sua postea decrescendo
sunt crudeles in rapiendo aliena
isti crescunt sicut spina que in
principio est mollis non valens
pungere sed quanto magis crescit tan-
to amplius indurescit et asperius
impungit crudelius Hic isti boni
autem proficientes crescunt sicut
oliva cuius cortices fructus et
folia omnia sunt medicinalia
Sic bonus proficiens in omni tempore
quod dicit aut agit fructificat opera
sua et redolet odoramentum
virtutum ut possit dicere illud psalmi
Ego autem sicut oliva fructificans
in domo domini id est in ecclesia sancta
Hic crevit ysaac de quo legitur
Gen. xxi Crevit puer et ablacta-
tus est et fecit abraham grande con-
vivium in die ablactacionis eius
Ysaac interpretatur gaudium domini
vel risus et significat gaudium
mentale proficiencium quod habent
in operacione virtutum Cum enim isti
perfecti operentur opera virtuosa con-
stat quod in omni actu virtutis sunt
delectacionem et risum mentalem
unde ex consuetudine huiusmodi
habituum et actuum virtuosorum fit
grande convivium in mente Ex
qua delectacione vel gaudio ser-
vitutis mentali omnia opera quantum-
cumque alias sint difficilia eis red-
duntur facilia et gaudiosa Cele-
brant convivium tunc demum scilicet loco
postquam homo primum statum in-
cipiencium supergressus est et ablac-
te mollicie avulsus solido cibo

id est operibus arduis et difficilibus sunt
deditus Unde et de eodem ysaac
dicitur c. xxvi° Ibat proficiens
atque succrescens donec magnus
vehementer effectus est Secundo
debent proficientes crescere in tem-
ptacione vigili reluctacione quo
ad seipsum et contra dyabolum pro-
ficientes enim maxime debent esse vi-
giles contra impugnacionem dyaboli
Racio enim ipsi plus torquentur
quod sic patet Cum enim bona
in caritate facta atque spe adversantur
dyabolo propter eius obstinacionem in
malo constat quod quanto plus homo
opera bona multiplicat tanto am-
plius dyabolum impugnat ymo
quodlibet bonum opus est quasi telum
quod dyaboli cor perforat et
transfigit quod signatum est in
ysmahele de quo legitur Genesis
xxi° Crevit puer et factus est
sagittarius eo enim modo quo quis
in operacione virtutum constituitur
sagittarius contra dyabolum efficitur
et quanto plura opera ex caritate
elicit tanto plura iacula in cor
dyaboli transmittit et ideo opor-
tet proficientem omni hora esse val-
de vigilem et circumspectum ne
et ipse dyabolus iacula sua temp-
tacionis in ipsum dirigat et sic eum
circumveniendo prosternat Unde ut dicit
Gregorius xxiiii° moralium hostis in-
quantum magis sibi nos rebelles sibi
conspicit tanto amplius impugnare
contendit eos enim impulsare ne-
gligit quos quieto iure se possi-
dere sentit Racio ergo proficientes
plus hosti rebellant ymo eum plus
ledunt atque torquent ut dictum est
ideo ipse eos sevientius infestat et
quia crescere incipiunt crescere debent
vigilancia et cautela Ideo isti se
maxime caveant debent ab insidiis

dyabolus. Sicut beatus petrus hortatur
i pe v° Sobrii estote et vigilate quia
adversarius vester dyabolus tamquam
leo etc. Tercio dicitur proficientes
in adversorum libenti perpessione
propter deum crescere sicut enim dicit
Gregorius vi° mor. Electorum desi
deria dum premuntur adversitate
proficiunt sicut ignis flatu pre
mitur ut crescat unde extin
gui videtur inde roboratur eo[?]
Similes sunt in filiis israel qui quanto
magis opprimebantur ab egipciis
tanto magis multiplicabantur
unde legitur Exodi primo et Can.
ii° dicitur Sicut lilium inter
spinas sic amica mea inter filias
Spine vento agitate pungunt lilium
Sic secundum glozam mali dum assla
tu dyabolico pungunt moventur et
pungunt bonos unde patet quod per
secucio malorum persequencium bonos
est dyabolica ad hoc enim dyabolus
eorum manus et linguam movet
Sed sicut lilium inter spinas crescens
sepe pungatur a spinis flatu venti
ut dictum est tamen ut dicit glo.
Candorem suum retinet et maiorem
effundit odorem Sic boni quamvis
pungantur a malis tamen ex hoc
candidi efficiuntur et eo maiorem
odorem sancte conversacionis et bone
fame effundunt. Unde Bernardus
super Can. secundo per questionem allo
quens fidelem animam sic ait Ecce ca
dens lilium o ceti et delicate flos
in crudeli et subversos sunt terram
vide quid tante ambulas inter spi
nas plenus est mundus spinis
inter sunt in ore sunt in carne tua
tor versaris in hiis et minime
ledi divine potencie est non vir
tutis tue sed confide inquid ego
sum qui vici mundum etc.

Proverant crescebat visio quod
verbum eternum mentali nativitate
crescat in incipientibus et
perficientibus. Restat nunc videre
quomodo crescat in perfectis consum
est supra quod patet ubi mentalis
perficitur in glorie pregustacione
itaque cum mens virginea pregusta
cionem glorie adepta fuerit tunc dicitur
verbum eternum peperisse et quia quod
mens in hac vita de divino dulce
dine pregustare potest modicum vel
nichil est in comparacione istius
suavitatis glorie. Ideo oportet istum
tamquam parvulum crescere usque ad
perfectionem glorie sicut et patet ubi
secundum carnem crescebat corporaliter
usque ad perfectionem etatis. Crescat autem
verbum in mente virginea triplicater
videlicet ad modum grani germinantis quod
crescit in arborem consummate per
fectionis ad modum lucis radiantis
que crescit in meridie clare visi
onis ad modum fontis salientis qui
crescat in flumen pleone glorie. Primo
primo igitur verbum eternum crescit ad
modum grani germinantis. Ad quod
attendit illud quod dicitur luc. xiii° ubi
dicit salvator Cui simile estimabo
regnum dei simile est grano sinapis
quod acceptum homo misit in ortum
suum et crevit et factum est in arbo
rem magnam et volucres celi re
quieverunt in ramis eius. Bene
regnum dei quod incipit inter nos
per pregustacionem glorie in patria verbi
assimilatur grano sinapis quod
quidem est parvum et humile quia non
nisi in pura et humili mente na
scitur quia eciam modice hic in pre
gustacione attingitur quia vix in
puncto secundum aug. quod est secundum
illud granum est valde magnum
in efficacia et virtute quod oportet si te
ratur Sic mens virginea secundum

beatum Ambrosium si attentatur ad
versus granum sic virtutis effundit
Anima secundum beatum Gregorium virtus
que latet in prosperis patet in ad
versis Nam et si verbum in carne
natum primum quidem fuit et humile
tamen vij dicitur anime quia mitis
fuit et humilis corde Sed attritum
in passione vim sue virtutis effu
dit qua nos redemit et statim
in resurrectione et ascensione eius
sue divinitatis ostendit ut dicit Ambrosius
super Lucam sicut granum in passione
et quia resurrexit et ascendit
factum est arbor Aliud igitur granum
ruptum est autem acceptum et missum in
ortum fidelis anime in mente sua
Canticorum Descendi in ortum meum Hortus
conclusus est fons signatus crescit
autem quando in se sic in mente fidelis per
gratiam meretur in his virtutibus perfectum
sic crescere facit Colossenses 1 verbum dei
fructificat et crescit ubi dicit glosa
Cuius est eam perfectus quando non
amplius crescere possit signo et
quod crescat crescit in quantum in arborem
consummate perfectionis. Perfectio enim me
rit inchoat vita est exorte que
consummatur in gloria Quoniam gloria dicitur
gratia consummata et hoc est quod dicitur
Granum sinapis quod crevit in
arborem magnam Hec arbor est
consummata perfectio fidelis anime quam
consequi non potest in hac vita co
gnitum aut eam in patria ubi nos
fructum divine dulcedinis hic in
delibatorie et exporte pergustato
perfecte et plene gustabimus fructum
et quod hic gustavit in spe ibi tene
bit in re Huius arboris fructum
pergustabat illa beata sponsa Canticorum
ij° Sicut malus inter ligna
silvarum et vinea fructus eius
dulcis gutturi meo Et secundum
unam expositionem intelligitur de gra

tiae seu fructu celestis premii unde
gloza dicit ibi postquam umbra
eius protexit me scilicet in gratia fructu
eius satiata sum scilicet celesti dul
cedine in gloria et bene hec arbor
dicitur magna quia attingit
usque ad celum unde subditur
quod volucres celi requieverunt
in ramis eius. Rami huius ar
boris sunt distinctiones mansio
num que multe sunt in illa
celesti gloria Johannis xiiij° In quibus
ramis requiescunt volucres id est
celestes spiritus sicut anime beate
cantantes et deum incessanter laudan
tes dicentes alleluia Apocalypsis 19 De
hac arbore potest intelligi illud quod di
citur Danielis iiij° Vidi et ecce arbor
in medio terre et proceritas eius tan
gens celum folia eius pulcherrima
et fructus eius nimius et esca uni
versorum in ea subter eam habita
bant bestie et in ramis eius co
nversabantur volucres celi Sunt vero
conditiones predicte quinque Primo Secundo
verbum natum in mente crescat
admodum lucis radiantis lux
enim crescit ab imperfecto in perfectum
incipit ab aurora usque ad meri
diem crescit Sic hic unde pro
verbiorum iiij° Iustorum semita
quasi lux splendens procedit
et crescit usque ad perfectum diem
ubi sciendum quod hec imperfecto
conceptionis et partus ubi in mente
non est in via seu strata communi
hominum mandatorum sed est quedam
per quam pauci id est soli perfecti
gradiuntur Mathei vij° Arta et
angusta est via que ducit
ad vitam et pauci eam inveniunt
Et hec maxime est viam de via
perfectionis que ideo perfectio di
citur compendiatur compendium

singularis perfectionis. Hec autem
semita dicitur quasi lux splendens
quia claritas divina circumfulsit
mentem in huiusmodi semita am-
bulantem ut dictum est supra
in sermone secunde misse nativitatis. Ve-
rum quia hec semita perficitur
nisi in termino qui est in patria sed
et lux splendens in mente et cor
resulgens non est perfecta sed semper
procedit et crescit usque ad perfectum
diem id est usque ad meridiem clare
visionis in patria. Unde Petri 3o. Crescite
in gratia et in cognitione domini nostri
Ihesu Christi usque in diem eternitatis.
Ad hunc meridiem processit Abra-
ham de quo legitur Gen. 12. Per-
rexit Abraham vadens et progrediens
ultra ad meridiem. Abraham inter-
pretatur pater multitudinis
vel pater videns multitudinem
et significat deum patrem qui
gignendo verbum in mente est ori-
go totius multitudinis perfectionum
et perfectum eius multitudinis
de qua dicit psalmus: Quam magna
multitudo dulcedinis tue domine
quam abscondisti diligentibus te.
Nam in istius dulcedinis pregusta-
tione nascitur verbum quod semper
crescit in eius dulcedinis multi-
tudine donec plene in ea degu-
stet dulcedinem glorie. Quia omnis
dulcedo hic pregustata quantumcumque
multiplicetur in infinitum numquam
tamen adequabitur dulcedini
glorie sicut punctus per quantum-
cumque augmentum numquam attinget
perfectionem linee. Et hoc est quod
dicitur quod Abraham perrexit va-
dens et ultra progrediens ad
meridiem et hoc maxime ad
infinitum incrementum perducit
dominus. Gen. 17. Esto perfectus et facias
te crescere vehementissime.

Ad hunc etiam meridiem clare visi-
onis aspirabat sponsa quando
dixit Cant. 1o. Indica michi ubi
pascas ubi cubas in meridie verbum
eternum quod est dilectus anime. In ista
beatitudine pascat electos suos
vultus sue iocunditatis et cuba-
re eis facit quietis societate et
hoc in meridie beate visionis clari-
tate. Ideo verbum mentali natum
crescit ad modum fontis salientis
qui crescit in flumen plene frui-
tionis. Unde Hester xo. Fons
parvus crevit in flumen magnum.
Iste fons est verbum natum in mente
quod est parvum quidem mole sicut fuit
primus natus in carne parvus etiam
quia parva est pregustatio respectu
glorie sicut dictum est. Sic ille qua-
si fons parvus in principio parvulus tamen [?]
scaturiendo crescit in flumen ma-
gnum id est in plenitudinem fruitionis
que quidem fruitio importat satietatem
et repletionem omnium desideriorum. Sic
enim est tunc cognitis in quibus
voluntas delectata conquiescat
ut dicit Augustinus. In hac enim
vita gustare quidem possumus
de fonte sed semper magis ac ma-
gis sitimus, sed in vita beata bi-
bemus de fonte seu flumine. Et ibi
amplius non sitiemus. Joh. iiiio.
Qui bibit aquam scilicet gratiam [?] quam
ego dabo ei in vita futura non
sitiet in eternum. Et ostendit inferius
quomodo dabit aquam illam quod
primo fiat in mente fontem et ille
saliendo crescat in flumen. Et hoc
est quod dicit: aqua quam ego dabo
ei fiet in eo fons aque salientis
in vitam eternam. Et qui de illo flumine
biberit non sitiet in eternum. Sic enim
tunc omnia desideria ibi replebuntur.
Pulchre dicit Ieronimus in quadam

revelacione ad aug. Cum enim ipse
aug. ut ipse narrat in quadam
epistola ad Cirillum quadam die inte
scribere epistolam Jeronimo destinandam
querendo ab eo quid ipse de gloria
sanctorum ac beatorum sentiret
Subito eidem scribenti eiusdem
sancti Jeronimi anima que eodem
die et hora feliciter et modo admi
flagrada apparuit narrans ei
de suo felici transitu a quo beatus
aug. mente certa ab eo petiit se
informari de gloria beatorum audivit
vnum agustine noveris quod scietz
anime in ista eterna gloria in deo sunt
solidate et firmate quod nulla eis
inest alia voluntas nisi dei
quia nichil aliud velle possunt
nisi que deus vult. Hec omnia
que volunt obtinere obtinebunt
et obtinere possunt et enim quecumque
voluit deus voluit et adim
plet. Nemo enim eorum minus
sunt [illegible] desiderijs quia
nichil [illegible] minime op
tant quam [illegible] ipse deus habent
nam semper desideria sunt pleni
ssime adimpleta. Hoc Jeronimus
Et scribit in epistola ad cirillum
propter quam revelacionem beatus
aug. potuit conter dicere illud
apostoli xx ostendit michi an
gelus flumen aque vive i. ple
nitudine glorie beatorum volunter
aut dicat ostendit in flumen du
cit potat potavit me flumine
Rondum aug. de isto potan[illegible]
sicut Jeronimus [illegible] de fonte p
gustaverat propter quod ex eodem
ad scribendum de hoc epistolam cepi
eius plenius haurire de isto
fonte i. de ista felici verbo pe[illegible]

de psalmo illud quod legitur i Reg iii
Crevit puer Samuel et deus erat
cum eo et non cecidit ex omnibus ver
bis eius super terram. Samuel interpretatur
exauditus dei super et significat
mentem vbigenam quam deus ex
audit in omnibus suis desiderijs
postquam de summo bono dulcedinem gusta
verit. Unde bene de eo dicitur
quod deus erat cum eo et non ceci
dit ex omnibus verbis eius super
terram quod concordat illi qui di
cit in psalmo / desiderium anime eius
tribuisti ei. Unde aug. xxiij o
de ci. ia tunc erit vere quod modo
nullo modo esse potest ut sic vivat
homo quid vult. Non enim vult
male vivere in illa eterna beatitudine
et volet aliquid quod deerit quod voluit
quod amabitur erit nec desiderabitur
quod non aderit omne quod ibi erit bo
num erit atque ad fruendum ama
toribus presto erit et quod est omnino
felicissimum ita semper fore certum
est. Hec aug. Et sic patet quomodo
puer ihesus i. verbum natum in
mente peccatorum crescat quantum ad
complacenciam crescendi modum que sibi
perstringit beatus anselmus in prosologion sic in
quit / oro deus ut cognoscam
amem te ut gaudeam de te. Et
si non possum in hac vita ad ple
num proficiat hic in me noticia
tua et ibi fiat plena crescat
amor tuus hic et ibi sit plenus
ut hic gaudium meum in spe sit ma
gnum et ibi in te plenum. Quod
nobis prestare dignetur dominus
ihesus cristus amen.

Postquam consumma ti sunt dies octo

ut circumcideretur puer voca
tum est nomen eius ihesus quod voca
tum est ab angelo priusquam in utero

conapetur xv

Solent in novo anno in
missa dari maiores
quidem dant minoribus in
notes vero maioribus nichil
tribuunt sed ad eos pertinet inicia
re novum annum. Sic salvator
noster in carne natus quamvis per
vulus et parvissimus hodie suis
fidelibus tribuere dignatus est
de thesauro nobiliori suo quem
in mundo habuit munus enim ac
ceptabile et gratuitum videlicet san
guinem suum effundere quem ipse
pro nobis effudit in circumcisione
ut presens ewangelium testatur. Hic
quidem ewangelium modica quidem in littera
sed grandia in summa ponuntur tria
maxima mirabilia a seculo in
audita que nobis puer ihesus hodie
pro novo anno offerre dignatus
est. Nam ille qui eternus est et
interminabilis et nullo tempore clau
ditur hodie octo dies describuntur.
Item ille qui est impassibilis et
invisibilis quia patri consub
stancialis hodie patitur di
minditur et circumciditur. Item
tercio quia est ineffabilis et cuius
narracione deficiat lingue hodie
nominatur et nomen ei imponitur.
Et hec tria cantantur in presenti
ewangelio. Primo enim describitur tibi
eius circumspeccio temporalis cum dicitur
postquam consummati sunt dies oc
to. Secundo cantatur eius circumci
sio corporalis cum dicitur ut circumci
deretur puer. Tercio ponitur eius
nominacio vocalis cum dicitur
vocatum est nomen eius ihesus.
De primo est sciendum quod adhuc
puer ille sunt octo dierum et
hoc a die nativitatis sue. Nam
hac etate pueri circumcidebantur

secundum legem. Vide Gen. xvii. Pri
mus octo dierum circumcidetur in
vobis. Ante autem diem octavum
non fiebat ne esset periculum prop
ter teneritudinem carnis nec diffe
rebatur ultimus nisi esset a casu
quoniam dolor minus fuisset propter
corporis infirmitatem. Semper autem fiebat
die octava nativitatis infantis
et si ista esset sabbatum ut dicit glosa a
Moraliter per illos spirituales octo
dies intelliguntur octo spirituales illumi
naciones quas oportet precedere circumci
sionem spiritualem in quolibet homine statum
sive incipiencium proficiencium et
perfectorum est. Sic octava die circum
cisio celebratur in anima ut habes
in sermone sequenti. Deinde cantatur
infantis incisio corporalis cum dicitur
ut circumcideretur puer. Nota secundum
Ysidorum xi ethimologiarum. Sex sunt
etatis gradus hominis.
Prima est infancia que est nascen
tis hominis ad lucem prodiens et
peragitur ad septem annos et
dicitur infans quia tunc fari
non potest dentibus nondum bene
ordinatis. Secunda est puericia
nondum ad generandum apta
tendens a septimo usque ad xiiii
annum. Tercia est adolescencia ad
gignendum adulta. Quarta
iuventus firmissima etatibus omnibus
finiens in l° anno dicta a iuv
ando eo quod iuvare potest alios et se.
Quinta est senium que est declin
acio iuventutis ad senectutem
nondum senectus sed iam nondum
iuventus que etas a l° anno
incipiens in lxx terminatur. Sexta
est senectus que nullo annorum
tempore finitur determinato sed post quinque
quicquid etates ceterisque vite est se

necturi deputatum. Sexta autem
pars est ultima senectutis dicta
quasi terminus sexte etatis. Cum igitur
institutus esset nisi octo dierum tamen
eorum circumcidebant puerum et
hoc propter puritatem pueri. Christus enim fuit
corpore omnia ex purissimis sangui-
nibus virginis conceptus et natus
fuit purus etiam in anima que sine
peccato originali et actuali fuit. Dicit-
ur etiam eorum pocius puer quam
infans sonat perfectionem primam
in virtutem. Sicut etiam Ysaias di-
cit c. puer natus est nobis. Circa
hanc circumcisionem tria sunt conside-
randa. Primo quare sunt institu-
ta. Secundo quibus data sunt. Tertio
quare Christus circumcidi voluit. Circa primum
sciendum quod instituta sunt propter
tria. Primo ad distinguendum populum
Judaicum ab aliis nationibus
unde dicitur Gen. xvii et Ro. 3o. Tertio
ad repressionem carnalis concupiscen-
tie que maxime ardebat in Judeis.
Circa secundum quibus data sunt
sciendum quod primo data sunt Abra-
he et ipse eodem die qua accepit
mandatum a deo circumcidit cum esset
nonaginta novem annorum et
filium suum Ismahelem qui tunc erat
13 annorum ut legitur Gen. xvii et
postea anno nato Ysaac illum circumci-
dit octavo die Gen. 21. Et omnes
masculi ex semine eius tenebantur cir-
cumcidi et servi et habitantes cum eis.
Mulieres autem ab ista circumcisione
erant libere. Nunquam tamen nisi cum
circumcisis debebant nubere. Ulte-
rius alia nacio preter Judeos subi-
ciebatur legi circumcisionis et sacri-
ficiis quibuscumque. Et nota quod prima
circumcisio fuit solempnis sub
tempore Abrahe et non legitur quod
cultro. Secunda fuit tempore Moysi

ut legitur Exodi iiijo quod Sephora
uxor sua circumcidit filium suum cum
petra acutissima. Tertia facta est
tempore Josue in Galgalis et hec
erat generalis et solempnis et
fiebat cultris lapideis ut dicitur
Josue vo. Hebreus quod non acutis
cultris fiebat illa circumcisio similiter
et procedens de Sephora quia ut
nos habemus petra hebraice dicitur
acien id est nonachez. Unde et Judei
nonachis circumciderunt sicut dicit
magister in Hystoria. Fabulantur tamen
quidam Judei circumcisionem factam pe-
tra usque ad David sed quia in deici-
endo Goliam ferrum lorice et galee
cessit lapidi iacto quasi dans ei
locum, deinde lapis cessit ferro in
circumcisione. Circa tertium quare Christus
circumcidi voluit cum tamen fuit sine
peccato. Sciendum quod huius sunt
plures raciones. Prima ut ostenderet
se esse de semine Abrahe cui erat
imposita circumcisio primo. Secunda
ut auferret a Judeis causam quod
eum non dicerent patribus esse dis-
similem. Tertia ut legem veterem
approbaret que usque ad ipsum ser-
vanda fuit. Mat. vo. Non veni
solvere legem sed adimplere. Quarta
ut humilitatem ostenderet quia licet
esset sine peccato tamen velud peccator
criminalibus adque non tenebatur
se subiecit cum tamen ipse dominus
legis esset. Gal. iiijo factum sub
lege. Quinta ut pro nobis sanguinem
suum in etate virili non solum sed
etiam in infancia funderet. Sexta
ut confutaret hereticos qui dixe-
runt eum non verum corpus sed
fantasmaticum habuisse. Septima
ut castitatem nobis daret que est
mortificacio actus istius membri.
Octava ut nos spiritualiter circumcide-

vos forte demonstraret Spiritualis
enim circumcisio in oculis in auribus
ne inhonesta videant ne audi
ant vana in lingwa ne turpil
in munda et detractoria in ma
nibus et in toto corpore ab illicito
tactu ab avaricia et usura ab in
mundicia et molicie De vitiis 12
Fidet tesaie et circumcidet angeles
Item debet fieri in corde a cogita
cionibus noxiis et immundis a
iudiciis falsis et intencionibus et
voluntatibus iniquis Nota 14
Augustinum quod legalia fuerunt an
passionem domini viva post passionem
antequam mortua Secundum post quia clarent
evangelium per mundum sunt sepulta
Nota quod eciam christus pro nobis suum
sanguinem fudit septies primo in
circumcisione Insignum amoris ut
signis amoris sue sponse circum
cideretur Exodi 4 Sponsus san
guinis tu michi es Secundo in
oracione Insignum devote oracionis
et ferventis amoris quo nostram desi
deravit salutem Luce 22 Et factus
christus in agonia prolixius orabat
et factus est sudor eius sicut gutte
sanguinis decurrentis in terram Tercio
in flagellacione Insignum cohor
tacionis ad Hebreos 12 Hortamur
vosmetipsos per singulos dies
Quarto in coronacione Insignum
regalis honoris quo ipse coronat
sanctos suos in regno suo Quinto
in crucifixione scilicet manuum et
pedum transfixione scilicet in precium
nostre redempcionis Apocalipsis
1 Redemisti nos in sanguine
tuo Sexto in latris aperitione in
efficaciam nostre ablucionis Apocalipsis
lavit nos non a peccatis nostris sanguine
suo Dubitaret aliquis cum tempore
sit circumcisio quare nos non circum
cidimur Videmus quod quinque sunt

cause Prima est quia circumcisio cessat
instante baptismate quod est efficaci
us sacramentum contra originale
peccatum quia circumcisio et adveniente
fortiori cesset minus forte Ita
quod observans eius nunc dampna
esset Galatas 5 Ego paulus
dico vobis quia si circumcidimini nil
proderit vobis christus Secunda
quia circumcisio solis iudeis data
fuit nos autem non sumus iudei
Tercio quia sicut christus alia legalia
servavit ut eos qui sub lege e
rant redimeret sub iugo legis sic
et hic sub ut sua circumcisione circumci
sioni finem daret Quarta causa
est ut cum homo declinans
a lege dei declinacione peccati
non possit redire nisi per confes
sionem alienius pene Sacramen
tum circumcisionis fuit a nobis pelle
Secundum quia christus in cruce vel lang
wores nostros portavit ut dicitur
Ysaie 53 Nos ergo hoc absoluti
sumus de pena peccati originalis
nec per hoc sacramenta circumci
sionis Quinta est quia cum culpa
originalis indicatur per me
brum genitale et quia omnia
mundari debebant in sanguine
christi ut dicitur ad Hebreos 9
Nos convenientes sumus emundati
ab originali peccato per effusionem
sanguinis de isto membro Sed
quia christus non solum sanguinem
de isto membro hoc est in circumci
sione sed eciam sanguinem de toto
corpore suo effudit pro nobis
miseris peccatoribus Nos circumci
sio non habet locum ergo qui non
circumciderentur iniuriam facerent
christo passo. Deinde eciam de
vocatum est nomen eius ubi
describuntur a nobis nominacio
vocalis et tangunt duo primi

ipi imponere nomen imponit Secundum
est eiusdem nominis procedens in
firmato ibi quod vocatum est ab
angelo priusquam in utero conciperetur
Circa primum notandum quod nomen
imponebatur tunc in circumcisione
sicut nunc in baptismo Nec enim
aliquis dignus est vocari nomine
antequam sit baptizatus et hoc
propter tria primo quia nomen impo
nitur propter noticiam ut dicit
Isidorus in Ethicorum Nomen dicitur
quasi notamen eo quod per nomen cog
noscimus res et per baptismum homo
primo venit in dei noticiam et gratiam
ideo tunc ei nomen imponitur
unde Exodi 33 Domine dixit Moysi
ipsi novi te ex nomine et inve
nisti graciam coram me Secundo
quia nomen pertinet ad dignitatem
Et quia per baptismum in ma
ximam dignitatem transimus
quia in adopcionem filiorum dei
Tercio quia a sancta trinitate theo
esse ideo conveniens est ut no
minemur ad invocacionem trinitatis
que fit in baptismo Unde Jere
mie Tu autem in nobis es domine
et nomen tuum invocatum est super
nos ne derelinquas nos domine
deus noster Notandum autem quod
hoc nomen Jhesus convenit Christo
triplici racione Primo racione na
ture quia enim ipse ex divina na
tura erat salvator auctoritate et ex
humana natura erat salvator
ministerio dignum fuit ut sibi
vendicaret nomen salvatoris
Secundo racione decencie ut si no
men conveniat rei absurdum
enim et ridiculosum est si aliquis
debilis dicatur Sampson aut aliquis
turpis Absolon aut quis fatuus
Salomon sic quando nomen convenit
rei tunc nomen est in homine

sicut gemma in anulo aureo Ideo
decuit secundum Isidorum Et quia
Christus vere fuit salvator ideo decuit
eum habere nomen salvatoris Tercio
racione efficacie unde nota quod hoc
nomen Jhesus habet multiplicem efficaciam
salvandi Prima est quia salvat
nos ab insidiis dyaboli ps Salva
sti enim nos ab affligentibus nos
Ideo in nomine tuo spernemus in
surgentes in nobis Si enim in qui
busdam verbis incantacionum tanta
vis est posita ut auditis eis serpen
tes aut eciam demones non noce
ant sed fugiant multo magis hoc
nomen Jhesus Unde ait ultimo
In nomine meo demonia eicient
linguis loquentur novis serpen
tes tollent Unde discipuli dix
erunt Christo Domine eciam in nomine
tuo demonia subiciunt nobis Luce
decimo Secunda est quia salvat
nos a peccatis Mathei primo Ipse enim sal
vum faciet populum suum a peccatis
eorum et proprie salvet a peccato
perfidie unde ait ultimo In no
mine meo etc linguis loquentur novis
et lingwa eorum habet vim conver
tendi infideles ad fidem que erat
nowa et hoc est quod dicit Hugo
cardinalis sermone 17 Et hoc nomen
Jhesus liceat parvum videatur, preter (?) inquit
in toto orbe tam subito fidei subiugo
nisi predicato nomine Jhesu Tercia
quia salvet nos a temptacionibus
Non enim permittit nos temptari
ultra illud quod possumus Est enim
hoc nomen sicut tiriaca recepta
sicut que expellit omne venenum
temptacionis Unde ait ultimo
In nomine meo etc et infra Et si
mortiferum quid biberint non eis
nocebit id est aliquid mortalis tem
ptacionis senserint Unde Isidorus
ubi supra quod nichil ita temptaciones
et motorum inclinaciones reprimit
sicut hoc nomen Jhesus nichil tam

cum nec impetum tolerat superbie tu-
morem sedat sanat livoris vulnus
restringit luxurie fluxum extinguit
libidinis flammam sitim temperat avari-
cie ac totius in decoris fugat
ruginem etc. subdit Veni ergo domine
Ihesu aufer scandala de regno tuo
quod est anima mea ut regnes tu
qui debes in ea. Venit enim avaricia et
vendicat in me sibi sedem. Iactan-
tiam cupit dominari. Superbia vult
michi esse rex. Luxuria dicit ego re-
gnabo. Ambitio detractio invidia
et iracundia certant mecum ego autem
quantum valeo resisto. Reclamo ad
dominum meum Ihesum. Ipsum reclamo ipso
me defendo quia ipsius me esse ag-
nosco. Ipsum michi deum michi dominum
teneo. Dico non habeo nisi dominum
Ihesum. Veni ergo domine Ihesu et disperge
illos in virtute tua et regnabis
in me quia tu es ipse rex meus et
deus meus. Quarta est quia salvet
nos a cunctis iniquitatibus nostris sive
sit infirmitas carnalis sive egritudo
spiritualis que est carentia gratie
vel virtutis debilitate. Vel est tribu-
latio mundialis quantum ad primo dicitur
Marci ultimo: In nomine meo etc. Et in-
fra: super egros manus imponent
et bene habebunt quantum ad egritudinem
corporalem patet quia discipuli Ihesu
in nomine eius mirabiles sanitates
operati sunt ut legitur in ewangelio et
in actibus apostolorum. Unde hoc nomen
Ihesus est sicut quoddam unguentum
quod videlicet contra omnia vulnera et omnes in-
firmitates tam corporales quam spirituales.
Canticorum i: Oleum effusum nomen tuum.

Unde Crisostomus ubi supra: hoc clama-
mus thesaurum absconditum in
vasculo vali hunc nominis quod
Ihesus salutiferum contra quodcumque illud
inveniatur tam efficax semper
tibi insinuasse semper in manu
quo cum omnes in Ihesum sensus
dirigantur. De sanatione vero
languoris bernardus dicit ibidem
hoc nomen sanat me ab omni lan-
guore tam corporis quam anime
et hec ergo omnia michi simul
sonant cum sonuerit nomen Ihesus.
De sanatione vero tribulationum
dicitur proverbiorum 18: Turris fortis-
sima nomen domini. Unde Bernardus
ubi supra: Contristatur aliquis veniat
Ihesus in cor. Ihesus enim imperi-
culis trepidanti invocatum nomen
Ihesu non statim fiduciam prestitit
depulsit metum. Tamen in ad-
versis difficultatibus tamquam desiccati si
non adiutorium sonuit deficit
fortitudo. Et est alia efficacia
huius nominis que potest esse vim
quia salvet omnes virtutes anime
disponens dulcorando eas. Unde
Bernardus ubi supra: Crimina ita quo-
tatos reparat sensus virtutes
roborat vegetat mores bonos
atque honestas castas fovet affec-
tiones. Sicut nomen Ihesus arida
est omnis anime cibus si non oleo
isto infunditur. Insipidus est
si non sale illo conditur. Si scri-
bas non sapit michi nisi legero
ibi Ihesus. Si disputas aut conferas
non sapit michi nisi sonuerit
ibi nomen Ihesus. Ihesus mel in
ore melos in aure iubilus in
corde etc. Nota quod hec nomina con-
venienter inconcusse fuit impo-
situm tibi quia ipse tunc incepit
opus salvationis me fundendo

sa sanguinez sunt tum quia virtute
et efficacia istius nominis eruadim
ab omnibus malis et coptam omnib
bonis ut infra est Deinde tum
dicitur quod vocatum est ponitur
impositionis nominis approbacio et hec
sunt per peronum anglic .iiij. et de
quod vz nomine ihesus vocatum voca
tum est ab angelo priusquam in utero
conciperetur Isaie quod vocabit tibi
nomen nomen quod os domini nomi
navit Notandum eciam quod gloza
tangit duplicem causam quare hoc
nomen ab angelo vocatum est
Prima est quia non decuit tam glo
riosum nomen primo ab hominibus
nominari nec ab eis diffinim in
mundum ut dicit Origenes Secundo
ne homo verbi humilis indecentem
machinatam est non quod hic non
ihesus vocatum est ter primo an
eius conceptionem in annunciacione
beate virginis Secundo ut ibi in
circumcisione Tercio postquam na
tus in eius circumcisione et tunc
impositum est hoc nomen a parentibus
tibus vz hic Notandum est quod
cristus prius nominari quam conci
pi voluit ut ostenderet ante conce
pcionem virginem se extitisse non
enim nominantur nisi ea que sunt
Considerandum dignitatem huius
nominis Primo quod hoc nomen sunt
ab eterno consecratum pre domine
nomen tuum ab eterno et in eternum
Secundo sunt divino ore nomina
tum Isaie 62 vocabitur tibi nomen
quod os domini nominavit Et apostolus
ad philippenses Dedit illi nomen quod
est super omne nomen Tercio a pa
triarchis et apostolis antiquis de
sideratum Isaie 26 Domine nomen
tuum in desiderio anime Quarto a
prophetis prophetatum Isaie 30

Ecce nomen domini venit de lon
ginquo Quinto ab antiquo pre
figuratum scilicet in ihesu nave qui et
Josue dictus fuit Sexto ab angelo
denunciatum luce et ut ante i Sep
timo ab ore virginie predicatum luce i Et
sanctum nomen eius Octavo a
Joseph hoc impositum ut hic
Nono ab apostolis divulgatum Actuum
iiij° Ibant apostoli gaudentes a con
spectu concilii Et de paulo dicitur
domino vas electionis est michi
ille ut portet nomen meum coram
regibus et principibus Decimo
a martiribus testificatum quia pro
nomine ihesu passi Undecimo
a confessoribus collaudatum
ps laudate pueri dominum Duodecimo
a sanctis virginibus pregustatum
Canticum i Oleum effusum nomen
tuum De hoc nomine dicit Bernhardus
dicens in iubilo Dulcis ihesus me
moria dans vera cordi gaudia
sed super mel et favum est dulcis
eius presencia michil capitur sua
mus michil dicitur iocundius
michil cogitatur dulcius quam
ihesus dei filius Devotus secundo
Bedam quod sicut cristus in circumci
sione sua corporali accepit hoc
nomen ihesus ita electi in sua
circumcisione spirituali qua partici
pant isto nomine ut sicut ipsi
a cristo dicti sunt cristiani ita
et a salvatore vocentur salvati
[illegible] nomen eius non solum
[illegible] ante per fidem
conceperit [illegible] eciam re fide simile
[illegible] vocatum est et cetera

Postquam consummati sunt
dies octo ut circumcideretur
puer vocatum est nomen
eius ihesus luce ij° Sicut dicit
Augustinus de vera religione tota vita

cristi quam per hominem introe
gessit disciplina sunt mortuum
Prima igitur opus hodierna
die circumcisus est et nomen eius
impositum Jhesus prout verba
proposita manifestant Et notandum
quod opus christi quod non corporale sed
spirituale circumcidi et nomen ihesu
mentaliter conformare debemus
Unde in verbis premissis innuuntur
tria primum est sufficiens anime
ad circumcisionem optima dispositio
Secundum est ipsius circumcisionis in
anima congrua celebracio Tercium
est ihesu in mente perfecta confor-
macio Primum notatur cum dici-
tur postquam consummati sunt
dies octo Secundum tangitur cum di-
citur ut circumcideretur puer Tercium in-
nuitur cum annectitur vocatum
est nomen eius ihesus / De primis
duobus simul dicendum et secundo per se
Quantum ad prima duo sciendum
quod triplicem statum hominis est triplex
circumcisio spiritualis Quarum quelibet
nisi octava die celebratur per quos
octo dies intelligere possumus octo
illuminaciones divinas graciarum
quas oportet precedere circumcisionem spiritu-
alem in quolibet statu / Cum enim dies
secundum physicum nichil sit aliud
nisi solis lux super terram vere
per diem intelligitur illuminacio
qua sol iusticie verbum eternum
radiat super terram cordis nostri
humani Quantum igitur ad statum
incipiencium circumcisionem spiritualem
precedunt ista septem peccatoris ad deum
conversio / peccati recognicio quam tunc
sequitur contricio et confessio peccati
detestacio in futurum caucio Et
quam tunc sequitur impii iustificacio
qua gratia infunditur et peccatum

remittitur Isti dies octo signati
sunt ij paralipomenon xxix ubi dicitur
quod sacerdotes expiaverunt templum
diebus octo Templum enim dei
quod sumus nos secundum apostolum quando
contaminatum et pollutum sunt sor-
dibus peccatorum / tunc mistico sacer-
dotum expiatur hiis diebus octo pre-
dictis et ipso die octavo scilicet in iu-
stificacione impii celebratur circum-
cisio in anima penitentis que quidem
circumcisio non est aliud quam circum-
cisio viciorum que soli sunt
homini superflua Omnia enim creata
in homine sunt valde bona
ut dicitur Genesis j Et nisi ista circumci-
sio fiat in anima ipsa filia est per-
dicionis Juxta illud Genesis 17
Masculus cuius prepucii caro absci-
sa non fuerit peribit de populo
possunt autem isti octo dies acci-
pi secundum octo etates quarum
sex sunt in decursu mundi De
quibus dictum est in postillis
Septima vero est in quiete anima-
rum usque in diem iudicii et tercia
in resurrectione erit octava etas
cui correspondet octava illumina-
cio impii in qua fit circumcisio ut
dictum est Isti dies octo eciam
sunt designati Genesis 8 ubi dicitur
quod Noe post emissionem corvi compe-
tentis diebus septem emisit colum-
bam at illa venit ad eum ad ves-
peram portans ramum olive vi-
rentibus foliis Noe interpretatur requi-
es et significat animam penitentem
in qua fit commocio dolorosa sim-
ones illuminaciones predictas que
cessante diluvio emisso corvo
pro castinacionis penitendi / Nam
sicut corvus dicit cras cras sic peccator
per primam procrastinacionem Sicut b

Augustinus conqueritur se fecisse in
viij° Confessionum quaz diu erat
et erat quasi non ho° finis tur-
pitudinis mee Cum iniqua cor-
de emisso et nos tenso oportet quod ad
hunc pertranseat vij dies quibus
septem illuminaciones perfecte quibus
completis octavo die emittitur
columba i. simplex et pura intencio
anime penitentis que reportat ra-
mum olive signum iure con-
secute et quod cessavit diluvium pe-
ccatorum et tunc celebratur
tenaciter mansia ramus ad illa
erat viridibus foliis per que
docemur quod anima continua annicio
debet virere in virtutibus quia ut
dicit beatus Gregorius Cum se a viciis
abstinet iniquitatibus et virtutes in
quibus crescat Et incipit intrare
in statum proficiencium Cum ad
ad statum proficiencium isti octo
dies sunt octo illuminaciones spiritus
septiformis et viij spiritualibus
cum perseverancia finali que est
octava et possunt iste illumina-
ciones accipi secundum opera
sex dierum cum septima sabbati
et octava consummacionis finalis
primus igitur dies est illuminacio
fidei Nam prima die facta est lux
per quam fides intelligitur Ad ephe-
sios v° Eratis aliquando tenebre nunc
autem lux in domino i. lux fidei
Secundus dies est firmitas spei
quia secundo die factum est firmamentum
per quod intelligitur spes vnde
ps. Quoniam firmamentum meum
et refugium meum es tu Tercia
dies est viror caritatis que
significatur per viridia que die
sunt producta sunt tercia die unde
ps° Iusti quasi virens folium

germinabunt vnde Gregorius Nichil
habet aliquis viriditatis ramus
boni operis si non manet in radice
caritatis Quartus dies est lu-
minosa discrecio prudencie secundum
quod est virtus purgatoris ad quam
secundum Macrobium pertinet mundum
et omnia que in mundo sunt di-
vinorum contemplacione despi-
cere et omnem anime cogitacionem
in sola divina erigere et significatur
per luminaria celi quarta die facta
vnde philosophus ijo luce sicut luminaria
in mundo Libri iure continentes
Eccl. xxvij Sapiens in sapiencia
permanet sicut sol Quinta dies est con-
stancia fortitudinis cuius est secundum
Macrobium animum supra periculum agere
nichil quoque nisi turpia timere
et tollerare fortiter prospera vel
adversa vnde angelus ad Thob.
Thob. v° Thobia forti animo esto
et hoc significatur in opera quinte
diei quo facta sunt ea que sub
aquis ex aquis sunt Per aquas
autem intelliguntur tribulaciones Cantic.
viij° Aque multe non potuerunt
extinguere caritatem et fortitudo
necessaria est in tribulacione Eorum
autem que facte sunt ex aquis
quedam manserunt in aqua ut
pisces qui ferre possunt ad forti-
tudinem in suis medio adversa quidam
non rapiebantur sursum in aera
ut aves que ferri possunt
in aliam partem fortitudinis que
est in aggrediendo ardua et as-
pera Sextus dies est mode-
rancia temperancie ad quam per-
tinet secundum Macrobium nichil appetere
penitendo in nulla lege modera-
cionis excedere sub iugo racionis
cupiditatem domare et hec in

ope sexte diei quia facte sunt be-
stie et conditus est homo cui be-
stie subiciebantur Nam tempora-
lis est bestialis motus, Secunda
et secundum racionem viuere Job
v° Bestie terre pacifice erunt
tibi et scies quia pacem habeat
tabernaculum tuum Septimus est
satisfaccio iusticie cuius est vni-
cuique quod suum est reddere et
obseruare et ad hoc omnis cura
que virtutis officium obseruare et
ita perpetuo sedere cum superna
mente sociari vt dicit ma-
crobius Unde dicitur esse vir-
tus generalis comprehendens
tocius anime raciones ad rectitudi-
nem Et ideo homines sancti dicun-
tur iusti vt ibi Iusti autem in perpetuum
viuent Sapie v° et in multis
aliis locis scripture Unde signi-
ficatur per sanctificacionem diem
sabbati quod est septimi diei de quo
dicitur Exo xx Memento vt
diem sabbati sanctifices Et Ysa
v° Sanctus sanctificabitur in
iusticia Ex hac enim virtute sancti-
ficatur et sanctus ab omnibus sic
ostendit Seneca dicens Cum scriptis
iusticiam sectari desideras prius de-
um time et ama vt ameris
a deo Amabis ipsum deum si in
hoc ipsum imitaberis vt velis
omnibus prodesse et nulli nocere
et tunc viri iusti te appellabunt
omnes sequentur venerabuntur et
diligent Item hec virtus reponit
hominem cum hominibus in quiete
nec mirum quia reddit vni-
cuique quod suum est Unde dicitur
Jacobi iii° Fructus iusticie
in pace seminatur facientibus

pacem Sed quia secundum beatum Gregorium
Incassum bonum agitur si ante mortem
deseratur Ideo necessario sequitur
octauus dies qui est consummacio
finalis qui reddit ad caput et
unit omnes virtutes quia sine ea
tocium operacio virtutum in vane
foret Ipsa enim perseuerancia fun-
damentum est finis virtutum consumma-
cio que corona ac tocius boni re-
tribucio sine qua nemo videt
deum Ex istis octo diebus
potest intelligi illud Exo xxii De
omnibus quod primogenitum sicut
septem diebus cum matre sua et
octaua die reddes eam mihi
per opera omnes intelliguntur
operaciones virtutum et simplices
que septem diebus predictis dicuntur
esse secundum quod omnes in sua secundo
incremento virtutis perfectam et
tunc octaua die consummati cum
acti debent circumcidi cultello
iusticie a prauitate mali et a
copia boni que deo remanet
superflua propter quam sunt amicis
contrariis in statu incipiencium
Et ideo ista imputantur et hec
in statu proficiencium Unde de-
vocione dicitur v Circumcidite
preputium cordis vestri quod scilicet
pronum est ad malum et ceruicem
vestram non indurabitis amplius
vel scilicet sitis duri ad malum etc

Postquam consummati sunt
dies octo Super istos di-
es octo adaptari statum
perfectorum possumus enim
per hos octo dies accipere octo
illuminaciones alias secundum
similitudinem dierum septimane

iuxta adaptacionem septem plane
tarum. Prima dies est gracie in
mente luminosa radiatio. Sed
cum in statu quolibet opus sit
gracia dei simul cum tamen gracia
divina irradiat mentem per
fectorum pro quanto quod se [illegible]
omnibus et seipsos totaliter. Unde
gracie nituntur in qua et cum qua
omnia eorum opera eliciunt.
Unde comparatur diei dominice
que appropriatur soli. Sicut enim sol
est fons splendoris ita gracia
divina in istis mentibus est ori
go omnis actionis. Unde Ysido
rus: Sicut sol in ortu suo splen
det ita rutilat. Et isti diei
correspondet prima beatitudo
scilicet paupertatis de qua dicitur
Mathei v: Beati pauperes
spiritu. Illi veraciter dicuntur
pauperes qui seipsos de mundane
vivunt quod nec dona eorum vi
luerunt. Augustinus in de verbis domini: Hii
sunt pauperes spiritu qui quando
faciunt aliquid boni deum lau
dant tamquam sicut non sint nisi
dei. Sic apostolus fecit prima Cor.
xv: Non ego sed gracia dei me
cum. Unde iste dies prima dicitur
dies dominica quia totum quod
sit mea divinum est. Ro. xi:
In memoriam fine omnium divi
simus. Secunda dies est sim
plicis omnimoda humilitas. Hec
dies bene sequitur precedentem.
Cum enim homo per primam diem
nichil sibi relinquitur non
remanet sibi unde superbiat.
Unde Augustinus super psalmum [illegible]

paupertate contentus non est non
est contentus in miseria. Et ille dies
appropriatur lune que omnium planeta
rum infima est. De qua Apoc.
xii: Mulier amicta sole et luna
sub pedibus eius. Hec mulier est
anima sponsa dei secunda que di(citur)
amicta sole id est divine gracie illustra
ta sub cuius pedibus dicitur esse
luna quia pedes affectionum tenet
super humilitatem in qua funda
ti sunt. Huic diei correspondet
beatitudo mititatis de qua dicitur:
Beati mites. Nam mititas et humi
litas cognate cognate sunt. Christus
xi: Discite a me quia mitis sum
et humilis corde. Quod verbum
pertractans Hugo de claustro
anime dicit: Ecce mel humilitatis
cum dulcedine mansuetudinis.
Sicut mel concordat in confec
tionibus medicine cum omnibus
diversitatibus specierum. Sic ex
humilitatis dulcedine condiuntur
omnia genera virtutum. Cuius ex
emplum est in luna per quam
virtutes omnium planetarum reci
piuntur propter quod regina celi nun
cupatur. Sic et humilitas que
secundum se sola est observatrix
custos quasi virtutum et nichil est
quod ita deo gratum faciet et ho
minibus sicut humilitas. Tercius
dies est [illegible] triumphalis ex
pugnatio. Et iste dies sequitur
bene precedentem quia sicut
dicit beatus Augustinus in de verbis
domini: O homo iam non vici
sti quia de te presumpsisti. Qui pre
sumit de viribus suis antequam
pugnat victoriam perdet. Quod
ergo homo humilis de se nil

presumunt Sz totam fiduciam suam in
deum constituunt Ideo ipse semper tri
umphat Sz sciendum quod aliter te
ptantur isti perfecti quam incipien
tes et proficientes Incipientes
enim temptantur ad hoc ut per ini
tia deficiant proficientes vero
ut in bonorum actione impediantur
Sz perfecti temptantur ne de bonis
acceptis extollantur Unde ii Cor
xii Ne magnitudo revelacionum
extollat me Et hoc est quod dicit
beatus Gregorius in omelia plerumque
qui plus in contemplacione rapitur
contingit ut amplius temptacione
fatigetur ne de hijs ad que raptus
est extolletur Iste dies comparatur
qui instigat ad bellum Unde deus
bella gerentibus imperatur De
quo bello in psalmo dicitur Obumbra
sti caput meum in die belli per
fectorum enim mentem que ad caput
anime tempestatem temptacionis
Ita deus obumbrat et protegit ut
nocere non valeat sed prodesse Un
paulo dictum est a domino Sufficiat
tibi paule gratia mea Nam virtus
in infirmitate proficitur Sicut enim dicit
beatus Augustinus super librum numeri dic
tans si sale non aspergatur quamvis
sit integra et preciosa tamen corrumpitur
et ammplatur Sic et anima nisi a
temptacionibus assiduis solidetur
continuo resolvitur et dissipatur
Huic diei correspondet beatitudo
pacis Anima secundum dominum Augustinum
bellum gerere ut pax acquiratur
Nonus dies est eiusdem perfecta
imitacio Et hic dies convenienter
sequitur precedentem quia adver
tandos hostis laqueos bonum est
sequi viam quam Christus re

que est Io xiiii Ego sum via
veritas et vita Unde Augustinus Non
prius et inimicos inpeti viam
bone laqueos ne securitate ex
ultacionis via deseratur et in
insidias incidatur Iste dies
comparatur mercurio qui semper
graditur cum sole Ita isti semper
incedunt secundum exemplar Christi Ephe
iiii Estote imitatores dei sicut
filii karissimi Huic diei corres
pondet beatitudo misericordie de
qua dicitur Beati misericordes
quoniam ipsi misericordiam con
sequentur scilicet dominum qui est vera
Anima sibi proximum est misereri
Et ideo Estote imitatores sicut
et pater vester misericors est
In hoc eciam Christus imitatus est
patrem Ebre ii pe ii Debuit per omnia fratri-
bus similari ut mi
sericors fieret Sic imitatus est
paulus Cor xi Quis infirmatur
et ego non infirmor Decimus dies
est mundi cordis candidacio Et
hec dies bene sequitur precedentem
quia cum Christus sit candidus
tam secundum naturam divinam quam
humanam quia candor est lucis et
ne et speculum sine macula Sapie
vii Et dilectus candidus et ru
bicundus electus ex milibus Can
v Convenit suis imitatoribus
quod sint candidi et rubicundi scilicet
candore mundicie et puritatis
Iste dies comparatur Iovi Iupiter
est clarus et ad instar lactis di-
candidus sic et cor viri perfecti
Sz dicitur esse candidum omnia de
mentis puritate Anima sicut dicit
Abbas moyses in collacione prima

puritas cordis est recta via ten
denti ad beatitudinem adequandam
debemus igitur respicere tamquam
ad lineam omnes actus nostros
regulantem Huic diei correspon
det beatitudo mundicie cordis
ut patet Hoc pecijt propheta cum
dixit Cor mundum crea in me
deus et spiritum rectum etc. Et bene
dicit crea quia hanc mundiciam
non possumus facere ex nobis
propriis viribus Vnde prophetam dicere
mundum est cor meum Sextus
dies est divini amoris fervida
inflammacio Et hec dies bene
sequitur precedentem Quia sicut
dicit abbas moyses ubi super
puritas cordis sine perfecta cari
tate non subsistit nec perfecta
caritas sine puritate cordis etc.
Iste dies appropriatur veneri quam
incitat ad amorem Vnde gen
tiles deam amoris eam vocant Sic
isti viri perfecti debent esse a
more divino tam ferventer in
flammati quod et alios in amorem
incitant et attendent quia sicut
dicit beatus Gregorius Ille
amor dei maior est qui ma
morem eius plurimos trahit
Huic diei correspondet beatitudo
que dicitur esuries et sitis de qua
dicitur Beati qui esuriunt et si
tiunt iusticiam Mathei 5 Eadem
dem esuries et sitis non est a
liud quam fervor desiderii accensus
in amorem dei De quo dicit
beatus Bernhardus in quadam epistola
Iustus nunquam arbitratur se
esse iustum nec dicit satis
est sed semper esurit sitit quia

iusticiam ita ut si semper viveret
semper inquantum in se est iusti
or esse contenderet Hec esuries et
sitis tanto est ardencior quanto
est vehemencior ut dicitur ethi
corum quod qui currunt in arte illius esuri
unt valde quia illi qui sunt in
arte status perfectionis valde
ferventer desiderant magis ac ma
gis accendi in amore et zelo iu
sticie Vnde propheta Sitivit anima
mea ad deum fontem vivum etc.
Septimus dies est vite presentis
fastidiosa desolacio Et hec dies
bene sequitur precedentem Illi
enim qui divino amore ardent
desiderio ad deum sicient omnia
que sunt in hac vita cum desola
cione fastidiunt Vnde Gregorius
in omelia Si consideramus fratres
karissimi que et quanta sunt que pro
mittuntur nobis in celis Iste
dies proprie appropriatur saturno qui
est frigidus siccus et pallidus
quo dominante fetus nascens mo
ritur aut debilis efficitur Vnde
per saturnum non inmerito potest
intelligi mortificacio appetitus
terrenorum propheta Quoniam propter
te mortificamur tota die Et apostolus
ad Colossenses iii° Mortui estis
et vita vestra abscondita est Et
huic diei correspondet beatitudo
luctus de qua dicitur Beati qui
lugent quoniam ipsi consolabuntur
Sanctorum enim frequenter est lu
gere et dicere Heu michi quia in
colatus meus prolongatus est
Et alibi Quomodo enim cantabimus
canticum domini in terra aliena
Vnde Augustinus Cum dulcis est pericula

illi cunctarum est peregrinari. Oc
tauus dies est tribulacionum gau
diosa supportacio. Et hec dies co
nvenienter sequitur precedentem
Nam illi qui de incolatu presentis
miserie propter desiderium patrie
lugent nichil est eis ita dura
sicut desolacio patrie quia sicut
dicit beatus Gregorius 7 moralium
Si mens forti intencione in deum
figitur quicquid in hac vita ama
rum est dulce estimat / omne quod
affligit requiem putet. Sic apostoli
Act. 7. Ibant apostoli gaudentes
a conspectu consilii quoniam digni
habiti sunt pro nomine Ihesu contu
meliam pati. Iste dies octauus
redit ad caput scilicet ad diem sollem
licet enim sol eclipsetur nobis in
se tamen numquam eclipsim patitur
sed retinet suum lumen. Sic illi vi
perfecti licet appareat eis exterius
cruciatus ipsi tamen mente gau
dent. Et hoc est gaudium quod non
datur impiis ut dicit Augustinus
9. Ko. Isti diei concordat beatitudo
octaua que secundum Augustinum redit ad
caput de qua dicitur / Beati qui
persecucionem paciuntur propter iusti
ciam. In hoc numquam die celebratur
commixtio in mente perfectorum
quando mens tristicia creature
circumdatur ab omnibus rebus cre
atis pro quanto non firmant me
tam ad deum properantem Ita
et sic omnis creatura supprema
est menti ac per hoc amaritudinis
da sit. Sic commixta mens sanc
tissime marie magdalene in
cuius persona loquitur Gregorius

Quot ... tribulaciones quando plures
sit memoria ... et multi
tudines consolaciones gravant
me et non consolantur me
ego queso creatorem meum
et gravius est admodum omni
creatura. De hac commixtione
dicit apostolus Gal. 2. Commixtus
non circumcisione manu facta sed
commixtione Ihesu Christi domini nostri
Vocatum est nomen
eius Ihesus Luc. 2o. Ille
qui numerat multitudinem
stellarum et omnibus eis nomina
vocat ut dicitur in psalmo hodie
datur nobis pro novo anno no
men insuper sibi dari voluit
quod annis singulis super nos in
vocandum esset nobis memo
riale perhenne ad benediccio
nem novo gracie consequendam
quam quidem nove gracie amabilem
benediccionem expetiit propheta
in psalmo dicens Benedicens corone
anni benignitatis tue et capud ce
Corona enim que in capite ponitur
significat principium sicut capud vero
dicitur in alio loco psalmi In capi
te libri scriptum est de me principio
Corona enim quia quidem celibus
est pro accipi pro toto anno celo
negacionem solum pro bono anni
principio sed pro bono anno toto
oramus ut scilicet ipse deus nobis
ipsum benedicat / et nos ad bene
agendum bono igne accendat
Ad hanc igitur benediccionem
annuatim assequendam dimisit
nobis suum nomen sanctissimum
ut eo invocato nobis annis
singulis nove gracie exempla
largiretur. Et hunc est quod dicitur

circumcisa vocati est ... eius
ihesus. In quibus quidem verbis duo
dicuntur maxima magnificentie
beneficia promittuntur / primum est
nominis obligene de libro notitia
singularis. Secundum est effectus
ubi in mente experientia salutaris
primum notatur in eo cum dicitur
vocatum est nomen eius ihesus 2m
notatur cum ihesus. Circa primum
est considerandum quod cum nomen
dictum sit a notamine oportet quod de...
care debet verbum divinum quod ...
quod aliquam sui notitiam habeat spe
cialem. Nam de lege communi ipsum
est innominabile. Unde Gen 32
Jacob querenti de eius nomine videtur
Cur queris nomen meum quod
est mirabile. Signanter enim dixit
mirabile cum quia bene mirabile
est nomen et tamen super omne
nomen et ineffabile cum mirabile
est / querere nomen eius qui est
ineffabilis tamen quia etiam mi
rabile est querere foris nomen
eius qui non est foris sed intimi
us. Unde Aug. in de vera
religione noli foras ire in te ipsum
redi in interiori homine habitat
deus mirabe adque nullus per
venit qui foris eum querit
Ex quo patet quod sole ille meta...
que ... verbum natum in intimo
sui possunt nomen eius no
minare cum ipsi habeant sui no
titiam et cognitionem specialem vel
legem et si non attingat ad ...
de essentie visionem quia illud
privilegium pro paucis datum
est in hac vita et attingunt
eum quantumcumque eius divina gratia

dispenset et her idest quod attin
gunt valde magnum quia ultra
communem cursum. Unde dicit b.
Aug. in de verbis domini et loquitur
de deo quid mirum si non si non
comprehendis si enim comprehendis
non est attingere aliquantulum
magna beatitudo est comprehen
dere autem omnino est impossibile
et quanto mens altius attingit
tanto proprius nomen eius nomi
nare potest. Huius rei figura est
in isto magno nomine dei scilicet te
tragramaton quod dicitur non
ineffabile / non dico quod hoc
nomen tetragramaton sit illud
nomen ineffabile de quo est inten
tio sed est circumlocutio alicuius nominis
habentis quatuor litteras / tetragra
maton est enim nomen quatuor
litterarum dictum a tetra quod est qua
tuor et grama littera. Quod autem
sit illud nomen secretum non in
venitur apud nos expressum
secundum expressibile. Unde beatus
Aug. primo de doctrina christiana sic
ait. Cum locutus esset de eo
dixi enim ne aliquid et si minus
dignum / deo si dixit non est
hoc quia dicere nolui unum scio
quia deus ineffabilis est quod
dictum est autem si esset effabile dictum
non esset et si nescio que pugna
verborum quod si illud est inef
fabile quod dici non potest silentio
transcendum potius quam voce
pandendum est illud autem nomen
quod circumloquitur / per nomen
quatuor litterarum impossibile est
Unde Moysi querenti de nomine
suo Exo 3o Hunc domus ego

sum qui sum sit dicens filiis israel
qui est misit me Et dicit Io
sephus quod ibi tunc ihesus dixit
Moysi suam appellacionem quam
prius homines non audierant
Nec michi inquid prohibeas est
dicere Et dicunt hic iudei quod
nomen hoc fuit tetragramaton
dicitur autem hoc nomen ineffa
bile secundum quod dicitur magister
in historiis Non quia dici non
possit sed quia rem ineffabilem
significat Significat enim ut
dicunt sapientes hebreorum essenciam dei
incommutabilem ita quod eius sig
nificatum non est communicabile
alicui creature per participa
cionem Et nota quod licet hoc nomen
non proferebatur tamen scri
bebatur erat enim sculptum
in lamina aurea quam summus
sacerdos sive pontifex iude
orum portabat in fronte qui
incedebat ornatus ut dicitur
Exodi 28 Non tamen alicui
prohibitum fuit illud exprimere nisi
tantum maiori sacerdoti in
sanctuario in die ieiunii in
benediccione sacerdotali et tunc
in prolacione eius nominis
grandis fuit timor hoc de
nomine tetragramaton dicitur
in [illegible] ad [illegible] proemium des
inunt quia sicut illud nomen
inexpressibile de lege non
exprimebatur tamen aliquando
a summo sacerdote cum etiam con
dicionibus Sic nomen sive no
ticia dei communis est hominibus

abscondita Isaie 45 Vere tu
es deus absconditus ac per hoc
incommutabilis mentibus privile
giatis et singulari gratia perfectis
per summum sacerdotem ornatum
intelligi possunt / cognoscibilis
est et ab eis nominabilis est
et hoc eis consistentibus in sanctu
ario id est in recollectione ad intimum
sui quod sanctuarium dicitur et in
die ieiunii id est in abstraccione sui
ab omni spe creata et in bene
diccione sacerdotali et in actu
ali commutacione mentis cum deo
hoc est dictum quamvis ad
omnia circa ista mens in actu con
templacionis actualiter rapta
fuit Tunc inquam mens ver
bigena capit de deo etiam no
ticiam ineffabilem omni lingue
sive hoc sit per raptum ad
eius essenciam unde videbatur
sicut in paulo et moyse secundum
Augustinum in libro de videndo deum sive
sine aliquam eminenciam intellectu
alis contemplacionis que non
ad spiritum sed ad mentem pertinet
sicut fuit in Jacob Genesis
32 Cum diceret vidi deum
facie ad faciem et salva facta
est anima mea Nonenim ut
doctores dicunt Jacob vidit
deum per essenciam sed refe
rendum est hoc ad figuram
in qua ostendebatur deus
et hoc ipsum ad quedam insolitam
essenciam eminenciam pertinet
ut dictum est de quia philosophus
in contemplacione mentibus
privilegiatis in spiritu inton

templacone confertur et adhec dei cognicoem non studio lectionis sz virtutis meritis pervenitur. Unde in collac patrum collacione ab bate nestorii dicitur Si ergo cure est ad spiritualis scientie lumine pervenire per puritatem cordis et illuminacoem diuinam eam pertinge non autem studio lectionis ... tantum qui nec aliorum dicciones verbis sz sponte actiua vitate perfecti sunt post multorum laborum stipendia iam quasi in sompnio consequuntur Non enim a meditacone legis scienciam et intelligenciam sz de fructu operum acquirentes dicunt cum ps A mandatis tuis intellexi sed non per intellexi Hec ille Quia ergo isti mentes ubi gene habent spiritualem noticiam dei ideo ipsi in se nomen eius portant Unde in psalmis Elegi ubigenam seu contemplatiuam ut sit nomen meum in ea Quod autem sit illud nomen sequitur in secundo principali quod tangitur in eo quod dicitur ihesus

Ihesus Sciendum quod de verbo diuino dicunt Gr excellentissima prima ex quibus resultat in mentem ubigena quatuor efficacie salutares huius nominis ihesus et signant in quatuor litteris obiectis huius nominis tetragramaton et eedem quatuor littere in latino reperiuntur in hoc nomine ihesus et signant ille quatuor efficacie il huius nominis ihesus in quatuor personis qui leguntur isto nomine ihesus nuncupati Sciendum autem quod sicut dicitur in glosa Exodi 28 littere ebraice in quibus constat illud nomen tetragramathon licet forte non eo ordine ille Ioth helet he vau Ioth nobiscum cum est littera e vau est littera v et ille eedem littere componunt hoc nomen ihesus ad minus duobus modis si scribatur integre quod ponendo litteram e pro titulo super per transsumpcionem modo antiquo si breviatum sic ihm et e secundum hoc vltra nomen tetragramathon nomen ihesus si extense sit scribatur habundat in duplici s uno sz erecto sic s altero vero curuo ... s litteram extense scribitur sic ihesus que due littere vel potius due signe eiusdem littere signant duas naturas in eodem supposito ut per s longum et eminens super alias litteras intelligatur diuinitas que super eminet vniuersis et ... inclinat ad creaturas subiectas prospiciendo super eas per influenciam et prouidenciam vniuersalem sicut illud ps Excelsus super omnes gentes dominus per s vero curuum intelligitur natura humana in verbo curuata ul

vocatus inquam est incarnatum p̄s
chi̅s factus sum et carnatus
sum usqȝ in finem Jn cuius figu͠ra
legitur . 4 R̅ . 4 . Cͣ . elizeus
incuruauit se super puerum
i sup naturam humanam que
p̄ma sunt in christo et quoniam
misterium unionis istarum dua
rum naturarum in redemptitate
scripta sunt in veteri testamento
absconditum quod in novo testa͠to
s . in nostro ih̅u existit reuela
tum Hinc est quare hoc nom
ihesus in duplici litt̅a . s̅ habu
dat ultra nomē tetragrama͠ton
primum ergo p̄tā est vbi quod ipsum
est principium omnium unde ipse ait
Johannis 8 Ego principium qui
et loquor vobis ex hoc resul
tat in mente vbigenia p̄ma effi
cacia huius nominis ih̅u vide
licet ipsius mentis in suum p̄n͠a
pium intellectualis reflexio que
est per cognicionem et amorem
quorum vtrumqȝ impte intelle
tuali dupplicem motum assign͠at
reflexionem anime . s̅ . dio . de . di
no . Vno modo quando de se
egressa ad exteriora ab eisdem
rediens illuc redit unde exiit
Et hanc [illegible] complent
anima etiam antequam esset v
bigenia [illegible] vȝ in utrum
ex creato dn̅o que super splen
dentibus eterne sapientie radiis
ex quibus effluxit mens vt vir
tu͠ per cognicionem vȝ et amorem
et hanc reflexionem perfecte

facit [illegible] vbigenia unde
domino in de anglica ierarchia in
huius dum lumius mentis te͠ra
specialius eqȝ amorem in verorum
ardens illuminat et accendit
ad veri boni cognitionem et
amorem Ad hanc reflexionem deo
vitas in vitat animam fidelem
dicens Can 6 Revertere revertere
vbi geminat verbum reuerte p̄p͠t
dupplicem actum tendendi s̅ co
gnicionis et amoris Et hec
efficacia significatur per litteram
hec que in p̄catum principium
unde exponi sit per illud p̄s
Tecum principium in die virtutis
tue in splendoribus sanctorum
ex utero ante luciferum genui
te Nam in die virtutis quo
solet mens per graciam deis
tutibus illustrare in captiu͠
vt quasi iam sit in splendori
bus vbi gignitur verbum ex
vtero mentis et hoc ante luci
ferum i ante plenam adep
tionem claritatis glorie bto
rum Nam illud inquantum
p̄libatoria illustracione tunc
inquam verbum quod est principium
tecum s̅ est et pro quanto
in mens ipsa reflexa est
in se s̅ ipsum principium hanc
litteram scriptam habebant in
mentibus suis magi de
quibus dicitur quod per aliam
viam reuersi sunt in regionem

suaz egressa est quippe iam
a deo via creacionis sed redit
ad deum per cognicionis viam
et amoris. Hec etiam efficacia
huius nominis ihesus figurata est
in ihesu filio naue vel Josue de quo
est de quo dicitur Eccl. 46 fortis
in bello naue ihesus. Josue
enim salvator naue interpretatur
gemen. Vnum interpretatur prestans
que omnia importat hanc effi
caciam huius nominis ihesus quia
scilicet mentem mentem salvare et il
lam facere geminare. Eternum est
ipsum verbum. Iuxta illud Ysa.
43 Ego sum salvatorem
sit ut mens reflectitur in suum
principium in quo solum invenit
consolacionem et quietem. Sic piscis
in aqua quia nullam
consolacionem sed nec quietem
cum originem recepit extra
qua hic inportat. Vnde Augustinus
1 confessionum. Fecisti nos domine ad te
et inquietum est cor nostrum donec
quiescat in te. Et bene ille
ihesus naue dicitur fortis in
bello quia vincit scilicet pravitatem victo
riam passionum et quarumcumque
contrariorum de qua dicitur proverbiorum
12 Non [illegible]
et cadere [illegible]
quod ipsum est vita [illegible]
factum est in ipso vita erat
Et Joh. 14 Ego sum via veritas
et vita. Et ex hoc resultat

illa efficacia in mente vbigena
scilicet ipsius mentis cum deo vita
lis conformatio que scilicet mens
ita conformatur deo ut iam de
non vivat sed deo 2 Cor. 5
Qui vivunt iam non sibi viv
unt sed ei qui pro ipsis mortuus
est. Talis enim mens ita est deo
conglutinata per ista conformacione
ut quasi deus in anima sua vi
deatur sicut quidam propter ma
ximam unionem deitatis et
humanitatis in homine xpo. de
ueo divinitatem loco anime sum
pse licet in hoc erraverunt. Mystice
tamen verum est quod non solum xpistus
qui hoc fuit per excellentiam
ymo quelibet creatura que est
mens vbigena ita est deo con
formata ut videatur esse anima
hominis de quo dicitur Augustinus
Quia sicut deus est vita anime
sic anima est vita corporis et omnes
vires anime operationes et affectiones
sunt vitales ut potest quia in
deo et a deo et ad deum quie
vita informantur. Vnde Ysa.
26 Omnia opera nostra operatus
es domine. Et hoc est quod dicit
Augustinus 2 confessionum. Tu domine es vita
amantium vivens te ipso et
significatis huius nominis ihesus
significatur per litteram hec quod vir
pratum vita hanc litteram scriptam
in mente sua habuit paulus cum
dixit Gal. 2 Vivo ego iam
non ego vivit autem in me
xpistus. Hec autem efficacia sign
ata est in ihesu filio Josedech

Sequo dicit zacharie 3 q ipse
fuit sacerdos magnus et ons
s zach in spu quo indutus
vestibus sordidis que ministeri
angeli sunt ablata ab eo Et in
dutus est mutatoriis et posita
est super caput eius tiaris
munda et mitra sacerdotalis
et data est ei ptas videndi
domum dom Et iustice no
q ille filius Josedech qui in
pctatum iustus domini pfigurat
nom ihu quantum ad scdam
hanc efficaciam huius nominis
ihus Ipse enim est sacerdos ma
gnus consecrans templum me
tis nitali benedictione conformando
sibi eam vestibus sor
didis i carnis pcti similitudine
indutus erat Ex vestibus ill
ablatis i pcto ablato induitur
est vestibus mutatoriis i in
ketate virtutum donorum et
graciarum quas non in miseria
accepit per tiaram intelligitur
candor mundissime vite per
quam ipse accepit in capite ut
ab eo tanquam a capite diriva
tetur pfecto vite in membra
i in mentes ubigenas ac p
hoc ei conformaret Et aut
est ei ptas iudicandi ad litteram
vim est de cesto quia pr omne
iudicium dedit filio ut dicit
Johannes 7 Vel etiam ex me
tes ubigene iudicabunt cum
cristo ut dicitur Math 19 Vos

qui secuti estis me sedebitis sup
sedes iudicantes duodecim tr Con
gruum est enim ut qui vixerunt
cum cristo unum in quibus quasi
in eis sedes iudex cristus Tam
pdicatum sibi excellentissimum
est q ipsum est excellentissime
om contemptum Et vi Ex
ipso et in ipso et per ipsum sunt
omnia que tria sic exponunt
Ex ipso exemplariter per ipsum
causaliter sive efficienter Et in
ipso finaliter Et tunc io omnia
inte sunt ex hoc resultat tercia
efficacia huius nominis ihus
vz mentis in deo fiducialis con
formacio Quod enim summus eo
q continet omnia quod mundi
si ipsa in eo sic formet ex pro
nulla re transitoria ab ipsa
flectatur Juxta illud Cantic
7 confirmabitur in illo et non
flectet continebit illum et non
fundetur Et hec efficacia sca
per litteram he q importatur in
scripto vel susceptor hanc litteram
inse scriptam habet ps cum dicit
deus meus susceptor meus
non movebor amplius Hec
autem efficacia huius nominis ihus
signata est in ihu filio sidrach
de quo legitur Eccli 1 q ihus
filius sidrach ierosolimita re
novavit sapiam de corde
suo Et hoc impletum est in
ihu nostro vero ierosolimita
i pacifico qui veram sapiam

de corde suo in circuitus concordavit
quo sectatores suos ita sibi con
formavit quod nullis blandiciis
nullis oneribus nullis terro
ribus ymo nec morte que dira
ab eis separari non posset. Dilecti
ne ancilli. Dei bone sirach int
pretatur munus et significat me
tis sanitatem. Ysaie. Urbs for
titudinis nostre syon salvator po
netur in ea ponetur murus et
antemurale. Syon id est mens u
nigena dicitur urbs fortitu
dinis propter eius sanitatem in de
quam fit per efficaciam huius no
minis Ihesus. Ideo dicitur quod sal
vator ponetur in ea murus
et antemurale. Talis erat ipse
sus qui dicit Gal. 2 Ego vivo iam
et verba mea tamquam [illegible]
quo facta sum totam eo in pace
conductum predicatum est quod ip
se omni solius enim dei proprium
est esse. Unde ipse ait Ego sum
qui sum. Unde alia omnia habent
esse accomodatum ab ipso. Sap
2 Creavit deus ut essent omnia
Et Aug. 29 R. Nulla habent
causa aliunde quam esse e[illegible]
ne erat in nos. Se[illegible] tr[illegible]
nos domine. Ex quo resultat
in mente certa efficacia huius
nominis Ihesus vel ipsius mentis
in deum totalis transformatio.
Nichil quippe tam intimum

michi est quam esse et quia
omnia esse accomodata ab eo
tamquam quod sibi alienum et ad
proprium. Tunc mens omnino per
fectionem attingit iusticie cum
in ipsum suum esse totaliter in deum
refundat et sic transformatur
in deum sicut stilla aque multo
vino admixta transformatur
in vinum secundum Aug. Quidem
Et hec est efficacia amoris
que secundum Dionisium est extra
sui faciens transformat ama
tem in amatum. Secundum quem m
odum dicit Aug. Si terram
diligis terra es si celum diligis
celum es. Igitur si deum di
ligis deus es. Et hec efficacia
huius nominis Ihesus significatur
in litera varia quod interpretatur ipse
quia ipse expetit deo pars. Ut
aut idem ipse es et anni tui non
deficiant. Et actuum 17 In ipso
vivimus movemur et sumus
quod non solum intelligendum est
secundum esse naturale ut nite
lligerunt illi poete a quibus
illud ibi allegatur sed etiam
de esse supernaturali divino in
quod mens sibigena trans
formatur. Hanc literam sibi
inscriptam habuit apostolus cum
dixit Ego gratia dei sum id
quod sum prime Cor. 15 Estima
enim apostolus totum esse suum re
fundebat in deum tamquam

in se anichilans se totum Sic Au
gustinus x confess. Amare da
mi et desiderare ut abiciam
me et eligam te. Licet aut effi
cacia huius nominis ihesus acci
piatur in ihesu filio dei non quidem
significatiue ut in aliis hoc nomine
vocatis sed realiter et effectiue
De quo dicitur abacuk 3 Ex
ultabo in deo ihesu meo. Exul
tare secundum glossam importat
effectum gaudii exterius prorum
pentem. Unde exultacio dicitur
quasi extra se saltacio. Tunc
igitur mens in deo exultat quando
per gaudiosam amoris transfor
macionem extra se in deum saltat
Cum autem ille ihesus in hanc trans
formacionem efficiet ipse prius trans
formatus est et factus est homo
ut homo mentis transforma
retur et fieret deus secundum mo
dum ad quam perfectionem cum
mens attingerit tunc ultra
quatuor literas nominis tetragra
maton duppl[illegible] s et b de nomine
ihesus sibi accumulabit et sicut
ipse ihesus deus est humanatus
Sic quodammodo talis mens est ho
mo deificatus ut talibus mentibus
veraciter dicatur illud ps. Ego
dixi dii estis etc.

Cum natus esset ihesus
in bethleem iude in
diebus herodis regis Ecce ma
gi ab oriente venerunt ierosolimam
dicentes ubi est qui na
tus est rex iudeorum. Vidi
mus stellam eius in oriente et
venimus adorare eum etc.

Solent magna vene
racionis loca ab aliis
et longe distantibus
deuote visitari et abundi
cionis et propinquis minime
frequentari et ea patet hic de
apostolorum liminibus rome quod
pars ytalicorum proficiscens
[illegible] multitudo propter
[illegible] montanis partibus
[illegible] confluunt ut videtur illud
[illegible] filii tui de longe
venient Sic et magi de re
motis partibus terre ad ado
randum puerum ihesum vene
runt Et hii in quorum terra
natus est eum minime cog
noverunt immo contempserunt
et mortem eius crudelissime
[illegible] Et de hoc est prius
[illegible] quod habet tres partes
[illegible] prima describitur
[illegible] solliciata inquisicio
secunda ponitur herodis
iudeorum maligna per
turbacio Ibi audiens autem
herodes [illegible] tercia quesiti in
uencio et eius deuotio ado
racio Ibi qui cum audisset

Prima pars diuiditur in duas
primo premittit natiuitatis pueri
nomine loci et temporis descripto hec
enim quatuor fuerunt a prophetis
pronunciata / Secundo ponitur
magorum inquisicio / ibi Ecce
magi ab oriente / Quantum ergo
ad primum premittit duo natiuitate
pueri quesiti d Cum natus est
s de virgine Secundo annectit
eius nomen dicens ihesus / de qua
natiuitate et nomine ihesus habet
sufficienter supra Tercio addit na
tiuitatis eius locum dicens in
bethleem iude et dicit sic ad
differenciam alterius bethleem que est gal
gal in tribu zabulon / Josue
Et nota quod hec ciuitas in
in qua natus est cristus que
vocabatur effrata ... fa
mosam sterilitatem pro qua
abimelech cum domo sua a
biit ad moabitas cum reddita
ei fuisset ... ut
dicit glossa in hystoria ... habu
danciam frugum vocata est be
thleem i domus panis / Quare
re autem nasci voluit in bethle
em hec super nocte ... an
nectit natiuitatis ... dic
dicens In diebus herodis regis
Quot anno regni sui ...
quod sciendum quod sicut dicti
sunt hec in ... aduen
aduentus domini quod regnum
iudeorum fuit interruptum

a captiuitate babilonis annis
quadringentis lxxx et in e
dibus tribus post hec primus rex
fuit aristobolus de semine ma
chabeorum pro cuius eius
fuit mathathias ille regnauit
anno vno Secundus rex fuit
allexander frater predicti aristo
boli qui regnauit annis tribus
quo mortuo regnauit post eum
vxor eius allexandria annis
nonem Quartus rex fuit ari
stoboli antigonus predicti filius
Quintus fuit ille rex ascolo
nita qui prius fuit alienigena
et hic fuit in mente cristi ad
ventum Cuius regni anno 3
natus est cristus / Sed quitur
natiuitas domini et saluatoris
differebatur a rege alienigena
Respondent doctores ad hoc
quatuor racionibus / Prima est
secundum rabanum qualiter eo hoc
insinuatur nobis impleta esse
prophetam que dicit Gen xlix
Non auferetur sceptrum de
iuda etc Et dan ix Cum ve
nerit sanctus sanctorum cessabit vnc
cio vestra Secunda secundum crisostomum ut
ei datur completum tempus sep
tuaginta septimanarum de quo
dicitur dan ix Quod tunc
venturus esset cristus ihesus
s post septuaginta septimanas
annorum que faciunt annos
quadringentos et decem / nam
tantum tempus fluxerat a tempore

istius prophete usque ad tempus herodis
fuit ad suum regnum Tercia secundum
Crisostomum quia quamdiu populus
iudaicus erat sub regibus proprie
gentis mittebantur ad illos
prophete Nunc uero subiectis impiis
gentibus tamquam maiori tribu-
lacione grauatis mittitur eis
saluator quia maxima infir-
mitas medicum artificiosiorem
requirit Quarta causa est quia
regno iudeorum deficiente xpi
regnum inciari debuit Quantum
ad secundum i. Ecce magi
ponitur magorum diligens
inquisicio ubi notantur adinte
da sunt implicantur Primo quis
venerunt Ecce magi Secundo
unde venerunt quia ab ori-
ente Tercio quo peruenerunt quia
Ierosolimam Quarto quid que-
sierunt querentes et dicentes
ubi est qui natus est rex Iu-
deorum Quinto unde moti ad
veniendum fuerunt vidimus
enim stellam eius in oriente Sex-
to quid intenderunt quia ve-
nimus adorare eum Et de hiis
per ordinem videamus Circa
primum notandum est quod vocabulum
magus dicitur tripliciter scilicet illusor
maleficus et sapiens Sed isti
magi ut dicit Glosa non erant
malefici sed sapientes puta philosophi
caldeorum qui de singulis
philosophantur quod enim persarum dicitur

magus ebraice scriba grece
philosophus in latino dicitur sapiens
Vel Quod magus est persice
hoc scriba vocatur ebraice pro-
phete grecis proprie sapiens quod
latinus Dicti autem sunt ma-
gi secundum istum intellectum a ma-
gnitudine sapiencie Et fuerunt
ut dicitur de gente balaam
et successores doctrinarum sua-
rum Et erant reges periti
in sciencia astronomorum tamen
secundum Rabanum reges et prin-
cipes illius gentis tantum insi-
stebant Quidam tamen dicunt non
eos proprie magos dictos sed quasi
vel ficto ab effectu eos magos
et illusores vocatos eo quod he-
rodem illuserunt et ad eum
non redierunt Alii eciam dicunt
sicut tamen eos vocatos magos
eo quod presentes apparere facerent
subito aliqua mirabilia quales
fuerunt sapientes pharaonis qui
multa signa fecerunt ut dicitur
Exodi vii Et si isti magi ta-
les fuisse vocantur sine dubio
intelligendum est de preterito sed
postea fuisse conuersos Primus autem
intellectus communiter tenetur Se-
quitur quod fuerunt eruditi
numero non exprimitur Videtur quod
magi isti fuerunt tres reges
qui et tria munera obtule-
runt non plures quia tres
fuisse probantur ut per eos

gentes qui ex tribus filiis Noe
nati sunt venture ad vitam
presignarentur ut dicit ibidem
Tot fuerunt principes qui mul
tos imperarent in comitatu suo
Et secundum hoc tunc tres fuerunt
reges qui cum magna multi
tudine venerunt Romana autem
illorum regum sunt ut dicit
magister in hystoriis ebraice Ap
pellius Amerus Damascus sed grece
Galgalath Malgalath Sarachin
latine Caspar Melchior Bal
thazar Deinde considerandum
est unde venerunt quia ab ori
ente Remigius ut dicit glosa ve
nerunt a finibus persarum
medorum et caldeorum vel
Sabba flumen a quo regio ista no
minatur iuxta quam et arabia
regio sita est ubi fuerunt re
ges Et hoc est quod dicitur in
psalmo Reges arabum et Sabba
dona adducent Quare autem ab ori
ente venerunt misterium ponit
Crisostomus ut unde dies na
scitur inde initium fidei pro
cedat Vel secundum Remigium
ad designandum a deo eum veni
unt ab ipso et per ipsum venerunt
ipse enim est oriens Zach. VI
Ecce oriens nomen eius Deinde
tercio considerandum est quo per
venerunt quia Jerosolimam
Illuc enim ascenderunt tribus tri
bus domini Tercio quare venerunt
Jerosolimam cum ibi deus non

sit natus Presertim ut obviat
Crisostomus Remigius nesciebant quod in
iherusalem regnabat Herodes nunquid
non intelligebant misteria legis quod
quicumque rege vivente alium
regem pronunciat ut adoret pu
niatur in sanguine Remigius non ha
bebant precordia sua perdicionem mor
tis qui tres reges rex illiterata in
imperabat ad quod dicendum est Remigius
Crisostomus quia tunc considerabant
regem futurum non timebant regem
presentem adhuc non viderant
cristum et iam pati erant pro
eo conspectum crudelissimi regis
presignando cristum agnoscerent cristi
facti sunt confessores Quare
autem venerunt in iherusalem plures
assignantur raciones secundum Remigium
Primum quia cognoscerent iudeorum
regem natum non nisi in regia
civitate enim estimabant esse
querendum Secundo ut civibus
locum nativitatis discerent
cum ibi scribe et sapientes reside
rent tum quia fuerunt prope iherusalem
stella eorum iter dirigente sum
bina opinione se occultavit Vnde
coacti sunt intrare civitatem pro
phetarum et sapientum ut eorum
discerent oraculo quod celestia fides
investigare nequiebat Tercia
ut impleretur quod dictum est per
Ysay 2° De syon exibit lex
et verbum domini de iherusalem Quarta
ut studio magorum dampna

vetur peregrinis iudeorum dum questionem
agentibus sollicite exquisiti dum
tamen ipsum eum non querebat ut Iudei
incredibiles et non inexcusabiles
permanerent potuisset quidem
dicere loci nativitatis sibi se sa-
nisse et temporis ignorasse et ideo
non credidisse sed magi ostende-
runt iudeis tempus et iudei ma-
gis locum Sexta quia stella
quam videbant super hanc ciui-
tatem quantum ad statum erat
visus eam dirigebat aspectum
Sed queritur cum ierusalem sit in me-
dio mundi quomodo in tam brevi
tempore ab ultimis finibus orientis
venire potuerunt scilicet infra 13 di-
ebus Respondetur ad hoc pri-
mo secundum Remigium quod puer
ad quem properabant tam cito
eos ad se perducere potuit Et
alio secundum Crisostomum quod biennium ante
nativitatem apparuit eis stel-
la scilicet ante biennium Et extunc
proficisci ceperunt et sic 13a
die post nativitatem pueri per-
venerunt Et addit Crisostomus quod neque
esca neque potus deficiebat in
vasis eorum Alii videntur dicere
quod stellam quidem in die nativitatis
viderunt et extunc revoluto
anno 13 die pervenerunt Sed contra
arguit glosa quod tunc puer
non fuisset inventus in presepio
sed in egipto non enim post annum
venerunt sed 13 die venerunt

secundum glosam Augustinus non dicit
quod post biennium ante visa est
stella inquirentibus eis quid
esset Sed intelligitur indicatum
est eis cuius esset stella que
tam diu videbatur quando
natus est qui per illam sig-
nificabatur Sed postquam Christo
nato revelatum est eis magi
et venerunt ab oriente et 13a
die adoraverunt eum quem ante
paucos dies natum didicerunt
Aliter dicitur secundum Ieronimum
quod a die nativitatis domini in
13 diebus venerunt in bethle-
em Sicut etiam dicit Augustinus
Sed Ieronimus addit modum dicens
hoc non esse mirum cum
equos arabicos et dromeda-
rios haberent qui sunt velo-
ces ad iter Et dicitur quod tantum
currunt uno quantum equus
in 3us Aliter tamen dicit Re-
migius quod si isti magi fuerunt
successores balaam ut supra
dictum est Regio ista non mul-
tum distat a terra promissionis
Ideo in tam brevi tempore veni-
re potuerunt Deinde etiam
considerandum quid quesie-
runt quia sequitur querentes
et dicentes Ubi est qui natus est
rex iudeorum Et nota quod
non interrogant an natus
sit quia hoc credebant sed

quert ubi natus sit Circa q
stio tria in alia implicat
Primo quia de isto qui dicit ce
lum et terram ego impleo / de
isto querunt ubi natus est et
pt eis videre Jacet in presepio
et fulget in celo Secundo qr
querunt de nova nativitate
istius qui ab eterno est genitus
ante luciferum unde dicunt
qui natus est rex Tertio quia
ille de quo dicitur Zach 9
Regnabit rex super omnes
gentes vivus tamen ipse rex
dicitur / unde addunt rex iu
deorum Et advertendum quod
forte credebant magi invenire
mundana in alia scilicet matrem
nati diademate fulgentem
palacium regium pompam
familiarium cetera que regalia
signa Sed magis est illud
mirabile signum quod cristus pro
certo enim credebant regem et
viderunt sibi familiare celum
et tamen nichil mundane
ambicionis invenerunt sed in
humili positum tugurio
Bedam Sed Sed rex queritur
ubi aula regalis ut supra
unde Aug in sermone non
erat huius ambicio seculi
non sollempnis purpura
Non in capite fulgebat di
adema / non pompa fam
laritas non ceteri exercitus

non gloriis in fama populorum
Jacebat in presepio princeps regum
exiguus corpore contemptibilis
paupertate Et nota de isto rega
li titulo quo cristus dicitur rex
iudeorum / quem pro causa mor
tis pilatus scripsit in cruce / quod ille ti
tulus cristo moriente deleri non
potuit deleri non potuit nec
pilatus admisit Sunt enim ille
titulus semper agentibus approbatus
a magis et pilato Sed iudei
de isto titulo turbacionem habu
erunt sicut dicitur hic Et ideo
de hoc ipsum accusaverunt Item hu
ic titulo renunciaverunt i contra
dixerunt dicentes Non habemus
regem nisi cesarem Joh 19
Item hunc titulum publicari
prohibuerunt unde Johan
19 Noli scribere rex iudeorum
sed quia dixit Rex sum ego Item
titulo insultaverunt dicentes Si
rex israel est descendat nunc de
cruce Mat 27 Et sic imple
tum est in eis ut dixit dominus
ad Samuelem abiecerunt me ne
regem me habeant Et ideo ca
ptivi sunt populus eius et oves
pascue eius nunc enim nega
tes vagantes sunt et absque
domino Et enim dicitur Dan
9 Erat eius populus se negaturus
est enim Deinde quinto
considerandum est unde moti

fuerunt ad inveniendum quia vidimus
stellam eius in oriente quasi esset
aliquis qui eos interrogasset unde
scitis hunc regem natum esse
respondissent vidimus stellam
eius. Et primo videndum est de
natura istius stelle an scilicet ista stel
la esset una de celestibus ad quod
dicendum quod non quia differebat
ab aliis stellis multipliciter primo in
substantia non substantia aliarum stellarum
est materia celestis ~~et ille~~ essencie hec
autem essencia corruptibili fuit. Secundo
quo ad eius principium efficiens quia
alie stelle adeo per verbum create
sunt nulla cooperante creatura
sed ista missio angelica facta est. 3o
in duracione quia cum alie a prin
cipio mundi sunt condite et in e
ternum debeant manere istam autem
creavit ipso nato que et esse de
sinebat postquam Cristum ostendit
et magos ad Cristum perduxit.
Quarto in situ alie sunt in celo
ista fuit in aere non longe a terra.
Quinto in magnitudine quia
ut dicit ptolomeus quelibet stel
larum firmamenti visibilis nobis
maior est terra. Forte illa non
fuit ultra quantitatem duorum
vel trium cubitorum. Sexto
in motu quia alie movent
circulariter ab oriente euntes in
occidentem. Hec autem servabat
motum rectum ab ortu in meridie.
Ista enim palestina ad persidem

iacet ut dicit Crisostomus. Septimo
in statu alie enim stelle movent
motu continuo et nunquam stant.
Ista autem non habebat continuum quia
sed cum euntibus ibat et cum
stantibus et quiescentibus quie
scebat sicut et de columpna
nubis que illum populum filiis israel
in deserto secundum Crisostomum.
Octavo in vicissitudine oppo
sitionis et occultationis. Cum enim intra
verunt Jerosolimam occultavit
se ipsam. Deinde ubi herodem
relinquerunt se ipsam monstravit.
Nono in claritate quia cum
alie persone stelle habeant
suam claritatem a sole ista non
cum a se lucida esset a splen
dore solis eius claritas non
obumbratur. Decimo in
tempore quia alie stelle lu
cent solum in nocte hec
non in media die lucente sole
apparebat. Undecimo in
significacione quia alie stel
le significant tempora et annorum
dispositiones ut dicitur in genesi ista
autem fuit creacionis nativitatem de
cimo secundo in effectu quia
sunt efficaces etiam ad inspiratio
nem illorum in scelorum ista
autem fuit efficaciam ut dicit
Leo papa quod nomen tem
sui splendoris nati salvatorem
et sicut sibi in se oculos intuentium

Capud 7 in adinnacone su
spendit Decimo Tercio Ann
sio certa aut a xpo deus ca
uit ut sunt in vinsitio so
lius cristi est edita cunctis ge
tibus que sub celo sunt ut
dicatur de utroque 7 hec autem
stella in ministerium solius cristi
est edita Unde secundum Augl
Celum habent infanti vultu cla
rioris stelle aurea Unde dicit
Crisostomus veniens stella supra
ubi erat infans descendit et
super caput pueri stetit Decimo
quarto in singularitate appa
ritionis quia quelibet stella apparet
omnibus que sunt sub emisperio
eius sed illa tantum trahens ma
gis ut visa est Decimoquinto
dicit in motore quia alie
stelle non habent motores proprios
ista autem habuit proprium motorem
quem quidam dicunt fuisse spiritum
sanctum apparentem in signo stel
le cristo nato sicut apparuit
super eum in specie columbe
ipso baptizato Sed hoc dictum
videtur vanum quia non habet
in scriptura testimonium et ideo
alii dicunt et melius quod mo
tor eius fuit angelus qui
nativitatem cristi pastoribus
nunciavit Queritur etiam quo
modo isti ex visione stelle moti sunt
ut pervenirent in Judeam Res
ponsio quod quatuor cause assi
gnantur a sanctis doctoribus
Prima est secundum Augl quod angelus
eis dixit ut pervenirent in Judeam
et adorarent dominum quem stel
la demonstrabat Secunda est
secundum eundem beatum Augl quia ipsi
fuerunt successores balaam qui
ortus stelle ortum predixit Numeri
24 Orietur stella ex Jacob io
videntes preter ordinem nature
stellam fulgere cognoverunt
quod ipsa erat de qua prophetatum
fuerat Tercia secundum Crisostomum qua
addixit ex opinione aliorum
dicentium quod quidam genus erat
apud orientem in principio orien
tis penes quos erat scriptura
scripta nomine Seth de apparitione
stelle hii ex semetipsis elege
runt duodecim viros et si
moriebatur filius eius vel ali
quis propinquorum in eius
locum subsistebatur alius hii
autem post singulos annos post mes
sem ascenderunt super mon
tem victorialem orabant et si
lentio tribus diebus expecta
tes si forte illa stella beata
appareret Et factum est in
die natalis domini quod eis ora
tibus stella apparuit et desce
dit super montem habens in se
quasi formam pueri super cuius
caput signum crucis splende
bat que magos allocuta est
angeli ministerio Item in terram

Juda et ibi querere quis natus re
gem invenietis Quarta causa
quia non solebat stelle oriri
in nativitate magnorum regum
Ista tamen populo indicavit mira
bilem et singularem regem quem christus
stella monstrabat Unde dicit
leo papa quod genti orientalis pla
ge quo expectandorum siderum
arte pollebat nova claritas stel
le illustrior apparuit que animos
ita admiracione sui splendoris im
plevit et nequaquam crederetur
esse negligendum quod tanto mon
strabatur indicio signum accipiens
nati pueri qui super omnes si
mul esset regnaturus Item
queritur de hoc quod dicit in oriente
te an hoc sit referendum ad
magos ut ipsi in oriente po
siti viderunt stellam non quidem
in oriente sed super iudeam exi
stentem vel viderunt stellam
in oriente existentem ex cuius stel
le aspectu cognoverunt in iudea
cristum esse natum Videtur
glosa ad hoc ambiguum esse
quod istorum sit potuit enim
nasci in oriente et eos maius
producere et sic sentit Crisostomus et
tenetur communiter Fulgencius
tamen videtur velle quod eam
primo viderunt super iudeam
nec post ea eis apparuit nisi
cum egressi essent de ierusalem

dicit enim stella illa in mobilis
dedit signum super iudeam
veniendi in magis qui ex
deliberacione ierusalem tamquam
caput iudee adierunt quibus
egressis motu novo tunc pro
recessit eos qui inde in inti
mam vilta ubi dicit et ec
ce stella quam viderant in ori
ente Item queritur qualiter
cristo nuncio stelle voluit
ortum suum gentibus reve
lare et maxime gentibus
in oriente Dicimus triplex est
racio prima quia gentiles
venerabantur corpora cele
stia Baruc 3 Birum celi
deos putaverunt unde et cal
dei stellam coluerunt et vocaverunt
eam reginam celi poterant
igitur gentiles cognoscere
stellam non esse deum ex hoc
quod nato infanti famulabatur
Et hoc modo Dyonisius ario
pagita in dei cognicionem per
venit et per inconsuetam
solis eclipsim in passione
domini ut ipse dicit in epistola
ad Timotheum Secunda racio
quia debuit eis nativitas
creatoris per excellenciores
creaturas iudicari In supra
libus enim nichil excellencius
est angelis et corporalibus

nichil dignius est stella Et
ideo per utrumque nativitas
cristi inciata est iudeis quidem
per angelum tamquam iure
utentibus gentibus vero per
stellam secundum gregorium Unde glosa
pastoribus angeli magis
stella utique tunc loquitur
lingwa celorum quia iam
cessavit lingwa prophetarum
Tercia ut iudei inexcusabi
les sint Unde gloza Con
fusio iudeorum est ubi christo
nativitate agentibus di
scernit et si non credunt
inexcusabiles sint Quarta
racio quia cristus est lu
ciditatis ut ipse dicit apocalipsis
ultimo Ego sum radix et
genus david stella splen
dida et matutina et ideo
nova eius nativitas debuit
novi sideris illustracione
clarescere Quinta racio quia
sicut illa gens orientis stu
duerat plus in inquisicione
stellarum Et ideo melius
potuit cognoscere signa quam
aliqua alia regio Sexta
quia sicut christus in obi
primo innocuum habuit in
hominibus orientis quia
in primis parentibus nupta
dis qui est in oriente sit
et revocatio istius sensus
notificaretur hominibus de
partibus illis Septima quia
sol naturalis oritur in nobis
ab oriente sic christus sol super
naturalis inciatur nobis ab ori
ente venisse intonantibus
verbis magorum doctorum
a stella Dicente vos ab orien
te Unde mal. 4. vobis
timentibus nomen meum
orietur sol iusticie Octava
quia ante incarnacionem domini
sunt in oriente illa duo que
mundus maxime amplec
titur scilicet sapiencia humana et
potestas seculi quia athenis sunt
studium domini primo inceperunt
ibi primo fieri bella Et quia
christus voluit omnia nova fa
cere qui est sapiencia et virtus pa
rentes inciatus est ab oriente
Et adiunge quod illa duo que in
ceperunt in oriente scilicet potestas seculi
et sapiencia mundi nunc transierunt
in occidentem quia nunc studium
est parisius qui est locus sapiencie
et bella plurima fiunt in almania
quia nunc sunt imperium et hoc
attestatur concordat scilicet quod enim
iam pervenerit in occidente
Ex quo eciam patet quod ista duo
sapiencia et potestas non sunt fina
liter summa bona Unde quare christus
per stellam inciari voluit

est quia sicut in fine temporis gra-
cie dum dominus in iudicium veniet
fiet mutacio corporum celestium
quia sol obscurabitur ut dicitur
Math. 24 Hic in tempore consumma-
cionis legis et inchoante gra-
cie contrario novum sydus quod in-
ceptum esset tempore gracie insinua-
ret illuxit Sed tunc queritur quare
illa stella non duravit toto
tempore quo durat tempus gracie
dicendum est quod huius potest
esse triplex racio Prima quia
illa stella significavit cristum na-
tum esse secundum nativitatem
corporalem et quia tunc fuit
mortuus et ideo signum
videlicet significata stella illa desinebat
esse Secunda racio quia illa
stella erat creata ad hoc ut sua
nativitas revelaretur genti-
bus et ideo peracto officio suo
cessare debuit Tercia racio est
quia illa stella in aere appa-
ruit et ideo videtur aliqui-
bus non miraculose producta sed
dicunt eam esse producta co-
metam que videtur stella
et non est stella Unde si per-
mansisset in aere diceretur fan-
tasticum esse sicut etiam
quidam heretici senserunt
de corpore cristi Et ideo per

quam notificaverat cristum
illis quibus debuit amodo
corrumpi debuit Item
queritur cum stella illa de-
fuerit ut dictum est quid
de ea postea factum sit Res-
pondet enim ad hoc fulgencius
dicens quod redijt in preiacentem
materiam unde sumpta fuit
Cum sicut recitat Mag. in
hystoria quod quidam tradunt
bedam voluisse quod in fonte
uno cecidit bethleem et in
diebus paule et eustochij
quasdam virgines deo dica-
tas eam miraculose vidisse
et quia fabulose confirma-
verunt fide cum quibus mo-
nasticam vitam ducebat eas
a communione sua quasi sep-
aravit Deinde sexto con-
siderandum quod intenderunt
quia venimus adorare eum
in quibus verbis confessi
sunt eum verum esse de-
um propterea enim fuit ut
nullus ad eum ire nisi deus
nec timuerunt hoc isti
magi publice confiteri
parati erant mori pro eo ut
dictum est supra ante tem-
pus Cristi Sed obiit hic leo
papa Rome potestat istis

magis credita et intellecta
sufficere ut corporali intuitu
eum non requirent que ple
nissimo visu mentis inspe
xerant. Videt ad hoc idem
leo papa diligencia inquid sa
gacis officium usque ad videndum
puerum perseuerant virtu
tibus hominibus seruiebat ut
sicut nobis omnibus profuit
quod post resurreccionem domini
vestigia vulnerum in carne
cristi thome explorauit ma
nus ita ut ad nostram utili
tatem proficeret quod instancia
ipsius magorum probauit
aspectus. Notandum quod ex hoc
loco arguunt astrologi et
fatales omnia sub constel
lacionum disposicione. Contra
quos obicit Gregorius sic
sic. Si aliquis adulter sine ho
micida fieret per stellam factus
magna est iniquitas illarum
stellarum magis autem illius
qui creauit stellas. Item deus
sic prescius futurorum deus
ex quo tanta iniquitas futura
erat per stellas si noluit
emendare non est bonus si
voluit et non potuit impo
tens est. Secundo sic si istis
stelle causa est quod sumus boni
aut mali ergo nec bonum no//

strum laudandum nec malum
vituperandum est / quia nec est
in nobis voluntarius actus vt quid
enim aut boni mei laudem mear
quod non meo arbitrio sed ex motu
stelle facio aut mali mei pe
nam recipiam quod non volunta
sed necessitate commisi. Item nec
possum fugere eciam si malum
volo si me necessitat stella et
compellit ad malum ad quod
non possum peruenire ergo stella
... culpam detrusit sed sum
propositum contra eundem er
rorem desputat Augustinus
in sermone de epiphania etc.

Audiens herodes
rex turbatus est et
omnis Ierosolima cum illo. Et
congregans omnes principes
sacerdotum et scribas sciscitabatur
ab eis vbi cristus nasceretur
at illi responderunt ei in be
thleem iude / sic enim scriptum est
per prophetam / et tu bethleem
terra iuda ex te enim exeat
dux qui regat populum meum
israel. Tunc enim herodes clam
vocatis magis diligenter didicit
ab eis tempus stelle que app
aruit eis. Et mittens eos in
bethleem dixit. Ite et interro
gate diligenter de puero et cum
inveneritis renunciate michi

ut et ego veniens adorem eum etc.
Hic secundo ponitur herodis
et iudeorum maligna per-
turbacio et dividitur in duas quia
primo ponitur tam principis quam
plebis generalis commocio Secundo
ponitur herodis fraudulenta in-
quisicio Ibi et congregans Circa
primum videndum est de duobus
primo quare herodes turbatus
2o quare iudei turbati sunt De
primo quare herodes turbatus sit
assignantur raciones quatuor
prima secundum crisostomum quia timuit
ne aliquis esset natus de stirpe
regali aut de progenie cui tam-
tum debetur regnum et ipse cum
esset alienigena volebat esse le-
gittimus rex Ideo codices qui-
bus genelogia texitur crema-
uit qui eciam propter timorem
amissionis regni proprios filios
necauit Secunda est secundum
Crisostomum Quia semper potestas
maiori timori subiecta est
Sicut enim ramus arboris in ex-
celso positus si eciam lenis aura
flauerit mouetur Sic et sublimes
homines eciam leuis nuncij fama
perturbat homines humiles autem
sicut in conualle positi tranquil-
litate consistunt Herodes ergo
qui totus superbus erat leniter
turbabatur et maxime ubi
amissionem regni suspicabatur

Sicut dicit quod tamen non oppor-
tuisset quia cristi regnum
non est de hoc mundo Ter-
tia contra herodem
hostis herodes impie cristum
venire quid times Quarta secundum
glozam Edictum erat roma-
norum ne quis rex vel deus
sine eorum voto diceretur
Unde Johannis 19 omnis
qui se regem facit contradicit
Cesari Et ideo non solum
propter se timuit sed propter
iram romanorum si hec
pateret Quarta racio quia
secundum gregorium Celi rege na-
to rex terre turbatus est quia
nimirum terrena altitudo
confunditur cum celsitudo ce-
lestis aperitur Quinta racio
potest dari mistica herodes enim
gerit personam dyaboli qui
de aduentu cristi turbatur ti-
mens sui regni spoliacionem
et humani generis a sua
tirannide spoliacionem et rede-
mpcionem ut dicit Augustinus loque-
ns in persona dyaboli quis
iste qui me nesciente ingre-
ssus est mundum cui nato celi
radiosa stella ardet atque
in honorem eius ministrantes
euangeli inter sydera tras
que concinunt et exultantes

annunciant quod non intelligo no
uitatem quid agam quo me ad
vta diuertam nescio puto isto d
regno meo velle regnare ne
forte deus sit ille quem nullus
pt mactare delictum Deinde
videndum est quare omnis Jero
solima turbata est cum illa
debuisset quippe magis ga
udere de rege luttuino eis na
to cum nali progenia regimi
na sint exosa Et ponit tres
raciones prima est secundum
Crisostomum quia de aduentu iu
sti non poterant gaudere iniqui
Secunda secundum eundem
ne forte herodes iratus in
dacio rege gentis eis irasceret
vam quemadmodum etantibus
mare concitatur Sic regibus
aduersantibus sibi populus roq
vexatur Tercia secundum gloz
populus turbatur propter
fauore regis sui quem time
bant Saepe enim populus plus
eis iusto fauet quos crude
les sustinet vel forte fauor
ille fuit adulacionis Sicut
dicit Ecclesiasticus iz aia dicitur
Deinde dicit Et congregans
ponitur herodis fraudulenta
inquisicio Inquirit autem
de tribus primo de loco
2o de tempore ibi Tunc hero
des 3o de persona ibi Et mittens
eos Circa primum duo facit quia
primo ponitur herodis de na
tiuitate cristi inquisicio Secundo
subicitur eorum responsio ibi
At illi dixerunt ei Circa primum
ad primum primo premittit a quibus
inquisiuit dicens Et congregans
omnes principes sacerdotum ut
quibus deus a bochis diuinis insti
tueat ut virtutem cognoscere de
beat et scribas populi i. legis
doctores qui intelligentiam scrip
ture habebant Cum quare co
gregauit principes sacerdotum
et scribas cum non crederet
ant enim ut obiicit Crisostomus Cre
debat herodes scripture aut non
Si non credebat ad quid inter
rogat de scripturis quas vani
loquia esse credebat Si cre
debat quomodo sperabat se pos
se interficere istum quem scripture
regem futurum esse dicebat
Reddit Crisostomus quod credebat sed
non perfecte Credebat enim
quod scripture non mentiuntur sed
quod aduersus istum nichil agere
poterat instinctu diaboli non
credebat quia non suo con
silio gubernabat sed vinculo

dyabolo trahebatur ligatus sic ipm
Crisostomus sicut omnes peccatores qui
hoc ipm quod credunt perfecte cre
dere non permittuntur propter expecta
cionem mundi si enim perfecte crederent
tunc viverent quasi postmodum
transituri de hoc mundo non quasi
mansuri Congregat er
go eos propter tria primo si in
venerit faciet quod vero se ostendit
Secundo ut exploraret utrum
eos inveniret letos an tristes fa
ceret Tercio secundum Rabanum
ut probaret an legis peritiam
haberet Deinde subdit de quo
inquisivit dicens Sciscitabatur
ab eis ubi christus nasceretur
de quo enim inquirebat propter tria
primo ut satisfaceret inquisitioni
magorum Secundo ut contempla
ret iudeis quod istius gentis de
sideravit honorem Tercio ut co
gnito loco nativitatis illuc ac
cederet ad occidendum christum Est
attendendum quod christum appella
bat regem more iudeorum quo
rum reges vocabantur in ungi
Notandum quod herodes licet
impius tamen in hoc facto nobis tamen
documentum ut in diebus arduis
et maxime religiosorum et
sapientium consilia requiramus

Iuxta illud deutro. 17. Si
difficilem et arduum negocium
apud te esse perspexeris ve
nies ad sacerdotem levitici
generis et ad iudicem qui fuerit
isto tempore et queres ab eis et
indicabunt tibi iudicii veritatem
et facies sententiam eorum non de
clinabis ad dexteram neque ad
sinistram Deinde cum dicit
Illi dixerunt ei ponitur mo
in bethleem unde secundum
glozam nativitatis locum
exprimunt testimonio scripture
ut eorum sciencia ipsis fieret
in testimonium dampnationis
nobis in adiutorium fidei Et
advertendum quod in hoc apparet duricia cor
dis eorum quia sciebant locum
nativitatis christi non siquidem
in longinquis partibus sed
in regione eorum ad huc
tamen credere renuerunt Un
sicut dicit augustinus Iudei in
hoc facto quod docent alios locum
nativitatis et tamen non va
dunt similes sunt fabricato
ribus arche noe qui aliis
ubi evaderent prebuerunt et
ipsi diluvio perierunt Deinde
quod dixerunt scripture auctoritate
confirmat sic enim scriptum est
per prophetam Michee 5. Et tu
terra bethleem iuda nequaquam

minima es in principibus in
Iuda Ex te enim exiet dux qui
regat populum meum Israel et
egressus eius ab inicio dierum
eternitatis Et est sensus pro
phetie secundum Ieronimum Tu Be
thleem Iuda id est effrata quod
dicitur ad distinccionem alterius
bethleem que dicitur esse super
licet sis parvulus inter milia
civitatum Iuda comparative
non es minima quia ex te
nascetur magnus cristus
qui erit dominator in Israel
qui tamen de deo est sine carne
sed et de matre sua natus est
ante secula quia in principio
erat verbum apud deum Et
nota secundum glozam quod ewan
gelista ponit verba sicut ab
eis dicta fuerunt quod non
per [illegible] scripture [illegible] sic
habeat sed quantum [illegible] iudei
verba prophetie [illegible]
significacionem [illegible]
Ad quod respondet Remigius
quod in hoc reprehenditur eorum
ignorancia Alia dicit secundum
glozam quod si non [illegible] veri
tatem tamen quodammodo pot
ad maiorem manifestatem
ut herodi alienigene

intellectum prophetie apperient Unde
pro eo quod dicit propheta effrata
creat nomen antiquum et forte
herodi ignotum dixerunt
pro eo quod propheta parvulus es in
milibus Iuda volens osten
dere parvitatem eius quantum
ad multitudinem populi ipsi
dixerunt nequaquam es mi
nima in principibus Iuda et
volentes ostendere multitudinem
dignitatis provenientem ex
dignitate principis nascituri
quem dicit magna es inter
civitates ex quibus prodie
runt Quod vero ultimum
hoc tacuerunt scilicet egressus eius
ab inicio a diebus eternitatis
secundum quosdam persuadentes
sic prophetiam in [illegible]
verum preteriverunt facti sunt
rea Si enim integram prophetiam
protulissent considerasset
herodes quod non esset rex
terrenus cuius dies a diebus
eternitatis erant inicium suo
rum non exarsisset Deinde
tunc dicit Tunc herodes
clam postquam herodes de loco
nativitatis inquisierat a
iudeis inquirit inter tempus
et locum a magis ut dt

gloza auidcis quid locum a
magis vos tempus ut de ut°
qz fiat. Citus Et nota clam
ocite interrogauit et vocauit
magos remotis sacerdotibus
et scribis / tum secundum Crisostomum
ut ne viderent iudei quos he
bat suspectos / ne forte regez
sue gentis amantes proderent
consilium eius nescientes quod ma
iores inimicicias cauit Crisostomus qua
ipse / Cum secundum gloza quia
timuit ne iudei quod herodes oc
cidit pronissimum occultaret sic
enim velle prouide sentiret / tu
ecia secundum Rabanum ut ante
stimus dolorez concitaret Ob
dit aut de quo inquisierunt
diligenter didicit ab eis tempore
stelle Etiam ideo diligenter
secundum Crisostomum et remigium quod
erat et timebat / ne forte ne
sciuerit adeum / et tunc sa
ret quid ageret Pro aut didi
cit tempus stelle ut per hoc
tempus nati pueri cognosceret
de tempore aut apparicionis stelle ut
supra dictum est sunt opiniones
et quibusdam dicentibus quod
ante biennium apparuit et ex
tunc magi arripuerunt

iter alys dicentibus quod in
die natiuitatis apparuit
stella / quod verisimilius est
quod apparet interrogacionem magorum
vnum dicentium vbi est qui na
tus est rex iudeorum non
dixerunt qui nasciturus est Vi
dimus stellam eius in oriente
videamus Secundum Augustinum
aut vtrumque verum sunt quod
eis apparuit ante biennium
per simplicem apparitionem sed in
die natiuitatis apparuit per
tam sue signis expressionem
Deinde cum dicit Et mittens
illos Cognito de tempore
inquirit de persona Vnde mittens
eos in bethleez sicut principes
sacerdotum et scribe dixerant
et dicit Ite interrogate dilig
ter de puero non dicit de re
ge sed de puero tum quia no
[illegible] fuit erat / tum
secundum Crisostomum quia prius
patris nomine voluit eum vo
care ne contradiceret cesari
qui constituit nullum nominare
regez sine precepto suo / tum
quia ex relatione magorum
de tempore stelle estimabat eum
esse paruum Et tunc inue

nentis renunciate michi ut
et ego veniens adorem eum
Falsa erat herodis promi
ssio ficticia ut dicit Crisostomus
devocionem promittebat sed
gladium acuebat / maliciam
cordis simulitate depinge
bat Talis est enim consue
tudo omnium malorum et ma
lignorum qui aliquem in o
dio gravius ledere volunt
simulitatem et amiciciam fin
gunt Nota secundum
Rabanum / finxit herodes
tam vultu quam verbis se
adorare velle quem in invidia
et cogitacione insidias trac
tabat occidere Cuius persequtores
omnes ypocrite seu ypocrisim
tenent qui deum ficte dum
querunt invenire [illegible]
quam merentur [illegible] ant
se adorare eum [illegible] con
tra primo ne crudelitatem
sed devocionem se ostenderet
ut magi alacrius adorare
redirent 2o ne ipsi iudei
ab ipso recederent [illegible]
Gloza Et nota quod quidam
adorant ut occidant sic
herodes quidam ut illudant

sicut milites qui genibus
flexibus ante cristum dice
bant Ave rex iudeorum
Alii adorant ut latrones ex
hibeant sicut boni fideles
Chorale? Ite interrogate dili
genter de puero et cum in
veneritis renunciate In hec
verba possent sumi pro collacione
visitacionis quando prelatus
superior audita de criminacione
de aliquo prelato sibi subiecto
mittit visitatores ad querendum
de facto ut sunt verba maioris
prelati ad prelatos quos mittit
quibus dicit Ite et interroga
te diligenter de puero Sed
cum dicunt Iuxta capitulum de si
nodonia sed quando aliud de quo
tu ... subito denunciato prelato
non statim credere sed ad indicandum
procedere primo per se vel per
alios factum diligenter inqui
rere exemplo ipsius domini
dicentis Gen 18 Descendo
videbo clamorem qui venit
cum si opere compleverit Sic
prelatus maior ad audiens
clamorem insinuacionis non
statim debet ad condempnacionem
procedere sed prius descendere
et videre si non possit per

seipm mittat saltem alios dicens
eis Ite interrogate diligenter de
puero singulis verbis quatuor
facit Primo iniungit legacionem
ibi Ite 2o committit inquisitionem
ibi et interrogate diligenter 3o
subdit materiam male pacifi
cacionis ibi de puero Quarto quod
petit inventarium relationem
Et cum inveneritis renunciate
michi De primo habetur Math
20 Ite et vos in vineam meam
Sed de secundo Jeune 2 Con
siderate et exquirite De tercio
Ysay 42 Ecce puer meus el
ectus quem elegi Ubi consi
derandum est quod qualiter prelatus
debet esse puer aptitudine ne sit
infectus lepra symoniace pra
vitatis ne sit illectus appeti
tu prelatice potestatis ne sit indi
gne dignitatis ne sit innixus
vel affectione simplicis favora
bilitatis ne sit suspectus vicio
vel aliorum inhabilitatis Isti
sunt quinque panes quos debet
habere pro verbo i qualiter prelatus
de quibus dicitur Joh 6 Est
puer hic unus qui habet quinque
panes et ubi talem puerum
visitator invenit apte dicere

potest prallegata verba Ecce pu
er meus electus quem ele
gi Ubi non hoc in prelato
non invenit dolens potest
dicere illud Gen 37 Vade
et vide si cuncta prospera
sint erga fratres tuos etc

Qui cum audi

ssent reges abierunt
Et ecce stella quam viderant
in oriente antecedebat eos
usque dum veniens staret
ubi puer erat Videntes
autem stellam gavisi sunt ga
udio magno valde et
intrantes domum inve
nerunt puerum puerum
cum Maria matre eius
et procidentes adorave
runt eum et apertis the
sauris suis obtulerunt ei
munera aurum thus et
myrram et responso acce
pto in sompnis ne redirent
ad herodem per aliam
viam reversi sunt in regionem
suam

Hunc textus ponit tria que
sunt invencio eius
devota adoracio et habet
quinque particulas Prima ponit
ponitur qualiter venerunt

ibi Et intrantes domum zo
quales adorauerunt Ibi Et pro
cedentes Quarto quid obtu
lerunt ibi Et apertis thezauris
Quinto quales redierunt Ibi et
recepto responso in sompnis
In prima particula ponitur
tria primo tangitur eorum
recessus a tanto aque s. ibi Qui
qui cum audissent regem
impaciente de diligenti inqui
sitione et de reditu abierunt
Crisostomus Nichil malisu
spitantes Et nota quod secundum
Remigium isti magi audie
runt herodem quantum ad hoc
quod quererent dominum sed
non quantum ad hoc ut ad eum
reuerterentur Et signant hos
auditores qui bona que au
diunt a malis predicatori
bus faciunt sed tamen eorum
opera non imitantur Secundo
tangitur stelle ducatus ut
quod ad tantum ad quem ibi Et
ecce stella Et hec videtur
dicere quod stella ...
magis sua dat ...
sinus primum ...
cepit eis antecedere ...
decuit supra pia fecat ...
ritate fulgencius ...
tamen dicit quod fecerunt

glosa Et hoc tenet quod stella
duxit eos ab oriente usque ad pre
sepium et tunc abscondita est
ab eis et hoc triplici racione
ut innuit glosa primo ut
cogerentur querere in urbe de
loco natiuitatis ut sic de or
tu primis certificarentur tum per
stelle apparitionem quam per
prophetie assercionem Secundo quod
iuste diuino auxilio deseruntur
qui querunt humanum zo
quia signa dantur infidelibus
Secundum apostolum Sed prophetia fi
delibus Et ideo signum datum
est istis dum adhuc essent infi
deles quia gentiles non debe
bant apparere inter iudeos prophe
bant(?) legem quam habebant Quarta ratio
est secundum Crisostomum ut per
sublationem stelle cogerentur
manifestare ortum cristi iudeis
quod congruebat propter duo pro
pter confusionem iudeorum
quod illi de remotis prouinciis
cristum apud eos natum inquire
bant et ipsi ab infancia in le
ge et in prophetis instructi eum
non susceperunt Secundo ad
maiorem dampnacionem eorum
quod qui docuerunt herodem
de cristo ipsi ignorabant de
illo antecedebat eos ut de

Augustinus. Temperavit stella
studium docuit et predicavit ma
gos ad puerum adduxit supp
lices ostendit hospicium radi
abat amplissimo lumine et
tectum nati perfudit usque du
venientes starent super ubi erat
puer. Hinc apparet secundum glo
sam quod stella in aere posita
erat domui in qua puer
erat multum vicina. Aliter
enim domum non distinxisset et
ut dicit Crisostomus inferius de
scendit et stetit super caput
pueri quasi diceret hic est
et quia loquendo monstrare
non poterat stando monstra
ret. Dicit Rabanus unde
non dicere et clamare videba-
tur. Hic est princeps quem natum
testabatur. Hic est rex iste rex
magorum qui venit celesti
imperio regnum fotare terrenum.
Nota quod dicit supra ubi erat
puer non super quia puer
regebat stellam non stella pu
erum. Hec enim differentia inter
supra et super quia aliquid
dicitur super super aliquid
quod regit illud et est dignius
illo ut homo dicitur sedere
super equum sic spiritus sanctus in colum
be specie descendit super cristum

hominem. Supra vero dicitur
quod sustentatur et regitur
ab alio sicut ecclesia dicitur
fundata supra petram quam
sicut et homo dicitur por
tare pondus supra dorsum
sic hic eadem stella stabat super
puerum. Tertio tangitur
eorum iocunditas incessus
preter reliquum. Videntes
autem stellam gavisi sunt gau
dio magno. Ubi nota quod quadru
pliciter fuit causa gaudii
istius. Primo quia aspectus
stelle fuit iocundus et lo
faciebat gaudere eos. Secundo
quia apparebat iudeis
eum quod videbat se vidi
sse stellam eius in oriente
timebat ne iudei eos fatuos
et illusores esse dicerent. Tertio
quia de loco nativitatis
cristi incertum fuerunt in
deorum et fallax est.
Et ideo dicit in ambiguo
positi quem locum adirent
sed celeste sidus dedit eis
signum certius. Quarto
quia magis gaudet homines
de inventione rei perdite
quam possesse et ad hec quatuor
referri possunt quatuor
verba que ponit hic ewangelista

quia gavisi sunt gaudio m-
agno valde. Vel aliter pt
sic accipi. Gavisi sunt spi-
ritualiter quia spes eorum
non erat decepta sed am-
plius confirmata. Sed gaudio
gavisi sunt. Quia secundum
glosam Gaudio gaudet
qui secundum deum gau-
det quod est verum gau-
dium. Addit autem magno
quia de magno gaudebant.
Intelligebant autem secundum
Crisostomum quod qui dignitas
huius nati regis excedebat
mensuram omnium mundalium
regum. Addit autem valde
quia secundum Remigium
magis gaudebat homo
de rebus et commodis quae
semper possessit. Vel aliter
notandum quod [illegible] est
stella que [illegible]
[illegible] valde [illegible]
derunt in corde [illegible]
spiritualis fides [illegible]
deant in corde de qua
[illegible] per [illegible]
celestis gratia stellarum
virtutum et nisi hec ste-
lla prius in cordium cor-

dibus radiasset nequaquam
ad visionem prime venissent.
Tertia est in V kal. que est
in angelis de qua Baruch
3. Stelle dederunt lumen
in custodiis suis. Hanc vi-
derunt in sompnis cum fu-
erunt amoniti ne fuerunt
redirent ad herodem. Quarta
est vel sicut beata virgo de
qua canit ecclesia Ave maris
stella. Hanc viderunt in
[illegible] Quinta est super
stellas Ihesus de quo Apoc. ultimo
Ego sum radix et genus
David et stella splendida
et matutina. Hanc vide-
runt in presepio per instar
prime et secunde stelle. Ma-
gis gavisi sunt per magi
gaudio per visionem 4e sed
gavisi sunt gaudio magno
per visionem quinte gaudio
valde. Deinde cum dicat
Et intrantes domum ostende-
quali cum invenerit quod
invenerunt puerum cum
maria matre eius. Et bene
puerum secundum Augustinum
quia quantitate puerum
aliene operis indigentem sensi-
di impotentem et nulla

ab humane infantie genera-
tate distinctum quia sit de stel-
la eius divinitate ostendebat
Sic infancia verum eius hu-
manitatem protendebat Cum
maria mater eius non diademate
coronata sed secundum Crisostomum non
multo auro fulgente sine nube
te sed vili tunica habite Non
adornatum corporis sed ad tegu-
mentum nuditatis Sed quare
non invenerunt ibi Joseph cum
maria sicut pastores inve-
nerunt Ad hoc dicendum secundum
Rabanum quod hoc dispensacione
divina actum est ut ubi Joseph
absens esset ne puer pat
credetur agentibus in fide
novellis Deinde tamen dicit
Et procidentes adoraverunt
eum ponitur quasi adora-
verunt quia lata flexis ge-
nibus et ille cultus soli
deo debetur Et attendendum
est secundum Crisostomum quod non ado-
rassent sic parvulum non sancte
non intelligentes adoracionis
honorem nisi aliquid divinum
vidisset de ipso Et dicit Ra-
banus adorent in carne ver-
um infancia verum sapientiam in hu-
militate virtute et persona

hominis veritate et divine
maiestatis Unde bernardus
Et quid facitis o magi quid fa-
citis lactantem puerum ado-
ratis in vili tugurio in vi-
libus pannis Numquid ne deus iste
quid facitis quid aurum
ei offertis Numquid ne rex iste et
ubi aula regia ubi thronus
ubi curie regalis frequencia
numquid aula est stabulum
thronus presepium Cum sic
quia maria et Joseph
isti insipientes facti sunt
ut fiant sapientes Et deinde
tamen dicitur Et apertis the-
sauris suis ponitur qualiter
et quid obtulerunt Commen-
datur autem oblacio multipli-
cissimo a largitate unde dicitur
apertis quod est cum amore
qui clauserunt thesaura sua
a bonitate Unde dicit The-
zaurus quod est tamen illos qui
pecora tribuunt deo qui sunt
similes Caim ve quod illi
qui via Caim abierunt
isti autem aperuerunt deo
thezauros suos Et dicitur
Thezauros altius pono quod
est aurum et est locus
ubi conservatur quecunque

et maxime aurum. Tercio
appetitate quia sunt q[ui]est contra
illos qui alienis bonis volunt
esse dare largas expensas et
de suis nichil. Quarto ap-
tunitate vel assiduitate con-
ditam obtulerunt s[ed] modi-
cum ipso et preveniendi partes contra
illos qui volunt rogari vel
tum antequam dent nesci-
tes quod rogamina sunt danti-
bus precari. Quinto aptitudine que est
in respectu recipientis quia
ei s[oli] Cristo quod est contra illos
qui dant histrionibus et me-
retricibus cristo aut in spe p-
auperi nichil. Sexto in lib-
eralitate quia munera que
dantur non ex debito sed ex
liberalitate quod est contra illos
qui nemini volunt conferre
nisi aliquibus commodum quod
spectat. Septimo a munerum
preciositate quia aurum thus
et mirra preciosa sunt que
isti magi munera obtulerunt.
Secundo quare hec tria
Quantum ad primum quod ob-
tulerunt propter quatuor
Primo propter consuetudinem
arabie qui cum aliquem
adorant munera ei offert

Secundo ut ostenderent eum
esse qui dicit Exo[dus] 23 Non
apparebis in conspectu meo va-
cuus. Tercio ut ostenderet se
ab eo temporalia habere. Quarto ut
eius paupertati subvenirent.
Quinto ex condicione munerum
demonstraret condicionem susci-
pientis quia qualis est suscep-
tor talium munerum dignus est.
Quantum ad secundum quare hec
tria obtulerunt non singula-
lis secundum glozam quia
arabes habundat in sua regione
his scilicet auro thure et mirra et
diversis generibus aromatum
et ipsi consueverunt offerre
Sz inchius dicatur secundum eandem
glozam quod divina inspiracione sic
est factum propter mistica significa-
cionem quam tunc non intellige-
bant magi tamen ut dicit Crisostomus
Gracia que illos omnia facere horta-
batur ipse ordinat universa et
addite secundum Remigium non singula
singuli obtulerunt sed quilibet eorum
hec tria obtulit. Raciones quo-
que mistice horum trium munerum
assignantur. Prima secundum beatum
Gregorium quod per hoc significatur potestas
regia divina maiestas et humana
mortalitas. Aurum non ad ...
bitum thus ad sacrificium mirra

ad sepulturam mortuorum Hec
enim tria cognouit magi de ipso
unde dixerunt de ipso ubi supra
Ubi supra Ubi est qui natus
est rex iudeorum Ecce huma-
nitas rex iudeorum Ecce re-
gia potestas venimus adorare
eum Ecce diuinitas Alia racio
est quia per hec tria signa-
tur tria que erant in cristo
scilicet diuinitas preciosissima que
per aurum quod est preciosius
omnibus metallis intelligitur
anima deuotissima que per
thus quod oracionem et deuocionem
significat secundum illud ps
Dirigatur ad te domine oracio mea
sicut incensum in conspectu tuo
Et caro mundissima ab omni
corrupcione integra que per
mirram que aptitudine con-
seruat designatur Tercia racio
est quia aurum designat di-
leccionem thus oracionem mirra
carnis mortificacionem que tria
magorum exemplo debemus
offerre cristo Alia racio assi-
gnatur secundum quod aurum
propter matrem mirra propter
locum thus propter puerum
obtulerunt Aurum est enim
necessarium est ad sustenta-

cionem paupertate matris et
contra fetorem stabuli mirra
ad consolandum debilia mem-
bra pueri sed hanc racionem
minus amplector Deinde
cum dicit Et visu ponitur
qualiter redierunt Ubi notandum
quod visus non datur nisi que-
rentibus Unde hinc col-
ligitur quod isti iam suspica-
bantur maliciam herodis
Unde pio affectu intus inter-
rogabant quid diuina iu-
beret voluntas ut dicit
glosa addens quod hec visio
fiebat non per angelum sed
per ipsum deum Crisostomus vero
dicit quod per angelum sed quoniam
quamuis puer non loquebatur
ad eos Unde dicit glosa ne di-
uinitas ante tempus reue-
laretur et ut ita huma-
nitas eorum In sompnis
autem fiebat responsio cum
quia non in fide erant
ne redirent ad herodem
causa scilicet notificandi de pu-
ero Per quod apparet huma-
nitas in saluatoris qui
velud timens noluit inve-
niri posse ab herode sed vo-
luit occultari et fugere in
egiptum quia [illegible]

enda erat sicut dicit gloza
Sed mirum est quod non fue-
runt scandalizati in se ipsis
De Si magnus est hic pu-
er et magna est nativi-
tas eius quare timet nec-
esse fugere et occultari In hoc
secundum Criso[stomum] appar[et]
magna fides magorum
hec enim est vere fidei non
querere causas eorum que
precipiunt sed suadere pro se per
aliam viam reversi sunt in
regionem suam scilicet per mare
conducto scilicet navigio ut di-
cit hystoria Et dicit Crisostomus
quod si magi Cristum quasi
terrenum regem quesissent in-
venientes apud ipsum mansis-
sent nunc autem adoraverunt
et reversi sunt Cum enim re-
versi sunt manentes colen-
tes deum magis quam ante
in predicacionibus multos era-
dierunt et denique cum Tho-
mas venisset ad terram illam
adiuncti sunt ei et baptizati
facti sunt coadiutores predica-
cionis illius hec Crisostomus

Magi venerunt ab ori-
ente Jerosolimam In
hoc enim ewangelio agitur
de duobus Primo quidem
de magorum inquisicione quia
Cristum quesierunt Secundo
de ipsorum oblacione quia ei mu-
nera obtulerunt Et in hoc in-
struit informatur anime fideles
primo qualiter spiritualiter debeant
se habere inquirendo et offerendo
et iustitias eum muneribus ho-
norando Primo ergo videndum
est de mistica eius oblacione
Circa primum quatuor sunt consi-
deranda Primum qui sunt qui
sunt Cristum querentes quia magi
Secundo unde veniunt quia
ab oriente Tercio per quod ducatum
pervenerunt scilicet ducatum stelle Quarto
quid invenerunt quia Cristum cum
Maria Propter primum est intel-
ligendum quod quia magi sunt
sapientes et philosophi significant
amatores sapientie Et quia tres
sunt significant triplicem statum
hominum sapientium sub triplici dis-
pensacione Cristum spiritualiter querentium
Primus est status penitencium secundus
activorum tercius contemplati-
vorum Primo igitur designantur
per magos penitentes de quorum
habetur Ecclesiastici vii Cor sapientium
ubi tristicia Cor stultorum
ubi leticia Stulti gaudent
de leticia huius mundi Sapiens

aut dolent de offensa dei de longitudine presentis exilii et de dilacione premii. Secundo per magos significantur boni activi de quorum sapientia dicitur prover. x. Qui congregat in messe filius sapiens. In messe enim congregat qui in vita presenti opera meritoria multiplicat post hanc vitam non est locus acquirendi sed promissis digna merces accipiendi. Tercio per magos significantur perfecti contemplativi de quibus scribitur proverbiorum primo Audiens sapiens sapientior erit. Unde propheta loquens de contemplacione sic dicit Audiam quid loquatur in me deus meus. Anima enim contemplativa a curis temporalibus liberata et a passionum tumultibus quieta semper habet cor elevatum et intencionem erectam in deum. Et ideo ipsa dicere potest Audiam quid in me loquatur dominus deus quoniam loquetur pacem in plebem suam. Sic maria sedebat ad pedes illius ihesu et audiebat verbum illius luc. x. Secundo videndum est unde veniet quia ab oriente et quia per orientem intelligitur

prosperitas mundana. Ideo dicit quod triplex oriens scilicet prosperitas mundana. Ideo dicit scilicet deliciarum diviciarum et honorum a quibus quamvis fidelis oportet recedere si christum desiderat cum mente invenire spiritualiter. De oriente deliciarum scribitur Gen. 4 quod Cayn habitabat ad plagam orientalem edon. Cayn interpretatur inquisitio. Edon interpretatur ornatus vel delicie et signat eum qui toto conatu ornatum et delicias querit et mentem acquisicione iugiter meditatur. Ideo dicitur ad orientalem plagam eden habitare. De oriente diviciarum dicitur Ezech. 8 ubi propheta vidit viros inter vestibulum et altare dorsa contra templum et facies ad orientem et significat cupidos et avaros qui totam vitam suam intencionem suam intendunt temporalibus et preciis postponunt spiritualia et divina. De oriente honoris Ysa. 14 Quomodo cecidisti lucifer qui mane oriebaris. Vere per luciferum cadentem designantur illi qui ambiunt

Honores et semper querunt ex
altari et sublimari quo ad
ultimum cadunt cum in peccato
mortis ad inferna descendunt
Ad hoc autem tripliciter oriente
magi i sapientes animi recte
deberent si volunt christum
spiritualiter invenire Apparet autem
sapientes debent recedere ab
oriente deliciarum sed con
templationi ab oriente hono
rum Tercio videndum eius
ductu pervenerunt quia du
catu stelle / pro quo autem dici quod t
plex est stella ad christum du
cens prima est divine
gratie illuminatio Secunda est
voluntatis exhortatio Tercia est
exemplaris operatio / Hec
enim tria ad christum dirigunt
et ad eius inventionem per
ducunt / De primo Job 38
Numquid producis luciferum
in tempore suo Unde sciendum
quod eadem stella est que lucif
dicitur Et hesperus sed lucifer
fer. quia prevenit solem
Et designat illuminationem
gratie prevenientem et quod sequitur
significat gratiam subsequentem
qua homo in bono opere
conservatur De secunda stel

la scribitur Dan 12 / qui ad
iusticiam erudiunt multos
quasi stelle in perpetuas eterni
tates De tercia stella dicitur
Eccli i quasi stella matu
tina in medio nebule / et
quasi luna plena in diebus
suis lucet etc Quarto
videndum quid pervenien
entes invenerunt / quia pue
rum cum maria matre
eius Et est quod considerandum
est quod prius pervenerunt ad
herodem antequam invenirent
christum / herodes secundum
Gregorium significat dyabolum
Quia sicut herodes voluit
de ortu christi timens per hoc
a sua potestate domini et re
gni excludi Sic nimirum
dyabolus cottidie torquetur
de gentium vocatione et
de peccatorum commissione / et de
sue potestatis destructione quia
princeps huius mundi de cor
dibus fidelium cottidie eicitur
Joh 12 Sicut enim herodes
sint domus nimis indignus
ab eorum inquisitione re
trahere cupiens magos Sic
nimirum dyabolus sua per
secutione spirituales inquisitores
christi fides cupit retrahere
quod tales impedimentum

eis inge(n)do i. triplicem gl(ori)a(m)
mundanam eis p(ro)ponendo p(ri)-
mum impedimentum est quo
quis inflatur et gloriatur
ex sola presumpcione de
sciencia Secundum est quo
gl(ori)atur de habundancia Ter(ci)um
est quando gl(ori)atur ex sola p(re)-
sumpcione Et illud triplex
impedimentum p(otes)t eliciri ex illo
nomine herodes qui gl(ori)ans
in pellibus interpretatur Et
quia pellibus utimur ad
scribendum ad induendum
et ad calciandum Ideo se-
cundum hec tria designatur
triplex gl(ori)a mundana p(er)
quos diabolus fideles retra-
here nititur et ab invencio-
ne ihu De gl(ori)acione scie(nci)e
p(otes)t intelligi quod dicitur in ps
Extendens celum sicut pel-
lem Celum extenditur sicut
pellis quando quis de celesti
sapiencia vel sapiencia que in p-
ellibus scribitur vane gl(ori)a-
tur De gl(ori)acione temporalis
habundancie p(otes)t intelligi quod
dicitur Job 2 pellem pro
pelle et cuncta que habet
homo dabit pro anima sua
Recte igitur per pelles quibus
induimur signatur temporal(is)
habundancia Unde secundum
Gregorium nichil aliud
terrena sunt quam quedam
corporis indumenta hec ergo
pelles i. cuncta terrena que
homo possedit debet dare
pro anima sua Quid enim
prodest homini si mundum
lucretur anime vero detrimentum
paciatur ut dicitur Mathei
16 De gl(ori)acione vero presump-
cionis humane scribitur Ex-
odi 3 Tolle calciamentum
de pedibus tuis De pellibus
calciamenta consuuntur Tunc
enim de pedibus calciamenta
tollimus quando ab affectibus
mentis securitatem humane
presumpcionis deponimus
Quicumque igitur cristum
invenire debet illud tripl(ex)
impedimentum devitare
ad quod exortatur Jeremie
9 Non glorietur sapiens in
sapiencia sua neque potens in
potencia neque dives in divi-
ciis suis quantum ad secundum
nec fortis in fortitudine sua
quantum ad tercium Postquam
enim quis illud triplex impe-
dimentum declinat procul
dubio inveniet cristum sicut
Isti enim fecerunt magi de

quibus dicitur Cum autem au
dissent regem abierunt Vo
dicit sunt audierunt i ab eo
s ab herode ierunt ipi terga
vertendo ab ipso recedendo in
venerunt autem thm i salutem
etiam et hoc in bethleem
que interpretatur domus panis
sive habundancia et signifi
habundanciam meritorum et
eciam marcia i affluencia gra
ciarum Cuius ipsi sunt ple
na gra ut dicitur luc i

Apertis thezauris suis
de insita oblacione
quam magi ad litteram
de thezauris suis obtulerunt
est sciendum quod triplex est
thezaurus / de quibus coram
insitur sunt tria munera
prosenda primus est theza
urus pure consciencie 2us
est thezaurus bone vite
tercius est thezaurus sapie
de primo thezauro munera
sua offerunt penitentes
de secundo ac / de ter
contemplativi de primo
dicitur prover 2 Theza
urus desiderabilis et auru
in habitaculo iusti / de secundo

Mat 13 Simile est regnum
celorum thezauro abscon
dito in agro / et dicit signanter
abscondito / quia secundum
Gregorium thezaurus boni
operis a malignis spiritibus
custodire non sufficit qui
hunc ab humanis laudi
bus non abscondit de tercio
thezauro s sapie dicitur i
thezaurus intellectus sapie
et religiositatis Et prover 2
Si sapientiam invocaveris et de
deris cor tuum prudentie
si quesieris illam quasi pec
cuniam ardenti s desiderio
et quasi thezauros effoderis
istam diligenti cura inquire
do / et sequitur tunc intelliges
timorem domini et scientiam dei
invenies de istis ergo the
zauris apertis fideles quilibet
suo secundum suum statum
debent offerre aurum thus
et mirram Primo enim pe
nitentes debet de thezauro
suo offerre / aurum thus
et mirram / per aurum
quod omnia metalla prepon
derat signatur elemosina
que omnia bona alia ex
superat / Istam offerre debent

penitentes Incensum signa
legitur 3 Regum 6. quod Sa
lomon fecit de auro purissi
illa statua de auro purissimo
facit qui elemosinas quibus
vestitus stat contra diaboli
immittit pura intentione di
rigit et dicit esse de puro
auro ardenti desiderio per
thus quod ponitur in incensum
intelligitur devota orationis
unde ps. dirigatur domine
oratio mea sicut incensum in con
spectu tuo Et apoc. 8 ascen
dit fumus aromatum de
orationibus sanctorum per
mirram significatur mortifi
catio carnalis vite Cant.
5 Manus mee distilla
verunt mirram primam et digiti
mei pleni mirra probati
ssima et sunt anime peni
tentes et cum summa discre
tione penitentiam operantes
licet enim tarda sit de man
da est tamen ista sonoda ne
succumbat Unde dicit
hugo Tunc mirra est pro
batissima quando servatur
mortificatio in carne discre
ta. Similiter etiam actum de
thezauro suo bone vite debent
offerre primo aurum paup

tatis voluntarie Sicut aurum
preciosius in valore cunctis om
nibus Ita paupertas est poten
cior in acquirenda beatitudine
Insignum huius dicitur quod
lugentibus promittitur con
solatio et pacificis hereditatis
possessio sed ipsis pauperibus
similiter promittitur tota be
atitudo unde dicit Beati
pauperes spiritu quoniam ipsorum
est regnum celorum Et no
tandum dicit quoniam ipsorum
est Non dicit erit designans
rei huius certitudinem et modi
huius perfectionem perfecto enim
tetis pauperes perfruentur
Incensum signum etiam super
alias partes indicaciam
consequentur Dicit etiam offer
thus obi... per quod resur
gitur sursum et tollitur
rigor prave voluntatis
Incensum signa abruchatur
... plorauit inte
sic per mortariolum sig
nificatur humilitas In
signa tamen in mortariolo
contundi debent omnes mo
tus elationis prave volun
tatis alias enim obiam offerre
nullus sit prompte nisi

primus rigorem ipse voluntatis
in martirolo tamquam humi
litatis contundetur. Unde
Cesarius vel obediencia sine va
humilitate iniqua sunt sed
nec esse poterunt quod probat
per hoc quod nec filius dei
deo patri obediens fuisset
nisi prius in naturam humanam
humilitatem recepisset. Debent
tercio offerre mirram castitatis
et continencie per mirram
enim mortificantur omnes ver
mes et preservantur omnes
corrupciones. In quo desi
gnatur motuum carnalium
restrictio et voluptatis repres
sio. Omnis etiam contem
platiuus de thezauris sapie
ncie debent offerre primo aurum
id est fulgorem contemplacio
nis. Unde scribitur Iob
28. Habet argentum vena
rum suarum principium et auri
locus est in quo conflatur. In
argento splendor exhortacio
nis in auro vero datur intelligi
fulgor contemplacionis. Secun
do debet offerre thus id est suavem de
vocionis. Ecclesiastici 1. Quasi thus
ardens in igne id est devocio ar
dens in meditacione. Psalmus. In
meditatione mea exardescet

ignis. Hec enim est optima pars
quam elegit sibi Maria id est vita
contemplatiua. Tercio debet
offerre mirram id est odorem bone
opinionis. Ecclesiastici 24. Quasi
mirra electa dedi odorem sua
vitatis. 2 Cor. 2. Christi bonus
odor sumus in omni loco. Sic enim
vir contemplatiuus debet
post se relinquere odorem sancte
conversacionis et bone fame
ut alii ex suo exemplo atte
re sibi dicere possent illud
Cant. 1. In odorem unguen
torum tuorum. Et sic patet
quod secundum quemlibet
statum illa tria munera sunt
per fidelem animam iusticie
offerenda nec misterio caret
mortalitatis quod isti magi
per aliam viam reversi sunt
in regionem suam. Nam secundum
beatum Gregorium regio nostra
paradisus est ad quem ihesu
cognito redire per viam
quam venimus prohibemur.
A qua regione cibum veti
tum gustando discessimus
sed ad eam redire est ut fle
ndo et obediendo visibilia
contempnando atque appe
titum carnis refrenando
redeamus. Unde Crisostomus
ait. Si venisti per viam for
nicationis ambula per viam
castitatis. Venisti per viam

avaricie ambulando decreto in eleo
sinarum largiendo Si autem
per ipsam viam redieris q
venisti ibis sub regno herodis
vadis et stas proditor cristi
aliter anima racionalis ex
adeo per viam creacionis
que per aliam viam debet
redire scilicet per viam intellectua
lis conversacionis

Vidimus stellam eius
et venimus adora
re eum Math 2
verba illa primo exponi de
mente virginis verbum na
tum in mente querente et
vide(n)te inspiciente tunc conveni
dicta verba exposita cum ma
gis vidimus stellam eius
in oriente et venimus adora
re dominum In quibus quid
verbis duo innuuntur circa incar
nacionem Primo est divini ex
emplaris in mente impressio
luminosa Secundo est totius
mentis in deum commissio
amorosa Primum notatur in
stelle visibili apparicione cum
dicitur vidimus stellam eius
in oriente Secundum innuitur
in pueri humili adoracione
cum additur et venimus
adorare dominum Circa primum
est sciendum quod divini ex
emplaris in mente impre
ssio luminosa est duplex scilicet

duplex scilicet activa et contemp
lativa Quantum ad vitam co
ntemplativam fit impressio in divini
exemplaris theoria luminis
intellectuali ad veritatis cog
nicionem Quantum vero ad vitam
activam fit impressio divini ex
emplaris practice in acci
one morali id est ad sanctitatis imi
tacionem Circa primum prote
ssimum sciendum quod ad habenda
certa cognicionem de aliqua
pietate sincera et maxime
de divina oportet fieri impre
ssio divini exemplaris in
mente per influxum divini
luminis sicut in visione cor
porali fit expressio speciei rei
visibilis modo veniente lu
mine corporalis Ad cuius e
videnciam est advertendum quod
ad visionem corporalem requi
ritur lumen solis oculum illu
minans et species ipsum imitans
configurans ipsum determinans
et caracterizans oculum de
caractere simili ratione que species
rei differt secundum Ad hoc
ut dicte res diu cognoscatur
et divinis ab aliis huiusmodi
concurrunt tria in visione
intellectuali excepto dei qui
est racio operans actu cognos
cendi Primo enim deus est

lux spiritualis oculum mentis illu
minans 2° ipse species innuitas
Tercio caracter consignans Ita
quod ipsa natura divina est vo
intellectualis visionis in oculo
mentis et sunt ista tria in
oculo corporis respectu cor
poralis visionis preter hoc
quod ipsa natura divina hec
omnia facit in mente absque
quod sit eius disposicio inherens
sicut in corporibus species lucis et
coloris insignes ipsi menti
intime illabendo et hec tria
signantur per stellam per quam
magi producti fuerunt ad vi
sionem pueri ihesu primo enim
ipsa magorum oculos illustra
verat Secundo ad videndum
puerum magos producebat
Tercio pueri nati exemplar
et caracterem protendebant
que tamen sunt se ad similitudi
nem illorum in qua deus
ad visionem intellectualem in
mente operatur Primo ergo
hec stella magorum oculos
illustrabat Erat enim lucidi
or aliis stellis unde nec
splendore solis obscurabatur
immo ipsa purgabat aeris
nebulis obfuscacione Sic deus
qui est lux vera que illuminat
omnem hominem venientem in
hunc mundum Jo. 1. Illuminat

mentem ad cognoscendam veri
tatem sive de se sive de aliis
et purgat mentem que nebul
peccatorum effectione unde
Augustinus xi de Civitate dei c
x Non dicatur illum
inaturalis sic anima luce incorp
orea simplicis sapientie dei si
cut illuminatur aer luce incor
porea et sicut tenebre sic
aer ille desertus luce corporea
ita tenebrescit anima luce
sapientie privata Sicut enim ste
lla non omnibus lucet sed tan
tum magis nec semper eis luce
bat sed in medium occultabatur sic
lux divina non omnibus sed
nec eis semper se infundit
sed libera voluntate quibus
vult se offert sicut Jo. 3
Spiritus ubi vult spirat Secundo
hec stella magos ad videndum
producebat puerum quasi
eis viam ostendendo quemad
modum species rei visibilis
ducit in cognicionem subiecti Sic
deus lux est racio cognicionis
ut species innuitas mentem
unde Augustinus 2° de libero arbitrio
anima quadam incommutabili ve
ritate desuper presidente et
intus manente fovetur Sed
adverte quod ista fovet imprimit per
modum in divinitate cogni
cionis admodum quo species
coloris apud visum quem
insinuit formam sive determina
cione sicut et stella quem

sunt ex natura sue illustra
tionis et antecessionis indi
dedit intelligere de puero. Sunt
illas partes nato. Sed ubi dist
incte non ostendebat. Ibi ma
gi coacti sunt humanam annunciati
onem dicentes ubi est qui natus est
rex iudeorum. Hic quemadmodum
lux divina non solum infor
mat sed exigit species creat
ceptas ex quibus duobus sit
una species exemplaris in men
te sicut ex stelle visione et
scolarium aseracione fiebat
quasi unum ductum ducens
magos ad visionem pueri na
ti. Unde Augustinus in de libero arbitrio
In cognitione veritatis rerum
veritas eterna quandoque monet
intellectus aut docet ista nulla
docet sine ista nullus recte
iudicat adsunt tamen hominibus
lux vel species divina inquantum
huiusmodi non facit veram cogni
tionem de re sed solum eam di
sponens et formans in certos
conceptos mentis veritatis
rerum. Sicut et magi vi
dendo et sequendo stella ad
huc nulla vera cognitio
nem habebant de puero et ideo
re[quirebant] secundum quod sequitur.
Tercio hec stella nati pue
ri exemplar et caracterem
protendebat. Divina ut dicit
Crisostomus habebat quandam formam
pueri in cuius capitis circum
ferentia figura apparebat et

cum venissent ad locum ubi
erat puer stabat super caput
pueri quasi diceret hic est ille quem
signavi. Sic isto tercio modo
deus est racio cognicionis et
exemplar et caracter signifi
gurans mentem ad vere cogno
scendum. Caracterizat enim
mentem suo exemplari in quo
descripte sunt regule eterne [et]
omnes condiciones et constan
cias rerum exemplaritur.
Unde Augustinus 14 de trinitate 17
ubi ille regule sunt in libro lucis
sine unde omnis veritas. Sicut
dicit enim describitur et tran
formatur. Unde non est pre
termittendum silencio quod hec stella
obiecta quesita et inventa
sed indirecte tanquam quo ma
gi procedebant et producebantur ad visionem pueri quod
fuit obiectum per se intentum.
Sic deus ut est lux sine specie
sine ex[emplar]i[bus] cognitionis
intellectu[s] [illegible] non habet se direc
te q[uasi] [illegible] racio cognoscendi
et h[oc] [illegible] [secun]dum legem commu
nem [illegible] de speciali privilegio
lux divina illuminat mentem
aliquando directo aspectu tunc
mens ista videbit deum
ut per obiectum per essenciam
Sed hoc privilegium in vita ista
rarius accedit. Divina infirma
mens non valet figere oculum
in tantam lucem. Quarto apparet

quod dicitur de luce Corporali quia quandoque illuminat oculum aliquo aspectu et tunc non videt lucem Sed alia in luce / ita quando illuminat radio directo et tunc oculus videt solem quia omne quod videtur directo aspectu videtur Unde quamvis species coloris multiplicetur in medio non videbis colorem nisi directe figas oculum ab ono Sed quando illuminat ab aliquo aspectu tunc oculus non videt ipsum sed est solum causa non videndi alia Sic deus lux non reputatur menti in ratione obiecti ut ipse per essenciam videatur nisi forte ex privilegio de aliis cognoscatur unde dicitur signanter quod magi illam stellam in oriente viderunt non in medio emisperii solis enim in ortu suo quando est in oriente nequaquam tam clare splendet sicut quando est in meridie quando est in medio emisperii et similiter de aliis stellis unde deum quidem non per essenciam sed per speciem in contemplacione videbat David 2 Regum 23 Sicut lux aurore oriente sole mane absque nubibus rutilat et Isaias 18 dicit Erunt lux meridiana clara est per stellam que ipsa a parte in oriente signatur cognicio de deo non clare ut videtur obiectum per essenciam Sed quecumque alia cognicio preter

illa sine per illustracionem specierum similitudinis sicut est dictum sine per influxionem veram specierum imaginalium et in hoc imaginaria quae in specie sive in speciem intellectibilium et in visione intellectuali que contemplacio dicitur / omnes isti in contemplacionis modi et cognicionis qualescumque sint citra raptum ad divinam essentiam designantur per stellam lucentem in oriente cum deus per essenciam videtur / Unde gens etiam iudeorum hanc stellam facit pertransire quia iudei non viderunt sponsa ad dicit Cant. 1 Indica michi ubi cubes in meridie Tercia secundum quod processum suum principalis Quantum ad impressionem divini exemplaris practica est vita activa de qua dicitur Exodi 17 Inspice et fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est Et sciendum quod hec stella pretendebat exemplaritate vita christi in tribus primo quia lucida aspectu erat Unde secundum quod dicit leo papa Specialem in se oculo intuencium rapuit Sic vita christi tota fuit lucida ut ipse ait Io 8 Ego sum lux mundi qui sequitur me non ambulat in tenebris Tercia facile ad sui imitacionem traxit quos voluit Unde ad unum verbum eius dimisit petrus et ceteri apostoli

Sequntur me et secuti sunt eum
immo etiam solus intuitus ipsius
gratissime faciei sibi attraxit
quos voluit Unde Ieronimus
Certe ipse fulgur divinitatis que
occulte que etiam in infantie velu
tabat humana videntes ad
se trahere poterat primo aspectu
Si enim in magnete aut lapide
consistit vis qui ferrum trahunt
quanto magis creator istius
lapidis et omnium creaturarum
ad se poterat trahere quos vo
lebat Unde eius tractum su
avissimum expetens sponsa Can
i Trahe me post te Secundo
fuit rectigrada in incessu
Non enim circulavit ut cetere
stelle sed gradu recto move
batur ab oriente in occidente
ut dictum est supra in postil
lis ut sic magos ad cristum per
duceret Sic cristus in toto de
cursu vite sue gradu recto
ambulavit De solo enim cristo
dicitur illud ps Quoniam rectus
dominus deus et non est iniquitas
in eo Omnes enim alii quantum
cumque magni et perfecti Salvatis
reverentia gloriose virginis in
incessu suo incurvati sunt et
gradum suum obliquaverunt
Unde dicebatur Incurvati sunt
colles mundi i viri excelsi ab
itineribus eternitatis eius i
ab itineribus quibus itur ad
eternitatem Ysaie lx Venite
eorum incurvati sunt ad re
ctificandum quod iter nimis recte
in itinere prius vite nos precessit

Sicut hec stella precedebat ma
gos ac si diceret Io 13 Exemplum de
di vobis ut quemadmodum
ego feci ita et vos faciatis
Ephe v Estote imitatores
dei sicut filii karissimi Quia ut
dicit beatus Augustinus in de vera re
ligione tota vita cristi in terris
per hominem quem gessit disci
plina fuit morum quam imi
tandus est sicut regula vita
regens nos in via discipline
Tercio hec stella fuit elevata
in situ fuit enim elevata a terra
nec tamen in celo fixa Sic vi
ta cristi fuit quasi elevata ab
affectionibus terrenis Unde
ipse dixit Jo 8 Ego non sum
de hoc mundo quod odit me mun
dus Et licet secundum divinitatem
semper fuit infinitum pirus in
terris fuit sed tunc eius huma
nitatem eius conversatio fuit
super terram baruch 3 Postea in terris
visus est et cum hominibus
conversatus est corpore quidem
mente autem in celo et sic ad
quedammodo se fuit quasi inter
celum et terram Quia ista
stella fuit in medio et in medio
modo se habuit inter celum et
terram quia in ea quam etc
Incrementis etiam figura elevari
voluit in ea tempore sue passionis
ut videlicet eius vitam abstraheret
ut celeste cognosceremus Unde
ipse dicebat Jo viii Cum ex
altaveritis filium hominis tunc
cognoscetis quia ego sum

Expressisse eum datur triplex do
cumentum anime obligene quo
debet hanc stellam in sua vita
imitari Primum quod vita sua
sit lucida perfectorum operum
illuminatorum Math. 5 Sic luceat
lux vestra coram hominibus Et
philippenses 2 Inter quos lucetis sicut
luminaria in mundo Et Beda
Qui timet spectatores non habebit
imitatores Secundum quod sit
recta per sinceram affectionem un
de sanctis animalibus perfectorum
cuius ita sectantibus dicitur Ezech.
1 pedes eorum pedes recti
Super quo dicit Grego. pedes
eorum id est affectiones eorum iste
recte sunt quando non ad sequen
dam iniquitatem sunt retorte
Hii pedes non sunt recti qui
ad mala mundi que relinque
runt reflectuntur Tercium
quod sit elevatum per celestem
conversationem conversatio ut dicit
beatus apostolus philippenses 3 Que
sursum sunt sapite non que
super terram Et adverte quod nota
ter hec stella in oriente visa est
et duxit eos in meridiem
in oriente et duxerunt et consti
tutus est paradisus in quo sic
tandem vita animarum Unde
illa que erant prescitatura
temperande vite et in qua
figurabatur exemplar nostre
spiritualis vite unde emoriunt
ut unde mors oriebatur inde
vita resurgeret Unde ipse sal
vator oriens est interpretatus

Zach. 6 Ecce vir oriens nomen
eius propter quod etiam causa om
nis adorientem Circa secund
principale quod est totius mentis
in deum conversio animosa Et
notatur in eo quod subditur
Et venimus stellam adorare
dominum et est sermo spiritualis et
Venimus adorare eum
Sicut dicit Grego. 27
libro Moral. bene scri
pture sacre scriptura testantes re
ges dicuntur quia cunctis mo
tibus carnis non consentien
do ~~sanctorum~~ succumbunt et bene
regendo preesse noverunt Unde
secundum Isidorum 8 de summo
bono reges a recte regendo vo
cati sunt Recte ille reges voca
tur qui tam seipsos quam subdi
tos regendo bene unificare
noverunt Et quia tres sunt prin
cipes obligene ut patet ex simpli
cioribus Ideo congrue obvium
oppositum in eorum persona di
propter quod sciendum quod in mente
rationali sunt tres vires prin
cipales tamquam tres reges
toti regno anime principantes
quod deum in ipsa mente
adorare non cessant ut vere
dicere possint quelibet mens
obligena Venimus adorare
eum Ad tunc evidenciam est
advertendum quod tres sunt ac
tus religionis sive latrie scilicet
adoracionem concurrunt scilicet
devocio adoracio et veneracio
Que tria sic distinguuntur
Nam devocio est actus interior
quo se homo totaliter deponet

deo Unde dicta est devotio a de
vovendo appetitum sed ad volun
tatem pertinet ad cuius Oratio
vero ultra hoc importat as
sensum intellectus ad dictus Dam
libro 3 c 9 Et pertinet ad potentiam
intellectivam Dicitur autem oratio
secundum Cassiodorum quasi oris
ratio Sed veneratio ultra im
portat enim exhibitionem reve
rentie exteriorem puta corporis
humilitate ut est prostratio
genuflexio vel inclinatio aut
rerum naturalium temporalium
oblatio Et pertinet ad potentiam mo
tivam inquantum scilicet
homo meminerit sue infirmi
tatis Ita quod pro nichilo repu
tat se coram deo subiciens
se deo et sua Unde dicit Damascenus
libro 9 c 9 Cum namque duplicis
nature compositi simus intel
lectualis et sensibilis deo du
plicem orationem deo offerre de
bemus scilicet spiritualem que con
sistit in exteriori corporis humi
liatione recognoscentes nos
nichil esse nec habere aliquid nisi
a deo Et istum actum representa
verunt magi de quibus legitur
in evangelio quod procidentes ado
raverunt eum Procedere autem tres
persone quasi tres reges in mente
obigena cognoverunt et ad
adorandum Ebrum et quelibet
earum adorando offert munus
appositum De actibus religionis
predictis Voluntas adorat offeren
do aurum devotionis quia
mens divine voluntati totaliter

conformatur Intelligentia ado
rat offerendo thus orationis quod
mens ad deum sursum agitur
et elevatur Memoria ado
rat offerendo mirram venera
tionis quia totus homo cum
omnibus speciebus creaturis deo
omnimode subiugatur Primus
igitur rex in regno anime est
voluntas que preciosior omnibus aliis
imperat et preciosior cum sit potentia
maxime libera hec prius ac
cedens adorando offert verbo
aurum devotionis quia mens
divine voti totaliter conformatur
et est primus actus religionis
conveniens ad adorationem et bene
per aurum devotio significatur
Aurum enim inter omnia metalla
optime est ductile ad vo
luntatem artificis Causa enim
est ductibilitatis quod intimum eius
dem et maleum sine corrup
tione partium intimissimas la
minas dilatatur et tanto plus
quanto magis depuratum sunt
amplius Sic mens devotione
affecta optime ductibilis est
ad omne divinum beneplacitum
in tanto fortius quanto divine
dilectionis igne est accensa
fervencius Unde dicit Hugo
Devotio est quidam fervor bone
voluntatis facile transformatur
Huiusmodi figura preceptum fuit
in lege ut propiciatorium
fieret de auro purissimo duo
cherubim de auro se respici
entes continet latere oraclo

dicatur autem propiciatorium thabula
que ponebatur super archam
que ideo dicebatur oraculum
quia inde dominus dabat respon
sum Exodi 27 Per archam
intelligitur mens deiugena
in qua reconditum est deum
eternum thus substancie et diui
nitate anima et corpore que si
gnantur per manna et tha
bulam testamenti et legem que
ad literam fuerunt in archa per
propiciatorium archam coopi
ens intelligitur caritas que
operit multitudinem peccatorum
Petri 4 licet enim talis anima ut po
te tam perfecta sit ut iam sit
deiugena non tamen gratia pec
catrix quia tamen adhuc est
in mutabilitate potentis per mise
rie subiecta necesse est eam tra
here defectibilitatem saltem le
uium peccatorum quemcumque enim
mortalium dicit se peccatum non
habere seipsum seducit Johannis 1 Has
autem defectibilitates habet te
gere caritas admodum pro
piciatorii tegentis archam que
etiam archa ideo propiciatorium
dicitur quia reddit dominum homi
propicium sed huiusmodi propiciatorium
est exaurio purissimo et incorrupti
quia caritas siue dilectio dei
habet sibi coniunctam deuocionem
qua mens sit ad omne diuinum
beneplacitum et tanto amplius
quanto amor deuotionis sit purior
et ardentius affectionibus imper
mixtus Per duos autem che
rubim aureos intelligitur duplex

meditacio que deuocionem inducit
una quidem que est ex parte diuine
voluntatis et beneficiorum
eius secundum illud Michi
adherere deo bonum est ponere
in domino deo spem meam Et
hec consideracio excitat dile
ctionem proximi que est pro
xima dilectionis deuocionis
causa Alia vero est ex parte
hominis considerantis suos de
fectus ex quibus indiget ut
deo inmitatur iuxta illud psalmi
Leuaui oculos meos in montes
71 Machabeorum 3 Quomodo poterimus
consistere ante faciem illorum nisi
tu adiuues nos Et hec con
sideracio excludit presumpcionem
et superbiam confidencie per quam
aliquis impeditur ne in se fidu
ciam ponit ut se totum sibi su
biciat dominum valet propter volu
ntati innititur De istorum vero
duorum cherubim mutuo sese
respicientium super propiciatorium
et coniunctim meditacionem predictam
mente in dei dilectione ad
deuocionem excitante loquitur
dominus fideli anime per me
tales instinctus dando vel sibi
responsa siue salutis et conso
lacionis mente et extunc anima
tota liquescit et resoluitur in
uniformitate voluntatis di
uine sicud aurum quod prius
male tumissionibus fuit ducti
bile si igni imponitur fit totum
liquidum et fusibile et talis
fuit illa deuota anima que

d Cant. anima mea lique
facta est. Vbi quo verbo d[icit]
aug[ustinus] dulce consolacionis ut
audis felicissimus effectus est li-
quefactio liquefit quippe anima di-
lecti voce effluit ut sponsum in
ea [irritat?] quo corpus solid-
itates motus omnes impetus
[?] [?] siquidem [?]
[?] male concupiscencie [?]
[?] est [?] hec [?]
gl. Secundus [?] est intelli-
gencia que altior posita est et
voti vicinior in regno anima
hec ardens anima [?] effectus
adorat thus oracionis quia mens
ad deum sursum agitur et ele-
vatur et est secundus actus
religionis ad oracionem concitens
Et convenienter oracio designa-
tur thure thus enim in decorum
sacrificiis adoletur vnde dicitur
thus a theos quod est deus [?]
quia oracio ad modum thuris
incensi ascendit in deum [?]
illud ps. Dirigatur ad te domine
oracio mea sicut incensum in con-
spectu tuo Vnde oracio dicitur
ascensus in deum mentis Et hec
[?] quomodo excepte eius
que petitur quia hoc precipue
in oracione est petendum ut
deo vniatur secundum illud
ps. Vnam petii a domino hanc
requiram [?] tunc est quod in
oracione dominica post primam
peticionem qua petimus gloriam
dei dicentes Sanctificetur
nomen tuum statim petimus
deo uniri dicentes Adveniat
regnum tuum Vnde dicitur

de di. no. c. 2. Ante omnia in ora-
tione nequaquam ab oracione inci-
pere est vtile sicut deo nos ip-
sos in oracione tradentes et vni-
entes excepte ipsius potentis
quia oportet excedere ad eum a quo
petit vel voce sicut homo ab
homine aliquid petitur vel men-
te sicut ad deum vnde dicit
dionisius Item quando eum omni-
bus invocamus tunc in reve-
lata mente nos ipsi assumimus
Qualiter autem mens in oracione
ad deum ascendet docet modus
ibidem dionisius imagina-
cionem quidam radii diuinorum
bonorum ad nos per quos ra-
dios quasi per quosdam fu-
nes [trahimur?] ad deum
velati imaginari possimus
de huius ascensu mentis ad
modum thuris ascendentis
vide modum thuris Thus
enim primo positum in igne cale-
fit deinde calefactum dissolvitur
dissolutum eius fumus eleva-
tur sursum elevatum dilatatur
vel [?] dilatatum acui-
tur [?] acutum evane-
scit quia non plus apparet
A [?] hoc qualiquis efficat-
iter [?] requiritur quod ardeat
ignis [?] dilectionis quo
fit ut mens religetur ne
vanis evagacionibus in oracione
sit distracta Prima sicut Io.
Cass. in 10 collacionum Et nunquam
[?] quisquis eciam flexis
genibus evagacione cordis

qualitumque distrahimur et ideo
quales orantes volumus inve-
niri tales nos oportet esse an-
te tempus orationis. Expedientem
statum mentis in oratione forma(re).
Et ideo quidquid volumus ut
nobis orantibus non subrepat
ante orationem de nostro pectore de-
bemus evellere. hec ille. Secundo
requiritur ut mens dissolvatur in
lacrimis compunctionis. Unde
sicut dicit Gregorius i l moralium
Cum uberius culpa defletur eo
altius cognitio veritatis attin-
gitur quia ad videndum lu-
men intimum polluta dudum
conscientia lacrimis renovatur.
Tercio requiritur ut elevetur
sursum per mentis ad cele-
stia erectionem. Coll. 3. Que sur-
sum sunt querite non que su-
per terram. Unde Io. Cass. ubi supra
Si volumus orationes nostras
non solum celos sed etiam supra
celestia penetrare curemus
ut mens nostra ab omnibus terrenis
et carnalibus de[illegible] pstant
nostra oratio ad deum possit
ascendere nullo vitiorum pondere
pregravata. Quarto requiritur
ut mens dilatetur considerando
multis super celestibus choris
meditando scilicet de bonitate dei
et gloria beatorum. De hoc ait
apostolus Cor. 6. Dilatatum est cor
nostrum. Et in ps. Viam man-
datorum tuorum cucurri
cum dilatasti cor meum. Quin-
to requiritur ut mens acue(tur)
sursum celum ad deum per

gratiarum actionem et tocius boni a deo
percepti in ipsum refundendo.
Sic facit apostolus cum dixit
Cor. 3. plus me aut nichil
laboravi omnibus meis gratia
dei sum id quod sum. Sexto quando
mens sic fuit attenta sic di-
ssoluta sic elevata sic dila-
ta sic acuata extunc quan-
doque evanescit per sumptis
et omnium sensibilium oblivionem
etiam sui ipsius ordinis inqua-
tum constat. Unde Io. Cass.
ubi supra dicit de beato An-
thonio quod cum quadam nocte
beatus Anthonius orationi
incumbens perseverasset et sol ori-
ri cepisset Anthonius in fer-
vore spiritus exclamavit
dicens Quid me impedis
sol qui ad hoc iam oriris ut
me ab huius luminis vel
claritate abstrahas. [illegible]
fideli anima sit admodum
thuris ascendente. Dicit Can.
3. Que est ista que ascendit
per desertum sicut virgula
fumi ex aromatibus mirre
et thuris. Tercius actus est
memoria que surgens ad de-
um [illegible] offendo ei mira-
satis veneracionis qua totaliter
omnibus speciebus creaturis deo
omnimode subiugatur et est
tunc religiosius intelligitur
sine intellectu omnia que deo
exhibentur corporali humilia(tione) [illegible]

et rerum temporalium oblatione per quem reputatur omnimoda subiectio totius hominis quantum ad omnes vires hominis et quantum etiam ad ea que quibus vita hominis innititur et confirmatur. Immo etiam quantum ad omnes creaturas quas omnes homo subiecit deo per actum venerationis quantum in se est. et hoc spectat ad officium memorie in qua omnes species omnium continentur. Unde in actu venerationis et memorie se et omnem creaturam ut potest in eo recondita deo et laudem deo subicit secundum quod illud psalmi: Benedic anima mea domino et omnia que intra me sunt nomini sancto eius. Et illud proprie pertinet ad pauperes spiritu; vocatur enim paupertas spiritus est quod homo se et omnem creaturam propter deum relinquat et ea deo offerat, quod signatum est apocalipsis 7: Et quatuor animalia et quatuor seniores ceciderunt in facies suas mittentes coronas suas ante thronum domini dei sui. Quid enim aliud est cadere in facies et coronas ante thronum dei mittere quam se perfecte totum et omne quod habere videtur deo totaliter submittere et ei. Et tale offertorium communiter signatur per mirram que habet virtutem consumendi vi-

tiosos humores ad putrifactionem disponentes in corpore. Unde carnem superfluam corrodit et corpora mortuorum confirmat. Sic hec facta veneratio omnem appetitum inordinatum in homine consumit, omnem fluxum carnalis concupiscentie corrodit et velud insensibilem et quasi mortuum hominem mundo reddit et omnibus creaturis confirmat. Et hoc signatum est in illa muliere que patiebatur fluxum sanguinis, que mox ut tetigit fimbriam vestimenti eius sanata est. Sic anima fidelis cum per actum venerationis deo se submisit omnis fluxus carnalis delectationis in ea restringitur et desiccatur. Et est advertendum quod secundum Ysidorum libro Ethimologiarum c. 11 mirra est gummi quod fluit de arbore que mirra dicitur et crescit in silvis arabie [illegible] ramum inciduntur binis temporibus anni ut gummi emanet. [illegible] sponte sudaverit antequam incidatur et [illegible] gutta que sudando fluit stacten dicitur et hec omnibus [illegible] mirre prestantior est et dicitur prima a quibusdam etiam mirra electa nuncupatur; alia vero que inciditur vilior nuncupatur. Sic isti pauperes spiritu deo se et omnia per venerationem subicientes sunt

in duplici gradu quidam per
mansionem volunt in viti ad
paupertate devenerunt et tamen
cum paciencia deo se totum
subicient et hij quidem commen
dabiles sunt qui sponte paup
tatem eciam assumunt deo of
ferendo ipsa voluntate nec solum
res temporales sed omnem volup
tatem possibilem habere in carne
quam mortificant immo etiam
ipsam mentem et omnem spem
creatam deo omnimode subiciunt
dicentes cum propheta volun
tarie sacrificabo tibi et consit
et hec mirra electa de qua
in ps dicitur Cant 7 labia illius
distillancia mirram primam ubi
secundum glozam per mirram
primam contempta voluptatum
intelligitur de qua mirra dicitur
Eccli 24 Quasi mirra electa
dedi suavitatem odoris Tales
enim mentes adeo electe tanto
odore virtutum et bonarum [illegible]
[illegible] fragrat quod in omni ac
cessu et in omni actu et in ope
ribus omni loco et tempore spirant
odorem sancte [illegible] Secundum
dicit apostolus 2 Cor [illegible] bonus
odor sumus in omni loco [illegible]
odoris fragrancia delectatus
ipse deus potest dicere illud Gen
27 Ecce odor filii mei sicut
odor agri pleni cui benedixit
dominus etc

Cum factus esset Ihesus
annorum duode
cim ascendentibus
illis Jerosolimam secundum con
suetudinem diei festi Consumma
tisque diebus cum redirent
remansit puer Ihesus in Jerusalem
et non cognoverunt parentes
eius existimantes illum esse
in comitatu venerunt iter diei et
requirebant eum inter cogna
tos et notos et non invenientes regressi
sunt in Jerusalem requirentes eum
Sepe demonstratur in pue
ricia qualis quis futurus
sit in etate adulta iuxta
illud vulgare [illegible] se [illegible]
quod in [illegible] crescere debet Unde
dicitur proverbiorum 20 Ex studijs
suis intelligitur puer si munda
et recta sint opera eius Utile
valde est cuilibet invenien
te conari ad bonos mores ut
illos habeat in senectute Omnia
ut dicitur Eccli 25 Que in iuven
te non congregasti in senectute
quomodo invenies Sic sal
vator noster iam declarabat
in etate puerili actus devocio
nis et sapiencie quos per [illegible]
in etate sua matura exercere non
cessavit Unde cum adhuc
puer esset ignorante matre
remansit in templo insistens
exercitacioni sapiencie et doctrine
et de hoc est presens ewangelium
quod habet tres partes primo [illegible]
in prima describitur pueri Ihesu
amissio que fuit materia

doloris et anxietatis In secunda
describitur amissi recuperatio
que fuit materia stuporis et
admirationis Ibi et factum est post
triduum In tertia ponitur recu-
perati ad propria deductio que fuit
materia amoris et magne
voluntatis et humilitatis ibi
et descendit cum eis In prima
parte ponuntur tria primo
ponitur amissionis tempus
quia in pascha Secundo a-
missionis locus quia in ierusalem
Tertio amissionis modus quia
ignorantes Ibi Et non cogno-
verunt parentes eius
Circa tempus amissionis tangun-
tur tria primo quod erat annorum
duodecim Ubi nota quod quinque
tempora distinguuntur et leguntur
de christo primo quod legitur esse
unius diei quando scilicet de virgine
natus fuit luce 2 Natus est
nobis hodie salvator Secundo
legitur esse octo dierum quando
scilicet fuit circumcisus luce 2 postquam
consummati sunt dies octo 3o
legitur 40 dierum quando
scilicet fuit in templo presentatus
luce 2 Quarto legitur fuisse
12 annorum sicut hic Quinto
legitur fuisse 30 annorum
quando scilicet fuit a Iohanne bapti-
zatus luce 3 Ipse enim erat inci-
piens quasi annorum 30 Se-
cundum autem ... quod tunc numerum
duodenarium dominus consecravit
et ad ... eum specialiter honorat

meo quod in ipsa suam sapientiam
manifestare cepit Vel secundum
Bedam hic numerus est maxime
perfectionis et utilitatis ut patet
quia continet duos denarios
qui est primus numerus constans
ex suis partibus Item eius uti-
litatis patet ex ductu per sep-
tenarium qui est numerus totius u-
niversitatis eo quod totum tempus
septem diebus comprehenditur
Aliud quatuor et tria que
si ducantur invicem numerum
duodenarium perficiunt Secundo
quod circa tempus amissionis tan-
gitur est quia erat in festo pa-
sche unde dicitur Ascenden-
tibus illis ierusalem secundum
consuetudinem diei festi scilicet pa-
sche Nota quod legales fe-
stivitates iudeorum que erant
communes quedam annuarie Co-
munes erant duo scilicet sabbatum
quo vacabant ab opere unde eo
quod illo die dominus requievit ab
omni opere quod patrarat Alia
est neomenia in principio scilicet nove
lune ad laudem creatoris quia tunc
erat qui creavit omnia tempora
Annuarie vero erant quinque scilicet
festum pasche quod celebratur
14 die mensis primi scilicet aprilis
et erat tunc festivitas in memo-
ria liberationis ab egipto Secunda
erat festivitas penthecosten
que celebratur mense secundo
scilicet in maio quinquagesima
die a pascha eo quod tunc data

sunt lex Iudeis in monte Synai
a domino. Tercia festivitas fuit
tubarum et clangorum que
erat prima die mensis septembris
Tunc enim buccinabant cornibus
pecorum in memoriam quod ea
dem fuit Ysaac liberatus ab ymmo
lacione pro quo pecore substituto
pro eo. Quarta festivitas fuit
propiciacionis et celebratur de
cima die mensis septembris
quia eadem die venie ad eos
monses recepit dei ira placa
tam de offensa consolacionis
vituli quem adoraverant. Quinta
est schenophegia i. festum tha
bernaculorum in memoriam quod
patres eorum quadraginta an
nis in deserto erant sub umbra
culis habitantes. Inter has quinque
festivitates solempnitates i. pasche
et penthecoste et schenophegie erant
solempniores de quibus scribitur
capitulum erat de utroque 23 Tri
bus enim vicibus celebrabitis
per singulos annos et proten
debatur vii diebus. Et sicut
dicitur De vero in his tribus
tribus festivitatibus omnis ma
sculinus ascendebat coram domino
appareat quia tunc temporis
erat ocio vacandi causa cessa
bant ne venirent in Ierusalem
in schenophegia et penthecco
sten sed de festo pasche nemo
se excusare potuit infirmitatis
causa Et hec est illa festivi
tas de qua Lucas ait Puer

ewangelium nunc etc. premisit
dicens et ibant parentes per
medios annos in Ierusalem in die
solempni pasche. Et nota quod
ista lege mulieres non erant con
stricte sed tamen quod devocione ve
niebant plurime ut patet de
Anna 1 Regum. Ihesus et bea
ta virgo ascendit simul nolens prie
rum sine causa dimittere maxi
me quam diu regnavit Arche
laus sed post absque timore ascen
dit ut dicit beatus Hugo de
concordia ewangeliorum dicit
autem Ascendentibus autem ad
Ierusalem ascenditur in Ierusalem quia
Galilea in plano Ierusalem
autem in monte. Illis autem paren
tibus s. maria et Ioseph eun
tibus in Ierusalem que est civitas
de qua dicitur Deuteronomii 30 Ad lo
cum quem elegit dominus de cunctis
tribubus vestris venietis et of
feretis in holocausta et vic
timas vestras. Secundum consuetu
dinem diei festi i. prout conve
niebant in die festo. Moralis
hic instruimur quod specialiter in di
ebus festivis quilibet Christianus
debet ire ad locum quem ele
git dominus i. ad ecclesiam non ad
thabernam vel theatrum dum
quod vacare divinis laudibus
et non choreis et vanitatibus
et debet insistere elemosinis non
usuris vel spoliis. Debet va
care bonis operibus non comes
sacionibus et ebrietatibus Ad

De hiis qui secus faciunt dicit
dominus Ysaie i Solempnita
tes vestras et neomenias vestras
odivit anima mea Consummatis
que diebus cum redirent Tercio
quod tangitur circa tempus ami
ssionis est quod solempnitas
festi septem diebus protende
batur cum redirent in naza
reth civitatem suam Moraliter
ex hiis tribus que hic circa tempus
amissionis pueri ihesus impli
cantur colligere possumus tria
requisita in quolibet homine
qui voluit semetipsum pro Christo
amittere perdendo scilicet animam
suam in hoc mundo propter mundi
contemptum exemplo Christi se
metipsum amittentis Primo re
quiritur in fidei fundamentis so
liditas quod innuitur in hoc
quod Christus erat duodecim an
norum per quos duodecim
articulos possumus intelligere
secundum Ambrosium propter
scrutantes et alii philosophi contemp
serunt mundum et finaliter quae
dam philosophi qui non habebant fidei
fundamentum sine qua impos
sibile est placere domino deo
ad hebreos xi Secundo requiritur
quod sit a fabulosis desideriis
feriatus quod innuitur quod erat
in festo statu similis in phase
quo transeundum est a viciis
ad virtutes propter quod unde dicitur
Jo Cass quod prodest ociosus ho
minis vacatio interiori ho
mine ad hoc in viciosis deside
riis involuto Tercio requiritur

quod in virtutum exercicio consumma
tus quod innuitur per hoc
quod consummatis diebus octo
quod est contra illos qui sine pre
paracione virtutum ad apicem
perfectionis festinat sicut ille
qui querebat a Christo Math xxii
Magister quod est mandatum ma
gnum in lege ubi dicit Crisostomus
de magno mandato interrogat
qui minimum nondum adimplet
Unde Jo Cass dicit Quod est
valde periculosum apprehendere sta
tum perfectionis quod est vita he
remitica et huiusmodi absque vir
tutum exercicio Secundo ponitur
amissionis locus quia in
Jerusalem cum dicitur Remansit pu
er in Jerusalem Dictus est autem puer
ihesus cum propter naturam assum
ptam etatem scilicet puericiam cum
propter puritatem et innocenciam
cum propter simplicitatem et obe
dienciam cum propter placabilita
tem et benivolenciam pueri
enim odium non possident et
bene locus ille scilicet Jerusalem conveni
ebat pueris ad manendum
De eo enim scriptum est In pace
factus est locus eius quia Jerusalem
interpretatur visio pacis Tercio
ponitur amissionis modus et
ignorancia parentibus cum
dicit Et non cognoverunt pa
rentes eius Ubi tanguntur
circa primo tangitur parentum
ignorancia Secundo subditur
parentum ignorancie causa Ubi

existimantes illum esse. Tercio
amicti ignorancie modus quia
venerunt iter diei et non cogno-
verunt scilicet quod in urbe remansisset
parentes eius scilicet maria et ioseph
pater eius putativus. Contin-
go quo hoc potuit esse quod non
cognoverunt de absencia pueri
mater et ioseph quem tam solli-
cita et diligenti cura custodi-
ebant. Ad quod dicit beda quod
mos fuit in [illegible] ad
festa et in redeundo viros seor-
sum et mulieres seorsum incede-
re coram [illegible] societate in-
honesta contingeret. Puer autem
utroque poterat ire. Pater autem
potuit quod [illegible] putaret eum esse
cum ioseph et econtra ioseph
estimabat puerum esse cum
matre. Et hoc est quod dicitur
hic existimantes illum esse
in comitatu virorum et io-
seph in comitatu mulierum pu-
tavit. Sed hoc dicendo adhuc
reprehensibiles relinquuntur negli-
gencia parentes quod [illegible] super
alium sic [illegible]. Et ideo
dicit [illegible] non casu ac-
cidit sed dispensatione pueri
[illegible] sic
facere voluit. Unde [illegible] quod
insidiabantur sibi [illegible]
est [illegible]
[illegible] sic et nunc parentes [illegible]
[illegible] puerum illum et parentes
eius ubi mansit [illegible]
Sed tunc [illegible]
[illegible] parentibus [illegible]
voluit in urbe et non [illegible]

desatu coram. Dicendum quod
ad hoc possunt assignari qua-
tuor raciones. Prima ne parentes
impedimenta essent disputacio-
nis peragende cum legisperitis.
Si enim parentes fuissent, cum
romane utique prohibuisset
et tunc si obedisset disputa-
cio impedita fuisset. Si vero
non obedisset visus fuisset
parentes contempnere. Secreto er-
go mansit ne traheretur a
disputacione aut ne obedi-
ens esset. Secunda questio
dum omnibus esset ignotus
in [illegible] sue sapie-
ncie auditorum animos ma-
gis suspenderet in ammiracione.
Io. vii. Mirabantur omnes de
hiis que procedebant de o-
re ei et dicebant quomodo hic
litteras scit. Tercia ut ostenderet
parentum ammonicio dispensato-
re et non condigencia [illegible]
[illegible]. Cum sine illis vivere
poterat. Ps. Dixi domino deus
meus es tu quoniam bonorum
meorum non indiges. Quarta
secundum glosam ut ostenderet
antequam parentes eius essent
ipse in civitate et in templo
quamvis [illegible] patris sederet. Quar-
ta ratio est moralis ut [illegible]
daret formam pueris intrantibus
religionem quod hoc facere [illegible]
[illegible] parentibus. Unde de-
ut. 33. Qui dixit patri suo
[illegible] nescio vos et
fratribus suis ignoravit illos et

nesciverunt filios suos custodie-
runt eloquium tuum Damme-
nus non solum ignorantibus
sed invitis parentibus debent
ad religionem domine et ad divinum
cultum confugere Unde Jeronimus
in epistola ad Heliodorum Si
sublimine domus pater et mater
se iactant pro[illegible] prebeant quod pro
calcatum pergere patrem per cal-
catam pergere matrem et ad ve-
xillum crucis evola Summum
genus pietatis est in hunc cru-
delem esse Unde Matth. x
Qui amat patrem et matrem
plusquam me non est me di-
gnus Et quia sic estimabant
ut dictum est venerunt iter di-
ei i. una dieta [illegible] ab hac
aut confirmatione quod esset in
comitatu virorum vel femi-
narum de sexo suo facti sunt
cum velut illum esse invenerunt
Tunc subditum eorum requisierunt
et hec dupliciter quia primo re-
quirebant eum inter cognatos
et notos quia sicut sunt in utroque
comitatu Et hec sunt secundo
sequenti die per circuitum de Ie-
rusalem et non invenientes
eum Deinde regressi sunt in
urbem requirentes eum ibidem di-
ligenter [illegible] diligenter recogitan-
te quantis doloribus et anxietati-
bus tunc beate marie virginis [illegible]
fatigatum sunt que suspiria que
lamenta quas anxietates per-
tulit cum quesitum filium non
invenit Unde ipsa infra dicit
dolentes querebamus te Iam

exprimi potest qualis esset iste
dolor enim de quo ei predixerat
Symeon Luce 2 Et tuam ipsius
animam pertransibit gladius
Nesciebat virgo quid agere debe-
bat quia thezaurum sibi pre-
commissum adeo perdiderat Unde
lamentabiliter potest dicere illud
Genesis puer non comparet
et ego quo ibo puto quod
cum dolore labore multo et la-
crimis plurimis itinerum vero
iterato redit urbem et apparate
potest dicere illud Cant. 3 Que-
sivi quem diligit anima mea
quesivi et non inveni Sed inter
cognatos et notos Surgam
ergo eundo de loco ad locum
et circuibo civitatem per vicos
et plateas et queram quem
diligit anima mea Ubi etiam
est advertendum mater quia
dolorem habere debeat qui Christum
per peccatum amisit Notandum
quod Christus non invenitur inter
Iudeos qui sunt cognati eius
carnis et sanguinis inter quos
etiam erat [illegible] primus
notus in Iudea deus et in
Israel nomen eius Sed inve-
nitur inter [illegible] qui non
sunt cognati eius sanguine
sed adoptione Io. 1 [illegible]
[illegible] non co-
[illegible] Non inve-
nitur inter cognatos et no-
tos qui non habet noticiam
eius nisi per carnalem et
humanum sensum Unde

Cum petrus dixisset Tu es
christus filius dei vivi Respondit
Beatus es symon bariona
quia caro et sanguis non reve
lavit tibi sed pater meus qui
est in celis Unde secundum
Augustinum Non statim ut querunt
inveniunt christum Reges enim po
tentes humana cogitatione dei filium
querunt Non invenit inter
notos quia maior est noticia
inicia in multorum comitatu
potest inveniri nullomodo quia
in multiplicitate mundanorum
Sed in [?] ubi est templum
dei invenitur Item nec cog
noscunt eum qui de noticia re
rum extolluntur scilicet genti
les et iudei [?] Unde Mat
12 Abscondisti hec a sapienti
bus et prudentibus et reve
lasti ea parvulis Item allego
rice non invenitur christus in
regno mundi ab hiis qui
sunt carni et sanguini quia
caro et sanguis regnum non po
ssidebunt i Cor 17 Nec ocia
dei sine noticia dei sine opi
bus bonis luc 17 Ne dicet
illis Nescio vos discedite a
me omnes qui operamini iniquitatem

Et factum est post
triduum invenerunt
eum in templo se
dentem in medio doctorum
audientem illos et interrogantem
stupebant autem omnes qui eum
audiebant super prudentia

et responsis eius et videntes
admirati sunt Et dixit mater
eius ad illum fili quid fecisti
nobis sic ego et pater tuus
dolentes querebamus te Et ait
ad illos quid est quod me quere
batis Nesciebatis quia in hiis
que patris mei sunt oportet
me esse Et ipsi non intelle
xerunt verbum quod locutus
est ad illos Amen per [?]

Secunda pars in qua
describitur amissi pueri
reinventio que fuit
materia stuporis et alacritatis
Et ponuntur tria Primo pueri
inventio Secundo ponitur
matris pia conquestio Ibi et
dixit mater eius Tercio po
filii dulcis et prudens respon
sio Et ait ad illos quid est
Circa primum scilicet inventionem
pueri tanguntur quatuor circum
stantie Primo tangitur inven
tionis tempus Ibi et factum
est post Glosa uno die reversi
sunt a ierusalem quesierunt inter co
gnatos et notos Secundo
die regressi sunt in ierusalem nec
statim invenerunt ipsum sed post
triduum intrantes templum
invenerunt ipsum Et per dicit
quod tria die enim invenit quia
prima die de loco venientes
ad hospicium eum querentes
perierunt Increstino similiter
inter cognatos et notos et
non invenientes eadem die
regressi sunt vel facientes

sic parte vie et sic mane tercia
die venit in ierusalem et mox intrantes
templum invenerunt
ipsum Et hunc dies videtur magis
concordare Sed ad prius dictum
videtur accedere textus qui
dicit Sed post triduum Mystice
secundum Ambrosium Christus
invenitur post triduum triumphalis
passionis in templo celestis
glorie sedens invenitur
vel mystice mens racionalis que
verbum dei concepit et peperit
secundum supra dicta Nam
inquiam ipsum amittit per suam
negligentiam vel desidiam et
tunc statim eum non invenit
sed post tres dies per quos intelliguntur
tres illuminaciones
divinas Prima est peccatorum
recognicio Secunda de ipsis
peccatis contricio Tercia desiderio
vivum ad deum attencio et tunc
sequitur singularis gracie infusio
Et hoc quarto die invenitur
filium eius in templo et hec
Reg 19 ubi dicitur quod helia
stante in monte ut inveniret
dominum ecce spiritus grandis et
fortis subvertens montes et
conterens petras per hunc
spiritum intelligi potest peccatorum
contricio in amaritudine sua
spiritus subvertens montes superbie
et conterens petras illi nec
sed non in spiritu dominus Deinde
hunc spiritum sequitur commocio
per quam intelligitur vehemens
contricio et compunctio

qua omnes vires et sensus commoventur
scilicet oculi ad fletum os
ad confessionem manus ad pectoris
tunsionem et corporis flagellacionem
et sic de aliis sed non
in commocione dominus et post commocionem
ignis per quem intelligitur
desiderii attencio
unde psalmista Dolor meus renovatus
est concaluit cor meum
intra me et in meditacione
mea exardescit ignis Sed
nec in igne dominus et sequitur
quod post ignem sibilus aure tenuis
per quem intelligitur dulcissima
inspiracio gracie divine et ibi deus
Unde illa quarta die filium
eius invenitur Nota de ad
beatam quod noluit puer intra se
absentari ne mora mulier longior
mente virginis consumeret
Sed queritur unde puer iste triduo
cibum habuit Ad quod potest dici
uno modo quod divinis sustentatus
cibo non indiguit peccata
sine cibo quadraginta diebus
ieiunavit ut dicitur Mat
Alio modo potest dici quod angelorum
ministerio cibatus fuerit
vel eciam quod doctores cum
quibus disputabat ipsum cibabant
vel quarto potest dici
quod paupertate docuit paupertate
sustentatus fuit Unde
hanc questionem queris ad eo
Bernardus sic eum alloquitur Dic
nunc quis te in medio sustentabat
Et respondit sibimet
dicens ut te in omnibus confor

marcs paupertati quam omnibus ex
ptat pauperibus stipendia per ho
stia mendicans quesisti unde
ipse dicit in ps pauper sum ego
et in laboribus a iuventute mea
Secundo tangitur inventionis lo
cus quia invenerunt illum in
templo in loco utique divino et
devoto in sancto loco locus enim
ad contemplacionem designatus di
cebatur esse templum ps Dominus in tem
plo sancto suo dominus in celo se
des eius Non invenit enim va
gantem per civitatem sicud mali
adolescentuli sed non alibi nisi in
templo [illegible] tedius
[illegible] tangitur qua ipsum invenerit
et non invenit ipsum stantem
aut hoc aut illud leuit dis
currentem ut nos est puerissi
sedentem composite et modeste
in medio doctorum et sic est
verificatum in eo id ps ii vi in
medio [illegible] sede se
[illegible] Nota quod dicitur valde
[illegible]
[illegible] in medio consistit
ut [illegible] voluit enim in
[illegible] eius
[illegible] conveniens
[illegible] et voluit
[illegible]
[illegible]

[illegible] Item vo
luit in medio doctorum inve
niri sicut hic Item in medio
latronum crucifigi Jo 19 Item
in medio mundi salutem opera
ri [illegible] et salutem in me
dio Item in medio discipulorum
videri [illegible] Stetit Ihesus in
medio discipulorum [illegible]
Item in medio [illegible]
[illegible] audi
[illegible] Quarto que [illegible] semp
[illegible] medium [illegible] supra
in [illegible] adiecta
Quarto tangitur quidem
invenit agentem quia audien
tem ubi tria ponit primo
pueri disputacio Et hoc quan
tum ad explicandum statum audi
toris Unde dicit Audientem
illos Et attende ordinem istius
disputacionis primo quis debet
audire Glosa Auditor eius
Et ibidem quod postquam audi
at non respondeat verbum sed
de illo prius dicitur quod prius
audiebat Inquo dat nobis
formam audiendi et addiscendi
Eundem ipse induit formam
discipuli Glosa quam fons in medio
doctorum sedet et quam exe
plar humilitatis prius audit quod
insinuat ne parvuli asciscant
[illegible] et qua
[illegible] sunt po
[illegible] audiant magistros
[illegible] Glosa
[illegible] audi

Nimis tamen contrarium arrogantes
faciunt qui soli loqui volunt
et antequam questio ipsis varia-
nar volunt de quesito vel an-
tequam sententiam interrogatoris
cognoverint. De quibus proverbiis
18 Qui respondet antequam
audiat stultum se esse demon-
strat et confusione dignum
[illegible] quam audierit pt
[illegible] auditus dissilite
[illegible] ideo ad[illegible] quod interrogat
illos [illegible] ta secundum [illegible]
gl quod cristus [illegible] interrogabat
doctores non quia [illegible] eis disce-
ret sed quod interrogatos eru-
diret. Ex uno quippe de doc-
trine fonte emanat et interro-
gare et respondere sapienter
Deinde tamen quis sufficienter
eruditus est conceditur ei
respondere et alios docere et hic
ordo regulariter servatur in
universitate anglicana ubi
oportet studentem pluribus
annis esse auditorem antequam
nam possit opponere. Deinde
datur tunc sibi licentia per
aliquos annos opponendi
et conceditur quidem ei tunc
respondere. Deinde docere. Sed que-
ritur quomodo cristus adhuc
puer sunt ausus in medio docto-
rum loqui cum pueri debent
servare silentium maxime in
presentia seniorum iuxta illud
Eccli 32 Adolescens loquere
vix in causa tua. Et infra
in medio magnatorum non pre-
sumas loqui [illegible]

pueris [illegible] quatuor [illegible] pro
seniorum reverentia quibus
quibus respondendum est convenientia
non solum in opere sed etiam in
verbo Eccli 32 Audi tacens et
pro reverentia accedit tibi bona gratia
Secundo ne inveniatur notatus
de audacia et presumptione. Tertio
ne coram maioribus confundatur
de aliquo verbo prolato inordi-
nate. Quarto quia etiam [illegible]
tis non multa efficacia consi-
derabant. Et propter hoc dicit
Ambrosius in libro de officiis
Ei adolescentie quid officium est sile-
tium et verecundia. Sed de isto
sunt racio specialis quia fuit deus
et homo et ideo utrumque
habuit in actu disputacionis
huius ostendere voluit. Tamen
ut dicit Beda ad ostendendum
quod homo erat homines magistros hu-
militer audiebat. Sed ad proban-
dum quod deus erat eisdem loquen-
tibus subtiliter respondebat. Sed
tamen erudita non dicitur de qua
sit sermo inter doctores et quid
cristus interrogaverit vel quid re-
spondet. [illegible] pt
que sunt [illegible] disputacionis
[illegible] quod sunt
de questionibus [illegible] unde
[illegible] apud paulum
[illegible] proponent
[illegible] sedens de questi-
[illegible] interrogans ma-
[illegible] prudent intro
[illegible] forte intro

[illegible] quidam qui ex lege sentiebant de isto an futurum esset et promisso et quid sibi vellet legalium sacri ficiorum mysterium de immolatione pasce et similibus ut de talibus questionibus legis adiutent ex quo etiam patet ad precedentem questionem quare ipse hanc inter doctores loquebatur quamvis puer quia querebat de lege quod ipsi instituebant et adolescentes in causa sua cum omni reverencia ut loqui inter maiores Secundo ponitur audiencium stupefactio cum dicitur stupebant autem omnes qui audiebant super prudencia et responsis eius Stupebant quidem quia videntes eius infanciam et sic sublime loquentem Sapiencia 8 Iuvenis et acutus inveniebatur Unde Beda divina lingua sapienciam promebat sed infirmitatem humane etatis pretendebat Unde et stupebant super prudencia et responsis [illegible] Audiunt enim [illegible] pendet et [illegible] nota quod [illegible] [illegible]matio [illegible]

[illegible] pariter in admiracionem ducebant scilicet sapiencia quam capiebant postulaverunt in auditu et prudencia quam conquisierant Dicere enim est multis mirabile audire aliquem sapientem Nec est mirum unde proverbium Quod [illegible] dico si [illegible] racione digna [illegible] audire puerum sapientem Unde quilibet audiencium poterat sibi dicere illud psalmi Mirabilis facta est sciencia tua ex me confortata est et non potero ad eam Unde et preterea quidam de isto dicebant Numquid sic locutus est homo Notandum tamen secundum Crisostomum quod nullum miraculum egit dominus in puericia Hoc tamen unum hic prodit per quod mirabilis videbatur Deinde ponitur matris pia conquestio cum dicitur et dixit mater eius ad illum Quid fecisti nobis sic quia non inquid immaculata mater inviolata mater beata mater eius que secundum angelum portavit eum cum omni iocunditate peperit cum summa delectacione imbuit lacte virgineo dulcissimo familiaritate loquitur ipsa non Joseph quia ipsa sibi [illegible] doloris affectus [illegible] matris [illegible] visceribus quod cum lamentis inquisivit [illegible] dolorosa audit et omnia [illegible] et [illegible] [illegible] exprimit

dicens quid fecisti nobis fili sic
q d hec Carissime hoc fecisti ut
nobis nescientibus remaneres
peto fili michi hoc indicare
ut dolor meus ex hac re conce
ptus mitigari valeat Ecce
pater tuus et ego dolentes que
rebamus te Patrem eius fac
ta [illegible] appellat Joseph ut dicit
[illegible] eum propter Judeorum
suspicionem [illegible] propter eius dig
nitatem [illegible] eum ps nomine pa
tris honorauit [illegible] propter genea
logie explicationem Et nota in
qua legimus Joseph dominum
locutum fuisse sed hoc virgini
committebat quia ad ipsam sicut
ad veram matrem pertinebat et
sequitur / dolentes dubitanter
puerum istum perdidisse aut
errasse quem deum et dominum
esse cognouit Unde Origi
nes sicut quando legimus scriptu
ras querimus in eis sensum
cum dolore non propter hoc quod
deum scripture errant / sed veritatem
quam intrinsecus habent querimus
invenire sic sacra virgo et Jose
ph illum estimantes ne forte
relinquens eos rediens esset ad
celum sive ad celos et iterum
descensurus cum sibi placuis
set vel dicere possumus secundum
glosam quod dolebat ne Hero
des perfecisset quod quesi
erat in puero nato Moral
instruimur hic secundum Origi

quod oportet qui querunt illum non
negligenter et dissolute querere sed
multi querunt et non inveni
unt sed cum labore et dolore
Deinde ponitur filii prudens
et dulcis visio Ibi Et ait ad
illos quid est quod me quere
batis non est vox indignantis
sed humiliter se excusantis et mi
steria detegentis Unde ut dicit
glosa vituperant eum que quasi
filium querunt sicut quasi cor
rigendo ubi in ministerio quid sibi sit
verius pro insinuans subdit / ne
sciebatis quod in hiis que patris
mei sunt oportet me esse / q.d.
potius debeo respicere istum
cuius sum eternus filius secundum
naturam divinam quam te cuius
sum filius temporalis secundum naturam
humanam et Joseph cuius tamen
sum filius putatiuus Unde non
debetis mirari si vos dimisi
patrem eternum cui plus teneor
secutus Jo ix Oportet me
operari opera eius qui misit
me in quo datur intelligi quod
pietas ad deum preferenda
pietati respectu parentum Nota
[illegible] quod consuetudo est
quod filii exercent se in hiis
que ad patrem pertinent et
non in hiis que ad matrem Et
Ideo dicit filius dei in hiis
que patris mei sunt oportet
me esse Illa autem que patris
celestis quam ad patrem

sunt illa vz domus templi vel
quod in eius honore facta sint
Unde eius cura et gubernacio ad
christum pertinebat sicut esse ad pa
trem ex hereditate paterna Ioh. 17
Omnia mea tua sunt et omnia
tua mea sunt Sicut eciam ondit
quando eciam eiecit ementes
et vendentes de templo dicens
Nolite facere domum patris mei do
mum negociacionis Unde remansit sic in domo tunc in templo
vel in domo ipsa Item ad eum
pertinet spiritualiter populus iudai
cus ut patet ex veteri testamento
et ipsum christum cognoscendo et in
strumento christum esse oportebat
Math. 15 Non sum missus nisi
ad oves que perierant domus Israel
Item ad eum pertinet doctrina ve
ritatis Unde ipse filius dicit Io
7 Mea doctrina non est mea
sed eius qui misit me Et huic
eum insistere oportebat quia ad
hoc missus erat Isaie 61 Evan
gelizare pauperibus misit me Dominus
Unde [illegible] erga
est christus Item ad eum pertinet
[illegible]

qui adhuc vacatur in hiis que
corpus conferunt et quia homo de
sicit a passione per affectum cogna
torum et propter hec innuit ipsa
clausula Cum ait quid est quod
me querebatis scilicet inter cognatos
Et propter hoc addit Nesciebatis
docet nos non per infima que
[illegible] sed ad superiora debere mentis
oculos attollere Attendendum
glosa quod alibi eum mater compellit quando ad eum dixit Io
2 Vinum non habent ex parte domina
[illegible] hic non mater arguitur
quia ad hec que humana sunt
exigit Cuius racio est quia hic
duodecim annorum christus descri
bitur Ideo mater stupebat in prin
cipio miraculorum in [illegible] Ibi
vero describitur Ideo iure ab eo
exigit miraculum Apostoli quidem per
hoc christus quidam correctus est
hic animi dilatat et amicabiliter
et humiliter se excusavit Ibi autem
invitatus fecerat admiracionem deinde vidit Dedit nobis
exemplum et formam humilitatis
et debemus velle corrigi quam
laudari Et nota quod illud fuit primum
verbum quod ab ore salvatoris
prolatum fuisse legitur Iugo
humilitate sua exposuit et ipsum
verbum tante fuit altitudinis
quod maria et Ioseph non intelle
xerunt verbum quod locutus est
ad illos Sed queritur quare beata
virgo non intellexit Mirabile
[illegible] hoc verbum
[illegible] fuerunt

revelata misteria. Ad quod potest
dici primo quod forte beata virgo
hoc verbum intellexit sed per
sinodochen quia alter illorum
non intellexit / Dicitur absolu
te quod non intellexerunt aliquid de
totum propter aliud dicere pos
sumus quod verbum intellexerunt
sed non intellexerunt se habue
runt quia ipsius curam amplius
vellet habere vel tamen potest dici quod
beata virgo verba ipsius non intelle
xit quia non erat consuetus talia
dicere. Sed consueverat patrem dicere
Joseph. Unde dicit Beda quod ipsi
non intellexerunt quod ipse de sua
divinitate ad eos loquebatur. Tercio
quia ex vehementi gaudio de
inventione non ad plenum attende
rit verbum. Tercio quia admiratio
rei stetit quasi eam extra se ra
puit unde illa verba considera
re non valuit

Et descendit cum eis
et venit nazareth
et erat subditus illis
Et mater eius conservabat omnia
verba hec conferens ea in corde suo
Et ihesus proficiebat etate et
sapientia coram deo et hominibus

Tercia pars principalis in
qua ponitur reinventi
ad propria reductio que sunt materia
amoris et materia humilitatis. Et
circa hanc primo ponitur cristi
humilis descensio. Secundo eius
voluntaria subiectio. Ibi et erat
subditus illis. Tercia verborum

Cristi memorialis recollectio. Ibi
et mater eius. Quarto tangitur
ipsius Christi provectio seu profectus
ostensio. Ibi et ihesus proficiebat
Quantum ad primum dicit. Et descen
dit humiliter cum eis et cum tabel
et venit in nazareth ubi erat
conceptus et educatus. Unde et
nazarenus vocabitur. Et notandum
primo quod ipse primo dixit parentes pro
scolas ut daret intelligere si dimitti
mus parentes amore sancte doctrine
etiam dimittere studium amore obe
dientie etiam quod sicut dicit Ysido
rus libro ethimologiarum c. ix. Cristus quod
a iudeis obprobrii causa nazareus
vocabatur quia erat parvulus et
despectus. Unde etiam quidam iudei
qui post ea credebant in Christum na
zarei appellabantur / sed post modum
ut dicit Crisostomus. Mutatum est nomen
eius et dicti sunt christiani. Et ratio
nabiliter fuit ista mutatio quia na
zarenus floridus et vita cristi
et suorum sectatorum / qui dicunt
Sapientie ii. Coronemus nos rosis
antequam marcescant. De
inde ponitur eius voluntaria
subiectio cum dicit. Et erat sub
ditus illis quia eum semper diceat
contra quorundam illorum instinctus et
in vita parentibus in usum venia
sunt ne pueri et alii trahentur
in exemplum parentibus suis et
prelatis non obediendo. Ideo si
gnanter dicit subdicat quod quod
erat subditus illis parentibus
Et hec subiectio secundum ... erat
erat pietatis et non necessitatis

inquo dedit nob exemplum im
plendi preceptum legis dei et ho
nore parentum Unde beda quid
nisi veritatis nisi effectum pietatis
impleret Quid mi nos nisi q̄d
a nobis vellet Unde ad eius seq̄
lam hortatur Erigat sit dicens
discamus et nos filii parentibus
esse subiecti quod si pres non sunt
subiciamus eis tunc qui patrum
sunt etatem Illius filius dei subi
tatur Joseph et matri Ergo non
subicior isto qui constitutus est in
pater parito quod intelligebat se Jo
seph quia maior erat se illius
et trepidus moderabat imperium
Videat ergo unusquisque quod sepenu
ior fit qui subiectus est ut perfecte
non verecundetur subiti nec eleue
superbia qui est sublimior dignita
te sciens sibi inferiorem esse sub
iectum Et adverte quanta sunt dig
tas virginis quod ille subiectus est
cui omnia subiecit Phil 2 In no
mine Jhesu omne genu flectatur ce
lestium terrestrium et inferorum Vir
go hoc singulare privilegium ha
buit ut teneret sibi subiectum quem
non [illegible] natura verum etiam
et angelica [illegible] et adorat multi
tudo Unde [illegible]
[illegible]
illis [illegible]
clare illud quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
or [illegible]

deus obtemperabat humilitas absque
exemplo quod femina deo preponere
sublimitas sine pari Et subdit
disce ergo homo disce obedire di
sce terra subdi disce pulvis ob
temperare Nota quod filius multa
debet parentibus Primo amorem
cordis unde super illo Can
2 Ordinavit in me caritatem
dicit Ambrosius quod amor parentum
est preponendus amori filiorum
Secundo amorem operis Malach
Filius honorificabit patrem
et servus dominum Tercio in necessitatis
sustentacionem Eccli 3 Elemosina
patris non erit in oblivione coram
deo Quarto in obsequiis famula
tionem Ibidem Qui timet deum
honorificat parentes et quasi
dominis serviet eis qui se genu
erunt Quinto reverentiam in ver
bis Hebr 12 patres quidem carnis nostre
eruditores habuimus et reverebamur
eos Sexto obiam in honestis
Deut 21 Si genuerit homo
filium contumacem et protervum qui
non audit patrem et obedire
contempserit etc et hic erat
subditus illis Septimo veniam
in offensis Eccli 3 Si defecerit
sensu veniam da Octavo sollicitu
dinem in adversis Eccli 3 Suscipe
senectam patris tui et ne contristes
eum in vita tua et ipsius
Nota quod quadruplex est lex na
turalis mosaica civilis et evan
gelica [illegible] illas leges [illegible]
[illegible] quod subditi sint
parentibus suis Primo quidem

hoc quod implevit legem naturalem
quia unicuique naturale est in
dictum ut parentes amat. Secundo
legem mosaicam qua precipitur
honorare patrem et matrem et di
xit Christus Mat. 5 Nolite puta
re quoniam veni solvere legem sed
implere. Tertio legem civilem quam
ipse implevit et implendam
docuit Mat. 22 Reddite que sunt
cesaris cesari. Quarto legem
evangelicam unde Mat. 17 Re
prehendit phariseos qui prete
xtu religionis pietate subtra
verunt dicentes munus quod
cumque. Deinde ponitur secundo
ponitur Christi memorialis re
collectio unde dicitur et mater
eius conservabat omnia verba hec
Non quidem in archa lignea sed
in corde virgineo. Erat enim cor
virginis vas sapientie celestis cu
biculum spiritus sancti. Ita ut dicere
posset illud Job 23 a mandatis
labiorum eius non recessi et
in sinu meo abscondi omnia verba
eius. Sermones eius omnia ac
verba Christi ac eius facta mirabi
lia memorie sue diligenter
recollegit et recordet ut post
suo tempore eius archana evangelistis
reseraret et ut ipsa ex eis di
vinis mediis ad dulcedinem con
templationis devotioris excitari
posset quod in minimis quod
addicitur conservans ea in corde suo
Unde dicit Gregorius Considera
prudentem mulierem [illegible] sapientie
matrem quam est sectanda pu

eri non ei ut puero neque ut viro
sed ut deo vacabat ultimus et
illius voces et opera voces divi
nas et opera reputabatur. Ideo
nil ex dictis vel factis ab eo illi
in cassum peribat sed sicut
primum verbum factus in visceribus
sua et nunc eadem responsis et
dicta concipiebat in corde suo
quodammodo sentiebat et hoc quid
iam secum imputi contemplatur
hoc aut expectabant in futu
rum clarius revelandum et hac
regula et lege pro tota vita sua
utebatur. Hec ille. Moralis ex eo
habemus exemplum qualiter audi
debebat verba divina quia sic
debent audiri ut conserventur
in corde et consentiatur. Ibidem
Non debent intrare per unam
aurem et exire per aliam. Deinde
ponitur ipsius pueri perfectio
vel processus eius ostensio cum
dicitur et Ihesus proficiebat.
proficiebat autem in tribus etate
sapientia et gratia sed aliter et aliter
primo igitur videndum est de pro
fectu etatis qui erat profectu
veritatis et fuit in tribus in aug
mento corporis et in vigore me
mbrorum et decore persone. Et
secundum quod proficiebat in etate
puta ab infantia in pueritiam de
pueritia in adolescentiam ab ado
lescentia in iuventutem. Secundo
ipse profecit in tribus nec fuit
illud [illegible] defectu suo
potuisset enim in instanti sue
nativitatis creavisse in perfectum

Virum sed voluit, n mo sicut ceti
infantes et pn' treste voluit
quia voluit per omnia assimilari
fratribus hebr. 2. Consequenter
videndum est de profectu eius
in sapia et gra que respiciunt
aiaz. Unde glosa sicut est ta-
mis etate profice sic est racio
nalis aie sapia quomodo et
quali sunt in anima & et dicen
quid quod sapia diu ditur in
sapiam creata et increata et
vtraqz sunt in cristo. Increata
que diuina dicitur. Et illa est
idem quod diuina essencia sed in
cristo sunt diuina essencia cum sunt
verus deus et ho sapientia y
creata. Unde i Cor. i predicam
cristum dei virtutem et dei sapi
enciam. Consimiliter enim aia illa et
fuisset imperfecta quia aia racio
nalis non est perfecta sine sapia
vel scia cum ad ipsam imposit
vt patet 3 de aia. Ret pt
dici quod aia cristi sufficit sapia
increata quia illa substancia
non proficiet u cristi animaz
nec per eam intelligebat quia
aia ei non erat forma' deus
Sed adeo assumpta. Unde nisi
alia sciencia cumsset no plus
illa aia qua vmis lapis
intellexisset licet omnia intelle
xisset persona cuius illa anima
fuisset. Creata aut sapia pt
triplex. Prima est scia beata
qua illa anima verbum cogno
scebat et rem in vbo quod est
proprium angelorum et ait aiarum
beatarum. Et hec scia sunt in vbo
ab instanti sue concepcionis per
quam aia in vbo intelligebat
facta et fienda cogitata et cogi
tanda cum omni eorum modo
existat. Non tamen cognouit sici
omnia possibilia quia tunc com
prehendisset vbum quod nulla
creatura comprehendi pt anima
aut ad creatura erat. Alia est
scia qua anima illa cognoscebat
et indita et per illa dicitur
Insspia res in propriis natiuis spes
sibi concreatas. Nam in angelis
ponit Aug' duplicem sciam. s.
matutinam per quam res cogno
scunt in vbo et vespertinam per
quam cognoscunt in vbo et ves
pertinam per quam cognoscunt res
in suam natura. Per nos sciencie
de aia que omnes angelos ante
cellit et secundum hanc sciencia
aia cristi diuina omnia intelligebat
et perfectius quam alia creatura
Impleta illud Ephe. i. Cum consti
tuit super omnem creaturam et
principatum et virtutem et tronum et
omne nomen quod nominatur non solum
in hoc seculo sed eciam in futuro.
Pret' has quidam ponunt in aia
cristi fuisse cristi sciam acquisitam
cum ipse intellectus agentis sit
abstrahere spes a fantasmatibus
acceptis vt dicitur 3 de anima
hoc aut est sciam acquirere per
intellectum agente spes abstrant

quibus intellectus reducatur in
actum. Sequitur quod fuisse in
isto sciam acquisita aliquas cum
intellectus agens in eo fuisset o
tiosus. Et hec dicitur scientia experi
mentalis que consistit in vi
sione sensuum exteriorum et secun
dum hanc sciam Christus omnia
sciunt pro paucorum experien
tia de rebus incognitis non
dum aliarum et sic tenet Thomas
in tertia parte licet quidam alii di
cunt non apte ponere in Christo
aliquam scientiam acquisitam. Ergo
quod Christus dicitur profecisse sa
pientia non potest intelligi de sapientia
increata nec de sapientia creata
primo sumpta de scientia bea
torum quia ab instanti sue con
ceptionis semper fuit eque per
fectus comprehensor ut dictum de
scientia indita per species crea
tas quia a primordio habuit
species omnes plene sibi inditas.
Sed intelligitur de tercio modo scilicet de
sapientia vel scientia experimentali quod
sensibus eius conciliebatur de novo
ad aliud ad quod antea non conn
ectebatur. Unde Hebr. v dicit
ex his que passus est obediam
non quod de novo aliquid addi
sceret quod prius nesciret sed
quod addiscebat quod prius non erat.
Sciendum tamen quod secundum hanc
sciam experimentalem Christus nihil
aliquid ab homine didicit. Unde
ei dicebat videri quo hic litteras
scit cum non didicit. Secundo vi
dendum est de gratia qualis sit

gratia sint in anima Christi. Et oportet
ponere in isto gratiam creatam. Est
enim duplex unio anime ad deum
secundum esse in una persona
que solum est in anima Christi. Alia
secundum operationem que est com
munis omnibus cognoscentibus
et amantibus deum sumaque
deum tenentur sive secunda ad
beatitudinem non sufficit
prima nec ipse beatus esset si ipse
se non cognosceret et amaret
et in seipso non delectaretur quod
ad beatitudinem requiritur. Ad
hoc autem quod anima Christi sit beata
preter unionem ipsius ad personam
verbi requiritur unio per op
erationem ut scilicet videat de
um per essentiam et videndo
fruatur et hoc autem excedit
naturalem personam cuiuslibet
creature soli autem deo secundum
naturam suam conveniens est et conve
niens quod oportet supra naturam
anime Christi aliquid sibi addi per
quod ordinetur ad predictam be
atitudinem et hoc dicimus gratiam
ponitur autem in anima Christi plena
gratia capitis unionis et [illegible]
persone. Et hec [illegible] est
eadem in essentia [illegible] differunt
in effectu. Gratia enim singularis
persone est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] secundum
[illegible] eadem [illegible] singularis per
sone exuberat in [illegible]

influit in membra corporis
mistici secundum sensum et mo
tum spiritualem et secundum fonta
lem plenitudinem omnis gracie
in christo existens dicitur gracia
capitis Secundum vero quia
causa gracia habilitant naturam
humanam ad unionem ubi ut
utpote digna esset tanti celsitudini
vocatur gracia unionis non quod
quod in unione anime christi ad de
um et ad verbum sint aliquis
habitus gracie medius sed in me
diate anima unabatur verbo
ad quam unionem gracia disponebat
et habilitabat nisi enim anima
esset deiformis et habita
bilis non esset digna et ydo
nea ad unionem Quod dicitur
christum perfecisse in gracia Non
est intelligendum de gracia ipse
perfectus autem competit alicui
dupliciter secundum quod est in via
ad terminum et secundum quod est
in termino quia christus est
in termino tota potencia capax
eius impletur et ideo non
habet ultimus quo crescat in
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
cum verum [illegible]
nos habet quo [illegible]
venie sed habet [illegible]
humane sicut glosa [illegible] quia

anima christi ab instanti sue concep
tionis fuit ultimo summe coniuncta
in tantum quod non potuit ei p
lus uniri quia summe unita erat
nec magis deo accepta esse nec
magis exuberans esse ad influ
endum in membra cum esset
una persona cum deo patet
quod secundum nullam divinum gracie
perfectarum christus proficere potuit
gracia ipse Intelligi autem debet quod
gracia profecisse vel quia illa
faciebat unde gracia sua augeri
debuisset si fuisset possibile eam
augeri Sicut gracia in nobis per
omnia crescat in nobis per op
era virtuosa quibus semper pro
ficiebat et secundum hoc pro
ficiebat non quo ad habitum similiter
de sapiencia et de utroque profectu
eius scilicet in sapiencia et gracia confor
miter tractemus dicendo sic
quod in sapiencia et gracia aliquis
potest proficere dupliciter Uno modo si ipos
habitus sapiencie gracie augmentaco
nis et sic christus in eis non pro
ficiebat Alio modo secundum effectum
inquantum scilicet aliquis sapienciora
et virtuosiora opera facit et sic
christus proficiebat sapiencia et
[illegible] et etate quia secundum
[illegible] etatis perfectiora
[illegible] ut se verum ha
[illegible] aret in hiis
que sunt [illegible] Et hoc est
[illegible] quod dicitur apud deum
et homines vel aliter secundum

Ambrosius profitebat sapientia
et gra[tia] quia sua sapiat et grat[iam]
parlatu patefaciebat. Vel secundum
Gregorium proficiebat aliis qui doc-
trina sua et exemplo suo pro-
ficiebant sicut in glosa inscribitur
dicitur proficere quando scolares
sub eo proficiunt et hoc apud de-
um [illegible] ad laudem dei et apud ho-
mines i[d est] ad utilitatem hominum vel
apud deum et homines secundum
[illegible] primo debet quis
placere deo et postea hominibus
Attende de tribus que egerit salva-
tor ab infantia et pueritia usque
inveniturur aliud scriptum quam
illud quod dicitur Luce extra
Credendum enim quod dicit doc-
tor grecus [illegible] ante et deinceps
de temptatione alicuius famose
et publici [illegible] totaliter inter
homines conversatus fuit quasi
esset ~~[illegible]~~ unius ex illis donec
perveniret ad virilem etatem et
sic totum illud tempus breviter
comprehensum est Luce sub hiis
verbis et descendit cum eis et
subditus erat illis etc.

Remansit puer ihesus in
ierusalem Luce 2 quia parum
prodesset fideli anime [illegible]
[illegible] concipere partum parere et
adorare nisi et [illegible]
posset conservare [illegible]
[illegible] doctorum [illegible]
[illegible] debeat se [illegible]
[illegible] in ea [illegible]
mane [illegible] evidentia est
[illegible] ad [illegible] salvatoris

ut ut [illegible] dilexit ierusalem quod
[illegible] matre sua dulcissima
in themate proposito inveniens [illegible]
hoc quod [illegible] [illegible] mistitiam
[illegible] [illegible] [illegible] precipue
[illegible] diligit [illegible] Elegi
ierusalem ut sit nomen meum in ea
de [illegible] montibus dicit sapientia
[illegible] Sapientie 8 delitie mee
sunt esse cum filiis hominum Sciendum
quod Civitas ierusalem erat multi-
nomina secundum Ysidorum 17
ethimologiarum e primo [illegible] enim
fuit dicta salem a suo conditore
dicto sem filio noe quem et iudei
dicunt esse et fuisse melchisede-
ch qui in ea primus regnavit
postea a iebuseis inhabitantibus
eam vocata est iebus et sic istis
duobus nominibus unitatis scilicet
iebus b in v et sale dicta est
ierusalem. Sed postmodum a salomone
ierosolima fuit appellata ex hiis
nominibus unitatis [illegible]
conditiones [illegible] requisite
in mente que [illegible] [illegible] etiam
voluit remanere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in iebus [illegible]
[illegible] Secundo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

beatitudinis prelibatoria pregusta-
tio que signatur in nomine iherusalem
quod interpretatur visio pacis fe-
lix est ergo illa anima que in illis
nominibus ciuitatis iherusalem inuenitur
catheçizari. Et hec quatuor pro-
cessu collegi ex quatuor proroga-
tiuis de ciuitate iherusalem que sequuntur
inseptiuis. Erat enim ciuitas iherusalem
montana in meditullio mundi
posita tribus muris consepta et
templo dei insignita. Similiter
fidelis anima debeat disponi ut
in ea maneat verbum dei debet
enim in monte esse sita per mise-
riorum conculcationem et in medio
posita per virtutum consumationem
tribus muris [illegible] te-
plo dei insignita per dei in ea
habitationem. Studeat ergo fidelis
anima nomine et rei ciuitatis ie-
rusalem assimilari et tunc in
ea remanet preter ihesus primo
enim requiritur motuum viciorum
omnimoda conculcatio que in muri-
in nomine iebus sic enim iherusalem pri-
mitus dicebatur ut habetur
Iudic. [illegible] interpretatur
conculcatio [illegible] vel co-
lcata. [illegible]

[illegible]

venit remaneat. Sed est in-
possibile stans in statu vie de le-
ge communi nisi quis singulari
privilegio precellat. Quantum
ad primum est sciendum quod sicut
patet ex superioribus antequam
verbum dei in mente remaneat oportet
ut motus viciosi in tantum con-
culcentur quod in ea non preualeant
quia in maliuolam animam non
introibit spiritus sapientie nec ha-
bitabit in corpore subdito peccatis.
Et nichilominus dei anima rema-
nebit quia ex quibus causis ver-
bum diuinum non suscipitur ex
eisdem repellitur per istam regu-
lam et est verbum [illegible] dis
[illegible] per quascumque causas na-
scitur per easdem dissoluitur et
a contrario. Sic si per concul-
cationem verbum suscipitur per non
conculcationem expellitur seu ad-
missionem viciorum debet ergo
mens ut in ea remaneat ver-
bum diuinum motus viciosos ne
preualeant conculcare. De talibus
mentibus dicitur Zach. x°
Erunt quasi fortes conculcan-
tes lutum in medio viarum in
prelio. Si quidem via prius quia
per medium istius vie non transit-
ur sine prelio contra vicia singulo-
[illegible] contra vicia oportet for-
titer conculcare lutum ne mentem
maculent quod figuratum est
i Reg. et ubi dicitur quod dauid
obsedit ciuitatem iebus et cepit

Arcem syon et subiugamt Iebu
seos Sic unde fidelis anima si vo
luit Iebuseos i. conculcantes motus
viciosos inse hitantes ad modum
tunes debet eos obsidere civitatem
Iebus i. scipam quadam diligencia
cavendo ne quid illud intrare
vel inde exire valeat preter im
perium racionis et sic tamen cepit
arcem syon i. culmen altitudinis vel
eciam celsitudinem contemplacionis
poterit subiungere iebuseum et ve
dicetur iebus i. conculcans quantum
ad racionem conculcante Sed ad hec
anima indiget speciali adiutorio
divino unde de david subditur
ibi supra quod dominus exercituum
erat cum eo Io cassianus in collacione
patrum adducens illud Ioelis
3 Infirmus dicat quod fortis
sum ego et paciens sit pugna
tor Ex hoc inquit patet quod
bella domini non possunt preliare nisi
pacientes et infirmi i. sua infirmi
tate humiliter cognoscentes et spe
suam in robore divini adiutorii
ponentes Est enim paciens fortis
cedens forti et qui dominatur animo
suo expugnatore urbium est cum
itaque dicit per tamen apostolus 2 Cor
12 Cum enim infirmor tunc fortis
potens sum quia quando quanto
humilius meam infirmitatem agnosco
tanto fortius ad auxilium divine
protectionis recurro Unde psalmista
cum de viro iusto ad divinam pro
tectionem recurrente loquentis

in ps Qui habitat in adiutorio
tonitrui altissimi subicit super aspi
dem et basiliscum ambulabis
per que quatuor intelligere possumus
quatuor genera motuum tempta
cionis quibus non inquinari nisi per
luntur eciam viri sancti Nam ple
rumque motus temptacionis in
cautis subrepit quod ingerit de
lectacionem et trahit ad delectacionis
consensum Non quidem operis sed
cogitacionis Et hec temptacio
mortifera est quia veneat voluntatem
et signatur per aspidem unde
ps venenum aspidum insanabile
Nam ut dicitur de proprietatibus
rerum aspides sunt tante vene
nositatis quia eciam mediante
lancea venenositate sua perimunt
se tangentes Sic eciam motus
malarum cogitacionum ita no
civus est anime quod eciam stante
proposito non procedendi in opus
cor intoxicat per solum consen
sum delectacionis cogitacionis
Et aliquando vero motus tempta
cionis insurgit non ad malum
perpetrandum sed ad bonum
opus corrumpendum per ma
lam intencionem quod signatur
per basiliscum [illegible] et regulus
dicitur Nam basiliscus quasi
regulus tamen hic visu inficit
[illegible] [illegible] vineencia
virens contemplativos et opa
ciosa et hoc in mittendo ve
nenum male intencionis Psalmiste

i. e. de radice colubri egredietur
regulus et semen absorbens volu-
crem. Ut quam etiam motus tempta-
cionis perducat ad corrupcionem
operum boni operis per suggestionem
alicuius commodi corporalis vel timo-
ris inordinati et hoc mediante
per leonem apte metus mentitur
Unde proverbiorum 26 piger dicit leo
est in via. Non in iniqua etiam motus
temptacionis ad corrumpendam
perseveranciam finalem sancte vite
et imitatur in dracone qui ca-
uda constringit omnia que in-
vadit. Unde apoc. 12. Draco ca-
uda cum sua trahebat terciam partem
stellarum. Hos omnes tempta-
cionis motus per dei protec-
cionem conculcare potuimus. Si-
gnatum est Josue 10. Ponite pe-
des super colla regum istorum
i. demonum et aliorum inten-
tionum horum motuum vicio-
sorum. Ad hoc scripturam excita-
vit Debora dicit in cantico
suo Judicum 5 Conculca anima
mea robustos. Demonio concul-
cati primi motus viciosi ita quod
non commoveant quod solum meta-
vbigene competit que perfecta
est quo ad impulsum tempta-
cionis [?] non succumbit
per consensum uno nec aliquo
movendum per [?] conde-
lectacionis. Comodi enim dicitur
quando motu cum alio scilicet motu
adiuncto. Nam primi motus

sensualitatis secundum quod sunt sen-
sualitates et extra genus
non sunt peccata. Sed si hinc
motui adiungitur delectacio
iam est peccatum saltem veniale.
Si delectacio consistat circa con-
sensum est mortale. Ascendens
ergo [?] inferre [?]
cupiens et si moveatur nulla-
tenus tamen commovetur
et hoc exsurgitur consider-
give dicitur. Juxta illud ps.
Qui confidunt in domino
sicut mons Syon non commo-
vebitur in eternum qui habitat
in Jerusalem. Talis enim mons
que habitat in Jerusalem sine iebus
per conculcacionem huiusmodi
motui non commovebitur
in eternum et si initio moveatur
mox sedatur et conculcatur.
Cuius signa legitur Judi-
cum 19 cap. quidam vir levi-
tes iter faciens cum venisset
contra iebus que alio nomine
vocatur Jerusalem ducens secum
duos asinos onustos et con-
cubinam. Cumque essent iuxta
iebus et dies mutaretur
in noctem dixit puer ad domi-
num veni obsecro declinemus
ad urbem iebuseorum et
maneamus in ea. Cui ait
dominus suus non ingrediar
oppidum gentis aliene que

non est de filiis istis et sic tran
sierunt iter aliud ita quod non
introierunt / hoc moralizando
pertinet / quia interpretatur ap
ertio intelligitur mens subiecta
cui apposita est quia dicitur ad
pertinens per concubinam intellect
tus inferior coniuncta sensuali
tati Et audite quod hec con
cubina prius fuit data uxori
eius. quam cum affligerat
quod recessit ab ea in domum p
atris sui / eam insecutus est vo
lens eam sibi reconciliari /
quia vero sancti viri interdum
affligunt corpus et vires
inferiores quod reddunt alias
impotentes ad subseruiendum
spiritui ac per hoc quodammodo
recedunt et oportet recon
ciliari subministrando corpo
ralia sustentamenta et inte
necessaria per asinos vero
duos intelligi dicunt prius due
vires sensualitatis scilicet irascibilis
et concupiscibilis que inquan
tum irregulares asine erunt
Unde ps Nolite fieri sicut
equus et mulus in quibus
non est intellectus Isti tamen
asini in viris perfectis sunt
omnino bonis ministrantes ut pa
te dentibus [illegible] que sun
dant in eis / est enim com
parata in concupiscibili et

fortitudo in irascibili et sic de
aliis Sed dicetis hoc moralitas
docet nos non intrare Iebus
cum tamen proponit prius theolo
sic ostendo quomodo Iebus
eciam non manet nisi diuturn
que et Iebus dicitur Ad quod
dicendum quod malum est intra
re rebus dominantibus in ea
iebuseis ut docet moralitas
premissa sed bonum est et factum
habitare in Iebus conculcatis
in ea iebuseis et hoc pre
tenditur thematice Qualiter
autem iebusei siue iebuseus sunt
conculcandi legitur exemplum
4 Reg. 14 Carduus libani
misit ad cedrum dicens da in
filiam tuam filio meo uxorem
Transieruntque bestie saltus et
conculcauerunt carduum per car
duum genus herbe spinose cuius
natura mordax et austera
est / intelligitur motus illece
bralis insurgens in sensuali
tate pungens ac instigans ad
peccatum per cedrum vero qui
est arbor [illegible] cuius ligna
sunt imputribilia intelligitur
[illegible] ad sui desi
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum cedro est
[illegible] appetens
[illegible] consensum [illegible]
[illegible] que [illegible]

tant bestie saltus i(n) vineas aia(n)
rationa q(ui)d bestialis sed per in
tem et longum exerciciu(m) virtutu(m)
edomite. Unde est illud ysaie
43 Glorificabunt me bestie a
gri. Dicit Gregorius 21 libro mo
ralium in bonis quidem cordibus co
gitaciones illicite veniunt sed co(n)
sencienti(bus) morantur. hec ille. et
illud seneca. Cognoscere mora
bantur male cogitaciones non venire
non enim reprehendit cur veniunt
sed cur morentur. Secundo conc(u)l
cati sunt motus viciosi ita ut
non insurgant hoc impossibile
est in hac vita de lege commu(n)i
quia ut dicit Ambrosius na
mens est tante stabilitatis qu(od) n(on)
recipiat agrestes cogitaciones
hinc est quod omnia pro statu pre(se)nt(is)
vite conveniunt intelligere per
iebus pro quanto semper in ea
habitat iebuseus. Unde Josue
17 dicitur per iebuseum ha
bitatorem [illegible] non potuerant
filii iuda delere [illegible] iebuseus cum filiis iuda in ie
rusalem usque [illegible] per fi
lios iuda intelligimus in hac
vita consistentes [illegible]
[illegible] iebuseum i(d est) inclinaciones
viciosam [illegible]
[illegible] 74 [illegible]
in hoc corpore manentes [illegible]
[illegible] si vicia [illegible]
mortua et [illegible] com

ipsa velis nolis intra fines tuos
habitat iebuseus subiugari pot(est)
non exterminari. Unde apostolus
Rom(anos) inquid quia in me non
habitat bonum. Supra autem tota(liter)
exterminabitur ille iebuseus quando
habitabimus a servitute corrupcio
nis in libertatem glorie filiorum
dei in celo ut dicitur Rom(anos)
8 ubi enim sunt angeli [illegible]
[illegible] Mat(thei) 12 Et [illegible]
non vocabit(ur) [illegible] iebus
quia nulla [illegible] conculcacio
sed vocabitur [illegible] Et hec est
[illegible] que sunt sine libera
que est mater nostra Galatas 4
[illegible] illa enim [illegible] puer ihesus et
[illegible] manebit et erit ibi deus
omnia in omnibus etc. 1 Cor(inthios) 15

Remansit puer ihesus in
Jerusalem. Ad hoc ut vz
[illegible] in mente reman
[illegible] 2o [illegible] virtuosorum
perfecta consumacio quod notatur
in hoc nomine salem quod interp(re)
tatur consumacio perfeccionis
virtutes autem sunt duplices q(ue)
dam sunt ad finem ut theologice alie
ad finem sicut cardinales in q(ui)
bus omnibus [illegible] debet esse
[illegible] patitur sta
[illegible] verbum ipse
[illegible] mente dic(itur)
[illegible] perfecta [illegible]
Glosa [illegible] quia in [illegible]
virtutibus et consumatibus p(er)

ficatur. Ad ipsam est reductive perfectionem operum sex dierum ut patet in quibus perfecti sunt celi et terra et omnis ornatus eorum Gen. 2. In ipsa figuraliter fuit lux fidei quoad rationale firmamentum spei quoad irascibilem Germinans germen caritatis quoad concupiscibilem luminaria iusticie que reddit unicuique quod suum est sicut luminaria dei quod suum erat aves prudentie et pisces temperantie et homo fortitudinis et hec omnia fuerunt in beata matre ubi carnali et similiter debet esse in mente nostra ubi spirituali. Et hoc est quod dicit Origenes Creature tue domine nostre tue sermone desinunt in qua lux est fidei in qua sola persistit firmamentum spei que in qua largiunt terra caritatis que in qua excidit aves prudencie que tota die super celeste transvolavit pisces temperancie que in omnibus mundus non concedit bestie fortitudinis quia aereas potestates invicta debellavit terribilis ut castrorum acies ordinata. Et ista virtus et ista perfectio signata est in rege Salem de quo legitur Gen. 14. Quod melchisedech rex salem protulit panem et vinum. Erat enim sacerdos dei

altissimi ubi utraque virtus perfectio designatur tam theorice quam cardinalis vel contemplativorum et activorum theorice enim ad contemplationem pertinet et cardinales ad actionem. Iste enim melchisedech rex salem erat rex et sacerdos quod autem rex pertinet ad regimen vite active quod autem sacerdos pertinet ad cultum vite contemplative quod obtulit panem respicit ad activam Ysaie 3 panem nostrum comedemus. Quod vero vinum respicit ad contemplationem Cant. 5 bibi vinum meum cum lacte meo. Et Iudic. 9 dicebat vitis numquid possum deserere dulcedinem meam quod letificat deum et homines. Illud etiam figuratum est in transitu iacob in salem sicut legitur Gen. 33. Cum iacob cum rediret ad patriam suam cum duabus uxoribus suis et filiis et universa substantia eius transiit in salem [illegible] Iacob qui et [illegible] dictus est significat [illegible] omnium [illegible] vita [illegible] perfecte et [illegible] hec sibi convenit [illegible] per [illegible] vita activa [illegible] et secundum hoc [illegible] con venit et [illegible] per [illegible] vita contemplativa. Iste igitur

Jacob omnium virtutum generibus sup-
pletus et gratiarum habens virtuo-
sorum actuum continua tendens
ad celestem patriam transiit in scala
i. perfectionis consummationis virtu-
tum. Et bene illa scala dicta est ver-
bis sicomorum, sicut enim inspi-
rantur laboriosi quia tali arte
prius vita laboriosa est et one-
rosa propter desiderium patrie celestis.
Talis enim fuit beatus Augustinus
quando dixit 1 conf. Domine quem
replet et sublevet eum et quia
tui non sum plenus onus michi
sum. Sic apostolus ad Philippenses
1. Cupio dissolvi et esse cum
Christo. Tercio requiritur per-
fecti timoris summa radicacio que
signatur per nomen Israel que
interpretatur timor perfectus. Ad cuius
evidenciam est sciendum quod cum
triplex sit timor scilicet naturalis quo
aliquis naturaliter timet nocu-
mentum nature humane quo
quis timet pelli [illegible] mundanus
Servilis quo timet penas propter
gehennam [illegible] humanalis quo
quis timet [illegible] et timor
hec offensa dei [illegible] timo-
res sunt [illegible]
[illegible]
[illegible] Dei [illegible]
[illegible]
et alius timor filialis quo
puer timet deum offendere
et ab eo separari et ille timor

est perfectus et non expellitur
per caritatem immo augetur per
augmentum caritatis. Unde dicitur
ps. Timor domini sanctus per-
manens in seculum seculi. Per hunc
timorem mens indigena stabilitur
10 et liberatur [illegible]. Unde eccli.
27. Nisi in timore perstiteris te instanter
cito subvertetur domus tua. De
hoc Bernardus super Cant. sermone
54. In veritate didici nil tam
efficax ad gratiam promerendam
quam si omni tempore apud
deum inveniaris non alta
sapere sed timere. Juxta illud
prov. 28. Beatus homo qui
semper est pavidus. Debet
autem homo secundum Bernardum ibi
quantumcumque sit perfectus
semper timere propter triplicem
suam condicionem. Licet enim homo
ut sit semper in gratia quantum
ad habitum, non tamen semper
quantum ad actum. Igitur eciam
homo perfectus potest esse sub ista
condicione quia quamvis ei gratia
actualis adest timenda videlicet
offensa esse et rursus alie-
natione quia placatur [illegible]
[illegible] et secundum quamvis con-
diciones docet Bernardus hominem
esse timendum. Primo igitur cum
gratia adest timendum ne non
digne operetur ex ea. Unde
2 Cor. 6. Hortamur vos ne
in vacuum gratiam dei recipiatis.

et ad desolacionem. Noli inquid
negligere graciam que in te est et
descendet gladius in domo 1
Cor 4 17. Gracia dei in me vacua
non fuit. Item ex alio ne forte
corrupta intencione effectum
gracie tamen tollet sicud illi de quo di-
citur in ps. Manus mea excelsa
et non dominus fecit hec omnia
Secundo cum gracia recessit hec
tutum est magis quia ubi de-
fecit gracia desistat et tu audi quod
tibi dicat dator graciarum Jo
17. Sine me nichil potestis
facere. Time eciam quod te relin-
querit custodia tua, nec du-
bites eam esse et si non oppor-
teat et tibi nichil conscius
sis. Tamen enim argumentum est
superbie subtracto gracie vel qua-
lem peroistit vel ne inde ex-
istat. Unde ait 2 Cor 12 Ne
magnitudo revelacionum Stimu-
lus enim carnis apostolus susti-
nebat invitus non quia extol-
letur sed ne extolleretur. Terci-
o cum gracia redierit adhuc mul-
to amplius timendum est ne for-
te contingat recidiuum pati
iuxta illud Jo vii Ecce sanus
factus es Vade et amplius
noli peccare ne tibi deterius
contingat. Concluditur igitur
[illegible] dicitur
est inquid si cor [illegible]
timore [illegible]

accepta gracia amplius promissa
et longe plus pro recepta hec
ille. Iste autem triplex timor si-
gnificatus est in propheta muro ci-
vitatis iherusalem. Unde Ysaie 62
Super muros tuos Jerusalem
constitui custodes. Nam non solum
ipsi muri timores isti sunt cu-
stodes ipsius. Verum in mente et
eciam super istos muros perfecti
timores ubi omnes fugerunt de-
ponit ulteriorem custodiam sue di-
gnacionis ut ipse in celo in-
consuetur. Premissis signa le-
2 Reg 21. Quod remansit dominus
in iherusalem. ex Reg 2. Sequitur bea-
titudinis probatoria prerogativa
scilicet quod intelligitur in no-
mine Jerusolima quod interpretatur visio
pacis. De qua pace dicit Leo
papa in sermone hec enim est inquit
pax ista vera a dei voluntate
in quid dei. Et in hiis que | dicit
solius dei sunt delectari et
hec pax cum sensualitas non
parte contradicat parte resistit
voluntati et voluntas nulla
parte contradicit racioni tunc
est [illegible] mentis et tunc
est [illegible] inquid
pax [illegible]
non [illegible]
[illegible]
[illegible]
solum [illegible] illud quod

dicit Iohannes x Est autem Ieru
solimis locus ubi oportet ado
rare hic locus est intimum me
tis quod est templum dei viui
est ubi eum et adoratur in
spiritu et veritate et quia dum mens
illi predicandi pacem senserit cum
ibi remanet Unde in ps dicitur
In pace factus est locus eius Ieru
salem autem beatitudinem summe di
pax videbitur et ideo Ierusalem
quod signatur Esdre i ubi dicitur
quod fecit Iosias pascha Iero
solimis et ipse christus in Ierusalem
cum discipulis suis pascha
celebravit ut legitur Mat
26 Iosias signabat cristum
ipse enim christus sine bello et in
Ierusalem i in clara visione pa
cis pascha celebrabit cum
merito dicitur unigenita virgo cum
pascha i transitus anime de
vote quia transit de corrup
cione in corrupcionem a mortali
tate i in inmortalitate de la
bore ad requiem de luctu ad
gaudium de pugna ad pacem
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

P[illegible]
plecti sunt dies p
urgacionis mulieris

Secundum legem moysi tulerunt
illum in ierusalem ut sisterent eum
domino sicut scriptum est in le
ge domini quia omne mascu
linum adaperiens vulvam sanctum
domino vocabitur et ut darent
hostias secundum quod dictum
est in lege domini par tur
turum aut duos pullos co
lumbarum per istos p

Solent enim vulgariter
dicere qui vult cu
lupis currere oportet
eum cum lupis ululare Sic
est licet christus fuit immunis
ab omni peccato tamen quia inter
peccatores nasci et conversari vo
luit et in circumcisione legi se
subiecit Sic et beata virgo
Maria quamvis esset im mu
nis ab omni immundicia pari
endi quia munda concepit
munda peperit sed tamen cum
aliis mulieribus de semine
concipientibus et cum in
mundicia parientibus more
eis in purificacione gerere vo
luit et ad instar peccatorum su
periorum oblacione pro peccato
fecit et de hoc est plus eius
[illegible] quod hec tres partes
principales inquirendo Prima agitur
de precepti legalis humili obser
vacione Secunda de sy
meonis iusti longa expect
acione ibi et ecce homo

erat Initia agitur de eisdem
de vocatione complacentie ibi et venit
in spiritu ad evidentiam autem secunde
partis est sciendum quod sicut
habetur leviticus 12 preceptum
erat in lege quod mulier que
suscepto semine pariet masculum
immunda esset septem die
bus s consortio hominum et ab
ingressu templi et attactu sa
cramentorum / sed tunc comp
letis vii die octava circumcide
batur puer et ipsa quidem im
munda efficiebatur quo ad consor
tium hominum sed adhuc quoad
ingressum templi et tactum
sacramentorum immunda
erat triginta tribus diebus
cum septem precedentibus qui
faciunt quadraginta et ex
tunc quadragesimo die mulier
intravit templum et portavit
natum puerum domino offe
rens pro se et pro puero
sacrificia Si autem feminam
pepisset multiplicabantur
dies quo ad consortium hominum
et quo ad ingressum templi
Duo igitur sicut pro qua
mulier est enixa primo ob
servabat dies purificationis
Secundo diebus illis ex
pletis mulier illa intravit te
mplum deferens secum puerum
Et hec duo ponuntur in primo
evangelii et a beata virgine ob
servata primo cum ponitur die
rum purificationis virginis
observatio Secundo cum pa
cto eius in templum ingressio
ibi tulerunt illum Quantum
ad primum dicit sic postquam im
pleti sunt dies purgationis
eius s marie vel domini s[ecundu]m
glosam s dies quadraginta
a nativitate domini secundum
legem moysi / hic primo quia
quare mulier primis septem die
bus dicitur immunda et quare
reliquis triginta tribus die
bus et quomodo dicitur h[abe]t
dicendum est secundum Aug.
et glosam leviticus 12 Quod
dicendum est mulier immundiciam septem
dierum et reliquorum tri
ginta trium dierum sanguina
quia primis diebus septem
mulier enixa ratio et natura
est in immunda per menstruum
ita quod omne super quod se
derit in immunda erit Unde
dicit lex immunda erit vii
diebus iuxta dies sepa
rationis menstrue et hoc tunc
propter infectionem Cum vero
femina eadem die malo
habet fluxus sanguinis
menstrui ut dicitur tribus
reliquis vero triginta tribus

Diebus in masculo vel lxxx in
femina manebit in sanguine puri
ficationis Glosa purificationis non
inquinationis et alia litera pro
eo quod dicitur in sanguine puri
ficationis dicit in sanguine mundo
Enim adhuc reputatur immunda
legis interpretatione quo ad
hoc quod non tangit sancta
ex eo quod per [illegible] trans
gressionis ade susceperat donec
compleantur dies puri
ficationis Et tunc circa queritur
quare per tot dies scilicet xl im
munda reputabatur nec puer
templum ingressus ingredi per
mittebatur Ad hoc potest assi
gnari ratio triplex Prima
est secundum quod xl diebus
puer formatur in utero et tunc
anima in corpus in suo temp
lo infunditur Secunda
quia xl die formationis cor
poris in utero anima infusa ma
culatur Sic xl die in utero
matris expiatur Tercia est
mortalis quia templum ce
leste nullus potuit ingredi nisi
[illegible]
[illegible] volunt Tercio
queritur quare [illegible] de immundi
cia pueri tacuit exprimens
matrem immundam ad quod

dicendum est secundum glosam
quod puer licet circumcisus oc
tava die sit adhuc tamen
usque ad finem dierum purifica
tionis matris in mundus repu
tabatur quo ad hoc quod in
templum non ducebatur lex
tamen de eius immundicia non
expressit sicut de matre quia
eius immundicia sordes ex
nobis contraxit Quarto
queritur utrum eciam nunc mulier
purificationis tempore teneatur
ab ingressu ecclesie abstinere
Ad hoc dicendum quod questio
determinatur in decretis distinctione
quinta capitulo de purificatione
post partum ubi dicitur quod postquam
umbra legis [illegible] evanuit
et illuxit veritas evangelii
si mulier statim cum peperit ac
tura gracias deo ecclesiam in
trare voluerit non peccat nec
ingressus ecclesie est dene
gandus ne ei pena converti
videatur in culpam Si tamen
ex veneratione aliqua diu
abstinere voluerit tunc de voto
est imponenda et consue
tudo super hoc inducta seu
introducta est commendanda
Et eadem ratione nec sacra
communio est ei deneganda

Nisi ex reverencia voluit absti
nere. Et idem dico de muliere
paciente fluxum menstruorum
quia eciam quocumque tempore
nature superfluitas inchoata re
putari non debet. Et ideo
si sacram communionem susceperit
iudicanda non est. Et si ex re
verencia capere non presum
pserit laudanda est. Bonarum
quippe mencium est culpas a
gnoscere ubi culpa non est. Et
hee auctoritates ponuntur
Decretis distinctione quinta
Ad eius vero concubitum. Sexto
queritur quare beata virgo vo
luit purificari sine purifica
tione subdi cum ipsa isti legi
mulierum non subdebatur.
Non enim ipsa concepit susce
pto semine sed spiritus sancti mi
stico spiramine. Ad hoc dicendum
quod in veritate beata virgo
non indigebat purificari
quia isti precepto legis non
erat obligata. Et ideo Moy
ses in scriptu divino presciens
virginem quoque parituram timuit
in dei matrem blasphemiam
irrogare. Dicit Beda. Et
ideo non dixit simpliciter mu
lier que peperit sed que suscep
to semine pariet. Unde ei
potest dici quod dicit Asverus

Hester ix. Non propter te lex
ista posita est. Voluit tamen
se esse legi subiectam propter sex ra
tiones. Prima racio est ut se
aliis mulieribus conformaret.
Sicut et filius voluit per o
mnia assimilari fratribus. Unde
Iudei beata virgo non habens
causam neque indigens purificari
sed magnus filio eius opus
erat circumcisione. Esto inter
nihilos sicut istarum. Ita et
filius tuus factus est unus pu
erorum dicendo puerorum. Se
cunda secundum Bedam sicut christus
ita et beata virgo legi est s
ponte subdita ut nos a legis
vinculo solveremus. Tercia enim
lege christus tamen mite voluit
subdi primo legi pauperum
in eo quod obtulit oblacionem
pauperum elegit legi paucorum
in eo quod ipse cum matre
expiari voluit. Tercio legi
servorum in eo quod voluit re
dimi [illegible] qui erat sub
lege [illegible] est quod vos
[illegible]
[illegible]
[illegible] Unde
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Circa

conus tenuaret Adveniente autem xpo
qui est purificatio nostra quia per
fide nos purificat Actuum 15 Unde
exemplum humilitatis nobis ostendet
vel ad humiliavit se in hijs ad que non
erat obligatus Sexta ut nos spe
cialiter purgandos instrueret antequam
templum ingrediatur Deinde cum
dicat Tulerunt illum ponitur vir
ginis puerpere cum pueros in templum
delacio Secundo subicitur eius
delacionis causa et racio Ibi ut
sisterent eum domino dicit quod simo
Tulerunt scilicet maria et Joseph scilicet pu
erum iesum in ierusalem portantes
eum in brachijs Nam cum bethle
em distat a ierusalem quatuor mili
aria vel leucas Nota quod erat
licitum iudeis sacrificare in quocumque
que loco sed tantum in uno quem ele
git dominus intra eorum ut dicitur
deuteronomium 12 locus autem quem elegit
dominus fuit ierusalem ut dicitur 3 reg
8 et 2 parali 1 Sunt autem illa tem
tas longe ad hoc quod dicitur esse
in medio terre habitant Nunc vero quia
cultus dei amplificatus ubique potest
dominus sacrificare et hoc predixit
dominus Malachie 1 Ab ortu solis usque
ad occasum magnum est nomen meum
in gentibus et in omni loco sa
crificatur et offertur nomini meo
oblacio munda Moraliter nota per
ierusalem que interpretatur visio pacis
intelligitur vita beata in qua inferre
ubi sunt mundati sunt hec purg
acionis quia nisi quis sic plene
purgatus et ita purus sicut in ba
ptismo non potest pervenire in istam ierusalem
vel eciam in templum celeste Ubi

aut purgacio celebratur hic in vita
per penitenciam et tribulaciones vel
huiusmodi et in futuro in purgatorio
Deinde cum dicat ut sisterent eum domino
ponitur pueri delacionis causa et
racio Tulerunt eum pro duo scilicet ut
sisterent eum domino et ut pro eo
hostias offerent Et hec secundo ex
ponit ewangelista adiunctam ad utrumque
legis concordanciam secunda ibi et ut
darent hostias pro eo dicit quod tulerunt
in quantum eum ut sisterent eum i ut pre
sentaret vel offerrent vel consecra
rent eum domino secundum glosam Sed
quereret aliquis quare aut quomodo
deo presentatur qui nunquam ab eius
aspectibus latuit Ad quod dicendum quod
propter multiplicem racionem causa preceptum
erat huiusmodi infancium presentacio primo
hoc fuit ut infans domino esset con
secratus sed per hoc non presentatus
christus qui ab instanti sue concepcio
nis sanctus sanctorum fuit Unde
quod exponit glosa ut sisterent
eum i consecraret intelligendum
est quod tenendum est ad alios in
fantes ut eum consecraret i con
secratum eum ostenderet Alia causa
erat ut extunc deus infantem custo
diret Sed et nec per hoc christus
erat presentatus quia semper illi inerat
divinitas custodiens eum Unde per
angelis suis deus mandavit de te
ut custodiat te in omnibus vijs tuis
Tercia causa est vel erat ut ex hoc
ostenderetur quod ipse deus infans
erat dei et ideo infans tamquam
res dei et presentanda erat Et ex hac
causa beata virgo proprium infantem pre
cipue presentavit scilicet quia nichil
est ita dei proprie sicut unigenitus
dei filius eius Unde angelus ad
virginem predixit quod erat eum

nasceretur ex te sanctum vocabitur filius dei. Quarta causa erat vt ex hoc ostenderetur quod infans non solum erat deus sed etiam qui cooperatur formam corporis et creaturam animam eam corpori infundit et quia virtus divina specialiter cooperata est in conceptu salvatoris quia absque vllo adiutorio nature facta est illa conceptio et corporis formacio in instanti vt omnes intelligentes ipsi puero debuit presentare. Quinta causa est vt hec presentatio esset quedam actio gratiarum de eo quod deus dedit prolem et hec de causa beata virgo maria puerum debuit presentare presentabat enim ipsa virgo puerum gratias agens deo patri de tanto munere quod ipsa virgo eum conceperat et pepererat et quod ipsa in tali prole dignissima deo patri communicabat. Quid autem ipsa virgo tunc orauit quid dixit scriptura non habemus Sed forte similia hiis saltem ore cordis dicens. Ecce domine sancte pater presento tibi filium tuum coeternaliter genitum et de me temporaliter natum Ecce tibi presento eum qui tibi semper est presens gracias tibi ago quia sic eum concepi mirabiliter peperi ineffabiliter. O sancte pater hunc filium tuum et meum offero tibi oblacionem nouam deo deo carne factum qui semper tibi oblaturus est pro salute mundi vel aliter potest dici secundum Anastasium quod hoc factum sit nobis in exemplum vt sciamus non gratia sui deus

factus est homo sed ut nos per suam graciam faceret deos nec propter se incarnatus est in carne sed ut nos spiritualiter renouaremur sic propter nos sistitur domino. Deinde adducit concordanciam legis dicens Sicut scriptum est in lege domini vt Exo 13 Quia omne masculinum adaperiens vuluam id est qui apta matre vel vtero primo exit in mundum hoc primogenitum sanctum domino vocabitur id est sanctificabitur id est presentabitur domino Sicut dicit textus legis vbi supra locutus est dominus ad moysen dicens Sanctificabo michi omne primogenitum quod aperuit vuluam in filiis israel tam de hominibus quam de iumentis mea enim sunt omnia. Item eodem libro c 22 Omne quod aperit vuluam generis masculini meum est ex quo fere liberorum erat patet manifeste quod lex non erat obligatoria xpo quia ipse nascens non aperuit vuluam genitricis sed clauso vtero exiuit sicut ingressus solis integrum vitrum penetrat et non ledit vnde Ambrosius Non virilis coitus vuluae genitalis secreta reserauit sed immaculatum semen inviolabili vtero spiritus sanctus infudit. solus enim aperuit ad aperiendum vuluam consueta nascentis more. Non quod deus facere veniens hospicium quod ingressus sanctificauit egressus violasse credendus est sed

contra hoc quod dicitur quod omne primo
genitum sanctum domino vocabitur. Du
bitatur quomodo hoc sit verum cum
multos masculos primogenitos scele
ratissimos fuisse non lateat. Et
dicendum secundum Bedam quod hec
ideo dicebatur et in sanctum cultum
redigebatur vel redimebatur
vel mystice secundum Ambrosium
Omne primogenitum dicitur sanctum
quia ipsum opus sanctum sanctorum
pugnabant eo quod ad regeneran
dos populos aperiret genitale
secretum. Et nota quod quedam pri
mogenita redimebantur sicut primo
genita duodecim tribuum que redime
bantur quinque siclis quedam vero
redimebantur sicut ad ultimam eta
tem perveniebant semper domino
in templo serviebant sicut de tri
bu levi sicut etiam primogenita mun
dorum animalium non reducebantur
sed deo offerebantur. Quedam vero
commutabantur ut primogenita a
ovem quedam occidebantur ut pri
mogenita canis. Cum igitur fuit
de tribu iuda que fuit una duo
decim tribuum sic putabatur ideo
quod redimebatur ut sequitur
Deinde sequitur et ut darent ho
stias pro eo. Ponitur secunda
causa quare latus est Christus in tem
plum scilicet ut pro eo hostiam offerrent
secundum preceptum legis. Unde Cris
sostomus exclamat o profunditatem
divitiarum sapientie et scientie dei
que per singulas hostias honora
tum pre figuras legis custodit

veritas qui legis est conditor sic
deus legem custodivit ut homo
Adducit autem concordantiam legis
ostendens quare vel qualis fuit
sua oblatio dicit quod dictum
est in lege domini scilicet Levitici sub
sive par turturum aut duos co
lumbos vel pullos columbarum
Et hec erat oblatio pauperum
sed agnos divitum. Non dixit pul
los turturis sed pullos colum
barum secundum glosam quia pulli
columbarum semper inveniuntur
non dixit par columbarum sicut
dicit par turturum quia colum
ba est avis libidinosa et ideo in
suo sacrificio deus noluit offerri
Turtur autem est avis pudica. Et
nota quod licet beata virgo alterum
illorum obtulit scilicet par turturum
aut duos pullos columbarum
et non utrumque quia evangelista
non dicit quid obtulit et hoc pro
mysterio quia turtur est avis ca
sta et columba secunda quorum
utrumque fuit in virgine ideo utrum
que ponit evangelista. Obtulit namque
beata virgo tamquam paupercula par
turturum aut duos pullos colum
barum unum in holocaustum
pro filio alium pro peccato tamquam ipsa
absque omni peccato esset in hoc tamen
se subdens legi ut dictum est supra
Circa quod dubitaret aliquis cum
lex dicat quod mulier cum ea offe
rebat turturum aut pullum columbe
pro peccato suo inquit peperisse pe
catum est aut etiam concepisse

Dicendum quod non est sic intelli-
gendum ac si peccasset mulier
in actu conceptus vel partus et
libidine. Non enim actus matrimo-
nii carnale peccatum est sed excu-
satur actus ille per matrimonium
sit peccatum et ideo deo qui insti-
tuit matrimonium offerebatur sa-
crificium pro peccato qui peccator ad-
hibuit remedium matrimonium con-
cupiscencie libidinis prout dicit Au-
gustinus super Genesi ad litteram
et hoc dico salvis aliis debitis
circumstanciis actus matrimonii quia
tamen si aliqua deficeret non esset
omnino actus ille sine peccato vel quod
hoc dicitur sine peccato vel quod
dicitur sine peccato intelligi potest
de peccato originali ut dicit beatus
Augustinus in glosa. Unde est illud
psalmiste Quoniam in iniquitatibus
conceptus sum et in peccatis
concepit me mater mea. Et no-
tandum secundum Beda quod dominus cum
dives esset pauper fieri digna-
tus est et pauperum oblacionem
pro eo fieri voluit ut nos si-
milium paupertate divitiarum
faceret esse participes. Moraliter
hic tria attendenda sunt scilicet
ministerium purgationis matris sa-
cramentum oblationis filii. Quantum
ad primum est sciendum quod ma-
ria que interpretatur maris stel-
la vel amarum mare et signi-
ficat animam sive sit in summa
vite contemplative sive in ama-
ritudine vite active et utra-
que vicia est purgatio quia scilicet anima

contemplativa purgetur a superbia
quod quidem sit periculosior. Johannis
6. Cum sublatus fuisset ceciderunt angeli
et ideo purgabuntur anime. Active
vita est purgatio a negligencia quod
sit per rigorem et laborem. Ecclesiastici
17. De negligencia purga te cum
apaucis. Quantum ad secundum videlicet
sacrum oblationis domini. Sciendum
quod legimus Christum delatum in
templum ut hic et etiam legimus
eum delatum in Egiptum Matthei
2. In quo docemur quod pars
nostre mentis que est intellige-
ntia elevanda est ad contem-
plationem ethereorum que per templum
designatur que interpretatur
visio pacis. Nunc vero deprimenda
ad consideracionem propriorum
defectuum qui per Egiptum de-
signatur. Egiptus enim interpretatur
tenebra. Psalmus Deus meus illu-
mina tenebras meas. Quantum
ad tercium videlicet ad obla-
tionem est notandum quod oblatio
indeterminate fiebat de turture
vel columba. Per turturem
que est avis solivaga et ca-
sta intelligitur vita contempla-
tiva per columbam vero que
est gregatim volat et est
fecunda intelligitur vita ac-
tiva et utraque avis gemi-
tum habet pro cantu sed
aliter et aliter. Gemitus enim
turturis competit contem-
plativis et hic gemitur

ut dicitur par turturum Ge
mitus vero columbe competit
activis — Primus gemitus est
amoris Rom. 8 Nos primici
as spiritus habentes intra nos gemi
tus adoptionem filiorum dei ex
pectantes Secundus est de
vocionis Rom. 8 quid oremus sed
quod oportet nescimus sed
spiritus postulat pro nobis ge
mitibus enarrantibus Can.
2 Vox turturis audita est
Gemitus vero columbe compe
tit activis et hic gemitus
duplex est Unde dicitur duos
pullos columbarum Unus est
compassionis proximi — ps. afflictus sum
et humiliatus sum nimis ru
giebam a gemitu cordis mei
Ysa. 59 Quasi columbe me
ditantes gememus / Alius ge
mitus propter alienis Tren.
1 Omnes porte eius destructe
sacerdotes eius gementes et
Viam ze miles captivus educ
tus est et ancille eius geme
tes meditantur ut columbe
predicta autem recolligendo dicimus
quod in hac purgacione dela
cione et oblacione signatur quod
qui purgatus est a superbia
et negligencia dispositus est
ut ascendat ad contempla
cionem dei et descendat ad con
sideracionem sui / Et rursus as
cendens gemat ex amore

et devocione et deorsum de
scendens gemat ex contricione et
amore et compassione In h
iis consistit perfectio anime
fidelis deo devote Sunt et
alie quamplures proprieta
tes turturum comprehendim
tur versibus Alta petit tur
tur cantando vel veniens ge
mit iniciat et caste vivit
Solus quod moratur pullos n
octe pavit morticinaque fugit
Et hec omnia captiva possunt
Sed proprietates columbe sunt hec
Grana legit volitat sociata
cadavere fugit felle caret pla
git sociumque per oscula tangit
petra dat huic nidum fugit
hostem flumine visum Rostro
non ledit geminos pullos nu
do nutrit Et ille proprie
tates conveniunt activis sique
ea diligenter volunt adoperare

Ecce homo erat
in Jerusalem cui
nomen Symeone
on et homo ille iustus et timoratus
expectans consolacionem Israel et spiritus
sanctus erat in eo Et responsum
acceperat a spiritu sancto non visurum
se mortem nisi prius videret cri
stum domini — per istos sermones
Secunda pars ingna ponitur
de Symeonis longa expe
ctacione et dividitur in
duo Prima primo ponitur istius
senis multiplex commendacio Secundo
ponitur divina ei facta revelacio ibi
Et responsum Commendatur autem

Ille venerandus senex scilicet homo astat
te loci in quo habitabat Est ecce ierusalem
Nonum prodigium et res admirabilis
et res digna et inaudita quia homo
erat in urbe que est Ciuitas sancta
et venerabilis et Ciuitas rega
lis et sacerdotalis vbi potissime
vigebat cultus diuinus in hoc ma
gi prius ab oriente venientes
cristum natum predicauerunt de quo
forte homo iste audierat Vnde
ab ista Ciuitate recedebat Ecce
sanctum est habitare in ierusalem
Nam et ipse ihesus in urbem rema
sit et in ecclesia precedenti habetur
Secundo commendatur ab interpre
tacione nominis ibi Cui nomen
Symeon Symeon interpretatur
exaudibilis nam longum suum desi
derium de videndo cristum deus
exaudiuit pro desiderium anime
eius tribuisti ei Tercio commendatur
ab alia parte perfectionis que est
operacio boni ibi homo iste iustus
Iusticia namque est rectitudo vo
luntatis que facit hominem per
rectam viam recedere Sapiencie quod
Iustum deduxit dominus Quarto
commendatur ab alia parte perfectionis
que est declinare a malo ibi et
timoratus casto scilicet timore
dei prouerbiorum i In timore domini declinat
omnis a malo Quinto commendatur
a actu mentis desiderare desiderio
expectantis consolacionem israel id est
Cristum qui est consolacio credencium
Gen. xlix. Salutare tuum expectabo
domine et Iudit viii Expectemus
humiliter consolacionem Vnde sibi com
petit dictum abacuk ii Si moram
fecerit expecta eum quia veniens
veniet et non tardabit Sexto
Commendatur a sanctitate mentis et spiritus
sanctus erat in eo scilicet per graciam
et caritatem nec enim potuit esse
iustus et timoratus nisi fuisset in
eo spiritus sanctus sanctificans et docens
dirigens et custodiens eum Romanorum
v Caritas dei diffusa est in cordibus
nostris Deinde cum dicit Et responsum
accepit per reuelacionem ponitur di
uinus ei factam reuelacio quia responsum
accepit per reuelacionem a spiritu sancto
qui in ipso erat non visurum se mor
tem nisi prius videret cristum domini
vbi poterat adduci illud Job xxix
In carne mea videbo deum saluato
rem meum Et illud psalmus Non mori
ar sed viuam et narrabo opera domini
Et responsum non datur nisi querenti
et interroganti Vnde dicitur quod homo
ille iustus accepit a spiritu sancto da
intelligi quod semper cum suspiriis
lacrimis et gemitibus orando ad deum
altissimum clamauerat vt dimitteret
redempcionem et consolacionem israel
et forte inter verba et consilia Et
nunc domine quando tardas quare
auertis faciem tuam obliuisceris ino
pie nostre et tribulacionis mitte
domine saluatorem perditis et re
demptorem captiuis et consola
torem mestis Veni domine veni
libera nos scio quod in proximo es
venturus beati oculi qui videbunt
putas videbo illum putas ne
morrar antequam veniat putas
ne sum dignus intueri consola
torem israel Nolo ecce morari nisi
prius videam istum per quem mors
vincetur Nolo ex hoc seculo
decedere nisi videam istum per quem
conditum est seculum Et huius vel

similibus dedit forsitan iterum et iterum
ad lacrimas commovebatur et gemitus
dicere iste vir homo desideriorum
sicut dan. ix. unde eius desiderium
pia dei auris audivit propterquod
et Symeon i. exaudibilis dicitur
Responsum enim est ei a spiritu sancto
quasi sub hiis verbis que dicta
fuerant dan. x. Noli timere
vir desideriorum pax tibi et
esto robustus conside senior iuve-
ntutis vigorem sumas nec te fu-
gat etas gravior. Non te conven-
tiat mors. Non morieris nisi
videas nisi tangas nisi et ul-
temus amplexeris christum inquo
responso consolatus expecta-
bat longanimiter redemptionem
israel. Dubitaret forte aliquis
quomodo mors potest videri cum non
sit nisi quedam finacio vite et
causa dicitur non misterium se mor-
tem. Ad hoc dicendum secundum
Bedam quod videre accipitur
hic pro experiri. Multumque se-
cus mortem videbit carnis qui
tamquam christum dominum oculis cor-
dis videre meruit Conversacionis
gradus in celestis urbis templi ta-
bernacula frequentando hoc est sacro-
rum virginibus deus dicit ex-
empla ferendo etc.

Et venit in spiritu inte-
mplum et cum inducerent
puerum ihesum parentes
eius secundum ihesum consuetudi-
nem legis pro eo et ipse acce-
pit eum in ulnas suas et benedixit
deum et dixit. Nunc dimittis ser-
vum tuum domine in pace. Quia viderunt
oculi mei salutare tuum. Quod para-
sti ante faciem omnium populorum.
lumen ad revelacionem gentium
et gloriam plebis tue israel etc.

Tercia pars in qua agitur
de eius devota consola-
cione in qua ita ponitur.
primo ponitur Symeonis inte-
mplum miranda adventus quia venit
in spiritu intemplum i. motus et
instigatus a spiritu sancto. illa hora
ut veniret intemplum vel forte
erat sibi revelatum quod tali
die attenderet quem videret ge-
stare in ulnis virginis et oblacionem
pauperum deferentis. quia ipse
christus est. Moraliter hic docemur
secundum Virgilium quod qui vult
tenere et amplecti ihesum debet
intemplum in spiritu i. ductu sancti
spiritus non autem in spiritu superbie sicut
ambitiosi qui sibi imputare usur-
pant dignitates et honores eccle-
siasticos nec in spiritu avaricie sicut
Symoniaci non in spiritu inanis
glorie quemadmodum illi qui se
ornant vestimentis coronis et
~~capitali capitalibus~~ capillatis
ut appareant hominibus non in spiritu
simulacionis sicut ypocrite non
in spiritu luxurie sicut hii qui ideo
ad Ecclesiam veniunt ut videant
mulieres et ut aberis contempi-
scantur non in spiritu accidie sicut
qui sunt in ecclesia et dormiunt
in predicacionibus et officiis divino-
rum. In quo spiritu venietes non
mentitur videre christum nec enim

ampleverat cum spirituali brachiis
anime Secundo tangitur Christi
pueri ab eodem Symeone iocunda
gestacio quia cum inducerent i. intro
ducerent in templum puerum Ihesum
parentes eius scilicet maria que erat
vera parens et Joseph qui erat
pater secundum opinionem ut
facerent secundum consuetudinem
legis pro eo que consuetudo sta
bat in libris predictis quia eum pre
sentaverunt domino et quia eum ob
tulerunt par turturum aut
duos pullos columbarum et quia
eum redimerunt quinque siclis tamquam
esset primogenitus Et ipse accepit
eum in ulnas suas ubi exclamat
Bernhardus in sermone O quam beatus iste
senex ad sacra nutritus per quem
ad christum pervenitur Vbi manus
que verbum vite palpaverunt et ul
nas quas ad eius susceptionem prepa
ravit Nota quod ille venerandus
senex attendebat diligenter si vi
deret inter turbam deferri parvu
lum natum ex virgine Offerebantur
quidem in templo filii nobilium ac
divitum sed hos non attendebat
ille sed cum inducerent christum
in templum statim cognovit Sy
meon infantem et mox dimissis
aliis currens venit ad virginem
et non suffecit sibi adorare vide
re et tangere priusquam ipsum accip
eret in ulnas suas sive in bra
chia de sinu virginis receptum
est si beata virgo non prohi
buit senem ab ea recipere pue
rum et amplecti sed non dubium
quin ipsa cognovit in spiritu devotum

desiderium senis et intellexit placere
deo propter quod ille homo consolaretur
in amplexu pueri istius Et advertendum
quod nonnulli stulti non sapientes
qui dei sunt resistent videntes
senem gestare puerum seu infan
tem in ulnis et exultare sed
Symeon ad hoc non fuit cura quia
portabat ipse infantem et scivit in pu
ero puer[?] gaudebat et exultabat
felix nimium fuit ille Symeon
qui tantam consolacionem meruit quam
desideraverunt prophete et reges
et non potuerunt accipere Et non
dubium quin ex huius amplexu
Christi ille Symeon mentales
consolaciones multas recepit
Et singulares carismatum gratias
hec mirum sicud dicit Augustinus
Si ad tactum fimbrie vestimenti
mulier sanata est Quid dubitandum
de Symeone qui in suas ulnas
accepit infantem et gaudebat
in domino parvulum a se gestari
qui veniret vinctos solvendos
sciens eum neminem de claustro
corporis posse emittere nisi spe
fultus ante[?] nisi quem in brach
iis detinebat Unde dicit glossa
Quod infantis ineffabile iubar
adeo illustrabat senem ut pro
tensu[?] corporis[?] mors[?] gratus[?]
sibi fieret Nota 3o ponitur
cantica ponitur dimittis devota
decantacio cum dicitur Et benedixit
deum Et hec fuit benediccio
laudis et graciarum accionis Et
bene potuit benedicere et laudare

pro tanto beneficio consolacionis ei
prestito et dixit Nunc dimittis ser-
vum tuum domine in pace In quo can-
tico Symeon duo facit primo
promittit spiritualem consolacionem 2o
subdit sublime magnitudinem pro
cristi ibi Quia viderunt oculi
mei salutare tuum Ostendit autem
venerandus senex se consolatum
[illegible] ex triplici racione primo
propter dignacionem maiestatis
quia dominus veniat ad servum
propter quod dicit Nunc dimittis
servum tuum domine secundum verbum
tuum in pace Secundo propter im-
plecionem veritatis propter quod di-
cit secundum verbum quod scilicet michi di-
xisti Non gustabis mortem nisi prius
videas xpm Ysaias 70 verbum quod
egreditur de ore meo non revertetur
ad me vacuum et ideo poterat dicere
illud ps Bonitatem fecisti cum
servo tuo domine secundum verbum tuum
Tercio propter adepcionem tranquilli-
tatis propter quod dicit In pace
scilicet veniente illo qui dicit
In me pacem habebitis Johannis 16
Iste iustus dicebat se in pace ve-
~~me bene poterat dicere illud~~ mori
cupiebat enim dissolvi et esse cum
cristo ad Phil 1 Iste iustus di-
cebat se in pace venire Bene
poterat dicere illud Gen 46 Iam
letus moriar quia vidi faciem
tuam Unde Origenes Dimissus est
de seculo tuo recedit in pace in-
stus qui intelligit quod deus erat
in cristo mundum reconcilians
sibi [illegible] homines inimicos deo
Sed omnem pacem in se bonis ope-
ribus assumpsit Deinde cum
dicit Quia viderunt oculi mei
salutare tuum subditur sublimis

magnificacio xpi per eum Magni-
ficat enim eum secundum triplicem
eius excellentiam venit salus
ex sapiencia fulget lux ex potencia
relucet gloria Est ergo cristus
salus omnibus populis universaliter
lux gentibus specialiter et gloria Israel
singulariter Et hec tria tangit hic
Symeon Quantum ad salutem cle-
mentie dicit quia viderunt oculi
mei salutare tuum id est ihesum qui inter-
pretatur salvator Viderunt quidem
oculi carnis hominem sed oculi men-
tis cognoverunt esse deum Quia
sicut Gregorius dicit in Symeon per-
quod deum vidit oculis carnalibus
oculi tamen mentis fuerunt illumina-
ti fulgore spiritus sancti quo verbum
eternum incarnatum cognovit et salva-
torem mundi omnibus predicavit Unde
poterat dicere Symeon illud Job
[illegible] Videbam faciem eius in nubila
Et quoniam hec salus non erat par-
ticularis sed universalis Ideo subdit
Quod parasti ante faciem omnium po-
pulorum quod scilicet salutare parasti
non solum visibile sed et palpabile
ante faciem omnium populorum quia in
promptu est hoc salutare que se
presentatas est quia in salutem omnium
venit Unde dicit omnium populorum
ps viderunt omnes fines terre
salutare dei nostri Ubi attende
sagacitatem huius venerandi se-
nis qui tanto zelo prestolabat
salutem Israel qui postquam vero
potitus est exclamavit se vidi-
sse salutem omnium populorum Sicut
dicit ante faciem secundum Crisostomum
ut scilicet omnibus eius nativitas ap-
pareret Quantum autem ad lumen
sapientie addit lumen ad revelacionem
gentium et gloriam plebis tue Israel

i. ut sit lumen verum ad revela
tonem gentium i. ad hoc ut illo lu
mine revelet et manifestetur hec
gentibus Ysa 49 Dedi te in lucem
gentium ut sis salus in ea usque in
extremum terre Unde dicit Ana
stasius gentes ante Christi adventum
in multiplici tenebrositate erant
constitute ut prote cognicione divina
private et ideo eorum cecitate hec
triplicat illuminavit spiritualiter doctrinis
et miraculis et sacris Unde signanter
dicit lumen ad revelacionem gentium
Ysa 9 populus gentium qui am
bulabat in tenebris vidit lucem
magnam lux orta est eis Glorium
vero ad gloriam maiestatis subdit
Et gloriam plebis tue Israel / quia nati
sunt secundum carnem et hoc eis
cedebat in magnam gloriam Ysaye
4 Erit germen domini in magni
ficencia et gloria et exultacio hiis
qui salvati fuerunt ex Israel / et
addite quidem quia revelacio gentium
memor quam glorificacio Israel ideo
illa hinc premittitur Et nota secundum
Anastasium quod populus israeliticus ill
uminabatur lege / ideo non dicit quod
illi paravit lumen i. apparuit
lumen sicut gentibus secundum
glosam memorans antiquam hysto
riam sicut olim Moyses domino allo
quendo gloriam retulit faciem / et ipse
divine humanitatis lucem perenniter
gentis veteris obicientes velamine
in eadem ymagine transformatur
in gloriam 2 Cor 12 Vel illud
intelligi potest de gloria beatifica ad
quam spiritualis populus Christianus sunt
adaptatus Baruch in 3 c. Israel
quam ad magna est domus dei et
ingens locus possessionis eius
Sed tunc obicitur quia pauci co

rum pervenerunt ad istam gloriam Ad
hoc videtur Cirillus quod eciam
quidam eorum obicientes fuerunt
et non pene omnes sunt incredu
li et unica civitas 8 et tamen eorum
reliquie salvi facti sunt et plures
per eum pervenerunt ad gloriam / Ho
rum primicie fuerunt apostoli quorum
fulgur universum orbem illustrat
Et sic intelligendo secundum in Beda
bene revelacio gentium filius glorie
preferitur quia plenitudo gen
cium introiret sive introierit
vitam tunc omnis Israel salvus
erit Ro 2 Aliter dicere possumus
quod in hoc cantico magnificat
Christus quo ad quatuor secundum
quatuor nomina quibus Christus
a Symeone appellatus est / comme
datur enim Christus ut pax ut lumen
ut salus ut gloria / pax quia re
demptor lumen quia doctor
salus quia salvator gloria quia
remunerator Et in hiis quatuor
consistit Christi perfecta commenda
cio summa tocius evangelice hystorie
quedam brevissima comprehensio
ea namque que respiciunt eius in
carnacionem comprehenduntur
in pace Ipse enim est pax nostra
qui fecit utramque unum Ephe 2 secundo
Quia namque utramque naturam
in unitate suppositi univit duos populos
in unum copulavit dans pacem
hiis qui longe et qui prope
quia deum hominem reconciliavit
Ea vero que respiciunt eius predi
cacionem et vite sue conversacionem
ac miraculorum operacionem
comprehenduntur in luce Unde
ipse dixit Jo 8 Ego sum lux

mundi. Cum que respiciunt redemptionem
et passionem comprehenduntur in no-
mine salutis. Sed que respiciunt re-
surrectionem comprehenduntur in no-
mine glorie. Et quia canticum illud sic con-
tinet laudis plenitudinem et se-
nis morientis consolationem ideo
in festo cantatur videlicet de templo.

Cum inducerent puerum
Ihesum parentes secundum
consuetudinem legis
pro eo, et ipse accepit eum in ulnas
suas et benedixit deum et dixit
Nunc dimittis domine secundum tunc in
parte Luce 2. In verbis premissis com-
prehenduntur presentem solem-
pnitatem tria specialiter attollencia.
Primum est Christi in templum inductio
principalis et notatur cum premittitur
Cum inducerent parentes eius puerum
Ihesum parentes eius. Secundum
est parentum eius pro eo oblatio
legis quod innuitur quod dicitur
ut facerent secundum consuetudinem
legis pro eo. Tercium est Symeonis
senis consolatio salutaris quod no-
tatur in eo cum subinfertur Et ipse
Symeon accepit eum in ulnas
suas. Et secundum hec tria illud fe-
stum sortitur tria vocabula. Nam
ratione primi dicitur ypopanti
quod est idem quod presentatio eo quod
ipso die presentatus est Christus in tem-
plum. Ratione secundi dicitur fe-
stum purificationis eo quod ipso di-
e beata virgo pro sui purificatione se-
cundum legem licet non indigeret
oblationem fecit. Ratione tercii dicitur
candelaria vel festum lumi-
nis eo quod hodie benedictas
candelas in manibus accensas

portamus representantes et sectantes
in hoc devotionem Symeonis. Circa
primum tria sunt nobis consideranda.
Primo qualiter ubi inductus quia in
templum cum inquit inducerent
in templum ut colligitur ex littera
precedente ubi dicitur et venit
in spiritu in templum. Et sequitur et cum
inducerent. Secundo quis inductus
quia puer Ihesus unde dicitur puerum
Ihesum. Tercio a quibus personis
inductus sit quia a parentibus suis
quia dicit parentes eius. Sed omissis
duobus reliquis de primo est agendum.
Quantum igitur ad primum est sciendum
quod puer Ihesus inductus
est et inducitur in triplex templum
virginale, materiale et mentale. In
primum templum inductus fuit a spiritu
sancto personaliter. In secundum a parentibus
corporaliter. In tercium inducitur a fide-
libus et devotis spiritualiter. De primo
potest dici illud Eze 43 Ingressa est
maiestas domini in templum. Nam
opus incarnationis quo filius
dei personaliter inductus fuit in
templum uteri virginalis fuit opus
divine maiestatis ut potentie a spiritu
sancto in mente operatum secundum
illud Luce 1 Spiritus sanctus super-
veniet in te et virtus altissimi ob-
umbrabit tibi. Hoc autem templum
ad receptionem tanti inhabitationis con-
veniens adaptaretur fuit pictura
triplicis ymaginis adornatum.
In beata virgine depicta ymago
angelice puritatis et ymago pre-
clarissime humanitatis. Christus
humanam ymaginem depinxit in
ea per gratie plenitudinem spiritus sancti
qua fuit in divine nature similitudinem
totaliter transformata. Secunda

depinxit per virginitatis celsitudinem qua fuit angelis equiparata immo super angelos inestimabiliter collaudata. Tercia depinxit per virtutis pulcritudinem qua fuit super omnem creaturam incorporalem decorata. Primo enim dico quod spiritus sanctus in virgine depinxit ymagines tres sive divinitatis per gracie plenitudinem qua fuit in divine similitudinem totaliter transformata quod patet. Cum enim gracie effectus sit mentem ad esse supernaturale ad deum elevare humanam et ei quandam deiformitatem totaliter induisse. Cum in ipsa fuit plenitudo omnis gracie. Unde angelus ad eam: Ave gracia plena dominus tecum. quam transformacionem seu ad deiformem similitudinem innuit spiritus sanctus loquens ad eam Cant. 8: Pone signaculum super cor tuum. Sicut enim signaculum id est sigillum materie molli adhibitum et ductibili vt cera tenere tunc illa materia recepit perfecte omnem figuram sigilli secus si materia sit dura. Sed beata virgo tota fuit mollis et liquida in dei amore per graciam sicut liquefacta. Ideo perfecte recepit impressionem sigilli divini et per hoc tota deiformis est effecta. Nec mirum si enim apostoli et omnes imitatores domini efficiuntur consortes nature secundum illud 2 Pet. 1: Maxima et preciosa donavit promissa nobis deus ut per hoc efficiamini divine consortes nature / quanto magis hoc virgini. Glosa: eo quia ipse consors est effectus nature humane. Unde non dubium quin ipsa totaliter

in deiformem transiens ut quantum dici valeat quod amodo vno deo dicitur quae de ea apparte dicat spiritus sanctus: Una est columba mea perfecta mea una est matri sue electa genitrici sue. Ipsa enim ipsa virgo est una id est unice pre electa creaturis in singularibus donis spiritus sancti fulcita. Unde columba dicitur et ipsa essencialiter sola perfecta ut potest ad divine nature conformitate perfecte translata. Ipsa inquid est matris una sive fecunditatis et matris et comitis omnium trinitatis quidem sancte trinitatis / ipsa est una singularis filia et unice pre omnibus et pre omnibus creaturis electa et quasi dea celorum eam merito dixerim. Unde Anselmus super Cant. alloquens virginem sic ait: Speciosissima inter adequa boni generis omnes quasi excellis quasi dea cum dei sis incorrupcionis suprema es / quia plus quam homo es. Dum nichil humani motus passa es proli nulli comperari potes quia unus deus est et tu una mater es sancta beatissima es quam inquinat maculat eciam venialis. Unde quod sic quasi dea celorum beatus hugo reputatur. Ideo tota celestis curia ad eius nutum et imperium disponitur. Unde Anselmus et stella in qua tota celestis curie ierarchia suo creatori divina super se lucente voluntate obediat et strenue militat. Audeo tamen dicere nichil audent facere sine nutu regine nostre quia si forte aliud rigor iusticie divine contineret maiestatis precibus matris non cessat illud convertere in mollicie commiseracionis. Secundo dico quod spiritus sanctus in ea depinxit ymaginem angelice puritatis

per virginitatis celsitudinem que fuit
angelis equiparata ymo super angelos
ineffabiliter collaudata per virginitatem
enim homo angelis equiparatur dicente
Jeronimo Jn carne vivere preter
carnem non est vita humana sed
angelica Jdeo laudabilior est virgi
nitas in homine quam angelo / quia
quod angelus per naturam hoc ho
minibus obtinet virtutum per graciam
et quia beata virgo in puritate virginita
tis super omnes angelos laudabilis
extitit ymo quod multo amplius
est quia per virginitatis meritum
non solum angelis sed et ipsi deo
cognata fuit Juxta illud Sapiencie
8 Jncorrupcio proximum facit esse
deo Sic e contrario corrupcio
facit hominem animal brutum et hec
multum gloriosus fuit in virgine ma
que secundum Jeronimum est exemplar
virginum quo ad votum Exemplar
virginum quo ad cum forma virginum
quo ad obsequium Tercio dicendo
quod spiritus sanctus in ea depinxit y
maginem preclarissime humani
tatis Christi Jpsa humanitas quedam
in Christo fuit perpreclara et precla
rissima tum quia ad diuinitatem
in unione ypostatica coniuncta
tum quia ex preclara virgine arti
ficio spiritus sancti preclarissime propa
gata / tum eciam quia secundum
convenienciam quatuor humorum
proporcione mirabilissime ad medium
reducta / et hinc enim aliqua na
tura nobilis et preciosa propter duo
quod oportuit quod Christus fuit
preclarissimus et speciosissimus ho
minum Unde in Canticis Ecce tu pul
cher es dilecte mi et decorus
lectulus noster floridus Canticorum
j Unde de eius pulcritudine

corporali refert Dionisius quod
cum Rex abagarus misisset picto
rem quendam ut faciem Christi sibi
depingeret sequitur quod pictor
propter nimiam claritatem eius
non potuit intendere in faciem
Sed Christus accepta tela impressit
speciem sue faciei et sic in panno
misit regi ymaginem nec mi
rum quia candor diuinitatis qui
sibi placuit in facie relucebat
humana ut dicit Jeronimus Unde
pulcritudinem Augustinus in sermone hodi
erno consideramus ait ubique no
bis Christus pulcher occurrit pulcher
in celis pulcher in terris pulcher
in patre unigenitus et pulcher in matre
in carne verbum pulcher in utero
virginis ubi non amisit diuinitatem
cum suscepit humanitatem pulcher
in miraculis pulcher in flagellis
in sermonibus in verberibus in
morte non curans a mortuis alios
suscitans pulcher in ligno pulcher
in celo pulcher in sepulchro hanc
itaque pulchritudinem et humani
tatem Christi spiritus sanctus depinxit
in beata virgine De cuius pulcritudine
eciam quod ipsa habebat fuscos oculos
recti aspectus nigra supercilia me
diocrem nasum vultus eius lon
gus longe manus longi digiti
mediocris stature / et quia huius
elongacio membrorum cum
venustate coloris reddit hominem
pulcrum constat / quod ipsa fuit
pulcherrima pulcritudine corpo
rali nec mirum quia in infinitum
fuit pulcritudine nobili quia re
fulgebat ex varietate virtutum qua
ipsa virgo Glosa Jam lucide ab
intra resplendebat quod eciam
in corpus redundabat Unde

super illud Math 1 Joseph non co
gnoscebat eam dicit Cris. quod beata
virgo Christum portabat in utero fa
cies eius tanto pulcritudine re
splendebat relucebat quod Joseph
eam non cognoscebat i. non poterat
intendere in eam donec peperit
filium suum primogenitum propter
hanc refulgenciam nullo umquam
inspiciens eam licet male cogno
scere seu concupiscere potuit s.
amore malo propter hanc autem
utramque eius pulcritudinem tam
corporalem quam mentalem
naturalem et supernaturalem
sponsus in Can. laudat eam
prorumpens in hec verba Can. 1
Quam pulcra es et quam decora in
deliciis karissima pulchra in
quam fuit beata virgo corporaliter
decora mentaliter pulcra facie de
cora virtute pulcra in utero in
sanctificacione pulchra coram
hominibus decora coram angelis
pulcra quia in vita activa decora in
contemplacione seu in vita conte
plativa pulcra in intellectu pru
dent intelligens prudens ubi in
interrogavit quomodo fiat illud
decora in affectu humiliter consen
tiens fiat michi secundum verbum
tuum pulcra in filii concepcione
decora in eius gestacione pul
cra in partu decora in filii lac
tacione pulcra in purificacione
decora in filii oblacione pulcra
in assumpcione decora in glori
acione Quam igitur in hiis omni
bus pulcra et decora fuit ideo
deo carissima extitit et pro hoc
semper iternis deliciis erit

Cum inducerent puerum
ihesum parentes eius
Expositis hiis verbis

de templo virginali restat ea nunc
exponere materiali quale fuit in quod ho
die ad literam puer ihesus ductus est
corporaliter a parentibus ut patet ex serie
Ewangelii de quo prophetatum fuit
malachie 3o Statim veniet ad
templum dominator dominus Circa
quam corporalem ductionem in templum
tres circumstancie veniunt ex serie
Ewangelii eliciunt Prima sumitur
ex parte sive quantum ad tempus puri
ficacionis quod supponitur in eo
quod premittitur in Ewangelio postquam
impleti sunt dies purgacionis m
arie Secunda sumitur quantum
ad actum delacionis quo in ulnis ferre
in eo quod dicitur tulerunt illum
in ulnis Tercia sumitur quantum
ad finem introitus quomodo domino
sistitur in eo quod subditur ut siste
rent eum domino Ex quibus verbis
moraliter instruuntur fideles et ut
cum templum dei materiale i. ecclesiam
ingredi voluerant in predictis tribus
circumstanciis se debeant Christo et beate
virgini conformare ut vi sint ap
ectatorum sua mundati quantum
ad primum sit brachiis sancte matris
ecclesie deportati quantum ad secun
dum recte sive ordinati quantum ad
tercium Primo dico quod ingressuri in
ecclesiam debent a peccatorum sordibus esse
mundati et purgati sicut beata virgo
antequam ingrederetur templum
post partum suum in mandatis dies puri
gacionis adimplevit Hoc autem filius
antequam introduceretur in templum
curavit voluit non quod ipse puri
ficacione indiget et filius tradi
sione cum non suscepto semine con
cepit et ipse ex intacta matre
natus fuit utrumque tamen in hoc le
gem servare voluit ut nobis

darent: forma purificationis et lavacionis qua purificari et lavari debemus antequam ecclesiam ingrediamur. Unde Beda per hoc innuit quod beata virgo ante tempus purificationis in templum non ingrediebatur nec puer nisi post sua lavacionem donum fuerit. Insinuare in simatur neminem nisi purgatum et lavatum ante domini dignum esse conspectibus. Ex hoc tunc quod nullus fidelis ingredi ecclesiam cum conscientia mortalis criminis nisi prius sit confessus vel saltem contritus si non esset confessionis. Cuius ratio est quia quilibet mortali peccato constitutus suspensus est ab ingressu ecclesie quo ad se ut patet ex canone j q j Sacerdotes et ex de coh. c. et iii c. questionum. Unde peccator in peccati feditate perdurans non debet se ingerere communioni sacramentorum nec congregationi fidelium in ecclesia quod signatum est in lege Deuteronomii 23 ubi dicitur Si fuit inter vos homo qui fuit nocte pollutus sompnus egredietur extra castra et non revertetur usque ad vesperam lavetur aqua et post solis occasum egredietur in castra vel in ecclesiam dei ut ibidem permittitur. Quod exponens Gregorius retorque illud ad quosque qui polluuntur mente quocumque peccati. Si enim lex hoc precepit de nocturna pollutione corporis que fit in sompnus preter quam preter voluntate dormientis quanto magis voluntaria in quocumque peccato mortali anima in conspectu dei coinquinant

et fedam reddat ut talis dominus in ecclesia aspectibus dignus non sit. Unde Gregorius super hoc rescribens Augustino Anglorum episcopo et ponitur in decretis d. v c. 6 Testamentum sit aut Testamentum veteris legis hunc pollutum dicat nisi ablutus fuit que tamen aliter populus intelliget spiritualiter quod persi primo illum reputat qui temptatus venis ymaginibus in temptatione inquinatus sed lavandus est aqua ut culpa cogitacionis lacrima abluatur et antequam ingenis temptationis recesserit per se reatum usque ad vesperam cognoscat. Ex quibus verbis colligitur quod ingressurus ecclesiam prius debet purgari per aspectus saltem generali contritione. Etiam sequitur non habet conscientiam etiam peccati tamen bonarum mentium sit recognoscere culpam ubi culpa non consistit. Et quo bene legimus purificatione innuitur indigentibus propter quod consuetudo est quod aqua benedicta habetur ante fores ecclesie ut ingressuri eius aspersione purificentur. Etiam a venialibus qui mortalibus sibi conscii non sunt. Cuius figura legitur Exodi 30 quod labrum eneum erat cum aqua ante fores hostium templi sive tabernaculi et ibi Aaron et filii eius lavabant ingressuri manus et pedes. Secundo debent esse brachiis subportati sicut Christus portatus est in templum brachiis et de fidelibus digne ecclesiam intrantibus dicat ipsa mater ecclesia dicat illud Osee xi portaba eos in brachiis meis usque vinculis

Ecclesie unde que secundum Ciprianum
non est aliud nisi multitudo fidelium
fide et caritate unita. Ista quod e-
una nec etiam omnes plures sumus
filii sicut multi radii sunt sed unum
lumen et rami arboris multi sunt
sed robur unum tenaci radice fun-
datum et quoniam de fonte uno multi
rivuli defluunt sed unitas servatur
in origine. Post hec verba exponunt
in decretis 24 q 1 loquitur ex-
cepit ista brachia ecclesie sunt heretici
qui oberrant in fide scismatici
qui deviant in caritate et omnes
excommunicati qui precisi sunt ab ec-
clesie unitate. Hii enim omnes quia
non portantur in brachiis matris
ecclesie non sunt ydonei ad ecclesie
ingressum. Unde Ciprianus ubi
supra Non potest inquid habere deum
patrem qui matrem non tenet uni-
tatem. Avelle solis radium a cor-
pore divisionem non capit uni-
tas ab arbore frangi ramum fruc-
tus germinare non poterit precide
rivum precisus arescit. Frustra
igitur et indigne ecclesiam ingre-
ditur qui inter brachia ecclesie
iustitie non constringitur. Tercio
debent esse recte sive ordinati
ut videlicet causa devocionis et oracionis
ingrediantur ecclesiam non causa
vane simulacionis sicut ypocrite
non causa ostentacionis et in-
anis glorie sicut illi qui ad eccle-
siam vadunt ad ostendendum
vestimenta et alia ornamenta non
causa lascivie sicut illi qui va-
dunt ad ecclesiam ad videndum
mulieres vel viros ad concupiscen-
dos vel ut concupiscantur vel
concupiscant. Non causa fabula-
sicut illi qui in ecclesia vacant ris-
ibus et vanitatibus videlicet vanis collo-
cucionibus sive colloquiis / non causa
questus avaricie sicut clerici qui vadunt
ad exequias propter pecunias qui aliter
non irent / Hii autem omnes quia finem
debitum non intendunt ingredientes
eandem non sistunt se deo sicut
puer Ihesus ductus est in temp-
lum ut sisteretur eum domino / et
sicut Symeon venit in templum
in spiritu / sed potius tales se sistunt
dyabolo cum in tali fine intento
sunt statuunt. Unde tales non sunt
digni ingredi in templum et si
intrarent essent expellendi exemplo
Christi qui facto flagello eiecit
de templo vendentes et ementes
dicens Auferte hinc quia domus mea
domus oracionis est / et nolite facere
domum patris mei domum negociacionis.
Hic est sextus ritus ingrediendi ec-
clesiam. Unde Vidus in sermone
predicatorum omnis se noverit qui [illegible]
quia est ille qui mala in hanc dom-
um conatur ducere / et templum dei sp-
eluncam ibi vult facere demonorum.
Quare autem Salvator in templum
portari voluit possunt raciones tactas
sicut impossibilis racio esse potest ut ipse
per suam presenciam templum sancti-
ficaret. Unde sicut per baptismum
Christi non solum sanctificata est
ubi aque Iordanis que tetigit car-
nem Christi sed et omnes aque. Sic
per eius delacionem in templum non
solum istud in urbe sanctificatum
fuit verum etiam omnia templa
eius nomini dedicata. Propter quod
statutum est quod in ecclesia debeat ce-

corporalis puta xpi vz in sacra-
rio Unde etiam ibi reconduntur
sanctorum reliquie ibi etiam fiunt
misteria anglorum Etiam ut dicit
Gregorius in ipa immolacionis ho-
ra celi apparuit angelorum ymo
in misterio una sunt Ideo dignum
est ut Ecclie in veneratione ha-
beant et ne nisi cum summa devo
tione visitant et frequen
tant Unde ps domum tuam dne
decet sanctitudo in longitudine d.

Cum inducerent puerum
ihm in templum Luce
ltio super est verba
illa expone de templo mentali
in quod ihus etiam cottidie inducitur
a devotis fidelibus Unde prima
Cor 3 templum dei sanctum est
quod estis vos quoniam nobili
tas triplex vel expressius causa co
gnoscatur hinc est quod huius te
pli nobilitas colligitur ex quatuor s
ex efficientis dignitate et ex ma
terie preciositate ex forme specio
sitate et ex finis honorabilitate
Primum patet Nam hoc templum
quod est mens racionalis est ab
ipo deo met immediate creatum Sicut
opus deus inspicit [illegible]
creavit ex nihil cum sit quem
ipse dicitur ab omni opere quod pa
traverat quod ps eu nichil novi c
avit quamvis quidem multa miracula
fecit per se et per sctos nova
tamen nulla speciem dicitur creasse
nisi tamen alias animas racionales
quas creat cottidie et creando
infundit corporibus et hoc arguit

maximam nobilitate anime Nam quid
ad hunc multa nova opera deus
omnipotens mediate secundis agentibus ut
mediante ministerio angelorum Sed animas
racionales per semetipsum creat ut
hoc facit per angelos ymo nec
per tota sua omnipotentia posset
largiri angelo quod creat unam
solam animam secundum istam opi
nionem que ponit quod potencia
creandi sit in communicabilis creaturis
q per hoc patet quia ad creandam
animam deus non adiuvavit aliqua
creaturam sed ipa trinitas semetipsam
ad hoc invitavit dicens faciamus
hominem ad ymaginem etc Non enim
hoc dixit deus ad angelos
ut dicit Augustinus Sed ipse pater
ad alias personas indivinis Ex hoc
ostenditur hoc opus esse singulare
ipius trinitatis Unde ps ipe fecit
nos et non ipi nos Secundum
patet Non enim ex aliqua preiacen
tenti materia facta sunt anima sed
ex nichilo quia in omnibus rebus
creatis non inveniebatur aliquod
materiale ita nobile ut ex eo posset
fieri anima racionalis non quidem
terra aut quod aliorum elementorum
de quibus componuntur corpora in
feriora nec celum puta sol et luna
et stelle seu aliquod corpus cele
stium sunt digni intrare ad corporum
anime rationis que longe altior eis
existit et quia nichil dignum in
venit in rebus creatis quod posset esse
materia prima anime ideo requiritur quod fiat
ex nichilo et ad maximam ei no
bilitatem cedit ut d. aquis tu
ipm nulla dicat nobilitatem
sed non quantitatem ac propter vilitatem

in porta . cum dicit operacionem vel
negacionem entis quod hec ad nobili
tatem anime pertinere dicitur quod ex nichilo
producitur Ad hec dicendum quod
animam creari ex nichilo dicitur nobi
litatis non propter nobilitatem nich
ili que nulla est sed propter excessum
perfectionis nostre speciei que in lim
creatas certas naturas supergre
ditur quod in creatura recipit poli
tas adeductionem anime create racionalis
secundum patet nam forme anime racionalis
est nobilissima cum sit ymagine
dei insignita non enim dubius im
pressit anime alicuius rei create formam
sed formam suimpius ita quod ipsa for
ma anime racionalis non est aliud quam
quedam relucencia speciei beatissime
trinitatis Genesis i faciamus hominem ad
Nec potuit ipsa beata trinitas ma
gis ipsam animam racionalem nobilitare
quam quod ipsam sibi ipsi assimilavit
et proprie ymaginis formam impressit
Ad hec eciam patet quod similitudo est
causa dilectionis / ad hec deus amorem
suam similitudine indidit ut ipsa om
nes dilectionis affectum in ipsum
converteret / cum sibi nichil simile in
rebus creatis inveniret Unde
Augustinus in de spiritu et anima miser magi
ster quantum ego deberem diligere deum
meum qui me fecit cum non eram
me redemit cum perieram non enim
eram de nichilo me fecit non
lapidem non arborem non aliquid
de talibus sed hominem scilicet ad suam
ymaginem et si vilem nec voluit
me esse Et alibi dicit Augustinus li de
suassi[?] in se bonum quod in eo creavit
deus scilicet ymaginem suam propter lauda
ret deum non solum lingua sed et
vita Tercium patet nam deus non

ad aliud finem creavit animam quam propter
se ipsum ut scilicet esset habitaculum iuxta
illud psalmi Quoniam elegit dominus
syon id est animam speculatricem elegit
eam in habitacionem sibi Et quoniam
ad hoc eciam elegit sponsus meus habita
re concupiscat Unde proverbiorum 23 dicit
fili da michi cor tuum Unde quia
quando deus huiusmodi animam digne
preparatam invenit quasi immo po
cius dicat illud psalmi hec requies
mea in seculum seculi hic habitabo
quoniam elegi eam O igitur si
scires anima si nobilitate tua cum
omnibus causis premissis attenderes
utique iniqua peccares Unde Bernardus[?]
Si nobilitatem tuam cognosceres o ani
ma peccatum abhominares et certe nimium
considerato nobilitatis anime di
cat nisi abhominacionem peccati quod
eciam non bonis rerum ad premia ut
ad penas ad hunc inducet a die[?]
peccandum quia omnis nobilis omnia
ista caduca reputat nimis vilia
et indigna ad hoc ut ipsa velit
eis inquinari Dicunt nobilia
regina non paterentur vilem et
ignobilem personam appropinquare
et hec est que quedam sancta et
nobilis superbia anime generose quam
eciam habuit ille gentilis Seneca
Si scirem deos ignoscituros ad
huc propter peccati vilitatem peccare
dedignarer hoc itaque templum
dei mentale debet esse ornatum
et depictum variis coloribus sci
licet colore albo castitatis
rubeo voluntarie passionis pro
christo Croceo spiritualis iocunditatis

tatis viridi virtuosi exacti blancte
celestis desiderii caritatis et de in
humilitatis nigro / quia humilitas
omnes alias virtutes adornat
Sicut color niger omnes alios co
lores excipit distinguit et co
ornat Unde ut dicit Gregorius
Qui sine virtute humilitatis ceteras
virtutes congregabit quasi in ven
tum pulverem portat In illud tem
plum sic ornatum sic compositum de
bemus inducere puerum ihesum verbum
etiam ibique offerre pro eo par
turturum aut duos pullos colum
barum i. gemina dilectionis dei et
proximi vel solitudine contempla
tionis et publice actionis In cuius
figura Abraham in sacrificio obtulit
deo turturem et columbam ut habetur
in Gen. / Debemus enim eum simeone
portare in ulnis amplexando eum
veri amoris Debemus nichilominus
eum benedicere pro omnibus beneficiis
maxime in illa pregustatione divine
dulcedinis exhibitis ut sic desiderio
dissolutionis affecti beatam fruitionem
ibi cum expectantes cantantes
ex caritate nobilissimum cum symeone
dicentes Nunc dimittis domine
servum tuum in pace Videns igitur
virginea vos etiam insinuimus in
templo suscepto et eo brachiis
ut dictum est amplexato perfunditur
tanta iocunditate divine suavitatis
perfunditur quod iam nichil
aliud ~~inceptum~~ desiderat nisi illud
quod in ea inceptum est perficiat
Unde in mentale canticum et iubi
lum prorumpens ait Nunc quia
voto potita quantum possibile est
in hac vita opto et totis visce
ribus concupisco ut tu domine
pro celestis me servum tuum / et

bene servum quia totus extunc sem
per est totaliter mancipatus primo in
tuam voluntatem totaliter trans
formatus / et sic a se abnegato
sibi totaliter derelicto Secundum
librum i. quod secundum librum
est intimus intra gustu me afficiat
et per hoc quodammodo assecu
rat divinitas nunquam in pace ut
vz illud quod pregustavi quasi
raptim et transitorie possideam
permanenter in pace quam etiam
eterne ad quam nos perducat qui in
secula seculorum vivit et regnat

Expedita prima parte
operis adventus et
incarnationis Sequitur
secunda pars de tempore
nostre conversionis Ad cuius eviden
tiam est sciendum quod natura
humana propter peccatum prothopla
sti erat aversa a deo et ut deus
eam ad se converteret primo misit
filium suum incarnandum ut in parte
precedente habitum est deinde ipse
filius sicut erat in carne nature
humane incorporatus est sic et
fide et spiritu eam sibi copulare in
tendens ipsam in sponsam accepit
ut sic ad ipsam totaliter converteretur
Osee 2 Sponsabo te michi in
fide Sed sponsus sciens sponsam
pronam ad fornicandum quia sensus
et cogitatio humani cordis prona
est ad malum omni tempore Genes.
8 ordinavit ei misericordie
remedium quo continue pateret
reditus et sibi reconciliari sentiret
quod ipse ait ad eam Jeremie 3
Tu autem fornicata es cum ama
toribus multis tamen convertere et

suscipiam Et secundum hoc ista
pars dividitur in duas partes
Nam primo ponit ewangelista que
pertinet ad ecclesie desponsacionem
Secundo ea que pertinet ad fi
delium reconciliacionem prima pars
incipit hic in ewangelio Nupcie
facte sunt Secunda pars inci
pit in ewangelio luce Simile est
regnum celorum Prima pars divi
ditur in quatuor partes secundum quatuor
ewangelia abhinc usque ad septuage
simam Primo namque a christo ecclesia
desponsatur et hoc signatur in
ewangelio predicte dominice per quas
secundum Bedam signantur nupcie
mistice inter christum et Ecclesiam
Tercio ut ydonea reddatur eius
contubernio purificatur et mundatur
ut non habeat maculam neque rugam
Iuxta illud Act 17 fide puri
ficans corda eorum Et hoc signatur
in Ewangelio sequentis dominice ubi a
gitur de leprosi mundacione per
quam ecclesie purificacio designatur
ibi Cum descendisset Tercio
confirmatur et consolidatur ne
ullis impulsibus ab hoc sacro con
tubernio obrumpatur Et hoc si
gnatur in Ewangelio tercie dominice
ubi agit de navicula fluctibus
agitata ibi ascendente ihesu in
naviculam Quarto ad disposi[tum]
thalamum invitatur ut sponsis
castis pociatur amplexibus ab
omni molestia se passionibus ab
soluta Et hoc signatur in Ewangelio
quarte dominice ubi pater fami
lias mandat zizania colligere
et alligari in fasciculos ad com
burendum Triticum autem i. fideles
in suas horrea congregari ibi

Simile est regnum celorum homini
qui seminavit Secunda pars
principalis dividitur in septem secundum quod con
tinet vii Ewangelia In quarum primo
dominus nos tamquam devios et a se
separatos ad se pie revocat et in
vitat per denarii pollicitacionem in eo
quod omnesque laborantes in vinea
denarium diurnum pro quo premium
eternale eterne visionis intelligitur
Et hoc fit in ewangelio septuagesime
ubi agitur de operariorum in
vineam vocacione et eorum remun
eracione Secundo nos instruit de
primis invitantis audicione docens
quomodo verbum dei audire debemus
fructuose et hoc in ewangelio sexagesime
ubi agitur de semine ubi dei Tercio
nos ad compassionem inducit per sue p
assionis memoracionem et ut suam
passionem compassive oculis limpidis
contemplemur ad hoc nos ad
monent intellectualis oculi nostri aper
cionem et utrumque horum fit in
Ewangelio tam de christi passione quam
de ceci illuminacione Quarto quia
hostis per suas temptaciones nos
ad conversionem retrahere conatur
docet nos salvator hostis temp
tacionibus resistere per suarum te
mptacionum superacionem et fit in ewangelio
prime dominice quadragesime ubi agitur
de christi temptacione Quinto ad con
sionem nos allicit per sue glorie
manifestacionem et hoc fit in Ewangelio
secunde dominice ubi agitur de christi
transfiguracione Sexto nos eri
pit a demonio quo per peccatum
obsessi eramus liberat per viciorum
eorum expulsionem et hoc in Ewangelio

tie domine ubi igitur demonium eiec
tū Septimo nos ad se reuocat vel
conuersos amicos purgatos pane in
fecto reficit per multiplicatatis gre
consolacionis Et hoc in ewangelio quarte
domince ubi agitur de quinque panibus
Et hec est summa istius tocius partis
in generali Sequitur sermo de

Nuptie facte sunt in
Chana galilee Et
erat mater ihesu ibi
vocatus autem est et
ihesus et discipuli eius ad nupcias per
Secundum magistrum est legem con
dere eius est et interpretari de
clarare et approbare Cum igitur
deus in terrestri paradiso legem nupci
alem condiderat post modum aut heretici
nupcias dampnantes surrexerunt
ipse dominus volens legem quam conde
rat conseruare et approbare nupcias
tamquam licitas et honestas dignatus
est sua corporali presencia honorare
ac miraculorum causa nupciarum sua
rum signorum inicia conseruare
Et de hoc est presens ewangelium quod
hec tres partes In prima ponitur cristi
et discipulorum ad nupcias inuitacio
In secunda parte describitur aque in
vinum miraculosa mutacio ibi et defi
ciente vino In tercia parte subditur
facti miraculi euidens demonstracio
ibi et dixit ihesus haurite nunc et fe
rte Dicas quia primo ponitur nupciarum
celebracio Secundo describitur con
uiuarum inuitacio ibi et erat
mater ihesu ibi Dicit ergo primo nup
tie facte sunt tangens locum dicens
In chana galilee Chana enim quidam
vicus in confinio galilee unde fuit
Symon zelotes qui ab hoc dictus
est cananeus quia de cana natus
et distat quatuor miliaria a na
zareth Sed queritur hic de duobus

primo quando et quo tempore facte fue
runt ille nupcie De hoc est triplex
opinio Quidam dicunt quod eo
dem tempore quo cristus baptisatus
fuit fuerunt hee nupcie quibus
contradicit littera Mathei et Marci
dicunt enim statim post baptismum
ductum in desertum Alii dicunt
quod hoc fuit inter diem baptismi
cristi et pascha in medio sequens
ita quod quando cristus bapti
satus est statim ductus est in de
sertum et fuit ibi quadraginta
diebus Quibus peractis vocauit
discipulos et sic cum eis iuit ad
nupcias ut hic dicitur et in
proximo pascha et tempore eiecit
vendentes et ementes de templo
ut dicitur Johannis ii Et isti vi
dentur dominum baptisatum fuisse
triginta trium annorum et pre
dicasse tribus annis et aliquid plus
Et secundum hanc opinionem
vixit triginta tribus annis inte
gris et tantum de quarto quantum
fuit a natali usque ad pascha
Alii dicunt et hoc est commune
secundum magistrum in hystoriis quod
eodem die quo baptisatus est
reuoluto anno fuerunt ille nu
pcie et hanc opinionem approbat
ecclesia que tenet hec tria eodem
die sed reuolutis annis esse
facta scilicet magorum adoracionem et
baptismum et aque in vinum mu
tacionem In festo autem de epiphania
huius miraculi fit secundum hoc
opinio quando baptisabatur atti
gerat tricesimum annum quod de
tricesimo anno fuit xiii dies vii
dictum de eo baptisato fuit quia
erat incipiens xxx reuoluto anno

cum die convertit aquam in vinum
et exinde predicare cepit non ma
nifeste sed occulte usque ad proximum
pascha quando incarceratus est
Johannes et exinde discipulos
vocavit et predicavit duobus an
nis ita quod a nupciis usque ad
passionem eius fluxerunt tria pas
scha In primo 30 tricesimum an
num etatis christi incarceratus est
Johannes in secundo fuit decol
latus 31 et in 30 pascha 33 a
nno passus est ipse christus et ita
vixit 32 annis integris de
33 quantum est annus usque ad p
ascha Quid autem christus fecit s
infra illud tempus a baptismo us
que ad nupcias illas / nullus ewan
gelistarum ponit / nisi quod in
atheus est dicitur de ieiunio
et temptatione in deserto a dyabolo
et eo tempore referuntur Johannis
i de testimonio Johannis baptiste
et eius ete quorundam discipulorum
Secundo queritur de personis qua
rum fuerunt hec nupcie ad
quod dicunt quidam quod fuerit
Johannes ewangelista Et ideo vocata
est maria quia matertera erat
et dominus consobrinus / et dicunt
quod volentem nubere vocavit
a nupciis vocavit enim dominus
ut dicitur in prologo super Johannem
et hoc tamen certum non est de
rigore in historia possibile tamen
est et verisimile sic fuisse Sed
contra hoc opponit victor cum
virginitatis sit precipue incorrupcionis
meditatio non esse verisimile quod
Johannes cum testimonium perhibet
virginitatis consensit in actum carnis
Ad quod dicendum est duplicater
quod non consensit Johannes in
actum carnis absolute stante de
beata virgine sed dispensacionis sancti
spiritus consensit ut sic virgo cum erat vir
ginem conservaret in matrimonio sic
Quod si consensisset absolute virgini
tas non esset immunita nec dignitas
virginitatis quia licite consensit vir
sacrandus Quod cum virginitas dicat
se in corrupcionem mentis et carnis
potest tripliciter perdi aut perditur racione
corrupcionis utriusque et tunc perditur
eternaliter et irrecuperabiliter aut mentis
tantum et tunc perditur recupera
biliter aut corporis tantum et tunc per
ditur temporaliter sed non eternaliter
quia gloriam virginitatis habet Sed
tamen ut dicit Jeronimus tales non
debent inter sacras virgines computari
Quia ergo Johannes carne mansit
incorruptus Et si mens consentiret
et in copulam carnalem per modum
nudi cedit Quia autem fuit sponsa
et dicunt quod maria magdalena
que indignata de dilecti sponsi a
missione impudicitiae se commisit Sed
hoc non est verisimile cum quia
tam nobilis ~~nobilis~~ mulier non nupsi
sset viro pauperi qui per arte pisca
toriam querebat victum / tum quia
dominus dedolet alicui tanquam impu
dicicie Deinde describitur invitatio
Et erat mater ihesu ibi invitata vel
forte racione affinitatis sunt tam
quam officiosa sicut abiit in monta
na ad Elizabeth ad serviendum
et discipuli eius / qui ad verbum Jo
hannis baptiste audiebant ihesum vero
occulte nondum enim publice voca
verat discipulos / propter quod sciendum
quod triplex fuit vocatio discipulorum
prima fuit ad agnicionem de qua
Johannis i Et sic vocavit aliquos
Sed tamen quasi occulte Secunda fuit

Secundo Quidam doctores dicunt non nocet pulchritudinem
fidem et que in meretricibus queri solent hoc in coniugibus
optant propterea non generant filios subditos sibi vel deo
sed contumaces cum se et eorum deum hoc Jeronimus

in familiaritate de qua luce quarto
et mat. i. Et nota quod Joseph non
legitur vocatus ut quidam dicunt
Joseph mortuum esse et virginem suis-
cepisse in custodiam filii Quia nec
eciam i. dormicionis dicco in Evange-
lio legitur quod si non dum mortuus
erat quia uxor illius alteri comen-
data erat ut dicit Magister in histori.
Et notandum quod nupcie carna-
les semper fiunt in chana galilee
Chana zelus galilea rota vel
transmigracio interpretatur Matrimonium
enim non celebratur nisi in zelo un-
dique transmigracionis Est enim ze-
lus amor intensus parem non pa-
ciens iste zelus matrimonialis ga-
lilee i. fundamentum voluptatis Unde
coniuges eis assimilantur que sunt
ad molam Matth. 24. Quia coniu-
gata grave pondus sentitur solatium
divinis mundi Item quia galilea
transmigracio interpretatur datur
intelligi quod matrimonium durat
quamdiu transmigretur animo
postea vero nec nubent nec nubentur
sed erunt sicut angeli dei Christus
enim nupciis dicuntur interesse mater
ihesu et ihesus cum discipulis suis
per hos tres vocatos ad nupcias
intelliguntur tria bona matrimonii
que debent esse in quibuslibet nupciis
primum est fides castitatis ut alter con-
iugum fidelis sit ad alterum Et
hoc bonum signat casta mater domi-
nus vitam voluerit intrare
coniuges servare virginitatem saltem
servat castitatem Secundum bonum
est sacramentum significant enim coniunctio-
nem divinitatis et humanitatis in Christo
vel Ecclesie Ephes. 5. Sacramentum
hoc magnum est Ego autem dico
in Christo et Ecclesia hanc sacramentum

signat et efficiat Christus qui interfuit
nupciis Tercium bonum est prolis
susceptio et educacio in fide Christi
hoc bonum significant discipuli Christi
et hec tria bona tanguntur Thob.
6. Accipies virginem cum timore
dei quantum ad primum et tercium
Causa magis filiorum magis quam
amore libidinis Quantum ad
secundum de talibus coniugibus sub-
ditur ibidem filii quippe sanctorum
sumus et non ita coniungi possu-
mus sicut gentes que ignorant
deum Unde qui non propter
illa tria bona coniunguntur non habent
Christum et mariam et discipulos
eius in nupciis sed dyabolum
cum angelis suis Et tales sunt
qui in nupciis deum a se a mente
excludunt et dum vxoris sue
et vacant libidini sicut equus
et mulus in quibus non est intel-
lectus Et in talibus dyabolus habet
potestatem ut dicitur Thob. 6. In
talibus eciam nupciis semper
vinum deficit ut infra dicetur
Notandum eciam quod domini na-
scentis de virgine approbant sta-
tum virginalem sed acceptantis
testimonium anne vidue approbat
statum vidualem Nunc autem
veniens personaliter ad nupcias
approbavit statum coniugalem Et
sic omnem statum scilicet virginalem
vidualem et coniugalem videtur
approbasse Et hec de prima parte
dicta sufficiunt etc. Secunda

Et deficiente vino
dicit mater ihesu ad
eum vinum non habent
Et dicit ei Quid michi et tibi est
mulier nondum venit hora mea

Et dicit mater eius ministris quodcumque
dixerit vobis facite Erant autem ibi
lapidee ydrie sex posite secundum
consuetudinem Judeorum purifica
cionem Judeorum capientes sin
gule metretas binas vel trinas Et
dicit ihesus implete ydrias aqua et
impleverunt eas usque ad summum
Secundo describitur aque in
vinum miraculosa mutacio et
dividitur in quatuor. Primo
ponitur pie matris prosinuendo in
miraculo informacio Secundo po
fili prudens responsio ex custo
ibi quid michi et tibi est mulier
Tercio ponitur matris fiducie decli
nacio ibi dicit mater eius ministris
Quarto subditur miraculi patra
cio ibi Erant autem / Dicit autem
primo tangens causam motivam
matris ad filium ad precandum ibi de
ficiente vino propter paupertatem spon
si aut aliquo alio modo tamen sed
interdum apud divites accidit
et negligencia ministrorum dicit vi
num ad eum Vinum non habent quasi
pietate mota, quia ipsa est mater
pietatis Non enim verecundiam
vitare hospitis patri poterat vel
potius desiderabat divine potencie
manifestacionem quam defectus nup
ciarum supplecionem et solum insi
nuare defectum nichil petens sci
ens quod amanti solum insinuasse
sufficit voluntatem absque peticione a
liqua. Deinde ponitur filii responsio
qua dicat se velle expectare dicens
Quid michi et tibi est mulier occa
sionem eius ubi dixerunt quidam
heretici eum non fuisse filium virgi
nis dicit Quid michi et tibi est
mulier Si filius eius fuisset tunc mul
tum fuisset sibi et matri Est volens
disputare cum illis quid est ab eis
Unus fuit ille qui dixit ipsum di
xisse predicta verba matri et cum

videret iohannes Crisostomus subiungens
est quod idem iohannes dixit de re
gine prudencius Et erat mater ihesu ibi
Ergo credis Crisostomo obedire in eo
quod narrat ipsum dixisse matri quid
michi et tibi Credis et eciam in hec
quod dixit Et erat mater ihesu ibi vi
dicat videlicet simone ~~illa~~ de tempore 11
dicat domine Quid michi et tibi
est mulier Domine nonne quod filius
quod matri ad illam pertinet et tu quis
enim sis benedictus fructus ventris vir
ginis immaculati Nonne ipsa est que sal
vo virginitatis pudore concepit
et sine corrupcione peperit Nonne
ipsa est in cuius utero corpus novem
mensibus moratus est Cum qua eciam
12 annorum fuit de ulnis descen
disti et erat subditus illi Sed
quia verbum predictum fuisse videtur
verbum contemptus et reprehensionis
Nunquid ut ad nuncium Ideo christus
venit ad nupcias ut filios doceret
contemptum matris / Dicendum secundum
Crisostomum quod valde venerabatur matrem
unde dictum est supra in precedenti capitulo
quod venit in nazareth et erat
subditus illis Verbum illud non
erat verbum reprehensionis et con
temptus sed fuit verbum distinccionem
duarum naturarum in ipso secundum
Augustinum et Bedam / Quid michi et
tibi est mulier quasi diceret In me sunt due
nature scilicet divina et humana secundum
divinam compotit miracula facere
Et secundum hanc naturam non reco
gnosco te matrem quod possit in
pendere hoc facium Ipsa enim
beata virgo quasi auctorem matrem cogi
gebat ab eo miraculum Et ideo ait
Quid michi et tibi est quasi diceret Nichil habeo
a te Unde faciam quod petis sed
habeo a te carnem passibilem et secundum
hanc ostendam me filium ... in passione

mea. sed nondum venit hora mea
passionis in qua probit quid
michi et tibi mulier. Aliter secundum cr
cit sit verbum prudentie et discre
tionis et hoc quantum ad duo primo
quo ad inoportunitatem temporis cum dicitur
ut sit sensus Quid michi et tibi in
mulier Si vinum deficiat quid hoc
pertinet ad me et ad te. ad istos
potius pertinet qui nos invitaverunt
ne videamur impudicum si nos
ingeremus in facto alieno. Secundo
quo ad oportunitatem temporis expectandi
Unde subdit Nondum venit hora
mea quasi dicat Nondum sciunt vinum
continue defecisse permitte ut hoc
sciant vel aliter secundum crisostomum ne
suspecta essent eius futura mira
cula roganda est ab hiis qui in
digebant non a matre. Aliter etiam ex
ponitur secundum Bedam ut sit ver
bum nobis instructionis ut di
camus ad deum. Dominus respondit
mulier quid nobis ad deum commissis
exemplum tribueret ne cura parentum
nos nimium sollicitet. Si enim nos
metipsos propter deum relinquimus
a parentum sollicitudine liberi esse
debemus. Unde legitur in colla
tionibus de abbate appollo quod cum
frater eius ad eum venisset implo
rans ut de cella parumper egre
deretur et eum iuvaret ut bovem
suum de palude extraheret. Unde t
cui fratrem nostrum iuniorem qui et loge
propius habere potuas non rogasti. Cum
que ille eum iam dudum mortuum res
pondisset vidisset et quod de
sepulcro vocare non posset appollo
subiunxit. Ignoras enim me ante
viginti annos huic fuisse de

functum et de hiis celle me se
pulcro. De hiis que ad statum presentis
vite pertinet nulla sibi posse ferre
solacia. Unde dominus volente sepe
lire mortuos suos. Dimitte inquit
mortuos sepelire mortuos suos
Tu autem sequere me. Ne igitur nos
plusquam religio postulat propin
quorum cura sollicitet. ipsius mater
sue vidit sic gestare. Et nondum
ergo dominus matrem suam mulierem ap
pellat non a corruptione sed a natura
et sexu et muliebri pietate cito
compassa est de defectu vini. Fue
runt etiam quidam blasphemi heretici
qui in hoc verbo voluerunt argue
matrem dei non fuisse virginem
quia ut aiunt hoc nomen mulier
sonat incorruptionem sed eorum per
fidia sanctis reprobatur. Con
stat enim certissime quod eva vo
cabatur quando adam se de peccato ex
cusans ait. quam dedisti michi
sociam dedit michi. Gen. 3. Et tamen
ipsa eadem eva in exordio sue ori
ginis cum adhuc nec dum eam
vidisset mulier est vocata in scrip
tura. Tulit inquam unam de costis
eius quam edificavit in mulierem.
Sicut ergo eva vocata est mulier
cum tamen esset virgo, quia teme
ritate. Ex hoc arguunt quod mater
domini non fuisset virgo. Similiter et
rebecca est mulier est vocata in
scriptura antequam nuberet Ysaac
Gen. 24. Unde dicit Jeronimus
super iam dicta Quod mulier
est vocabulum etatis non corrupti
bile puta que hec annos pubertatis
et filiis viro videatur. Sicut
ex commisso viri in scriptura. Quisquis

appellatur a sola maturitate deum
enim dicit tunc dicit mater
eius ministris ponit materne si
dutie declarato non enim diffi
debat filium facturum quod ipa
poposcerat quamvis asperitas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
si asperitas [illegible] [illegible] [illegible]
pietatis erat in animo Et docemur in
hoc de domino non desperare sed nob
defecto tum ministra [illegible] vide
animum dominum responde sed enim
beata virgine fiducia agite omnes
pacientis in domino et eius manum
prospectemus Unde de Susanna
afflicta legitur quod erat cor
eius fiducialiter habens in domino quare
sunt divinitus confortata Dan
13 Dixit autem ministris Quod
cumque dixerit vobis hoc facia
te bona doctrina virginis beate
ut semper deberemus obedire Christo
Et fuerunt hec verba consona
muris labiis patris celestis ipse
enim de nube clamavit Math 17
hic est filius meus dilectus in
quo michi placui complacui ipsum a
udite Deinde enim dicit erat
autem ibi ponitur miraculi patrati
de fonis ponit tamen quedam
spectancia ad operationem miraculi
que sunt duo scilicet vasorum co
pia et aque habundancia
Quantum ad primum dicitur Er
ant autem ibi lapidee ydrie
sex posite Quantum ad secundum
subdit Et erat ibi ihesus [illegible]
autem dixit implete ydrias a
qua primo horum tangitur
in quo miraculum sit factum In 2o
de quo quia non dicit de

nichilo sed de aqua Quibus
quam [illegible] premissis modo factum
est miraculum ut aqua ista co
nvertetur in vinum Non dicitur
hic quod aliqua verba ad hoc
dixit sicut fecit in transsubstancia
tione panis in corpus suum sed
virtute tecta divinitatis operatur e
dicit ergo quantum ad primum Erant
autem ibi sex ydrie ydria est
vas receptaculum aque dicitur enim
ydros quod est aqua Genesis
24 Da michi paxillum aque
de ydria tua horum vasorum
primo describitur numerus quia sex
secundo officium quia posite erant
forte in vestibulo domus secundum
purificationem iudeorum Tercio
describitur eorum mensura ca
pientes singule metretas binas
vel ternas Metron enim grece
mensura dicitur latine secundum
ysidorum 16 Ethimologiarum et est
proprie mensura liquidorum et
secundum papiam metreta con
tinet decem sextarios unde
patet vasa illa fuisse magne
capacitatis quia singulum erat
viginti vel triginta sextariorum
Sextarius autem ubi supra est dua
rum librarum quibus assumpta
libris sex assumptis efficitur
que est mensura sex unde et
sextarius est vocatus quia sex
pars congii Congius autem congi
vius mensura imperialis de
nario accongendo vel per augmen
tum crescendo dicitur Quod
autem binas vel ternas secundum
Bedam non ita accipiendum

est quod alie biuas que tuas Cana
tum ad secundum spedit. Dicit eis ihesus
Implete ydrias aqua et imple
verunt eas Ecce materia miraculi
habundans Sed queritur quare
non creavit vinum ex nichilo vel
quare non creavit aquam in ydriis
et postea convertisset in vinum Dicendum
quod hoc fecit quod factum clarius
appareret Sicut quando lazarum
suscitavit lapidem per alios vo
luit elevari qui tamen fecit mo
numentum per se aperire et propter
eandem causam fecit aquam ydrias
infundere que sunt terrea vasa aqua
tica et quod nullus posset suspicari
quod illa aqua saporem vel colo
rem a vase contraxisset Similiter
si queras quare potius ex aqua vinum
fecit quam de alia materia Dicendum
quod ad maiorem declaracionem sue
potestatis aqua vinis contrariam mu
tavit in vinum Notandum quod secundum
quadruplicem sensum sacre scripture
quadruplices sunt nuptie scilicet car
nalis copulacionis secundum sensum
litteralem Divine incarnacionis secundum
sensum allegoricum spiritualis con
iunctionis secundum sensum tropologicum
et beate fruicionis secundum sensum
anagogicum De primis nuptiis ad litteram
eorum ipsius Iste nuptie semper
fuerunt inchoabiliter ut in
prima parte eiusdem eorum patuit Istis
nuptiis etiam interesse dedit nomen ihesu
et ipse ihesus cum discipulis suis ut
dictum est etiam In talibus nuptiis
carnalibus semper deficit vinum
et hoc est primum est flores vir
ginalis pudicitie De quo zach
9 Quod bonum et pulcrum fru
mentum electorum et vinum ger
minans virgines id est virtutis spiritus

sancti quos inebriant quod dicitur
ut uxores obliviscantur et vir
ginitatem conservent Hoc quippe
vinum deficit in nuptiis carna
libus et in eis habundat aqua id est
fluxus carnalis voluptatis
Secundum vinum est gaudium et con
solacionis de quo eccli 9 bibe
cum gaudio vinum tuum istud in
tantum in principio nuptiarum carna
lium proponitur sed cito deficit
succedit enim habundantie aqua tri
bulacionis scilicet sollicitudo mundi tri
bulacio carnis zelus inordinatus
omnis debiti animi anxietas
circa prolis unde zach 9 di
quod in pace lambri conuse
sunt in luctu et vox misericordie
in lamentum lambri interpretatur
dies amaritudinis ad literam enim
videmus principia nuptiarum leta
sed succedente tempore amarescunt
et tandem in morte musica conuertitur
in lamentacionem quando cantantur
vigilie et lamentaciones mortuorum
Tercium est vinum conte
placionis divine de quo Can 7
bibi vinum meum cum lacte meo
id est cum dulcedinem contempla
cionis id est munditiam vite hoc vinum
deficit illis qui corrupcioni carna
lium nuptiarum servivit quia
sicut dicit augustinus lib sol nichil est
quod magis abducat contempla
cionis divinat animum virilem quam
blandimenta feminea Sed quia nunc
domus femina fuit et nuptiis inter
fuit id est presens sunt in nuptiis impe
travit consolacionem Ideo dicit Eccl
27 In tribus beneplacitum est spiritui
meo que sunt probata coram
hominibus scilicet concordia fratrum
et amor proximorum et vir

et uxor sunt bene consencientes. Se-
cunde nuptie allegorice sunt dominice
incarnacionis. In his nuptiis
sponsus est filius dei verbum eter-
num; sponsa vero ipsa anima vel
verbo dei copulata et unita alle-
gorica sit caritas ubi ad humanita-
tatis quia nupcias mors dis-
solvit ipso aut mortuo adhuc
sue sponse i. humanitati coniunctus erat
et ubique filius dei de his nup-
ciis dicitur Mt 22 Simile est
regnum celorum homini qui fecit
nuptias filio suo. Iste autem
facte sunt in Chana Galilee ubi vir-
ginalis qui fuit thalamus sponsi.
Unde processit tanquam sponsus
de thalamo suo et hoc in ma-
fuerit domino ubi ipsa. Cum
promissum esset parvulus natus
est nobis filius datus Tunc virtute
hoc sit factum Zelus in quo domini
exercituum fecit hoc quod scilicet qui
est filius caritatis supervenit in vir-
ginem quia enim in ea natum est de
spiritu sancto est. Zelus autem ille
dicitur galilee i. transmigracio quia
transmigrat verbum de celo in matris
in virginem. In his nupciis vo-
cata fuit mater ihesu et ipse ihesus
et discipuli eius fuit quos elegit
in ipso ante mundi constitucio-
nem i. harum nupciarum proles
sunt omnes qui credunt in eum
Iohannes i. Dedit eis potestatem fili-
os dei fieri his qui credunt in no-
mine eius. In his ceterum nupciis
aqua veteris testamenti que est
insipida convertitur in vinum spiritual-
is intelligencie et fere commixtum et
hec aqua fuit in sex ydriis per
quas secundum augustinum intelliguntur sex
etates mundi prima ab adam
usque ad noe, 2a a noe usque
ad abraham 3a ab abraham

usque ad david. Quarta a david usque
ad transmigracionem babilonis. Quinta
a transmigracione babilonis usque ad
Iohannem baptistam. Dicit enim
xpus Mat 9 Quod lex et prophete
usque ad Iohannem. Sexta a Io-
hanne usque ad finem seculi. Unde quia
vinum illarum ydriarum fuerunt age
septime sed adhuc insipide hanc aquam
non iussit xpus effundi ex ydriis
quia scriptura veterem non reprobat
sed prophetias et prophetas implere
fecit et ipse eandem legem implevit
Math 6 Non veni solvere legem
sed adimplere. Item singule ydrie
capiebant metretas binas vel
ternas quia in singulis etatibus fuit
fides trinitatis et duarum natura-
rum unio in una persona scilicet xpi
Item non prius conversa est aqua in
vinum i. lex vetus ad spiritualem sensum
etc quam ydrie impleantur quia
oportet prius impleri ea que de eo
erant scripta. Luce 24 Necesse est
impleri omnia que scripta sunt in lege
et prophetis. Et nota quod licet usque
ad sextam etatem sponsus servavit
bonum vinum i. gaudium evangelii
quod potum dedit bibere. Evangelium
enim dicitur bonum nuncium Luce 2 E-
vangelizo vobis gaudium magnum
et hoc est vinum optimum dignum
dilecto ad potandum Cant 7. Sicut
ille nupcie allegorice dicuntur
esse inter xpum et sponsam et eccle-
siam et sponsam. Unde Cor 2
12 Despondi enim vos uni viro
virginem castam exhibere sponso i. xpo
Quarum nupciarum sunt paro-
chiales omnes fideles et reddit
mihi cum debitori promissa. 3e
nupcie sunt tropologice spiritualis scilicet
coniunccionis dei et anime. Unde

ad inueniendum has nupcias dominus
inuitat animam Cant 2 Surge pro
pera amica mea et veni De hiis
nupcijs dicit Hugo in sermone
11 de epiphania domini Nunquid
nos ad spirituales nupcias vocati
sumus in quibus utique sponsus
est xpistus Nos ipsi sponse Unde
tibi o anima tam inestimabilis gracia
ut eius merearis esse sponsa in
quem desiderant angeli prospice
re cuius pulcritudinem sol et luna
mirantur Unde quibus brachijs
caritatis amplexanda est que
tantum te estimauit ut te in spon
sam assumeret ob hoc preuisum
et ueterem suam i. synagogam reli
quit ut ei adherens unus spiritus
cum eo efficiaris et tu audi
igitur filia et vide et considera
quanta sit erga te dignatio dei
tui et obliuiscere populum tuum et
domum patris tui Desere carnales
affectus / mores diste abstine a p
cedentibus uicijs nouas consuetu
dines obliuiscere / In hijs igitur nup
cijs consistunt tria bona scilicet fides
proles sacramentum et celebratur
in chana galilee i. in zelo amo
ris diuini quo mens de terrenis
ad celestia de vicijs ad virtutes
et ad ipsa transmigrat / ad has
nupcias venit dominus sed non
nisi inuitatus Apoc 3 Ego sto
ad hostium et pulso si quis aperu
erit michi et intrabo ad illum
et cenabo cum illo Tristis sicud
nupcijs vinum deficit cum per occ
upaciones et sollicitudines cure
temporalis homo efficitur aridus
accidiosus et indeuotus sicud anima
sancta confitetur In primis anima
mea sicud terra sine aqua tibi Et
ad preces beate virginis que semper
compatitur nostris miserijs anime ydrie
implerentur aqua que conuertitur
in vinum Ydrie sex sunt considera
ciones seu quibus cor impletur
aqua tristicie usque ad summum i.
usque ad perfusionem lacrimarum
Prima ydria est memoria diuine
offensionis quam implent aque
lacrime contricionis de quibus psalmista
Exitus aquarum deduxerunt
oculi mei Secunda est dolor
proprie transgressionis hanc im
plent lacrime caritatis Jeremie
9 Quis dabit capiti meo aquam
et oculis meis fontem lacrimarum
Tercia ydria est aduersitas presens
hanc implent lacrime tribulacionis
Tren primo plorans plorauit in
nocte Quarta est timor geh
enne hanc implent lacrime com
punctionis Nam secundum Gregorium
compunctio inferni compunctionem pro
uocat Unde psalmista Cum dixisset
lacrimis meis stratum meum rigabo
Subdit reddens causam intulit
Turbatus est a furore oculus meus
Quinta est tempestas temptacionum
carnalium quam implent aque in
flacionis Quando spiritus affligitur
et plangit usque ad lacrimas Unde
illud Rachel plorans noluit con
solari quamdiu uirtutes inferiores
non subiciunt spiritui filij enim rachel
plorare non desinunt Sexta y
dria est spes defectionis considera
cio hanc implent aque spei dilac
consideracionis Et psalmista Cibabis
nos pane lacrimarum et potabis
nos vino compunctionis Sed omnes
aque tristicie illarum ydriarum
ad preces beate virginis conuertuntur
in vinum consolacionis interne de

quo dicit propheta Et vinum letificat
cor hominis Quarte misterie sunt
anagogice et celestes de quibus ga
udium nostrum erit plenum Unde ap
pocalipsis 19 Gaudeamus et exultemus
et demus gloriam deo quia venerit
nuptie agni et uxor agni preparavit
se ad has nuptias non intrant
nisi beati Apocalipsis ubi supra beati
qui ad cenam agni nupciarum
vocati sunt Quales sunt virgines
prudentes que intraverunt cum
sponso ad nuptias et clausa est
ianua Math 25. In istis nup
ciis ydrie porte sunt et clause scilicet
omnes porte anime que se variis
miseriis complendi nituntur cum sit pri
mus imus prefectus perficiens omnes
portas anime et que erant prius
susceptive erroris mendacii et
doloris tamquam ydrie plene
aqua replentur tamen vino con
solationis et bone fruitionis ibi enim
deus absterget omnem lacrimam
ab oculis sanctorum Apocalipsis 21.
Et aqua convertetur in vinum quia
et ipse lacrime convertentur in gau
dium pro quo beati se gaudent
fuisse tristes Ioh 16 Tristicia vestra
vertetur in gaudium Ad bibendum
hoc vinum invitat nos dominus
per prophetam Ysay 55 Venite
omnes sicientes absque et ulla co
mutatione vinum et lac Hoc vinum
gustaverat sponsa Cant 5 bibi
vinum meum cum lacte meo
Ubi per vinum dulcedo accipitur
divinitatis per lac pulcritudo
virginitatis humanitatis etc

Et dixit ihesus
haurite nunc et
ferte architriclino

et tulerunt Ut autem gustasset ar
chitriclinus aquam vinum factam
et non sciebat unde esset ministri
autem sciebant qui hauserant aquam
vocat sponsum architriclinus Di
xit quod ei omnis homo primum bonum vinum
ponit et cum inebriati fuerint
id quod deterius est Tu autem serva
sti vinum bonum usque ad huc Hoc ini
cium signorum fecit ihesus in cha
na galilee et manifestavit gloriam
suam et crediderunt in eum
discipuli eius per istos sermones

Hic tercio subdit miraculi evi
dens demonstratio et habet
duas partes primo ponitur
miraculi approbatio scilicet testimonio
architriclini et ministrorum per mi
nistros enim comprobabatur veram
aquam fuisse in ydriis infusam
per architriclinum probatur veritas
et bonitas vini conversi ut pote
qui cuius erat vinum probare Est
autem triclinium domus in qua sunt
tres ordines mensarum sicud
in refectoriis religiosorum esse
solet unde dicitur architriclinus
qui preerat convivio tamquam me
sarum vel generalis qui preerat
servientibus ut dicit Crisostomus
Et adhuc precepit fieri ut de
vino indicaret postea subdit ut
autem gustasset architriclinus et
vocat sponsum ut ipsum redargu
at et vinum commendat et extol
let et dicit ei Omnis homo primum
bonum vinum ponit quasi diceret inordina
te et contra morem fecisti Malus
mos erat quia contra sobrietatem
unde Ephe Nolite inebriari vino
in quo est luxuria Sed nota
quod avaricie est peiora pre
mittere in conviviis urbanitatis

et liberalitatis est melior in primis
largiri Sed se caveant invitatores
ne per inordinatam susceptionem ex
cedant modum nature et mensure
autem Credendum est igitur illud
vinum fuisse optimum quia dei perfecta
sunt opera Deinde cum dicit hoc
initium signorum subditur facti
miraculi commendacio Commendatur
autem ex tribus primo in miraculorum
inchoacione quia fuit initium signo
rum Sed quis forte obiceret
de stella magorum de columba
et voce patris ad quod dicendum
quod non fuit evidens signum
sive signa facta ab eo sed facta propter
eum Item in libro de infancia sal
vatoris ponuntur multa miracula
per eum facta Sed dicendum quod
ex hoc libro evangelii oportet illum
fore librum apocrifum vel potest
dici quod evangelista hic loquitur
de signis manifestis atque sue pre
dicacionis et convenientibus discipulo
rum factis Secundo commendatur
hoc miraculum ex ordine glorie
sive manifestacionis Cum subdit
et manifestavit gloriam suam Tercio
ex discipulorum fidei fidei comme
dacio [illegible] quia credebant in
eum per verba Johannis dicentis
Ecce agnus dei Et quia vidit
spiritum sanctum quasi columbam de
scendentem et manentem super eum
Johannes [illegible] nunc autem crediderunt
ex evidencia operum eius et
non quod apparuit mundi primum
miraculum factum est in nupciis
quando ex corpore vinum facta est
[illegible] hic autem aqua in vinum
[illegible] Nupcie nupcie primo

Nupcie facte sunt in
Chanagalilee verba
ista exponendo tropo
logice de nupciis spi
ritualibus tanguntur hic quatuor
notabiliter advertenda Primum est
que fuit ille nupcie et qualiter
contrahantur legittime et pre
mittit dicens Nupcie facte sunt
Secundo ubi celebrantur quia
in Chanagalilee Tercio que
persone ad eas advocentur
quia dicit Et erat mater ihesu ibi
et ihesus et discipuli eius Quarto
qualiter peragantur quia sub
iungit Deficiente vino Quantum
ad primum sciendum quod nupcie
ille spirituales contrahuntur inter dei
[illegible] et anime per mutuum
amorem quemadmodum nupcie
carnales fiunt in legittima con
iunctione sponsi et sponse Quia
sicut dicit hugo in libro de virginitate
et coniugio beate virginis Amor con
iugalis sacramentum est dilectionis
istius que est inter deum
et animam Unde sicut nupcie
mundane legittimantur et hone
stantur per certa bona coniugii
que sunt fides proles et sacra
mentum Ita quod sine hoc non
sunt honeste nupcie ymmo nec
merentur dici nupcie sed con
cubina [illegible] quedam prophana ut
[illegible] alie fides in
quo requiritur ut neuter hominum
alieno thoro macletur et [illegible]
pit hic fides prout est virtus
theologica sed prout est pars iu
sticie secundum quod est fides in
servando promissum proles

etiã requiritur v intencõ prolis pro
creande ad cultum dei Sacrame
tum etiã requiritur hoc est signum
rei sacre s coniunctionis xpi et
Ecclie Secundo aplm ad hoc p
tinet ad inseperabilitatẽ Nam
sicut xpus ab ecclia nec a carne
quã assumpsit nõ sunt pq ca se
patus Ita lectum et coniugati se
perari nõ possunt secundo aplm
Quos deus coniunxit homo non
sepat Eadem etiã tria exigunt[2]
ad nupcias spuales sollempnizandas
primũ namqz quod exigitur est
fides ut nemo eorum alienum
amatorem admittat sed vnice
se diligant mutuo non enim
sponsus sufferre pt. qp sponsa
aliud diligat et econuerso Can
6 Ego dilecto meo s intendo
ad me conuerso eius presencia Sed
videtur quod deus nõ vnice
diligat animam quia deus plu
ribus quã vni anime quia gubn'
nacõm tocius vniusi spectat ad
deum etc hec sunt querela aie
quã mouet Hugo de arra aie
vbi sic inquid o aĩa Ecce vni
cum dilectum et vnice dilectum
diligo Sz hanc huius mee di
lectionis iniuriã patior quod
solum diliges sola nõ amor quo
de priuilegio singlaris amoris poter
glari Omnia ea que michi impo
sunt cum alijs etiã bestijs deo
pi Quid michi cum superioris am
plius confert quã rep̃tibus
et omnibus terre et ita de multis
alijs / Ad hoc videt Hugo di
stinguens triplicia dona que
aĩa recipit ideo Quedam
inquid o anima data sunt tibi
comuniter que cum omnibus ꝑter
te tecum seruiunt quedam spalit
que multis nec tamen omnibus ꝑt
te tecum concessa sunt / quedam
vero singlaris que tibi soli conces
sa sunt et data in quo minus di
ligit te quia quedam dona sua
tecum simil omnibus concessa sunt
in quid feliciorem te fecisset si te
soli mundum dedisset Ecce non
sunt creati omnibus sup terram
nec bestia sua sola tu mundi di
micias possedisti et possides vbi
igitur illa gra et vtilis socie
tas humane consolacõis omnia
igitur data sunt t omnia obseq
uium tibi impendunt Sz instat
anima qp predicta non arguunt
singlaritatem amoris quia sic
societas aliorum est michi con
cessa et vite solaciũ sic et mea
illis Respondet Hugo quomo
aliud fuerit ipsi anime / mali quod
ad exercitiũ boni quod / ad caritatis
augmentum nec per hoc dero
gatur singlaritati amoris / sic deus
etiã tecum alios amat spualis
namqz amor inclusus tunc sit
tanqz cum sit singlaris et omnibus
communis nichil igitur priuilegio
singlaris amoris eius detractus a
aliorum psẽtibus / Omnia sponsus
tuus in omnibus diligit te quia
nichil diligit sine te Non aũt
timeas cum istius amoris plu
quã per affectum distrahi et
ideo minorem esse ad singlos
quod putas quodammodo et di
misit videatur in multos quia
nec aliud nec maiorem affectum

dilectionis singularis impendit si absque tue
tarum participacione singulos amaret
Ergo omnes vnum vnice diligant
quia nec aliud preter vnum vnice di
ligere potest Sic igitur patet qualiter
deus sponsus sponsam id est animam v
nice et singulariter diligat vnde
sponsa iam de hoc edocta ait
Cantica 2 Dilectus meus michi et
Quod Bernardus dulcissimus pertrac
tans bernardus super Cantica ser
mone 2 q Quod ex hoc apparet
quod ad sola negocia immo eciam de
amoris transferit curam et gubernacionem
cionem omnium sclorum Ita singulariter
affectibus anime amorose intendit
vt videri possit quod quasi omnium
aliorum oblitus soli anime inten
dit Vnde hugo vbi supra Sic cre
dere michi videtur cum eius im
pensaciones circa me intendo quod sic pias
est dicere quodammodo nichil aliud
agat deus nisi quod mee saluti pro
videat / et ita totum ad custodiam
meam occupatum video quasi omnium
oblitus sed sit cum igitur sic vnice
deus diligit animam / dignum est
vt ipsa anima eum vnice et singulariter
diligat vt sit fides nupciarum
vtrobique illibata consistat Si dicat
aliquis sicud iam supra anima con
questa est amorem dei erga eam
non esse vnicum et singularem eo quod
deus eciam alia diligit / sic eciam
ipso deus conqueri posset de anima
quod non vnice diligit quod res cre
atas quas in vsum recipit et pos
sit eciam cum deo diligit Ad
quod videri potest Sicut hugo
vbi supra prodeo quod privilegio
singularis et vnici amoris non
derogat societas creaturarum

proquanto singulariter anima deum diligit
et omnia propter deum diligit Et ille
est amor castus per quem secundum
bernardus sermone 83 Anima mari
tatur in verbo eius que non incar
ne vna sed in vno spiritu deus dum
os coniungit duos facit iam non
duos sed vnum Secundum illud
apostoli 1 Cor 6 Qui adheret
deo vnus spiritus est Est autem ad
attendendum quod mutuus amor dei
et anime eadem racione anima deum
diligit Sicut eciam in coniugio
carnali non eadem racione vir
diligit vxorem et mulier virum
Nam amor viri ad mulierem ex
pietate est et ex compassione
naturali Sed amor mulieris
ad virum est necessitatis ex necessitate
condicionis et hoc declarat hugo
in libro de virginitate et coniugio
beate virginis sic inquiens quod
vir mulierem diligit quodammodo
beneficium est / quia pietate huma
ne infirmitate deserat / mulier
autem quod virum diligit magis
debitum quia naturali necessitate
compellitur vt patrocinium re
quirat / atque ita quodammodo
tota dilectionis vtilitas ad mu
lierem refertur / quod in ipsa est
causa proqualiter ipsum virum
diligat vel a viro diligatur
ita deus animam racionalem
pure gratuitas pietate diligit
et eam quemadmodum ad maiorem
sine qualibet necessitate tamen et volente
comitatur diligit / Iste vero gratis
vt quemadmodum diligens ad dilige
tem se comitat fiat quod vna
dilectionis societas et propter

quia in illo vita et hanc mutui
amoris viassitudinem qua una
vim sociata nec distidium in suo
suscipit nec consortium in alieno
admittit hec sponsa signare
volebat cum dixit Dilectus
meus michi et ego illi hoc
longo secundum quod exigitur
in connubio spirituali est prolis p
prolem intelliguntur opera secundum
illud ps Saturati sunt filiis
i. operibus suis Unde etiam
in 2 8 ethicorum dicit quod
filius istius non est verus qui non
compar ad opera valet Sicut
pater comperatur ad natos fi
os et mito quia sicut proles est
ymago parentum sic in bonis operibus
iuris relucet ymago hominis
Sicut enim opera sicut speculum
in quo pt apparet quales sumus
et inclinis quam in prole appaet
quales sunt parentes Non enim est
causa et evidens argumentum
hic est bonus filius quod habuit
bonos parentes sicut est hoc bonum
opus quod hec bonum opificem sine
hunt bonum opificem Johannis 7
opera que ego facio testimonium p
hibent de me Ubi dicit etiam
proles et fructus nuptiarum et
vane sunt nupcie que prole
excludunt Sic vanum est con
iugium illud spirituale quod exclusus fruc
tu bonorum operum quia pro
batio dilectionis exhibitio est
operis et Jo 2 Sicut corpus
sine spiritu mortuum est sic fides
sine operibus mortua est Ex
quo confunditur error aliquorum
qui dixerunt aliquem

statum esse tante libertatis in hac
vita cum exime hominem ab o
peribus caritatis et talis homo
salvaretur per fidem sine ope
ribus Quod est contra Ap dicit
Apostolus salvabitur mulier per filio
rum generationem intelligendo de
spirituali coniugio hoc est anima
ex connubio verbi et infecunda
non salvabitur nisi per generationem
filiorum i. bonorum operum
Et si talis anima ut pote ad statum
perfectionis sublimata quod est
nupciali fede copulata non sal
vabitur sine operibus bonis
Nichilominus hic dici pt de eq
busque aliis Unde etiam sponsus
in Cant ut ostendet se non conte
tari ut sponsa ipsum diligat cor
de et non fructificat in opere
cum dixisset Cant 8 pone me
sicut signaculum super brachium
tuum Vult enim sponsus seipsum
signari cor sponse per unicam
dilectionem ut excludatur omnis
amor adulterinus Sed vult poni
super brachium sponse per bona
operationem Col 1 Ambulantes digne
deo placentes per omnia in omni ope
bono fructificantes Tercium
quod exigitur in connubio spirituali e
sacramentum pront connectit dei et
anime in vita illa est facere unus
que est impartita et hec pertinet
ad separabilitate Amor enim sive
caritas que est inter deum et
animam numquam excidit secundum
apostolum Cor 13 Et omnia alia
putata fides et sciencia evacuabuntur
Ipsa autem caritas semper permanebit
bit Sed tolletur in perfecto et ad
detur perfecta et sic ipsa manebit

ancta et semper Et secundum hoc
copule spirituales permanentiores sunt
copulis carnalibus que dissolvuntur
per mortem hec autem perficiuntur
post mortem Unde sponsa ait Cant.
3 Tenui eum nec dimittam donec
introducam eum in domum patris mei
et in cubiculum genitricis mee hic
eam anima ut pote verbo eius marita
ta ac dulcibus amplexibus verbi spon
si copulata forti amoris glutino eidem
constringitur quod nulla ratione
ab eo potest divelli donec sibi perfecte
copuletur in vita perfecta ubi est
domus patris et cubiculum genitricis
sue per matrem potest intelligi cari
tas que animam parit in filiam Christi
ut sponsa verbi et ad instar matris
spiritum maritat deo Ista mater non
habet in vita ista domicilium nec per
manentiam status Sed est inconti
nuo progressu secundum statum vie
In patria autem habet domum et mansionem
stabilem Item non habet hic cubicu
lum quietis quia numquam est ociosa
Sed semper operatur ibi est omnimode
quieta propter hoc requies mea in se
culum seculi hic habitabo quoniam elegi
eam Sponsa itaque nullatenus
vult dimittere sponsum ab amplexi
bus amoris in hac vita donec ut
ducat eum immo potius ipse introdu
cat eam illuc ubi est mansio et
quies sempiterna Dicit autem sponsa
confidenter donec introducam eum
non dicit donec introducat me
Cant. 3 Magna quippe est amoris
potentia que quod est dilecti
sibi est sibi vendicat unumvid
tum eorum idem sit sponsi idem
velle idem operari aut ociari

ideo quia dominus opera salvatoris nostri
in nobis operatur sive nobiscum huius
rei figura fuit in patriarcha Ja
cob Genesis 32 Cum ait angelo se
cum luctanti non inquit dimittam
te donec benedixeris michi quod
idem est quod hic dicit sponsa
tenui eum nec dimittam Sic for
titer tenuit eum apostolus cum dixit
Ro. 8 Certus sum quod neque vi
ta neque mors etc. usque a caritate
dei que est in Christo Jhesu Sic etiam
Magdalena eum indissolubiliter
tenuit Sicut dicit beatus Grego
rius talius erat animam eius separa
re a corpore quam vivificabat
quam a corpore quem diligebat hec
enim inseparabilitatis causa
non est ex parte sponse quam est ex
parte sponsi Anima libenter ten
ere vult a sponso immo et ipsa
ab eo tenetur nequaquam ut
dicit Bernardus ipsa diu teneretur
quia hec copula fortius que una
duarum causa vehementi volun
tati firmata est que eum tenetur
et tenet quomodo tamen potest
et de hac tentione ipsa gloriatur
in proverbio Tenui sapientiam doctam
meam etc. usque quod volui stip
tenam quod neque nichilo neque
in alia volo esse abste predicta
ergo tria bona coniugii spiritualis
pollicetur anime dominus loquens
per os Osee prophete Sponsabo te
michi in fide Sponsabo inquit
te michi in sempiternum et spon
sabo te michi in iudicio ubi predicta
tria tanguntur ordine preposito Sed

racionalis connutatis procedit enim
a perfectione Sponsabo inquid
te michi in sempiternum quia ad
sacramenti inseperabilitatis S-
ponsabo inquid te inquid te in
iusticia quantum ad prolem bo-
nis Sponsabo inquid te michi
in fide ad singularitatem secunita-
tem amoris etc

Nuptie facte sunt in ch-
ana galilee visis qualiter
sponsales nuptie legi-
time contrahantur Sequitur
vide ubi celebrentur quia in
chanagalilee ubi secundum
sermonem Bede quod ille nup-
cie non celebrantur alibi quam
in mente zelo divini amoris fervente
et ad celestia transmi-
grante et hoc signatur per
chanagalilee Chana quippe
zelus galilee transmigracio
interpretatur Vnde ergo convenit
que mente reddat ydoneam ad
nupcias in eo celebrandas oportet
ut zelo divini amoris in hac
vita ferveat ut dissolui et trans-
migrare ab hac vita cupiat
Primum patet triplici racione Primo
quia nichil est quod ita connec-
tat animam cum deo sicut zelus
i. amor semper fervidus Vnde
affinitas dei et anime non po-
tuit attencius describi in Can-
ticis sub appellacione sponsi et
sponse Vnde secundum Bernardum
nulla alia vocabula vel to-
[illegible] quitur nisi sponsum et
sponsam nisi amare et amari
Et hic ignis vincit sive [illegible]

amor parentum ad filios propter
hoc enim relinquet homo patrem
et matrem suam etc Secundo quia
nichil est quod ita mentem in se
ipso contineat et quietet sicut
amor ipse amor nec requirat extra
se nec causam nec fructum nec
premium nec cognicionem nec delecta-
cionem immo nec ipsum deum Vnde
Bernardus super Cant sermone 83
Amor inquid per se sufficit per
se placet et propter se meritum ipse
premium ipse est sibi amor preter se non
requirit causam non fructum fructus
enim eius usus est quia amo quia
amor ut amem et quod dixi quia
nec ipsum deum requirit subiacet
sub alia racione quam amanti et
si aliquid est adiunctum amori
delectacio quia ipsum si habuit sit
cognicio sive delectacio sive beati-
ficacio omnia ista non sunt per se
intente a mente amorosa Tercio
quia nichil est quod omnibus ani-
malibus sensibus aut affectibus
neque possit creatura et si non ex
equo respondere auctori vel de
vicissitudinem rependere nisi
solus amor Ubique Si deus irasci-
tur michi non possum irasci sibi michi
indignetur nil parcit non possum
rependere et ita de singulis Sed
si amat me deus possum et deo
ipsum redamare Vnde Bernardus
non ad aliud amat deus nisi ut
ametur sciens ipso amore deus
beatos eum se amaverint Igitur
quia in nupciis hec fieri sponsi
et sponse amorosa commixtio quid
ad primam racionem et dicte esse ibi
sufficit nequid oportet zelum
requirere amantium ad secundam

Debet etiam in aliquo ibi nuntiari sp
onsa in eam repende sponse Quantum
tum ad tertiam rationem Et quia h
omnia operatur zelus divini amoris
ut ostensum patet quod mens ad
spirituales nuptias ydonea debet esse
zelo divini amoris semper fervida
Unde etiam anima assimilatur lamp
adi ardenti Cant. 8 lampades eius
lampades ignis atque flamme Et
Ezech. 1 Similitudo animalium
quasi carbonum ignis ardentium et
velud aspectus lampadarum Quartum
patet Quamvis nuptie ille non per
ficientur in vita illa ut dictum est
Sed nuptie debent impleri oportet
quod ad vitam aliam transmigra
vimus mente ergo que intra se nuptias
celestes desiderat necesse est
ut ad huius transmigrationis to
tis desideriis tendat et dicat cum
apostolo ad Phil. 1 Cupio dissolvi et
esse cum Christo Et hec est causa sp
iritualium desponsationum animae
a deo Unde hugo in de laude
caritatis in quo tu es dilectus (?) qui
ipsum semper cogitat quando inde
exeat ubi verum parem inveniat
Ad hoc facit quod ille dominus in
partu quando beata virgo in eius annun
ciacione celi misit architecto (?) fa
cit in galilea Missus est Gabriel
angelus in civitate galilee ad
insinuandum quod mens apta nuptiis
spiritualibus debet esse in transmigra
tione seu in desiderio transmigra
di quod etiam Christus suo voluit
ostendere exemplo Cum post resurre
ctionem discipulos precessit in gali
leam precedam inquit vos in ga
lileam ibi me videbitis / non enim
deus videri potest nisi in transmi
gratione non videbit me inquid
homo et vivet transmigrare itaque
oportet animam ad vitam aliam
si nuptie incepte debeant consum
mari adhuc hortatur (?) ad transmigra
re in montem sitiens (?) passis transmig
rande passibus desideriis in mon
tem ... adculm
superiorum et hoc quasi passibus virtuti
bus premat qui in alto edificat
in operibus celestis hanc transmigra
cionem desiderabat / Bernardus in quodam
sermone ubi sic exclamat O regio
sublimis et plena deliciarum ad
suspiro de valle lacrimarum pervenire
igitur o anima mea regionem istam
oculis desideriorum et sponsum tuum
vide regionem glorie stipatam legioni
bus angelorum agminibus sanctorum
ornatam et dicit beati qui habitant
in domo tua domine

Et erat mater maria ihesu
ibi vocatus erat est ihesus et
discipuli eius ad nuptias hic dicto
videndum est que personae ad illas
nuptias advocentur et exprimuntur
tria genera bonorum personarum
scilicet mater ihesu et ipse ihesus et discipu
lis vestri (?) in quibus intelligi fecu
ditatis divine generationis Ecclesiastici
24 ego mater pulcre dilectionis
et timoris et agnitionis et san
cte spei huius autem nuptiis fecu
ditatis attendit quia generationis per
persone divine a patre Unde ps. ego
hodie genui te / Secunda est nuptie
creature a tota trinitate Gen.
1 ipse fecit generationes celi
et terre Tertia est nuptie assumpte
de virgine generationis ... ...

xpi aut gracio sit erat grac
ione eterne p gram ipse
qui regenerauit nos in spem viuam in
hereditatem incorruptibilem ad
has graciositates inuitat nos ipa
eadem in subdens illud ij ecci
transite ad me omnes qui concu
piscitis me et generacionibus
meis adimplemini Cibi ergo ista
mir in impletis fuit ibi neque
defectus esse potest adimpletur
namque mens anime in huiusmodi
impletis primis omnibus adimple
quia gracie prima tamen de
lectabiliter quietante ps adimp
lebis me leticia cum vultu tuo
et hoc eciam quia filius qui est dextera
patris gingnitur eternaliter a patre e
summa delectatio menti in qua ie
impletae celebrantur hic quidem in
pregustacione vn bn dr ad
implebis me cum vultu tuo no
hic quidem est gustas sed ibi i
plecio vbi deus est omnia in
omnibus / ecia adimpletur gra
cion za tamen amiculo fine
ondendi quia invisibilia dei
a creatura mundi per ea que facta
sunt intellectu conspiciuntur Ro 2 et
ps repleta est terra possessione
tua Sicut aut mens famosa
adimpletur gracion creaturarum
qui omnia conuertit ad laudem dei
et ad edificationem proximi sui
vn deus sup ps Demens
varius quod sic intelicatum semper
intricatum vir illud delectasti me
domine in factura tua videt lunam
videt stellas hec omnia edificant
te deus cogere et dica apud te
celum et terra sunt deo et ego
miser et infelix non sum Ceteri
te apem et formicam et ingenue
sapientem apes et formice prouideat

sibi tunc tempus futurum incertus aut
et varius iudicium non credit esse
venturum Quod impletur ptea gracion
za tamen media infirme meritorie
producentem ps aperiente te manum
tuam s in ante omnia replebimur
bonitate huius graciositatis meditatio
adimplet mentem deuotione et
compunctione vn bn in quodam sermone
o homo amem vitam tuam sunt
des qui vitam suam protege possint
cruciatus amaros sustinuit ne tu
perpetuos sustineres quid tibi dulcius
esse potest tu recordatus fueris
quia ille ante luciferum genitus
venit ad carcerem tuum infirmus in limo
profundo quia non suaue erit cum
collegeris amaritudines Quod ad
impletur nichilominus gracion / Q ta
tamen hitu fortis dicente se zi
inebriabo animas plenitudine gracie
et populus meus adimpletur bonis
hac eciam gracion fecundatur mens
ad fructificacionem virtutum sicud sol
fecundat terram ad fructificacionem
seminis seculari intra cum figura
est in rachel Gn 30 que sterilis
fuit sed diuina virtute fecunda genuit
ioseph i augmentum virtutum et bn
producto Gracia dia gracia quia
gracia dei esse producto simul
in esse sic 3 facit filium deo
eleuat eciam animam ad filia
cionem diuine conformitatis cuius
figura est in rachel que cum
sterilis esset diuina 3 fecundata ge
nuit beniamin Quod quia prius vita
mortua est sic qui mens inse
ipsa sterilis propter gram fecundetur
tunc beniamin i filium dextere na
scitur quia quedam conformitas
diuine filiacionis mente gracie et tunc
gracian rachel moritur quia
mens in se ipsa deficiens morit

mundo et sibi ipi et mūdum tūs foz
sit mortuus fuit paulus ad gal. 2.
cum dixit vivo ego iam nō ego vi
uit autem in me xpus. De filijs o
mnibus gnationibus gla mr xpi
luc. 1. Beatam me dicent oēs
gnationes quia fecit michi mag
qui potens est et sanctū nome
eius. Ergo ubicumqz fuit mater
illa in nupcijs illuc libenter
venit ihus et lic libent qm in
ipo est veniat vlt tn invitari
vn ipe dt pu. 8. Delicie mee esse
cum filijs hoim et ideo sponsa
in cant cum desiderat set invitat
d. veni dilecte mi cant 8 Ergo et
hic di q vocatus est dns et
discipuli eius ad nupcias In si
gnū ad rte q ihus no venit
ad nupcias nisi discipuli sint eo
p discipulos secundes xiij rtutes
intelligimus ptiam dnam inna
te diligere et intelligere possimus
que sunt caritas gaudiū et pacia
pax longanimitas bonitas benignitas
mansuetudo fides modestia conti
nentia castitas que omnia adaptari
possunt sicut sunt apls et dicit
ille virtutes fructus que sunt dilecto
nes cuius opa pfectionis Ergo
dn' sic est ad ventus sponsi be
nedictiones et diuicias salutis
cū eo et vniusa que cū ipo
sunt affluunt delicijs et redun
dancia cū iocundis et salutaribus
sacris hij sunt discipuli comitantes
ipm et veniunt cū eo ad nupcias
spirituales

Deficiente vino hic vlterius
videndum est quia nup
ciae pagantur et quid
in nupcijs vinū est aqua tribu
lacionis Est aut triplex aqua

cui correspondz triplex vinū est
aut aqua tribulaco Vn ps
no me demergat tempestas aq
i. no me conuincat congeries tri
bulacionis hec aqua in istis
conuertit in vinū leticie et exul
tacionis ps et vinū letificat cor
hominis nam in istis nupcijs nul
tribulacio esse potuit quia no
hz amaritudine omnibus eius sz
leticiam et gaudium et hoc no
mi mirabilem est q triplicia
conuiti in gaudiū seu in leticiā
vn Jo 4. omnis qui biberit ex
aqua sitiet iterū quia multoplus
voluptatis corp gustatur tanto am
plius desideratur hec aq conu
bitur in vinū cōpunctionis et re
dilectionis ps potasti nos vino
cōpunctionis et cant 8. dabo tibi
poculū ex vino condito i. dabo t
compunctionem ex amore vero tercia
est aqua terrene fluxibilitatis
vn ps qui fundavit terram super
aquas quia vita terrena funda
ta est sup fluxibilitatem pmi
misse hec conuiti in vinū interne
suauitatis qn vinū propinatur
aie in gustu diuine dulcedinis
et pgustacionem eterne suauitatis
et felicitatis z hec no nisi in iubi
lo et raptu de hoc vino efflu
ent bibit sponsa cant 2 cū
ait introduxit me ~~dns~~ rex
in cellam vinariam mea de
lectatio affluent inebrians
mentem in iubilo et in raptu
hoc vino inebriatus fuit pe
trus qui ex sola corporali visione
sibi ostsa transfiguracionem tanta
suauitate repletus fuit q di
xit domine bonum est nos hic

esse nesciens quid diceret ad modicum
ebrius de hoc vino biberat apostolus
paulus cum esset in rapta nesciens
an in corpore an esset extra corpus
tunc anima sua de hoc etiam bibe-
runt [illegible] quam ma-
gna multitudo dulcedinis tue
domine dicit etiam bernardus augustinus
stat cum [illegible] aliquando intromittis
tis me domine in affectum inusita-
tum nescio quam dulcedinem que
si perficiatur in me nescio quid erit
sed scio quoniam vita illa non erit

Cum descendisset
ihesus de monte

secuti sunt eum turbe multe et
ecce leprosus veniens adorabat eum
dicens domine si vis potes me
mundare et extendens manum tetigit
eum dicens volo mundare et confe-
stim mundata est lepra eius et ait
illi ihesus vade nemini dixeris
sed vade ostende te sacerdotibus et
offeras munus tuum quod precepit
moyses in testimonium illis etc.

Boni magistri est doctrinam
suam factis comprobare
hinc est quod cum salvator in cena
[illegible] simonem in omnibus preceptis [illegible]
christiana vita formam perfectis ut dicit
Augustinus mox descendit ad operacionem
signorum et per virtutem miraculorum
sermo confirmaret ut ait glossa
Duo mirabilia in hoc evangelio nar-
rantur a domino facta scilicet leprosi munda-
cio et paralitici curacio et secundum
hoc presens evangelium in duas partes
principales [illegible] prima incipit ibi
cum introisset ihesus capharnaum
Circa primum tangitur [illegible] primo

de monte per descensio ihesu mons
secundum iohannem erat mons thabor in
quo dominus simonem fecerat subditur
autem turbe sequela quia secuti
sunt eum turbe multe multe enim
turbe venerant propter ihesum
descensum eius prestolantes que
in montem nequaquam ascendere po-
terant sed secute sunt eum descen-
dentem ut dicit origenes quidam propter
caritatem ipsius quidam propter doctrinam
nonnulli propter ammiracionem et cu-
riositatem Secundo ponitur leprosi acce-
ssus ibi et ecce leprosus veniens
adorabat eum iste leprosus fuit
unus illorum qui prestolabantur
descensum de monte non erat qui-
cumque leprosus sed ut ait lucas
erat vir plenus lepra Et nota
secundum crisostomum quod ille simpliciter non pete-
bat curacionem sicut ab artifice me-
dico homine sed adorabat eum
quasi deum [illegible] licet
lepra sit incurabilis secundum naturam iste
leprosus venit ad celestem medicum
qui est medicus super naturam eum
curavit Item nota quod [illegible] oracio
fit expressio desiderii ad deum [illegible]
[illegible] desiderium [illegible]
de natura sicut patet [illegible]
omnibus et prostracionibus [illegible]
multis [illegible] vero iste leprosus
desiderium suum expressit [illegible]
[illegible] reverencia quia adoravit [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible]
ex timida verecundia quia prodigit
[illegible] infirmitatem ut dicit lucas
[illegible] Tercio ponitur eius oracio
quia dicit domine si vis potes me
mundare quod dicit secundum origenem voluntatis
tua opus est et opera tua voluntati
Dubitaret autem [illegible] ille le-
prosus haberet fidem quod eum

dominus curare posset dicendum
quod licet ille leprosus non fuit in
monte cum domino audiebat tamen
famam doctrine eius qua audita
credidit quod tanta sapiencia absque omni
potencia dei esse non posset. Un-
de multum comendanda est fides istius
leprosi qui nullo adhuc signo miraculi
sed sola fama doctrine credidit. Ita
ut dicit magister in historiis. Mundacio
leprosi fuit primum miraculum quod
dominus operatus est ex quo cepit
predicare. Et addite quam
subtilit ille leprosus formaverat
oracionem suam opus sue munda-
cionis a tota civitate postulando
nam in eo quod dixit domine personam
ubi tangit. In eo quod dicit si vis
personarum significat inimicum in eo vero quod ad-
dit potes personam patris assignat
Et sic dicit Crisostomus non dixit si ro-
gaveris deum sed si vis potes et non
dixit domine munda sed ei totum concessit
et dominum eum vocavit et potestatem
universorum ei attribuit. Notandum
eciam secundum Crisostomum quod ille leprosus domino
quasi spirituali medico spiritualem
offerebat mercedem nam sicut
medici pecuniis ita deus oracio-
ne placatur. Nichil enim dignius deo
offerimus quam orationem fidelem. Item
notandum secundum Crisostomum quod dum
hic quod dicit si vis non dubitat de
voluntate ad omne opus bonum pietatis
Sed quia non omnibus expedit cor-
poralis integritas nesciens utrum ei
expediret curacio illa dicit ergo si vis
ac si dicat Credo quia bonum est
sed utrum nescio aut si michi prodest
quod desidero. Quarto ponitur
miraculi operacio ibi Et exten-
dens manum inquid illam qua(m) fabri-

cavit celos extendit largiter et tetigit
misericorditer et tactu sue mundi-
ssime carnis maculam lepre abster-
sit. Quia ut dicit Theophilus
Cristi sacra caro est purgativa et
vitam tribuens sicut verbi verbo
dei caro. Sed videtur dominus fecis-
se contra legem quia prohibetur tan-
gi lepra Levitici 13 et dicendum
secundum Crisostomum quod ideo pre-
cepit non tangere lepram quia non
potuit facere ut non sordidaret tangen-
tem. Sed dominus non sordidatus
est sed sordes mundavit illius legis.
Deinde additur verbum domini volo
mundare leprosus dum vocat condi-
cionaliter sed dominus respondit indicative
volo. Item dixit leprosus potes
sed dominus imperans mundare. Ubi
secundum Crisostomum non est legendum
coniunctim volo mundare quia hoc
quia ibi mundare stabit infinitive
sed est legendum separatim ut primo
dicatur volo deinde subiungatur
mundare. Deinde subiungitur lepro-
so mundare et confestim mundata
est lepra eius quia ut dicit Crisostomus
Iste non distulit confessionem non enim
tardavit credere. Ideo dominus non
distulit mundacionem. Et non secundum
Crisostomum quod ista dicitur confestim tar-
dius profectum quam opus sanacio-
nis sequat sunt factum. Quinto po-
nitur mandati munus imposicio et ait illi
Ihesus. Ubi primo autem mandatum ei im-
posuit non enim mandavit ei ut pe-
cuniam offerret vel alia dona mo-
re medicorum vel ipsum glorifi-
caret coram hominibus in oe ph...
Sed primum dedit sibi mandatum ut
celaret miraculum unde dicebat
Vade et nemini dixeris quae ad
ei hoc precepit quia videntur

esse cause Secundum Crisostomum prima
est causa secundum Ambrosium ut
nobis daret exemplum quod de no
stris operacionibus ostentacionem et
gloriam non queramus Secunda
quia ut Crisostomus Nondum erat
tempus Christi opera predicari quod
committendum erat apostolis Tercia se
cundum Ambrosium quia meliores
sunt qui fide spontanea credunt
quam sperantes beneficiis Quarta
secundum Jeronimum et Euthimium quia
non erat opus ista predicare quia
evidencia operis demonstrabat
7a causa potuit esse quia prius
expectandum erat iudicium sacerdotum
ad quos secundum legem pertinebat
iudicare de lepra ut sequitur
Notandum quod misit eum ad
sacerdotes propter quinque causas prima
secundum Jeronimum propter humilitatem ut
sacerdotibus deferre videretur
Secunda fuit eciam ut sacerdotes in
dato leproso si crederet salva
rentur si non crederent inexcusa
biles Tercia secundum eundem
et eciam Crisostomum quia non propter legis
consuetudinem ne legem infrin
gere videretur quod in ipso sepi
ssime criminabantur Quarta
secundum Crisostomum ut recognosceret
quia non per legis consuetudi
nem sed per gracie operacionem mundatus
est Quinta quia licet esset mun
datus non tamen reputabatur mun
dus nec admittebatur ad coha
bitacionem aliorum nisi sacerdotum
iudicio Tercium preceptum est sacri
ficium dicitur Et offer munus quod
precepit Moyses in testimonium illis
Nota quod mundatus aliquibus bis
offerebat primo antequam ca
stra ingrederetur offerebat

duos vivos passeres cum ligno cedrino
et postea die octava offerebat duos
agnos vel unum si pauper erat de quo
niti et modo oblacionis que sequitur
ibi Et hoc erat munus quod dominus
iussit isti mundato offerre et quod
addit in testimonium illis id est in attes
tacionem facti mei et in confusionem
eorum secundum Crisostomum Quod dominus
previdit eorum vacio nichil profecturos
sed in sua malicia mansuros Unde
miracula illa fuerunt in testimonium
incredulitatis eorum quia dum
ea viderunt sanacionem leprosi
approbabant et tamen in Christum cre
dere nolebant vel ideo dicit in
testimonium illis secundum Crisostomum ut si
postmodum eum expellere vellent di
ceret eis miracula mea quasi ex
mandata recepistis et quomodo
me quasi leprosum expellitis etc.

Cum autem introisset Ihesus
Capharnaum accessit
ad eum Centurio rog
ans eum dicens Domine puer meus
iacet in domo paraliticus et male
torquetur Et ait illi Ihesus Ego
veniam et curabo eum Et videns
ait Domine non sum dignus ut intres
sub tectum meum Sed tantum dic verbo
et sanabitur puer meus Nam et
ego homo sum habens sub potestate con
stitutus habens sub me milites et
dico huic vade et vadit et ali
um veni et venit et servo meo fac
hoc et facit Dominus per istos etc.

Secundum secunda pars
Ewangelii de paralitici
curacione Et dividitur
in duas partes In prima parte po
nitur Centurionis fidelis postulacio In
secunda subditur eius fidei commen

dicto ihesu Audiens autem ihesus miratus
est Circa primum tria facit Primo ponitur
Centurionis accessus ubi Cum autem
introisset capharnaum Est autem
capharnaum nobilior civitas galilee
unde eciam capharnaum interpretatur
villa pinguedinis vel agri consola
cionis accessit ad eum Centurio Cen
turio dicitur qui centum prest militi
bus Et enim iudea habebat milites ro
mani imperii ut dicit Augustinus
Nota quod ille non personaliter accessit
ad dominum sed ut dicitur luce vii
Audiens de ihesu tanta miracula ha
beret servum carissimum proximum mor
ti misit seniores Iudeorum ad
christum qui rogarent pro salute sanitate
servi Non enim personaliter accessit
quia non reputabat se dignum presencia
christi Cum autem christus cum senioribus
iret ad domum eius Iste hoc au
diens misit ad eum ut non declina
ret ad suum hospicium quia non erat
dignus eum recipere sed tantum
imperaret verbo et sanaretur pu
er meus unde hic oritur questio
quare Matheus dicit eum accessisse ad
christum Cum lucas dicit seniores
misisse Ad quod quidam dixerunt
non eundem fuisse centurionem de quo lo
quitur Matheus et lucas Sed secundum
Crisostomum hoc non est verum Idem enim
est de quo uterque loquitur Sed adver
sitas illa inter ewangelistas triplicater
tollitur Primo quidem secundum Crisostomum
quia Centurio ille personaliter accedere
volebat Sed iudei quasi blandien
tes illi dixerunt quod non oporte
bat quod ipse laboraret Sed
quod ipsi irent et christum adducerent
Et sic Matheus considerata voluntate
Centurionis dixit quod accessit ad
illum Secundo ut dicit Augustinus

Quoniam ea que aliquis per alios
facit ipse facere dicitur Ex quo
eciam seniores iudeorum nomine
Centurionis accesserunt ad dominum
et ipse Centurio dicitur accessisse
Tercio secundum Augustinum Matheus voluit
commendare Centurionis fidem quia
cum fide accedit ad deum magis
accessit Centurio ad christum quam ma
gis credidit quam seniores missi
qui non crediderunt Secundo
ponitur Centurionis peticio rogans
eum dicens et domine qui eum dominatur
puer meus id est servus iacet in
domo mea non quidem hospitali
vel platea sicut faciunt mali domini
qui suos eiciunt cum incipiunt in
firmari Est autem paralisis trem
or et dissolucio membrorum et
male torquetur Ecce dolores
afflictio Et sicut dicit Rabanus
Omnia illa cum dolore expressit
et detentum iacentem paliticum et
detentum Et hoc ideo ut sue anime
angustias demonstraret et deum
commoveret et attende quod solam
infirmitatem exponebat Sciebat
enim secundum Crisostomum quod christus potens
erat ad faciendum sapiens ad intel
ligendum et misericors ad exaudi
endum Ideo infirmitatem tantum expo
suit Remedium autem sue infirmitatis inve
nit Tercio ponitur benig
na responsio Et ait illi scilicet cen
turioni sed cui loquebatur scilicet absens
efficacius eum loquebatur cordi
eius quam senioribus qui erant pre
sentes Ego veniam personaliter non
mittam petrum ut audiam et
curabo eum misericorditer Et non
secundum Crisostomum quod nunquam fecit
dominus quod hic fecit ubique enim
sequitur voluntatem postulancium

postulancium. Hic autem prescit et tamen
se promittit se ire ad domum. Et hoc
propter primo ne despectum videtur
habere servum humilem et similem
condicionem. Nam et ipse cum esset
dominus omnium pro nobis factus est ser-
vus. Item quia virtutes et fides
Centurionis scilicet humilitas caritas
et prudencia hec merebantur ut
Christus intraret domum suam. Circa
ponitur Centurionis devota responsio
quia fuit humilis reverens fidelis
et prudens. Humilis quidem quia
non venit per seipsum Christo quia
ut dicit Lucas non reputabat dig-
num se loqui Christo sed ut idem dicit
Audiens ipse quod Christus ad domum
suam accederet misit ad ipsum ami-
cos dicens verba subsequencia. Re-
verens etiam fuit in responsione ait
enim Domine tibi omnimoda reverencia
est exhibenda. Non sum dignus
ut intres sub tectum meum. Ecce
quanta reverencia quanta humi-
litas. Et nota quod indignum se
reputabat presencia Christi forte pro-
pter conscienciam gentilis vite sue vel
quia in domo sua habebat ydola.
Fidelis etiam fuit eius responsio
unde subdit ~~et sanabitur anima mea~~
sed tantum dic verbo scilicet isto quo de ni-
chilo cuncta produxisti et iussisti
et sanabitur puer meus. Ecce quanta
fides. Sciebat enim ut dicit Crisostomus
quod angeli invisibiles Christo assi-
stunt qui ad imperium eius virtutes
et miracula operantur et ille ordo
angelorum qui virtutes appellantur
Et si angeli cessent preceptum eius
infirmitates eius expellunt. Fuit
etiam prudens eius responsio se-
cundum Ieronimum quod intra tegu-
men corporis latentem vidit

divinitatem. Et nota quod illud verbum
Centurionis Domine non sum dignus
etiam tante efficacie fuit quod secundum
Augustinum dignum se fecit quod
non tantum ipsius hospitium intraret
sed ut in corde ipsius Christus habitaret
quia ad recipiendum corpus Christi
in sacramento eukaristie nullus
est dignus. Ideo secundum consuetudinem
fideles cum ad mensam Christi acce-
dunt verbis Centurionis edocti di-
cunt eadem verba Domine non sum
dignus ut intres sub tectum meum
sed tantum dic verbo et sanabitur anima
mea ut scilicet virtute illorum verborum
digni efficiantur. Fuit etiam prudens
fuit Centurionis responsio ostendit per
hoc quod per fidem suam quam
expressit dicens tantum dic verbo pru-
denti argumentacione confirmat dicens
Nam et ego homo sum sub potestate
alterius puta tribuni vel imperatoris
constitutus et habens sub me milites.
Ita quod ego alteri forcior et alii
subiciuntur michi isto non obstante
scilicet quod alteri forcior. Et dico huic
scilicet isto vade et vadit alii veni
et venit et servo meo fac hoc
et facit. Tunc subplendum est se-
cundum glosam. Ita quoque tu dic
potes sine corporali presencia dicere
infirmitati ut vadat et sanitati
ut veniat. Nichilominus etiam
angelis tibi servientibus potes
dicere ut hec miracula faciant et
facient. Et notandum quod illa
argumentacio duobus modis
formari potest. Uno modo secundum
quod arguatur per locum
a minori sic. Et ego sub potestate
constitutus nichilominus potestatem

hec iubendi multo magis et tu po
tes tu seruire omnibus potestatibus. Alio
secundo est ut sit argumentatio
a simili q. d. sicut ego sum sub po
testate iubendi alios sic et tu qua
uis sis sub potestate positus / inquantum
homo habes potestatem iubendi angelis
ita quod uix se et xpm non oporet dimi
serat sed similis ut dicit Crisostomus
Moraliter per istum leprosum signatur
peccator dicitur enim lepra reddit ho
minem aliis abhominabilem. Sic p
eccato anima abhominabilis est
deo et angelis. Unde ps. de pecca
toribus sic inquit / corrupti sunt
et abhominabiles facti sunt omnes in
iniquitatibus suis. Exemplum in
vitis patrum de heremita sepeliente
quadriduanum mortuum de madato
angeli assistentis sibi / heremita aut
fortiter obturaret nares propter feto
rem cadaueris non angelus / accidit
aut quod iuuenis pulcherrimus et io
cundus et vestimentis pulcris
ornatus ibidem transitum faceret et tunc
angelus obturauit fortiter nares dum
ille iuuenis longe recessisset. Qui
rogante aut heremita ab angelo cur
obturauit nares transeunte iuuene
et non ad fetorem cadaueris quia
ego inquid angelus fetorem cadaueris
huius non sentio. Sed anima illius
iuuenis ita abhominabilis est et
fetida quod fetorem eius sustine
non possum. Item lepra est con
tagiosa et periculosa est cum lepro
sis morari. Ita peccatores contagi
osi sunt et inficiunt alios ad pecca
ndum et ideo periculosum est con
uersari cum eis p. in. Fili mi

ne ambules cum eis prohibe pedes
tuos a semitis eorum pedes enim
eorum ad malum currunt. Item
leprosi locantur contra alios ho
mines et ita contra gratiam dei est
positus et extra castra fidelium. Cuius
cum peccatum est contra communionem
ecclesie ut dicitur 6 q.

Audiens ihesus mira
tus est et sequen
tibus se dixit. A
men amen dico
vobis non inveni tantam fidem in
Israel. Dico aut vobis quod multi ve
nient ab oriente et occidente et
recumbent cum abraham ysaac
et iacob in regno celorum. Filii a
regni eicientur in tenebras exterio
res ibi erit fletus et stridor dentium.
Et dixit ihesus Centurioni vade sicut
credidisti fiat tibi. Et sanatus est
puer in illa hora.

Hec subditur fidei Centurio
nis commendacio et habet
quinque particulas. Prima na
ra ponitur xpi admiracio ibi Au
diens aut ihesus miratus est et re
ibi dicit crisostomus. Attende quantu
sit et quale quod deus unigeni
tus non miratur aurum diuitias
regna potestates principatus in potestate
enim sunt tanquam vel flos de
cidens vel horum introspectu
eius est mirabile quam magnum
vel preciosum sed cum fidem istius
Centurionis miratur honorificat
et acceptabile sibi estimat. Sed
queritur cum enim admiracio consurgit
ex ignorancia non effectus cuius
causa ignoratur / quomodo xpus
potuit mirari cum omnia nota sunt
etiam antequam fiant. Ad causa

fidei istius enim non latebat Mirum
est secundum Augustinum quod hoc quod
miratus est dominus nobis mirandum
esse signat fides enim ipsa admiranda
erat Et ideo propterea admodum mi
rantis se finxit ut nos instrueret ut
fidem hanc miraremur Deinde ist
ius commendatur fides in comparacione
ad alios Unde dixit sequentibus
se amen amen dico vobis non
inveni tantam fidem in israel Ecce
quanta laus fidei istius que sibi
omnibus anteferetur Unde oritur
questio Si fides istius maior
fuit patriarcharum prophetarum
aut fide apostolorum aut beate marie
virginis dicendum secundum Jeronimum
quod hoc verbum est intelligendum est de
presentibus non de omnibus vetris pa
triarchis apostolis prophetis qui fue
runt fidei nostre principium nec tamen
de omnibus presentibus sed exclusiuis
quibus loquebatur puta apostolis vel
secundum Crisostomum si volumus h
uius fidem preferre fidei apostolo
rum sic intelligendum est verum quod
bonum hominis secundum qualitatem
persone illius laudatur rusticum
enim est dicere hoc sapientum enim ma
gnum est quod de philosopho non erat
mirum sic hic non est equale in
deum credere et gentilem vel secun
dum Crisostomum intelligendum est quantum
ad originem credendi quia aliqui
visis pluribus signis crediderunt
Iste autem nullo miraculo viso sed
tantum audito credidit Secundo
ponitur gentium futura salvacio quod
enim in Centurione erat tanta fi
des quod propterea futuram fidem
gentium predicit dicens dico vobis

quod multi non omnes quia non omnes
obediunt ab oriente et occidente id est
ex omni parte mundi venient scilicet ad fi
dem et unitatem ecclesie Tercio ponitur
fidei firmatis recumbent id est requie
scent et epulabuntur cum Ysaac
Abraham et Ysaac Jacob quorum
fidem imitati sunt in regno celorum
ubi lux et gloria et longanimitas inte
rne Et nota quod fidelium premium
hic ter exphicite commendatur primo
a spiritualium epulacione quod dicitur recu
bent et requiescent Epule autem
ille non erunt carnales sed spirituales
sunt quas nec oculus vidit vidit
nec auris audivit Item commendatur
a dignitate consorcii quia Abraham
Ysaac et Jacob qui sunt patriarche
patrum Item commendatur a visione
dei cum dicit in regno celorum
ubi est visio dei et habundantia
omnis boni Quarto ponitur pe
ne infidelium comminacio ibi filii au
tem regni id est iudei ubi predicit explicite
penam infidelium quia ibi carencia
divine visionis ubi dicit filii au
tem regni id est Judei secundum Crisostomum in
quibus deus antea habitavit et re
gnavit eicientur in tenebras ex
teriores Tenebre sunt tenebre inte
riores sicut ignorancia vel peccatum
fidei Alie dicuntur tenebre exte
riores scilicet pene infernales Illa enim est
terra tenebrosa ubi nullus ordo sed
sempiternus horror inhabitat Ideo
infideles in illas tenebras eicia
ntur quod non repulerunt a se
interiores tenebras Alia pena est
quia ibi erit fletus et stridor
dentium Prima sicut dicit Remigius

Lacrimabunt oculi vehemencia ardoris
et fumus ignis inferni in quo calorem
intollerabilem et frigus horridum
sustinebunt secundum illud Job. Tran-
sibunt ab aquis nivium in calorem
nimium. Tercia pena est vermis
consciencie que notatur cum dicitur
Et stridor dencium quia ut dicit
Rabanus Stridor dencium prodit
indignantis affectum eo quod sero
peniteat sero sibi irascatur quod
tam opportunam probitate delic(tis)
Consciencia autem ipsa quasi vermis sic
invalut et pungit dampnatos
unde pro indignacione dicuntur scribe
stridere dentibus Juxta illud peccator
videbit et irascetur dentibus suis fremet et tabescet
quia desiderium peccatorum peribit
Christo ponitur penitencie centurio-
nis exaudito et dixit illius
Centurioni vade pro fide de veritate
venite motivate et sicud credidisti
fiat tibi solo verbo absque corporali
presencia quo possum sanare puerum
tuum tunc fiet tibi scilicet gracia. Et
sanatus est puer perfecte in illa
hora qua Christus predixit hoc enim
fiat. Sicut enim eius verbo cuncta creata
sunt Gen. i. Fiat lux et facta est
lux. Considera secundum Rabanum
quantum valeat intercessio fides propria
quando tantum valuit precedens sed et
fides aliena. Moraliter per istum pu-
erum Centurionis significatur peccator
quia quatuor mala in-
currit peccator propter peccatum suum
que signantur per quatuor co-
diciones istius pueri. Primum sic ma-
lum est Servitus peccati et promptus
ad peccandum unde dicitur de
illo puero quod erat servus qui-
cumque facit peccatum servus est pecca-

Johannis 8 peccatum enim cum homini
dominatur facit eum promptum ad pe-
ccandum unde ex uno ad aliud
tendit ut dicit Gregorius peccatum
etiam ultimus ducit ad aliud secun-
dum illud Jeremie 1 similiter
te faciam inimicis tuis (scilicet) demonibus
Secundum malum est in pena ad
bene operandum quod signatur
per iacentem unde dicitur quod
puer iacebat. Jacentes enim
nichil operantur et nichil o-
perari possunt. Jacet ergo peccator quia
nullum operari bonum meritorium
Nam aliquando iacet in igne
iracundie aliquando in luto lux-
urie aliquando in spinis avaricie
Ecce qualem sibi fabricant domum
miseri peccatores et lectum. Quia ecce
hora est iam nos de sompno sur-
gere. Tercium malum peccatoris est
timor et tremor semper enim peccator
est in tremore. Pavebit etiam ad
sonitum folii quod per paralisim
signatur ex qua fit dissolucio
et tremor membrorum. Ecce quo-
modo in continuo tremore est peccator. Si
dicitur sibi quod det elemosinam
aut mala ablata restituat timet
ne deficiet. Si dicitur ut ieiunat
timet ne esuriet. Si dicitur sibi quod
confiteatur sua timet verecundiam.
Si dicitur sibi quod faciat penitenciam
et satisfaccionem de peccatis timet de
afflictione corporis. Ecce quomodo
iste paraliticus tremet. Quia de ta-
libus dicitur in psalmo Illic trepi-
daverunt ubi non erat timor.
Quartum malum est afflictio penis
et signatur per hoc quod de isto
puero dicitur quod male torquetur.
Quia teneas omnis peccator torquetur
in seipso dicit beatus Augustinus

in libro .i. confess. Iussisti domine et
ita est ut pena sibiipsi sit omnis in
ordinatus animus et hoc propter
vermem consciencie qui semper pun
git et rodit Unde sapie .11. dicitur
quod semper presumit seva perturbata
consciencia Et aliis eciam male torq
uentur peccator dum au(…)ritur quis est qui
acquirat omnes divicias (…) mundi
oblectamenta corporis (…) sunt in
torquentur quando considerit (…)
pulchritudinem (…) in quibus ia
cet et penas infernales quibus
eternaliter subiacebit eum resilit
penitencia etc.

Cum introisset ihesus in
capharnaum accessit
ad eum Centurio etc. Mat.
8 Dicit dicat Augustinus super Jo
hannem Deus venit ad nos dum
venimus ad eum hec namque est
felix et salutifera reciprocacio inter
deum et nos quod si nos ad deum
venimus ipse venit ad nos hanc
vicissitudine amoris mutuo sibi
deserviunt sponsus et sponsa in
cant. mutuo se invitantes Dicit enim
Sponsa cant. 7 veniet dilectus
meus in ortum suum et mox in sancte
sponsus subiungit veni in ortum
meum soror et mea sponsa, ortus
quidem ille in quem se mutuo invi
tant est mens fructificativa virtu
tum que eciam intelligitur per
capharnaum que interpretatur
ager pinguedinis quod autem dicitur
in auctoritate proposita Cum introisset
ihesus in capharnaum accessit ad
eum Centurio In eo secundo accipiendum
est ut sic dicetur Cum deus intrat
animam accedit anima ad deum
in quibus verbis tria implicantur
primum est dei ad animam graciosa di
gnacio Secundum est anime ad
deum amorosa accessio Tercium est ihe
anime graciosa condicio primum innuitur
in eo quod ihesus intravit capharnaum
per quod mens fructificativa virtutum
designatur Secundum intelligitur
in eo quod dicitur accessit ad eum id est
quia accessus spiritualis ad deum signatur
Tercium ostenditur in nomine centurionis
per quem nobilis anima designatur
Circa primum est sciendum quod anima in qua
deus introire dignatur debet esse dis
posita quo ad tria Debet enim esse fecun
da virtuali fructificacione secunda
spirituali consolacione unita virium
interna collectione primo dico quod
debet esse fecunda fructificacione vir
tuali Deus enim nunquam voluit esse
nisi in loco fructifero nec mirum
quia nec se ipsum continere potuit
sine fructificacione tanta enim est
divine bonitatis fecunditas quod
non permisit eum esse sine (…)
ut dicit Dyonisius Germinavit
enim divina natura tam ab intra ge
nerando filium quam ab extra ge
nerando creaturas Unde et hanc
naturam omnibus rebus indidit ex
perpetate divini boni debet germinare
quolibet bonum generativum sui est dif
fusivum Unde in prima rerum cre
acione singulis creaturis precepit ut
germinarent Gen. 1 Germinet ergo
terra herbam virentem in genere
suo et iterum producat terra animam
viventem Omnibus quoque animantibus
precepit dicens Crescite et multi
plicamini et replete terram Unde
eciam sterilitas in lege maledicta fuit
Et si hoc in temporalibus multo
magis in spiritualibus in quibus fecun
ditas tanto magis commendatur
quanto magis anima nobilior est
corpore Ideo deus a nulla anima que
est infructuosa vult recipi quia

nec in seipso potuit se sine gaudio
continere. Unde sapientia increata
Eccli 24. Ego sicut vitis fructi-
ficavi suavitatem odoris et flo-
res mei fructus honoris et
honestatis. Invenimus eciam quod
deus concipi voluit in nazare-
th quod interpretatur flos, et na-
sci in bethleem quod interpretatur
domus panis, et sepeliri in
orto, que omnia fructuositatem
important. Unde de mentibus
fructuosis dicit sapientia increata
Prov 8. Delicie mee esse cum filiis
hominum. non dicit cum hominibus
sed dicit cum filiis hominum ad de-
signandum propagacionem virtuosam.
Et si queritur quare delectetur esse
in mentibus virtuosis et potest dici
quod huius racio est quia fecundi-
tas virtualis est quedam forma-
lis impressio divine assimilacionis.
Unde Iohannis primo. Omne datum
optimum et omne donum perfectum
desursum est et descendens a patre
luminum. propter quod apostolus virtutes in no-
bis vocat fructus lucis Ephe 7.
Fructus autem lucis est in omni
bonitate iusticia et veritate. et
quoniam omne simile diligit sibi
simile, hinc est quod deus de-
lectatur esse in mentibus fructu-
osis et hec fructuositas virtual-
iter innuitur in nomine capharnaum
quod interpretatur ager pingue-
dinis. Et de quali agro tali dicere
posset salvator illud Gen 27.
Ecce odor filii mei sicut odor
agri pleni cui benedixit dominus.
Secundo dicitur quod debet esse
iocunda spirituali consolacione. Non
enim habitare vult deus nisi in
loco mundo et iocundo. unde

cum ipse creasset celum et terram ipse sibi
celum tamquam locum iocundiorem
elegit iuxta illud ps. Celum celi domino
terram autem dedit filiis hominum. Sed
unde deus est cum tribulatis iuxta
illud ps. Cum ipso sum in tribulacione
eripiam eum et glorificabo eum. Quod
[illegible] non vult esse nisi in
loco iocundo. Ad quod dicendum
[illegible] tribulatos deserere videatur
ad tempus. Unde ipse in tribulacione
dicebat. Deus meus ut quid dere-
liquisti me. finaliter tamen quando venit
iocunditate et exultacione secum ad-
ducit et sic animam iocundam facit.
Non enim habet amaritudinem conversa-
cio eius sed gaudium et leticiam et
hoc innuitur in hoc nomine cap-
harnaum. Quod secundum aliam tran-
slacionem dicitur villa consolacionis
et bene sequitur ad primum quod ubi-
cumque est virtualis iocunditas ibi
est consolacio. Unde de talibus dicitur
Prov 12. Non contristabit iustum
quidquid ei acciderit. quod verum
est quia semper inveniunt materiam
gaudii in seipso abunde. Nec oportet
quod consolacionem querat ab extra.
Prov 17. dicitur secura mens quasi
iuge convivium. Et hoc tamen
ex divina qualitate tum ex vi-
ni vetustate tum convivendi
oportunitate. quia homo virtuosus
ut in suo actu bono invenit sibi
est valde gaudiosum quale gau-
dium beati non habent in patria.
Exemplum de quadam virtuosa
persona cui in revelacione dictum
est a Christo. Carissimi vos estis
qui adhuc vivitis in terris et multa
promereri possetis potestis. Quia homo
adquireret quanta in uno die pro-
mereri posset. Nec ut aspiciunt

exhilararet tanto cordis gaudio dilata
retur pro eo quod dies ista illuxis
set in qua die viveret et omne meritum
ad dei laudem augere posset quod
tota die ad omnia que facere deberet
alacrior redderetur. Hec igitur est quod
deum sancti in patria incomparabiliter
maiori gaudio perfruuntur de eo
quod iam possident [illegible] de
meliori. Nos tamen qui non [illegible]
statu merendi non absunde [illegible]
tinuitatem merendi in nobis cohibere ne
pote quia per hec seculum [illegible]
mus tanto excellentius quanto plus ge
rimus de meritis. Partibus namque
mentibus et iocundis libenter habitat
qui omnem invidiam elegit. Nota
de beata lucia dicitur et dictum fuit
michi tue fides tua subvenit. Et se
quitur quia iocundum deo in tua
virginitate habitaculum preparasti. Quod
est contra homines invidos qui in se
nullam materiam gaudii inveniunt
sed potius desolationem cum suos de
fectus conspiciunt. Ideo gaudium et
exultationem ab eo quesierunt. Sicut
ille fatue virgines que oleum. per
quod oleum leticia designatur. ne
habentes sed ab aliis oleum mendica
tes quesierunt. Et ad eas que aliqua
sunt animas non intrat neque in
habitat summa dulcedo quia amaritudine
plene sunt. Et quia in malivolam
animam non intrabit spiritus sapientie
sapientie primo. Talis enim e contrario nun
quam possunt esse leti quia semper
possunt secum perturbata consciencia
quam [illegible]. Tertio dico quod debet esse
unita virium [illegible] recollectione
in omni actu forti [illegible] agere
dicendo vel sustinendo oportet v
tuti inesse unita quia virtus uni
ta in se fortior est quam dispersa

ut dicitur in decimo. Patet hoc
in conflictu militari quia oportet
milites esse coadunatos ne di
vidantur per hostes. Item in po
licia civili et in quolibet regimine
yconomico vel monastico in quibus
in qua bene sit quidquid fieri debet
nisi sit in unione et concordia.
Et in quolibet actu ideo nisi sen
sibus et viribus anime. Unde
volentes aliquid perspicacius
videre congregant visum et
manum protegunt oculos vel te
stam perforatam applicando vel
nigrum colorem colore obiacen
do et similiter declarari potest de a
liis sensibus et viribus. Quanto
ergo virium est in omni opere bene per
agendo practico vel theorico
oportet hominem esse in se uni
tum et recollectum opus autem
maximum et excellentissimum
est in se capere deum. oportet ergo
animam in omnibus viribus suis
summe esse unita et recollecta.
Et talis anima vere celum dicitur
unde augustinus 12 confessionum. Ter in
vento quid libentius appellando
potero celum celi domino quia
domus tua contemplantis tue
delectationem tuam sine ulla de
fectu egrediendi in aliud eam
mentem sed pura mise concor
dissime unita et in te sta
bilis formata. Et ideo dixit
salvator regnum dei intra vos
est quod bene signatum est exo
di 3 ubi legitur quod cum
moyses minasset gregem ad
interiora deserti apparuit ei
dominus in rubo per gregem
intelligimus virtutes anime quas
pellere debet ad interiora. Spiritus ge
per desertum signatur vel
potest que omnia propter deum

describit etiam ad seipsum ad hoc di-
sponit anime etiam signatur per Ca-
pharnaum que est nobilior civi-
tas galilee quod interpretatur
transmigratio a sensibus ad intelli-
gibilia a fantasmatibus et omnium
spe creata ad nudam contemp-
lacionem divinorum ad quam quidem
transmigracionem anima non pervenit
unite ipsa unde oportet quod
ihesus intrat capharnaum per-
grinam suam quia animo admittet
ut omnes vires suas transcende-
valeat et fit ad divina transmig-
rare pro hoc admonet Augustinus
orans in libro de contemplacione
domini nostri ihesu christi eia domine in
cor tene mente terge amorem
erige animum suspende et in su-
perna fluenta os sicientis te fontis
trahe Taceant quaeso tumultus
carnalium delectacionum Conticescat
[illegible] aquarum et aeris sile-
at sibi etiam et transeat se non
cogitando sed te deus meus quoniam
tu es veneranda tota spes mea et
fiducia mea hec illa etc

Accessit ad eum Continuo
ubi tangitur ubi ta-
gitur sed videlicet s-
celis anime ad deum accessio anima
sa quod nimium in eo quod dicitur
accessit ad eum ubi videndum
est quibus quibus pedibus acce-
datur ad eum Dicit enim dicit
beatus Augustinus in epistola ad Macedo-
nium ad eum qui ubique est totus
non corporalibus pedibus nec sed
moribus mores anime nostre non ergo
eo quod diligit non dividicari so-
lent nec faciunt bonos vel malos
mores nisi boni vel mali amo-
res pedes ergo anime sunt affectus

et desideria Unde dicit [illegible] super
Cantica Simone I. quod non pedum
passibus sed desideriis acceditur ad
deum Sed nondum quia huius anime
pedes pedes oportet esse mundos
quia nichil coinquinatum intrabit
in istam scilicet mansionem quia pedes a-
nime quando per tanguntur terram me-
diante sensualitate unde pulveris ter-
ris eis adheret peccatis indigent sic-
quanti lotione et mundacione propter
quod dicit dominus Johannis 13 qui
lotus est non indiget nisi [illegible]
ut pedes lavet i. qui sine peccato
mortali est non indiget nisi capi-
tis locione racio huius est quia ca-
put mentis quod est superior pars
sive portio racionis in viris sanctis
non immediate coniungitur deo Sed
beatus Augustinus in libro de spiritu et anima
Secundo locione non indigent ma-
nus quia opera eorum munda sunt
propter mundiciam capitis ea in deum
ordinantis quia solum indigent locione
pedum quia impossibile est hominem
aliquando non peccare venialiter et
habere aliqua inordinacionem in sensu-
alitate propter continuam conversacionem
mundi unde contrahit aliquando
maculam Unde dicit Augustinus Ergo
impossibile puto non coinquinare
extrema anime et intima eius quam-
quam quis quo ad homines perfectus
reputetur Ergo qui licet discipuli
sunt domini solummodo indigent locione
pedum hos pedes inquinare timuit
sponsa Cantica 5 lavi pedes meos
Glosa Cogitationes meas quibus
aliquando terram tangere solebam quos
sceleris cogitacio compunctionibus
et fletibus ablui ut intrare merear
celestem patriam quomodo autem illos
coinquinabo ut dicit [illegible]

rabo illos formis et ymaginibus te
perabilibus cum etiam intellectuales co
paraciones et forme in hoc loco in
super intellectuali creacio ponentur
macle et offendicle Secundo
huius anime pedes dent esse veloces
ad ambulandum agiles Unde dyo
nisius de angelica Jerarchia sic
inquid pedes inceptiva signat v
tutem motiua et acute penetran
tem et ultatem super tendentez
ad diuina De hac pedum velocita
te gloriatur ppha in ps Qui per
fecit pedes meos tamquam ceruorum
Quod exponens Gregorius 2 d mo
ralium Ceruus cum montana mego
ascendit que aspera obiecta saltu
transgreditur donec ad superiora
eleuetur non solum currit sed et
saltat Ita etiam electorum mentes
quecumque sibi obuiae conspiciunt
saltu transcendunt donec ad superio
ra eleuentur Tercio debent huius
pedes recti ut sc ad preterita mala
non sint retorti Unde sanctis he
rem tlet aliis sectatoribus eius te
diatur illud ezec 1 pedes eorum
pedes recti Superaddit gregorius
hos pedes rectos non habent qui ad
mala munde que relinquerunt re
flectantur De quibus scriptum est
Canis reuersus est ad vomitum suum
Tales ergo omnes digne possunt ac
cedere ad cristum Tercium principale
ex fidelis anime condicio glosa tangitur
in eo quod dicitur centurio Centurio
est aliquis nobilis sub principe super
centum milites Unde per centurionem
intelligitur nobilis anima ne pote
inquam deus conatur venire et que
ritur ad deum accede eo quod
dictum est Tales inquit anima
sub solo deo constituta imperare
het omnibus creaturis quarum vni
uersitas tunc senario nostro puta de
nario nostro inscripto reducitur significatur

Unde Augustinus super gen ad literam
inquit Sicut deus omnem cre
aturam excedit sic anima crea
turam corporalem dignitate nature
precellitur et si dignitate nature
multo magis dignitate gratie
quam etiam spirituales creaturas
antecellit Bedius in sermone
de dicitione ad ymaginem dei
facta est ita corporalis anima
qua ceteris omnibus comparatur potest
repleri aut non potest per centum
milites intelligi potest universitas
omnium anime que potest reduci
ad decem Sunt enim decem vi
res sensitiue quinque exteriores quibus
bus ipsa racio que est caput
anime tamquam nobilis Centurio
principatur pro cuius eas ad
omnem perfectam impletorum de
calogi ordinat atque regit in
denario virium inceptorum
reducto centenariorum militum
deo sub mentis imperio famulan
cium prosiatur Unde sicut
ille centurio dicebat Nam et
ego homo sum potestate constitu
tus habens sub me milites et
dico huic vade et vadit et
alio veni et venit et seruo
meo fac hoc et facit Sicut
dicat Job tassi in collac primum
perfecta mea per Centurionem
intelligitur sub dei potestate consti
tuta omnibus suis viribus con
stituta dominatur et hec potestate
cogitaciones noxias expellendi
et in bonis cogitacionibus in
morandi Sicut malis cogita
cionibus dicere possimus abite
et abeant et bonis vero acce
dite et accedant suo quoque
uno i corpori fac hoc quod bonum
est et facit et quod dei debet
huius spiritus ea que castitati et

continencie sunt hec io cass this
anime generositate considerans
Augg in libro de contemplatione
domini nostri ihesu xpisti sic inquit o
anima mea insignita dei yma
gine decorata dei similitudine
redempta xpisti sanguine sponsata
fide decorata spiritu ornata vir
tutibus deputata cum angelis
dilige eum qui est causa tui a
moris ipse initium ipse primum
ipse finctus ipse usus ipse finis
qui est benedictus in secula seculorum

Ascendente ihesu
in naviculam se
cute sunt eum
discipuli eius
Et ecce motus magnus factus est
in mari ita ut navicula operi
retur fluctibus ipsius vero dor
miebat etc

Solent sancti viri
tum aliquid sin
virtutis divina cle
mencia per eos operatur sive
operata sunt mundana ostenta
tionem declinare et vitare et
hoc docuit nos salvator in seriis
evangelii Cum enim multos infir
mos curasset et multa et in
mirabilia signa et miracula fecis
set ut refert Math videns
circa multas turbas iussit disci
pulos suos ire transfretare et
ipse cum eis descendit in navi
culam et per hoc docet nos ut
dicit Cris nichil ad ostenta
tionem facere vobis etiam ut dicit
Remigius quod homo inportunitatem
fugere debet ut legitur dominum tra
nsisse refugia quando declina
re volunt aturbas in navim mo
tem et desertum Sic itaque
cum comp inventu aturba asscen
dit in naviculam Quinque evangelio ta
describuntur primum est maris periculosa
commocio Secundum est discipulorum
affectuosa deputatio ubi et ascende
runt Tertium est xpisti virtuosa o
peratio ubi Tunc surgens etcetera
Primum quatuor facit evangelista Primo
ponit vero ascensum in naviculam
ubi ascendente ihesu in naviculam
ubi dicit Augustinus Cum multa
et magna et miranda dominus osten
disset intra transit ad mare
ut ibi excellentia opera demon
straret qualis tunc maris scilicet dominum
se ostenderet Deinde adiungitur di
scipula quia secuti sunt eum discipuli
eius non tantum gressus eius sequentes
ut dicit Origenes Sed magis sanctita
tem comitantes secuti sunt eum
quia trahebantur suavitate amo
ris eius et admiratione operis et
benigna conversatione ipsius ita ut
eum relinquere non possent Et no
tandum quod Cris quod dominus iussit
eos ut sequerentur eum tristicium
qualis in seipsis experientur virtute
mirabilium operum eius que in aliis
videbant fieri Tercio ponitur ma
ris perturbacio ubi et ecce motus
factus est magnus in mari quia
subito impetuose cum esset prius
tranquillitas facta est commocio in
mari et elevaverunt procelle altitu
dine magna super naviculam Ita
ut videtur ire in profundum et
sic subito elevabatur navicula
et descendebat et sic agitata flu
ctibus replebatur Sic hec sunt
maris pericula ubi nec portus
confugiunt nec homo adiutorium
habet quia nemo scit nisi expertus
est fluctuaret aut aliquis vivit
hec tempestas coste aut cocturis
navigantibus experta sunt dicens

q non nam naturalis inquietudinis maris et vehementis commotionis fluctuum ipsius tam forte est quia radii lune et superioris corporum resolvunt vapores a fundo terre et aque ut ad plenum eos consumunt vel ad eam complete extrahere possunt quando remanebunt aliqui infra corporis maris deorsum sunt et generant ampullas et tumores in corpore maris Adequam etiam commotionem maris ventis stantes faciunt tempestatem Sic non hic tempestas generabatur Sed fiebat supernaliter et voluntate xpi qui producit ventos de thezauris suis ut dicit glo

Facta est autem tempestas magna ut magnum opus ostenderetur quia quanto magis fluctus navicle irruebant Tanto magis timor discipulos conturbabat ut plus desideraret se per miracula salvatoris liberari Facta est ergo commotio maris et discipuli timuerunt et xpm invocabant ut invocantes liberaret et liberati mirarentur mirantes in fide firmarentur Quarto ponitur xi dormitio xpi quia dormiebat Sed sicut glo res miranda est atque stupenda de quo dicitur in ps Non dormitabit neque dormiet Et hic dicitur dormire Sed licet dormierit corpore tamen vigilabat divinitate Unde ipse dicit Can 5 Ego dormio et cor meum vigilat semper Quare autem hic dominus voluit dormire [illegible] pt esse vera prima secundum

Luther

glo ut se verum hominem demonstraret Secundo ut discipulorum corda probaret non quod ipse corda eorum ignoraret sed ut ipsi se ipsos agnoscerent Sicut de petro dicitur Math 26 Tercia secundum Cris. ut discipuli magis timerent Quarta ut nos ad orationem provocaret Si enim ut ait Cris. xpo vigilante tempestas tempestas facta esset non timuissent vel non rogassent Quinta racio ut potenciam demonstraret que magis claruit in eo quod mox excitatus imperat ventis etc

Accesserunt et suscitaverunt eum dicentes Domine salva nos perimus Et dicit eis Quid timidi estis modice fidei etc

Sequitur secunda pars in qua describitur discipulorum affectuosa devotio et tanguntur quatuor Primo tangitur discipulorum fiducialis accessio accesserunt ad eum a quo liberari possent appropinquando Unde ps Accedite ad eum et illuminamini et facies vestre non confundentur Secundo tangitur eorum suscitacio et suscitaverunt eum a sompno ut poterant dicere illud ps Exurge quare obdormis domine Et nota secundum quod dicit Crisost. quod discipuli non tantum excitaverunt xpm cum cepit oriri tempestas sperantes aliquomodo evadere periculum sed quando magnitudo pericli eis tantum timorem incussit ut nulla alia spes salutis esset nisi a deo tunc excitaverunt xpm Et sicut dicit glo tantum fuerunt perterriti et pene a se alienati ut irruerunt in eum et non modeste ac leniter surgere [illegible] sed turbulenter suscitaverunt eum Tercio tangitur discipulorum devota oracio que in se tota complectitur que in omni oratione teneri debent. Sunt enim pia et [illegible] de omni parte considerata Dicebant Domine salva nos perimus Genes 21 Salus [illegible]

in manu tua est Item sunt multi-
tas quia in periculo mortis primus
Unde exclamat Crisostomus o
veraces apostoli salvatorem vob-
iscum habetis et periculum timetis si-
cut vita vobiscum et de mor-
te solliciti estis Quarto tangitur
discipulorum increpatio Ubi et
dixit eis quid timidi estis mo-
dice fidei Modice fidei fuerunt
quia putabant se periculum posse
latere domino Sed dicet aliquis
Quomodo fuerunt discipuli modice
fidei cum tamen ad Christum confug-
erunt Dicendum est secundum
Crisostomum quod propter hoc modice fi-
dei fuerunt quia licet credide-
runt Christum eos liberare de periculo
cum esset vigilans non tamen
crediderunt quod hoc posset dominus
dormiens facere Et ideo de hoc
increpantur Notandum quod fides
multos habet nobiles effectus Pri-
mum virtute fidei remittuntur peccata
Actuum 15 fide purificans corda
eorum Unde salvator dixit
marie magdalene remittuntur
tibi peccata tua fides tua te
salvam fecit Item in fide cetere
virtutes fundantur hebreorum 11 fides
est substantia rerum sperandarum Item
a fide omnia procreantur Jacobi 2 E-
go ostendam tibi ex operibus fi-
dem meam Item per fidem ad-
versitates et singule tribulationes
superantur Ephesios 6 In omnibus su-
mentes scutum fidei Et ideo si di-
scipuli perfectam habuissent fidem tem-
pestatem maris et motum non
timuissent Item per fidem scrip-
turarum intelligentia intelligencia
reseratur Unde est illud Ysaie
Si non credideritis non intelligetis
Item per fidem petitiones obtin-

entur Jacobi 1 postulat autem in fide
nichil hesitans Item per fidem fiunt
miracula Mathei 9 omnia possibilia sunt
credenti Et Mathei 17 Si habueritis
fidem sicut granum synapis dicetis
monti huic etc Item per fidem
salus anime inducitur Luce 7 fides
tua te salvam fecit Item secundo
per fidem vita eterna acquiritur hebreorum
11 Sancti per fidem vicerunt
regna adepti sunt repromissiones
Cum ergo tot bona efficiat fides sic
debemus ne in nobis modica inve-
niatur Et si quis in eo modicam
senserit oret cum apostolis dicens
domine adauge nobis fidem etc

Tunc surgens imperavit
ventis et mari et per-
fecta est tranquillitas
magna porro homines mirati sunt
dicentes qualis est hic quia venti
et mare obediunt ei etc

Tercia pars in qua magna
describitur Christi virtuosa
operacio Et continet tria
Primo ponitur Christi imperium Tunc sur-
gens imperavit ventis ut cessa-
rent flare Ex quo patet quod imperium
Christi tante est efficacie ut etiam
res insensibiles ei obediunt Ipse
enim est de quo dicitur in psalmo ignis
grando nix glacies spiritus
procellarum que faciunt verbum
eius Secundo ponitur creature
obediencia Et facta est tranquillitas
magna ceterorum de ipso enim dictum
est in psalmo Tu dominaris potestati maris
Et nota secundum Crisostomum quod cum magna
tempestas sedatur usque ad initium
temporis aque concutiuntur Sed hic simul
omnia cessaverunt ut nec semita neque
vestigium alicuius turbacionis remanserit
quod quidem erat extraneum
Tercio ponitur hominum admiratio

et laus de potro admiracione homines
admirati sunt Vel qui homines videt
Angl Non putans hic apostolos sig
tos Nomen invenimus homines no
minari sanctos apostolos Vel semper erant
apostoli aut discipuli non homines q
cum eo navigabant quorum erat
navicula. Mirabantur autem
hii homines qui cum eo navigabat
quorum erat navicula Vel si quis
dicat apostolos signari seu appellari
homines non est conveniens secundum
Jeronimum quia nondum noverant po
tenciam salvatoris Ideo mirati sunt
dicentes qualis est hic non intero
gati hoc dicebant secundum Angl
Vel affective/ qz d. Et quia ille est
cui obediunt mare et venti qualis
ergo est ille u quantus quam fortis
quam magnus Jubet enim creature
et non supergreditur iussionem eius
Soli homines resistunt domini dei
preceptis eius consiliis non acquiescunt
ut dicit Angl Notandum quod si ho
fuisset obediens suo creatori omnis
creatura ei obediens fuisset immo quod
plus est sicut loquitur deus fuisset
homini obediens nunc vero propter inobe
dienciam hominis creatura omnis facta
est illi inobediens quia caro concu
piscit et rebellat contra spiritum Christe
loquendo illud Crisostomi pt expositionem
Huiusmodi primo quid allegorice se
cundum Rabanum prout pertinet ad capud
Ecclesie quod est Christus et secundum
hoc navicula quam Christus ascendit
intelligitur arbor crucis cuius au
xilio fideles transfretantes mundi
fluctibus veniunt ad portum ce
lestis patrie Descendente autem Christo
in hanc naviculam secuti sunt eum
discipuli eius quia omnes ad tormen
ta et usque ad mortem fuerunt ipsum
imitati Unde aiebant ad eos qui
vult venire post me abneget semet

ipsum Math 16 Et luc 9 Cum
ergo Christus in cruce positus esset
magnus factus est motus in ma
ri quia commoti sunt et fluctuaverunt
mentes apostolorum De eius pa
ssione magna eciam imitatio
facta est quia tenebre facte sunt
super universam terram et velum
templi scissum est in duas partes
terra mota est et petre scisse sunt
Math 27 Ecce quam magnus
motus in mari Ita quod navicula
operta est fluctibus quia tanta
vis persecucionis circa crucem
fuit et mentes omnium contra ipsum
fluctuabant Nam pretereuntes
enim blasphemabant latro cruci
fixus deridebat discipuli tre
pidabant et facta sunt crux iu
deis scandalum gentibus autem
stulticia Ecce quantis fluctibus
hec navicula operiebatur Vel
ut has omnes commociones ipse
dormiebat fuit mortuus dormiens
Excitant autem discipuli dominum
dum turbata mente maximis
desideriis et clamoribus resur
rectionem flagitabant dicentes
Salva resurgendo perimus per
turbacione tue mortis Ipse non
resurgens primo increpat ipsos
modice fidei Exprobrabat
autem ipsorum incredulitatem et
duriciam cordis Marc ult. Ultimo
autem imperavit ventis quod demo
nia pena stravit Imperavit
et mari quia Judeorum ve
saniam compescuit et facta est
tranquillitas magna quia
sedate sunt mentes discipulo
rum resurreccionem Nos autem vi
dentes hoc omnes dicimus
qualis est hic Huiusmodi hoc
[illegible] pt expositionem allegorice prout

ptinet ad totum corpus ecclesie in
navicula intelligatur ecclesia fide
lium de qua prov 30 facta est
quasi navis institoris In hac na
vem secundum glosam continentur
fideles qui omni cristo prevare
hvius seculi ad regnum celorum
perveniunt Ista autem navicula prima
et stricta ante et retro et medio
huius latum quia primum ecclesie in
tis persecucionibus infidelium
tyrannorum angustiatum est
et in fine angustiabitur eciam p
secucionibus antixpi In medio
autem tempore ecclesia magnam habet
latitudinem quia multa sunt
fideles et ipsa ecclesia latas et
magnas habet possessiones Sed
attende quod medium navicule licet
sit latius extremitatibus est
tamen debilius Sic et ecclesia
licet habeat Jam magnam latitu
dinem valde debilis tamen est f
lectuntur enim hodie cristiani et
concutiuntur mentes fidelium tem
ptacionibus et ad quaslibet delec
taciones flectuntur prelati et as
fluencias rerum temporalium
honorum ac prelatis ecclesiastice
quibus mittantur ad vanitates et
infamias status unde timendum
est hodie ecclesie ne isti qui sunt
in medio navis labantur hanc
enim navem operiis ascendit quia
ipse gubernator ecclesie nunquam di
scipuli continentur Sed contra
ecclesiam flant venti varii et
validi tam gentilium quam heri
corum quam eciam malorum x
anorum et principum tyrannorum
unde elevantur fluctus contra
ecclesiam vel sic navicula quasi
operatur fluctibus quia veniat
peioribus temporibus accidit et
eveniet temporibus antichristi

Sed et prima tempore medium navicule
fluctibus operitur Non quidem per here
ticos et gentiles sed quod est detesta
bilius per malos principes et domi
nos qui statuta ecclesie et censuram con
tempnunt dignitates ecclesiasticas sibi
vel suis acquirunt Sed ut hec omnia
xpus dormire videtur Anima ut dicit
Aug pacienciam bonorum et p
enitencia malorum expectat et
quantitatique agitetur ut eciam operi
atur fluctibus hec navicula operi
submergi tamen nequaquam pt
unde signata est per archam noe
unde quidem ait imperator eciam
persequenti vitoris in tassimyna
nem subiugere petri fluctuabat
et nunquam desinit esse vas Hac
ergo securi attendamus ad deum ad
propheta dicente Exurge quare
obdormis domine Ipse autem exurgit
et imperabit ventis i demonibus
qui agitant fluctus i principes
huius mundi ad persequendum sanctos
et iustos faciet que tranquillitatem
mundo conferendo subsidium Tercio
exponi possunt hec verba tro
police vel moralit secundum Aug
sup eo vt videlicet navicula
intelligitur quelibet fidelis anima
hec navicula mea exponitur
quia corpori sociatur vere enim
corpus nunc mare est quia omnia
opera eius amaritudinem habent
admixta In hanc naviculam as
cendit enim per graciam in bonitate et
animam sequuntur autem discipuli i
virtutes tres scilicet theologice scilicet fides
spes et caritas et quatuor car
dinales scilicet prudencia iusticia for
titudo et temperancia vt septe
dona spiritus sancti donum sapie

intellectus consilii fortitudinis sciencie
pietatis timoris. Et tunc quasi pulcra
xpi domina. Sed nec potest istam na-
vis sine fluctuacione transire. Stat
enim venti temptacionum oriuntur
unde passionum. Nam istam navi-
culam commovet ventus id est delectati-
ones exteriores impulsus et unde
id est interiores vexaciones carnales
et non unquam est tantus tempta-
cionum impetus, quod quasi anima operia-
tur fluctibus et fit impulso consencie
di carnalibus desideriis que mili-
tant adversus animam. Magna unda
est carnalis concupiscencia. Magna eciam
unda est temporalium rerum indi-
gencia. Magna persecucio tribu-
lacio et despoliacio et similia ex-
quibus timendum est virtutes et
dona periclitari. Sed xpus in no-
bis dormit eo quod ipse secundum
humanam sompno suo consopiatur
in nobis ita quod videtur nos dere-
liquisse, sed non est ita immo ipse
promisit dicens Cum ipso sum in
tribulacione. Ideo videntes anima
ad se virtutes et dona excitent
dominum. Fides dicat credo domine
te posse salvare. Spes dicat spe-
ro quod tu iuvabis. Caritas dicat
omnia pro te suffero. Prudencia
dicat me tibi committo. Iusticia
dicat dilige domine hoc sustineo
sed una tua adiuvabit me. Forti-
tudo dicat omnia pacienter suffero.
Temperancia dicat omnia suggesta
ab horreo. Dona eciam spiritus sancti
postulant adiutorium gemitibus in-
enarrabilibus ut ait apostolus ex-
clamantes voce grandi d. Domine
salva nos perimus. Tunc xpus tur-
bulencia in animis sedat custodes
ventos demonum compescit flucti-

carnis cum animam se exigentes mi-
tigat et fit tranquillitas inter animam
et corpus. Ita ut totus homo
miretur et dicat Qualis est hic
misericordissimus potentissimus
et sapientissimus dominus quia
mare et venti obediunt ei et c.

Ascendente ihesu in na-
viculam secuti sunt eum
discipuli eius Math.
octavo. Deus creando
hominem et omnem creaturam in-
dicat et precipit eo ipso quod creat
sequela sui q. d. cuilibet rei create
Sequere me scilicet per imitacionem
exemplar quod abeterno habuisti
in me. Hinc est quod quelibet cre-
atura secundum modum suum sequitur
creatorem tamquam causam prima
totius sui esse quod maxime
competit creature intellectuali et ra-
cionali cui ymago dei est impressa
ac per hoc propinquius imita-
cionis est ymago scilicet ipsum deum
ymago enim dicitur quasi imitago
ita quod propius imitatur cuius
est ymago. Unde gen. i. Facia-
mus hominem ad ymaginem et
ad similitudinem nostram. Ymago
eciam maxime nobilitati e
creatura racionalis. Nam et ipsum
verbum eternum ymago patris dicitur
eo quod ipsum verbum perfectissime
imitatur. Sapiencie i. Candor
est lucis eterne sequitur ymago
bonitatis illius quia quo filius
imitatur et sequitur ipsum
patrem et omnis creatura suo modo
sequitur creatorem. Dignum et
congruum fuit quod discipuli secuti
sunt ihesum eorum patrem creato-
rem dominum et magistrum et hoc

quod in marco te composita dicitur
ascendente Ihesu in naviculam secuti
sunt eum discipuli eius. Ubi scien
dum quod Ihesus legitur ascendisse in
montem et discipulos eius secutos
esse ut dicitur Math. 5. Aliquando
vero dicitur ascendisse in naviculam
et tunc secuti sunt eum discipuli
eius ut hic. Per montem huma
nitatis per naviculam divinitas
designatur per quod datur in
telligi quod sequimur dominum Ihesum tam
secundum humanitatem quam secundum
divinitatem. Et ~~hoc in tribus in~~
quibus etiam primo inquantum se
quimur dominum Ihesum secundum e
ius divinitatem et hoc in tribus
in quibus etiam verbum eternum sequitur
patrem scilicet in naturae consubstanti
alitate in imaginis veritate et
in operationis dignitate vel potestate
dicimus enim de verbo quod est consubstantia
le patri. Et quod est imago patris.
Et quod est virtus operativa patris
quae tria comprehendit apostolus ad He
breos primo. Cum sit splendor gloriae
quantum ad primum et figura substantiae eius
quantum ad secundum portansque omnia
verbo virtutis suae quantum ad ter
tium. Primum patet. Nam sicut splendor
lucem sequitur sic verbum sequitur
patrem. Splendor autem sic sequitur
lucem quod ab ea non dividitur
quod semper manet in luce. Unde
non est reperire lucem sine splen
dore nec splendorem sine luce.
Sic verbum emanat ab ipso patre
ita quod substantialiter manet in ipso
nec tamen ipsum verbum est vere
personaliter nec econverso. Hic enim se habet
gignens et genitum. Secundum

patet. Nam verbum intimus conceptus
est ratio quaedam et similitudo habens
rationem imaginis si comparatur ad
idem cuius est similitudo sicut ad
principium. Et quia sicut deus pater
intelligendo seipsum producit verbum
eius et ipsum est imago patris. Unde
quia sibi competit quodmodo suae e
manationis cum verbum sit expressa
similitudo ~~essentialis~~ dicentis. Hinc
est quod spiritus sanctus non dicitur i
mago patris et filii licet ibi sit simili
tudo essentialis. Tertium patet. Nam
operatio sequitur substantiam et quia verbum
est ars patris. Ex Augustino. Cum in ipso
sint rationes omnium factibilium. Jo. 1
omnia per ipsum facta sunt et sine ipso
factum est nihil. Ideo dicitur brachi
um et manus patris. Visum quomodo
verbum sequitur patrem videndum est
quomodo mens rationalis sequitur se
cundum eius divinitatem. Et quidem
hoc secundum similitudinem eiusdem
modi quibus verbum sequitur Ihesum
vel patrem hoc enim fuit menti indi
tum in emanatione ubi in quo et
ipsa mens secundum suum esse ideale in
verbo et esse primum in re deo sequitur
autem mens rationalis verbum eternum
secundum id esse ideale quod eternaliter
habuit in verbo eiusdem conditionibus
quibus verbum sequitur patrem videlicet
et in reali consubstantialitate in
formali repraesentatione ^ primum enim sic ^ et in exemplari cooperatione
declaratur. Si enim mens secundum
esse ideale in deo eternaliter quamvis non
esset idem cum deo reali consubstantialitate
tunc necessario oportet quod esset
accidens in deo quod non potest stare cum
divina potentialitate et simplicitate
quia secundum Augustinum quidquid est in deo
deus est et hoc primum est deo quod

est quidquid habet est per reale idem
quod licet secundum esse creatum sit re
aliter aliud unde est quod secundum eandem
ydeam practicam conservatur in esse a
qua tenderet in nichilum secundum beatum
Augustinum hunc sensum adaptari potest
illud prouerbiorum 8 Dominus me possedit ab
inicio viarum suarum possedit in
quam reali consubstancialitate Ex
emplum declaratur sic Nam sicud ver
bum est ymago patris sic et illud esse
quod ultimus est forma ydeitatis cre
ature Unde legitur ibidem nondum
erant abissi et ego iam concepta
eram Concepta eram inquam in verbo
ut ymago vel ydea Tercium declaratur
Nam secundum esse deus operatur quid
quid operatur Ideo quod magis est
illud esse deo cooperatur et hoc est
quod dicit Anselmus Creatura in
deo est creatrix essencia Unde subiungitur
ibidem Quando preparabat celos ad
eram cum eo eram cuncta componens
Eisdem eciam modis secundum quandam
similitudinem mens racionalis in ypo
stasi esse nature vel pocius in esse
gratuito constituta sequitur verbum
scilicet in divine nature conformitate imaginis
expectate et in operacionis proprietate Nam
per effectum gracie trahitur mens ad
divine nature conformitatem et con
formitatis unitatem per quam uni
tatem sive unionem xpistus patri
supplicabat Johannis 17 pater
rogo pro eis quos dedisti michi
ut sicut tu in me et ego in te et
ita ipsi in nobis unum sint hec au
tem non attenditur penes unitatem
ydealis ydempcionis sed secundum
unitatem formalis assimulacionis que
fit per lumen gracie quod est quedam
similitudo deiformis divine nature
Unde imprimit anime quandam dei
formitatem et quandam formalem
assimulacionem ad naturam divinam
Sicut dicit Bernardus in libro de
diligendo deo Stilla aque multo vino
admixta vini saporem induit et
colorem et a se tota deficere videtur
et quo lucem solis perfusus aer
in eandem luminis claritatem Sic est
illapsa divine essencie in animam
ipsa anima quasi amo deificatur ut
dicit ibidem Bernardus et cetera Et si
hoc sit virtute luminis gracie hic in
via multo perampliius et perfeccius
virtute luminis glorie in patria ubi deus
omnia in omnibus erit ait apostolus Quartum
declaratur sic Nam quando per
effectum gracie ymago mentis nostre
se conuertet per contemplacionem
in ymaginem increata ut prius
effluxerat tunc per influxum
divini luminis Ita ymago nostra
decoratur quod in ymaginem increatam
quodammodo transformatur
Iuxta illud apostoli Corinthios 3 Nos re
velata facie gloriam domini speculan
tes transformamur a claritate
in claritatem Et talem ymaginem
sic decoratam sic transformatam
appetit in Canticis sponsus dicens
Canticorum 2 Ostende michi faciem
tuam facies enim tua decora et
cetera sit declaratur Talis enim
mens assequitur divine veritatis
unitatem et perfectam operacionis
eius potestatem Ita ut perfecta mens
nichil operis sibi attribuit Sed
totum deo qui dixit discipulis
suis Sine me nichil potestis
facere Johannis 15 Unde
sciens faciens Ysaias propheta dixit
Omnia opera nostra operatus es do
mine Ysaie 26 Talis eciam mens
pro quanto est conformata deo
operatur quemadmodum stilla

in mensa scilicet non quicquid scilicet in agit et scilla similiter age dicatur secundum quod [illegible] dicit anselmus quod mens mea in deo erit et esse videtur omnipotens etc.

Secuti sunt enim discipuli eius viso quomodo incedens sequebantur christum secundum eius divinitatem, restat qualiter ipsi sequi debeant secundum eius humanitatem. Huius autem sequela attenditur in tribus scilicet in voluntaria paupertate in profundissima humilitate et in passionum tolerantia impassibilitate. Christus autem corpus in tota vita sua nos precessit ut statim [illegible] et nos ipsum per easdem vias sequi debemus. Ad hoc ipse hortatur nos dicens Tren. 3 Recordare paupertatis mee quantum ad primum et transgressionis in profunde humilitatis quantum ad secundum et absinthii et fellis quantum ad tertium. Et sequitur ibidem in persona nostri memoria memor ero et tabescet in me anima mea commemorando eum et sequendo vestigia quibus precessit tabescet et deficit anima nostra quantum ad vitam nature corrupte et renovatur quantum ad vitam originalis iustitie. Et hoc est quod dicit apostolus Ephes. 4 Deponite veterem hominem et induite novum qui secundum deum creatus est in iustitia et sanctitate et veritate. Sicut enim partes terra reducuntur ad conformitatem divine nature in christo, sic per ista tria reducuntur ad conformitatem originalis iustitie nature humane in christo ut dicamus quod ad hoc deus factus est ut homines sibi deos faceret quantum ad primum processum et ut naturam humanam corruptam repararet quantum ad istum secundum

processum. Ad cuius evidentiam est sciendum quod in statu originalis iustitie erant tria bona. Nam ibi erat communitas absque usurpatione proprietatis omnimoda subiectio sensualitatis et plena possessio impassibilitatis. Primum patet. Nam ibi erant omnia communia et ad hunc modum divino et naturali iure esse debent omnia ut dicit Aug. super Jo. Domini est terra et plenitudo eius pauperes et divites deus de uno limo fecit. Modo vero humano dicitur hec villa mea est hec domus mea est hic servus meus est. Iura humana iura sunt imperatorum. Tolle iura imperatoris et quis audet dicere hec villa mea est. Hec Aug. Sic ergo iure naturali omnia sunt communia omnibus. Ista quod hoc non solum incipit in illis de quibus legitur quod multitudinis credentium erat cor unum sed hoc fuit institutum in lege nature in paradiso. Unde etiam philosophi quidam hoc idem senserunt. Nam apud platonem ista civitas rectissime ordinata traditur in qua nemo cuius nomen affectus [illegible] hec [illegible] indecet. Secundum patet nam ibi sensualitas perfecte subiciebatur rationi ac per hoc omnes creature deo et homini subiciuntur. Nam ut ait Aug. Sic conditus est homo ut spiritus preesset corpori et corpus subesset spiritui quamdiu ille obediret suo creatori. Tertium patet. Nam ibi fuit immortalis et impassibilis pro quanto potuit non mori et non pati. Non enim esurient neque sitient etc. Hec tria bona homo recedendo a deo per inobedientiam perdiderat. Et ideo deus dignatus est venire ad hominem assumens hominem ut homo eum sequendo perdita recuperaret. Et quod hec bona erant perfectissime in christo recuperata. Nam licet ipse dominus celi et terre

[C]astus etiam suam quia sanguine vendiderunt in tres diuisit partes vt in clericum militiam et rusticos Et illis in morte dicens Tu supplex ora tu protege tu que labora ... zyzania ... Tu sic locatur ...

nichil proprietatis vendicaret in tm etiam quod non habet ubi caput suum reclinaret ut dicitur hic ... Item in eo sensualitas in eo perfectissime subiciebatur racioni quia non erat conceptus et natus cum ista radice quia nobis est rebellio vicia de qua dicit gemens dauid Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea Item corpus eius sue nature condicione fuit impassibile quia immunis ab omni peccato sed dispensacione voluntatis penalitates nostras in se suscepit Unde esuriit sitiuit tristatus fuit et sic de aliis non necessitate sicud nos sed sola sua voluntate secundum Aug. igitur et nos sequendo xpm ad conformitatem eorundem tum reducimur et hoc perdita tria in quibus nos xpus precessit per paupertatem enim voluntariam accedit homo ad formitatem xpi ad abdicacionem proprie voluntatis per veram voluntatem accedit homo ad veram conformitatem secundi que est subiectus sensualitatis ut se totum secundum omnes vires se subiciat deo ac per hoc sensualitas subiciatur racioni iuxta illud gen. 4 Sub te erit appetitus tuus et tu dominaberis illius Sicut enim per peccatum superbie in homine surrexit rebellio sensualitatis ita per virtutem humilitatis subsistitur huius rebellio ut sic contraria contrariis curantur Unde Aug. in quodam sermone O sancta humilitas quam dissimilis es superbie Nam ipsa superbia luciferum de celo eiecit Sed humilitas latronem in paradisum reduxit Hec est sancta humilitas que facit nos ornatos sedere in conventu solitario omnibus virtutibus florere perfectis Hec Aug. p collectancia

[I]n agro domini tres status nouit esse ... clericum simul omnes laboratores et protegat rogat doceat pro ... pro necessaria laborantes ... hij si sic ... se nouit esse

ex passionum pro xpo homo accedit ad conformitatem 3m scilicet impassibilitate Nam sancti viri ex ardore deuotionis divini amoris redduntur pene insensibiles et quasi iam non senciunt penas sibi illatas sicut apparuit in beato laurencio et multis aliis sanctis ut dicit ambrosius neque enim b. laurentius ignium tormenta extunc sentire poterat que in sensibus intrinsecus per paradisi refrigerium possidebat Sic enim precepta xpi et promissio ex fervente cogitat dulce est quod omnes quod extrinsecus inflammat Unde de sanctis apostolis legitur Actuum 7 Quod ibant gaudentes apostoli a conspectu concilij quoniam digni habiti sunt contumeliam pati pro nomine ihesu

[S]imile est regnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo Cum autem dormirent homines venit inimicus eius et superseminauit zyzania in medio tritici et abijt Cum autem creuisset herba et fructum fecisset tunc apparuit zyzania

[O]mnia in creaturis actibus nichil est ita perfectum quod non aliquid sentiat ... contingit in opere nature Unde est quod vix aliquis ita bonum granum et purum seminat quin male herbe simul orantur quapropter cum dns in ... xpus habeat puram et immaculatam seminam virtutum que

[I]n agro domini ... sator zyzaniorum ... laborantes ... et sic sunt ... facti de ... sato ... deceptor ... doctor ... fraudator ... laborator

Seminat in mentibus fidelium diabolus
enim aliquando in ditat semina contraria
quibus virtutes suffocare conatur
Et de hoc est parabola presentis evangelii
quod habet tres partes Nam in prima
prima ponitur agri diversa seminatio
in secunda destructionis fraudis ex
parte dominicato Ibi attendentes ac
servi Tertia ponitur discreta discu
ssio Ibi Servi autem dixerunt Circa
primum tamen sciat primo premittit bo
nam seminationem dicens Simile est
regnum celorum Notandum quod
regnum celorum multipliciter accipitur
Aliquando enim accipitur pro Christo per
imitacionem primo sanctis in celis con
sistentibus congrue ibi regnum ce
lorum illud quod dicitur dabitur
sanctis in celis cum deo regnanti
bus in quibus regnabit deus
unde super illud Io. 1 Finis legis
Christus est ad quem cum pervenit
intencio currentis non habet quo
possit amplius venire sed habet in
quo debet permanere Aliquando vero
accipitur pro ecclesia fidelium et hoc
propter sex Primo quia sicut celum
continet stellas et que in ipso
firmamento sunt Ita fideles velud
quedam stelle radiantes firmati sunt
in fide ecclesie Secundo quia tota
ecclesia regatur a spiritu sancto statuta
et ordinaciones ecclesie sunt a celo tamquam
regno unde Apoc. 12 Vidi civitatem
sanctam Jerusalem novam descen
dentem de celo etc. Tercio quia licet
fideles corpore sunt in mundo con
templatione tamen et desiderio
conversantur in celo Phil. 3 Nostra
conversacio in celis unde ipsi vo
cantur cives sanctorum et do
mestici dei Ephes. 2 Quarta
quia fideles etiam ordinatione

predestinati sunt ad regnum celorum
Quinta quia si fideles adhuc non
sunt in regno celorum quantum
ad statum presentis vite virtute tamen
caritatis ita conveniunt cum sanctis
celestis patrie ut iam per istam uni
onem ipsum regnum celorum dicatur
Sexto quia fideles mundi delicias
et terrena regna contempnunt Et
ideo ipsum regnum dicitur esse eorum
cum dicitur Matth. 5 Beati pauperes
spiritu quoniam ipsorum est regnum ce
lorum Aliquando vero regnum
celorum pro statu presentis penitentia
cum licet sit terrestris hominem tamen
celestem faciat Matth. 3 Penitentiam agi
te appropinquabit enim vobis regnum
celorum Et Matth. 11 Regnum ce
lorum vim patitur et violenti
diripiunt illud Est penitentia
violencia quedam quia dum nos
metipsos vincimus regnum celo
rum rapimus Aliquando etiam
regnum celorum accipitur pro anima
fideli ut ubi regnum celorum
intra vos est Luce 17 Aliquando
etiam regnum celorum accipitur
pro intelligentia sacre scripture In
hoc autem loco secundum Remigium
accipitur pro filio dei quod
regnum dicitur esse simile homini
qui seminavit bonum semen in a
gro suo vel possumus etiam
dicere quod accipitur pro ecclesia
presenti volens enim dominus declarare
qualis status presentis ecclesie est sic
de homine seminante bonum semen
in agro suo ita ut sit similitudo
non persona personarum ad personam sed rei
presentis ad statum ecclesie Ostendit re
gnum assimilatur homini qui seminat
bonum semen Hic homo Christus est
ut ipsemet exponit quod bonum semen

seminavit in ecclesia. Et notandum quod xpistus habet triplicem agrum in quo seminavit ipse semen bonum. Non enim potest xpistus qui est bonus per eciam seminare in agro suo nisi bonum semen. Primus igitur ager mundus est sicut ipsemet exponit ibidem. Qui enim seminat semen bonum est filius hominis. Ager vero est mundus. In agro isto iste seminavit dominus verbum dei sive doctrinam veritatis. De quo semine dicitur 1 Jo. 3. Omnis qui natus est ex deo peccatum non facit quoniam semen ipsius in eo manet. Secundus ager est ecclesia katholica in qua xpistus seminat fideles qui sunt filii regni i. sancti et electi viri qui inter filios regni computantur ut dicit Remigius. Unde dicitur Ysa. 2.6. Electi mei semen benedictorum sunt. Seminantur autem isti electi a domino in agro ecclesie ut fructificent exemplo et doctrina filios spirituales generando. Tercius ager est anima in qua seminavit semen virtutum. Studeat ergo anima ut semen dei in ea germinet sanctis desideriis et operibus virtuosis. Deinde tangit mali seminis superseminacionem ibi Cum autem dormirent homines. Ubi tangit duas causas male seminacionis scilicet hominis negligenciam et demonis maliciam. Quantum ad primum dicit Cum autem dormirent homines i. cum negligentius agerent prepositi ecclesie non attendentes neque vigilantes super gregem suum vel eciam homo sensus suos non custodiens tunc venit inimicus homo i. dyabolus clamque transfigurat se in angelum in angelum lucis hic 2 superspargit semina contra. Et nota quod

cum homines dormierint non attendendo vigilanter circa sacre scripture et doctrine veritatis tunc dyabolus iacit in agro i. mundo semina erroris et infidelitatis. Item dum prelati ecclesie dormiunt i. negligunt curam subditorum dyabolus superseminat malos xpistianos in agro ecclesie qui sunt aliquando scisma et persecucio ecclesie. Item cum anima ociosa vacat quasi dormiens et non exercens virtutum opera tunc dyabolus iacit in agro anime semen viciorum. Multa enim mala docuit ociositas. Unde consulit Jeronimus Semper aliquid boni facito ut te dyabolus inveniat occupatum. Hec autem omnia zizania sunt que inmunda et infecunda. Omnis enim in invidia in segete zizania dicitur secundum Augustinum. Seminavit autem in medio tritici quia inter doctrinam veritatis commiscent fallaciam erroris. Item fideles et electos commiscent inter pravos homines inter virtutes commiscent vicia.

Nota eciam quod dyabolus non habet aliquem agrum proprium sed mala sua semina spargit in agrum alienum i. dei. Sive enim in nomine agri intelligatur mundus sive ecclesia sive anima omnes isti agri dei sunt. Quia mundus est suus creacione ecclesia eciam redempcione et instruccione anima eius creacione et eius imaginis impressione. Deinde ponit tercio fraudis detectionem. Cum autem crevisset herba et fructum

creasset tunc apparuit zizania
crescit herba semis p in interroga(ti)o(n)e
gre et sp(iritu)s sancti plenia dum p
structus intelligencia sacre scripture
dum sit multiplicacio spiritualiu(m) v(ir)
tutum Nota quod non apparet
diu zizanie et tritici in herba
Grant dicit Jeronimus quod
similem quasi herba hec ita q
naturam ad cotidie(m) apparen
ciam sequent non est diu int(er)
semen x(rist)i et semen dyabo(li) secu(n)d(um)
fructum deprehendimus diuisitat(em)
Unde mathei ex fructibus eoru(m)
cognoscetis eos Et ideo q(uia) cum se
men verbi dei p(ro)ficit in intelligen(cia)
sacre scripture tunc apparuit zi
zania quia recognoscit diuisita
tem viciorum manifestacio aut
fraudulencia demonis tunc op
time diiudicatur diiudicare p(er)
int(er) triticum et zizania etc.

Accedentes autem
servi patrisfamili
as dicentes domine
nonne bonum semi(n)
seminasti in agro tuo vnde ergo h(abet)
zizania Et ait illis inimicus ho(mo)
hoc fecit etc.

Secunda pars vbi po(nitur)
fraudis comparte de
nunciacio Et duo con
tinet primo enim ponit servo
rum querulosa interrogacio
accedentes aut(em) servi hoc no
tant interrogando p(ro)modum
dubitacionis Non enim dubitat
qui in bonum semine ipse seminauit
Sed interrogant p(ro)modum admiracionis
Unde subdetur vnde ergo id est a
quo auctore hec zizania Secundo
ponitur patrisfamilias respo(n)sio

Et ait illis inimicus homo id est dyabolus
hoc fecit iste inimicus homo est ipse
dyabolus Unde met ipse x(ristu)s expo(nit)
dicens Quia dyabolus inimicus est se
minantis vocatur aut(em) inimicus secundum
eius propter iactu(ram) quam infert
hominibus vel dyabolus dicitur homo
racione inimicie quam h(abe)t ad hominem
quia per antifrasim Unde non dicitur
dum homo s(ed) inimicus homo et tunc
p(er) inimicum intelligitur dyabolus per
hominem homo ad hoc facit q(uia) x(ristu)s
exponendo parabolam hanc non dicit
inimicus homo est dyabolus Secundo
evidencia est sciendum q(uia) interrogacio
illorum servorum fuit vnde esset
zizania q(uia) id est erat questio(n)e
qua queritur vnde sit origo mali et
determinacionem huius questionis non
accesserunt manichei ad dominum
vt ab isto quererent veritatem sed
adheserunt p(ro)priis sensibus et
suggessit eis dyabolus ut crederent
duo princ(ipi)a esse vnum s(cilicet) boni ad
mali In hac questione diu labo
rauit Augustinus et tandem docuit
enim x(ristu)s q(uia) malum malum non
est sed aut(em) res creata s(ed) est p(ri)uacio
et defectus Et ideo non h(abe)t cau(sa)m
propriam Item si queritur aliqua
causa dyabolus est causa suggerendo
voluntas aut(em) consenciendo Et in
est q(uia) hic x(ristu)s respondet ad que
stionem vnde sint zizania ait in
imicus homo hoc fecit id est dyabolus
qui est inimicus hominis fecit hoc
malum dyabolus enim suggerit fal
sitate contra semen sane et recte
doctrine Ipse enim mendax est et
pater mendacii Item ipse semina
p(ro)priorum hominum spargit in ecclesia

dixit dominus Johannis viij vos
a patre diabolo estis et opera patris vestri
qui est diabolus facitis Item ipse
seminat vicia contraria virtutibus
in anima fiunt enim viciorum in-
missiones per angelos pravos ut
dicitur in psalmo Et homo per
liberum arbitrium suum potest vi-
cia sive non facere et sic ordo est ma-
lum etc.

Servi autem dixerunt
ei vis imus et colli-
gimus ea Et ait Si-
nite crescere utraque
Ne forte colligentes zizania era-
dicetis simul cum illis et triticum
Sinite utraque crescere usque ad
messem et tempore messis dicam
messoribus Colligite primum zi-
zania et alligate in fasciculos ad
comburendum triticum autem congre-
gate in horreum meum

Tercia pars in qua ponitur
facti dilata discussio
et continet quinque Pri-
mo ponitur servorum fidelium pro-
hibicio ubi Servi autem dixerunt
ei Cohibuerunt enim se promptos
eradicandum sed prius requirunt
domini voluntatem In quo notatur
eorum obediencia et prudencia et re-
verencia Secundo ponitur patris
familias prudens responsio et
hoc ait Et subiungit causam ne
forte etc. Tercio quantum pater
familias eciam amat quia per-
misit malum semen in mundo esse
in agro suo solum propter hoc ne
triticum eradicetur Quarto po-

nitur
utriusque seminis crementi optima
expectatio ibi Sinite utraque
crescere herbe usque ad messem
multum crescunt male herbe
et celerius quam bone Quarto
ponitur congruum tempus era-
dicandi zizania assignato
ibi et tempore messis dicam
messoribus Attende quod licet
inimicus zizania seminavit me-
ssis tempore collectio eorum non
ad ipsum pertinebit sed patrifamilias
incumbit Vnde dicit Allig-
ate ea in fasciculos ad combu-
rendum Sexto quam infelicia sunt
male herbe seminate in [illegible] Quinto
ponitur tanta diligencia reposito ibi
triticum autem congregate in hor-
reum meum Attende hic patris
familias prudenciam in bonis
seminibus conservandis attende
eius pacienciam in malis seminibus
tollerandis attende eius iram
in puniendo bona Ex premissis
colligitur malos tollerandos
esse in ecclesia Vnde dicit hic
dominus Sinite utraque crescere
Contra quod videtur apostolus i
Cor. v. Auferte malum ex vo-
bis metipsis etc. quod dominum
secundum Augustinum et crisostomum ubi
dicitur [illegible] bene [illegible] et
fiet sine scandalo et lesione
bonorum et ubi periculum scis-
matis non timetur faciendum
est quod dicit apostolus Sine dubio
[illegible] ubi zizania non plene di-
scernitur [illegible] docet hic dominus
non cito sentenciam proferendam
sed deo et iudicio eius reser-
vandam Secundo autem quod

tollerandi
mali ~~tesmandi~~ sunt inter bonos
secundum Aug. quia boni opus habent
in malorum commixtione in
tribus primo ut per eos doce-
antur Secundo ut eorum
comparatione eo plus valeant
ad melius Tercio ne forte
differendo zizania eradicet
simul et triticum quia multi primo
zizania sunt efficiuntur postea
triticum quia inter triticum mali
sunt tollentur ad laudabilem
imitationem non perveniunt de
nullo enim desperandum est quam-
diu est in presenti vita Ideo dominus
dicit eos non esse auferendos
de hac vita ne cum malos
conantur interficere bonos inter-
ficiant qui forte futuri sunt
aut boni absit quibus et in
vitiis utiles sunt hec Aug.
Secundo quod si de agro mundo
tollentur omnia zizania id est
omnes errores avellentur
ut falsa scripture intelligentia
eradicaretur studium et in-
vestigatio veritatis occasione
enim falsi multi laboraverunt
ad veritatem investigandam
unde prima Cor. 12 oportet
hereses esse ut probati sunt
manifesti fiant Et secundum
Aug. 9 q. Amplificat herba-
rum facit crimen quod de ecclesia
sanctat et quod habet sancta
doctrina et sana Item si de
ecclesia auferentur omnes homines
mali ecclesia paterentur multum tri-
ticum eradicarentur quia boni
eorum persecutionibus incam-
merentur eterna Item si ab anima
evellentur temptationes dyabolice
eradicarentur multe virtutes Na-
virtus in infirmitate perficitur Pro-
pter hanc causam stimulus car-
nis sunt datus apostolo secundum Ursinum
accepit a Christo sufficit tibi gratia mea
Notandum etiam quod triplex hic
describitur pena malorum prima
est in separatione bonorum Colli-
gentur enim zizania de medio tritici
et licet nunc sint mixti mali
cum bonis per quam commixtionem
etiam deus tulit eorum scelera in-
de tamen in iudicio separabuntur
Secunda pena est in malorum
collectione Math. 22 ligatis ma-
nibus et pedibus proicientur
in tenebras exteriores ligabuntur
aut in fasciculos quia similia cum
similibus in unum fasciculum a-
varicia cum avaris falsarii cum
falsariis luxuria cum luxuriosis heu
quam infelix consorcium Heu quam
miserum fasciculum Ysaie primo ve
genti peccatrici populo gravi ini-
quitate semini nequam filiis scele-
ratis Tercia pena est in Geh-
enne infernalis combustione Ideo
enim ligabuntur in fasciculos pecca-
tores ut comburantur et non
consumantur Et ideo vita illa
penalis est perpetua Ysaie 66
Vermis eorum non morietur et
ignis eorum non extinguetur
Secundo describitur premium electorum
in eo quod dicitur Triticum autem
congregate in horreum meum
id est electi qui triturati sunt flagellis
temptationibus persecutionibus
et afflictionibus variis Ita quod
in eis nulla palea vel macula

invenientur congregabuntur in hor-
reum dei i. in celestem patriam etc.

Domine nonne bo-
num semen semi-
nasti in agro tuo.
Unde ergo habet zizania. Math 12.
Dicit Aug. de Civitate dei
c. 12. tria maxime scienda de cre-
atura nobis oportuit intimari quis
eam fecit et per quid et quare fecit.
Si ergo querimus quis fecit quia
ipse dixit et facta sunt. Si quis
quare fecit quia bona est. Nec
enim auctor excellentior deo nec
ars efficacior dei verbo nec causa
melior quam ut bonum crearetur
a deo bono. Hinc est quod bonus
seminator deus non nisi bonum semen
seminare potuit. Sed sicut a prin-
cipibus bonum semen quod deus
seminaverat in agro cordis humani
dyabolus qui est malorum semin-
ator demoliri nitebatur per
zizania que superseminavit. Et ad
hoc precepta data sunt primo
homini et fuerunt sibi semen in
agrum iniecit quod assecutus fuisset
si ea servasset. Sed dyabolus super-
seminavit zizania i. illa precepta
false interpretando dicens. Nequa-
quam inquit moriemini sed eritis
sicut dii scientes bonum et malum.
Similiter et nunc omne semen vir-
tuosum divinis cordibus nostris
informatum conatur per zizania
sive false interpretationis et male
suggestionis mutare et vicia sub
specie virtutum superinducere quod plu-
ries ad virtutes boni parum et simi-
liter exemplo illorum servorum
patrisfamilias de quo est prius

Servi dolentes currunt ad dominum
et querulando dicunt verba pro-
posita domine nonne bonum semen
seminasti in agro tuo. In quibus
quidem verbis quatuor innuuntur.
Primum est celestis seminatoris omni-
moda sufficientia ibi domine. Se-
cundum est agri domini iusticia
intelligendum ibi in agro tuo. Et
sic proposito verborum patet ordi-
nem prosequendi. Tercium e-
ciam est seminis indita fructifi-
catio nonne bonum semen semi-
nasti utique admiratione hoc
dicunt non dubitatione. Quartum
est antiqui hostis callida fra-
udulentia unde ergo habet zi-
zania et ait illis inimicus
homo hoc fecit. Circa primum
hoc sciendum quod aliquis sit
sufficiens seminator quatuor
exiguntur si unum defecerit
insufficiens erit scilicet ut possit
sciat velit et habeat et quoniam
hec perfectissime sunt in nostro se-
minatore scilicet deo et ideo ipse
auctoritate dicitur dominus et solus
dominus. Unde Ps. Dominus est
nomen tibi soli. Est inquam deus
dominus per excellenciam potestatis
quia omnia potest. Hest. 13. Domi-
ne rex omnipotens in dicione tua cunc-
ta sunt posita. Quia dominus om-
nium verum tu es. Est secundo hec
dicitur dominus quia dives immag-
nis est enim solus potens dare omnibus
omnia qui habet plenum dominium
super omnia. Est enim dominus om-
nium pro quoniam dominus excelsus
terribilis rex magnus super omnes
celos et est enim omnes venerari
habet et timere. Heb. [illegible]

manus placentes deo cum me
tu et reuerencia Aug9 super p^s
time eum qui sup omnes est et
hominem non formidabis Est scdo
domus abefficaci^a talit quia ipe
omnia scit et intelligit Sapie 9
Et efficat sciendo quia sciencia
dei est causa rerum ps omnia
in sapia fecisti Et secundum hoc
dicitur domus quasi dans in
anus s in effi^do rez Job x Ma
nus tue domine fecerunt me
vel eciam rez conseruando in esse
Si enim domus retraheret ma
num suam creaturas per vnu
momentum redirent omnia in
nichilum propter quod dicitur ?o
sue x Ne retrahas manum tu
am ab auxi^o seruorum tuorum
Sit et nos cotti^e offere de
bemus dicentes cum propheta fi
at manus tua ut saluet me
Est tercio domus abeificiencia lar
gitatis quia libent^er et libera^r
dat Jac .i. Omne datum optimum
et donum omne perfectum etc Ergo
pnt colligi duo correlaria primum
est quod dare proprium est deo si enim
omne datum est sursum sive
desursum a deo consequens est quod
nullus propter deum dare posset
quitquid et quitquid homo dat
non est suum sed dei Unde Aug9
libro meditacionum o summe o op
time o potentissime nunquam eu
gaudes lucri nunquam auarus et
usuras exigis sed semper erogas
nec demas sed quis het quid
quod quod non est tuum Secun
dum correl^m est quidquid deus vult
dat Si enim aperit eum nulla

est transmutacio nec vicissitudinis
obumbracio consequens est quod apud
deum non est aliud velle quam
dare nec aliud dare quam velle
ut dicit Aug9 in speculo loquens
ad deum vos inquid tuum est o
pus tuus est velle est posse quia
omnia que ex nichilo creasti ex
sola voluntate creasti Et secundo
hoc dicitur domus quasi nimmus
dans proprium s. quod nulli alteri con
venit ut dictum est Est quarto
domus abinfluencia sacietatis quia
dat omnibus satis in nullis tamen
habet defectum Unde Jacobi .i.
Qui dat omnibus affluenter et
non improperat Unde Aug9
reddis domine non debens don
as et nichil perdis qui solus vni
ficas omnia et secundum hoc dicitur
domus quasi dans minus s. quod
habeat inquam eum pro tanto dare
quam plus habeat et infinitum et pro
hoc quidquid dat paruum est sive
licet ei cui datur magnum pro
esse vel sit pro magnus domus
et laudabilis nimis Quantum
ad secundum est sciendum quod per
agrum diuinum hic intelligitur
anima racionalis propter sui culturam
ad quam apta nata consistit dicitur
enim agrum secundum Ysid 17 E
thicorum Ethimo^a c 13 quod
in eo aliquid agatur Unde arida
ad culturam graciam intellectualis et
moralis quia si apte signatur
per agrum prov 24 Diligenter
dice agrum tuum Dicitur autem ager
ille dei quia animam ipse creauit
et eam sua imagine insigniuit

et in ea continue operatur et eam ut hereditatis possedit Unde proverbiorum viii° Dominus possedit me ab initio viarum suarum antequam quicquam faceret a principio De quo patet quod in viam facit ista anima que se adeo alienat per peccata quibus comminatur dominus per prophetam Ezechielis 33 In solitudinem redigam te tradam eo quod divites terre mee erunt et cum hereditate possidebo evam cum dominus esset ibi [illegible] Augustinus Domine si ego me abstraxi tibi redde me tibi Est autem considerandum secundo quod dicit Isidorus ubi supra Omnis ager quadripharie dividitur aut enim est cultus in satis et dicitur cultus ab arando aut consitus raptus arboribus aut pascuus que vocant animalibus aut solitudinibus quia cultoris vacat Sic anima mea quadrupliciter se habet aliquando enim habet se admodum culti cum varia virtutum semina in se receperit Unde de vitiosis dicitur Jeremie 23 Arefacta sunt arva deserti Aliquando se habet admodum consiti quo ad arbores id est ad vires intellectuales et potentie cognitive ut plante Hector vero hos asserens nitent ortum arboribus consitum clerum inquam animam in qua huiusmodi virtutes et potentie sunt bone etc deus rex noster ingreditur Aliquando vero se habet admodum pascue quo sancta dei animalia herbis virentibus spiritualis refectionis pascuntur psalmus In loco pascue ibi collocavit me Ezechielis 38 Requiescent in herbis virentibus id est in pascuis pinguibus pascentur et facient quod ego dominus eorum cum eis et ipsi populus meus israel Aliquando se habet admodum floris Quia flores honeste conversationis et bone actionis florent et redolent Ecclesiastici 39 florete flores quasi lilium date odorem et frondete in gratiam Et istis floribus pascuntur apes id est mentes devote et melliflue [illegible] istum qui ait Canticorum 2 Ego flos campi et lilium convallium Unde Hugo si ad deliciendum unde creata est anima mea in hoc flore scilicet Christo delicias quere ubi odor suavis attrahit ubi calor salubriter reficit ubi insperata securitas omne dubium excludit ubi bonorum operatio redolet ubi caritas demulcet ubi salutis eterne securitas pollute mentis illabitur illapsa despicere facit omne quod dulce reputat mundus hec Hugo Agitur ad effectum aspectum contemplationem istius floris flores nostri in nobis et cum nobis florent et redolent in odorem suavitatis Et in hoc flore mens ipsa [illegible] et reficitur Unde Hugo clemens mentem ad pastum excitans dicit [illegible] et bibe dulcorem tuam [illegible] suavitatem in mente et [illegible] quia nescias desiderare incipias fastidire Est enim agro anime sic sato sic consito sic pasto sic florido [illegible] celestis sententie

eius flagrancia dicit Allud
Genesis 27 Ecce odor filii mei
sicud odor agri pleni cui bene
dixit dominus etc

Nonne bonum semen se
minasti in agro tuo vn
de ergo habet zizania ubi
quantum ad tantum inmittitur virtu
ti semini indita fructificencia et
quantum ad quartum subiungitur
inimica inuidencia inserta fraudu
lencia de hiis duobus simili
ter propter conuenienciam materie vi
dendum est ante quod hic semen
intelliguntur virtutes quas deus
seminat in anima quod quidem semen
bonum est cum a bono seminatore
et a deo ut per hoc ex sui natura
indita est ei fructificencia boni
fructus affert autem hoc semen
in anima fructum duplicem primum
quidem fructus dicitur esse inma
turus et inperfectus qui habetur hic
in quadam probacione quales sunt
de quibus dicit apostolus ad gallat
5 alius fructus est ultimus et
bene maturus scilicet beatitudo
in patria quem fructum ibi gu
stabimus plena fruicione per
zizania vero intelliguntur vicia et
peccata que dyabolus super seminat
et ea super semina virtutum inse
re conatur unde Gregorius
vicissimo stando [illegible] se pale
ant ut plerumque mentes decepte
mentis oculos claudunt virtutes
et inde consequitur quod expectat
penam unde cum a est inveniendum
tormenta et ut discernamus per
singula virtutes et vicia primo
igitur sicut superbia inserit zi
zania se omnibus seminibus virtutis que

ut dicit augustinus in regula sua Cetera
que iniquitas exercetur in malis operi
bus ut fiant superbia vero bonis in
sidiatur operibus ut pereant Superbe
gracia superbie semen triplicat se in
serit et immiscet virtutibus primo
immiscuit se humilitati dum quis
de contemptu vane glorie et despicit
bus in se ipso vanius gloriatur Et dicit
augustinus ibidem et non solum humiliti
se miscuit superbia sine zizanie fi
bus ut dictum est Secundo iustitie
plurimorum vitiorum inserunt zi
zania et est timor in ordinatus
ypocritis predictus de timore dicit
Gregorius ubi supra aliquando timor
insimulatus deceptoria est de quo di
citur Mathei 7 attendite a falsis prophetis
de quibus dicitur Ecclesiastici 19 Est
qui nequiter se humiliat et interiora
eius plena sunt dolo Tercio ziza
nie superbie se inserit semini iusticie
dum quis ex zelo iusticie aliorum
dicta et facta reprehendit more pha
rizei qui facta publicani repreh
endit et se ipsum false iustificavit
Et ut dicit Crisostomus in istis duobus fuit
diversa pugna scilicet iusticia pugnabat
cum superbia in pharizeo et pe
catum pugnabat cum humilitate in pu
blicano propter quod ille exelatione in
sticie in peccato remansit Iste autem
ex humili recognicione peccati descendit
iustificatus in domum suam ab illo
ad id facit quod dicit Gregorius ubi supra aliquando
superbia voluntatis veri libertas estimatur
et timor pro claritate [illegible] contra dicit loquens
de [illegible] nisi de sensio putatur
zizania superbie se inserit se
minibus [illegible] sub specie presencium sine
temporalis sine spiritualis temporalis

quibusdam quia dicit se posse velle Ut
valeat [illegible] tamen [illegible] meos
quamvis [illegible] delectet [illegible] quasi cogitare
solet [illegible] magna
et alia appetit ut quod [illegible] vobis
possit multos convertere etiam pro
valeat [illegible] spiritualis etiam
cum in [illegible] spiritualibus [illegible]
persolvit [illegible]
et doctrine [illegible] bonum opus [illegible]
quibus in pu[illegible] cupit
et appetit solum [illegible] laudis [illegible]
clamore [illegible] complacentie se admiscet
sicut Gregorius de seipso [illegible] in fine
moralium sicut dicit ad me [illegible] re-
diens dum ipsam reducere [illegible] in-
tencionis inspicio, ideo quidem quam
me summo opere placere se debuisse
cognosco sed eadem intencionem quia deo pla-
cere studeo furtim se nescio quo inte-
rius humane laudis inmiscet sicut
necessitate quidem cibus sumatur sed
in ipso esu dum furtim gula subrepit
edendi delectacio permiscetur. Unde
plerumque contingit ut refectionem corpo-
ris nimia aviditate suscipiamus
et ideo tantum voluptate compleamus
quod talem elacionem statim [illegible]
cordi repellit [illegible] tu scis domine quod te
non incepi nec propter te dimittam
Deinde secunda est de zizania avari-
cie quam dyabolus inmiscet semi-
nibus vite bone domine quam fingit se
congregare solum ut necesse sue et
aliorum provideat. Unde Gregorius in xx
moralium avaricia dicitur cum quasi
[illegible] solet cohortari. Secunda zizania
avaricie se inmiscet semini pie-
tatis dum quidem fingit se propter nichil
aliud appetere temporalia nisi ut
habeat unde pauperibus et cognatis
audientibus vel etiam ceteris erogare
sed quod facit quod Gregorius supra dicit
Tertio zizania avaricie se inmiscet
semini liberalitatis et ca-
ritatis pauperum dum sub specie liberalitatis
facte dicit avarus [illegible] retribu-
cionem ut vel sibi maiora red-
dentur seu etiam dum quis in
religione dimittit pauca tempora-
lia in seculo ut maiores divicias in-

placuit assequatur De quibus Math.
Ve vobis scribe et pharisei qui simi-
les estis sepulcris dealbatis que a foris
parent hominibus speciosa in-
tus autem plena sunt ossibus mor-
tuorum [illegible] etiam avaricia [illegible]
[illegible] ab sine et [illegible]
[illegible] male [illegible]
[illegible] libro [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Deinde de
zizania luxurie quam dyabolus se
inmiscet semini [illegible]
[illegible] amicitie dum quis
[illegible] affinitate et
vera amicitia [illegible] aliquam personam
quam tamen carnali concupiscentia diligit
unde Augustinus quidam [illegible] se [illegible]
[illegible] 3 confessionum ubi dicit [illegible] amore
coinquinari concupiscentia [illegible] semini affa-
bilitatis et honeste familiaritatis
dum quis affabilis et bonus vi-
deri vult et familiaritatem
exhibet alicui persone et talis
nimia affabilitas affinitatem et obnu-
bilat nebula carnalis voluptatis
Unde Augustinus ubi supra ego miser
[illegible] et in hoc [illegible] ut
urbanus [illegible] va-
nitatis et ardore pruriginis obnubila-
batur [illegible] libidinis Quarto zizania
luxurie inmiscet semini spiri-
tuali dum quis pretendit se
ad aliquam personam plus aliis
inclinari propter eius salutem et
utilitatem [illegible]
sed sub hoc [illegible]
[illegible] libidinis [illegible]
[illegible]

generat familiaritatem unde ac
familiaritas sepe generat carnalem
quod etiam contingit in viris perfec-
tis. Unde et Aug. dicit et credite michi
episcopus loquor multos cedros liba-
ni sub hac specie [illegible] minima fami-
liaritate vidi cecidisse quorum de
casu non magis suspicabar
quam Jeronimi vel Ambrosii. Impedi-
ta [illegible] Deinde zizania in-
vidie et odii que etiam sub pallio
[illegible] semine [illegible] inserit ho-
sub semine caritatis [illegible]
in [illegible] bonis aliis [illegible]
concessis [illegible]
in defensionibus vel quia illa [illegible]
saluti non expediant et sufficien-
[illegible] salute [illegible] sub [illegible]
in [illegible] / 2o sub semine dilacionis
boni operis et melioris. Cum enim quis
dilacionem [illegible] vel est nichil debeat
diligere bonum [illegible] et si committe-
Sepe tamen contingit quod aliquis
molestus fit si aliquid boni proveniat
alius [illegible] quod [illegible] depereat sibi
vel similibus. 3o sub specie zeli et zelus
quamvis acriter reprehendunt alios
vel [illegible] vicia eorum pretenden-
tes facere ex zelo iusticie vel pro de-
testatione vicii cum hic [illegible]
veniat [illegible] odii [illegible]
Greg. 22 mor. [illegible] in [illegible]
[illegible] crudelitas [illegible] agitur et
iusticia putatur. Deinde zizania
[illegible] inserit a dyabolo subtilius in
[illegible] semine [illegible] sub semine
[illegible] / devocionis [illegible]
[illegible] constitati [illegible]
[illegible] esse [illegible] unde Aug.
[illegible] et Greg.
[illegible]

[illegible]

[illegible] et cum
[illegible]
[illegible]
[illegible] iocundius / et [illegible]
[illegible]
[illegible] / vel [illegible] vel volo.
et sepe [illegible] utrum necessi-
tati cum subsidium petat an vo-
luntati [illegible] fallat misterium
supperat. Tercio sub semine abstinen-
cie [illegible] ac de-
lectationibus cibis abstinet et grossis
et vilibus immoderancius utitur
Unde Greg. 3 mor. Nequaquam
cibus sed appetitus in vicio est.
Unde et lauciores cibos plurimum sine
vicio sumimus et abiectiores non sine re-
atu consciencie degustamus. Hinc est
quod esau primogenita perdidit primo-
genita et helias in deserto carnes
comedendo mentis virtutem servavit
et Jeronimus / [illegible] suo / melius est
[illegible] vesti ad usum quam
viciose legumine usque ad vitam saturari
Deinde ire sit zizania a dyabolo in-
serit sub pallio virtutum semine pro
sub semine iusticie unde Greg. 22.
mor. non unquam immoderata
ira zeli iusticie meritum credit
et tamen [illegible] morbus peccantes
[illegible] debeant violenta inse-
ctione frangunt. Item [illegible] mor.
plerumque mentem sub optentu
iusticie ire inmanitas vastat et
dum servit quod zelo rectitudinis rabiem
explet furoris iuste se facere credi-
derit quidquid ira [illegible] dictaverit
Quarta sub semine caritatis et utilitatis
proximi dum quis pretendit se ira-
sci proximo pro bono suo / sed plu-
rimum decipit ira ut dicit beatus
Aug. et beatus Greg. eodem mor. Ira
cum delinquencium culpas insequimur
non debemus menti [illegible] precive [illegible]
[illegible] ancilla famulari [illegible]
Secundum eundem ibidem quod alia est
ira quam impaciencia generat

ea quod zelus fecundat ista quia vicio
quod est virtute quia et quia perpetuum mer
ce[illegible] occurrit nunc aut ira przelum
[illegible] quod nobis et proximis de
[illegible] [illegible] [illegible] ut su
in cepta [illegible] [illegible] [illegible]
est nostra [illegible] [illegible] est [illegible]
vero irasci [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible] sub [illegible] mansuetudinis
et pacis [illegible] [illegible]
pretendit tacendo [illegible] aliquando
[illegible] [illegible] [illegible]
magis ut notatur [illegible] [illegible]
[illegible] sibi subsistit ut [illegible]
ac nocumentum. Unde gregorius [illegible] moralium
aliquando ira perturbato animo quasi [illegible]
[illegible] silencium [illegible] et quia se [illegible]
lingua non exprimit intus [illegible]
sit ut iratus [illegible] collocucione sua
proximo subtrahit et nichil est [illegible] [illegible]
[illegible] Deinde zizania accidie mit
tit ad malum sub [illegible] virtutum sermone provide
sub sermone [illegible] [illegible] quasi se
fingit cessare a bono opere ne ultra
vires [illegible] et ut salus corporis addi
[illegible] [illegible]. Unde gregorius 22 moralium
[illegible] [illegible] quasi [illegible]
[illegible] et cum [illegible] turpe sit recta stu
dio se non agere magne virtutis [illegible]
a prava tamen actione cessare et [illegible]
[illegible] beatus augustinus in libro de conflictu
viciorum et virtutum sic inquiens [illegible]
[illegible] frequenti studio insistis [illegible]
[illegible] in [illegible] si [illegible] vigiliis
psalmorum [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] capitis [illegible] si cottidiano la
bore te [illegible] ad opus spirituale [illegible]
surgis. 2o sub sermone humilitatis et vita
de ypocrisis [illegible] quibus a bonis operibus
abstrahit ne de hiis vana gloria supra[illegible]
[illegible] vel ab aliis ypocrita reputatur [illegible]
ut dicit beatus [illegible] super [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] aut [illegible] non [illegible] aut
humilitatem [illegible] non [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
3o sub sermone altioris perfectionis [illegible]
a virtutibus [illegible] et operibus pietatis
se subtrahit ut melius ocio contemplacionis
vacare possit sed plerumque tales decipiun
tur [illegible] vite contemplative [illegible]
[illegible] non [illegible] sed [illegible]
moveantur [illegible] ut [illegible] augustinus
[illegible] ocium studiosis a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sepe [illegible]
[illegible] [illegible] ita spiritualis [illegible]

habere [illegible] multiplicans [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dam aliis [illegible] [illegible]
gregorius 22 moralium [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quasi mansuetudo et
pietatis habetur et dum plus quam
decet delinquentibus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] male [illegible] culpa sit [illegible]
quid [illegible] est non [illegible] sepe
malorum [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] a sua [illegible]
[illegible] [illegible] quasi [illegible] de
[illegible] [illegible] sepe in [illegible]
[illegible] [illegible] et quia quisque
fidem integram nulli servat
eo se amicum omnibus estimat
[illegible] [illegible] spiritus vigilis
solicitudo nomine [illegible] [illegible]
tem quisque non [illegible] tolleat [illegible]
qui appetit virtutum se debite
[illegible] implere putat sepe
accelerandi boni tarditatis con
silium putat et cum [illegible]
insidians mora supplantat [illegible]
cum culpa velud virtus con
spicitur [illegible] pensendum est quia
tanto tardius mens vicium suum
deserit quanto [illegible] [illegible] non
erubescat tanto tardius mens
vicium suum heserit quanto [illegible]
tutis speciem decepta premium
et de eo retribucionem querit [illegible]
[illegible] aut culpa [illegible] [illegible]
et erubescere [illegible] et [illegible]
[illegible] sentit hec [illegible] [illegible]
[illegible] omnia zizania [illegible] de
[illegible] debemus et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Simile est regnum
celorum homini
patri familias qui exiit
primo mane conducere ope
rarios in vineam suam. Con
vencione autem facta cum operariis

ex denario diurno misit eos in
vineam suam et egressus circa
horam terciam vidit alios ocio
sos stantes in foro et dixit
illis ite et vos in vine
am meam et quod iustum fuerit da
bo vobis. Illi autem abierunt
Iterum autem exiit circa sextam
et nonam horam et fecit simi
liter. Circa undecimam horam exiit
et invenit alios stantes et
dixit illis quid hic statis
tota die ociosi. Dicunt ei quia
nemo nos conduxit. Dicit
eis ite et vos in vineam meam

Postquam homo de para
diso expulsus est
indictum est ei ita
homo laborare in sudore
vultus tui vesceris
pane tuo ut scribitur Job v
et homo ad laborem nascitur et avis
ad volandum. Quia gravitatem
operis alleviat expectacio mer
cedis sed in temporalibus merces
que expectatur est denarius
qui opus quamvis omnem facit
delectabilem et omne opus leve
in spiritualibus autem vita eterna
promerende per Christum nobis
promissa omnem laborem
adhuc finem ordinatum sed
est vigilare ieiunare carnem
macerare se ipsum affligere
plangere peregrinari contraria
pati et [illegible] talia sunt
[illegible] gravia [illegible]
[illegible] levia et suavia [illegible]
[illegible]
[illegible] et omnis [illegible]
leve [illegible] hoc [illegible]
[illegible] vite eterne [illegible]
[illegible] adfacienda

[illegible] iustificaciones meum [illegible]
cione. Et de tali operacione et mer
cede retribucione patrisfamilias
mercede divina operantes conducte
agitur in presenti evangelio [illegible] partes
principales [illegible] prima princi
palis operancium [illegible] operacio et
vocacio [illegible] describitur mercedis
[illegible] ibi Cum autem
sero factum [illegible] tercia describit pule
[illegible] ibi sic erunt
novissimi primi per vitacione aut
operancium quique distinguuntur hore
Et secundum hoc in prima parte quinque fa
cit. Primo enim ponit vocacionem pa
storalem dicens Simile est regnum celorum
homini patrifamilias. Nota quod
regnum celorum multipliciter accipitur ut patet
in precedenti evangelio hic evangelio pro
accipitur pro presenti ecclesia ut probatum pri
mo. Nota ecce iste paterfamilias
est deus pater qui homo dicitur
non proprietate substancie sed pietatis affec
tu. Dicitur enim homo quia est humanus
et benignus mansuetus misericors circa
homines. Dicitur autem paterfamilias
propter curam et prudenciam. Est autem
familia eius duplex quedam celestis
ut sunt angeli quos ipse prius crea
vit [illegible] et sapiencia distinxit in
tres ierarchias et quamlibet ierarchiam
in tres ordines divisit et illa fami
lia innumerabilis est Job xxv Numquid
enim numerus militum eius est innumerabilis
Secunda vero familia adhuc est in terra
et sunt homines quos creavit guber
nat et salvat vel aliter secundum Crisostomum
paterfamilias Christus est et hec secun
dum [illegible] quod coequalis
est patri cuius domus est celum
et terra familia autem ministrat
[illegible] celestium terrestrium
et infernorum ergo dicit Simile

est secundum calor id est ac si diceret cum
videamus unum caput est similitudo
et ad quem familias et sed familia
Dei assimilatur in quo primus textus
assimilatur alii patri familias ubi quod
et primo mane exiit conducere operarios in vi-
neam suam ipse est enim pater qui
et ipsa dicta est secundum calorem usque
ubi vinea domini domus iste
Ipsius vinee vitis [illegible] palmites
omnes electi ab abel usque ad ultimum
qui nascitur est in fine mundi [illegible]
et ipse christus de iohannis xv ego sum vitis
et vos palmites boni palmites [illegible]
fructus patientie et opere [illegible]
[illegible] fortes martires delectabiles
Vigintes quod hanc vineam deus pat-
ter suos fideles misit distinctis horis
secundum distinctas etates sive mundi sive
hominis unde notandum quod illarum horarum
distinctio potest accipi primo de macrocosmo
id est de toto universali mundo qui per [illegible]
[illegible] intelligitur alio de microcosmo
et de minori mundo secundum tempus vite uniuscuiusque
hominis primo distinguendo illas ho-
ras secundum etates totius mundi secundum Gregorium
hora prima fuit ab adam usque ad
noe hora tercia a noe usque ad abra-
ham sexta ab abraham usque ad
moysen hora nona fuit secundum Gregorium
usque ad adventum christi hora undecima ab
adventu domini usque ad finem mundi
et sic habentur quinque etates mundi
correspondentes quinque horis hic in
evangelio expressis alii tamen subdistinguerunt
quartam etatem a moyse usque ad da-
vid regem alii usque ad transmigracionem
babilonis et sic sunt sex etates
mundi in qualibet igitur etate deus
vocavit fideles in vineam ecclesie
exponendo ecclesia de microcosmo
ut ecclesia exponit [illegible] hore
distinguntur ecclesia per etates hominis

sunt enim sex etates hominis secundum ysi-
dorum xi li ethimologiarum prima est infan-
cia pueri nascentis ad lucem que te-
ndit in vii annis secunda est puericia
et quasi pura et nondum ad genera-
dum apta tendens usque ad xiiii
annum tercia est firmissima iuventus
omnium etatum finiens in l anno quarta
est gravitas que est declinacio
a iuventute in senectute nondum
senectus sed iam nondum iuventus
tendens usque ad lxx annum quinta
est senectus que nullo tempore annorum
finitur sextum autem est ultima pars
senectutis sic dicta eo quod finis
est sexte etatis hec ysidorus quidam
autem quartam etatem appellant
senectutem et sextam decrepitam vo-
cant etatem ideo obmissa pa-
etate infantili qua puer non-
dum est discrecionis capax ac per
hoc ydoneus ad operandum vineam
domini quod qualibet aliarum etatum per-
competenter secundum quinque horas desi-
gnatas deus vocat homines ad op-
andum unde prima hora sic mane inci-
piat puericia quia iam sol incip-
it nec habet calorem hora tercia
adolescencia quia iam sol quasi
in altum pervenit [illegible] calor etate
crescit hora sexta [illegible]
sic sol in centro stat [illegible]
mundo [illegible]
hora nona in qua sol [illegible]
[illegible]
[illegible] hora undecima [illegible]
[illegible] decrepita etate in qua [illegible]
[illegible] ad occasum tendit [illegible]
[illegible]
[illegible]

et obsequio in primo et hij veniunt mane i. hora prima quidam in adolescencia et hij veniunt hora tercia et sic deinceps itaque deus in omnibus vocat fideles ad gaudium et premia et nulla etas sera est ad premia. [illegible] alterius dicendum est ne mora inducat periculum [illegible] et ideo dicit [illegible] tardes converti ad deum et differas de die in diem [illegible] in sermone [illegible] quis positus in ultima necessitate sic [illegible] incipiat premia et hinc videtur sentire vobis [illegible] negamus quod peccator [illegible] qui [illegible] sic [illegible] ergo [illegible] premia dare possumus securitatem aut non [illegible] dico dampnabilis sed nec dico quod salvabitur [illegible] a dubio et liberari ergo premia quod sanus es [illegible] si sic agis dico quod securus es quod premia eo tempore egisti quo peccare potuisti [illegible] agere penitenciam quando peccare iam non potes peccata te dimittunt non tu illa [illegible] [illegible] omnes in vineam ecclesie [illegible] sumus conducti sumus ad [illegible] [illegible] devote [illegible] ut solum [illegible] nos sumus vocati a [illegible] deo ut solum operem quo ad [illegible] [illegible] vsque ad gloriam dei [illegible] penitencius [illegible] deinde cotidianum [illegible] et nos debemus [illegible] que ad gloriam dei [illegible] [illegible] totum diem [illegible] [illegible] et nos [illegible]

[illegible] aut [illegible] et [illegible] penitencius qua die [illegible] [illegible] et post [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] dei [illegible] deinde [illegible] ibi [illegible] [illegible] quod denarius diurnus [illegible] laboris est totum tempus [illegible] hominis totum tempus vite vite [illegible] est quasi una dies respectu eternitatis [illegible] oportet operari donec dies est venit nox scilicet mors in qua ullus operari potest notandum autem quod nomine denarii premium vite eterne intelligitur sicut ad denarius [illegible] preciosam formam speciosam et virtutem copiosam et certe vita eterna tam preciosa est ut nullo precio possit comparari et si aliquo comparari debet oportet quod totum homo quod habet pro ista [illegible] illud quod de [illegible] angeli regnum celorum tamen valet quantum habes sic formam speciosam quod continet regis regum ymaginem [illegible] ysaie [illegible] regem in decore suo videbunt et [illegible] figuram [illegible] ut nunquam deficiat [illegible] nunquam virtute copiosam quia homo habens denarium quidquid vult habebit [illegible] premium vite eterne continet omnia que omnis desiderare et desiderare debet [illegible] [illegible] tamen bono eterno fruetur quidquid vult [illegible] et [illegible] non vult [illegible] ibi [illegible] et bona corporis et anime [illegible] nec oculus vidit nec auris audivit [illegible] igitur qui habuerit [illegible] denarium in bursa qui nunquam deficit [illegible] [illegible] quod [illegible] ideo quod [illegible] [illegible] computabatur recte per

denarium [illegible] [illegible] [illegible]
Deinde ponit operarios missos in vineam
quia misit eos in vineam suam [illegible]
quamvis [illegible] de vinea
vocamus [illegible]
quibus dicit [illegible]
[illegible] vobis non erit [illegible] opere
peccando s. morali [illegible] opus non
requirit deus in vinea [illegible]
malum opus in caput operarii [illegible]
opus bonum operantur [illegible]
tempus habemus operemur bonum [illegible]
ne in negligentia et tarditate bonum operemur
Jeremias 48 maledictus qui facit opus
dei negligenter. Secundo ponit operarios voca-
tos et egressus circa horam tertiam et vi-
dit alios stantes in foro ociosos. Ma-
gnum peccatum est ociositas est enim doctrix
omnis vitii Eccli 33 maliciam multam do-
cuit ociositas. ociosi sunt secundum Crisostomum non
peccantes quia illi mortui dicuntur sed
qui opus dei non operantur. vis ergo ociosus
non esse neque aliud tollas de tuis quam
illud quod debes / et sic in vinea domini la-
bores et vinum et vitem tollas. Et nota
secundum Crisostomum quod forum hic dicitur quicquid est
extra vineam i. ecclesiam. Et nota secundum glosam forum
est hic mundus quo homines hic venden-
do et emendo et plurimas fraudes fa-
ciendo vitam suam sustentant. In isto foro
hominum anime exponuntur mercatores
duo sunt et dyabolus / quidam autem sunt
tante cecitatis ut vendant animam dyabolo
pro vili precio quia pro modica delectatione carnis
quales sunt luxuriosi et gulosi. quidam
enim vendunt animam pro honoribus
transitoriis et gloria mundi sicut superbi
vane glorie. quidam vero vendunt animam
pro pecunia et divitiis et pro temporalibus
talibus quales sunt usurarii et predones

et fures et avari illas animas [illegible]
emunt. Christus emit [illegible] ut sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et vendant animas [illegible]
proprio qui redemit nos proprio suo san-
guine et [illegible] et deducit ad celestem
patriam. Ergo ille pater familias vi-
dens alios stantes ociosos misit
eos in vineam suam. Tertio ponit et dixit
illis ite et vos in vineam meam
et quod iustum fuerit dabo vobis. non fuit
[illegible] pactum [illegible] de precio [illegible]
[illegible] Quarto [illegible]
et tunc [illegible] non spe-
rant recipere [illegible] quia [illegible] opera-
rius tercie hore non in vita [illegible]
opus sed quod aut potest operari suo
in [illegible] potuerant enim esse
opus facere qui [illegible] et mane
vocati sunt. Quarto ponit sexta et nona
hora operarios vocatos qui sunt
in sexta et nona hora et de his
duobus vocationibus agitur simul et
hoc dicit [illegible] in sexta et
nona vocantur iudei. Deinde
in [illegible] ponit vocatos hora [illegible]
undecima. Vero hora exiit et inve-
nit alios stantes et dixit eis quid
statis hic tota die ociosi. hic
reprehendit eos qui in tota vita
sua operari opus suum neglexerunt
usque ad senectutem vel decrepitatem
et si tunc operari incipiunt habent
[illegible] reprehendunt [illegible]
qui diem [illegible]
[illegible]

coponam de cathecismo. Quod hora
undecima est tempus vocationis gentium
a Christo usque ad finem mundi. Gentes
autem sine lege neque deum sciebant
neque eius promissa audiebant et ideo
ipsi possunt dicere quia nemo nos condu-
xit, i. nemo nobis viam salutis pre-
dicavit respondendo. Aut de undecimo
tertio facta est conversio eorum qui
usque ad senectutem [illegible] distulerunt.
Hii enim veraciter dicere possunt ne-
mo nos conduxit nam [illegible] famili-
as deus conduxit ad se pertinet omnes
a prima etate vocati. Ut dicit glosa
quod signat in dicit [illegible] primo mane
conducere operarios sed non omnes se-
quuntur vocantem [illegible] quod per [illegible]
illud [illegible] dicunt quis ostendit
nobis bona. Signatum est super
nos vultus tui domine dedisti letitiam
in corde meo. Ubi dicit glosa idem
impressum illud lumen ut sigillum
tue vultus quod [illegible] dei [illegible] ita autem
quod per vultum cognoscit aliquis ita
per speculum rationis cognoscit deum.
Dicit quod ite et vos in vineam meam.
Attende quanta est dei libertas quia
ut occasionem dicat hominibus [illegible] certa
[illegible] spacio in vineam mittit nulla
[illegible] etas excludit a primo vite [illegible]
[illegible] aliquis quare non sunt
omnes conducti sed alios mane ali-
os [illegible] dicit autem ad hoc
[illegible] per [illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Cum autem sero factum esset
dicit dominus vinee pro-
curatori suo voca operarios
et redde illis mercedem suam
incipiens a novissimis usque ad

primos. Cum ergo venissent qui circa undeci-
mam horam venerant acceperunt singulos
denarios. Venientes autem et primi arbitrati
sunt quod plus essent accepturi; accepe-
runt autem et ipsi singulos denarios
et accipientes murmurabant adversus patrem
familias dicentes: Hii novissimi una hora
fecerunt et pares nobis illos fecisti
qui portavimus pondus diei et estus.
At ille respondens uni illorum dixit: Ami-
ce, non facio tibi iniuriam; nonne ex
denario convenisti mecum? Tolle quod
tuum est et vade. Volo autem et huic no-
vissimo dare sicut et tibi. Aut non
licet mihi facere quod volo? An oculus
tuus nequam est quia ego bonus sum?
Hec est 2a pars evangelii in qua descri-
bitur mercedis pacifica retributio et
dividitur in duas partes in quarum prima
ponitur retributionis commissio, in 2a post
commissionem executio ibi Cum autem
venissent. In prima parte tanguntur [illegible]
primo tangitur tempus retributionis [illegible]
ibi Cum autem sero factum esset. Sero sicut
[illegible] est consummatio totius mundi
aut cum finis primus [illegible] quod homini
qui convenerit sero dicitur quod ultimo non
est tempus operandi sed tempus congruum remu-
nerationis de operibus patris. 2o tangitur
auctor retributionis [illegible] dicit dominus vinee
i. deus pater. 3o tangitur minister retributionis
procuratori suo, i. filio suo per quem omnia
opera perfecit. Ipse enim dei filius factus
est procurator dei patris in quantum homo
et dei coequalis. Quod hanc curam dispen-
sationis non accepit per preceptum tamen
assumendo sed minister procuratoris [illegible]
[illegible] qui sibi imposuit carnem ex virgine
et ipse qui est procurator noster et aula
celestis imperii ubi ipse compatitur pro
nobis in omnibus cum Christo illud Hebreos 9
[illegible] i. ipsum celum ut appareat

nunc [illegible] dei pro nobis et ipsum et ad
vocandum homines aptum primum eum [illegible]
[illegible] et ipse est [illegible] pro [illegible]
mundi et [illegible] et procurans
mundi [illegible] accessimus
ad medium talem [illegible] peccatorem
et advocandum eos quem querere deus pater
vocat operarios ad [illegible] suam mittit
hic eas non tenuit. sed [illegible]
Secundo dicendum est quod ad deum patrem [illegible]
appropriata pertinet hec honoris ad [illegible]
tatem eterne et primus [illegible] ipse ait
Nemo potest venire ad me nisi pater
meus qui misit me traxerit eum
Judicium autem mercedis reddendo com-
petit filio propter duo primo quidem
ratione sapientie ei attribute que admi-
nistrandum requirit. In ipso enim sunt omnes
thesauri sapientie et scientie dei absconditi. Col. 2
Secundo ne aliquis crederet eum esse mi-
norem patre propter humanitatem assump-
tam sed quod videat equalis. Unde dicitur
Joh. v. Pater non iudicat quemquam
sed omne iudicium dedit filio ut omnes
honorificent filium sicut honorificant
patrem. Vel secundum Remigium dicitur sicut
ipse est pater familias et [illegible] sic
ipse est ostium et hostiarius hostiarius
enim ipse est venturus ad iudicium ut
unusquisque reddat secundum quod gessit. Vel
secundum Hugonem procurator intelligitur quo an-
gelorum qui super mercedes retribuendas
est positus. Quarto ponit modum
convocationis quia convocati sunt omnes
operarii. Voca operarios. Ista vocatio
operariorum forte erit illa vox tube ar-
changeli. Surgite mortui venite ad
iudicium quando omnes congregabuntur
in medio ut unusquisque accipiat [illegible]
sua opera ut dicit Remigius [illegible]

tangit [illegible] retributionis et reddere illis
mercedem suam. [illegible] primum quod unusquisque
accipiat secundum suum laborem. Quarto
tangit ordo retributionis quando ad
personas quod incipiens a novissimis
usque ad primos, id est ab illis qui venerunt
hora nona usque ad istos qui venerunt
hora prima. Dubitaret autem aliquis
quare deus pater voluit ut perciperent
prius in premio qui erant posteriores
in opere. [illegible] potest responderi secundum
[illegible] videtur si qui tarde incipi-
unt operari sed in senectute ante
terminarent quia plus [illegible]
verunt ad regnum quam hii qui a
pueritia vocati et [illegible] filios
suos [illegible] quod ipse libere dans
illis quibus gratias dans [illegible]
solo suo honore das [illegible]
[illegible] mercedem [illegible] patribus [illegible]
et magis lucet gratia dei in remu-
nerando eos qui in senectute ce-
perunt operari quam illos qui a pri-
ma [illegible] sic dicit Chrysostomus ut deus
ostendat ineffabilem gratiam suam ab
ingredientibus et a novissimis incipit
quod gratia ordine non accipiat. [illegible]
dicit cum venisset ergo post primorum
et novissimorum commissionem opera-
tio et retributio [illegible] ponit
equalem retributionem quod possit
in hoc quod tamen hii quod [illegible]
perunt singulos denarios [illegible]
denarium [illegible]
[illegible] qui erant medio [illegible]
[illegible] dicit ergo cum venissent
[illegible] voce
[illegible] acceperunt singulos de-
narios venientes autem primi ar-
bitrati sunt quod plus essent ac[illegible]

pluri et hoc esset decens in
iudicio divino ut plus laborantibus
plus daretur premium. Sed sic in diario
super geabat vinea dei ut statim
patebit. Acceperunt autem et ipsi singulos
denarios. Sicut una est fides priorum
et sequentium ita unus est denarius
eternitatis. Dubitaret hic forte ali-
quis de ista retributione denari-
us enim videtur iniustum ut equale
recipiant premium modicum labo-
rantes cum hiis qui multum labo-
rauerunt. Sed videtur quod satis raci-
onabiliter murmurauerunt qui
primo in vineam venerunt. Sed dicendum
quod illa retributio iusta est et mi-
sericors. Iusta quidem quantum ad
precedentes quia dat eis premium
conventum. Misericors quantum ad seque-
tes quia pro modico labore
equale premium prioribus tri-
buit. Unde non fecit iniuste
agens cum primis sed misericorditer
dispensat cum ultimis. Item secundo
ideo est equale premium ut osten-
datur secundum apostolum quod non ex operibus
nostris salvamur. Non enim commen-
suratur magnitudo premii operi-
bus sed feruori caritatis. Et
quia qui minus operantur possunt
habere equalem caritatem cum hiis
qui multum laborant. Tertio non
inconveniens est in equale
consequi premium. Item ideo dicitur
premium laboris esse equale in
duratione quia sive multum labo-
rauerint sive in celo sine
modicum de omnibus in vi illud

Cap. v. Iusti autem in perpetuum vivent
et apud dominum est merces eorum. Non
enim plus durat in vita eterna beatitudo
Petrus quam latro in cruce qui sero
conversus. Licet ille denarius equalis sit in
duratione, non tamen equalis sit in
magnitudine valoris. In domo enim
patris mei mansiones multe sunt
et multe sunt beatitudines et stella di-
ffert a stella in claritate. Sicut Augustinus in libro
de sancta virginitate. Quod ipsa vita eterna
par est omnibus sanctis equalis denarius
qui est omnium retributio quia quod omnes
merentur. Quod vero in ipsa vita eterna disti-
ncte lucebunt lumina meritorum
multe mansiones sunt apud patrem
ac in denario quidem impari non
vivit unus alio prolixius in multis
autem mansionibus honoratur alius
alio clarius. Item quanto plus dici quod
tamen sancti equales omnes sint in
magnitudine gaudio. Nam ut
dicit Augustinus in prologo regule quod quilibet
tantum diligit alium quantum se ipsum
sequitur quod tantum gaudebit de beatitudine
alterius quantum de sua et ideo ga-
udium singulorum erit omnium et sic
ille denarius erit equalis. Co-
ponitur quorumdam murmuratio et acci-
pientes murmurabant. Sed duplex
videtur causa huius murmurationis
et quod in remuneratione erant ulti-
mi cum tamen fuissent primi in operatione
et quod equale premium non eque labo-
rantibus sunt data. Sed obmissa
prima causa solum murmurant propter
secundam. Dicentes hii novissimi una
hora fecerunt et pares nobis
illos fecisti in primo qui portavimus

dia et estus i. calorem solis ipse
da possent esse cor qui a primitia
eius ad finem vite sue deo serui-
uit et sustinuerunt pondus reli-
gionis et penitentie atque estus
temptationum et nichil plus premii
consequitur quam hii qui in senec-
tute deficiente calore etatis id est
tempore similiter etc. conqueri
possunt antiqui patres verbi gratia noe
abraham ysaac et iacob et moy-
ses qui non receperunt plus premii
quam habebunt posteri temporis ipsi enim
sustinuerunt magnos labores
et temptationum estus / nam tempore
illorum mundus erat quasi iuuenis
totus floribus pulchritudinis et
leticie ac iocunditatis prosperitatis
unde magis inferebat estus
temptationum. Nunc vero mundus
antiquus effectus et quasi defecerunt
delectamenta ipsius et ideo in posteri
tempore non erit occupatus tantis estibus
temptationum et licet ita sit tamen
non habent iustam causam murmurandi
ut statim patebit Dubitaret forte
aliquis quo sancti dicuntur mur-
murare de equalitate premii aliorum
cum hii de beatis sunt Nullus qui
murmurat regnum celorum accipit
et nullus qui accipit murmurare
potest Augustinus videtur propterea quod non omnia que
ea que in parabolis dicuntur totaliter
investigare debeamus sed intentionem ipsius
quid posita sunt est intelligere
unde illa similitudo murmuris
non est trahenda ad eos qui
iam sunt nec dicunt murmurat
quia invidia si ut credatur hoc tan-
tum petitos honore esse quod in
vetita alias possent ingerere
Alio modo respondet Gregorius quia an-
tiqui quantumcumque essent meriti
morientes tamen duebantur ad regnum
sed usque ad christum expectabant et
hoc est murmurasse est. Hii
vero qui venerunt in vinea domini labo-
rant mox ut exeunt de corpore
statim perducuntur ad regnum
et isti non murmurant dilato quod
ipse eorum quedam murmuratio
est Tertio potest dici quod duplex est
murmur scilicet conquestionis et admira-
tionis. Nunc vero non murmurant
conquerendo de eorum gloria sed quia
tempore parvo quasi privilegio vitam
eternam acquirunt Quarta potest
dici quod illa murmuratio media
est per synodochem tollitur enim per
illud quod sequitur et quod non mur-
murat nec murmurat sed de
aliorum gloria sed tamen ibi putaret esse
murmuratio attendat quod murmur tollet
quomodo inpone quod sequitur Quarto
ergo post murmuris remoto exponit
enim remotio quod magis ...
tione unde ille ...
...
...
...
...
...

opus nec murmurare non debeo
et quod non faciat illi iniuriam
declarat quod dat per hoc illud in quo
pacto factum. Non ne ex denario
convenisti mecum etc. Sed
ego non teneor dare tibi plus
quam pactum. Tolle quod tuum est et vade
scilicet contentus quod recepisti mercedem
tuam. Nota autem quod si non fecisset
pactum non sic tamen minorem
remunerasset. Honestius enim homo
plus dat alicui sine pacto quam
cum pacto. Et ideo tamen considerata
ea ille paterfamilias hiis dedit superioribus
qui sunt conducti sine pacto
etc. quam prioribus qui cum pacto.
Secundo removet murmurationem
per aliam rationem quia sic ipse prout voluit
et prout licitum sunt sibi subdit
volo autem et huic novissimo dare
sicut et tibi. Sic enim sola voluntas dei
causa est predestinationis et ita quod non
habet ibi locum murmuratio ut dicitur
opus factori suo quare me sic
fecisti et non sic quamcumque aliam
causam ita etc. sola dei voluntas
est rationalis et sine affectu mali.
Aut ideo semper licita. Tertio removet
murmurationem contra rationem quia
videtur quod invidia procedere an oculus
tuus nequam est quia ego bonus sum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Dicit quod in quo non debet quod debeat
non si dat quod non debet. Nota quod sic
dat documentum quod religiosi non debent
facere comparationem sui ad alios
quasi ipsi plus fecerint deo quam
seculares. Nam sepe videmus quod seculares
aequant merita quorundam
religiosorum vel etiam eos excedunt.
Item docet hic seniores claustri
quod non debent murmurare si videant
aliquos minores tempore aequari vel
etiam in officiis ipsis preferri et plus
honorari sicut in simili dominus Christus
Nam qui in prima hora sibi natus
est et non amplius vixit quam sta-
tutum tempus vite sue quod illi nonnulli
si plus per illius centum annos
stetit et qui ita fuerit nasceret non
minus vincerent quam dies hos qui
numerati sunt eis et quod prodest eis
ad competendum laborem per tanto idem
sunt compensis vite sue compe-
aut annum mundi complementum demum
non est in homine qui nascitur prius
aut post ea sed potestate divine
neque ille qui priorem locum sibi deus
defendere qui prius natus est nec
ille contemptibilior debet esse quam post ea
hec Christus

Sic erunt novissimi primi et
primi novissimi. Multi enim
sunt vocati pauci vero electi.
Hic tertio subiungitur parabole con-
grua adaptatio. Sic enim contra
ante principium huius evangelii cum de merca-
de reliquentium omnia pro Christo mercedem
fecisset premiserat multi primi erunt
novissimi et novissimi primi hanc
sententiam confirmare volens pro-
posuit hanc parabolam et est duplex
[illegible] ita que tractatur quod hac pa

[illegible] ipa est ex illi qui in vinea e[illegible]
fuit [illegible] ad labores in renovatione
eius posteriores unde dicit erunt novi-
ssimi primi et primi novissimi ex-
ponit vnus [illegible] de iudeis et ge-
ntilibus secundum Remigium et Gregorium primi
enim iudei fuerunt vocati ad fidem quam
gentiles et hij prius salvati gentiles
quam iudei et sic [illegible] de capite ve-
nit ad caudam nos autem [illegible]
de cauda in caput Alio [illegible]
inter maiores et minores [illegible]
cum Remigium pauci enim apostoli no-
vissimi videbantur sed relinquendo omnia
plurimi igitur facti sunt primi dic-
ere plurimi qui post studia bonorum
operum a bonis operibus defecerunt et cum
fuerunt primi erunt novissimi propter cul-
pam Tercio modo secundum Crisostomum ut sit com-
paratio inter senes et iuniores compo-
sita ad est hec parabola ut dicit Crisostomus
ut eos auditores faceret qui in ultima
senectute conversi ut [illegible]
te minus aliis abituros Quarto modo secundum
Remigium ut sit comparatio inter homines
et angelos Multi enim homines qui a
natura novissimi sunt efficiuntur per vitam
angelicam quibusdam angelis superiores
et quidam angeli qui fuerunt primi facti
sunt novissimi Quinto modo secundum Crisostomum
ut tollat omnis comparatio unde ideo
dicit primos novissimos futuros
et novissimos primos non ut novi-
ssimi digniores sint quam hij sed
ut coequentur et ut nulla sit inter eos
temporis differencie causa Sexto sentencia
addit hic metuenda valde quia
multi sunt vocati pauci vero electi
quod secundum Crisostomum non ad superiores per-
tinet sed pertinet ad gentiles qui

ex ipsis gentilibus qui multi voca-
ti sunt pauci autem electi Item
nota quod de omni vocatione iudei
non sunt electi nisi christiani qui
tamen pauci sunt respectu aliorum
sed non christiani omnes salventur
Item ut dicit Gregorius ad fidem
plures veniunt ad celeste regnum
pauci perducuntur plures enim
vocibus sequuntur moribus fugiunt
Item dicit salvator Mt. [illegible] non
omnis qui dicit michi domine
domine intrabit regnum celorum
sed qui facit voluntatem patris
mei Soli enim christiani salvabuntur
qui christianitatis nomen operibus ap-
probant quorum pauci sunt [illegible]
dicitur Ysa. 9. Multiplicasti
gentem sed non magnificasti leti-
ciam Et non quia hec sunt secundum
Gregorium duo pensare debemus
primum est ut de se quisque minime
presumat quia et si iam ad
fidem vocatus sit utrum ad regnum
eligendus sit nescit Secundum est
ut unusquisque proximum suum
quem iacere in viciis conspicit de-
spicere non audeat quia divine miseri-
cordias ignorat

Simile est regnum celorum
homini patrifamilias qui
exiit primo mane conducere
conducere operarios in vineam suam
Exponitur ista exponendo dicere po-
ssumus quod per regnum celorum in hoc
loco intelligitur ecclesia fidelis et ad similitudinem
patrisfamilias se esse [illegible]
in regno anime et est [illegible]
in conscientia [illegible] spiritua-
libus non [illegible] dispensat
[illegible] passibus corporalibus sed
[illegible] spiritualibus [illegible] autem opera-
rios conducit in vineam suam
vinea autem est ipsa mens devote
conscientie [illegible] qui ut

pducat unum contemplacionis et di
lectionis nutrie est diligent qrtoleda
operarios et sensus interiores et ex
teriores et vires anime vlr omi
qs ter anima velut operarios ad
operandum ducat cui apposita pl. spe
ciebus eius eos ad operandum int
mamid suare [illegible] mittat et
in ducat et sm quod ssm in vbis
pmiss bu constant primum est
ipius anime fidel nobilia condicio
gnosa tm est ipius in spiritualibus
profectibus pro vectio gracia
Tercium est unum qui unum aie
in suas operaces mittaco sen
ctiosa primu in mitti m Reg
celorum in iusticia assimilacion
cum primitti Simile est regnum
celorum Sm not in hoc di
stincta descripcion cum dicit
primo mane deinde circa horam
terciam sextam et nonam Tercium
signatur in operariorum inyme
cum tipica conduction cum sub
ditur Exiit conducere operarios
Quantum ad primum est sciendum
Ex nobilissima condicio aie atte
dit in hoc q ipa gr regnum celorum
cognito est capax dei quia eum in
habitat vij in regno suo ac pptr hoc
dicta est celum Lr enim no agnoscias
eos celos qui sunt sedes dei pptr
illud Sap anima iusti sedes est
sapie et hec sedes est in celo ut
ipm celum [illegible] dns in celo sez
[illegible] eius et no solu anima iusti dicitur
est celum [illegible] [illegible] regnum celorum
[illegible] in ipa [illegible] [illegible] regnat
et regit amen et omnia [illegible] sm
est illud luc [illegible] Regnum dei int
vos de quo [illegible] ut hic infra
in sermone [illegible] primum regnum

dei in ro wiet pmi [illegible] [illegible] pp
perithe [illegible] ad sm est [illegible] q
in [illegible] quinque hois [illegible] [illegible]
quinque etates [illegible] [illegible] etates
infancia q [illegible] [illegible] [illegible] mane
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia quinarius
[illegible] [illegible] [illegible] spuales sm [illegible] hos
[illegible] quibus pp etatibus sm
[illegible] in lo de va religione dicit
successiuis [illegible] pvectibus gracie fidei
[illegible] pvenit ad pfectum sic enim exterior
homo vetus et terrestris per suas eta-
tes successiues, primum ditatis hic interior
homo novus et celestis per etates
quasdam no amore successibus sed
gracie pvectore distinctas distinguitur
aut novus homo a veteri sm Aug in
ibidem in tribus primo in eo q sicut
veteris hois mors est vita omnis tamen
etates tendunt ad mortem affinis
ad novi hominis est vita eterna 2o q
vetus est ho pcti novus autem
iustie 3o q veterem hominem in hac
vita qs pt agere sine novo novum at
nemo pt agere in hac vita nisi veteri
abiecto Nonnulli aut vitam istam novo
ab illo incipiunt sz renascuntur intus
et tunc eius dicitur novus ho interior
et celestis huius spuales etates
suas prima etas exterioris hois
est infancia que incrementis cor-
poralibus agitur 2m Aug q
pliant accipitur prima etas spual
qua ho interior primitus de vbe
ribus matris ecclie lacte i
condimentis fidei et doctrina simplici
nutritur historijs et exemplis
qualis fuerit illi quibus dicit
apostolus ad heb v facti estis qui
bus lacte opus sit no solido
cibo et hec respicit incipientes
qui sunt in hac prima etate q
[illegible] conveniunt ut tamquam puuli

et seneb tamen in vita qui in doctrina
simplicius et laxius imbuunt^r Des
paulatim p^rcatus succedentes ac
stant [illegible] primo pe. Quem
modo [illegible] infantes rationabiles
sine dolo lac concupiscite ut in
eo crescatis in salute[m] Ergo istis
infirma etate [illegible] lac simil
doctrina ministrandum prout scribitur
loquens hiis Cor. [illegible] tamquam pa
rvulis in xp̄o lac dedi vobis [illegible]
est contra p^rdicatores subtilia ho
minibus hominibus rudibus et indoctis
qui quasi sublimis doctrine nec
manducare nec deglutire p^rva
lent et ideo potius eis dandum
esset lac in potum. Nam sic grossi
cibus dentibus infantibus eos non
nutrit eum nec recipere possint sed
pocius eos p^r teneritudine
strangulat. Sic sublimis et alta
doctrina rudes non edificat sed
plus quam eos in errorem mittit
Talia enim subtilia solum^o p^rdi
canda sit provectis. Dicit apostolus ad
Heb. v. perfectorum est solidus ci
bus eorum qui pro consuetudine ex
ercitatos habent sensus. Et alibi
Sapientiam loquimur inter perfectos
Ideo reprehensibiles sunt doctores
rudibus tam subtilia p^rdicantes vn
de Augustinus in quodam sermone ad heremitas
sic dicit Scriptum est fratres carissimi
mei quod non debetis loqui sublimia
tamquam sublimia viri gloriantes
hoc autem viri maxime ad vos dirigitur
qui rusticani estis in silvis habita
tes hec civibus sacerdotum et domi
stica dei [illegible] vos debeatis
esse dubitare. Et subdit verum
ergo vult quod necesse est scire
volentes quid sensus ille Salomonis dicit
altiora te ne quesieris et for
tiora te ne scrutatus fueris Sin
gat etiam paulus columpna

et lumine orbis terre et sua voce
confudit omnes [illegible] p^rdicantes
nomine xp̄i volentes sapere plus
quam oportet sapere nec sobrie sed inde volo
[illegible] omnino querantur neque ante
status sui honores indiminutis vo
bis qui estis grossi multiplicare
loqui non debeatis qualiter in verbis
quam spirituales estis quo prepta
[illegible] servare possit quid [illegible]
superare potestis quid pacta [illegible]
quid xp̄s docuit amplecti ipso
[illegible] hec enim sunt dei semper
[illegible] et ad implere tenemini hec
Augustinus istis etiam infirma etate
convenit lac simplicioris et la
xioris vite non enim ad culmen su
perioris sumne perfectionis conscendit
sed paulatim profectus po
steriora obliviscentes ad antio
ra nos extendere debemus ut dicit
apostolus ad phil. 3. vii in p^rimi
tiva ecclesia novitii ex gentibus
ad fidem conversi ab apostolis laxioris
observancie promittebant p^rimi
fidei rudimentis et in veterata
gentilitatis consuetudine et in tam
plurimis ex ipsis expectabat nisi
ut ab immolaticiis idolorum et
fornicacione ac suffocato sa
nguine abstinerent ut dicitur Act. xv
Similiter etiam in religionibus
novicius non umquam rigoris
frena laxantur. Sic a statu pro
laxioris est pueritia vii in magis
aliquos meminisse 2^m [illegible] et
2^m [illegible] similiter describit
Augustinus in hac intiori [illegible]
[illegible] spiritualem que [illegible]
animas [illegible] [illegible] hu[m]a
na[m] [illegible] [illegible] in
quo non [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] possibus [illegible]
[illegible] hec [illegible] spiritual
[illegible] proficientes [illegible]
[illegible] [illegible] in deum [illegible]

aplius ad pha[illegible] nunc vero sunt ob
liviscentes que retro sunt incipien
potendens ubi [illegible] glosa que retro sunt
retro sunt [illegible] intelliguntur terrena
et temporalia [illegible] celestia [illegible]
que retro sunt intelligunt preterita
merita acta [illegible] commenda
et agenda [illegible] ergo etate
homo melior non potest obliv[illegible]
terrena et tota [illegible]
visibiles [illegible] obliviscitur
[illegible] meliorum quia
nulla merita [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] obliviscitur
obliviscitur dici potuit ad modum
infantis [illegible] etate
homo melior etiam potest oblivi
scens terrena tendit ad celestia
Vel obliviscens preterita merita
pro nichilo ea reputans in com
paratione acquirendorum ad que pro
tendit per intentionem et de
siderium ut semper proficiat in
melius vita enim boni christi
ani [illegible] desiderium est ut dicit
glosa et ponit [illegible] si velles
imple aliquid [illegible] et vos [illegible]
magnum est et illud quod [illegible]
[illegible] adhuc amplius
[illegible] desiderando
[illegible] desiderium desiderando
[illegible] et [illegible]
[illegible] capacem [illegible]
[illegible] hec est
[illegible] desiderando [illegible]
[illegible]
desiderium [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] dicit [illegible] que re
tro sunt obliviscens [illegible]

intentione [illegible] ubi [illegible] que
retro sunt intelligunt ea que [illegible]
legi subiciuntur [illegible]
visibilia [illegible] que aliquis [illegible]
que non [illegible] ut [illegible]
[illegible] intelligunt ea
que in commutabili lege regunt
De hac autem lege dicit [illegible] tria
primo quia hec lex non est lex humana
[illegible] mente nostra [illegible]
[illegible] mutabilitati est subiecta
[illegible] pati potest [illegible] est con
[illegible] talem videre posse eo quod facta
est ad ymaginem et similitudinem
dei Secundo quia hec lex veritas dicitur
et ipse deus apud quem non est tras
mutatio ubi est prima vita prima
essencia prima sapientia Tercio quia hec
lex est regula omnium artium et ars
artificis omnipotentis secundum quam omnia
alia [illegible] iudicat quamvis [illegible]
iudicat omne et ipse deus [illegible]
quod hinc est quod dicit apostolus [illegible]
Spiritualis homo iudicat omnia
et ipse a nemine iudicatur i. a nullo
homine sed a sola ipsa lege secundum
quam iudicat omnia Est autem spiritualis
qui contra veterem alium hominem [illegible]
[illegible] prima etate Ad hanc [illegible] etatem
pervenit a visibilibus ad invisibilia
a temporalibus ad eterna conscendens
Et hinc dicitur spiritualis secundum glosam
[illegible] et vita [illegible] spiritualis
est que si [illegible] cognoscat et [illegible]
in speculo videt [illegible] de deo et in
ymaginem corporum [illegible] lucem
vel humanam philosophiam non sapit
[illegible] spiritui dei subiectus [illegible]
[illegible] fideliter secundum legem in commu
tabilem iudicat omnia et intelligit
et [illegible] omnia quidquid non que
[illegible] sua [illegible] que ad

[illegible] et iustitia sufficiat [illegible] spiritualis est que spiritu dei agitur [illegible] et [illegible] ductu vivit sicut homo spiritualis est ut dicit Aug.
est enim [illegible] super omnia
quod tu deo est et hoc quod prius ipse intelligit et tota caritate quam intelligit diligat ita et quod [illegible] ipsa etiam ipse sit [illegible] que mediat omnibus talibus ad prandium Aug. et alibi [illegible] vacate et videte quia ego sum deus vacate in qua non ocio desidie sed nec ocio cogitacionis nec a loco et temporibus vacantes Tertia etas hominis correspondens est adolescentia et est apta ad propagationem prolis vita pravum in Aug. ad cuius similitudinem describit eius Aug. tertiam etatem spiritualem quod reddit animam fidenciorem et carnalem appetitum omnis robore maritante gaudente quod innisus in quadam dulcedine coniugali eum anima vincti copulatur et velamento pudoris obruitur ut iam recte vivere non cogatur sed etiam si omnes concedat peccare non valeat hec Aug.
In hac si quis etate que non impossibile compellit sicut et alie superius id est inferior maritatur potiorem superiori quo quo gaudioso et dulci coniugio spiritualitas ita subiciatur omni quod ei ad arbitrium dominabitur in reprimendo inclinacionem vitiosas et propagando actus virtuosos quod quandoque contingit secundum Aug. eo enim quod anima nobilis semper creatori suo a quo et per que et ad que facta est cuncta cetera ei similiter sunt est quod nulla creatura talem animam potest allicere ad peccandum quod talem personis dicit Apostolus ad Ro. viii Certus sum quod neque mors neque gladius neque angustia neque ulla creatura poterunt separare a caritate dei que est in Christo Ihesu ymo etiam ipsa corporis in hac etate reformata et sanctificata ita quod spiritus de isto nulla sentiens molestiam cum dei adiutorio sine onere difficultatis impabit et in est quod econtrario peccare non solum non libebit sed et pigebit ymo sibi penale erit Ad hanc etatem pervenerat Aug. cum in viii Confess. dixit placebat inquid agebam in secum pro dulcedine tua o amor Ihesu bone fons indeficiens cibi [illegible] et inquid orone ad dominum virginem ibid. augustinus [illegible] inquid domina mea quam dulcissima sit vitiis non servire qui in memetipsa didici quam amarum sit captum esse vicia et velle vicium. Quarta etas est iuventus publicacionem exercenda muneribus i. officiis manifestanda re publica et domesta sub legibus que acriores impetus libidinis gignit ubi de Aug. ad cuius similitudinem Aug. quartam etatem spiritualem describit que reddit animam constanti adipiscentem in fructu firmiter ordinacionum facientem et eminentem in viri perfectione atque aptum et ydoneum omnibus persecutionibus et mundi huius temptationibus sustinendis hec Aug. et De ca.
homine in hac etate constituto Aug. subiungit pluries perfectorum [illegible] ista [illegible] dissime et perfectissime est [illegible] gloria [illegible] deo [illegible] ut aliquem bonum inveniatur sed quod hoc ipsum quod est adherere deo bonum est et id de [illegible]

ministerium prelatibus nichil curat
[I]ta quod talis omnibus hominibus
recte utitur. Unde dicit Bernardus: Non quod
dum est in hac vita utitur amico
ad exercendam gratiam, utitur inimico
ad pacienciam, utitur omnibus per ad
sustentacionem, utitur omnibus ad beni-
volenciam. [S]ecundo quia talis non
plus diligit familiares quam
alios. [T]ercia quod talis affligi
contingit [illegible] qui toto animo
deum diligit non nisi [illegible] pe-
tere quod deus [illegible] [illegible]
[illegible] est vincere [illegible]
[Q]uarta quod talis nullis laboribus
nec persecucionibus frangitur
quoniam ei nocebit qui bene
utitur etiam inimico. [Q]uinta
quod talis gaudet in persecucionibus
et in tribulacionibus. Unde dicit Bernardus
viro [i]n tribulacionibus parum
est contristari nisi et gaudeat
sicut quod tribulacio pacienciam
operatur, paciencia probacionem, probacio
spem, spes autem non confundit
quoniam caritas dei diffusa est in
cordibus vestris. [S]exta quod
talis constat tam in prosperitate quam
in adversitate [illegible] mutabi-
lium bonorum est copia non eis
[illegible] consistit. Psalmista: Divicie si
affluant nolite cor apponere.
[S]eptima quod talis homo [illegible]
est [illegible] in qua sedet [illegible]
[illegible] laborem [illegible] pax et
tranquillitas [illegible]
hanc Augustinus describit [illegible]
caritatis spiritualis hominis [illegible]
[illegible] parandum

[illegible] et omni parte [illegible] vincere
in operibus et in [illegible] commuta-
tive regni [illegible] et in [illegible] sepe
hec Augustinus. In hac enim caritate anima
racionalis a voluntate [illegible]
et [illegible] purata redditur
et tranquilla et incipit spiritus regnare
super omnes vires anime et ipse spiritus
[illegible] deo subicitur in tantum
[illegible] anima ordinata sit
ut ipsa [illegible] fiat regnum ut supra
in primo principali et tunc in tali
[illegible] regni quod incommutabile
dicatur eo quod abstrahat a loco et tempore
ipse anima [illegible] incipit in operibus
sapere contemplando et sapiendo
divina et ibi anima audit verbum eternum
ut ait Augustinus x. confessionum c. quam
non per linguam carnis neque per vocem
angeli nec per sonitum nubis nec per
enigma similitudinis sed ipsum quem
in hiis rebus amamus ipsum
sine hiis audiamus. [A]d hanc
caritatem non pervenitur nisi in contemplacione
et in raptu non potest dici quando
elevatorum vel tractum ad nudam vis-
ionem divine essencie qualis fuit
raptus Dionisii et Pauli. [T]ercium Augustinus
sed potest dici quando tractum et ele-
vatum mentis ad illud quod est supra
facultatem suam potest contemplando
aliquid a deo cognoscit visionem
et cognicionem de deo et in tali cog-
nitione anima venit ad excessum mentis
in quo excessu anima trahitur ad quandam
immensitatem dulcedinis affectus dul-
cedinis divine. [A]d hunc excessum
fuit raptus beatus Augustinus cum matre
sua cum colloqueretur ubi de dulce-
dine [illegible] et in ambientes in qua-
dam fenestra ut patet nono co[nfessionum]

sexta etas est etas hominis est
decrepitus que morbis subiacet et
calore debilis quia ad mortem ducit
ut dicit aug^s et in hanc aug^s de-
scribit septima etate interioris hominis prima
quam dicit omnimoda inmutacio in
vite eterne et [illegible] obliuione
vite temporalis transformato perfectam formam
que facta ad ymaginem et similitudinem
dei hec aug^s in hac etate ultima est
dulcis pregustacio vite eterne et perfectio
quedam ymmo eciam totalis obliuio vite
temporalis ad hanc eciam peruenit aug^s cum
matre sua pro quanto perfectam quantam
etatem spiritualem patet ex peruersitate ut
dictum est et ut ibi rapiebatur
ad hanc sextam etatem de qua dicit aug^s
ibidem in confessionibus et subdit d. Et i-
mus quotidie nos et rapida cogita-
cione eterna sapiencia super omnia manente
et hoc ita rapit ut absorbeat ac et
hoc ita recondit interiora gaudia spe-
ctatorem suum ut talis sit sempiterna
vita qualis fuit hoc momentum intelligencie
quod suspirabamus saepe et multo ultra sicio
ne hec est intra in gaudium domini
dei tui et ne ac dulcedo sit que
datur in etate hac completur ille versus
qui ceptus est et fuit unde ipse
dicit confessionibus aliquando intromittis me
domine in affectum multum inusitatum tec
In hac autem etate in perfectam formam
que facta est ad ymaginem et similitudinem
dei proximo ymago creata transformatur
in perfectam conformitatem ymaginis
increate secundum quam facta est iuxta
illud secundo Cor. 3 Nos revelata fa-
cie gloriam domini speculantes
in eandem ymaginem transformamur
a claritate in claritatem ymaginis creatae
ac claritatem ymaginis increate

Cum turba plurima
conuenirent et de ciui-
tatibus properarent
ad ihesum dixit per simi-
litudinem Exiit qui seminat
semen suum et dum seminat ali-
ud cecidit secus viam et con-
culcatum est et volucres celi
comederunt illud Et aliud ce-
cidit super petram et natum
aruit quia non habebat humo-
rem Et aliud cecidit inter spi-
nas et simul exorte spine suf-
focauerunt illud Et aliud cecidit
in terram bonam et ortum fecit
fructum centuplum Et hec
dicens clamabat Qui habet
aures audiendi audiat
Quia secundum proprium unum quodque
recipitur secundum modum recipien-
tis verbi semen quod licet quod semi-
natur recipitur secundum modum et di-
spositionem terre in qua seritur que
si est bona et fertilis et bene
culta profert fructum bonum si
autem sterilis et inculta germinat
spinas et tribulos vel eciam
nullum fructum facit ita quod secundum
dispositionem agri semen dissimiliter
proficit ad fructum Sic eciam
in nobis secundum variam dispositionem
agri cordis nostri dissimiliter re-
cipit semen celeste quod ipsis de
celo verus agricola nobis addu-
xit Et de hoc est in presenti
evangelio et sunt tres partes prin-
cipales In prima describitur
similitudinis vel parabole
proposicio In secunda parabole
de [illegible] ibi [illegible]
ac [illegible] discipuli eius In tercia
parabole exposicio ibi
Est autem hec parabola
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

cum aptum et optimum erat ad loquen-
dum ubi turba confluebat. Unde Johannis 18
Ego palam locutus sum mundo et
occulto locutus sum nichil. Ego semper
docui in synagoga et in templo
quo omnes iudei conveniunt. Nota
cum glosa quod totiens cum in evangelio
turbe vocabulum inseritur sicut diver-
sitas hominum sic diversitas intencionis
voluntatum notatur. Non enim omnes eadem
voluntate sed diversis voluntatibus Christum
sequebantur. Quidam enim conveniebant
ad Christum ut instruerentur, quidam ut
sanarentur, quidam [illegible] panibus
tempore suo sicut quod nulli de
paucis panibus saciarent sive de
aliis missu domini ut vult elemo-
sine fiebant, et impius non diceret
prius sicut Judas de unguento
effuso: ut quid perdicio illa? potuit
enim venundari multo et dari pauperibus.
Mathei 26. Aliquis etiam conveniebant
ad Christum ut miracula viderent, alii
propter acceptum beneficium ut infirmi
curati, alii propter impediendum Christum
ut mulieres honeste sicut Maria Mag-
dalena et alie multe devote mulieres
que ministrabant ei de facultatibus
suis. Marci 15. Alii ut Christi facta et
dicta calumpniarent ut pharisei qui
caperent eum in sermone. Alii vero
sequebantur propter sustentationem ut
apostoli. [illegible] ponit sermonis con-
[illegible] cum medius
[illegible] est ut doctrina per [illegible]
[illegible] auditor ut parabolis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

fit sermo quod deus loquebatur in similitudinibus
in parabolis propter duo: ut attenciores fierent
auditores. Consuevimus enim homines in
obscuris [illegible] et [illegible] ma-
ro ut non caperent [illegible] q misterie
dicebant. Sive dignitate que erat verbis
congruus et quis sicut preciosas mar-
garitas vilis et velaminibus involu-
mus [illegible] ut eum similitudinibus
inclusam caperent sententiam. Tercia
cum homines ut senciant qui adiscunt
decepit similitudo. Exiit qui semi-
nat seminare semen suum. Iste se-
minator est filius dei. Cui esse se-
minatorem convenit quod perfecto eam
sunt semina, id est primordiales raciones.
Considerandi autem exitus quod quatuor
exitus conveniunt Christo. Primus est quod
unus est et eternus qui exiit progenitor.
Ecclesiastici 24: Ego ex ore altissimi prodii
primo genita ante omnem creaturam. Et ille
exitus non importat distinctionem localem
sed emanacionem personalem et eterna verbum
mentale quanto perfectius procedit ab
intellectu tanto intimius et perfectius intellectui
coniungitur. Ideo filius hic exiit a patre
quod tam perfectissime in eo manet in
ipsa luce. Secundo exitus fuit secundum gloriam
de sinu patris in mundum per incarnacionem
in utero virginis de quo Johannis 16: Exivi
a patre et veni in mundum. Unde Christus decet
in carne adventum suum nominat
exitum. Eramus enim exclusi adeo sicut
condempnati et rebelles regis celi
sed quantum ergo voluit reconciliari
nos quod est ad eos eum ipsis loquutum
extra donec dignos iam factos aspectui
regis ipsos introducat. Sic et sic
fuit. Tercio fuit exitus de utero virginis
de quo psalmus: Ipse tamquam sponsus
procedens de thalamo suo. Quartus
exitus fuit ad passionem. Johannis 12

[illegible] iniquitatis et civitates terrificas
Secundo quod et nos quere debemus quod
amore multi [illegible] sequi volumus
et effectum [illegible] passionis quod [illegible] quere
carnis [illegible] ad [illegible] adheremus.
Primus [illegible] fuit de hoc mundo
ad patrem Joh. 16 [illegible] in mundum et
vado ad patrem [illegible] in evangelium
quod non omnes [illegible] seminat non illi
apud celesti [illegible] et [illegible]
descendebant non [illegible] ut [illegible]
[illegible] erat [illegible] ad [illegible]
Moyses enim et prophete non [illegible]
[illegible] regni celorum [illegible] homines
ab errore et ydolorum cultus quasi colle-
bat animos hominum solus autem Christus venit
ut seminaret semen suum Nota [illegible] in
[illegible] quod nullus apostolorum nec [illegible]
[illegible] semine [illegible] a Christo [illegible]
[illegible] recepit verbum quasi mutuatum
cum ipse naturaliter sit verbum [illegible] et ideo ipse
[illegible] semen [illegible] doctrina [illegible]
[illegible] mundi et medici [illegible] qualiter
[illegible] nomine Joh. 1 Et nota quod se-
mina Christi erat valde nobilia Nobilia
enim semina portant de longinquis p[ar]-
tibus ad loca ubi non reperiuntur quod [illegible]
semen celeste non erat in mundo ideo
detulit illud Christus ad nos de celis crea-
tor omnis creature seminavit autem quatuor
genera seminum Primo seminavit legem
naturalem in mente cuiuscumque hominis sicut
est [illegible] non vis [illegible] alteri ne facias et quod
tibi vis aliis facito Secundo seminavit legem
scriptam i. decem precepta et in duabus tabulis
Tertio seminavit legem evangelicam in ecclesia
omnibus fidelibus Quarto seminavit
legem perfectionis [illegible] consilia paupertatis
castitatis et obedientie in religionibus
Quinto [illegible] non cessat dei filius
in [illegible] animabus seminare non solum
[illegible] docet sed etiam [illegible] creat in nostris
[illegible] semina bona virtutum et de-
norum [illegible] ponitur recipitur [illegible]

[illegible] ut dicit et [illegible] seminat [illegible]
auditores verbi dei in quibus [illegible]
quatuor [illegible] male [illegible] alia [illegible]
bona [illegible] ad [illegible] vie [illegible]
dicit quod semen cecidit secus viam
[illegible] via est [illegible] cogitationum
malarum [illegible] et [illegible]
ne [illegible] semine possit [illegible]
[illegible] pessimis cogitationibus [illegible] et
[illegible] recipit qui [illegible]
[illegible] dicitur quod celestia et spiritualia
[illegible] quod [illegible] pedum
[illegible] calcatio est carnalium cogitatio
[illegible] Eccl. 9 Omnis mulier
fornicaria quasi stercora in via
conculcabitur volucrum enim comestio
est demonum suggestio [illegible] mea[?]
[illegible] celi comederunt illud quod
maligni spiritus [illegible] mentes ob-
[illegible] cogitationes [illegible]
[illegible] verbum vite [illegible]
[illegible] vel aliter [illegible]
[illegible] verbum dei aure
cordis audiat nulla [illegible] fide nullis
[illegible] signat [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] via quod [illegible] aut
nichil [illegible] in
ea [illegible] non
penetrat [illegible] ut possit
laude [illegible] virtutum [illegible]
[illegible] in mundis [illegible]
vel aliter [illegible] secus viam
intelligi bona que fiunt ad laudem
hominum sicut enim fructus [illegible]
[illegible] a [illegible]
[illegible] ad maturitatem [illegible]
[illegible] bona que fiunt laude hominum
[illegible] et [illegible]
[illegible] bonum opus quod laudibus
hominum [illegible] deus [illegible]
[illegible] qui hominibus placet
[illegible] deus [illegible]
et [illegible] nichil
valet [illegible] ut [illegible]

foras et conculcat ab hominibus et a-
lat subditur et volucres celi comede-
runt illud i. demones ut dicit glossa
qui dicunt verbum dei comedere conculca-
tum sicut strucio comedit ferrum quod
tamen illi ad nutrimentum non prestat vel et
volucres celi nominantur secundum Crisostomum heri-
fallaces et callidi doctrina sua cor-
rumpentes. Et nota secundum Theophilum
quod non dixit quod seminans aliud pro-
iecit secus viam sed quod cecidit. Quia
enim docet rectum sincere seminat
sed semen dimissum cadit in audientes
ut quidam eorum in via dicuntur quidam
petrosa. Secundo dicit quantum ad modum
petre designatur hic dicitur et aliud
cecidit super petrosa. Petra in signum
est cor durum et informatum nullo vo-
vomere fidei penetratum in quo non
est verus amor in quo licet ali-
quis verbum dei accipiat in ducatu
tamen ad omne bonum est semen et in-
stabile de quo corde loquitur Bernardus
de consideratione. Cor durum est quod
nec compunctione scinditur nec pietate
mollitur nec precibus movetur nec
minis cedit ingratum est ad beneficia
ad consilia infidum ad iudicia se-
vum et inverecundum ad turpia impa-
vidum ad pericula inhumanum ad
humana temerarium ad divina preteritorum
obliviscens presentium negligens
futura non providens et infra et
ut in brevi cuncta mala orribilis
complectar ipsum est quod nec deum
timet nec homines reveretur. Se-
[illegible] corde et si semen verbi dei
recipitur et si aliquantulum fir-
statim arescit quia non habet humo-
rem [illegible] scilicet gratie [illegible]
[illegible] Tercio sic ipsum [illegible]
spinarum [illegible]
dicitur et aliud cecidit inter
spinas. Spine sunt ista mundana
que in [illegible] pungunt mentem
et [illegible]

in quibus peccatis anima cruciatur [illegible]
[illegible] enim mundi in [illegible] impedit [illegible]
[illegible] dicit. Et simul cum [illegible] semen suffocat
illud. Sunt enim quidam qui volunt facere
simul bona opera cum malis et bonis
operibus et vicijs misceri [illegible] fieri non potest
[illegible] sequitur suffocatur illud. Unde Crisostomus
Sicut spine [illegible] permittunt oriri semen
sed [illegible] suffocant immissum
sic sollicitudines [illegible] semen spirituale
[illegible] sinunt. Licet enim aliqui
[illegible] bene faciendi ad vim
[illegible] iam ut istis mundanis
intendunt ut in voluptatibus vite vel
in sollicitudinibus verum verbum dei quod
ortum iam erat suffocatur. Nota
ordinem istorum trium seminum non fruc-
tificancium. Primum non germinat sed conculca-
tur et ab avibus comeditur. Secundum ger-
minat sed non crescit in altum quia non habet
humorem. Tertium vero iam elevatur
in stipitem sed non fructificat quia
suffocatur a spinis. Sed diceret aliquis quia esset
valde fatuus agricola qui bonum
semen proiceret ad viam vel ad petram
vel inter spinas. Sic predicator in-
sipienter videtur facere qui predicat
indispositis quales hic designantur.
Non enim margarite proiciende sunt
ante porcos Mathei vii. Ad hoc du-
dicendum est. Uno modo secundum Theophilum
quia hic non dicitur quod seminans pro-
iecit aliud secus viam aliud super
petram aliud inter spinas sed dicitur
quod semen cecidit aliud secus viam etc.
Sic predicator non intendit predicare
ineptis et indispositis sed ipse facit
quod ipse est predicando. Sed si verbum
recipitur sic vel sic hoc est ex parte
auditorum. Alio modo secundum Crisostomum. Increpan-
dus esset agricola qui super insensibiles
spinas vel petram vel viam semi-
naret. Non enim possibile est petram
terram fieri nec viam non esse viam
nec spinas non esse spinas. In ra-
cionalibus vero secus est possibile
est enim petram in terram converti
[illegible] et viam non conculcari

et formas suffocari Unde non est paruus
ymo valde vtile precium predicatoribus
quecumque malis dicitur se sunt ad mo-
dum bone pigoris et fertilis de quibus
dicitur aliud cecidit in terram bonam terra
bona est mens munda ab omnibus
perturbationibus et cum multa patientia fru-
ctum affert cum mens est fructifera
Unde dicitur et orta fecit fructum centu-
plum secundum Bedam Centuplum pfectum per-
fectam denarius numerus [illegible]
propter legis custodiam continet dena-
rius enim numerus semetipsum multiplicatus in
centenarium surgit Unde penitencia
magna pfecto surgit et designatur magna
pfectio cordis cor centuplum facit fructum
quod per amore dei contemplator despi-
ciens vitam et spiritualem ornat pfectio-
ne virtutum notandum autem quod ait Ieronimus
magister compilator loquitur de istis fructibus
Ubi dicitur quod aliquis centesimus primus est
virginum secundus continentium tertius coniugatorum
Vel primus est doctorum secundus martirum tertius apostolorum
Unde ait Ieronimus dicitur Vos qui reliquistis
omnia et secuti estis me centuplum
accipietis et vitam eternam possidebitis Hec
quarto ponitur affectus Christi magnitudo in predi-
cando cum dicit Hec dicens clamabat clamor
ille pugnandi fuit magnum affectus quod
Unde Proverbiorum j sapiencia in capite platearum cla-
mitat et tamen clamat christus quod nunciatus
factus sunt post clamans raucae facte
sunt fauces mee De clamore dicit Augu-
stinus confessionum intonuit dominus clamat
dictis factis voce vita ascensu descen-
su et redeamus ad deum clamat surdis
ut audiant clamat dormientibus ut
vigilent clamat tepentibus ut attendant
clamat ignorantibus ut intelligant
clamat errantibus ut redeant clamat
peccatoribus ut peniteant clamat
enimvero predicando clamat orando
clamavit Lazarum resuscitando cla-
mavit tandem moriendo [illegible]
Christus in celis clamat ad nos [illegible]

et post intonuit dominus de celo et abissus
dedit vocem suam et hec est vox sua
venite ad me omnes qui laboratis
et onerati estis et ego reficiam
vos et nos miseri et indigni
adhuc tantas clamores [illegible]
[illegible] clamavit in primo capitulo [illegible]
qui habet aures et [illegible] glosa [illegible]
[illegible] hec amoris vel in [illegible]
et in apocalipsi primo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] ad hec triplex auditus
[illegible] est [illegible] in corpore et de
[illegible] [illegible] [illegible] aures et hec
est [illegible] [illegible] est [illegible] in
mente et hic est intellectus de omnibus
de quo [illegible] audiendi Unde Augu-
stinus confessionum [illegible] in [illegible] voce [illegible]
in aures interiores quod tu clamo-
res tertio utrumque completum de quo
[illegible] audiat et hic est [illegible]
de hiis verbis dicitur in primo [illegible] audi
filia et vide inclina aurem
tuam quia concupiscit rex speciem
tuam Audi filia quo ad primum et
vide quo ad secundum inclina aurem
tuam quo ad tertium Aliter istum passum
de serie quadrupliciter exponendo
de primo quidem supra noto possumus
dicere quod filius dei a parte [illegible]
[illegible] [illegible] fecit mundum
[illegible] creatione in quo creavit
creaturas quasi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
quo ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ego sum via veritas et vita
[illegible] [illegible] [illegible] voluit
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] superias [illegible] et [illegible] superbie
et sublimium colla [illegible] mente calcavi
et volucres celi, i. elate cogitaciones
quia superbi se extollunt in altum
comederunt, i. consumpserunt illud
vel volucres celi, i. dyaboli comede-
runt illud semen angelicum quia
quanto ipsi angeli sunt conversi in dyabolos
sicut comestum fuit in commissione
dyabolo legitur ysa 14 [illegible]
lucifer qui mane oriebaris [illegible]
secundum primos parentes in para-
diso est cecidit supra petram i.
durum cor et arida [illegible] sunt
sub [illegible] et quia [illegible] homo
accepit eciam graciam [illegible]
quam [illegible] sancte [illegible] quod illud
semen natum quod fuit i. [illegible]
[illegible] temptacionibus [illegible] carnis
permissionem quia non habuit [illegible]
rem et graciam sibi subtractam [illegible]
seminavit humanum genus i. mundo
quod cecidit inter spinas i. peccatorum
aculeos que simul exorte cum
homine pungunt constanter i. sepe
suffocat [illegible] unde [illegible] nostri cor-
poris est ipsa terra de qua dicitur [illegible]
3 spinas et tribulos germinabit
[illegible] terra [illegible] seminavit semper
in terra [illegible] et hic solum semen
cecidit in terram bonam [illegible]
[illegible] de qua [illegible] in [illegible]
[illegible] est et hic [illegible]
[illegible] palma [illegible]
[illegible]
et [illegible] in [illegible] hec
[illegible] hominis [illegible] homines
[illegible] in sanctificacione
[illegible] fructus primo [illegible]

semen fuit in incarnacione et unificacione
[illegible] unificasti [illegible] et in [illegible] carnem
2° mortuum est in passione [illegible] et
[illegible] granum frumenti [illegible] in terram
mortuum fuerit ipsum solum manet
[illegible] pullulavit in resurrectione [illegible]
[illegible] posita fuit [illegible]
[illegible] et [illegible] pullulat [illegible] ibi [illegible]
[illegible] fuit quarto [illegible]
[illegible] in ascensione ysa 23 ascendit
[illegible] autem produxit [illegible]
in [illegible] vocacione ysa [illegible]
fuit ad te multitudo maris fortitudo gencium
venit tibi sexto maturabitur et complebitur
in ultima ecclesie congregacione matthei 13 in
ipso tempore dicam messoribus septimo
reconditur in horreo vite eterne unde
ibidem dicitur tritricum autem congregate
in horreum meum, i. eterna retribucione
et hec est ultima recepcione corporis [illegible]

Interrogabant autem discipuli
eius que esset hec parabola
quibus ipse dixit vobis
datum est nosse misterium regni dei
ceteris autem in parabolis ut videntes non
videant et audientes non intelligant
secunda pars in qua ponitur similitudinis
explanacio et hic tres [illegible]
ponitur discipulorum interrogacio interroga-
bant quod cum non temptando ut lege
doctores [illegible] desiderio addiscen-
di [illegible] cupit scire [illegible] et
interrogare in hoc apparebat quod ipsi disci-
puli discere desiderabant [illegible] discipuli
[illegible] et notandum [illegible] quod statim
cum non interrogabat [illegible] cum esset singularis
in domo ut dicit [illegible] in quo mora-
[illegible] ut si intelligencia [illegible]
[illegible] volumus depositis [illegible]
[illegible] tumultibus curis domini dei

[illegible] oculta [illegible] [illegible] orabo et me-
[illegible] [illegible] [illegible] revela oculos meos
et [illegible] mirabilia de lege tua
Est aut [illegible] [illegible] [illegible] sermo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consistens
[illegible] [illegible] [illegible] in parabolam
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ipse
dixit vobis [illegible] [illegible] [illegible]
vos obedientibus vobis [illegible] [illegible] [illegible]
mundi abiectis et [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] omne [illegible] [illegible]
omne [illegible] [illegible] de sinu [illegible] [illegible]
scendens [illegible] / nosse misterium i.
secretum et ocultum regni dei i. sacre
scripture [illegible] [illegible] [illegible] que regnum dei
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a
vobis regnum et [illegible] [illegible] illius regni
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nosse [illegible]
aperte sine parabol' involucione [illegible]
xv [illegible] audivi a patre meo nota
feci vobis ceteris aut in parabolis
quod sunt [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible]
oculte portabat [illegible] media portare poterant
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ceteris
in parabolis ut videntes i. reputantes
se videre et non videant secundum veritatem
nam hec est una causa ut [illegible]-
[illegible] [illegible] quare [illegible] loquebatur in pa-
rabolis ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oculos habent et non videbunt aures
habent et non audient et audientes non
intelligunt se putantes non intelligant
audientes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non intelligentes sunt [illegible] [illegible]
[illegible] intelligi [illegible] mundi qui
volentes [illegible] investigare non
viderunt [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
se esse sapientes stulti facti sunt
[illegible] / paucidictes [illegible] intelligi [illegible]
qui audiant vocem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] intelligerent [illegible] [illegible] [illegible]
intelligerent [illegible]
Est aut hec parabola se-
men est verbum dei qui
aut secus viam hii
sunt qui audiunt deinde venit
dyabolus et tollit verbum de
cordibus eorum ne credentes
salvi fiant Nam qui supra petram
hii sunt qui cum audierint verbum
cum gaudio suscipient verbum dei
et hii radices non habent quia
ad tempus credunt et in die temp-
tacionis recedunt [illegible] aut in
[illegible] [illegible] hii sunt qui au-
dierunt et a sollicitudinibus
diviciis et voluptatibus vi-
te euntes suffocantur et
non referunt fructum [illegible]
aut in terram bonam hii sunt
qui in corde bono et optimo
audientes retinent et fructum
afferunt in paciencia etc.
Tercia pars principalis in
qua post parabole [illegible] posicio et
[illegible] [illegible] particulas [illegible] in prima
parte declarat quid est semen
est ad hec parabola i. [illegible] [illegible]
[illegible] infra [illegible] semen est verbum
et hec convenient [illegible] [illegible] [illegible]
quas [illegible] semen [illegible] dei
primo [illegible] semen male [illegible]
verum [illegible] est [illegible] [illegible]
plante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et fundamentum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] auditus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semen [illegible]

rapiat dende accepto dispergat
tale enim est verbum dei quod primo male
capit per obstinacionem demum spargit
predicatorem Sed 29 Confirma verbum
[illegible] manum operare ipsum capitulo
et [illegible] aug. cum isto dende
ipsum [illegible] in celum 30 semen
est verbum sibi similis penetrativa
sic quod verbo dei recepto in mente
operatur [illegible] [illegible] tercio
est verbum fructificativa quod fructum
consimilibus nascuntur et tale
verbum dei [illegible] 12 [illegible] autem
dei crescebat et confortabatur
ipsa 2a [illegible] quod egreditur
de ore meo et non revertetur ad me
vacuum Quarto est verbum refectivum
et nutritivum quod de seminibus fit
panis Similiter et verbum dei nutrit
et reficit aug. et [illegible] non in solo pane
vivit homo Quinto semen est
enim penetrativa non aliqua scilicet
lapidem cavat tale est eciam verbum
dei quod est penetrabilius omni
gladio [illegible] verbum est sermo
dei et efficax omni gladio [illegible]
exponit quod sit via qui autem
secus viam seminati sunt non
[illegible] replet seminator dilectionem
inquisitionis non tamen semen sed
eciam [illegible] quod [illegible]
semen Similiter in spiritualibus
[illegible] dei [illegible] semen [illegible] dei
seminatum ut [illegible] auditori
[illegible] dei sit dispositiva et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] granum quod si [illegible]
[illegible] [illegible] quod granum
[illegible] [illegible] super [illegible]

[illegible] et improvidencia [illegible]
domini cum dicit aliud cecidit secus viam
sunt seminati i. conculcati et ideo
a volucribus [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] talibus
[illegible] [illegible] et tollit
de ore eorum quia facit illud
[illegible] a memoria ne credentes salvi
[illegible] fiant quia salus est a fide
[illegible] tua te salvum fecit
[illegible] quid significet petra
[illegible] petram expone sic
[illegible] qui audierunt et
cum gaudio verbum suscipiunt hec
enim sunt primordia divini vi-
gaudium scilicet mentis exultacio et hii
radices non habent Tres sunt radi-
ces quibus verbum dei in corde figitur
scilicet firmitas desiderium timor domini et
fides Ista autem quare radices non habent
quod est proporcionata cum plantacionis
radicum implantatis plantacio enim in-
stabilis et que sepe transplantatur radi-
ces fixas habere nequeunt Similiter
nec radices spirituales habere possunt quos
instabilitas spiritus occupavit et ideo
subditur quod ad tempus credunt et in tempore
temptacionis recedunt Multi enim rem
[illegible] intrant celum et letantur audientes
divina misteria sed statim ut egressi sunt
obliviscuntur qualiter disti[illegible] et si
fides christiana non fluctuat permanet
inmobilis probate ad temptaciones
[illegible] habent inicia quod carent fides caret
radice [illegible] multi enim [illegible] bone opera-
cionis inicia ponunt et proponunt sed
mox ut fatigari adversitatibus et temp-
tacionibus ceperint inchoata relinquunt
[illegible] multi ad verbum predicatoris
[illegible] [illegible] ceperunt proponere
[illegible] quia si radices non fixerunt
ad veniente [illegible] temptacione labuntur

in p[ri]m[is] [illegible] exponit quid sig-
[illegible] spine quod ad in spinis ceci-
dit [illegible] sunt qui audiunt et cure
s[cilicet] a[illegible] [illegible] ad [illegible] suffo-
cant a sollicitudinibus q[ue] importat
amarum acquisitionem et diviciis que
nominat [illegible] [illegible] et voluptatibus
vite que importat [illegible] et volup-
tuosa [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] posside-
quia simul pervenit [illegible] [illegible] [illegible]
Divicie congregabunt divicias [illegible]
Maximus robustior et solicitior [illegible]
pant et econtra [illegible] opera [illegible]
[illegible] remissa ut dicit [illegible] 2m [illegible]
[illegible] s[cilicet] 2m s[cilicet] divicie voluptates
[illegible] [illegible] [illegible] sunt et ideo recalcitrati et
incrassati sunt Gregorius dicit quod divicie pa-
rantes mente opprimunt et passionem
[illegible] et sic primum et 2m causant
[illegible] et hec tria suffocant semen 2m [illegible]
[illegible] qui importunis cogitationibus [illegible] [illegible]
strangulant ut dum bonum desiderium [illegible]
ad cor non sinunt quasi aditum vitalis
flatus [illegible] Et nota quod divicie dicuntur
spine quia pungunt animam in mundo in
iudicio et in inferno In mundo triplex
est punctura s[cilicet] laboris in acquisicione
dilectionis in possessione et timoris de
amissione In iudicio eciam pungunt
[illegible] Unde dicit dominus esurivi et non
dedistis mihi manducare [illegible] 25 Iste
puncture erunt ita penose quod ipsi avari
non poterunt sustinere faciem iudicis quia
dicent montibus cadite super nos et collibus
cooperite nos Luc 23 In inferno eciam ille
spine pungunt animam [illegible] [illegible] [illegible]
exponit quid sit bona terra [illegible]
[illegible] cecidit in bonam terram [illegible]
sunt qui corde bono et optimo
[illegible] [illegible] | ~~valde bona~~ et op-
tima Vidit deus cuncta que fecerat
et erant valde bona et optima
[illegible] [illegible] 13 optimum est [illegible]
in gracia stabilire cor [illegible] bonum
est cor quod intendit audire verbum
ut illud intelligat optimum quod
intendat 2m illud operari audientes
verbum dei [illegible] aure suspendunt [illegible]
eos qui [illegible] in aure corporis illud
[illegible] audire retinere in memoria
[illegible] [illegible] nichil prodesset sicut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aure
[illegible] [illegible] [illegible] cibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et quia [illegible]
[illegible] [illegible] languere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] quia alimentum
non tenet [illegible] [illegible] vita [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formidare
s[cilicet] cibum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] verba vite et alimenta [illegible]
in memoria non tenentis Et fructum
afferunt alii tricesimum alii sexage-
simum alii centesimum ut supple in [illegible]
In paciencia s[cilicet] in fine [illegible]
sicut agricola expectat fructum [illegible] pa-
ciens usque ad tempus maturitatis
Unde [illegible] terra bona fructum p[illegible]
reddit quod ulla sunt bona que [illegible]
[illegible] exigunt [illegible] amore [illegible]
[illegible] Et adverte quod terra bona
[illegible] [illegible] [illegible] oppositas [illegible]
in quibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

qui ad tempus credunt et
in tempore temptationis recedunt
 Exiit qui seminat semi-
 nare semen suum Luc
 viii° Racio ut dicit
Augustinus in sermone de adventu
domini desertus fuit hic mundus
a bona cultura fidei et amoris
dei et peccatorum spinis ob[illegible]
squalebat tamquam ager incultus
et penitus [illegible] bonorum operum
fructu et fecunditate [illegible]
[illegible] que spiritualis agri-
colla [illegible] agricola
fuit in hoc mundo qui [illegible]
[illegible] [illegible] sufficienter
semina optima [illegible]
[illegible] agricola deus pater
misit filium suum qui secum se-
mina afferet et agrum istum co-
loret et seminaret et hic est
quod dicitur in themate assumpto Exiit
qui seminat seminare semen suum
De quibus verbis tria denotanda
sunt primum est seminatoris utili-
tas Exiit qui seminat semina-
re Secundum est ipsius seminis spiritualis
utilitas semen Tercium est semina-
ria dispositio et qualitas ibi
et dum seminat Circa primum est
sciendum quod deus pater [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in agro [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] fecundat et fructificare [illegible]
[illegible] seminavit [illegible]
[illegible] et hoc est [illegible]
[illegible] in magnificacione et gloria
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]

magnificacione et glorie eius suo seminatori et
[illegible] [illegible] sunt [illegible] sunt semina [illegible]
creaturarum [illegible] [illegible] fortes [illegible]
in verbo et [illegible] hoc deus seminavit [illegible]
suum seminavit omnes creaturas et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mansit
[illegible] emanaciones [illegible] a et ma-
[illegible] [illegible] [illegible] neque [illegible]
[illegible] [illegible] et operaciones
[illegible] [illegible] ab eterna que spiritualiter
[illegible] filio [illegible] sunt a tota trinitate [illegible]
[illegible] [illegible] trinitatis Johannis i Omnia per
ipsum facta sunt et sine ipso factum est nichil
ideo filio competit racione sue ema-
nacionis eternalis a patre tum racione assum-
pcionis humane nature temporalis a matre tum
tercia racione sue operacionis circa crea-
turas et spiritualiter circa homines Unde
ipse ait Johannis xvi Exivi a patre et
veni in mundum De ipso filio qui hoc
ipsum a patre accepit qui seminat in
mundo appetitur Et dicitur Exiit qui seminat
seminare semen suum Et de hac
utraque seminacione divina scilicet eternali
et temporali exponi potest illud Ecclesiastici
xxiiii ubi sapiencia introducta sic
ait Ego quasi tramites aque
immense scilicet Christi de fluvio vel
dicitur ybi [illegible] inquid pater
est origo divinitatis quia
de patre gignitur filius ut pro-
cedit [illegible] qui paragrapho designatur
unum flumina de ventre eius flu-
ant aqua vive Et ubi Evangelium
sapiencie salutaris potavit illam
[illegible] tercia filius tramites [illegible]
[illegible] de deo lumen de lumine
[illegible] tramites aque in mense
 pro[illegible] scilicet per ipsum filium
 [illegible] permanet procedit
 et hoc quasi utrumque [illegible]

[illegible] emanat desursum plenitudo
[illegible] est fontana [illegible] fili [illegible]
et [illegible] seminacione que est
eterna et [illegible] Ego sicut aque
ductus exivi de paradiso [illegible] filius
qui est [illegible] genuit a p-
aradiso celesti [illegible] et emana-
vinit [illegible] semina [illegible]
plus ut [illegible] quasi [illegible]
semina celestia et ipsorum [illegible]
ad nos defluent [illegible]
rigabo ortum plantacionum et inebria-
bo plus mei fructum hec enim est bo-
ni agricole et postquam seminavit et
plantavit semina plantata riget et
inebriet ut sic bonos fructus producat
ortus plantacionum est anima cuius-
cumque [illegible] hoc ortum celestis agri-
cola varias plantas virtutum seriat
et spiritualium carismatum et celestium
donorum talis ortus sunt sancta ecclesia
de qua dicit virgilius [illegible] thu
xpe seminator casti consilii suscipe
seme fructus quos in ecclesia semi-
nasti tamquam ad semina et plantulas
ut seminator rigare non desinit y-
mbribus celestium gratiarum de ut 28
Aperiat dominus thezaurum optimum ut plu-
viam tribuat terre tempore suo dicat
eum inebriari plus sui fructum
fructus igitur divini partus est veritatis
deliciosa quoniam [illegible] sanctitate nichil
virgenea in [illegible] fructus inebriat
in contemplacione eius exuberantia
deliciarum inebriat mens in oblivi-
onem dicit mundi et omnium tem-
poralium ecce [illegible] et incontemplat

suspensa a se ipsa aliena sic
inebriati sunt apostoli qui acceperunt
spiritum sanctum [illegible] dicebant [illegible]
[illegible] pleni sunt Act. 2 [illegible]
[illegible] est [illegible] ex hoc semen
ut [illegible] vitale exponit [illegible]
[illegible] dei verbum ad dei [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] platone [illegible]
[illegible] inspiratum [illegible]
[illegible] est [illegible] in corde me-
[illegible] qualiscumque accipit
[illegible] est [illegible] seminatore
[illegible] semen dei [illegible] non est
[illegible] semen [illegible] cadit
[illegible] semis [illegible] verbi
dei utilitas colligi [illegible] efficaci-
[illegible] salubribus [illegible] con-
veniencia [illegible] status [illegible]
igitur verbum dei [illegible] contutiva
est corda obstinata frangit et
conterit [illegible] Jeremie 23 non-
ne verba mea quasi ignis ar-
dens et quasi malleus conte-
rens petras o quam [illegible]
peccatoris apostoli [illegible] verbi dei [illegible]
contriti et confusi [illegible] de pu-
blicano [illegible] omnes [illegible]
ciat [illegible] gentiles [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]

quasi ad iacentes in penis mortalis
quos resuscitant ad vita gracie
vn [illegible] si mortuus in pecca-
tis vinct vt d[icitur] [illegible] si voc[em]
[illegible] audieritis [illegible] et [illegible]
[illegible] qua vel [illegible] qui mor-
tui audient voce filii dei et qui
audierint vivent. Et hii tres ef-
fectus [illegible] statim [illegible]
commendacionem [illegible] bene
dei habet vim confortacionis
et [illegible]
tat et reficit [illegible] anime
[illegible] in solo pa-
ne vivit ho[mo] [illegible]
est [illegible]
in [illegible]
[illegible]
faciens [illegible]
[illegible] quia [illegible]
ardam [illegible]
sepe enim boni homines frigidi [illegible]
[illegible] in devoti qui cum audiunt [illegible]
dei liquescunt ps. Emittet vim
[illegible] et liquefaciet ea et spo-
[illegible] cum christo Anima me-
a liquefacta est vt dilectus meus
[illegible] Sexto habet vim de-
[illegible] contra hostiles insul-
[illegible] quasi gladius anime
[illegible] v. Summite sta-
[illegible] gladium spiritus domini
[illegible] est enim [illegible]
[illegible] hostem repellat
[illegible] dei [illegible] enim quasi p[er]
gladium hoste [illegible] fugat [illegible]
[illegible] adiu-
[illegible] temptacionibus
[illegible] pane
[illegible]

[illegible] ad devocionem [illegible]
et contra temptacionis insultus [illegible] mani
ipsi enim fortiores [illegible] pugna
hostes [illegible]
[illegible] pervenit i
[illegible] tempta
[illegible] medii totius
[illegible] Septimo verbum dei
[illegible] qui mentem
[illegible] sursum trahit ad
[illegible] sponsa in
[illegible] oleum effusum nomen tuum
[illegible] sponsi Oleum effusum est
[illegible] mella dulcius infusum [illegible]
[illegible] ne post te Cant. [illegible] in
[illegible] [illegible] curremus dicat
et ad fontem aque sitit p[ro]pter [illegible]
[illegible] Devota anima que saltat ele-
vando se a sordibus et vepribus [illegible]
et sitit desiderio celestium gaudiorum
Et venit d[icitur] [illegible] quia vos
domini [illegible] divinitatis animam sitibundam
ad hunc saltum disponit et [illegible]
[illegible] fuit ille qui dixit Phil. i.
Cupio dissolvi et esse cum christo Et
Aug[ustinus] in libro meditacionum d[icit] felix
[illegible] terreno resoluto corpore li-
bere celum petit [illegible] videbo decus me-
um [illegible] sitit anima mea [illegible] videbo
deum [illegible] videri enim non potest
a mortalibus oculis [illegible] miser ego
[illegible] compede mortalitatis afflictus
quis dabit in pennas ut columbe vo-
labo et requiescam [illegible] in tam dulce
[illegible] esse cum deo meo Octavo habet
vim penetrativam quia penetrat men-
tem usque ad divisionem anime et [illegible]
et hec est [illegible] divisio [illegible]
aut fit hec divisio [illegible]
[illegible] de spiritu et anima [illegible] Nichil
in creaturis hac divisione mirabilius
[illegible] illud quod essencia [illegible]
ac indivisum in seipso quasi quadam
[illegible] dividi nec enim in uno
homine alia est essencia eius spiritus
et alia [illegible] eius anima sed
[illegible] nature non enim
[illegible] vocabulo gemina [illegible]
distinctionem [illegible]

vin[illegible] propria alia
in[illegible] di-
misione [illegible] gra-
net spiritus [illegible] ad sem
avollit ab [illegible]
elevatur subli[illegible]
ut deo iungatur [illegible]
spiritus est felix d[illegible]
spacio ubi est corpul[illegible]
decorsum quod spirituale et sub[illegible]
penetracione divine lucis sub[illegible]
lucendo [illegible] transformatur [illegible]
per inferiorem componit ad sum[illegible]
et tranquillitatem eam per inferiorem ad
gloriam sublimatur et similem sententiam
dicit Richardus nono capitulo vim illuminativam
et hec est que 3a requiritur ad contempla-
cionem quia enim intus sunt sursum tracta
et spiritus divisus ab anima hec spiritus ne
in nichilo proprii luminis obscuret nondum illumina-
ri per lumine illustratus sunt gratia eam
requirit anima et altiori quod sit verbum dei quod lu-
cerna pedibus meis verbum tuum
et lumen semitis meis verbum enim dei
est lucerna lucens pedibus anime pedes ani-
me sunt ut dicit vercellensis super cantica canticorum intellectus
et affectus quia hiis anima graditur et ali-
qualiter attingit tercia in [illegible] Hugo
super de celi ierarchia dicit quod mentes
celestes interiori intendentes cognicionem
et dilatione accedo et proxime sunt deo
sim excellentissima collacione quia habitat
ipse deus hiis ante pedibus verbum dei
est lucerna lucens et ardens lucens
et luminas intellectum ardens et acc-
endens affectum et illud verbum est lumen
semite id est ardentissime itineris q[illegible]
mens volentis per contemplacionem aliqu[illegible]
Ad dum se [illegible]
Aniat aliud [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
lio pt [illegible]
enim contemplacio et [illegible]
no esse expedient 2 similiter sicut
lux et tenebra in eodem enim [illegible]
[illegible] enim probialis dicit quod
non est bonum avarizare in [illegible]
Unde deus de anima [illegible]
volenti dicit per [illegible]
eam in solitudine [illegible]
cor eius [illegible]
thecam ut ad [illegible]
aut ad solitudinem [illegible]
templacioni Unde illa [illegible]
David advolavit [illegible]
aspirant [illegible]
[illegible]

q(uod) h(ec) elongatio no(n) oportet q(uod) s(it)
s(it) corpore sed sufficiat q(uod) mentalis
sp(irit)ualis sit corpore [illegible] esse [illegible]
q(uod) mente elongatio [illegible] ut dicit
Hugo de singularitate cl(ericorum) Nimis
voluptatibus stimulatur qui non
vult [illegible] voluptatis ubi [illegible]
[illegible] q(uod) quibus [illegible]
[illegible] elongatis [illegible]
[illegible] maior p(er)fectionis [illegible]
debeat elongatio mentalis [illegible]
[illegible] illud [illegible] elongatio
fugiet ubi sic dicit [illegible]
fugiens se elongavit [illegible]
[illegible] tenuem in [illegible] contemplatione
se sublevat et [illegible]
[illegible] mentis ubi nullus est ad eo
nisi deus commissarius ubi est quies
manet eum in solitudine qui posset
[illegible] in remotum mentis intentione
s(ed) prop(ter)ea elongatio corporalis absque
mentali no(n) sufficiat videtur [illegible] mente
proponens illud Iob 29 Cum dedi
in solitudine dormiet sic ait qui corpore
remotus venit tumultibus [illegible] sacerdos
[illegible] tenens desideria se [illegible]
no(n) est in solitudine [illegible] vo(luntas) aliquis
[illegible] placitis turbidis et in
[illegible] tumultibus [illegible] non
est in orbe [illegible] qui nec corpore nec
mente [illegible] tumultibus se no(n) elongat
[illegible]

et laudes hominum [illegible]
dei [illegible]
[illegible]
[illegible] plures
[illegible] audi:
[illegible] consentes
[illegible] predicaret ut
[illegible]
[illegible] predicos
sunt enim nonnulli qui
predicationes audi:
[illegible] in suo sensu et propria
[illegible] obstinati q(uod) audita correctione
[illegible] sequentur et tales si [illegible]
[illegible] recipiunt [illegible] boni operis
non attingunt Amor duplex est una prima
est animi obstinatio que est [illegible] qui
quibus [illegible] volunt et sine aliqua
[illegible] intentione sua [illegible] que
ita infigit animo q(uod) [illegible] predica-
tionem vel persuasione ab eo [illegible] audi
Unde dominus [illegible] illud [illegible]
et [illegible] sic ait obstinatio est similis
quedam [illegible] subversio et vere [illegible]
in sanabile quod [illegible] faciat [illegible]
quibus moneat ait ille ego [illegible] possum
possum et [illegible] dicit
agnus agnus dicat lupus talibus obstinatis
et in persuasionibus comprobat [illegible]
Mat(thei) xi ubi dicit Cui simile [illegible]
mabo generationem istam similis est enim
pueris sedentibus in foro qui acclamantes
[illegible] Cantavimus vobis et non saltastis
lamentavimus et no(n) planxistis et [illegible]
[illegible] obstinatio [illegible]
super quod [illegible] cessat [illegible]
[illegible] sermone [illegible]
[illegible] in quodam sermone ita in [illegible]:
[illegible] est sermo dei in corde obstinati
[illegible] intrare [illegible]
[illegible] alia est quare [illegible]

[illegible] est [illegible]
ss[illegible] quiat [illegible]
tali[illegible]
ubi d[illegible]
Sit aliqu[illegible]
i. spm cru[illegible]
si sicud [illegible]
sic aut quo sp[illegible]
et audiri et intelli[illegible]
Dicis in sensu paui[illegible]
bom' ipsius laboie cru[illegible]
Due meditacio crucis spm [illegible]
est inuj igi' spm iacet no [illegible]
eqmate s. ipe temptacio mox arescit
ut dr [illegible] 13 c cu sit ualye pturbat
et uresa cogitacionib instigari qm necy
pces qm int spinas uii detalib dr
nsa [illegible] orie in domibus crucis spe
et uirtute sup quo bo dicit qq aliud
pspinas nisi uiciose puncciones prurit
aurpinq quid prurit nisi cogitacionu
pruritus aurpinus in domib babilon
spine et urtice pullulat est in ofusioe
mentis reprobe et desideriu cogitacionu
que compuat et pungut et in talib
mentib uba dei ppt non pt quasi
q ad oriri cepit suffocat' unde pu
birre x. oruste i. cogitaciones uage
et uolatiles pdut suauitate unctio
i. fim spualis ubi dei unde in collo-
mib prm Abbas nsiat subtili pa
ncitatib quali' homo possit ad spua-
le uitam puige' dut homg inquit
theoie quo ad spualiy ptone pessime
constitute hec formula nobis a senib
tradita est quod nullis ad uige dei
meditatoz potit puenire nisi q[illegible]
cogitacionu uarietate ab omnib
alibus curis et sollicitud[illegible]

fuit absolutus aut aut hmg
cogitaciones et uiciorum pturbac
que magis piculose mete ad
altiora tendente impediunt [illegible]
ipsa que est cu cogitacionib
et affixa uite sit cu aliqui
bonu saltim nobis appus qu
[illegible] cu mala aliqua cog-
[illegible] sit mala homo [illegible] de
[illegible] fugit sibi ali-
quo qd bonu aut igi hmg co-
gitacioes h'ant cu bonum
[illegible] aut cu bonu utile aut
[illegible] delectabile cu cu
bonu [illegible] ut a nimis solli-
citus est [illegible] et [illegible]
cogitacio occupet mete suam
et hoc ptinet ad supbiu et in
talib uin dei eo qpiud et oriu
suffocat' nec puenit ad fructu
hmg com hemg in pulo angle
q est quam [illegible] indebite
ambiunt ideo semen benedictioni
formatoris sue in eo suffocatu
fuit habuit eni ipe angelus i sua
ua semen bendicionis et confir-
macionis quia natura pura et
spualis est que quod semper semel
in uenalis est q totu ouit se ad
illud quod elegit potuit prima faue
se [illegible] eo semine
[illegible]

parit [illegible] que Simo semen
[illegible] dicit
qui illud et ait crescite et multipli-
camini et replete terram et [illegible]
omni ligno paradisi comedite
de ligno autem boni et mali ne
comedatis. Equaliter ad primam
superbie [illegible] prima suffocati
sunt in eis et omnes in omnibus
nobis [illegible] in [illegible]
[illegible] quia [illegible]
ne cum diabolo [illegible] ne
valentibus ne [illegible] ipa
sua facilitate [illegible] et infestat
ille [illegible] et [illegible] ne ipsi nos
fructificat in semetipsis [illegible]
hinc laboribus nostris [illegible]
lignorum paradisi numquam gustaremus
et in tempore et cum primis parentibus
[illegible] simul nec in [illegible] prima
cum semen verbi dei in eis suffo-
catum sit dignum erat ut semen
[illegible] nobis suffocaretur
Et huius cogitaciones temporalia circa
bonum utile ut sunt temporalia circa
que plerique animus hominum
occupatur et hoc pertinet ad avari-
ciam et equaliter hec prima verbum
dei suffocat patet quoniam in genesi cum
[illegible] fecerit a propheta [illegible]
audiens pro prima in avaricie
in eo semine suffocatum est vide
[illegible]

[illegible]

dant id est quoniam [illegible]
stipulis [illegible]
multa [illegible] die-
nit videntes [illegible] con-
[illegible]
[illegible] suffocatum
[illegible] in ore carnibus
[illegible] circa bonum delectabile
[illegible] delectabilia carnis
[illegible] et hec prima
[illegible] est pungens ita quod etiam
[illegible] domat et crudelior
gladio ut dicit quidam unde dicit
Hugo quod vox illa dicatur teuchrosa
voluptas adultima [illegible] que
mel [illegible] in ore fel autem in corde acu-
leus in dorso. Equaliter hec prima
multum et multa semina verbum i [illegible]
et magnis viris suffocavit ad hoc
sufficit una auctoritas Innocentii de vi-
litate condicionis humane qui sic
dicit hec pestis scilicet luxuria omnem etatem
corrumpit omnem sexum confundit omnem ordinem
et gradum subvertit et perimit carnem
in [illegible] eius species enumerare sufficit
[illegible] ad pentapolis cum adiacente regione
subvertit [illegible] cum [illegible] interimit [illegible]
filios [illegible] perijt [illegible] et [illegible]
eidem pugione [illegible] tribum Be-
niamin [illegible] delevit [illegible]
[illegible] sacerdotes in bello [illegible]
[illegible] Amon [illegible] plurimos [illegible]
dant [illegible] Sampsonem
seduxit et Salomonem [illegible]
ille [illegible] quod [illegible]
[illegible] ille [illegible]
[illegible] veritas in [illegible]
[illegible] dicit [illegible] aut [illegible]

[illegible] qui audierit et
a[illegible] honoris quo ad
primum [illegible] quo ad secundum
et a[illegible] quo ad 3m sig-
[illegible] forcan [illegible]
fectionis [illegible]
que ma[illegible]
illesa nt de [illegible]
Can 4 2o Sic
sic amica mea [illegible]
sunt bonis opibus [illegible]
interius per iram bona [illegible]
bonis operibus cultam et [illegible]
bus carismatibus impinguata [illegible]
li enim mete sem vbi dei bene
sanctificat Sic enim di in collationibus
prima collone Nesteronis Abbatis spi-
ritualis scia que tam perfectis datur nec
studio lectionis nec aliorum doctrinis
vis sed prius actum virtute pro ingenti
laborum stipendia acquirit non
enim ut ibidem dicitur amedictaton le-
gis sed de fructu operum scientia
et intelligentia acquirentes dicit cum propheta
Amandatis tuis prime prius impleret intelligere
spiritalibus enim actibus vbi dei facit fructum
contemplando per quem nunc omnino perfecto attingi
in hac vita que denarius perpetuo reductus
in doctrinis consiliorum perficit centenarium
spiritualem perfectionis vel ut in cap ponit
triplex fructus scilicet tricesimus sexagesimus et
centesimus primus fructus pertinet ad acti-
uorum 2us contemplatiuorum 2us perfectorum
et intelligibilium carissimi exercitatorum sicut
fuit moyses qui nunc ascendit in
montem nunc descendit ad populum Exo-
19 et in hic fructum centesimo sui per-
fectionis donec peruenit ad mille[illegible]
[illegible] ad quem nos perducat [illegible]

Assumpsit Ihesus duodecim
discipulos suos secreto [illegible]

et ait illis Ecce ascendimus ierusa-
lem et consummabuntur omnia que
scripta sunt per prophetas de filio hominis
Ima perfect voluntatem maiorem
[illegible] homines ad sancti sufficient
[illegible] [illegible] [illegible] cum [illegible]
[illegible] que procedit et non tollabilis
[illegible] mala [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et dicit Crisostomus que
passione sua discipulos amicos
[illegible] eos longe ait et passio-
nem [illegible] et 3a [illegible] sue glorie
[illegible] et ut [illegible] fide [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et de-
hoc est euangelium [illegible] [illegible]
tres partes In prima parte saluator
predicit generaliter sue redemptionis
misterium In 2a manifestat specialiter
passionis sue ordinem et modum
ibi Tradetur enim gentibus In 3a
parte predicit actiualem consummationem ibi
effectum est autem [illegible] primum quo facit
est primo discipulos assumpsit in se-
creto ut dicit cap 20 Non enim opor-
tuit hunc sermone pluribus diuulgari
ne [illegible] ut dicit Crisostomus Assumpsit
autem xii quos specialiter elegit in apostolos
quibus secreta reuelauit Vos [illegible]
Vos autem dixi amicos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

i pe primitus ea que in ipso [illegible]
et futuro glam et ad eius pass[illegible]
que optime consumata [illegible]
[illegible]
[illegible] et no
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
quo ad [illegible]
[illegible]
[illegible] prone et sponte
[illegible] ad mortem [illegible]
[illegible] in via ascendentes
ierlimam et precedebat illos ihus
et stupebant discipuli quia sic
voluntarie pibat ad morte subiturus
enim omni est mors 2o quo ad loc
unde dicit ierlimam qui est locus
[illegible] et in passiones eo quo
ad plenitudinem passionis unde
dicit consumabunt omnia [illegible]
ad [illegible] que scripta
sunt [illegible] quo ad [illegible] passibus
[illegible]
[illegible]
[illegible] passi-
[illegible]

[illegible] memoria et fecer
[illegible] eo et thabesat
[illegible] 3o 2m [illegible] ut non du-
[illegible] resurrectum sicut predixit
[illegible] ea sicut de passione sua pre-
[illegible] impleta utrumque aut predixit s. morte
et resurrectionem 4o 2m [illegible] ut sciret
quam passionem preveni et spontanee ad
eam accessit ne dicetur qualiter in manus
hostium incidit qui nos praemittebat sal-
uare [illegible] sm [illegible] ut essent testes
ex voluntate et sicut patet ut pote qui
previdit mortem et potuisset fugere [illegible]
ꝫ cum simul ascenderunt de gallilea
in ierlm usque nunc sunt testes eius ad ple-
bem [illegible] sm [illegible] ut ignominia crucis
[illegible] sustineret vel tribulano pugnam
et [illegible] lenior inveniretur quasi repe-
tio impetu veniret ut dictum est
supra i [illegible] in principio [illegible]

Tradetur enim gentibus et illudetur et
[illegible] et [illegible] et
postquam flagellaverint occident
eum et tertia die resurget et ipsi nichil
horum intellexerunt et erat verbum istud
absconditum et non intelligebant que
dicebantur ab eo. Hic specialiter manifestat
sue passionis ordinem et modum et [illegible]
[illegible] primo explicat que ventura
[illegible] que sunt [illegible] quorum quinque
[illegible] aut glosam sm
[illegible] ex impletum est.

[illegible] pilato [illegible] [illegible]
v[illegible]

Quarto [illegible]
tradi[illegible]
a deo [illegible]
opposito m[illegible]
ne ipse sine [illegible]
vilitate Io. xiij [illegible]
ceterum tradidit eum [illegible]
principes sacerdotum Mat. 26 [illegible]
dare et ego vobis eum t[illegible]
ditus sunt a spiritu sancto [illegible]
ad nostram emendationem unde Heb. [illegible]
per spiritum sanctum semetipsum obtulit immacula[tum]
hostiam deo ad emundandam conscientiam nostram ab
operibus mortuis eciam principes sacerdotum tra-
diderunt eum ligatum pontio pilato preside
non quidem affectu benignoso sed ipse eum
et in iudicio ut ergo ipse tradidit se christus
dei filius semetipsum ut divinum beneplacitum
adimpleat Ephes. v. se tradidit semetipsum
pro nobis oblacionem et holocaustum deo in
odorem suavitatis Joh. vi. descendi
de celo non ut faciam voluntatem meam sed
voluntatem eius qui misit me ceterum pilatus
tradidit eum crucifigendum non ut impleret
beneplacitum divine voluntatis sed ut satisfaceret
populi voluntati iudeorum Luc. 23 Jhesum
flagellatum tradidit voluntati iudeorum [illegible]
et illuderetur ac si esset fatuus [illegible] abdias
propheta dicit omnes viri federis tui illu-
serunt tibi invaluerunt adversum te viri pacis
tue et nota quod christus est illusus quatuor
modis et locis primo illuserunt eius sapie[ntie]
et hoc in domo Caiphe ut habetur Luc. 22
cum ministri pontificum illudebant et [illegible]
velaverunt faciem eius et percu[tiebant] [illegible]
dicentes prophetiza [illegible]
[illegible] eius innocencie [illegible]
et hoc in domo [illegible]

[illegible] alba [illegible]
et illuserunt induentes veste alba et
remiserunt ad pilatum [illegible] illuserunt
eius regie maiestati et hoc in domo
pilati qui [illegible] [illegible]
cum purpura et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et omnipotencie
[illegible]
[illegible] alios [illegible]
[illegible]
[illegible] et flagellabant [illegible]
[illegible] flagellati [illegible]
[illegible] et fuga
[illegible] Ecci. 22 [illegible]
cogitatum meum flagellum [illegible] colaphis
eum ceciderunt [illegible] et per[cu]
ciebant super caput Luc. 22 [illegible]
bant arundine et percu[tiebant] super
caput eius arundo plagas in toto
corpore Joh. 19 tunc apprehendit eum
pilatus et misit flagellandum cum
Moraliter nota quod scriptura dicit ad Hebre-
os 12 Flagellat autem deus omnem filium
quem recipit non flagellando
vel flagellare permisit [illegible] filium
suum unigenitum quem recipit in
unitate persone [illegible] et alios
filios suos ad [illegible]
hodie flagellat aut flagellari
permittit [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] postquam fla-
gellauit occidem eum et
in hoc iudei peyores fuerunt
pylatho qui eum volint dimi-
ttere. [illegible] iudei velu-
erunt quesita [illegible] occidere
eum de [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
illudi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
Item illuder
[illegible] [illegible]
[illegible] veniat illi
[illegible] contumelias [illegible]
et [illegible] tota die et castiga-
[illegible] Item conspuen-
[illegible] [illegible]
[illegible] no verent Item
[illegible] [illegible]
[illegible] filius dei post
[illegible] ignominiosa morte resurrexit
[illegible] et [illegible] die resurrexit in qua
[illegible] facta est immutabilis
[illegible] cum ignominiosa
[illegible] [illegible]
[illegible] sunt gentibus
[illegible] [illegible] Deus pr
[illegible] gentes [illegible] postula a
me et dabo tibi gentes [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] sunt [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] ipse
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quid ann
[illegible] [illegible] ewangelio
[illegible] [illegible] et ipsi
[illegible] locutio
[illegible] eis primo facie
[illegible] triplex est [illegible]
[illegible] apostoli hec verba [illegible] quecumque
[illegible] intelligebant prima est propter ma-
[illegible] amore quem ad ipsum habebant eius
mortem cogitare non poterant secunda est
non solum hominem sed ut verum deum eum ha-
bebant et predicabant eum esse verum deum et
hanc mortalitatem posse mori putabant
Tercia est plurimis erat loqui in parabolis cre-
debant et hec dicta parabolica fore sumenda
et ad aliud referanda et forte propter hanc
triplicem causam replicata est illa tercia et ipsi
nequaquam horum nichil intellexerunt et iterum
et erat verbum illud absconditum ab eis
et iterum et non intelligebant que dicebantur

Factum est autem cum appropinqua-
ret Jericho cecus quidam secus
viam sedebat mendicans
et cum audiret turbam pretereuntem
interrogavit quid hoc esset Dixerunt
ei quod Ihesus transiret et clamavit dicens
Ihesu fili David miserere mei Et qui
preibant increpabant eum ut taceret
Ipse vero magis clamabat fili
David miserere mei Stans autem
Ihesus iussit eum adduci ad se Et cum
appropinquasset interrogavit illum dicens
quid tibi vis faciam At ille dixit
[illegible] ut videam Et Ihesus dixit

[illegible] tua te saluum fecit et con
f[illegible] et sequebatur illum magni
ficans [illegible] et omnis plebs ut vidit
dedit laudem deo [illegible] tria in q̄s tem
nales [illegible] valebat in
pere vba [illegible]
eli quia [illegible]
me accepit [illegible]
fra solidarent [illegible]
hunc ewan in qua [illegible]
pon̄ ceci appinqua[illegible]
cu appinquaret iericho
vbi iuxta iordane ad[illegible]
nit galileam vn ascendebat [illegible]
quo ibat vn ad ipam celestem ci
tatem declinabat sin iericho ut san
aret in ea multos [illegible] cecus
quidam sedebat secus viam mendicans
io ponitur ceci interrogatio et cu audiret
tbam ptereunte Vbi nota q multa tba
xpm precedebat et sequebatur et maxe
ppe iericho que no erat una seniza
ppe multitudine latronum qui habitabat in de
serto et ideo multi conueniebant tam ppe
turbas securitatem quam ppter famam
et eius miraculorum celebritatem Interro
gauit nazareth quid hoc esset ad mi
rans tumultum transeuntium suspicabatur
fuit aliquem magnum principem transire
a quo peteret elemosinam vel sicut
dicit Crisostomus cecus ille xpm quidem
no nouerat sentiebat tamen effectu
et capiebat passitum dixerunt autem
ei quod Ihesus nazarenus transiret Et no
po ceci deprecatio Et primo quod orauit
cu desiderio et clamauit clamore
cum magnum magnum indicat de
siderium et hec respondit petitionibus clam[illegible]
que longe distat a deo [illegible]
apertoribus salus [illegible]
quod orauit quod ihesu fili dauid [illegible]

[illegible] [illegible] quibus [illegible] ille
[illegible] [illegible] nam in criste
confitetur humanam in eo quod dixit
Ihesu fili dauid diuinam in eo quod
dixit miserere mei [illegible] est enim
[illegible] misereri et [illegible] [illegible] misera
[illegible] eius [illegible] opus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ille
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] libros [illegible]
[illegible] [illegible] illuminat mundum
[illegible] [illegible] [illegible] illuminat cecos
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] no ignorantiam [illegible] de pro
genie dauid [illegible] [illegible]
nasceretur et ideo ei ut deo et ho
loquitur Deinde [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Et qui [illegible] increpabant
eum ut taceret Vbi nota
quod forte increpabant eum ppter tria
primo [illegible] ut illi qui [illegible]
[illegible] nolebant ut contemptibili nomine
diceretur filius dauid sed filius dei
Secundo [illegible] quia indignum repu
tabant ut [illegible] [illegible] pauperes
et [illegible] [illegible] [illegible] eum
[illegible] audiret clamores paupe
Tercio [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible]

viciorum que prius quam Jhesus in cor
nostrum veniat oratorem dissipant et in
ipsa nos oracione conturbant. Ipse
vero magis clamabat quia quanto
grauiori [illegible] cogitacionum p
[illegible] tanto [illegible] ardencius in
sistere debet. [illegible] videre quod corde
[illegible] [illegible] Ipse vero multo
magis clamabat [illegible]
Crisostomus [illegible]
[illegible] [illegible]
at ps In tribulacione dilatasti [illegible]
[illegible] pomit [illegible] illuminacio
[illegible] [illegible] stetit ihesus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tussionem [illegible]
[illegible] Et stans [illegible]
[illegible] [illegible] quippe di
[illegible] [illegible] habuit p diuinitatis
[illegible] [illegible] ubique presens est stare
[illegible] [illegible] igitur nostre cecitatis dum
tussiones audire dicitur quia humane miserie
factus homo stans aut lucem ra
[illegible] quia infirmitatis nostre tenebras
ex virtute sue diuinitatis illustrat
[illegible] quam [illegible] primo clamaret se
[illegible] tussione [illegible] Cum aut multo
plus [illegible] clamaret et stat Jhesus
Ex quo [illegible] quasi morone
primo [illegible] Jhesus [illegible] quasi [illegible]
[illegible] [illegible] clamorem non
audiens [illegible] magis clamare de
[illegible] [illegible] [illegible] desiderio
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] dominus non [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] misit
[illegible] de teti
[illegible] et cum apmi
[illegible] quod vis ut
[illegible] ignorantis quod
[illegible] desiderijs innotescu
[illegible] [illegible] aut [illegible] sep po
[illegible] rent asserentes quod non
[illegible] quam se diuina efficaciam
[illegible] Ideo secundo Crisostomus ut diu ceci
[illegible] constitit confirmabant videntes qui
[illegible] cum hominem putat. Tercio cur ut
sua peticio esset publica ne crederentur
quod christus aliquid aliud sibi daret quam
peteret. Quarto Bedam ut credamus
non nisi confitentem posse saluari. Quinto
Crisostomus quia calumpniatores veritatis
dei possent dicere ut [illegible] nato filion
cum [illegible] sed similes eius voluit ut
[illegible] ordinet plus defectum nature et
[illegible] cognoscat [illegible] maiestatem. Vnde [illegible]
et ille dixit Domine ut videam. Vnde Gregorius
Dimittamus [illegible] karissimi [illegible] [illegible]
quod mente et corpore audiuimus esse
[illegible] non falsas diuicias non terrena
dominia non fugitiuos honores a domino
petere sed lucem queramus quam cum sol
angelis videre possimus. Et ille dixit
verbo potentissimo quo dixit fiat et
facta sunt omnia. Respice vim [illegible]
[illegible] si efficacie operis quod re-
dundabat in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dixit. Sed vi-
[illegible] Crisostomus quod [illegible] ne-
[illegible] tibi collata est sanitas
[illegible] fides tua te saluum fecit

[illegible] vbi de operatur
[illegible] sunt ab aliquo
fonte [illegible] plus vasis modicum
aque [illegible] in illud fonte
et non [illegible] et q(uod) semper
aperit mag[illegible] lucis
vt solis [illegible] comparatur
habuit grad(us) [illegible]
Ex Crisost(omo) vbi [illegible]
ideo vox eius in lu[illegible]
ipsa est Consideran(dum) in [illegible]
diui benignitatem quia [illegible]
sanandi facilitatem q(ui)a Respice [illegible]
medicine nobilitatem quia fides tua
te saluum fecit Consideran(dum) sanitatis cele-
ritatem et confestim vidit Et nota q(uod)
dominus illuminabat cecos quosque lumine
ut supra q(uod) aliquos solo tangendo ut
ait ac aliqui vero sine tactu ut hic
cecus ponit(ur) laudis per miraculum pe-
ticionis que erat duplex scilicet q(uod) erat
compleccio quia sequebatur magnificans
deum q(uod) non sufficit recepisse lumen
nisi et lumen sequatur ne in tenebris
ambulet Crisost(omus) p(atet) in Ecclesiastico q(uod)
cecus iste a duplici cecitate liberatus
s(cilicet) corporis et mentis neque enim glorificasset
eum ut deum nisi vere vidisset Et hic
Crisost(omus) interrogat d(icens) Cur vero demoni-
acum curatum s(e)qui volentem prohibet
cecum autem illuminatum non prohibet seq(ui)
Respondet illud mittit predicantem
de sui consistencia benefactore predicat
cecum vero permittit sequi eum Reclamantem
ad passionem [illegible] et veritatem
[illegible] miraculi racione non consi-
[illegible] infirmitate potius [illegible]
ma pati [illegible] laus fuit [illegible]
totius plebis et omnis [illegible]

illuminata est vt dicit Ma[illegible] cum solo
sint cecus illuminatus sed omnis ple-
bs illuminata est vt deum alique
cognosceret in ipso Et nota q(uod) [illegible]
[illegible] quia [illegible] et [illegible]
[illegible] laudis primo [illegible]
clamoris pauperis [illegible] pre [illegible]
et vna illuminatus [illegible] prompcius
[illegible] possidet eius qui illu-
[illegible] Moraliter notandum
q(uod) [illegible] cecus consideracione possu-
[illegible] quem [illegible]
ad peccatores [illegible] medianter
et veritatem [illegible] aut omnes
peccatores sint ceci [illegible]
per peccatum [illegible] eius
in sordibus [illegible]
[illegible] ambicio [illegible]
eum ceci Item [illegible]
[illegible] ceci in [illegible] et [illegible]
sunt in sanguine Item [illegible]
[illegible] Non accipias [illegible]
prudenciam oculos Item [illegible]
[illegible] Regum [illegible] et [illegible]
[illegible] dicebat [illegible] Item
[illegible] luxuria [illegible] dicatur
q(uod) angeli [illegible] impediens
[illegible]
[illegible] ceci i(d est) peccatores
[illegible] in [illegible]
[illegible] non consideret et [illegible]

et misera condicione hominum peccatorum
est quod pauperes et mendici sunt co
sideremus quod pauper nascitur quia nu
dus in quanta vivit paupertate quia
numquam satiatur quod pauper hic homo ce
cus quod nichil bonorum spiritualium de
cet secundum Tertium in comodum hominum
peccatorum est quod sedent secus viam
via enim recta est conversacio iustorum
pius xv via iustorum est absque
offendiculo In hac via primo ambu
lavit Christus unde ipse est illa via
Johannis xiiii Ego sum via per hanc
viam gradiuntur omnes iusti et illos
ambulent sine offendiculo et mali
ps Beati immaculati in via qui
Sed [illegible] ambulant peccatores
[illegible] non dicitur fuisse in
via sed secus viam non enim secuti sunt
[illegible] Illi enim peccatores secus
viam intelliguntur qui quasi viam
de [illegible] in conversatione de via declinando
[illegible] de quibus dicit Ecclesiasticus et de
[illegible] qui dereliquerunt vias rectas
et ambulant in pravas vias [illegible]
[illegible] Beatus vir qui in via peccatorum

Quid tibi vis ut faciam
Domine ut videam lumen
[illegible] Sicut dicit Beatus
[illegible] in quodam sermone et similiter
[illegible] natura humana
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] suum [illegible] [illegible]
[illegible] quid sibi velit fieri [illegible]
[illegible] lumen petit [illegible] illustra
tione [illegible] quod [illegible] cognovit quod
ipse erat [illegible] qui illuminat omnem hominem
et [illegible] petit Domine ut
videam lumen [illegible] vis taught
Domine [illegible] divine largitatis
[illegible] humane infirmitatis
[illegible] in salvatore benigna
[illegible] quid petit tibi vis
[illegible] in oratione sua petat
[illegible] velit recipere quod utique prodit
[illegible] liberalitate donare Mathei vii
pete quodcumque vis et dabit tibi et in
notatur in ceci prudenti postulatione
qui petit illud quod indigencie sue magis
subveniebat cum inquit Domine ut vi
deam lumen Thobie v Quale michi
gaudium qui in tenebris sedeo et
lumen celi non video Circa primum
est sciendum quod divine largitatis nostri
[illegible] oracionem nescit non adimplere
Unde ipse ait et iure merito dicit Johannes
xv Amen amen dico vobis quecumque
orantes petitis credite quia accipietis
et fiet vobis Sed contra in canonica
Johannis dicitur hec est magna fiducia quam
habemus ad deum quodcumque petimus secundum
voluntatem eius audit nos igitur non
ad voluntatem nostram sed secundum suam volun
tatem [illegible] quod tunc oratio nostra omnino est
exaudibilis cum nostra voluntas est confor
mis divine voluntati et ideo in oratione
dominica dicimus et fiat voluntas tua Oratio
enim ut dicit apostolus oramus orationes nos
nescimus et multa petimus que si ob
tinuerimus essent contra nostram salutem
[illegible] talia pro nobis negat quia melius
videt quid nobis utile sit quam sciamus

[illegible] in parabola qui non est exaudiendus
tu [illegible] sibi auferri similiter clamare
quia [illegible] non exaudiebit. Et ideo sufficit
tibi gratia mea [illegible] virtus in infirmitate
perficitur quia [illegible] salvatori pro ipso oravit
tu [illegible] pater si fieri
potest transeat a me calix iste [illegible]
non sicut ego volo sed sicut tu vis [illegible]
Capitulum 26 de quo [illegible]
[illegible] orantes hac clausula [illegible]
nobis fingere salutem in [illegible]
sicut ego volo sed sicut tu et [illegible]
ad orantes per consolatione aliqua [illegible]
hic fiet [illegible] in qua dicit quia [illegible]
pluribus divinis beneficiis ad salutem
eterna [illegible] sibi dicit ceteri
De salute homo mortali corporis dico [illegible]
le est ut eos quos diligo [illegible]
[illegible] et quia [illegible] amo [illegible]
eo deprecabor in tali [illegible] oratione
in qua homo sua salute et voluntate
in dei voluntate reponit libenter cum
[illegible] deus ut dicit [illegible]
deus potest in voluntate orantis quod
sibi fieri velit si in hoc voluntati divine
sit conforme [illegible] quia ille cecus petivit vi-
dere lumen hoc fuit secundum conformitate
divine voluntatis [illegible] tendat ad gloriam
spiritualem quia [illegible] est [illegible]
[illegible] ille cecus non solum [illegible] illu-
minatus fuit sed et ipse et omnis plebs
[illegible] fuit illuminati [illegible] sequitur
quia ille cecus illuminatus sequebatur eum
magnificans deum et omnis plebs
dedit laudem deo. Circa 2m principale est
sciendum quia magne est delectabile [illegible]
[illegible] in hac vita quam in futura [illegible]
[illegible] dulce lumen et delectabile
est oculis videre solem et si hoc est [illegible]
De lumine corporali quod est dulce

oculis carnalibus quanto magis [illegible]
est de lumine spirituali quod infinitum
est dulcius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sit emanatio [illegible]
lucis Capitulum a de qua lucis clari-
tate dicit Job [illegible]
ubi sciendum quia hec lux [illegible]
[illegible] corporale que [illegible] est
[illegible] lumine illuminat [illegible] oculi
[illegible] spirituali et hec triplex
lumine potest accipi penes triplex
lumine [illegible] [illegible]
[illegible] triplex distinguunt lumine
[illegible] directum [illegible] reflexum
[illegible] fractum dicitur quia lumine
venit ad corpus [illegible] densum
[illegible] aliquantulum [illegible] est
aliquis [illegible] reci-
pit in se [illegible] lumine [illegible] me-
dium et [illegible] lumine
non est [illegible] [illegible]
et obliquatur [illegible] ad latus
[illegible] aliquem angulum et hec ob-
liquatio dicitur fractio radii [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
radiorum [illegible] et [illegible]
[illegible] resplendere refulgere in
aqua et relucere in [illegible]
[illegible] appellatur lumine [illegible]
essentiale quod quid lumine est
esse [illegible] influxum sibi a
deo [illegible] omnis in fluxum [illegible]
[illegible] quod
[illegible] et in fluxu lumine [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

lumē est [illegible] sol ꝛ q̄ [illegible]
que nō surget lumē cuius [illegible]
ad hanc accipit lumē posse et
hoc facit qȝ aute omnē disposi-
cionē facta est lux ut dicit Greg
[illegible]na primo rerum creatarum est
esse [illegible] decaūsis [illegible] ad h[illegible]
lumē que est omnibus rebus
[illegible] quid ergo facit valet ad [illegible]
[illegible] anime [illegible] est [illegible]
[illegible] isto lumē illuminat omnē [illegible]
nō tamen omnes [illegible] illuminant [illegible]
hoc lumē [illegible] est [illegible]
claram [illegible] obscuram ut dicit
primo [illegible] qui eam illuminant
[illegible] in potencia ipsius eo
et sic [illegible] illuminari omnē en-
cia [illegible] secundā et pau-
cora [illegible] adeo ut ē natura
racionalis [illegible] intellectualis et sic illu-
minantur homines et secundum hoc
verbum [illegible] lux hominum Johannis
[illegible] cum dicitur de verbo eterno [illegible]
qȝ omnia sunt vel esse habent in verbo.
Unde dicit omnia per ipsum facta sunt
Dicendo qȝ omnia sunt vita in verbo
Unde dicit quod factum ē in ipso vita erat
Dicendo qȝ vita nature racionalis in verbo
specialiter dicitur quedam lux unde dicitur
et vita erat lux hominum Et de hac
[illegible] participacione dicit lumē dicit
[illegible] non lumē [illegible]
[illegible] suffici[illegible]
intelligere quid [illegible]
[illegible]
[illegible]
et nō [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] et mali homines [illegible]
esse [illegible] et intelligere [illegible] esse [illegible]
[illegible] reparat [illegible] homines [illegible]
[illegible] quam habent esse [illegible] et intelli-
gere que [illegible] [illegible]tudo [illegible]
[illegible] lumen
[illegible] obtinet p-
[illegible] ipsam ymaginem
[illegible] illud [illegible]
[illegible] vilius [illegible] habent
[illegible] essenciali lumē anima reddit[illegible]
[illegible] incredibilis ideo in hac sunt re
dum lumē in anima eius complicatum volunt
[illegible] erat lux vera que illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum
quod homines nō omnem creaturam
i. nō creatura quelibet sicut homines et
ideo quicumque illud lumē essencia-
le in anima sit nobilius tamen in [illegible]
ipsa tamen anima recipit [illegible]
valde diminute et quodammodo
fracto [illegible] in ipsa valde deforme
[illegible] ymago trinitatis [illegible]
Aug° qȝ maior in est dissimilitudo
quam similitudo Nam ab eius perfecta
reputacione deficit omnis creatura
[illegible] est qȝ illud lumen corporale lumen
fracto [illegible] nō perfecte recipit [illegible]
[illegible] refrangit in latus
et obliquatur [illegible] perfecte re-
putacionis talis [illegible]
[illegible] lumē soli verbo competit qȝ
est splendor [illegible] et ymago
dei patris [illegible] et
[illegible] splendore
[illegible] ymagine dei nō tamen est splendor
[illegible] ipsa ymago sicut [illegible]
[illegible] videt [illegible]

[illegible] in aīa [illegible] et in hīc appet fac-
tū [illegible] in aīa nra que ē adla-
tus [illegible] quedā esse creati
nō dut [illegible] [illegible] q aīa zm illū
lumē esse [illegible] [illegible] pfectiam
in suū pncip [illegible] [illegible] falsē op-
inat fz hoc [illegible]
Unde sicut splendo[illegible]
relucēs in pariete nō [illegible]
solis sed ē quedā resplendencia [illegible]
similitudo de ipso splendore [illegible]
sic colores apparētes in iride nō sunt
ipi radij in nube reclusi sed ē quedā
resplendencia ex refractione radiorū ab
ipis nubibȝ ex varietate vaporū sm
spēs elementorū in ipis nubibus recep-
torū Sic aīa rōnal nō ē splendor
diuinꝰ nec ipa ymago dei sz ē quedā
pticipatio ul similitudo ex splendore pri-
mi luīs refulgens sz ē quedā ut ita
dicā expssio diuine ymaginis resultans
ex ista pfectissima impssione prime
ymagis in vbo eterno declarat refrac-
tione radij dr duos de antīū ymā
distributio solarīs radij hec distributio
manifestiꝰ obscuriore nō excedētes radij
sed ex importunitate t inequalitate et i
reparabile māre illuiatorē Est lumē
diuinū supradiantis copiosius et clarius
hinnie qui sublimiꝰ extenditur et
ad lumē distrahit et subtrahit p
consiratione et in congruenciam
illuiare Aliud lumē ē reflexū
quod a corpe denso et polito flectitur
sicut in speculo et alijs corpibȝ
politis et differt hoc lumē a lumine
refracto qr refractio fit ad alia [illegible]

sm aliquē anglm reflexo aut
fit ad rotatem sine aliquo angulo
hinc assilat et lumē intlli quod
ē duplex s. nale et supnale
Uerumtn euidētiā ē sciendū
q sicut insunt nature celi du-
plex motus vnus s. nalem et aliud
[illegible] quo sequitur motū supiorem
[illegible] [illegible] in ipis sfoīb resp[illegible]
[illegible] mobilis et in corpib
[illegible] corpm celestiū Sic nāe
intlle insunt duplex [illegible] vnum nāle
quo motu ipso cognoscit ea q ipi
sunt nāli cognicio aliud spuale
et supnale quo [illegible] motū
nāe intlli [illegible]
reuelatur ca [illegible]
nāle attingere [illegible] [illegible]
luīne ē illud [illegible] lumē
tuo videbim lumē [illegible]
hoc lumē intlale [illegible] reflex-
sequitur pncipiū quan [illegible]
in suū pncipiū a quo effluxit
qd intelligend ē de lumine
intlali t sutilis virtute et hec re-
flexio hi fit tam in lumē intlali
quam in supnali sz in modo aliq
supnali In luīe [illegible]
fit reditio in suū pncipiū [illegible] pa-
[illegible] media [illegible] [illegible] pa-
ticula [illegible] [illegible] pa-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] anime [illegible] in mera contemplacione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] collegit [illegible] [illegible] [illegible] amoro- [illegible] apparet [illegible] scintilla divini [illegible] et infla- [illegible] provenit ad contemplacionem [illegible] ubi etiam [illegible] vide [illegible] meo corpore oraculo dicit vadam et videbo hanc visionem magnam. Sic anima capto divino lumine vehementer inflamatur ad ulteriorem contemplacionem quia quo magis deum in contemplacione videmus eo magis [illegible] eius accendimur. Unde [illegible] in fine dicit in oratione [illegible] faciem tuam tu [illegible] in veni- [illegible]

[illegible] [illegible] est quod ad visionem dei anima [illegible] a- propinquare non [illegible] ala- [illegible] [illegible] oculos [illegible] me avolare [illegible] oculos ad po- [illegible] intellectus mentis [illegible] quantulacumque apprehendi sed [illegible] ne eum inspicerent [illegible] quantumcumque viderem ipsi eum [illegible] avolare faciunt quia quo magis videt eo amplius invisibilem esse cognoscit et a nobis avolat quia quantumcumque mentis ictu apprehensus incomprehensibilis super omnem conatum nostrum se exaltatum esse manifestat. Iuxta id psalmi: accedat deus ad cor altum et exaltabitur deus. Quemadmodum facit et mamcula que cum pueros cum capere volentes volat et quanto plus insequitur tanto altius et longius avolat. Sic igitur licet verum etiam per nobis est invisibile in medio quodammodo est perquirendo ad finem id est perfecte apprehensibile non est in patria autem ubi adimplebit nos leticia cum vultu suo, sunt delectaciones in dextera sua usque in fine ut dicitur in psalmo. Interim autem mens devota se teneat ad illud medium ubi bibat de fonte divini luminis quantum sibi divina largitas dispensaverit. [illegible] ad originem [illegible] me felice [illegible] luce divina anima mea sum [illegible] ipsius intellectu resplendeat [illegible] videat quod videt [illegible] et sicut [illegible] illud solum delectat quod [illegible] manifestat quod solum

v[illegible] modo creature [illegible]
lum[illegible] [illegible] vi, sic i venit
mā[illegible] [illegible] sed
tu[illegible]sit et [illegible] spus illum
tū et [illegible] sunt
macie et [illegible] [illegible]
tunc assilat [illegible]
gre grad [illegible]
dia pt q eleuat [illegible]
intle ine conformitē [illegible]
illud Apli Cor̄ vi [illegible]
vnq spus est cū deo et [illegible]
lume alumine intali pdco supna
q illud respuit graciam gratis data
q plerūqz ecciā dat nisi bonis
vel pariti malis illud vere respiat
gratum faciens et no dat nisi bonis
vel pariti effiat bonos Item illud
pficit poten anime ad cognoscend
diuina vltra vires nales ronis illud
eleuat essenciā aie ad conformitate
diuine assimilacionis et qbus agend
sup naturalit ea que corporis nā
libus agere no valet Vel pedm alios
illud pficit intem ad cognicōz illud
pficit affectū ad amore et dilectōm
Unde deutrōqz illo lumine dl dyo
de di no lume dum [illegible] radij non
solū est splendidū et intalib inuisi
pulcre hic quitū ad lume intale s
et dulce pns affectibus ad gustand
qitū ad lume spuale [illegible]
vnū ergo tam intale quam spuale
supnali infundit anime i auxiliū
ad cognoscend sine quo ad quē
pse no sufficit [illegible] dices quare
deus apud se suaviē aux[illegible]
homis tā ad cognoscend [illegible]

[illegible] agend ea que sibi sunt
neccia ad consecucōm sui finis
vltimi et no parius dedit
ei homi ut ei in spopis
[illegible] [illegible] dedit au
xilia optima [illegible] q hoc d
fecit deus ut homo pt auxiliū
[illegible] possibilit [illegible] aliqui
[illegible] [illegible] fieret [illegible]
[illegible] [illegible] omnia [illegible]
[illegible] q [illegible]
dopo illud [illegible] in petite et
dabit vobis [illegible] creat
sensibile arm[illegible] [illegible]
creat alios [illegible] volu
citate pd[illegible] [illegible] alios
deuteris al[illegible] [illegible]
solu pe d[illegible] [illegible]
esset ipe et [illegible]
enī cu fecit om[illegible]
deus q cognosci [illegible] dend
vita eterna est ignorat aut
et contempnere pdicō eterna ne
ita infirmos creauit ut omio
nichil boni facere posset nec
ita potentes eu creauit ut eum
sine dei auxilio aliq facere
posset et q vult ut i similt
sine necitate coactiua pp hoc
reuera dum sunt [illegible] in eis
[illegible] hois [illegible] est et [illegible]
contemp[illegible] cōn
opa.

agentes deo patri qui dignos nos fecit in parte sortis scorum qui est in participatione hereditatis quam dat sanctis in parte deo volunte dei in quanto gratie pro apud quem non est inquinamentum omnia sunt prospera et pro oculta [illegible] lumine capat [illegible] ducatu perquiro [illegible] [illegible] penetrat [illegible] [illegible] dilectione et resistentia omnium [illegible] tob[illegible] assistunt [illegible] per illud lumine [illegible] assistunt anime quedam [illegible] et quedam forte [illegible] dinina [illegible] [illegible] similitudines forma [illegible] adipem sole [illegible] [illegible] lume ipius [illegible] conformitate nos [illegible] que includitur in ista

Ductus est Ihesus in desertum a spiritu ut temptaretur a dyabolo et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esuriit. Solent pugnaturi ut famosore queant reportari victoriam ut dicit [illegible] ad pugnam fortius accingi et ista hodie est principium [illegible] que est tempus prime [illegible] conflictum [illegible] [illegible] [illegible] ista [illegible]

hoste suo viriliter [illegible] gloriose triumphavit [illegible] ad memoriam [illegible] [illegible] [illegible] dicitur [illegible] victoria nobis [illegible] et enim [illegible] enim [illegible] scribitur qui [illegible] est missus [illegible] est enim aggre[illegible] [illegible] in terra post [illegible] victus est et [illegible] [illegible] relinquens eum dyabolus [illegible] est sciendum quod dyabolus ad temptandum Christum occasionem sumpsit ex tribus ex tempore loco et ieiunio. Ex tempore quia post baptismum; ex loco quia in deserto; ex ieiunio quia xl dierum. Et circa hoc evangelista in prima parte tria facit: primo innuit de tempore cum dicit ductus est in spiritu tunc id est post baptismum statim. Secundo evangelista immediate premiserat evangelium Marci. Dicit enim tunc assumpsit et statim refe[re]ns illud tempus quo recenter fuerat baptizatus Christus et hoc tempus fuerat dyabolo una occasio eum temptandi quia ut dicit Hilarius temptator statim post baptismum dominum temptabat et dominus temptationem suam indicans insinuavit nobis maxime dyaboli temptamenta grassari quia victoria ei magis exoptata de sanctis. Et hoc habet documentum sequens post baptismum ut etiam suscepte nove et sancte conversationis proposito ferocioribus temptationibus sustinet conflictus bonum iudicium est dicit enim Crisostomus in omelia quicumque post baptismum maiores sustinueris temptationes non turberis et enim propter hoc accepisti arma non ut vaces sed prelieris. Ideo autem deus temptationem a te non prohibet primo quia [illegible] nullo factus es fortior [illegible] in magnitudine donorum

n[illegible] ratio et pia cognoscat
q[illegible] esse [illegible] renatio p[illegible]
fort[illegible] ut eadem [illegible]
leu tib[illegible] cum dom[illegible]
supervenire[illegible] in
maiori ho[illegible]
Glosa et nota [illegible]
statim ut sint [illegible]
sunt filius appella[illegible]
super eum in specie columbe [illegible]
celos apertos vidit et q[illegible]
ieiunavit per hoc datur in[illegible]
diabolus proprie illos temptat in [illegible]
proprie aliquod bonum sentiunt conspiciat
Si quis enim temptatur non propter hoc
minus est baptizatus vel aperto meritis
ymmo inditium est quod magis nec
eo minus est divina filiatione dignus
sed signum est quod magis. Nec propter hoc
minus est celo dignus vel si unquam
ieiunium vel sint bona opera minus ac
cepta deo ymmo inditium est quod
magis ymmo et etiam in omnibus hiis
deus facit cum temptatione provent
tum ut dicitur I Cor. x. Glosa hoc
quod dicitur hic ductus est Ihesus
queruntur tria primo a quo spiritu
ductus. Ad quod dicendum est quod
ille spiritus absque dubio eum duxit
cuius virtute facta eius conceptio
fuerat et qui in specie columbe ma
sit super eum unde Ysa. lxiii. spiritus
domini ductor eius fuit. Unde Glosa
ve et absque contradictione accipitur
ut a spiritu sancto ductus videatur
et credatur ut illuc eum suus spiritus
duceret ubi inveniret ad temptandum ma
lignus spiritus inveniret. Glosa
[illegible] 2do queritur quare sint [illegible]
Nam ex hoc videtur quod non spo[illegible]
neus quod expresse signat [illegible]
Ev. d. expulit eum spiritus [illegible]

fuit [illegible] dominus quod ductus est non
[illegible] vinctus aut captivus sed voluntate
pugnandi et voluntate et etiam au[illegible]
[illegible] eum posuit ut dicit Glosa [illegible]
dicit qui aliquo prave ducit sed
etiam ille qui [illegible]
[illegible] placet [illegible]
[illegible] iudicia [illegible] inveniret [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] prosperis
[illegible] non [illegible]
[illegible] amoris vehementiam
Tertio queritur de [illegible] civitate [illegible]
[illegible] ubi est [illegible] ductus est
Spiritus [illegible] eum [illegible]
[illegible] quod [illegible]
Ad hec [illegible] po
[illegible] religiosa
[illegible] paternitatem [illegible] qui
ducitur proprie [illegible]
pellitur proprie [illegible]
agitur per bonitatem que [illegible] spiritu
sancto. Alios [illegible]
ducit per rationem compellit per tribulacionem
agit per promissiones vel consolationes
vel quia per desiderium intratur religio vel
status proprie ad quem quidam ducuntur
qui [illegible] ducuntur quidam compelluntur
a spiritu sancto per persecutiones vel paup
ertates vel alias tribulationes qui ad
ingressum religionis compelluntur. Quidam
[illegible] esse
venit [illegible]
[illegible]

Spiritus sancti ductio est ubi spiritus
domini ibi libertas 2 Cor. 3 [illegible] dicitur
est compulsivus timore divine iusti-
cie [illegible] amor divinus compellit
prius [illegible] debet esse actus ut
agitetur timore et amore divine
filiationis ut conveniret inter filios
dei Ro. 8 quicumque spiritu dei aguntur
hii sunt filii dei [illegible]
[illegible]
in desertum et hoc desertum spiritualiter
accipitur secundo historialiter sum-
ptum [illegible] enim illud desertum
est inter [illegible] et ierico ubi
morabantur latrones [illegible] locus vocatur
dolorum [illegible] propter
effusionem [illegible] que ibi latrones
effundebant [illegible] homo iste descende-
bat [illegible] in iericho incidit
in latrones [illegible] dicitur luc. 10 et ibi
[illegible] fuit captivus a caldeis
[illegible] et propter ille locus fuit
aptus temptationi quia non fuit
frequentatus ab hominibus propter timorem
latronum et vocatur ille locus quarentena
ut dicit magister in hystoriis Alio modo
desertum generaliter accipitur pro quolibet
loco solitario locus enim solitarius
est magis aptus temptationibus
ut dicit Augustinus et Cris. [illegible]
et dicitur [illegible] per [illegible]
[illegible] aliquos
[illegible]

carnis et mundi [illegible]
rum temptatur a diabolo [illegible] spiritus
sequitur et bona [illegible] spiritu
est ut dicit [illegible] propter ductus
est in [illegible] omnes filii
[illegible] enim sunt
[illegible] spiritus sanctus
[illegible] ad magis opus
[illegible] quantum ad diabolum quia
[illegible] in ministra qua diabolus delectatur
[illegible] quod diabolus delectatur sed bonum
est contra carnem et mundum. Et non sunt
voluntatem carnis et mundi ad tale
desertum omnes filii dei querunt ut temptentur
Deinde ponitur causa quare Christus ductus
est in desertum ut temptaretur a diabolo
Sciebat enim Christus quod diabolus valde
desiderabat eum temptare et ipse voluit
ab eo temptari propter causas in sacra scriptura
[illegible] sicut dicit Cris. quod diabolus qui ad ceteros
homines vadit ut temptet eos ad ipsum
Christum ire non potuit ideo Christus contra diabolum
primo processit in campum pugne. sed
in desertum volens eum provocare ad pugnam pro-
vocare [illegible] ut dicit Cris. Nos autem in-
firmi non debemus hoc facere in quantum
ut possimus nos sponte temptatio-
nibus exponere quia nostra temptatio
est periculosa nisi forte aliquis valde
perfectus de divina gratia presumens hoc
faciat ut colluctatione magis virtus
in eis perficiatur sicut legitur in vitas patrum
de quodam abbate quod tunc est presumens
ab impossibili. Et nota quod Christus non accessit
ad pugnam nisi ductus a spiritu sancto
qui quos replet ad pugnam facit
fortes sine hoc spiritu qui ad pugnam
vadit cito cadit ut dicit glossa interlinearis

[illegible] ut temptari voluit ad q
[illegible] temptari sustinuit
[illegible] est ut per suam tempta
tionem [illegible] temptationibus
[illegible] [illegible] est ut
[illegible] nos [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
et accepto spiritu sancto
quod sanctificatus [illegible]
et in hac [illegible] assignat [illegible]
[illegible] est ut nobis exempl[um]
daret et ut esset mediator non solum
[illegible] sed etiam [illegible] hac [illegible] assi-
gnat Augustinus [illegible] [illegible] ratio est ut
nemo turbetur de temptationibus post spon
[illegible] [illegible] etiam [illegible] videt temptari
et hec est [illegible] [illegible] ratio est ut ipse
vincens dyabolum virtute eius diminuitur
et audaciam reprimeret [illegible] ratio ut nobis
de sua victoria spem faceret quia homo
temptatus facilius miseretur et compatitur
temptatis et hac [illegible] assignat apostolus
non habemus pontificem qui non posset
compati infirmitatibus nostris [illegible] est
tamen sciendum quod temptatio fit
[illegible] modis agitur scilicet suggestione
delectatione consensu xpus per suggestionem
temptari potuit suggestionem in qua
exterius [illegible] que est a mundo et dyabolo
sed non per suggestionem in interius que
est a carne quia caro non allicit
eum ad aliquos in ordinatos [illegible]
[illegible] et consensu nullo modo [illegible]
potuit [illegible] sola enim [illegible]
suggestio non est peccatum sed sola de-
lectatio est peccatum veniale sed consensus
in ipsam delectationem est peccatum mortale
[illegible] [illegible] [illegible] xpus
[illegible] potuit [illegible] tempt[ari]

ipse temptatus est primo [illegible]
est et [illegible] et hec est [illegible]
[illegible] quod omnis temptatio dyabo[li]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] etiam occasionem temptandi
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] occasio
[illegible] quod primo [illegible]
[illegible]
homo [illegible] [illegible] [illegible]
provocat [illegible] [illegible] ut [illegible]
est et [illegible] [illegible] [illegible]
reputatur [illegible] [illegible]
dyabo[lus] [illegible]
[illegible]
et xl [illegible]
recipit [illegible]
[illegible] et [illegible]
dyabolus et [illegible]
[illegible] [illegible] filius
[illegible] quod Moyses [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
habens [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sustinebant
[illegible] illo toto tempore non [illegible]
illi [illegible] virtute sustentabat [illegible]
cum ipsa Moyses [illegible] [illegible]
angelico colloquio [illegible] [illegible]
helyas etiam in fortitudine [illegible]
ambulat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

ad temptandum incitat quod sicut
dicit [illegible] videbat enim cogitationes
demonis quod voluit eum temptare quod
audierat quod Christus natus esset in
hoc mundo angelis predicantibus pasto-
ribus referentibus magis querentibus
et Johanne ostendente [illegible]
[illegible] quasi deus
et homo [illegible]
re non est homo [illegible] unde
si ut postea [illegible]
temptandi [illegible] fuisset si
eum ille non temptasset ille ho-
[illegible] quare Christus
ieiunavit [illegible] est quod ipse [illegible]
[illegible] peccati nostri re-
medium [illegible] prophetam in
persona [illegible] improbrando
tibi [illegible] super me et opprobria
in ieiunio [illegible] meo unde
[illegible] qui peccatum non
habebat et tu [illegible] non pro se ieiu-
navit [illegible] ut nobis
ieiunium [illegible] sicut enim bapti-
zatus fuit non ut eum baptismus
mundaret sed ut ipse nobis ba-
ptismum [illegible] sic hic [illegible] ut
ad [illegible] temptationes [illegible] ieiunando
nobis daret [illegible] dicit Basilius
temptationis pugnantis [illegible]
[illegible] est et inde forte
[illegible] quod xl dies ieiunantes [illegible]
[illegible] assumimus [illegible] tempore
illud [illegible] et offerimus [illegible]
[illegible] verbi
[illegible] libenter [illegible] de aliquo
[illegible] sunt sicut
[illegible] ieiunio
[illegible]

[illegible] in monte [illegible]
[illegible] he-
[illegible] in deserto
ut [illegible] lege [illegible]
venit [illegible] devinat
[illegible] devotione
[illegible] et ieiunio
[illegible] que tanta est sup-
[illegible] vocaret se ad temptandum
ut dicit glosa [illegible] et tempore temptari
ut ieiunet ulterius querit quare
tanto tempore xl diebus et xl noctibus
[illegible] ut suo
ieiunio [illegible] xl sanctificaret et
[illegible] et tunc querit quare sub
isto numero [illegible] ieiunium instituit
assignat autem triplex ratio [illegible]
[illegible] ut [illegible] in-
sinuaret [illegible] est numerus remissionis
culpe [illegible] alique
sunt [illegible] reddit numerus [illegible] est
annus iubileus et hanc Augustinus assignat
in libro 83 [illegible] quod tot annis duxit
filios israhel per desertum ad terram promissionis
[illegible] tot mensibus [illegible] in mundo publice
predicavit item tot septimanis [illegible]
in utero virginis mansit [illegible] tot diebus
moyses et helyas ieiunaverunt [illegible]
tot horis dominus iacuit in sepulcro
[illegible] Augustinus [illegible] computat tamen 36
horas [illegible] incipit ab hora sepulture
nos autem computamus ab hora mortis
[illegible] est ut intelligamus legem
et prophetas [illegible]
in lege et prophetis [illegible] sunt
[illegible] dierum ieiunio [illegible] etiam
[illegible] debent in moyse lex
[illegible] prophetia et in [illegible]

[illegible] assignat leo papa [illegible]
so [illegible] precepta decem legis
in quatuor [illegible] continet. Unde
nos [illegible] precepta quad
dragesima [illegible] quas
contra legem [illegible] com
mittendo peccavimus [illegible]
quarum cuius est [illegible]
corpore quatuor [illegible]
ex quorum unoquoque [illegible]
delinquimus ideo rationabiliter [illegible]
pus [illegible] quadragesies affligimus.
Secunda ratio est quarum cuius [illegible]
ex lege in veteri offerre decimas
altari tenebantur ita offerre debemus
decimas totius anni deo. Decimam
autem partem anni est tempus illud et
et medium plus decem centum dierum anni
que sunt xxx dies 336 et ne x
dies remanent indecimati addit viii
dies quibus minus decimari non possunt
propterea tres vero dies adiungit
ut sint xl pro primiciis. Alia sunt
ieiunia quatuor temporum anni in
quibus sunt tres dies ideo enim
tunc tempore ieiunamus ut omnium dierum
primicias et decimas simul offeramus.
Tercia ratio est secundum Ambrosium quia xl
dies aqua diluvii inundavit
super terram propter quod peccatores consumati fu
erunt et contra illuxit celi serenitas
sic pario illo ieiunii tempore peccata
abluuntur et relucet divina clemencia
in hominibus. Et quaeritur quare xl
dies et xl noctibus cum tamen dies
naturalis comprehendit noctem [illegible]
est ad hoc quantum ad literam quia hoc addi[illegible]
ne in nocte comedisse videtur [illegible]
autem ad intellectum spiritualem [illegible]

suis [illegible] blandientes quia dies
pertinet suis adversa [illegible] quod
ad noctem pertinet sed fideles debent
abstinere ab affectu appetitus et esse
immunes ad usum temptamenta q[illegible]
[illegible] temptando eos impugnat
[illegible] vita claustralis [illegible]
[illegible] quidam sunt qui ieiunant
[illegible] non xl noctibus qui
[illegible] inclaustro [illegible]
te [illegible] prauitatem suas
Item quidam manent in religione
tempore prosperitatis quod est dedicit sed de
scedunt tempore adversitatis quod est [illegible]
ctc. Item [illegible] quare non plura
processit [illegible] ieiunando [illegible]
et helyas [illegible] nec
incredibile [illegible]
Sed est attendendum [illegible] licet
toto illo tempore [illegible] nec
de nocte comedit [illegible]
ipsum in hoc imitari [illegible]
sed singulis diebus semel sumere
deo cibum ieiunemus ille [illegible]
quia continuatis diebus et noctibus
ieiunando ipsum imitari non possumus
supplet tamen per hoc quod nos singulis
annis illud tempus ieiunii observamus
cum ipse tantum semel una tamen vice hoc
servavit. Sciendum est enim secundum Augustinum
in sermone de xl quia licet ipse statim
post actum baptisma cepit hoc ieiunium
id nobis credendum est [illegible]
per hoc regulam observare [illegible]
statim [illegible]
priam [illegible]
[illegible]

[illegible] in tempore [illegible]
[illegible] ieiunavit [illegible] per
xl dies [illegible] in ipso tempore ieiuni[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] venit
[illegible] sua
[illegible] primo sequitur
[illegible] helye 2m
[illegible] inceptore 2m actione
3m contemplatione Adaptetur ergo
quod [illegible] statu mortali sine
cibo [illegible] xl diebus ieiunavit
sed post [illegible] post resurrectionem suam cibo
non indiget alius post xl dies apparens
discipulis comedit cum eis in primis
xl diebus docens nos quid in agone
temptationis facere debemus In aliis
xl diebus pronostrans qualiter letitie
stantibus et sibi vanitate declinat
dignatus est cum eis qui comedendo
[illegible] in corde nostro delectando
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] assumpsit
[illegible] in [illegible] silice
[illegible] desiderant
[illegible] aut quid ad tem-
[illegible] est 2m glorie huius
[illegible] compassionis ut post
[illegible] spiritus sancti gratia contra
dyabolum acrius pugnemus et mite
[illegible] desiderantes vite eterne gaudia
quasi manna celeste [illegible]

Et accedens temptator
dixit ei si filius dei
es dic ut lapides isti
panes fiant Qui respondens dixit
ei scriptum est non in solo pane vi-
vit homo sed in omni verbo quod
procedit de ore dei Tunc assumpsit
eum dyabolus in sanctam civitatem
et statuit eum super pinnaculum templi
et dixit ei Si filius dei es mitte
te deorsum scriptum est enim quia
angelis suis mandavit de te et
in manibus tollant te ne umquam offen-
das ad lapidem pedem tuum Ait illi
Ihesus rursum scriptum est non tempta-
bis dominum deum tuum Iterum assumpsit
eum dyabolus in montem excelsum
valde et ostendit illi omnia reg-
na mundi et gloriam eorum et dixit illi
Hec omnia tibi dabo si cadens adora-
veris me Tunc dixit ei Ihesus va-
de sathana scriptum est dominum deum
tuum adorabis et illi soli servies
[illegible] est [illegible] in qua de-
[illegible] qualiter temptator xpm est
[illegible] tunc evidencia

q̄ [illegible] gua temptationi
s gt [illegible] que
est ie[illegible] vite que [illegible]
na gla [illegible] ois
mala ppe[illegible]
temptaunt q̄ [illegible]
ẽn ggg et pmo [illegible]
scia carnis [illegible]
porta et mald zelu[illegible]
q̄ saltr veni sapiencia [illegible]
cetas voluptates sit g° et aua
temptator vbi nota q̄ statim xp̄c
dnās audiuit voce patris d hic
est filius meus dilectus statim sentit
sunt sunt xpm in desto xl dieb
quid ageret nec audebat ad eum uie:
dē s videns eum fame pacient
accessit et forstam cu mupat assent
ad tepctand eu q̄ phibitus ah in
dicit scilicet beda et orig q̄ non
solu temptauit pacto ieiunio s
ciā in sca illud tpe quo ieiunat
et vodet q° marco qui dicit q̄ erat
in desto xl diebus et xl noctib et
temptabatur a quo trahit q̄ toto
illo tpe teptabatur ē cyt et luc hn
de hys sibit que p° ieiunid sca
sut tamq̃ euidenciores qualecat
fuit ille alie alie incti est posset
ti dici q̄ decens temptacionib; q̄s
matt et luc exprimit in spe ar
loquat in gñe ita q̄ no silet m̄
ille tres et hec dr salutare glo sup
illud luc · et co̅sūiatu omi tempe
dnalq recessit dicit glo tñ temp
tacionib; viuis omes temptaco
dixit ɋsumatā qua sunt omib
origo uicior contineat et [illegible]

recia [illegible] et [illegible] supa
[illegible] ut [illegible] ludse
[illegible] gule in [illegible]
[illegible] gle et in [illegible]
[illegible] tota ceād q̄ ille
temptator sunt [illegible] primo
[illegible] supra tpm [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] q̄ apparet [illegible]
[illegible]
[illegible] ad monē [illegible]
ut d glo [illegible] omia hec [illegible]
corpe sunt [illegible] Vbi nota
q̄ dnal [illegible] temptator
q̄ eius [illegible] ut
dicit glo [illegible] forte
nos temp[illegible] temptat
[illegible] mala
suggerē et [illegible] consentire
dē et dixit ei [illegible]
fame eius · q · d [illegible]
sti et indiges cibo [illegible] qua
in desto paucs no [illegible]
s filius dei es dic ut lapides [illegible]
panes fiaut et hec em q̄ dicit
s filius dei es appet q̄ tota causa
mouens dnām ad temptand erat
ut ipe explorare an ipe esset
homo tm ul aliud sup homne
erat em dnals in magno du
bio et forcia habuit ad vtramq̃
ptz augu̅ sciebat em q̄ natus
erat de muliere nec suspicatu
[illegible]
[illegible]

q(uod) aut(em) homines [illegible]
[illegible] sunt [illegible] erat post homi-
nes [illegible] fugiens et calore
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] molestias in quibus
[illegible] homo [illegible]
[illegible] q(uod) esset [illegible]
habent [illegible]
filium dei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dei [illegible]
audiat voce [illegible] de celo descendente
et d(icen)te hic est filius meus dilectus
[illegible] contra [illegible] influe-
bat [illegible] licet stetit
[illegible] non
[illegible] [illegible]abile misterium
[illegible] gaudebat
[illegible] vagiebat in cu-
nabulis angeli laudes decanta-
bant [illegible] letitie vultum
[illegible] stella [illegible] in celo
apparuit [illegible] circumcisus die octava fuit
[illegible] originalis culpe in eo no(n)
[illegible] in templo [illegible]
Anna et Symeon [illegible] ut [illegible]
deum adorabat [illegible] herodem fugiebat
magi [illegible] ab oriente eum adorare
venerunt [illegible] inter homines [illegible]
[illegible] in eo in-
veniat [illegible] iohanne baptista [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] filius
[illegible] q(uod) non
[illegible] [illegible]bat eu(m)
[illegible] ip(su)m filium
[illegible] non esset
[illegible] filium dei nec enim erat
[illegible] apud [illegible]issimos legis q(uod)
[illegible] in lege [illegible] esse natu-
ralis et filius dei [illegible] aut
[illegible] esse [illegible] in lege
[illegible] non aut(em) q(uod) esset filius
dei sicut dicat [illegible] id [illegible]
[illegible] q(uod) filius dei [illegible] vel
[illegible] dici q(uod) demones [illegible]
[illegible] [illegible]
et q(uod) deus esset in faciendo mi-
racula [illegible] dic ut lapides isti
panes fiant volebat [illegible] an
deus esset p(er) miraculum [illegible]
lapidum in panes [illegible] enim
esse [illegible] [illegible] et facta
sunt [illegible] blandit(ur) ei dicit [illegible]
[illegible] et fiat [illegible] filius
dei es [illegible] erat enim ibi
lapidum [illegible] enim sunt
in [illegible] fontem quem
[illegible] [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] in [illegible]
Et nota q(uod) non q(uod) [illegible]
[illegible] fecit miraculum et dya-
bolus sunt [illegible] qui ab eo petunt
miraculum [illegible] ad suam
suggestionem non [illegible] qua-
[illegible] et se dyabolo
[illegible] misterium passionis
[illegible] cognovisset

[illegible] fecisset i cor 2 ut
nos [illegible] 2º quia
si lapides [illegible] convertisset demo-
nis [illegible] glorius fuis-
set [illegible] ut [illegible] ad
diaboli voluntatem [illegible]
Et intendit etiam [illegible]
nis ad malum [illegible]
modum actus hominis [illegible]
hoc vicium gule [illegible]
fame compellente miraculum fecisset
et propter hoc dicitur ipsum temptasse de
gula volebat enim preparare visum
materiae ad gulam quia enim esurit
viso pane plus appetit Item contra
si Christus subvenisset corporali famei con-
vertendo lapides in panes non peccas-
set sicut non peccavit quando panes multi-
plicavit quod non fuit minus mira-
culum ut sibe esurienti subveniret ergo
videtur quod nulla fuit illa temptacio
Ad quod dicendum quod ubi necessitas ad susten-
tacionem non est peccatum gule sed quod consi-
derato huius temptatoris homo aliquis
inordinatum faciat ad vicium gule
pertinere est aut inordinatum
quod aliquis ubi potest habere cetera sed ad
humana subsidia proprio corpore sus-
tentando miraculose sibi cibum
querere velit unde et dum filii israel
manna perceperunt in deserto ubi alimenta
cibi habere non poterant et similiter re-
perint eos in deserto miraculose ubi
aliter habere non poterant Item et ad sub-
veniendum famei poterit alibi sibi
providere quam miracula faciendo
sicut in Johanne Baptista fecit
sicut legitur Marci 3 vel etiam de loco
promissa properando et ideo responsum
habuit quod Christus peteret si ad sub-

[illegible] miracula facere attemptaret
[illegible] panes homo Et nota quod
dixit dic ut lapides isti panes
fiant et non tantum possent cum tem-
pus [illegible] que lata sunt et
[illegible] panis conficiendi [illegible]
[illegible] homo panis et [illegible]
[illegible] Et responsio qui
[illegible] et scriptum est Deute-
ronomio [illegible] solo pane vivit homo
[illegible] verbo quod procedit de ore
Dei [illegible] Moyses quod
homo constat ex gemina substantia scilicet corpore
et anima et neutra [illegible] sustentatione
potest subsistere [illegible] tantum cibo
sustentari [illegible] est corporalis
scilicet corporalis [illegible] vel susten-
tari Deo [illegible] vivit
in omni verbo [illegible] de ore
Dei Et quo [illegible] fuit
ad propositum temp[illegible] quod
[illegible] et est [illegible]
o demon quod lapides [illegible]
[illegible] quia non in solo pane re-
[illegible] solo verbo potest me Deus absque
pane reficere. Et patet 2 gloss
per responsio tua demon quia temptas
me est de cibo corporis qui communis
est cum pecoribus et non de cibo anime qui
communis est cum angelis Et enim amo-
[illegible] de meliori cibo me pascit a-
[illegible] sine quo nemo potest vivere
Et nota [illegible] in [illegible]
[illegible] cum voluntate
[illegible] testimonia
[illegible]

credit quia sequitur pauca que sunt
post cum [illegible] secundo temptauit
eum de vana gloria quia tunc assum-
psit eum dyabolus postquam eum dyabolus in
solitudine temptauit et nichil profecit
[illegible] dicit [illegible] cogitauit [illegible]
fame non vincit et [illegible] filius
dei [illegible] est [illegible]
fame non [illegible]
inmaculate carnis [illegible] per
vanam gloriam cadere potest et ideo
sequitur tunc assumpsit eum dyabolus
in sanctam ciuitatem. Ubi primo vi-
dendum est de ordine temptacionum
[illegible] quod est 3ª in ponit
luc[as] [illegible] glosa luce
[illegible] potencia
ultimo [illegible] gloriam sicut in more
[illegible] quia superbia post
omnes vincit. Sequitur. Ad vero se-
cundum ordinem hystorie secundum
[illegible] de quibus primo
temptacio fuit de gula tunc dicit
[illegible] legimus quod esset pulcrum
visu et ad vescendum suave. Deinde
per vanam gloriam quia dicitur Eritis
sicut dii postea de avaricia scien-
tes bonum et malum. Gen. 3
ita enim avaricia cupiditatis scientie
est sicut pecunie et iste ordo sui habi-
tus [illegible] conueniens vide-
batur postquam vero corrupta est
[illegible] aliter ordo ut
[illegible] tempore [illegible] carnis
[illegible]

[illegible] eius vl-
[illegible] simul
[illegible] au-
[illegible] Similiter fuit
[illegible] temptamina
[illegible] de fame et
fames [illegible] temptacio
[illegible] ad vanam gloriam
et [illegible] ad idolatriam. Con-
videndum est qualiter dyabolus christum
assumpsit quia dicit glossa cum dicit quod homo
deus a dyabolo assumitur mens
humana hec audire refugit aures
obstupescunt et ideo dicunt quidam
quod omnes hee temptaciones facte
sunt a dyabolo non visibiliter apparente
sed invisibiliter suggerente. Sug-
gerebat enim ei ut de lapidibus
faceret panes et ut ascenderet su-
per pinnaculum templi et se inde
precipitaret et postea ostendit ei omnia
regna mundi et secundum istas tem-
ptaciones facte fuerunt in deserto et
temptabatur a sathana. Alii dicunt
quod visibiliter apparuit illi ut homo
et locutus est ut homo et hec innuit
glossa cum dicit omnia corporalibus sensibus esse
completa quod verius est et tunc dicunt
quidam omnes has temptaciones factas
fuisse in terra quod vocatur desertum
a deo delictum et omnes tempta-
tiones in deserto factas fuisse sed
hec non est verum licet dicat [illegible]
textus [illegible] verum est quidam eciam dicunt
in deserto temptacionem fuisse sed
non dicitur tamen in deserto due enim
facte sunt in deserto et tertia in terra
supra pinnaculum. Et dato quod omnia
visibiliter gesta sunt adhuc quomodo
[illegible] dyabolus eum assumpsit. Dicen-
[illegible] spacia aut eundo

sa[illegible] quod quidam dicit
quod est [illegible] et statuit
supra pinnaculum [illegible] ut dicit
Lucas si se [illegible]
deorsum [illegible] dicunt [illegible]
viam sanctam civitatem [illegible]
unum a dextro in [illegible]
supra pinnaculum per assensum [illegible]
sicut et alii homines et sic [illegible]
sonare sive quia dicit duxit illum in
Iherusalem et statuit eum super pinnaculum
templi et notandum quod sancta civitas
dicitur Iherusalem secundum Rabanum in qua
erat templum et sita sedes et cultus
divinus dicitur autem pinnaculum a pinna
quod est summitas templi domus et pre-
cipue templorum maiorum ideo dicendum
sunt quod in templo erant tres mansi-
ones parvulorum usque ad summum ta-
bulatum sive solarium altitudinis
30 cubitorum 2a erat a primo solario
usque ad 2m 36 cubitorum alta
3a vero usque ad 3m solarium quod
tectum templi non camerat sed
planum / templum autem non habebat
culmine tectum sicut habent nostre domus
sed desuper erat planum more
Palestinorum et habebat illud so-
larium in altitudine 30 cubitorum
quod autem solarium habebat in circuitu
exterius et interius unum deambu-
latorium unde ea erant deambu-
latoria exteriora in circuitu templi
et illa ambulatoria exteriora
dicebantur pinnacula ut dicit [illegible]
Historia super quorum uno dyabolus
statuit Christum et forte in eminen-
tiori quod magis distabat a [illegible]
vel forte statuit eum in inferiori
pinnaculo quod distabat [illegible]

[illegible] tibi [illegible]
[illegible] alleguebat [illegible] supponere
[illegible] et nota secundum glossam
[illegible] loco dyabolus [illegible]
[illegible] in quo
[illegible]
[illegible] doctorum et [illegible]
[illegible] quod [illegible] dyabolus assump-
[illegible]
[illegible]
[illegible] tempore [illegible] dyabolus [illegible]
videtur et [illegible]
omnibus videri [illegible] aut [illegible]
necessarie dyabolus [illegible]
[illegible] ut a [illegible]
et dixit ei [illegible]
Christo [illegible]
[illegible]
si filius dei es [illegible]
in omnibus temp[illegible]
agit ut intelligat [illegible]
sit [illegible] sit [illegible]
ambiguum relinquit [illegible]
occasionem quod diceret si hic fecerit [illegible]
apparebit in conspectu astancium
stulta fuit persuasio quia dicit filio
dei mitte te deorsum [illegible]
cum dicat si filius es ascende
in celum quod si faceret cum filius
dei se probaret [illegible] dyabolus [illegible]
ut in papiro [illegible]
quo [illegible] gloriam [illegible]
[illegible]
[illegible]

se sustorie quia angeli sunt [illegible] mandavit de te [illegible] Ideo non
oz te timere quod offendamus quod
angeli sustentabunt te [illegible]
[illegible] in pede [illegible]
[illegible] te [illegible]
[illegible] [illegible]
sic quid non ut [illegible]
ut alios [illegible]
illa [illegible]
sunt [illegible] in racionabiliter insu-
ficiens et non ad [illegible] infamia
sunt quia [illegible] precipitasset se
de pinnaculo templi [illegible] credidissent
[illegible] vanitate
[illegible] irracionale
[illegible] de qui sua scripsia
[illegible] sine aliquo
[illegible] se de alto [illegible]
[illegible] primo quod ex
[illegible] non potuit cogno-
[illegible] filius dei an non volare
[illegible] peccatorum nulli est utile ut
[illegible] operibus dei [illegible] cum aliquam
volavit provocatus [illegible] ostentacionem
[illegible] potuit est quod dyabolo quid ex
[illegible] quia allegat incomple-
te auctoritatem scripture subtrahit enim
dyabolus illud quod sequitur super
aspidem et basiliscum ambulabis
et conculcabis leonem [illegible] ipse
dyabolus [illegible] ipse
[illegible] ipse aspis [illegible]
in temptacionibus [illegible]
[illegible]

mit [illegible] .i.
[illegible] ut non
[illegible] super angelos
[illegible] creatura habe
[illegible] verbo virtutis sue
[illegible] exponenda [illegible]
[illegible] angelis administratoriis spiritibus
[illegible] mandavit de te iusto viro [illegible]-
[illegible] ut custodiant te in manibus
suis .i. in auxiliis suis suffocillat
te et ita custodiat te ne offendas
pedem .i. mente vel affectum mentis ad
lapidem .i. offendiculum peccati lapis
enim dicitur quasi ledens pedem [illegible]
omnis occasio peccati ad quam potest offendi
affectus mentis nomine lapidis intelligitur
est ergo sensus quod angelis mandat
de te .i. ut custodiat hominem iustum
a peccatis non quod bonus homo confi-
dens de custodia angelorum debeat
se periculo exponere ad suggestionem
demonis male autem et imperfecte
allegavit dyabolus Deinde ponitur
Christi responsio Ait illi Ihesus rursum
scriptum est de vetere testamento Non temptabis
dominum deum tuum Deuteronomii [illegible]
scriptura dyaboli sagittas veniens scriptura
frangit clipeus Nota quod illud verbum
a Christo prolatum habet duplicem intellectum primo
quod dixit Christus dyabolo Ne temptes me
dominum deum tuum quod potuit si non dixit
quod tunc manifestasset se dyabolo Alio
modo .i. Nolo me precipitare deorsum
sed quod esset temptare deum et sic quilibet
homo dei temptatus a dyabolo [illegible]
[illegible] dicere sicut [illegible] hominem
dei temptat deum temptat et ideo
in hoc verbo [illegible] rursum ut
[illegible] nescitur quo istorum modorum
[illegible] testimonium et sic [illegible]=

246

nisi [illegible] sicut [illegible] et
nota sicut [illegible] glosa quod
sicut quod dicit se [illegible] propter
secundum montem [illegible]
ut tamquam bona [illegible]
diamque secundum precipitan[illegible]
secundum zabulum sicut contigit [illegible]
et vicia ut vix impetum alta [illegible]
obediamque sicut quis autem vult nos de
alto virtutum et veritatis ad yma caro-
ris et viciorum precipitare non illud au-
diamque dicit augustinus super hoc loco quod demon
religiosos de superioribus ad yma provo-
conatur et de sanctis ac venerandis acti-
bus deductos ad terrena festinatur ut
ut qui stat in puritate mentis et
templi sanctitatis proiciat in preci-
pitium in fine tercium omnium peccatorum Nam tercio
demum pinnaculum templi precipere mentis utique
de parte religionis cultus eum removere
conatur Nota etiam quod in hoc facto quod
mali prelati et tyranni demonem imitatur
qui quosdam in altum erigunt et extollunt
ad hoc ut eos gravius deiciant Notandum
est enim sicut dicit glosa quod nemo debet
temptare deum qui hoc ex ordinaria ratione
quod faciat cum deus omnibus omnia possit
aut in hunc discipulis si vos persecuti
fuerint in una civitate fugite in aliam
et ipsemet fugit et latuit sicut dicit ex-
sistit humana ratio tunc quando se
homo subdit deo non temptando sed
devote confitendo usque hic glossa Ille
autem aut non confitetur deo qui se expo-
nit periculo ut experiatur an deus eripiat
eum unde ille temptaret deum qui
precipitaret se de alto dicendo si
deus me auxiliabitur Tercio eum temptat
de avaricia quartum assumpsit eum
diabolus in montem excelsum valde
locus iste temptationis [illegible]
vocatur quarentena ubi [illegible]
fontem quadragesimum

[illegible] [illegible] dicit ipse mons ille [illegible]
[illegible] sicut [illegible] dicit et
[illegible] in [illegible] et ostendit ei omnia
regna mundi et gloriam eorum quod
[illegible] in momento temporis [illegible]
[illegible] non [illegible] celestia
[illegible] caduca [illegible]
[illegible] cum cuncta [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] videt amplianti
[illegible] quasi [illegible] ostensi
[illegible] [illegible] potentiam
aut illa [illegible] tempus
primo ut non [illegible] civita-
tes ut [illegible]
videt oculis [illegible]
unacumque [illegible]
vel etiam regum [illegible]
demum sicut quod [illegible]
tempore dicta [illegible]
etiam ibi [illegible] ibi [illegible]
ostendendo tibi ut videas [illegible]
tates secundum partes in quibus [illegible]
sunt diabolus potuit digito singula loca
demonstrare digito et unumquodque re-
gni honores et statum earum osten-
dere Nam ostendit etiam dicit quod
apponit ad intelligendum Alio modo tamen
exponitur ut etiam quasi [illegible]
sua apparitione omnia regna ca-
[illegible] quasi presentia sibi ostendit
Tercio tamen dicit ostendit ei regnum
suum quod ipse in mundo regnat
per [illegible] in tali persona [illegible]
[illegible]

quod alicubi est voluntas [illegible] ali
cubi [illegible] [illegible] alicubi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
sicut dicit glo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] voluit [illegible] et tibi
[illegible] [illegible]
[illegible] tibi [illegible]
ista temptatio [illegible] falsa fatua et in
[illegible] falsa [illegible] non est potestas
[illegible] omnia [illegible] dei cum
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ciacie [illegible]
[illegible] [illegible] filijs hominum
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dyabolo obnoxia [illegible]
[illegible] [illegible] et in iudicio dyabolo p
[illegible] [illegible] [illegible] fatua eciam fuit quia
ille [illegible] dare terrena [illegible]
[illegible] [illegible] regna celestia Et quia
[illegible] ipse regum et dominus dominancium
[illegible] quia eciam fuit quod voluit sibi
exhiberi diuinum cultum eciam adeo dicit
glo [illegible] antiqui dyabolice superbia [illegible]
cum [illegible] volunt se deo [illegible]
facere ita et nunc Et nota quod [illegible]
valde quod dyabolus in tantum prorupit
in [illegible] et [illegible] [illegible] tempta
uit et forte cognoscebat se cognoscere
[illegible] adeo et ideo quasi desperatus
[illegible] ultimum quod potuit licet sciret
[illegible] posse [illegible] quasi desperatus
[illegible] [illegible] sua [illegible]
[illegible] [illegible] illi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dei aut [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] temptacio
[illegible] [illegible] [illegible] hominis patitur
[illegible] [illegible] [illegible] que erat in dei
[illegible] [illegible] non potuit Scriptum est
de [illegible] dominum deum tuum adora
bis et illi soli seruies [illegible] seruitute latrie
unde per hoc non excludit seruitus debita
dominis temporalibus secundum Augustinum attende
expeditio [illegible] et secundum [illegible]
[illegible] quod dominus in omnibus temptationibus
usus est auctoritatibus sacre scripture ad nos
informandum ut quociens a primis [illegible]
aliquis potuit magis ad doctrinam quam
ad vindictam [illegible] et [illegible] auctoritatibus
[illegible] ad confutationem [illegible] qui
dicunt vetus testamentum non esse a deo
et ad confirmacionem eius quod sequitur
[illegible] quod dicit [illegible] secundum [illegible]
Nota eciam secundum Augustinum super [illegible]
[illegible] [illegible] temptatus est dominus
a dyabolo et quo ipse repulit tempta
torem decent pugnare similiter quod ille
[illegible] et cum tibi talis temptatio ad
venit dic illud Et tu [illegible] sibi re
spondendo [illegible] per scripturas sicut ipse fecit
unde si temptat de appetitu [illegible]
[illegible] responde scriptum est [illegible]
superbia [illegible] et [illegible] omnis pote
[illegible] est [illegible] Si aut temptat
de appetitu [illegible] [illegible] scriptum
est [illegible] nichil intulimus in hunc
mundum et Job [illegible] nudus egressus
sum de utero matris mee Si temp
tat de appetitu carnalium [illegible]
caro et sanguis regnum dei non
possidebunt [illegible] Cor xv glo per carnem
et sanguinem ventrem et libidinem [illegible]
opera carnalia designat et ita de
aliis quibuscumque [illegible] impugnimur
[illegible] clipeo sacre scripture ad defen

fo [illegible] viceo illud
T[illegible] reliquit eum dyabolus
et ecce [illegible] accesserunt
et ministrabant ei [illegible]
principalis hominis [illegible] dicit
sic qualiter hostis [illegible]
et oppressus et quo facit [illegible]
ad fugam hostis et in pinnaculo
triumphaliter aiunt ad p[illegible]
Tunc reliquit eum dyabolus usque ad tempus
ut addit luc peccata pro modo impu
gnationis Nota et in Crisostomo quod non re-
linquens eum dyabolus quia obediens preceptio
eius quia dixerat ei vade sed divinitas
eius compulsit in dyabolum et hoc ut dicit
in Crisostomo ad nostram pertinet consolationem
quia non tantum dei homines dyabolus
temptat quantum vult sed quantum deus
permittit qui et si permittat eum temptare
repellit tamen propter eius infirmam naturam
iuxta illud fidelis deus qui non
permittit vos temptari ultra quam potestis
Unde angeli super [illegible] in posset
notare quid vult nullus impiorum rema-
net et nota quod tota vita vita est
in pugna contra dyabolum [illegible] luc non
dicit absolute quod reliquit eum dyabolus
sed usque ad tempus quia licet sit aliqu-
ando a se repellitur semper tamen ad eos redit
quia milicia est vita hominis super
terram Iob vii et quociens ille redit
in pugnando toties eum fugare debemus
in resistendo secundum illud Iacobi iiii resistite
dyabolo et fugiet a vobis Nota etiam
quod non semper dyabolus eos quos temptat
relinquit sed aliquos manendo quiescit
sicut et de dyabolo dicitur sub umbra dor-
mivit in secreto cordis quamvis quidam
sunt qui nunquam eos dyabolus tempta-
re [illegible] non manet sed erit ab eis [illegible]

si illi [illegible] repellit sicud fratribus illi
qui sepe paciuntur [illegible] ad
quos scit se [illegible] reversurum iuxta
illud luce xxii° revertar in
domum meam unde exivi [illegible] sunt
et alii cum quibus exit et recedit
[illegible] fugit [illegible] longe [illegible]
[illegible] tempore quo nunquam
[illegible] vos [illegible] cum quibus
[illegible] fugit [illegible] ad [illegible]
eos non [illegible] sicud viri p-
[illegible] qui et [illegible] et ipsi
sepe [illegible] si enim non
omnino fugat [illegible] vitantur
et sic eos [illegible] relinquit
nisi ad [illegible] sunt
quos omnino [illegible] in
nullo casu [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
beata virgo et [illegible]
privilegio et non [illegible]
et continuo ad posse [illegible] et
[illegible] tres temp-
taciones dyabolus ipsum [illegible].
et immediate nunquam ausus fuit
aggredi ad temptandum sed quod
dicit lucas quod dyabolus recessit ab
eo ad tempus illud tempus refertur
[illegible] ad membra dyaboli scilicet iudeos
per quos enim peccata erat impu-
gnaturus ut dicit glossa vel
[illegible] ad membra Christi
sicud utrumque innuit ibidem glossa
luce [illegible] usque ad tempus scilicet pas-
sionis quia non solum scilicet iudeos
[illegible] impugnavit et hoc [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] irrupit [illegible]
[illegible] dicit sic recessit [illegible]
[illegible] [illegible] ad tempus sed tempo
re passionis [illegible] redijt timore
[illegible] [illegible] ad deterre [illegible]
[illegible] [illegible] religiosus est in [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad 2m [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q perspicere
[illegible] absque [illegible] ad angli ut dicit
dyabolo [illegible] ad visu [illegible] ne forte
videntes [illegible] [illegible] eu non appropinqua
ret ad eum non [illegible] descendebat angeli
q ad [illegible] [illegible] eius erat in
[illegible] dicit [illegible] [illegible] ei in quo
aut illi [illegible] [illegible] non possimus
[illegible] dicit [illegible] [illegible] ad [illegible] in fine
[illegible] [illegible] [illegible] amore au
ad [illegible] [illegible] demonis quia omnia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eius facilis ipse
videtur [illegible] [illegible] manifestum est quod non
[illegible] necessitate [illegible] eius sed propter ho
norem [illegible] eius [illegible] cum dicit
adimplet [illegible] sed quod ministrant [illegible]
etiam dici posset quod ministrauit [illegible]
et [illegible] de [illegible] eum de pinna
templi Et nota hic [illegible] quod tu nos
[illegible] temptaciones demonis [illegible]
angeli [illegible] ministrantes nobis assistunt
ut dicit hylarius [illegible] sed in
[illegible] [illegible] temptaciones [illegible]
[illegible] et abstinencia [illegible] male [illegible]
[illegible] [illegible] eius [illegible] eius est
[illegible] [illegible] [illegible] petrum [illegible] co
[illegible] ea [illegible] lapides [illegible] in panem
[illegible] aut dyabolo quod non in solo
pane [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] viuit homo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] est super pinnam templi
et hic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
victoria [illegible] [illegible] [illegible]
et fit [illegible] [illegible] [illegible] vide quod xpc [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] super templum ad
[illegible] [illegible] [illegible] ut et tu per abstinenciam
[illegible] [illegible] ponere procedas [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] non acquiescas
[illegible] [illegible] cordis et non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] est
[illegible] ad altitudinem diuiciarum et
gloriam huius mundi que de superbia
cordis ascendit Cum ergo volueris di
[illegible] quod est ascendere in montem
[illegible] cogitare de diuiciis et
honoribus acquirendis et tunc princeps
mundi gloriam [illegible] tibi ostendit
2o loco tibi promittit [illegible] ut si vo
[illegible] illa [illegible] [illegible] ei [illegible]
gens [illegible] dei [illegible] [illegible]
liberet nos xpc temptatus et passus
[illegible] aliter moralizando totum pro
cessum euangelij [illegible] [illegible] in [illegible]
tractatu [illegible] [illegible] dicit [illegible]
a spiritu in desertum [illegible] desertum
ab ipso et [illegible] [illegible] [illegible] cum
homo [illegible] [illegible] [illegible] ab ipso
desertus est homo desertus [illegible] am
plius [illegible] [illegible] [illegible] subtracta
gratia superhabundauit culpa sed post
[illegible] caritate superhabundauit [illegible]
superhabundauit et gratia et venit de
sinu patris in desertum [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] desertum et de
sertum erat malum in quo nos [illegible]
et [illegible] nobis [illegible] ut [illegible] et
[illegible] [illegible] eum et [illegible] in desertum
bonum non [illegible] sed a spiritu non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] desertum
bonum in quod ducitur homo [illegible]
[illegible] spiritu bono [illegible] desertum est [illegible]
desertum [illegible] [illegible] mala quod est

desc[illegible] mortale et est descensus
duct homo a spiritu corporis et timoris
que est [illegible] descensum
est desercere mundum et [illegible] delectationes
sicut ducit homo a spiritu pietatis
timoris pie et de voluntate [illegible]
deum amore et non timore [illegible]
descensum est deserere carnem et [illegible]
secundum in quo ducit a spiritu scientie
quod de carne non sapit [illegible]
est deserere voluntate in quo homo ducit
a spiritu fortitudinis arduum est enim ipsam
voluntatem qua tota deserunt deserere
quintum descensum est deserere totum sue hua-
na vel spiritum proprium ut homo non
ambulet secundum totum humanam quam corru-
pta tota est secundum 2am totam divinam que
vera et certa est in hoc descensu cui
ducit homo a spiritu consilii ut uz
suum deserat secundum 2 magis [illegible]
spiritu Sextum descensum est deserere pro-
ximum propter deum i. conversationem humanam
propter divinitatis sublimitatem contemp-
landum in hoc descensu ducit homo
a spiritu intelligentie ut ei vacet va-
care et videre quam suavis est deus et
contemplate regem in decore suo Sep-
timum descensum est deserere deo ipsum inimi-
tatis et totum zelus ad ipsum sicut
apostolus paulus voluit anathema
esse i. separatus a christo pro fratribus suis ut
fratres sit christus et ipse sit primogenitus
in multis fratribus et non tantum pro se [illegible]
quasi propter deum ipsum deserat deum
et sicut deo nihil est superius ita isto
descensu nihil ultra ad illud descensum
homo ducit per spiritum sapientie et caritatis
perfecte et in hoc conformat homo sa-
pientie dei que illud ipsum [illegible]
sciat relinquens [illegible] nobis exem[illegible]

[illegible] et hec caritas est a deo perfecta
ut presumi in hore [illegible] illo
poterit nec quisquam ad quamvis
nisi forte qui in ipso gustu dedicat
[illegible] sit illud quod desiderat [illegible]
[illegible] aut quod singulari [illegible] de-
[illegible] sua [illegible]
[illegible] homo descendit
[illegible] principalia et quam
[illegible] secundum demora
[illegible] peccata in ingressu
[illegible] homo qua
quasi [illegible] mundi [illegible] pla-
[illegible] dimittere
affluentia [illegible] in inge-
[illegible] obla-
[illegible] i.
gustu dulcedinis [illegible] sua-
[illegible] in visu amen [illegible] in
auditu canora et [illegible] in in-
gressu quarti descensu [illegible]
ta enim homo deserere voluntate
sua proprius sui voluntate non solum
non solum pro voluntate maioris sed
etiam paris ymo et minoris in
quorum primo est voluntas dei bona
in 2a beneplacitus in 3o perfecta
in ingressu quinti descensus prius
descendens est in decem quibus huma-
na [illegible] deserat quintum est quorum primum
est de trinitate in divinis secundum est de an-
[illegible] mundi tertium de [illegible] mundi
quartum de creatione mundi quintum
de misterio incarnationis christi sextum
de corpore christi i. sacramento septimum de iudicio
dei octavum de morte anime et [illegible]
[illegible] eius a corpore qualiter vel
quo vadat nonum de fine mundi
[illegible]

in comparabilia sunt. Quare communiter in ingressu septimi deserti homo debet deserere deum in quatuor scilicet in visitatione peticione adoratione et contemplacione. Quia in ingressu septimi deserti homo debet deserere septemplicem demonem [illegible] vel pocius septem desertum bona spiritualia que [illegible] et in spiritu dei habebant [illegible] audire deum et alii [illegible] a deo quasi habebat in lectione, alii in [illegible] Alia duo sunt [illegible] et animi puritate [illegible] ut puram continuare [illegible] continuos et cottidianos [illegible] quod est confessio [illegible] cottidie nec aliud quam [illegible] corpori et spiritui sunt [illegible] et concedi ab eo concedere ad [illegible] concedi ad animam [illegible] deserta recolligenda omnia [illegible] quod primi deserti sunt septem deserti. Secundi sunt quatuor [illegible] quinti tercia quinti deserti quarti quatuor septimi septem que simul in unum sunt xl continuis [illegible] omnia deserunt et ab aliis omnibus abstinent qui xl diebus ieiunant et in fine noctibus in fine infinitatibus variis tribulacionibus non autem [illegible] sed post hec magnum ieiunium conserere [illegible] et ipsa quoque magna qui enim tale [illegible] sunt non potest aliud conserere nisi iustitiam nec sicut potest quam angeli [illegible] tali conseruitur non solum in hoc quod sequitur accedat et spiritualiter cum [illegible] tunc tollet eum in manibus et offeret [illegible] qui facit eum recumbere in regno celorum [illegible] nobis prestare dignetur Ihesus Christus.

Decimus est primus in deserto [illegible] spiritus [illegible]

decima [illegible] ieiunium [illegible] est [illegible] studium [illegible] sanctificacionem et salutem ab eterna introducta. Sunt est quod [illegible] tres status ab eius [illegible] nisi [illegible] et infinitate necessitatis [illegible] in [illegible] hic est [illegible] in [illegible] quidam sunt mali et peccatores. Alii sunt boni mediocriter qui a gravioribus peccatis sunt immunes sed in bonis operibus sunt desides. Tercii sunt valde boni qui quantum possibilitas humane vite admittit a peccatis sunt liberi et in bonis actibus exercitati. Primi sunt in statu incipiencium, secundi in statu proficiencium, tercii in statu perfectorum et hii aspectu dei ducuntur et illorum quilibet pro suo statu illud sacre ieiunium tempus est observandum. Primis quidem ut hii qui per totum annum illecebrose per peccatorum oblectaciones vixere saltem illo tempore convertantur et resurgant per primo castigacione confessionis. Secundis eciam ut qui toto anno bona facere neglexerunt per desidiam vel rei familiaris occupacionem, nunc neglecta recuperare studeant per sollicitudinem bonorum operum exercitacionem. Tercii eciam observandum est illud tempus ut qui toto anno [illegible] deo famulantur tam perfectiore operacione quia maiorem devocionem sunt isto tempore [illegible] assignant et se recolligunt ut [illegible] accedant ad amorem contemplacionis. Igitur secundum diversum illorum statum triplex est desertum. Primum est pure quod ingredi debent incipientes. Secundum est desertum [illegible] quod ingredi debent proficientes. Tercium est desertum solitudinis quod ingrediuntur perfecti et soli deo adherentes sed nullus eorum per se ingredi

pt desid sui nisi aspu sctō ad hec
moueat q spus moueo ff dmspnude
sit zm dmspiacom spaciu itam alit
mouet inspuri alit psicias alit
psti et zm hec variat va cvre
Sa vbi agit dr ductus qr (Ihus i desid
mr dt copulit eu spus huc vo ait
q ihus agebat a spu i desid
qz aliud est a spu scto pelli aliud
a spu scto agi etz aliud a spu scto duc
Si quid filius copulit ppotenciaz
ait p bonitate et ducat ppriam pui
opcit incipiebz zm psiaciebz z in
psiab copulsio sit coiz etiam volunta
tem s ducam volutate nra psta pin
go desitu est pme ad qrrefu pt
illud aur i copulit eu spus i desid
Circa quod desid quique sut notanda
primo coqua ioue pma desito copet
zo quare pt in illud desitu copulsus
duca zo quo petores in illud coue
cupellat zito q zet in hec desito gcrit
quito q nos pmietes in hec desito age
debemus circa ad pm est sciendu
q pma gpat desito ioue sue au
stitate desitus eni est locus durus
et austerus ut pote spinis et tri
bulis obsitus et abomd frat bhua
in solaij filiis suit pma intrut
spinas ppuctions et tribulos tribula
cionis pt Caciam deo spus cotribu
latus cor contritu (Vnde (Indit d
dr contra carne mea viam tu
tribulis et spinis desiti (Insiud e eni
ut qui peccauit pcauimus lubricitate
et continencia terre carnes contraut
pausitate et pniam (Vnde (Augus
in s[illegible]oe ad fres heremitas de pma
dicit (Interemus obsecro gstias inia
in ea distinctiamus et p r[illegible]isimus in
iuuentute in senectute saltē flecamus

cogitemus quid ipso q d malo
ipe inicauit nre pponimus et
si aur ad heremū venimus visus
hoc inquam pcupiam s guz
pgula si audicus p enormitate
boni ul spong detractor audi
cido si ligua claudicat in vbo
[illegible] cream in odcam si tatus
[illegible] quantitate si gressus
[illegible] si ubrhys ul aliquo illorz
venis ablue culpā p lacrimam
iuxta quantitatē pccis mensura
lacrimas [illegible] et pniaz qe
nir qr [illegible] ad zm
sciend q [illegible] sid ppt sui asp
itate pc[illegible] nisi copul
si Vnde d[illegible] dr copulit
eu spus in d[illegible] (Inquo
gessit typu pma[illegible]
eni ipe ab omd p[illegible] inius co
tinet formam in p[illegible] deze
volut in eo q copulsus fuit in
desid vbi leuinant et i me
nias austitate vixit pez dl dico
copulsio eni ul copul pro quidam
violenciam ul coaccōe importat
ut qrdamo in volutate facimus
ut inuiti ut dicit Crys sup co[illegible]
vo no eni dicit euite s copulsu
p quod i mut ne ho scipm i
temptacone ingerat s aliude
in temptacō quasi copulsus ve
rtce gesitē Cr dicas tu in cepus
omnia q sunt nre salutis volutate
gesserit quo go dr copulsus (Dicat
ad hec Crys ideo dr eu copulsum
ut intelligas illud si n[illegible] dme d
posicionis volutate impm ad co
imt [illegible] st sacud q in ppo sim
[illegible] nās [illegible] salut

diuina et humana et tercium in natura humana designatur. in eo duplex voluntas adductorum iolis quod i. xo sunt sibi conformis voluntati diuine sicut in aliis horis preseus et tanto magis quanto ipse sine corruptione prestitior sunt ceteris hominibus. Alia est voluntas que in sensualitate que est appetitus sensibilis que communiter voluntas participatur [illegible] quod corporis lesionem [illegible] sicut habuit voluntatem desiderauit [illegible] necessariam a se calicem [illegible] vim per hoc non potuit [illegible] sicut tu sicut habuit eadem [illegible] subiciebat ausitate [illegible] tamen per hoc sed voluntas [illegible] i. in conformi voluntati [illegible] que nomine spiritus appellatur [illegible] compulit eum in desertum prime quidem in voluntarium et in victum compulit [illegible] inquam et eum contra homines ire in desertum hec autem compulsio figurata est in hircum apopompeum i. emissarium cuius capiti imprecabantur vniuersa peccata filiorum israel et mittebatur in desertum per hominem. Leuitici 16. Iste hircus emissarius secundum glossam significat christum qui omnia peccata nostra portauit super capite suo quod designatur spinea corona capiti impressa. Per spinas enim designantur peccata ut dicit glossa ibidem emittebatur enim hircus per hominem hic homo est diuinitas vel voluntas rationis in christo secundum quam ipse est paratus auferre peccata nostra iuxta illud Ysaie quod propitius est caro autem infirma. Et alibi ego reteneo non abiciam corpus meum dedi percucientibus et ergo qui est homo paratus et hircus quia sacerdos et sacrificium ut dicit glossa emissarius [illegible] compulsus est in de-

sertum penitencie ut peccata nostra auferret. Ipse enim pro nobis peniteruit primo in deserto ieiunando peccata in cruce morte subeundo demum sicut ipse baptismo non indiguit sed ut ipse baptizari voluit ut nobis baptisma consecraret et penitentiam. Ipse quidem non egiuit ut potest qui peccatum non fecit ad desertum tamen compelli voluit ut nobis viam penitencie pararet secundum Christum. Secundum ad hoc est sciendum quod ad intrandum hoc desertum quietis summus nisi spiritus nos compellat que quidem compulsio sufficit tribus modis. Primo per flagellum tribulacionis. Iudaei enim homines quidam sunt cum prospera non cogitant de penitencia sed inuenientes aduersitatem tunc confugiunt ad deum Iob 18 enim ad tribulatem clamaui. Et hoc modo paulus primus heremita ipse persecucionem compulsus est fugere in heremum vbi inuenit diuino nutu in voluntate quietis factus est heremita et speculum vite heremitice eo quod felix necessitas que sic ad meliora compellit. Sic Iacob patriarcha persecutionis sue fugiens in via inuenit vidit angelos descendentes et ascendentes in scala et dominum innixum scale et post ea inuenit lyam et rachel hec plures per tribulaciones quibus compellit ad penitentiam et consequitur sanctam vitam tam actiuam quam contemplatiuam. Sic est etiam in Iusto Ioseph qui ipse persecutione fratrum suorum compulsus in egiptum factus est dominus in tota terra egipti et dictus saluator mundi. Sic etiam de petro et de aliis discipulis qui tempestate orta in mari

tota nocte [illegible] sed ad
veniente ad eos deo ambulante sup
mare non solum consolati sed in paciencia
et fide magis [illegible] fuit ita
ut petrus curreret [illegible] ad
dominum sup mare Mt 14 Que vtique
bona non evenissent si tribulacio-
nem non sensisset Sic igitur per tales
tribulaciones licet invitus ad
meliora compellatur tribulacio est enim
quasi quoddam flagellum dei quo
compellitur sine metus dispositionis dure
vide Aug sup ps 21 intelligat
homo deum esse medicum et tribula-
cionem medicamentum ad salutem esse non ad
penam sub medicamento secaris clamas
non audit medicus ad voluntatem
sed audit ad sanitatem Alio modo
compulsio fit per stimulum corre-
ptionis correptio in mente fit a deo
per revelacionem sicut fuit in paulo
apostolo qui in via dei prostratus et
dure correptus audivit Saule
Saule quid me persequeris Sine
aut fit homo correpcio mediante
ministro dei ut puta mediantibus prelatis
et predicatoribus inducentibus quorum correp-
cionibus ministri dei sepe delinquentes
ad penitenciam provocantur et compelluntur
vt eis dicitur et verbum luc 14 Com-
pelle intrare Sicut in david
correpto a Nathan propheta Tercio
fit instinctus inspiracionis qui
pluries sic in nobis vehementer
tamen remissum per voluntatem ut
homo videat sua mala cuius apud
exemplum est in Balaam Num 22
cui ei resistebat angelus cum
gladio evaginato per angelum cum
gladio intelligitur instinctus qui
sit vehemens et subtilis quem pluries

deus inspirat homini ut re-
vocat a malo proposito sed pluries
homo non attendit nec adver-
tat propter rebellionem voluntatis
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] desistunt ut correpcio
[illegible] voluntatis homo ne-
[illegible] velit
nolit [illegible] Sen
[illegible]
iste [illegible]
in deserto [illegible]
et sic [illegible] consistere
videtur dicit [illegible] cum spiritus
in deserto [illegible] faciat ho
in isto deserto [illegible] quid [illegible]
[illegible] est [illegible] videtur
est ipse ieiunans et [illegible]
dimittant hec duo [illegible] in
[illegible] sed non dubium quin eciam in
aliis austeritatibus artissimam vitam
duxit Sicut enim Johannes in deserto
positus austeram vitam duxit ut
[illegible] homines ad vitam auste-
ram provocaret ut dicit Mt 3
Et ipse Johannes habuit vesti-
mentum de pilis camelorum et zonam
pelliceam circa lumbos suos re-
[illegible] corporis Crisostomus dicit [illegible]
[illegible] in [illegible] corpe-
[illegible] hic videtur quod eos
[illegible] magis trahebat quanto
magis [illegible] docuit
quam Johannes [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

sufficiebat sicut alijs in cibo et po-
tu se habebat sine conformi [illegible]
[illegible] aliud [illegible]
filius [illegible] madutas et [illegible]
et intrans ad mensam publica-
norum et sic [illegible]
[illegible] venisset [illegible]
[illegible] quod in [illegible]
[illegible]
[illegible] spiritus [illegible]
de eius ieiunio et temptatione
[illegible] intelligi
[illegible] oculum
que [illegible] carnis
et [illegible] ut patet in fa-
[illegible] abstinendo
[illegible] ieiunant ca[illegible]
[illegible] laboratione que
[illegible] que precipue
et oro [illegible] duo scilicet oro et ie-
iunium [illegible] muniunt hominem
adversus temptationes demonum iuxta
illud Mt xvii hoc genus demoniorum
a nullo potest eici nisi oratione et
ieiunio Ideo credibile est quod Christus
in deserto ieiunando a cibo simul
etiam abstineret ab omni commo-
ditate sicut sompnus et quies cor-
poralis quod ad modum eius pertinet
sicut divinitate illo tempore absque omni
cibo sustentabat etiam sine sompno
credibile est etiam quod in omni illo
tempore vacavit contemplatione ad nos
actu cum diabolo dimicavit quod sepe
mit [illegible] solus et pervertat
orarent ut dicitur Luce vi [illegible] pu-
tandum quod fecit in deserto ubi [illegible]
[illegible] aptius in [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]

et orabant sic [illegible]
[illegible] re
[illegible] sufficit
[illegible] nunc intermissione
[illegible] contra diabolum
[illegible] ieiunare debes in quantum
[illegible] non tantum a cibo sed
[illegible] quibus fouet caro vicia
[illegible] passiones unde sic dicit
Augustinus super Johannem perfectum ieiunium
est non solum a cibo sed ab omnibus vo-
luptatibus seculi abstinere Item Crisostomus super
[illegible] sermone 3 [illegible] sola gula pec-
caverit sola ieiunet et sic sufficiat
[illegible] vero cetera membra peccaverint cur
non ieiunent et ipsa ieiunet ergo oculus
a curiosis aspectibus et omni peccula-
[illegible] ieiunet coherceat
in primo qui male liber vagabatur
in culpa ieiunet auris neque
audiendo a fabulis et rumoribus
et quicquid otiosum sit et ad salutem
anime inpertinens ieiunet lingua a
detractione et murmuratione a
scurrilibus verbis [illegible] quoque ab
[illegible] ab ipsis que vitari
potuit ieiunet manus ab
otiosis operibus quecumque non sit imperata
sed multo magis ipsa anima ieiunet a
vitijs et a propria voluntate et subdit
non solum abilitate sed etiam liberta-
te ieiunare studeat [illegible] gratissimum
[illegible] voluntatis [illegible]
[illegible] perfecto ieiunio non solum con-
sistit in abstinendo sed etiam in bonis faciendo
[illegible] in suo pastorali [illegible] illud
[illegible] et [illegible] ieiunium in
[illegible] ieiunium est adiuncta
bona [illegible] oboedientie
bona [illegible] sunt ieiunia
ut dicit [illegible] ibidem sunt [illegible]

Volu[illegible] de opere de bona voluntate
dicit [illegible] sola dei sufficit
tu posse [illegible] non possunt
supra sola desiderio oratione dicit [illegible]
ubi supra quod oro [illegible] impetrat
ieiunando et ieiunium [illegible]
ubi ieiunium orationem [illegible]
oro sanctificat ieiunium et [illegible]
duo et hec sunt due alis [illegible]
bus anima volat ad celum scilicet ieiunium
et oro ut dicit Gregorius super cantica. Sunt
etiam arma quibus demonibus repugnatur
contra [illegible] ut oro possit esse generalis
includit operationem quia ut dicit Beda
sicut ieiunium generale est non solum
ab escis sed ab omnibus viciorum passionibus
abstinere sit et oro generalis non solum
in verbis est quibus divine clementia
in vocamus vincia in omnibus que
in obsequium conditoris seu fidei de
votione gerimus teste apostolo qui ait
sine intermissione orate et hec tam
admixta cum ieiunio Christi quippe cum
bona voluntate tam divina quam hu-
mana prima desiderii in se suscepit ut
dictum est Item continue orationem inten-
debat ut patet [illegible] Item a bona
operatione [illegible] non cessit ut pote
qui patri loquebatur in oratione cum dyabolo
luctabatur in temptatione et salutem
nostram operabatur in omni sua actione
et passione Anima ut dicit Augustinus
in libro de vera religione tota in-
quit vita hominis in terris per hominem quam
gessit disciplina morum fuit ad integram
igitur et nos isto ieiunio eadem [illegible]
et [illegible] superare possumus
in omnis virtute

[H]ebetatur a spiritu in deserto
Sunt quarto visis de isto
primo in parte quod
convenit in [illegible]
secundum verba quibus dictum est

[illegible] modo sequitur
[illegible] de deserto sermonis quod
convenit perfectius secundum verba
[illegible] dicit legebat a spiritu
in deserto [illegible] quod tu sunt [illegible]
[illegible] quare sententia de-
[illegible] quibus in
[illegible] veniat in [illegible]
[illegible] sicut dicit [illegible]
ad [illegible]
sionis [illegible] nemo [illegible]
bit [illegible]
in operibus [illegible] sola fides non
sufficit [illegible] vita quia
aliquis [illegible] bonis operibus
impleverit [illegible] qualis
est vita [illegible] et proficiet
de quibus [illegible]
de virtute in virtutem [illegible] vita
stationalis desertum [illegible] vocatur
eo quod [illegible] qui
est [illegible]
[illegible] super [illegible]
[illegible] illud [illegible] sancti estote
sicut et ego sanctus sum sic
inquit [illegible] se [illegible] devovent
deo si quis se ullis negotiis secu-
laribus implicaverit ut illi placeat
cui se probavit si quis segregatus
et separatus non a reliquis hominibus
carnalibus vinculis et mundanis
negotiis oblitus [illegible] ea que
sub terra sunt que in celis sunt [illegible]
[illegible] appellatur [illegible]
[illegible] est et in [illegible] fluctua-
tur voluntate nec vocat [illegible] deo
segregatus a vulgo non potest esse [illegible]
et [illegible] aut [illegible] non
locus sed [illegible] regionibus [illegible]
[illegible] et ipse [illegible]
[illegible]
[illegible]

cum sic conseruit deo medio [illegible] tria
et [illegible] medium fiat [illegible] aut et ipe
dicit sup tria ambulantes quasi
cum in celis homo [illegible]
[illegible] quo una [illegible] desi-
quedam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in eo quod est contra [illegible]
carnis et [illegible] [illegible]
non est ibi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
carnis et [illegible] [illegible] supra
et [illegible] [illegible] [illegible] fore
de [illegible] [illegible] [illegible] xv sto:
[illegible] [illegible] [illegible] p 99
[illegible] [illegible] [illegible] vita stimo-
[illegible] [illegible] [illegible] in desto
[illegible] [illegible] ut perua i.
[illegible] [illegible] [illegible] prima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ma dicit desid
[illegible] [illegible] ul [illegible] ut dicit
[illegible] [illegible] [illegible] vita i unitad
[illegible] [illegible] [illegible] omo sit promius
ad unitatem [illegible] [illegible] [illegible] omnia
bona opa [illegible] [illegible] uaria [illegible]
matam [illegible] [illegible] et dirigit in
deum sicut in fine et applicationem opum
stringit in unione affectus in deum
ubi omne aliud a deo ab affectione
excludat quod est quoddam desid
delicatum de quo [illegible] ponit de-
sid quasi delicias et pulchritudi-
nem quasi [illegible] nec mirum si cum
quodam [illegible] actu virtute inquantum
procedit [illegible] virtute moralis vel
[illegible] [illegible] [illegible] delectatio ut [illegible]
2o ethicis quanto magis [illegible] opm
opm bonorum inquantum [illegible] caritate
simul referuntur i deum est magne de-
liciosa [illegible] plus cum delectat [illegible]
ut dicit [illegible] de confess[illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] in unum simul co-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad d
desid homo [illegible] [illegible] sicut ad
[illegible] [illegible] [illegible] voluntate quod
[illegible] [illegible] ut dicit in ps voluntarie
[illegible] [illegible] voluntarie ut dicit Aug
[illegible] [illegible] non concitate [illegible]
[illegible] aliud [illegible] solius dei virtute
homo opibus in amore dei lau-
dat nec deo placet contra simia vir
lucas de duo [illegible] dicit quod agebat
a spu in deserto agebat inquam [illegible]
[illegible] prevaluit in eo motio spus sci
quo plenus erat ut ibidem sicut [illegible]
[illegible] [illegible] voluntas rationalis i omnimoda
conformitate voluntatis divine ita cum
rapuit ut homo ille [illegible] magis
agebatur quam ageret [illegible] homo qui
spu dei producitur ad illud desid in
[illegible] [illegible] plus agit quam
agat de talibus dicit aplus Ro viii
quicumque spu dei aguntur hii filii dei
sunt ubi dicit glo [illegible] [illegible] aguntur
ut nichil agant [illegible] [illegible] impetu
[illegible] aguntur [illegible] [illegible] ut agant hec
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] impetu. [illegible] aguntur
[illegible] [illegible] mali impetu spus maligni
agi dicuntur [illegible] [illegible] aplo i Cor xii
[illegible] quia cum gentes essetis ad idola
muta prout ducebamini euntes [illegible]
alia littera dicit ipsi qui sic aguntur
impetu [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible] de
[illegible] dicitur Eze i [illegible] erat spus
impetus illuc gradiebatur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ipsi qui sic aguntur filii dei
dicuntur [illegible] illi [illegible] deserto sim
dei [illegible] [illegible] sunt [illegible] cum acceperunt
spm [illegible] in timore [illegible] autem
acceperunt spm adoptionis qui dat
[illegible] [illegible] vero ut [illegible] filii
dei ut dicit aplus Ro viiio [illegible]
[illegible] ipsi sunt filii dei ut dicit Aug

[illegible]
operat [illegible] corpus dicta [illegible]
fuit exclam[illegible] volu
tati ut dicitur [illegible]
unde vel quo spiritus [illegible]
illud Joh. 3 spiritus [illegible]
et vocem eius audis et nescis [illegible]
veniat aut quo vadat. i. [illegible]
Item de beato petro qui eciam [illegible]
est de terra ducebatur paradisum [illegible]
sciebat cum vim esse quod sciebat p[er]
augustinum unde eciam et ipse paulus
cum raptus fuit dixit quid oremus
sicut oportet nescimus sed ipse spiritus p[ostulat] pro
nobis interpellat gemitibus inenar-
rabilibus. Super quo verbo dicit origenes
magnum nescio quid paulus in gemi-
tibus sentit possum aut multum
in istis gemitibus fiducie et libertatis
in conspectu dei inter. que eciam dolore
et gemitu offeruntur deo accipit fidu-
ciam a spiritu sancto ascendendi in
celum. ipse autem spiritus offerret ie-
mitus quibus ille spiritus dere[li]nqu-
atur ingemiscere ut repropici-
et sibi deum. hec origenes. Unde
Aug[ustinus] .ix. conf[essionum] sciens quia nos ne-
scimus quid oremus ut agamus
nec valeamus quid debemus
agi petit a deo sic. domine age tu
et fiat in gratia et remota nos
attende et rape flagra et dul-
cescet iam amemus et curramus
Ulterius ad textum videamus quid
Christus in deserto gesserit et quid
et quantum ab evangelio habetur. ipse ie-
iunavit diabolum provocavit
ipsum temptatorem superavit sic
et nos in deserto sermone positi
debemus primo ieiunare ieiu-
nium scilicet sobrietatis et abstinencie
Nam in primo deserto ieiunavit
ieiunio meritoris et [illegible]
est satisfactorium pro peccatis [illegible]
fuit ieiunium [illegible]

[illegible] quod [illegible]
[illegible] fuit ieiunium [illegible] et
[illegible] eius de quo habetur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] solid
[illegible] eciam [illegible]
[illegible] solid dedit [illegible]
que [illegible] replevit
sicut [illegible]
modo [illegible] prius in
[illegible]
sed ad [illegible]
provocare [illegible] pro
vocavit [illegible] cum eo in
deserto a [illegible] ieiunio
et multa alia [illegible]
et nos provocemus [illegible] opa
nostra [illegible]
provocat [illegible] quod opa
virginea que ipse a tota sua [illegible]
corruptitate sue voluntatis [illegible]
[illegible] actus virtutis [illegible]
in [illegible] a quo ipse [illegible] est
[illegible] quare actus virtutis a toto
ipse ei [illegible] et [illegible] ipse ma[illegible]
[illegible] de operibus virtutis [illegible]
In quorum actu virtutis dyabolus
[illegible] et quanto sunt [illegible]
tanto magis refugiat et [illegible]
ut dicit [illegible] super [illegible] unde eciam de-
mones [illegible] virtutes [illegible]
clamaverunt de obsessis corporibus
quid tibi et nobis [illegible] filii dei ve-
nisti ante tempus torquere nos
[illegible] ubi dicit [illegible]
intollerabilia [illegible]
[illegible] clamabat

etiam ut dicit Crisostomus precia ipsius
salvatoris tormenta sunt de-
monum quia ergo etiam sancti pro-
pterea sunt in pectore suo cuius
etiam opera quantum ipse dedit
satisfacit imitari debent eos for-
tius virtuosis actibus insistere ut
sic semper [illegible] tanquam [illegible]
et flagellant. Debemus etiam
[illegible] in ingressu tempta-
tionum [illegible] visitare [illegible]
ipse cum [illegible]
provocatus [illegible]
laqueos tendit [illegible] reddit
armatos aptat [illegible] cogitationes
suggerit immittit [illegible] odio
[illegible] addit amore [illegible] inserit
discordia [illegible] turbat affectus
dissipat et omne [illegible] suo
[illegible] ut [illegible] nulle artifex ut
ut de nobis [illegible] a perversi se vin-
dicat ut de [illegible] virtutum ad
[illegible] nos properat sine
precipitem quod apparet in tem-
ptationibus Christi cum enim diabolus
in prima temptatione victus fuisset
plus semel intendebat precipita-
re Christum de pinna et fecisset si
a deo permissus fuisset. Unde Crisostomus
super illo verbo Mitte te deor-
sum dicit ut intelligamus quod qui
obedit dyabolo ipse ipse se depo-
nit diabolus suggerere potest precipitare
non potest. Sic etiam quotiens
a nobis vincitur aturis semel
nos a virtutum culmine precipita-
re nititur sed non potest nisi nos
ipsos deiciamus. Oportet ergo pro-
ficientes vigilanter et fortiter
diabolo resistere. Sed sciendum quod
proficientes aliter reluctantur
diabolo et aliter incipientes. Illi [illegible]
incipientibus [illegible] resistere

quod non trahunt ad consenciendum
ad peccata [illegible] et pacta
[illegible] morabuntur
[illegible] nove. Quod
[illegible] Gregorius 21 moralium
[illegible] reprehendit cur
[illegible] sed cur morentur. Inde
[illegible] cordibus cogitationes illi-
cite veniunt sed tamen morari pro-
hibentur quia recti quique ne
captivandum dominium consciencie
prebeat ab ipso cordibus limine
hostem fugant qui et si quando
repentinis suggestionibus usque
ad primum vestibulum subrepit co-
gitationibus tamen ianuam non pertingit et
hoc sufficit incipientibus. Sed
proficientibus ulterius hoc debet ho-
stem eo fortius pervenire in que-
cumque impugnare quod Christus qui non solum
temptatori suo consensit in quo
typum incipiencium designavit sed
etiam ipsum hostem in quibus et quali-
bus temptationibus verbis sacre scripture
flagellavit sancta meditatione
in mente ruminavit ut videlicet
quando dixit illud Non in solo pane vi-
vit homo credibile est quod ipse tunc
efficacia verbi dei dulcius meditatus
fuit. Item allegando illud Non
temptabis dominum deum tuum ipse
tunc deo patre et de nomine eius
paterno amorose meditando
mentem suam excitavit. Item
allegando illam scripturam Dominum
deum tuum adorabis etc. quod ipse
tunc adorando patrem de qua
ei aliqua alta contemplatio
in mente orta fuit hec et hiis
similia intuitiva virtutum efficacia
credibile est ipsum in allegan-
do scripturis habuisse nec mirum
cum omnes sensus scripture sibi
apte fuerint. Ipse enim est ie

leo [illegible] qui [illegible] digni
sunt [illegible] sacre scripture
Apok. [illegible] exemplo de
bent proficientes [illegible]
gnantur ab hoste [illegible]
non solum consentire ut [illegible]
stare scripture tamen [illegible]
tuar ei opponere et [illegible]
ma virtutes [illegible] contendo [illegible]
se mutuis viciosque medelis que
fugant demonum [illegible] eius
dyabolus intrans ad cogitaciones
non videat motum eius tenet et
affectionum iudiciis eas colligit
2m Aug. in [illegible] et cetera contrariis
virtutibus ipsum superamus sicut et
corporalibus vicinis ab ipso illaqueamur
[illegible] quociescumque enim nos
dyabolum superamus totiens ut dicit
Bern. eum flagellamus angelos
glorificamus deum honoramus
qui incitat ut pugnemus adiuvat
ut vincamus consolidat ne
deficiamus
Ductus est ihesus a spiri
tu in desertum. Dictum est de premisso
de duplici deserto scilicet primo quod
convenit incipientibus secundo [illegible]
et sanctimonie quod convenit pro
ficientibus 2m verba lucae. Nunc
restat de tercio deserto scilicet solitudinis
mentis quod convenit eius perfectis
et contemplativis 2m verba Mathei
quibus dicit ductus est ihesus in
desertum. Circa quod tria videnda
occurrunt. Primo quid sit illud
desertum. 2o quare anima in illud
desertum veniat. 3o quare in
eo se habere debeat. Quantum
ad primum sciendum quod desertum
vocatur intimum mentis agnade
[illegible] vel quia ipsa deserit omnia
[illegible] humane vite [illegible]
[illegible] sunt extra animam ut sunt crea
[illegible] signa et quasi in solitudine sit
[illegible] ipsa recollecta [illegible]
[illegible] intendit de quo deserto Apost.
Aug. [illegible] de [illegible]
[illegible] intus [illegible]
[illegible] deserti [illegible]
[illegible] intus [illegible]
[illegible] minat [illegible]
[illegible] omnibus formis
[illegible] speciebus ymagi
nabilibus et [illegible] illud mentis
intima [illegible] ibi solida ita
deum tunc [illegible] sine
intelligencia [illegible] vide nunc
moyses post [illegible] [illegible] dixit
vadam et videbo [illegible] visionem
magnam et illud [illegible]
Aug. in [illegible] de contemplacione [illegible]
ihesu Christe o dulcis amor o amor
dulcedinis tu es vera vita quam
primo taceant [illegible] multo certius
quiescant fantasie terre et aquarum
aeris et poli taceant somnia
et ymaginarie revelaciones omnis
lingwa omne signum et quasi in solitudine
sit placat et sit in solitudine cogitat et de
sideret deum hic desiderio pontis sunt
Aug. qui cum matre sua stabat ad
fenestram colloquebatur valde dulciter de
vita eterna ut ipse dicit in Confessionibus
et ibi ponit eadem verba premissa
videlicet [illegible] multum [illegible] placat
fantasie et subdit sicut nos extendi
mus et rapida cogitacione attingimus
eternam sapienciam super omnia manentem
[illegible]

spm aia ne compellit in vita nec attingit
inedia sed dicitur libera et sana unde
quis debeat formam spiritus et contem-
platiuus dicitur ergo desiderio quod dicitur
est mediante aspirum inquit sto qui vngit
est spus libertas quia vbi spus dni
ibi libertas [illegible] est eciam sponsa
sua gratia virgo cuius docet aliis de
omnibus quo spm viri ipsi et con-
templatiuum dicitur in [illegible]
libertate voluntatis [illegible]
[illegible] spus qui [illegible] sublq
[illegible] [illegible]
est sublege [illegible] aliud
anime inmo tales sunt longe supra
legem [illegible] transcendunt
[illegible] spus et spes creature
possibile est ut dicitur est per Augustinum
[illegible] sunt ille situs dandi tibi
in potest [illegible] longam fugies et
mansi in solitudine [illegible] prestatur
[illegible] super cant simone 13 sic
sunt inquit recentis [illegible] longe
et [illegible] quiesce tu cisti carnis
oblectamenta ut nimie ea obediatis co-
cupiscentiis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] te sed [illegible] elongasti nisi
et tremenda videres fantasmata
[illegible] sublimi intellectus puritate pre
valeas [illegible] ille [illegible] itaque ductio
spus in desertum non est violenta nec
penosa anime sed est potius affectata
et summe sibi deliciosa de tali ductione
[illegible] dicta est [illegible] ad cubiculum
regis assumi et clamant cum ipse
plus quam omnes [illegible] regionis
illius [illegible] intelligencie sedens anima
pro cubiculo intellectus intimum intellige quod
est desertum de quo loquitur [illegible] autem
cubiculum sine desertum si anima intrare
debeat [illegible] duci per [illegible] formas
i [illegible] ordines sine [illegible] conte-
placionis [illegible] eciam intelligitur [illegible]

dictas quibus peruenit ad desertum [illegible]
[illegible] ad [illegible] illud [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in solitudinem dies enim
quedam eliminacio significat comma dic-
ta est ceteram omnium scilicet a formis
[illegible] et omnibus speciebus creature
ad interiora et collectio cordis 2a dicta
est [illegible] omnium ymaginabilium ppe
[illegible] corporales [illegible] detinentes ad
exteriora apparentie ut sunt figura pondus
et ordo et alie condiciones materiales 3a autem
est transitus omnium intelligibilium propter
fantasmata ipsa dicenda et reducenda
animam ad ulteriora apparentie quibus dictis
partibus anima ductum spus procedit ad
intimum deserti vbi sacrificat deo
holocaustum totum intensum et vnifor-
mi fruicione intelligencie omnimode de-
nudate ab omnibus speciebus creature corpo-
ris et summo bono quod est deus tunc
et vnus de istarum dierum tunc tu situ
loquitur Augustinus sic contemplatorem vel te
nedios si spus abstractionibus removeas
si ymaginalia seclusi motu pertranseas
si [illegible] solia vel intellectualia celi
motu pertranseas si in primo et summo
intellectualium tua tota figas vbi veritate
te tuam videas vbi bibas vel gaudeas
fruaris et nunquam deficias dedisti enim
acceptabile sacrificium post transitum primorum
dictarum inibi mentis solitudine offerendo
dicit Augustinus 10 confessionum post verba supra
adducta si continuetur inquid hoc
momentum intellectus subtrahantur et alie vi-
siones longe imparis generis et hoc vno
raptu absorbeat et recondat ad interiora
gaudia spectatorem suum ut talis sit sem-
piterna vita quale fuit hoc momentum
intellectus cui suspirauimus nonne hoc est
intra in gaudium domini tui causam
ad 3m sciendum est quod anima illud

de[illegible] dulcia dulcis ab omnibus vacare
et ab [illegible] offendiculis carere et molestiis
gustum et [illegible] [illegible] in illis ipse
que in [illegible] cibo [illegible] complicant
Et in qua primo [illegible] [illegible] ab omnibus
vacare ab omnibus que [illegible] [illegible]
et hec vacacio i. mutua [illegible]
Christi quo ieiunant ab omni [illegible] et
aliud ieiunium dicitur est ieiunii
et exultacionis interne cum gustum divine
dulcedinis ei displicet omnis crea
tura sicut dicit in persona illius sanc-
tissime ac ieiunantis s. Marie Magd-
alene oneriose sunt michi inquit
omnes consolaciones ego quero creatorem
meum et gravis est michi ad videndum
omnis creatura. Hic denique ieiunio
obliviscitur homo cibi corporalis et con-
tienore sicut in collacione patrum
legitur de quodam antiquo patre
qui nonnumquam obliviscebatur sumere cibum
pluribus diebus et interim sustentabatur
colloquiis dulcedine divine contemplacionis quem-
admodum eciam Moyses in monte
ieiunando sustentabatur colloquio divino
Exo. 24. Sicut etiam Paulus per triduum
sine raptus non manducavit nec
bibit Act. 9. Secundo tamen offen-
dicula sunt autem ea que solent tibi
anime offendicula prebere ut rigoris
nimia districcio vane glorie subrepcio
fastigii revelacionum inordinata appe-
ticio que tria in themate typice per
petitionibus Christi intimantur. Prima tempta-
cio fuit de lapidibus, 2a in pinna
templi, 3a in monte excelso. Per
lapides intelligitur duricia nimie distri-
ctionis vel valitudinis nec propter quam
sepe viri perfecti offendiculum incurrunt
sicut dicit in Collacionibus patrum omnia
sunt a abstinencia immoderata quam
saturitatis remissa supplantat et sepe

quos diabolus per gulam decipere
non potuit per immoderata ieiu-
nia prostravit et [illegible] de immo-
deratis [illegible] vigiliis et aliis
castigacionibus. Isti lapides tunc
convertuntur in panes cum districcionem
[illegible] cesserit ad nimiam mollitiem
[illegible] homo condescendere volens
[illegible] in voluptate que
[illegible] tamquam pedissequa
[illegible] comitatur ut dicit Augu-
[illegible] [illegible] hostio
[illegible] ieiunii
non [illegible] cum ad aliud
[illegible] lapides qui
in panes [illegible] discrecio
tenenda est [illegible] ieiunii
nimia sa[illegible] [illegible]ficiat nec
[illegible] sanitati [illegible] sicut dicit in Collo-
cionibus patrum [illegible] homo [illegible]
in statu perfectionis [illegible] hic locus
debet esse abstractus a [illegible] et
omnibus rebus [illegible]
est quo potest tibi anime [illegible]
cia tertia corporis. Ad quod [illegible]
ista abstraccio est solum existere
intellectuali contemplacione et raptu
qui non diu durat ut dicit Augustinus eo
vocat momentaneum intellectuale ut potuit
in primis et stante illa abstraccione
nullatenus potest homo cum necessariis
corporis accipere sed ad ieiunia sunt
sibi [illegible] Nam tunc debet concessione
districcionis frena laxare cum exige-
ret necessitatis sit in corporali [illegible]
valitudo aliquibus medium divinum
est tali abstraccioni diucius im-
morari sed adquesitum non est [illegible]
[illegible] et illos potuit miraculose
sustentare ille qui verbo primum et
[illegible] creavit omnia de Paulo quo
[illegible] cum [illegible] [illegible]

de ista celica [illegible]
[illegible] sibi [illegible] a [illegible]
[illegible] templi [illegible]
[illegible] ut superbia [illegible] quod [illegible]
[illegible] subiecit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] contem-
placionis [illegible] de
quodam [illegible] perfeccionis
fuit ut [illegible] in
deserto [illegible] contemplabat de
[illegible] et de alto
contemplacio [illegible] in eius
in [illegible] salvati
[illegible] aut potestas in quo
[illegible] regna mundi et
[illegible] et
[illegible] quam aliis perfectus i ordi-
[illegible] quasi plus appetibilis
[illegible] quod [illegible] et isti similiter offen-
[illegible] iuxta illud proverb
25 sicut qui mel comedit multum
et non est ei bonum sic qui perscruta-
tor est maiestatis opprimetur a
gloria ubi dicit glossa evenit sepe ut
qui maiori sciencia preditus fulgebat
plus ad ultima volentes sepe magis
[illegible] flagellis [illegible]
est in [illegible]
dulcedo enim mellis plus quam
sumatur [illegible] comedens [illegible]
dulcedo quoque est inquisicio maie-
statis quia qui ultra modum inquirit
ab eius gloria opprimitur quia ut mel in
[illegible]
[illegible]

[illegible] in celestibus [illegible]
in eo quod [illegible] acte-
[illegible] et ministrabant [illegible] ad imperio
[illegible] angeli qui [illegible] sunt administratorii
[illegible] missi propter eos
qui [illegible] capiunt eterne salutis ut
[illegible] ministrant isti viri sub
[illegible] ductus qui sunt filii
[illegible] utique capiunt salutem
[illegible] istis enim ministrat angeli sicut
legitur de ista sancta contemplatrice magda-
lena vacat in isto deserto constituta
quod omni die septies elevabatur ministerio
angelorum ad concentum angelicum ita isti
et si non ita visibiliter tamen per frequentem
conversacione angelica ut possit dicere
cum apostolo philippenses 3 nostra conversacio
in celis est [illegible] bene in celis quia
sicut dicit glossa eciam quod licet corpore
in terra tamen mente sunt ab omnibus terrenis
abstracti immundo et intus sunt
similes angelis cum quibus conversabantur in
angeli tractus tam sublime perfeccionis
talis anime contemplacione perimpunt in
hac voce Canticorum 3 Que est ista que
ascendit per desertum sicut virgula fumi
ex aromatibus mirre et thuris que est
inquit ista anima tante perfeccionis
que ascendit ascensu contemplacionis
per desertum omnimode vacacionis sicut
virgula fumi celice conversacionis fumus
sicut dicit glossa in igne natus in
alta conscendens in liquorem se pau-
latim subtrahit aspectibus sic in hoc de-
serto anima igne sancti spiritus in amore
dei accensa ascendere non desinit donec
a terrenis abstracta ad invisibilia dei
et conversacione angelicam rapiatur sed
illa virgula fumi nascitur ex aro-
matibus mirre carnalis mortificacionis
et thuris mentalis devocionis et
universis generibus pigmentarii virtutum scilicet
consummacionis in quod desertum ducat
nos dignetur Jhesus Christus

A[illegible] fervi [illegible]
[illegible]
[illegible]
cius et [illegible]
celsum [illegible]
ante eos / Sancta [illegible]
recollit tempus in quo [illegible]
cie et rigoris potissime [illegible]
debent milicia xpiana [illegible]
penitencie tunc delectabi[illegible]
dicetur quando maligna [illegible]
te divine consolacionis respiram[illegible]
eo quod vita corporis non potest esse a[illegible]
pris amoris Ideo ne fideles
desperacione aut pusillanimitate fra[illegible]
gantur Vel tedio in parti eius [illegible]
consolantur et roborantur per spem
future glorie quod corpus nostrum
quod nunc ieiuniis et aliis penitencie operibus
et temptacionibus affligitur glorificabitur
in futuro quam gloriam salvator noster
in suo corpore assumpsit et claris disci-
pulis de veritate eius coram eis transfigu-
rabatur in monte Unde sicut in pre-
dicti Quadragesima in desertum affliccione
cum xpo Ita nunc in parti eius du-
cunt cum eo in desertum consolacionis
quod desertum apte mons per montem istum
excelsum seorsum a turbe strepitu
elongatum Et hic hoc evangelium tres par-
tes in quarum prima premittitur electorum
discipulorum assumpcio ibi Et trans-
figuratus est ante eos In secunda po-
rum discipulorum timorosa prostracio
ibi Et audientes discipuli In prima
tangunt tria primo tangit discipulorum
assumpcio cum dicit Assumpsit Ihesus
petrum Ubi sicut tria advertenda innuit
primum est de tempore secundum de per-
sonis tercium de loco De tempore dicit et
conmittens cum inicio parte eius Et
post dies sex assumpsit Ihesus petrum
Isti dies sex fluxerunt eadem adhuc qua
Ihesus loquens discipulis de passione

et sua morte [illegible]
[illegible] quidam de hic stantibus
qui non gustabunt mortem donec
videbunt filium hominis in regno suo
[illegible] forma glorie in qua futurus
erat [illegible] passionis [illegible]
et hac promissione [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] post hec verba
[illegible]
glori[illegible] [illegible] circa
[illegible] lucas [illegible]
[illegible] primo et [illegible] que promissio
facta [illegible]
in glori[illegible]
[illegible] qua [illegible]
septimo [illegible] sepulcro
quievit [illegible]
est et nos [illegible]
in quibus [illegible] et labor[illegible]
et post septima[illegible]
quem [illegible] in a[illegible]
octava etate resurge[illegible]
aut in sex diebus [illegible]
sex gradus quibus p[illegible]
vocantur seu intu[illegible]
contemplacionis excessu [illegible]
sibi succedunt quos [illegible]
de contemplacione [illegible]
sunt contemplacionis [illegible] est
in ymaginacione [illegible]
[illegible] est in ymaginacione
[illegible] est in [illegible] ymagi-
nacione est in racione [illegible] quando
et [illegible] non potest esse [illegible]
[illegible] est
[illegible] esse [illegible] duo
[illegible] ymaginacione duo in racione
duo [illegible] duo sunt circa naturalia
et corporalia [illegible] duo sunt circa spiritualia
[illegible] duo sunt circa spiritualia et [illegible]
[illegible]

[illegible] dies intelligitur [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] est [illegible] unus [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] dies [illegible]
[illegible]
[illegible] ut
[illegible] est [illegible]
[illegible] venit ad [illegible]
[illegible] vero assumpsit
[illegible] Petrum Iacobum
[illegible] Tertia quod
[illegible] prima est quod
[illegible] maior et quod prima
[illegible] videtur quod fuit Iacobus
[illegible] Zebedei qui fuit frater Iohannis
[illegible] et si non
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] et
[illegible] in Christo fuisse [illegible]
[illegible] qui primus Ierosolimitane
[illegible] episcopus vel apostolus est ordinatus
[illegible] videtur consuetudine
[illegible] esse Iacobum [illegible] primus
[illegible] quod etiam
[illegible] ambo [illegible]
[illegible] Iacobus fuit qui primus
in pontificatu [illegible]
[illegible] ut fuit Iacobus minor filius
Alphei qui dictus est frater Domini et
[illegible] Iacobum minorem
fuisse fratrem Iohannis [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] magis
[illegible] consobrini
[illegible] venit Iohannes
[illegible] in sepulcrum missi
[illegible] Ambo et magis videtur
[illegible] plus qui hoc scripserunt
[illegible] oculis nisi quam lucem ubi
expressum quis Iacobus fuit vel
[illegible] respondet forte mendosum
codicem habent. Sed hoc dicere de tantis
doctoribus nimis est absurdum. Nam
si unus habuisset codicem mendosum saltem
alius habuisset veracem. Et ideo aliter illud
quod quaeritur de capite vel solio capitis corporis
de iure vel solio regni celestis. Et tales
primus inter apostolos fuit Iacobus maior
de quo dicitur Act. xii occidit Herodes
Iacobum fratrem Iohannis gladio. Sed hec
corpore minus est certitudinis. Tertia dubitatio
est quare potius hos tres assumpsit
quam alios. Ad quod dicitur multiplex
ratio. Prima est propter eorum singularem
dignitatem. Scit enim ut dicit Crisostomus
interior cognitor illos praestantiores esse
ceteris ac propter familiaritatem eos diligebat
ut in resuscitatione filie archisynago-
gi. Et v Marci non admisit quemquam sequi
nisi hos tres. Similiter in pa-
ssione cum orarent assumpsit illos solum
tres scilicet Petrum et duos filios Zabedei.
Secunda alia misteria non sunt omnibus
immediate comunicanda sed per maiores
suo tempore ad alios debent pervenire. Et
ideo assumpsit illos tres tanquam peri-
tiores. Petrus enim excellentissimus fuit
in dilectione ad Christum et fidei in potestate
sive primatu. Iohannes vero in privilegio
amoris quo a Christo diligebatur propter eius
virginitatem et etiam propter cognationem secundum
carnem. Iacobus vero propter prerogativam
[illegible] ad Iacobum maiorem

[illegible]
timuit [illegible] [illegible]
secunda sunt [illegible] assumpsit ad
significandum quod debemus [illegible]
et iaphet futura [illegible]
duabus ultimis [illegible]
potius hii tres quam [illegible]
per petrum significantur [illegible] vel [illegible]
peccatores penitentes per Johannem [illegible]
est sine ad designandum illos qui [illegible]
fidem spem et caritatem. Secunda est quia
omnibus. Ideo itaque petrum assumpsit quia
claves regni celorum ei tradiderat. Johannem
vero quia virginem ei in cruce virginem
virgini commendaverat. Posuit Jacobum
quidem quia primus sacerdotale solium
ascendit. Septima est quia dicitur ideo
petrum assumpsit ut idem petrus voce
patris audiret suum testimonium confir-
mari quo dixit tu es christus filius dei
vivi. Jacobum vero quia ante omnes discip-
ulos erat moriturus. Johannem autem
de visa gloria dei quod non subiacet tempori
respiceret illud. Octava erat [illegible]
[illegible] esse quia enim petrus passionem
christi abhorrebat unde christo dicente se
debere crucifigi petrus respondit Absit
a te domine non erit tibi hoc [illegible]
ut [illegible] tolleret christi passionem
voluit gloriam resurrectionis ei ostendere
timens negaret ignominiam passionis
audita gloria resurrectionis et triumphali
vere [illegible] in [illegible] duos
aut alios assumpsit ideo ut [illegible] pre-
veniret petitionem qua desideraverunt se-
dere in regno christi unus ad dextram et alius
ad sinistram estimantes regnum celorum
esse mundanum ut ergo ostenderet illis quia
regnum ideo transfiguratus est [illegible]
[illegible] merito [illegible] assumpsit suos
[illegible] ut [illegible] illos intelligamus tres
dispositiones necessarias ad contemplationem
[illegible] et gratia prima in petro
secunda in Jacobo tertia in Johanne oportet

aut intellectum illuminari [illegible]
[illegible] et affectum inflammari quia
hos tres assumpsit ut possimus
[illegible] ubi duo fratres [illegible] aliquo
[illegible] contemplationis negotium
[illegible] vero [illegible] assumpsit quia
hos tres assumpsit ad designandum
quod quicumque vult ad contemplationem
[illegible] pervenire [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] et mundi vanitatem
et rerum labentium [illegible]
agnoscat et agnitam contempnat
[illegible] Jacobus [illegible] luctator vel
supplantator [illegible] contra [illegible]
contempnat [illegible] et mundi et
instigationes [illegible] reluctetur et
[illegible] de [illegible] supplantare [illegible]
[illegible] Johannes [illegible]
singularis amor [illegible] fuit
ut [illegible] bonum domini [illegible]
et in omnibus [illegible]
amore divino [illegible]
ad que assumpti fuerant [illegible]
et duxit illos in montem [illegible]
[illegible] montis thabor [illegible]
[illegible] qui distat a [illegible]
[illegible] quatuor miliaria [illegible]
[illegible] in valle [illegible] est [illegible]
[illegible] glo. ut dicta [illegible] gloriam non
[illegible] regno
[illegible] beatitudinis querenda esse [illegible]
dicit beda mons in quo ascendit
ut [illegible] in [illegible] quod rege
in [illegible] suo [illegible] desiderant [illegible]
[illegible] colligitur [illegible] luce quia ait
quod duxit illos in montem ut oraret
hec enim erat consuetudo domini ut ora-
turus in montem ascenderet ad designandum
ut nos [illegible] oraturos [illegible]
[illegible] Unde dicit glosa
[illegible] ut
[illegible] qui [illegible]
[illegible] petit

debet misisse ut pro dicto capitulo
montis sublimitas in quo transfigu-
ratio facta est designat dignitatem
in qua sola claritas et gaudium
[illegible] in venit quia sicut
[illegible] in montis [illegible]
[illegible] [illegible] dulcedinis in [illegible]
[illegible] pulchritudinis in colore et [illegible]
[illegible] in vigore ita visio [illegible]
divine essentie [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] pro
[illegible] meus sup-
[illegible] [illegible]
tu claritatis [illegible] [illegible] ocu-
lus [illegible] [illegible] bibe-
rit ex aqua [illegible] ego dabo ei
sitiet in [illegible] exprimisse quod
dominus ante [illegible] tria fecit
quia discipulos assumpsit et o-
rationem [illegible] et de hiis dicem-
[illegible] [illegible]

Et transfiguratus est ante
[illegible] et resplenduit facies
[illegible] sicut sol et vestimenta
[illegible] facta sunt alba sicut nix
et ecce apparuit illis Moyses et He-
lyas cum eo loquentes Respondens autem
Petrus dixit domine bonum est
nos hic esse si vis faciamus hic
tria tabernacula tibi unum Moysi
unum et Helye unum Adhuc eo lo-
quente ecce nubes lucida obumbravit
eos et ecce vox de nube dicens hic est
filius meus dilectus in quo mi-
bene complacuit ipsum audite Hec
est 2a pars [illegible] in qua describitur ipsa
transfiguratio circa quam tanguntur
[illegible] quod primo premittitur actus transfigu-
rationis [illegible] 2o ponit [illegible]
[illegible] ibi et resplenduit facies
eius 3o [illegible] ibi Et apparuit
illis [illegible] ponit [illegible] petri

[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] est ante
[illegible] [illegible] dicitur
[illegible] et dicatur quod non est
[illegible] in diversas figuras
[illegible] cum corpus fantasticum eo
[illegible] cum Christi non erat fanta-
[illegible] non veri quare etc. Videtur
[illegible] et convenientes fuit ipsum trans-
figurari propter quatuor primo quia secundum
Origenem eius prevenit ignominiam passionis
sue ne adveniente tempore passionis ni-
mium turbarentur vel eam scandalizarent
videns fuit ut gloriam suam in qua erat
resurrecturus ostenderet ut dicit Origenes
et Crisostomus quia cum discipuli audierant
se debere mori timebant mortem Ut Gregorius
vero provocaret ad futuram beatitudinem
propter quam eam mortem contempneret ipsam
gloriam eius corporis ostendit 3o ut dicit Beda
et Remigius ad ostendendum in quanta gloria
esset venturus in die iudicii 4to ut dicit
Ambrosius et Theophilus ut ostenderet ve-
ritatem beatitudinis quam eis promiserat
quam difficilis est [illegible] ad credendum Ideo
gloriam sui corporis eis demonstravit sed
contra obiectum est sciendum quod non fuit trans-
figuratus mutando figuram sed potius
transfiguratus dicitur in figura faciei super-
venit splendor in visitatus cum dicitur
propter vocari transfiguratio quia sicut vocatur
quicquid super corporis superficiem solet accide-
re vocari unde si homo palidus
sine colore efficitur rubicundus dicitur
esse tunc transfiguratus sine transformatus
unde Origenes super [illegible] nemo inquit
putet Christum per hoc quod transfiguratus dicitur
pristinam formam et faciem perdidisse
vel emisisse corporis veritatem et assump-
sisse corpus spirituale vel aereum etc.

[illegible] transfiguratus [illegible] desinat [illegible]
D[illegible] resplenduit facies eius sicut
sol ve[illegible] sunt sicut alba sicut
nix ubi [illegible]
destruitur vestim[illegible]
mutatur s[ed] ut illud [illegible]
transfiguratus est s[ed] [illegible]
iustitie sciendum [illegible]
est de verbis forte [illegible]
sed quod videtur expedire [illegible]
Ihesus sumpsit autem a[illegible]b[illegible] qui [illegible]
dul[illegible] peccatores [illegible] [illegible] sunt
celesti sapientie monte eis autem qui
ascendunt iam non secundum carnem cognoscit
s[ed] [illegible] mutatur coram quibus transfiguratus est
Ihesus et non coram illis qui sunt deorsum
qui sunt in conversatione terrena vivendo
[illegible] ei dicatur et resplenduit facies eius
sicut sol postquam modi transfigurationis explicatio
modus eius transfigurationis attendebatur in duobus scilicet in facie splendore
et in vestimenti candore circa quod primo
dicit et resplenduit facies eius
sicut sol. Circa quod dubitatur duplex primo
in quo fuit [illegible] ~~claritatis~~ claritas
subiective. Circa quod diversi diversa dixerunt illam claritatem fuisse in aere
circumfuso non autem in corpore Christi et huic
opinioni videtur repugnare textus qui dicit
quod ~~aer~~ aer non resplenduit sed facies
eius. Alii autem dixerunt quod aer mobilitatem
ad tempus deposuerat et pro isto tempore
assumpserat corpus impassibile ideo
potuit facies eius resplendere propter
claritatis sicut corpora aliorum sanctorum
post resurrectionem iuxta illud Ro[manos] in
corpus resurgens ex mortuis iam non
moritur sicut post resurrectionem in carne
in mortali [illegible] [illegible] fuit
et passus se prebuit ac manducat
et bibit que omnia videntur ad carnem
pertinere mortalem ita in carne adhuc
mortali in mortalibus gloriam ostendere potuit
Alii quidam dixerunt quod corpus Christi

erat immortale et splendens
s[ed] per dispensationem fecerat illud
mortale ut posset pati unde
claritatem que sibi inerat na[tur]aliter
ostendit in transfiguratione sed nec
illud dictum videtur posse fieri
quia claritas transfigurationis
fuit claritas corporis glorificati
[illegible] sicut corpus glorificatum
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pati [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] que [illegible]
secundum [illegible] in legenda est de
glorificatione [illegible]
Et ideo [illegible] [illegible] erat spiritus
datus quia [illegible] erat glorificatus dicendum [illegible] est quod illa
claritas subiective fuit in corpore
non per depositionem [illegible] mortal[itatis]
s[ed] ea manente non [illegible] transfiguratio
cum illa claritas [illegible]
secundum quod dicit [illegible] [illegible]
figura s[ed] condicio [illegible] que-
dam splendida gloria [illegible]
[illegible] et tunc [illegible] [illegible]
qualis fuit illa splendida gloria
vel claritas dicendum quod claritas illa fuit claritas gloria et
corporis glorificati s[ed] de modo quo
illa gloria claritas inerat corpori
dicendum quod [illegible] [illegible] [illegible]
assumpsit [illegible] dotes scilicet sub-
tilitatem cum clauso [illegible] [illegible]
[illegible] agilitatem cum super mare
ambulavit et impassibilitatem
cum de manibus iudeorum [illegible] [illegible]
vel lapidare volentium exivit
illesus claritatem que est transfiguratus ut [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dotes [illegible]
[illegible]

quedam refusionis et redundancie glorie anime et corporis secundum illas [illegible]titudines secundum quas anima comparatur ad corpus. Et cum anima Christi ab instanti sue conceptionis gloriosa fuit, et [illegible] sicut vero se omnes doctores a principio simul comprehensor fuit si non actu et hoc fuit factum divina dispensatione ut gloria anime non redundaret in corpus usque ad resurrectionem propter ministerium passionis [illegible] inter homines [illegible] corpus eius similis [illegible] alii dicunt quod [illegible] ante [illegible] pit simul cum [illegible] anime a qua ca[illegible] [illegible] temporis manifestavit sed sub[illegible] in ascendendo claritatem [illegible] transfiguratione [illegible] claritas fuit claritatis [illegible] talis per modum qualitatis [illegible] ista quia fulget [illegible] sicut nunc per gloriam fulget extra eius. Gloria [illegible] duo premittere ad illud [illegible] corpus secundum suum modum gloriam anime in corpus redundare quo ad [illegible] claritatem sed hoc simpliciter asserere non videtur omnino totum licet sit consonum dicto [illegible] qui dicat quod tunc [illegible] apparuit in transfiguratione qualis post ea venturus est in regnum suum ipse predixit. [illegible] etiam videtur consonare promissioni premisse apostolis [illegible] quod promisit eis quod essent cum visuri in gloria regni sui. Et ita videntur sonare verba Ieronimi Crisostomi et Bede in glosa [illegible] et sunt [illegible] quod dicunt non fuisse claritatem glorie in mortalitate sed quandam eius ymaginem. Sed ad concordandum dicta sanctorum doctorum dicere possumus quod claritas illa quam ipse in transfiguratione [illegible] fuit claritas glorie quantum ad essenciam

non quantum ad modum essendi [illegible] secundum quod claritas transfigurationis [illegible] conveniunt cum illa claritate [illegible] alia in quibus [illegible] tamen ca[illegible] in subiecto [illegible] qualitas est subtilis [illegible] perfectione quod claritas [illegible] claritate transfigurationis [illegible] tanta claritate ut est ex [illegible] non potuisset pati. Sed [illegible] non potuisset pati interdum su[illegible] que tamen multorum [illegible]. Primo conveniunt in essencia quia utraque existit in corpore hominis sed non aliunde. Sed differunt in essencia quod claritas glorie inheret corpori per modum habitus permanentis. Vel sicut quedam immanens et corpus afficiens. Sed claritas transfigurationis constabat in corpore Christi per modum passionis transeuntis sicut cum aer illuminatur a sole. Etiam visio qua Paulus vidit deum in raptu fuit visio glorie quantum ad essenciam quia vidit deum ut videtur in gloria. Sed non quantum ad essenciam non enim inherebat sibi per modum habitus permanentis sed per modum passionis rapti defluentis. Secundo conveniunt ex parte subiecti quia neutra corpora hominis variat formaliter sed utraque est vere in corpore hominis. Differunt autem quia corpus transfigurationis claritate erat corruptibile et mortale sed claritas glorie est est in corpore liberato ab omni corruptione in morte. Tertio conveniunt quo ad rationem originis quia utraque claritas corporis est adventicia non originaliter a corpore emanata. Differunt quo ad causam originantem. Claritas enim corporis gloriosi emanat ab anime claritate sicut dicit Augustinus in epistola ad Dioscorum. Sed claritas corporis in transfiguratione emanata fuit a divinitate ipsius ut ait Damascenus et hoc [illegible] anime eius redundant in corpus ut dictum est. Quarto conveniunt in excellencia fulgoris [illegible] quia utraque claritas excellit omnem [illegible]

[illegible] in monte mirabili claritate
[illegible] transfiguratione miraculosa fuit
[illegible] claritas [illegible] fuit miraculo-
sa [illegible] quia [illegible]
subtilitatis ambul[illegible]
est Hic claritas [illegible] est mi-
raculosa eo quod glo[illegible]
tas corporis glori[illegible] in tr[illegible]
miraculosa fuit sic et [illegible]
super mare non enim talia [illegible]
bat ab anima xpi tunc in eius corpore
ut accidit in beatis sed proveniebat
ex vi sue divinitatis et hoc est quod dicit
Dyonisius in epistola ad gaium super deum operatur
inquit xpc ea que sunt hominis et
hoc monstrat virgo concipiens et aqua insta-
bilis materialium terrenorum pedum sustinens
gravitatem unde non est dicendum sicut dicit
hugo quod xpc assumpserat dotes claritatis
in transfiguratione agilitatis in ambulatione
supra mare et subtilitatis egredien-
do de utero virginali quia dotes nominant quan-
dam qualitatem remanentem corpori tali
glorioso sed miraculose fuerunt ea que
pertinent ad dotes Racio dubitacionis quare
huius claritas comperatur soli quia
dicit resplenduit facies eius sicut
sol cum tamen ipse sit lucidior sole
ut dicitur Ecci xxiii ad quod dicen-
dum secundum Remigium quod nichil est in cor-
poribus lucidius sole ideo clari-
tas faciei xpi dicitur sicut sol sple-
duisse et hoc racione propter tria
Primo quia sicut in sole est fons
luminis corporalis ita in xpo est
fons spiritualis Secundo quia sicut
cetera sidera recipiunt lumen a sole
ita de claritate corporis xpi glori-
ficati quia fulgebunt iusti sicut
sol Tercio sicut lux solis est vi-
vificativa ita claritas corporis glo-
rificati vivificat corpora Et
nota quod claritas solis obfuscat

visum ita quod non possimus radium
solis inspicere sic claritas faciei et
licet maior esset claritate solis
non tamen obfuscabat sed mirabiliter
delectabat Ubi non quanta
fuit discipulorum istorum consolacio
[illegible] viderent xpm tanta claritate
refulgere quia sic dicit sanctus
effrem [illegible] soles oculi dei
discipulorum viderunt in monte unum
[illegible] iustorum mediv[illegible] illuminantem
[illegible] in facie salvatoris fulgebat
[illegible] vestimenta
[illegible] vestimenta eius
facta sunt alba sicut nix Circa quod
duo sunt [illegible] primo unde venit
illa vestimentorum [illegible] refulgencia Ad quod
dicendum uno modo quod [illegible] claritas corporis
xpi emanat [illegible] ipsius
Ita refulgencia [illegible] eius
emanaverunt a claritate corporis eius
quod non tamen in facie sed toto corpore lu-
cidum erat unde dicit [illegible] in
vestimentis xpi consutum [illegible]
core emanavit gloria [illegible]
racione refulsit lumine [illegible]
toto fluxit radius Alio modo dicitur quod mi-
raculose vestimenta sua de alba
sunt super omnem industriam nature vel
artis et hec expressius [illegible]
marcus qui ait quod vestimenta eius facta
sunt splendencia et candida [illegible]
sicut nix qualia fullo non potest can-
dida facere Secundo videndum est quid spiritualiter
significet fulgor faciei et vestimentorum
xpi et quidem dicitur primo uno modo quod sple-
dor faciei significat divinitatis claritatem
fulgor vero vestium claritatem humanitatis
Alio modo dicitur quod claritas faciei repre-
sentabat futuram claritatem capitis xpi
fulgor autem vestimentorum eius significat futuram
sanctorum claritatem [illegible] eius
qui [illegible] claritatis [illegible] can-
de[illegible] a fulgore solis
[illegible]

eius facta sunt splendida quia sicut
in superne claritatis culmine sol eius
omnis luce iustitie fulgebunt ad hec erunt
omnes vestimentum eius nomine iustos quos
sibi adiungit sicut secundum illud ysa xlix
hiis omnibus velud vestimento circumda
beris sunt et nunc confusant gemma
cuiuslibet eius virtutis et omnis [illegible]
[illegible] ab eis remotis vel aliter [illegible]
fulgur faciei sicut Christum sol [illegible]
vestimenta eius [illegible] est figu
rationes suos [illegible]
[illegible] nive [illegible] albus re-
fulsit ita et [illegible] mente
[illegible] albescat unde
apparent [illegible] et Helyas sicut lex
et prophetia [illegible] verbo nunc cum lex
[illegible] et sine verbo [illegible]
[illegible] apparuit illis et post apparitio
[illegible] ista [illegible] fuit
[illegible] primo querere possumus quare isti duo
[illegible] patrum apparuerunt
[illegible] assignat quatuor rationes
[illegible] est quia homines dicebant He-
[illegible] esse Christum alii Jeremiam unum
[illegible] capita prophetarum [illegible] dicit
[illegible] vocatur dicta [illegible] et dominum
[illegible] est quia Judei accusabant eum
[illegible] transgressione legis ideo latorem legis
[illegible] voluit assistere accusabatur
[illegible] quia usurpabat sibi dominium
[illegible] ideo Helya dominice glorie seu
zelatorem voluit apparere in sua gloria
nec enim illi duo solum assistunt sed
Christus legi et [illegible] contrarius fuisse
[illegible] ita ideo ut ostendat se habere potestatem
mortis et vite et esse iudicem mor-
tuorum et vivorum vel Moysen iam
mortuum et Helyam adhuc viventem
[illegible] et Luc. lo-
quebantur [illegible] excessum quem
completurus erat [illegible]

et morte sua [illegible] populorum
annos [illegible] in
medium [illegible] reposuit pro-
[illegible] in periculo mortis
[illegible] Helyas vero
[illegible] cautum quia nolebat ut
[illegible] cultum emularentur mansue-
[illegible] Moysi et zelum Helye [illegible]
[illegible] et dominum ut osten-
[illegible] in lege quam dederat per
Moysen et prophetas inter quos illi
duo summos esse et si quereret quare
unus vivus et alter mortuus apparuit
[illegible] ut significet Christum
moriturum et iterum resurrecturum et
victurum vel ut nos sumus mortui
mundo et vivamus deo et hec post ex-
ceptionem [illegible] assignat ambo
[illegible] non erat Christus solus quia veritas
est suspecta que non legem aut prophetarum
aut etiam auctoritate probatur et firmatur
Nona causa ratio potest addi quia
cum isti duo [illegible] revelata
fuit antiquitus gloria domini Moysi
quidem cum apparuit cornuta facies
eius et Helyas vero in monte
Synai ut dicitur 3 Reg. 19 Quapropter
cum habebant de gloria domini notitiam
et ideo quasi testes ydonei addu-
cuntur quod gloria domini esset a divinitate
[illegible] videndum est an Moyses Helyas
vere fuerunt ibi ad quod dicit quedam
glosa Luc. 9 eos non vere ibi fuisse
sed ymaginatione vel in [illegible] alia
ista corpora fuisse facta vel etiam
angelorum ministerio hoc factum ut an-
geli eorum personas assumerent sed
hec glosa tamquam suspecta putatur
a magistris quia contra eam est dominus
super cap. [illegible] considerandum est quod
Scribis et phariseis de celo signa peten-
tibus dare voluit hic vero ut apostolorum
signa augeat dat de celo Helyam
descendentem quo conscenderat et

Moyses conferens cum [illegible] quod no
est sit [illegible] doctores quod
anima moysi [illegible] corpus assumpserit
sed quod anima eius apparuit [illegible] aliquod
corpus assumptum sicut angeli apparent
Helyas apparuit in proprio corpore et anima
non quod de celo empireo ad [illegible]
de aliquo eminenti loco in quo [illegible]
fuerat curru igneo ut legitur [illegible]
Tercio videndum est de hiis quod [illegible]
loquentes sunt eo de qua ibi locuti fu-
erunt et quid hic aperit luc. 9 quod
loquebantur scilicet de excessu quem
completurus erat in ierusalem i. de missione
sue passionis et mortis et etiam de
ministerio sue incarnationis secundum Gre-
gorium In passione enim xpi multi-
plex fuit excessus primo fuit enim excessus
amoris [illegible] et apostoli nimia
caritate et Joh. xv Maiorem hac
dilectionem nemo habet Item fuit exces-
sus doloris [illegible] o vos omnes qui
transitis per viam [illegible] excessus humilitatis
phil. 2 Semetipsum exinanivit formam
servi accipiens Item fuit excessus
iniquitatis et illud fuit excessivum
peccatum quod iudei xpm occiderunt in quo
excesserunt mensuram patrum suorum
ut dicit Crisostomus Item fuit excessus
utilitatis quantum ad passionis effectum
excessit enim omnem effectum creaturarum quo
quidam vim infinitam vel virtute ad
[illegible] Isti itaque excessum complevit
in ierusalem in quo crucifixus est in quo
fuit consummatio nostre redemptionis
unde ipse dicebat discipulis suis
luc. 18 Ecce ascendimus ierosolimam
et sicut dicit Augustinus super li. [illegible]
quod moyses in hac apparitione orabant
pro populo suo et petrus ut eum in [illegible]
[illegible] introisset omnis israel salvus
fiet et notandum quod non loquebantur de [illegible]
[illegible] tamquam mediatores xpo quem
restitit [illegible] ut dicit ipse effectus eius
adoravit et [illegible] agebant de adve-

ntu in carnatione et quia mysteri-
um passionis quod ipsi predixerunt
viderunt quod in primo esset completum
[illegible] mortalem xpm quod tam glo-
riose [illegible] debebat corpus et in [illegible]
de patre mediatori et [illegible] Notan-
dum quod gaudium magnum factum est
[illegible] et [illegible] non solum de transfiguratione
[illegible] de mutua visione ut
[illegible] quod [illegible]
[illegible] erant [illegible]
[illegible] moyses [illegible]
[illegible]
[illegible]
Johannem et [illegible] in [illegible]
[illegible]
dicit [illegible] ponit quod
[illegible]
etc ad verba moysi [illegible] loqu-
tum de excessu [illegible]
[illegible] impedire mortem [illegible] non fuit
ausus aperte contradicere [illegible] fuit
[illegible] ait ib. [illegible]
[illegible] signa insinuit ut [illegible]
Domine bonum est nos hic [illegible]
[illegible] enim secundum theophilum [illegible]
quod xpus volebat ire in ierusalem ad
mortem et audiebat moysen et he-
lyam de hiis loquentes agnoscebat
etiam quod iudei conspiraverunt in [illegible]
xpm volens igitur impedire mortem
eius sumpta occasione dicebat re-
manere ibi in monte tamquam in
loco securo et secreto cogitabat enim
quod si iudei obsedissent eos adesset mo-
yses qui pharaonem devicit et in
monte orans amalech obtinuit
et legem in monte accepit et deum
populo placavit Exo. 32 [illegible] et helyas
qui [illegible] in monte fecit [illegible]
quia in monte [illegible] impetravit
3 Reg. xviii [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] verba [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] forma causa [illegible]
[illegible] quodam zelo [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] verba [illegible]
morte [illegible] ut dictum est [illegible]
et [illegible] alio [illegible] [illegible]
[illegible] motus quodam [illegible]
[illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible]
salutare [illegible]
vult [illegible] [illegible]
considerat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] causa etiam assi-
gnat [illegible] in monte ma-
[illegible] petrus delectatione
[illegible] [illegible] qui nolebat de
[illegible] [illegible] iam gustaverat
[illegible] [illegible] divine dulcedinis
[illegible] qui ad montana conscen-
[illegible] vult ad terrena descendere na[m]
[illegible] [illegible] quo amplius quis
[illegible] dulcedinem vite celestis co-
[illegible] fastidit in infimis Beda [illegible]
[illegible] [illegible] figurata [illegible] [illegible] duorum
[illegible] [illegible] ad puncta visa delectat
[illegible] ne descenderit etiam obsequio
[illegible] stare velit [illegible] quanta erit felicitas
[illegible] [illegible] inter angelorum choros
[illegible] [illegible] et [illegible] hic petrus dixit
[illegible] verba non tamquam delirus zelo in
[illegible] in [illegible] nec quasi spiri-
tuali [illegible] [illegible] stupore a-
[illegible] abstractus ducebat quippe anima
petri ut ait [illegible] adeptum divina asso-
[illegible] visione [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] subdens
[illegible] [illegible] [illegible] Beda et
[illegible] [illegible] [illegible] fragili-
tate [illegible] quod dicat affectus
[illegible] [illegible] [illegible] quippe

quod dicat [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] porta-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non ma-
[illegible] [illegible] [illegible] bedam tum quia
[illegible] [illegible] [illegible] utilitate non
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] dicit
[illegible] [illegible] mundus perit et tu petro
[illegible] [illegible] tot gentes in unum [illegible]
[illegible] [illegible] diligis vides tenebras
[illegible] et tu lumen abscondis nemo
accendit lucernam et ponit eam sub
modio [illegible] etiam dixit non est
tibi bonum petre quod [illegible] ibi moraretur
quia si ibi mansisset nequaquam promissio
tibi facta [illegible] esset neque enim claves
obtinuisses regni nec mortis tyrannum
oblitus esses Deinde eum subdit si vis
faciamus hic tria tabernacula Bene dixit
si vis faciamus non enim audebat absolute
dicere faciamus timens reprehendi sicut alias
[illegible] Remigium in eo quod dicat si vis
devotione subditi et obedientis servi
ostendit faciamus hic tria tabernacula ubi
[illegible] Bene erras petre et sicut alius
[illegible] [illegible] nescis quid dicas noli
tria tabernacula querere cum unum sit ta-
bernaculum [illegible] in quo lex et prophete
recapitulanda sunt Et aut quis tria
tabernacula nequaquam sumus cum duo co-
[illegible] [illegible] fac tria tabernacula unum patre
et filio et spiritu sancto ut quorum una
est divinitas unum sit in pectore taberna-
culum Requirit tibi unum hic etiam
erat petrus quod [illegible] non requirebat
tabernaculum in terris Moysi enim
qui terrestri tabernaculo non indigebat
cum esset mortuus nec illud corpus assump-
tum in quo animus Moysi apparuit
[illegible] requirebat et helye unde [illegible]
etiam tabernaculo tali quale petrus con-
struxisset forte de ramis arbore non
indigebat [illegible] querit hic de duobus [illegible]
querere petrus non facit mentionem [illegible]

[illegible] sine ad q[uod] [illegible] dicit [illegible]
Primo [illegible] ista visio [illegible]
oblitus [illegible]
q[uod] forte [illegible] debat [illegible]
eos in suum [illegible]
et ad utrumq[ue] q[uod] [illegible]
petrus quod debet co[illegible]
ita ut iam saciatus [illegible]
debat amplius talia [illegible]
quereret quo cognovit [illegible]
sen et Helyam quos nunquam vi[illegible]
Ad quod d[icendu]m est q[uod] sicut lux prin-
cipalis h[abe]t facere ut cognoscantur omnes
colores ita glorificationis claritas
h[abe]t facere ut indicat in
notitiam om[n]i[u]m [illegible] Unde in
patria omnes se mutuo cognoscent
qui nunquam se noverunt et sic similiter
illius glorie claritatis que apparuit
in transfiguratione domini Petrus
cognovit Moysen et Helyam
Secundo cum dicit Adhuc eo loquente
ponitur divine maiestatis revelatio
que facta fuit in duobus sci[licet] in nu-
be lucida et in voce patria dicit
ergo Adhuc eo loquente s[cilicet] petro et
intelligas tu petrus loqueretur nondum
autem verba conpleverat discessissent Moy-
ses et Helyas et inde nubes
subsecuta est Unde dicit Cris[ostomus] q[uod]
subito nubes lucida obumbrat
eos Et nota s[ecundu]m Ambro[sium] et licet
petrus loqueretur cum fervore devocionis
nesciebat q[ui]d dicat ideo responsionem
non meruit dominus s[cilicet] quasi interrupit
verba eius per umbraculum eius videri
nubis querebat petrus terrenum ta-
bernaculum et celeste obumbraculum affuit
Et s[ecundu]m Ambro[sium] illa nubes non
fuit causata [illegible] caliginosis va-
poribus s[ed] ut dicit Basilius ex
vehementia lucis processit q[uia] sicut
fumus est ab igne ita illa nubes
est a luce Deinde cum dicit Et ecce
vox a nube audita qualis ma-

festat se deus pater [illegible] est q[uod]
in ista revelatione divine maiestatis mani-
festabit se omnes tres persone quia filius
in carne splendente spiritus sanctus in
nube lucida pater in voce magnifica
apparuit [illegible] specie columbe sanctus in illa nube
sicut apparuit in specie columbe Christo baptizato
et in linguis igneis sup[er] omnes apostolos
in die pentecostes et sicut in baptismate ge-
venisse vox de nube non q[uod] deus pr[illegible]
[illegible] dentes et linguam ad formandam
[illegible] illa creavit in nube sic
[illegible] est filius meus dilec-
[illegible] complacui [illegible]
[illegible] meus [illegible]
plus [illegible] cum aliqu-
an loco dixit filius meus es tu ego
hodie genui te in [illegible] michi bene co-
placui i[d est] s[ecundu]m [illegible] in quo requie-
sco que accepto in [illegible] que
sunt patris [illegible] filius [illegible]
esset quod pater [illegible] in filio complacet
non posset [illegible] est [illegible] in quo
michi complacui quia sicut placui
in me ita placui michi in isto [illegible]
audite hic clamat pater [illegible]
[illegible] quecunque [illegible]
facite hic clamat legislator [illegible]
prophetam suscitabit vobis deus de fra-
tribus ipsum audietis omnes et qui non
audierit prophetam exterminabitur de ple-
be sua hic clamat dei filius p[er] prophetam
[illegible] audite audientes me et come-
dite bonum [illegible] post se [illegible]
si ipsum dei filium audire [illegible] volunt
audire dicit Gre[gorius] ipsum audite [illegible]
Remigius cessabant typi legales et
umbre prophetarum et solus splendidus
lumine [illegible] Crisostomus ait ipsum au-
dite s[ecundu]m [illegible] ut ipsum esse [illegible]
que Moyses predixit prophetam suscita-
bit vobis deus de fratribus vestris ipsum
audietis [illegible] habent

testes de celo vox patris de paradiso Helyas, de inferis Moyses, de hominibus apostoli ut in nomine domini omne genu flectatur.

Et audientes discipuli ceciderunt in facies suas et timuerunt valde et accessit Jesus et tetigit eos dicens surgite nolite timere. Levantes autem oculos neminem viderunt nisi solum Jesum [illegible] [illegible] ipsius visione [illegible] dicens a mortuis [illegible] filius hominis [illegible] in qua [illegible] [illegible] repetitio [illegible] primo ponitur discipulorum [illegible] vocem [illegible] et audientes discipuli [illegible] prius [illegible] vocem testantem patris [illegible] vocem [illegible] de celo allatam [illegible] [illegible] vocem ut [illegible] prophete timuerunt apostoli [illegible] tonitruum quod terribile fuit [illegible] vocem [illegible] subito contremuerunt [illegible] [illegible] quare discipuli timuerunt audita voce cum non legatur aliquem timuisse [illegible] qui eandem vocem intonuit et [illegible] ad [illegible] que ibi non fuit [illegible] solitudo [illegible] montis loco [illegible] et [illegible] silentium magnum [illegible] stupore [illegible] et nubes [illegible] domini qui se exaltasse cognovit et voce patris [illegible] magnitudine audientes et [illegible] de visione [illegible] omnibus [illegible] eis [illegible] et timor [illegible] [illegible] familiaritas [illegible] non sustinuit [illegible] totum [illegible] contremuisset [illegible] prius [illegible] [illegible]

[illegible] Unde [illegible] [illegible] Similiter eandem [illegible] vox illuminato [illegible] quod [illegible] adorabant apostoli [illegible] de angelis quod [illegible] in conspectu throni in faciem [illegible] ponitur apostolorum confortatio et accessit Jesus iam ablata claritate transfigurationis et resoluta nube et iam prophetis regressis ad suas mansiones et tetigit eos et destitutio [illegible] surget timor et umbra debilitata [illegible] ut dicit dominus [illegible] quod eos quos manu [illegible] et verbis consolatoriis confortavit surgite et nolite timere dulcis est amicus [illegible] qui prius consolatur et fortiter admirat primo timorem expellit ut postea doctrina tribuatur. Sequitur levantes autem oculos suos neminem viderunt nisi solum Jesum viderunt autem eum in consueta figura et nota quod [illegible] vox prius fugiet [illegible] prophete et [illegible] factum est [illegible] domini ne si Moyses et Helyas permansisset [illegible] duo [illegible] prius videretur [illegible] potissimum dicit testimonium videtur enim Jesum [illegible] ablata nube et Moysen et Helyam evanuisse quod postquam legis et prophetarum umbra discessit [illegible] in [illegible] reperit. Deinde tertio ponitur quedam familiaris commonitio descendendo secreto [illegible] visionis et descendentibus illis de monte precepit eis Jesus dicens nemini dixeritis visionem donec filius hominis a mortuis resurget. Nota quod plures sunt cause quare precepit ut nemini dicerent prima ratio domini ne dictum esset incredibile propter rei magnitudinem secunda ratio ne scandalizarentur homines [illegible] visuri essent eum crucifixum audientes gloria [illegible] ratio [illegible]

q [illegible]
in ipsa [illegible]
eius [illegible]
et redempcio [illegible]
tradata [illegible]
bat esse tue testes [illegible]
esset spiritu sancto repleta [illegible]
dam et alij discipuli [illegible]
scilicet fuisset tristitia quod hec [illegible]
et Judeis magis fuisset [illegible]
contrarium salvatoris [illegible] qua [illegible]
et nichil fuisset dubitabile ideo re-
velata sunt illa visio illo tempore divulga-
ndo cum maxime ipsi idem perhiberi
debuit testimonium cum predicabat ma-
nifeste modicum tempus gloria transfiguracionis
verba cum suo tempore dicta quasi lingua
argentea sunt prolata proverbiis xxv° mala
aurea in lectis argenteis qui loquitur
verbum in tempore suo comprobat ut nobis
daret exemplum que ad laudem et glo-
riam spectant esse occultanda quous-
que simus in hac mortali vita ne
appetitus laudis subripiat

Assumpsit Jhesus petrum Jaco-
bum et Johannem fratrem
eius et duxit illos in
montem excelsum seorsum. Mat-
thei xvii. Sicut in evangelio precedenti dicitur
ducebantur cum Christo et per Christum in desertum
sic nos fecimus ea que sequuntur in evangelio
hodierno post eum ut per eum ducimur in
monte cum quod desertum sunt ut potest
sic sunt et aurore sequitur [illegible]
Secundo evidencia est sciendum quod tria
sunt per que disponimur et melius due-
cendum transfiguracione domini sive
~~in futuro [illegible]~~ hic per contemplacionem con-
templacionis sive in futuro per
effectum ultimum sive vite finem
que tamen [illegible] per tria ista transfi-
guracionis audiencia [illegible]
verba sive designata [illegible] est
spiritualis [illegible] assumpcio [illegible] est

[illegible]
[illegible]
assumpcione cum primitur assumpsit Jhesus petrum
Jacobum et Johannem fratrem eius [illegible]
[illegible]
[illegible]
Dum [illegible]
accipiatur in [illegible]
assumpsit primo [illegible]
interpretatur ~~supplantator~~ [illegible]
agnoscens [illegible]
supplantator vel luctator [illegible]
Nam cui gratia donata est [illegible]
Nam privilegio amoris [illegible]
duo donata sunt ei [illegible]
incipientes [illegible]
[illegible] primo [illegible]
tamen dominus assumit petrum [illegible]
agnoscens [illegible] suos [illegible]
aut [illegible] implicatur [illegible]
prime que sunt confessio contricio [illegible]
satisfactio [illegible] hec tria [illegible]
interpretacione nominis petri interpretatur
enim petrus agnoscens et hoc respicit
contricionem interpretatur eciam agnoscens
et hoc respicit confessionem interpretatur eciam
discalcians et hoc respicit satisf-
actionem debet [illegible] continue esse
[illegible] et hoc [illegible]
petri quia [illegible]
[illegible] pro [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] petrus [illegible] cor in [illegible] su-
David peccabat quo tristis fluxit lacri-
mabat tam ex ipsa recognitionis qua et
ex dulcedine amoris qui cor dulce-
afficiebant unde et psalmi eius sunt
occasione tristicie tandem tres questiones
prima quia debeat esse amaritudo con-
tritionis [illegible] quedam quod contra
quia sint [illegible] in peccato ut [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
est quod [illegible] peccata [illegible]
si magis afficit [illegible]
[illegible] [illegible]
etiam [illegible] [illegible]
sufficit [illegible] et si [illegible]
sit omnis in [illegible] quere
amaritudo [illegible] contritionis non
[illegible] delectationis peccati
[illegible] et si qua est vehemen-
[illegible] propter loquendo do-
lor [illegible] delectationi tali non
sufficit [illegible] dico quod si totus homo re-
solveretur in lacrimas non sufficeret
[illegible] peccati mortalis delere
[illegible] merito passionis christi Secundum est
utrum ad quam aut quantum de remissione
culpe solum aut culpe et pene simul
sed primo utrum sufficiat simplex contritio
que inest convertitur ad deum a quo peccando
se avertebat ita quod doleat de commisso et
proposito non committendi per hanc simplicem
contritionem que non est alia quam peccati
displicentia remittitur culpa et solum in-
reatus pene eterne remanet tamen obligatus
ad aliquam penam temporalem ut iusticia
dei salvetur per quam secundum culpam pena
debetur Si autem rursus intelligatur questio
de pena et culpa simul tunc ultra do-
lorem simplicis contritionis que in vo-
luntate tantum est et dicitur dolor intellectualis
requiritur etiam doloris sensibilis amaritudo
qui tunc potest attendi quod non tantum culpa sed
etiam tota pena deleatur et potest fieri
duplex [illegible] [illegible] que

displicentia peccati causat [illegible] enim
tunc intendi caritatem in actu contritio-
nis sequens meretur absolutionem ab omni
pena ut patuit in maria magdalena
Alius fit hic quod dolor sensibilis quam
voluntas in contritione cum gratia dei ex-
torquet quam ille dolor tunc potest attendi
quod sufficit ad deletionem culpe et pene
et de hac amaritudine contritionis
potest intelligi illud Jeremie in luctu uni-
geniti fac tibi planctum amarum Nam
quilibet homo contritione debet velle magis
non peccasse quam unigenitum vivere et
hic quantum ad simplicem contritionem
Dolet enim homines maximum dolorem
hic de perditione unigeniti Unde glosa
nichil dolentius quam perdere unigenitum
Unigenita enim vita est anima quia non
habemus nisi unam si enim duas haberemus per-
dita una alia possemus consolari Igitur
peccando mortaliter perdimus unigenitam
vitam ideo planctum tam amarum a nobis
extorquendum cum dei adiutorio qui suffi-
ciat ad expiationem omnis pene simul et
culpe sicut fecit petrus beatus cum flevit
amare Tertia questio est utrum cum lacrimis
an homo de peccato remisso dolere debeat
sicut beatus petrus legitur flevisse ad
finem vite sicut dicit hugo de sancto vi-
ctore deus qui solvit hominem a vinculo
peccati ligat eum ad vincula perpetue detesta-
tionis Sed perpetua detestatio duplex est
una in habitu ad hanc homo semper tenetur
etiam post peccati perfectam remissionem de qua
dicit beatus augustinus loquens de penitente
semper doleat et de dolore gaudeat et non
semper doluisse doleat Alia est detestatio
in actu ad istam homo non semper tenetur sed ista
tamen facit perfectionis esset sicut in petro
Unde beatus david dixit peccatum meum
contra me est semper Quarta questio
utrum sufficiat contritio in corde absque
effusione lacrimarum vel an necesse per ef-
fusionem lacrimarum corporalium cum de beato
petro legatur quod flevit amare utique
fletu corporali propter quod cum flere velle

effusa est sicut ut videtur Et Aug(ustinus)
in quodam sua sub fletu lacrimas effude-
re legitur [illegible] quod deuociores lacrime
[illegible] non sunt [illegible] abscedunt peccata [illegible]
fortioribus compunctionibus [illegible] procedunt
Et ideo si aliquis [illegible]
compunctus sine lacrimis et postea aliis ad
lacrimas tamen [illegible] potest [illegible]
Dictus et in mollibus ad fletum [illegible]
maiorem dolorem habent mag(is) sine lacrimis
quam alii molles ad fletum [illegible]
in libro pusillanimo(rum) sic orat Da mihi domine lacri-
mas intimas que peccatorum meorum pos-
sint maculas et celesti iocunditate re-
pleant animam meam ut plurimum compunctior
compuncto gratiam fletum oculorum Vide
Aug(ustinum) ibidem Rogo te o bone ihesu pietatis
benignissimas lacrimas tuas da mi-
chi quam lacrimam quod sine dono tuo non
possum ecce hic da mihi fonte irriguum
lacrimarum ut sint mihi lacrime mee pa-
nes die ac nocte quia habet mensa fa-
mulo tuo in conspectu tuo et da mi-
chi in potestate ut quocius volo vita lacri-
mis meis Quod etiam facit ad tertiam que-
stionem et concludendo hoc membrum
De amaritudine contritionis respondeo
ad omnes tres premissas questiones
potest exponi quod dictum est ad ter-
tiam filiam syon [illegible] magna est
velut mare contritio tua Ubi glosa
contritio credentis [illegible] si fonte ab gloriosis
fluctibus subiecta sunt quasi mare magna
quiescit sed quasi undarum fluctibus
se videntibus collidit Hoc quod dicit contritio
debet esse magna vel ideo quod est amara
facit ad primam questionem quod autem sequitur
glosa mare se videntibus collidet
facit ad tertiam dominum Quia contritio est
insufficiens si non comitetur confessio vel
in re cum habetur opportunitas ut in proposito
qui eam certis uncis (?) recolendat et non
contemptus religionis ideo volentes vide-
re glorificatorum dominum ihesum denique assu-
me penitentia quam ad eius tertium inspiratus

est penitus id est quod agnitio possessione
aut quia homo facit se agnitum
confessori suo qui est in foro anime quod
[illegible] indiciam eius sit spontanea et proprie
possessio rei non aliis probationibus
[illegible] confessio [illegible] eam indicat
[illegible] quod confessio sit clara pura
et aperta non obscura non velata non
[illegible] Vnde confessio se digerit
[illegible] Confessio est [illegible] quam morbi
[illegible] [illegible] capit [illegible] dicit
[illegible] homo est agnitus
[illegible] confessio [illegible] habet requirit
confessio [illegible] est modo aute
[illegible] confessio erat confessio
[illegible] soli deo [illegible] quod deus [illegible]
erat homo si [illegible] factus est
homo [illegible] et requirit ab
homine quod confessio [illegible] fiat ab homine
tamquam homini et [illegible] et for-
[illegible] nobiscum [illegible] esse
non potest constituit homines [illegible]
primo sunt petrus et [illegible]
[illegible] sacerdotes [illegible]
[illegible] quicunque alligantur [illegible]
tiam etc Alio modo quod confessio
facienda est homini ut [illegible]
peccata nostra teleant Vnde Aug(ustinus)
quodam sermone qui sic incipit [illegible]
[illegible] effectum [illegible]
ut peccata nostra debemus [illegible] et [illegible]
non solum deo sed etiam sanctis hominibus
et deum timentibus confiteri et sub-
dit idem non ideo vult deus ut con-
fiteamur peccata nostra quod ipse ea scire
non possit sed quod [illegible] hoc desiderat
quod in nobis inveniat [illegible]
[illegible] medicus obviat ideo vult ut [illegible]
defendat quam conspicere peccata nostra [illegible]
[illegible] deus [illegible] qui primus [illegible]
[illegible] est vult ut [illegible]
in hoc [illegible] ut [illegible]
in futuro [illegible]
[illegible]

ducit ad quedam demonia [illegible] qui solent
mala facta hominum ad se venientium
[illegible] Ipse autem sibi conscius timens
confiteri [illegible] intrans stabulum et ad
[illegible] non possit [illegible] confessus
fuit [illegible] statim [illegible] demonia [illegible]
[illegible] que sibi videt
[illegible] nichil et ad hoc [illegible]
[illegible] lingua [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] confessionis ut dicit
[illegible]
ut confiteatur [illegible]
ut homo [illegible]
[illegible]
non possumus [illegible] in confessione
[illegible] quantum
ad [illegible] quia peccatus
[illegible] q[uod] reservari [illegible] ad
[illegible] q[uod] est satisfactio
[illegible] que confessor iniunge-
[illegible] pro modo satisfactio-
[illegible] quamquam [illegible] ipso que
[illegible] proprie nunc accepit
[illegible] q[uod] de cetero non velit peccare
[illegible] cum [illegible] est in [illegible]
[illegible] amplius peccare ut dicit Christus
[illegible] adultere Joh 8 Vade
[illegible] noli peccare et Augustinus de
[illegible] satisfactionis d[icit] Satisfactio est
[illegible] peccatorum abscindere et eorum suggestionibus
[illegible] non indulgere et quantum ad hoc
ipse sacerdos vel etiam ipse penitens di-
[illegible] secundum [illegible] supposite
[illegible] est vinculum [illegible] mor-
talis [illegible] affectionum solvere Cal-
ceus enim est [illegible] mortuis [illegible]
[illegible] se discalciat qui affectum vel
voluntatem peccandi deponit [illegible]
[illegible] est [illegible] et
[illegible] solvere calciamentum de pedibus
[illegible] in quo stas terra sancta est
[illegible] sancta vult
[illegible] voluntatem peccandi deponere
[illegible] quia

[illegible]
[illegible]

secundum Augustinum [illegible] non di-
mittatur [illegible] ablati
et hoc intelligendum [illegible] in rebus
sive in rebus sive in persona sive
in fama [illegible] aliquid abstu-
lit [illegible] hoc est dicitur
[illegible] sive discalciatus
[illegible] [illegible] i[d est] pelle sibi
[illegible] deponit sic exponit
[illegible] Nolite por-
tare calciamenta i[d est] nolite rebus
alienis implicari aut ad nego-
cijs alienis 3m ut in se peccan-
ti indulgeat quia aliter deus non indul-
get sibi [illegible] quod oramus dimitte
nobis debita nostra et quantum ad hoc etiam
quis discalciat cor suum a rancore
[illegible] est ut quedam singularia i-
niungat sibi secundum quantitatem peccatorum si-
ieiunia et orationes et elemosinas
ad que tamen omnia [illegible] reducunt
et quantum ad hoc etiam quis dicitur
discalciatus quod quando commoda corporalia
se [illegible] et afflictiva sibi assumit
[illegible] est ut sibi iniungat quod quicquid
boni fecit vel malum sustinuit totum
sit pro peccatis Circa quod considerandum est quod
opus quod quis facit cum intentione du-
plicat [illegible] [illegible] opus [illegible]
[illegible] ita quod amplius [illegible]
[illegible] idem opus et similiter in
patiendo ad ipsa et quantum ad hoc quis
discalciatus se totum quando omnia sua
acta et passa subdit deo pro peccatis
suis concedo se dicit ad intentionem
[illegible] ut dicit Joh i[d est] pelle pro pelle
et cuncta que habet homo dat pro anima
sua debet modo satisfactionis dicit
Augustinus in sermone [illegible] alloquitur
peccatorem sic inquiens clama ego dixi
domine miserere mei sana animam meam
quia peccavi tibi clamat deus tu
confitens tuum vel [illegible] sub manibus

ine[illegible] patrie implorā auxiliū fonti
vrit [illegible] vicamur tolli[illegible] in nobilitate
dē nisi in [illegible] [illegible] aūt [illegible]
oculis inte[illegible] ille no vidit
s̄ quia ipa con[illegible] [illegible] salutis
est sicut aug9 [illegible] [illegible]
in suet² attendit [illegible] plena
est et diliget ad[illegible] quid ad
istud totū processu de [illegible]
ceu mensura pñie [illegible] aug9
simone de penis inferni et pur[illegible]
torij qui incipit sicut arbor [illegible]
aliq aptanda vite eterne redire [illegible]
ma puritate diuine ymaginis ut
quicq̄ petm nobis anime nrā infeciat
et diuinā ymaginē obscurauit sicut
totū oꝫ expiari et consumi siue hic
p pniaꝫ siue in purgatorij pigne
vij dt pē illic s̄ in purgatorio ser-
mones ociosi et cogitacōes in mūde
inique et sordide illud multitudo
lemū petorꝫ q̄ puritate nobilis
aīe infecerūt consūabunt illic stag-
nū ul potius plubū ardiꝰorꝫ subiectū
ad delictorꝫ q̄ diuīa ymagine ob-
scurauit consumūt et q̄ om̄ia sicut
ab aīa [illegible]ari per elemosinas
et lacrimas corpoꝫ [illegible] po-
tuisset et ideo fr̄es karissimi conuertamꝰ
nos ad meliora dū in nr̄a ptate
sūt remedia sicut aug9 et sicut de
assūpcōne petri diffusius dicta
sūt ꝑ quemcūq tpis de aliꝫ
laccimis dicta et c

Iacobum [illegible] cupies videre glori-
ficatorꝫ ihū debet assimere Iacobū
[illegible] et passionū et temp-
tacionū reluctacionū et subplantacionū
et sicut conuenit pficientibus ꝑ tua
[illegible] ipū [illegible] temptacionibus
in pugnauit et ideo oꝫ eos esse igi-
tur luctu [illegible] aug9 sup ps
[illegible] tormeta aīm no sentit qui non
pficit putat enim q̄ pax est et [illegible]
ficit [illegible] videt in terra [illegible] est
[illegible] tremisset herba et fructū fe-
cisset apparuerūt zizania et hoc figu-

ratū est in Iacob luctare qui quā-
diu mansit in domo laban in pace
videbatur s̄ cū recessisset et esset in itine-
re redeundi ad patres suos insequebatur
cū laban laban interpretatur dealbatus
et signt dyabolū qui cū sit tenebrosus
transfigurat se in angelū lucis
quādiu aūt est homo in ptate rp̄ris
laban .i. dyaboli [illegible] esse putat sed
postquā recedit ab eo [illegible] peta et
[illegible] in via [illegible] ad patriam sue sentit
[illegible] [illegible] quia pficientiū
no solū est luctari [illegible] s̄ etiā
[illegible] quod no est sine lucta-
[illegible] in [illegible]
nulla sine labore [illegible] quia labor
est pro[illegible] sic etiā luctamē
signatū est in [illegible] Iacob ad
[illegible] redeunt in via angelū uel
cū quo luctasse dr̄ et magnū clamorē
[illegible] signatur q qui [illegible]
[illegible] voluit [illegible] acrimte
[illegible] reluctatum [illegible]
sait denuo victus angl[illegible]
iacob cū vno pede claudicaret sic
homo cū virtutis difficultate [illegible]
vno pede sinistro .s. affectus claudicat
carnali ut dt [illegible] necesse est ut debili-
tato amore hūano sti[illegible] solus in nobis
amor invalescat dei s̄ ergo tenemus
angelū .i. virtutes in ptate sicut [illegible] vno
pede claudicam9 [illegible] crescit [illegible]
vigor mētis fortitudo mea defecit [illegible]
et cui desideriū hūanū arescit sunt
in solo pede amore dei tota virtute
se sustentat et stat quia pede amoris
[illegible] quem sigē in terra [illegible] iā aliā
suspensū portat [illegible] quia proficie-
tiū no solū est pugnare et luctari
s̄ etiā supplantari .i. subplantis po-
nere et conculcare vi [illegible] delicta hui
mundi [illegible] aplus [illegible] arbitror
sicut ut stercora ut lucrifaciā [illegible]
et [illegible] nome Iacob qui
supplantator [illegible] quid [illegible]
[illegible] supplantat [illegible]

in primogenitura et in visitatione presentia
carnis inspirata vanitatum et sicut mundum
enim vanus est totus quia vanitas
vanitatum et omnia vanitas [illegible]
[illegible] est mundus in primogenitura
supplantatus perficientes [illegible] mundus
cum omnibus que in eo sunt ante hominem
creata sunt et homo ad perfectum spiritualem
[illegible] mundus cum omnibus [illegible]
attinentibus sub pedibus affectus [illegible]
[illegible] illud ps omnia subiecisti sub
pedibus eius [illegible]
ipsum in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] antequam homo crearetur
[illegible] multiplicatum quia
etiam [illegible] homo posita fuerit
[illegible] amore [illegible] perfectum
spirituale in quo mundus fundamentum et
[illegible] quia mundus et omnia
que in mundo sunt quia mundus transit
et [illegible] eius ut dicitur Job [illegible]
[illegible] proficientibus semita quasi
lux splendens et crescit usque in perfectam
diem ut dicitur [illegible] et hoc est quod
dicitur [illegible] super [illegible] omnium [illegible]
iam spirituales facti sumus sic [illegible]
[illegible] non sumus [illegible] affectus
ut visitatione [illegible] et [illegible]
[illegible] plenum enim visitavit [illegible]
[illegible] et in hac visitatione homo perfectus
supergreditur et supplantat
[illegible] mundi perfectus ipse
[illegible] repletur sic [illegible]
[illegible] perfectus replet [illegible]
[illegible] virtutibus

Ad Johannem fratrem eius
Tertio qui vult videre illud in
monte glorificatus debet assumere Jo-
hannem in singulari gratie donatione
quod convenit perfectis et contempla-
tivis Johannes enim inspirata in
quo [illegible] donatio a

deo facta est [illegible]
[illegible] donata a deo [illegible] simplex
gratie que in eo fuit [illegible] spiritualis
[illegible] spiritualis
[illegible] privilegio amoris
[illegible] videt super
[illegible] patriarcham
[illegible] videt [illegible]
[illegible] plus [illegible] est
[illegible] super
[illegible] ut ait Johannes hic loco [illegible]
[illegible] dilectus est et plus ceteris dominus
diligebat [illegible] in [illegible]
quorum caritas [illegible]
[illegible] magnitudine caritatis [illegible]
[illegible] eius [illegible] cor spiritus
tanto amore dei [illegible] estuabat quod
[illegible] de amore et caritate loqui poterat
[illegible] ipse de plen-
[illegible] sapientie [illegible] divini
pectoris fonte potavit et que ibi
hausit nobis refundit [illegible] que non
[illegible] vidit prius homo [illegible] ut
de ipso [illegible] ipse enim in suo [illegible]
comprehendit omnia que pertinet ad
agenda et maioris comprehendit
omnia que pertinet ad [illegible] et [illegible]
non in merito propter puritatem in-
tellectualem et altitudinem contempla-
tionis aquile comparatur [illegible]
[illegible] cantat In medio
ecclesie aperuit os eius et implevit
eum dominus spiritu sapientie et intellectus
[illegible] ipse ab infancia [illegible]
[illegible] castissimus fuit et
vocatus [illegible] virgo in eternum
permansit [illegible] et deo propter prero-
gativam virginitatis [illegible] suam
virginem virgini commendavit [illegible]
[illegible] Johannem propter hec tria bona
ascensuri in montem glorificationis
assumere debemus et bene Johannes
dicitur frater Jacobi [illegible]
[illegible] procreatus est [illegible]
[illegible] actionum et contemplationum [illegible]
[illegible] attendimus caritatem
spiritualem [illegible] assumptio [illegible]

est [illegible] vita [illegible] dei donatur
possi[illegible] tam nobis eam dei adiutorio
affectu [illegible] desiderium et cara
tum nobis [illegible] et preparare se
ut dicit Augustinus in libro de causa di
aboli / Causa quare deus diabolo non
dedit graciam est quia noluit re
cipere / caritas quidem in omnibus
electis est communis cuius effectus est
quod omne peccatum ab eo [illegible]
pellit sicut sic lux [illegible] fugat te
nebras absconsio sic deus di
ligere super omnia nobis facit et cari
tas est necessaria ut dominus ondit in
ewangelio Math x qui amat patrem
et matrem plus quam me non est me
dignus dominus dicit necessario est di
ligendus unde Augustinus in omelia xvi
moralium xviii sic dicit quod creatu
ra racionis non debet diligere nisi
supremam bonitatem in omnibus et
super omnia et propter se ipsam cuius
racio est quia in quo est summa
dilectabilitas summe est diligendus sed hic est
in deo igitur aliud est caritas specialis quam
deus specialiter omnibus ad perfectionem tendentibus
addidit et melior est secundum varia dei
dona largitatis unicuique apostolus dicit secundum
mensuram donationis data est gratia secundum
mensuram donationis Christi habet specialem
graciam desiderat et petit Augustinus in libro
de contemplatione domini nostri ihesu christi sic
o sancte clementissime pater in voto ad laudem
meam quam spiritus eius capiendum te dei
dedisti quam inspiras ei quesivi et
inveni te domine et te amare desidero
auge desiderium meum et da quod peto
quia si cuncta que fecisti dederis mihi
non sufficit servo tuo nisi te ipsum dederis
da ergo te mihi deus meus redde te mi
hi et si parum est amor valde
ut sciat eam quid desit in amore
quod satis est ut currat vita mea
in amplexus tuos nec avertatur donec ab
scondatur in abscondito vultus tui ergo

Iohannes attendimus puritatem intellec
tive racionis est ascensus in montem ad
videndum glorificacionem domini nostri ihesu christi
unde ad hoc quod eum ascendat in
montem domini aut quis stabit in loco
sancto eius Respondet Innocens ma
nibus et mundo corde et unde dominus ad
duxit discipulos perfectiores summa misteria
[illegible] suo in monte dicit Beati
[illegible] corde qui ipsi deum videbunt
[illegible] cordis seu puritas
[illegible] est [illegible] separacio affectus
[illegible] affeccionibus que fit per
[illegible] et [illegible] est parvula
disposicio [illegible] est separacio in
a fantasia [illegible] et [illegible]
per dominum [illegible] mundiae cordis
[illegible] glorificacionem
et intellectus est oculus [illegible] mundicia
cordis fiat ad intelligenciam puri
tas et levitas pupille ad videndum
fine ad visionem oculi [illegible] puri
tas ad videndum glorificacionem [illegible] necesse
sine eam affectus [illegible] fit [illegible]
glorificacionis domini non videt
ceco nato Iohannis ix cui quando [illegible]
habuit super oculos nichil videbat
sed postquam lavit oculos a luto clarificatus
est visus eius et meruit videre ihesum
per lutum quo linivit dominus oculos
istius ceci potest intelligi condicio impuri
tatis terrene in affectu quam intellectus
impuritas quidem ingerit ceco
ad deum videndum sicut omnes habent
sed abluto luto ab utroque oculo clarificatur
intelligencia quod clarificacionem petit
Augustinus in speculo suo in manuali sic
[illegible]ma domine cordis mei oculum intime
visionis tue speciali luce velatus
est et cecus caligine peccatorum et igno
rancie illumina eum luce tue gracie ut
mundato fidei oculo et puro lumine cordis
in speciem misteria [illegible] in [illegible]
attendimus castitatem [illegible] necessaria est

ad ascendendum in montem visionis de-
quia ut dicit Aug. in li. sol. nichil
est quod magis corpus dejiciat ani-
mam quam blandimenta femine sive
seu contactus quem ille contactus sine quo
uxor haberi non potest. Unde Hugo in libel-
lo ad sororem volente nubere dicit sic ho-
est uxori ducenda viro sapienti quia
studia philosophie impediuntur nec posse quemquam
libris et uxori simul. Castitas
virginalis in proposito accipitur pro [illegible]
vno° abiuncta [illegible]
ad contemplationem [illegible]
in de aut [illegible] est [illegible]
si quia [illegible] a passis
possidet quia [illegible] incapabilis
est. Alia [illegible] puritas et ca-
stitas a [illegible] de qua Aug.
sup. [illegible] virginitas mentis integra
fides solida spes sincera caritas et hec
[illegible] ad castitatem mentalem simul
et [illegible] receptabilis est et sic illi
[illegible] virgines qui faciunt dignos fructus
penitentie de te predicta per fidem spem cari-
tatem finiat se in proposito petere et pro
continentia observantes id apostoli ad col.
mortificate membra vestra que sunt super terram
qualis etiam virginitas fuit in coniugio
patriarcharum sicut docet Aug. sup. epistolam
Ro. 4. ca. Abraham habuit corpus
emortuum et Sara habuit vulvam emortuam
et suscitavit filiorum generationem. Ubi dicit Aug.
quod illa mortificatio non fuit consumpte
nature sed secundum illam virtutem de qua ait Apostolus
mortificate membra vestra que sunt sup.
terram non enim incitabantur luxuria non
vincebantur libidine sed solum propter propaga-
tionem divina dispositione dederunt operam
tempore coniugali et tale coniugium fuit offi-
cium non libidinosum. Vide et Aug.
in li. de bono coniugali. Non impar est
meritum celibatus Johannis qui nullas
experiens nuptias est coniugio Abrahe
qui filios generavit sicut non impar est

meritum patientie in petro qui passus est et Jo-
hanne qui passus non est [illegible] illi
vestigia habebat in ope [illegible] in habitu
et hoc fuit [illegible] illo tempore quo
post tempore [illegible] est enim difficile isto
tempore tam [illegible] coniugibus ut dicit
Aug. [illegible] intelligi sive in coniugio
sive in celibatu ita mortificantur membra
[illegible] est hominum virginitatis statum
[illegible] attigisse. Tertio accipitur castitas
virginalis ab immunitate intellectuali peccato [illegible]
mentis rationalis i. munis est ab intentionibus
specierum corruptibilium. Nam omnes species a te
creata et abstracta corruptionem est
obumbrata et sic mente ad sublimia
montis tendere impedit et abducit
oportet ergo talem mentem esse virginem
i. abstinentem specierum corporalium immune
iuxta illud Aug. in li. de misericordia
thome forti contione si delinque
et omnia sensibilia et intelligibilia ad cog-
nitionem patria qui est super omnem sub-
stantiam habet virginitatem i. immunitatem perceptionem
Aug. in li. de contemplatione domini mea
Jhesu X. D. sic tacetur quomodo tumultus
carnalium conticescat fantasie terrarum
et aquarum aeris et poli taceat
sompnia et ymaginarie revela-
tiones omnis lingua omne signum et
quodque transeundo fit sileat sibi et ipsa
anima et transeat se non cogitando
se sed te deus meus. Hos enim tres
discipulos assumere concedat ihesus
christus amen.

Et duxit illos in montem
excelsum seorsum. Visio quo
disponimur ad videndum domini transfigu-
rationem per trium discipulorum assumptionem
sequitur nunc videre qualiter nunc anime
dignitate in monte sit deducta ubi
sciendum quod per montem ipsum excelsum intelli-
gitur celsitudo divine contemplationis vel
montis cui ad contemplationem domini

in civitate ait ipse dominus ascende ad
me ad montem Exo 24 et mons ille
dictus est thabor qui interpretatur ascensio
luminis quia omne quod manifestatur in
luce manifestatur. Circa hunc ascensum
montis duo sunt videnda. Primum
quid homo in monte isto ascendere valeat
2o quo ductore ad eius verticem perveniat.
Circa primum sciendum quod mons
ille excelsus est ita quod nemo potest
ascendere nisi deposuerit omnia one-
rosa. Sunt autem tria videlicet res temporales cor-
pus et anima. Primo ergo oportet de-
ponere sarcinam omnium rerum temporalium quia
ut dicit Gregorius li 2 moralium Sanctis viris
rerum affluentia onerosa est quia sicut
ipsum quamvis tollerant quae festina-
tes ad patriam in itinere multa portare
non possunt ut eo expeditius vadant
et deo adipiscendum contemplationis
ascendere festinant totum pondus
rerum temporalium a se per paupertatem
voluntariam abiecerunt ut sic cum Christo
tanquam electi discipuli possent
in monte visionis ascendere juxta
illud Luce 14 Nisi quis renunciaverit
omnibus quae possidet non potest meus esse
discipulus. 2o oportet deponere corpus
proprium. Corpus enim quod corrumpitur
aggravat animam ut dicit Sap. 9. Ipse
quod ad sublimia ascendere sine as-
cendere volentes oportet corpus deponere et
si non quantum ad eius actualem separationem
saltem ab eius passionibus et affectibus ab-
stractionem. Tercio oportet deponere animam proprie
condescendo scilicet in proposito animam
aspice et accipimus tamen prout est
in corpore creato ut forma et ut sic
est omnino impotens tendendi ad superna divine
contemplationis et hanc divisionem
anime et spiritus intendit Apostolus 2 Hebr
4 ubi dicit vivus est sermo dei
et efficax et omni gladio penetra-
bilior et cetera attingens usque compaginum etiam

Augustinus in li de spiritu et anima sic ait medii
in creatura hanc divisionem [illegible] aliquando
ubi illud quod essentiali unum est et
indivisum sibi se ipsum quadam penetratione
dividitur itaque cum in homine alia sit ca-
ro alia spiritus non tamen sed una caro quod singulari-
ter sola neque enim in sic gemino voca-
bulo gemina intelligitur substantia sed additamento
vocabuli geminat vis eiusdem substantie et
significat una inferior qua anima di-
citur superior quae spiritus designatur et sequitur
in qua autem divisione anima et quod
animale est in imis remanet et quod spi-
rituale est ad summa evolat et
ab infimis divisio ut ad summa sub-
levetur ab anima spiritus ut deo jungatur
qui cum [illegible] omnis spiritus
est perfecta divisio et mirabilis separa-
tio ubi quod carnale et sensuale
in infimo remanet quod autem spirituale
et subtile est usque ad speculationem
divine glorie sublimatur hec [illegible]
ponit Augustinus in li de [illegible] [illegible]
appetit quid sit illud in homine quod
istum montem divine visionis ascendere
prevalet quia solus intellectus sive spiritus qui
est supremum optimum in homine per
quod sumus ad imaginem et similitudinem
dei ut dicit Augustinus 9 de trinitate. Circa
secundum quod ad sublimitatem huius montis
nemo pervenire potest nisi habeat duc-
torem Christum. Unde dicitur hic quod istos
tres discipulos Jhesus duxit in montem
excelsum non enim per se ipsos potuerunt ascen-
dere nec viam scivissent necesse est ergo
habere ductorem illum qui de se ipso dicit
Ego sum via veritas et vita Joh
14. Unde Richardus in li de 12 patriarchis
sic dicit ducant discipuli Jhesu-
sursum et seorsum ut possent ascendere
montem excelsum via ardua et secreta
et multis incognita quae ducit ad
montem huius fastigia illi soli ut arc-
tior sine [illegible] illi soli sine

in primicero preveniunt [illegible] scrunt
qui a vita [illegible] adalta
meras scrutans eas et [illegible] vitas
sua sunt [illegible] laboras [illegible]
[illegible] sequitur si vis orare et [illegible]
[illegible] laboret ut [illegible]
itineris difficultas et [illegible] asce
sionis [illegible] et attende [illegible] sit fa
ctus [illegible]
[illegible] ihesus [illegible] ubi [illegible]
[illegible] et [illegible]
dire cognoscit [illegible]
auditum [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] in loco
sequestracione [illegible] secreto
[illegible] [illegible] ammultu
[illegible] questracio quod
[illegible] frequenter orare
volens recessit ad montem et hic docuit
nos [illegible] in ewangelio tu autem
cum oraveris intra cubiculum tuum
[illegible] clauso ostio ora patrem tuum
[illegible] Iohannes Cassianus in collacionibus patrum
collacione prima ysaac abbatis dicit sed
intra cubiculum nostrum oramus ad abscondendum
strepitu sollicitudinum quieti ac liberi preces
nostras domino offerimus clauso vero hostio
oramus cum intimo mentis affectu
strictis labiis cum silencio domino supplicamus
qui non vocem sed cor vidit scrutator
est ergo ita mens in oracione debet
esse recollecta in se ut omnem turbatam
[illegible] oracionis concludat [illegible]
[illegible] qui sic dicit Non est mirum
[illegible] in qua se monachus vel hic
[illegible] quod orat non intelligit Nota
[illegible] predictos tres discipulos assumit
et ihesum ductorem in monte ascendit
[illegible] dubio [illegible] domini
videbit [illegible] nos [illegible]

Erat ihesus eiciens demonium et illud erat mutum et cum eiecisset demonium
locutus est mutus et admirate sunt
turbe [illegible] autem [illegible] in
belzebub principe demoniorum eicit demonia [illegible] signum de
celo querebant ab eo Secundum [illegible] duo
sunt opera [illegible] non meli et magis
[illegible] assistere Nota ad [illegible]
[illegible] et qui non solum vi=
[illegible] quantum ad primum opus
[illegible] in omnibus dictis et factis
suis ea que predicat docuit secundum etiam
[illegible] calumpniatores falsidicos
et blasphemos confutare et hic
opus ostendit in presenti ewangelio quod habet tres
partes in quarum prima describit bonum
opus Christi [illegible] falsa calumpniatio
Secunda ponit false [illegible] calumpnie
[illegible] confutacio ibi ipse ut vidit
In 3a subiungit [illegible] dignam
[illegible] ibi factum est autem In prima
parte [illegible] describit primo describit [illegible]
[illegible] 2o ponit turbe credencium
admiracio ibi et admirate sunt
turbe In 2a addit [illegible] calump=
niatorum blasphemacio ibi quidam
autem [illegible] quantum ad primum Erat
ihesus eiciens demonium demonium secundum
[illegible] dicitur a demon grece quod idem est [illegible]
[illegible] sunt enim valde [illegible] et [illegible]
[illegible] enim futura mala [illegible] solet
[illegible] aliquando que [illegible] cogni=
[illegible] infinite [illegible]
[illegible] angelica [illegible]
[illegible] astuciis ac fraudibus [illegible]
[illegible] ab antiquo ut fallat et decipiat
unde dicitur Genesis 3 Serpens erat ca=
lidior cunctis animantibus terre Notandum
autem quod demon eiectus est in [illegible]
[illegible] sunt [illegible] in quo stare non
potuit [illegible] sua superbia [illegible]
[illegible] de monte sancto meo in qua [illegible]
[illegible] super terram [illegible] ad [illegible]
nostram [illegible] quod in ipsa [illegible] au=

Di[illegible] clamor angelorum Apocalypsis 12 Ve
re [illegible] dyabolus descendit ad
vos habens [illegible] magnam sciens quod mo-
dicum tempus [illegible] dyabolus
in mundo isto [illegible] usurpavit
de tribus [illegible] et primo
usurpavit sibi dominium [illegible]
ydolatrie [illegible] et in [illegible]
li videri opera [illegible] dyabolus
[illegible] Belzebub principe demonio[illegible]
eicit hic demonia sed unde de[illegible]
Christus [illegible] sue passionis ait
12 Nunc princeps mundi huius eicietur
foras Item usurpavit sibi dominium
humanum corporis quia corporaliter vexabat ho-
mines sed in [illegible] ut cum dominus imp-
erio [illegible] curavit multos qui variis
languoribus vexabantur et demonia
multa eiciebat Item dyabolus usur-
pavit sibi corda hominum peccancium
habitans in ea Unde anima peccatrix
est illa civitas babilonica de qua
dicitur Apocalypsis 18 Babilonia civitas
magna cecidit et facta est habitacio de-
moniorum Sed de ista habitacione expel-
litur [illegible] ipse [illegible] per primam
mittendo graciam contricionis que est fumus
de felle piscis de quo dicitur Thobie
8 fumus eius extricat omne genus
demoniorum eicitur etiam demon de
corde per confessionem quia [illegible] et
tunc [illegible] efficitur quasi sacrum templum
quod inhabitat [illegible] sine [illegible] 1 Cor
3 Templum dei estis et spiritus sanctus habitat
in vobis Deinde ostendit condicionem
demonii et illud erat mutum dicitur
aut demonium mutum vel surdum ut dicit
textus quia hanc ingerit passionem ut non
audiat divinum verbum Nam demones
[illegible] aptitudinem humanam [illegible]
obstruunt aures ne audiant Et nota quod
demon mutus dicitur tribus modis
quibus facit obmutescere homines
Primo [illegible] mutus dyabolus a laude
dei et graciarum actione [illegible] laudet

Deum simul astra matutina et iubi-
laverunt omnes filii dei [illegible] Iob 38
Iste [illegible] ob [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] laudabit
[illegible] facit mu-
tos [illegible] acceptis non [illegible]
[illegible] deo [illegible] potens [illegible]
[illegible]
[illegible] dyabolus
[illegible]
[illegible] non
[illegible]
[illegible] multos
qui [illegible]
cia et [illegible]
ant [illegible]
dyabolus mutus [illegible]
adeo de sua [illegible]
est cum cor eius [illegible]
non est Iob 41 Cor eius [illegible]
quasi lapis hic etiam facit homines
multos ad primam ligando [illegible]
ne confiteatur et veniam pet[illegible]
quidam enim obmutescunt [illegible]
timendo quidam timore satisfactionis
quidam [illegible] negligencia quidam [illegible]
[illegible] in peccatis quidam [illegible] imperfec[illegible]
fidei et vite [illegible] confessionem [illegible]
etiam quod ille demoniacus non solum
erat mutus sed et cecus ut dicit
Mt et [illegible] ut dicit Gregorius et
etiam [illegible] etiam erat surdus [illegible]
audivi [illegible] com-
[illegible] que est a nativitate [illegible]
[illegible] surdi et muti quia loqui
non [illegible] de isto et forte
impedimentum [illegible] lingue [illegible]
[illegible] et [illegible] est demonis ne-
quicia utrumque enim ingressum [illegible]
[illegible] quia ille [illegible] erat
auditum et visum [illegible]
[illegible] dyabolus tollit [illegible]
[illegible]

... sit ad exempla sancta quae ... peccatores [illegible] ... mala [illegible] ... magna ... est in superbo qui se extollit in aliud et forte erat sepultus sub pedibus hominis [illegible] ... magna ... in avaro ... viles ... aut magna caritas ... in luxurioso qui non considerat quam ... in voluptate carnali ... quid ... quia amat ... peccavit ... [illegible]

[illegible] ... peccatores ... pulsante ... ut demonem ... praedicatores ... primo autem ... appropinquabat cum regnum caelorum ait et de ... dici potest illud psalmus ... et non audiat quia facti sunt velut aspis surda ad vocem incantantis obturantis aures suas. Deinde ostenditur miraculi evidentia et cum eiecisset demonium locutus est mutus. Ubi notandum quod quaeque miracula facta sunt in homine isto primum est quod curatus fuit a demonis vexationibus ut hic secundum illuminatus est a caecitate secundum aliam et aliam tertium quod recepit auditum et secundum quartum quod recepit facultatem loquendi quod adhuc non loqueretur si loqui non didicisset. Secundum miraculum fuit quod cum ille loqui non didicerat nec unquam loqui audierat statim locutus est. Deinde ponitur secundo turbarum admiratio et admiratae sunt turbae. Admiratio enim est inconsueti effectus occulta causa. Unde quia turbae illa miracula alicui magis homini referebant [illegible] mirate sunt. [illegible] dicit stupebant autem omnes turbae ... nunquid ille est filius David ... nunc et huiusmodi filium

... David praedicant ... pharisaeorum ... explicat depositio quod ... blasphemabant ... quidam autem ... ait et aliam ... et pharisaei qui ... tentari intendebant ... malitiae mixtorandi ... illud miraculum ... negare non poterunt ... conati sunt dicentes quod virtute demonis facta est eiectio quia in Beelzebub principe eiicit demonia. Notandum quod sicut pater Anglorum et peregrinorum ... et ... dicere Ninus conditor civitatis Ninive vel potius reparator eum Augustinus libro 2 suo qui fuit ut ibidem dicit Augustinus primus rex Assyriorum statuam post mortem consecravit ad quam confugientes qui malum fecerant ibi veniam merebant. Cum ipsam statuam coeperunt venerari et tandem succedente tempore instigante diabolo divinos honores sunt ipsi statuae attribuentes et sic in caput cultus idolatriae ut dicitur capitulo ... Chaldaei habuerunt Bel, Palestini Beel, Beal Moabitae Beelphegor diversis vocabulis eandem dignitatem significare vocabant. Si Iudaei cultores unius veri Dei propter generationem hoc idolum Beelzebub appellabant id est deum muscarum et dicitur a Beel quod est vir et zebub musca quod sic vocabant eum propter multitudinem muscarum quae erant in templo eius propter sordes cruoris immolati. In hac simulatione dicebant Iudaei principem demonorum habitare tum quia in eo fuit idolatriae principium tum quia nullum idolum venerabatur efficacius isto cum quod eius cultus erat generalis apud omnes gentes licet enim quaelibet natio haberet specialem deos habuerunt quasi universale deum omnes venerabant. Ita quod in virtute principis demonorum qui in hoc idolo habitabat dicebant pharisaei Christum facere miracula. In quo apparet

qui [illegible] contumelia et blasphemia / u-
dere [illegible] tam magna [illegible] tamquam ma-
gnum [illegible] reputabat sed que-
rum quo [illegible] est potest cogi-
tare dominum qui [illegible] accidebat
xpistum esse fecisse [illegible] nulla
cum signum appetebat [illegible] similiter
videre non cognoverunt [illegible]
ut sibi commodo posset [illegible]
violare miraculum unde [illegible] /
nequit non quid quod dicat [illegible]
ut dicat invidie cum nulla mali-
cia est deterior dicit enim in brevi con-
plet peccatum suum invidus autem inqui-
quiescat unde ysidorus ut dicit remigius
solo odio et invidia noti inchil pa-
remus invenientes et tum duo quod in
belzebub principe demoniorum eicit
demonia et nota quod illa blasphe-
mia peccaverunt peccato gravissimo
scilicet in spiritum sanctum ut quod dicitur ubi apparet
quod qui blasphemat in spiritum sanctum non habet
remissionem in eternum sed reus erit eterni
delicti quod dicebat spiritum immundum habet
ille enim ergo ut dicat ergo miracula
et demoniorum eiectionem que sola sunt propria
dei donum apparet nulla sibi excusa-
cio de blasphemia relinquitur secunde
subdit de aliis qui temptantes signum
de celo querebant et isti non non tam
graviter peccaverunt tamen quia scriptum est non
temptabis dominum deum tuum signum
de celo querebant quod de vesanus in qua
virtute operaris miracula sed si signum
aliquod de celo faceres sicut moyses
columpnam in aere Josue qui fecit
solem stare immobilem Josue x helyas
qui fecit ignem stare et descen-
dere regum i Ezechias qui fecit so-
lem retrocedere regum 20 [illegible] aliquid
[illegible] simile faceres tunc crederemus
quod divina virtute miracula facias sed
quia ipsi non desiderabant signa ut crederent
sed magis ut calumpniarentur dela-

[illegible] nequitiam occultam eorum
[illegible] non dedit eis signum
sed respondit ut sequitur

Ipse autem vidit temptationes
[illegible] eorum dixit eis / omne regnum in
se divisum desolabitur et do-
mus supra domum cadet si autem
[illegible] sathanas divisus est [illegible]
[illegible] regnum eius [illegible]
[illegible] principe demo-
[illegible] demonia [illegible]
[illegible] porro si in
[illegible] demonia
[illegible] regnum
dei cum [illegible] custodit
atrium suum [illegible]
possidet / si [illegible]
veniens vicerit [illegible]
arma auferet in quibus confidebat
et spolia eius distribuet / qui non
est mecum contra me est / et qui non colligit
mecum dispergit / cum immundus spiritus
exierit ab homine ambulat per loca
inaquosa querens requiem et non
inveniens dicit / revertar in domum
meam unde exivi et cum venit inve-
nit eam scopis mundatam et ornatam
et tunc vadit et assumit secum
alios septem spiritus nequiores se
et ingressi habitant ibi et erunt
novissima peiora prioribus /
hec est secunda pars evangelii in qua
describitur falsorum iudeorum calumpnie
atque vera confutacio / sed confutacio
querencium signum non ponitur hic in
evangelio sed post in textu luce
ubi dicit pessima generacio et adultera
signum querit et non dabitur ei nisi
signum ione prophete pro tunc eis
satis facere [illegible]
ta corda manifestat [illegible]
intencionem [illegible]
vidit cogitaciones [illegible]

ne ad dicta sed ad cogitationes eius videt ut
ubi sic compescerentur videbit potentie eius
qui cordis occulta videbat. Hec enim ne-
scit demon nec aliqua creatura. Heb.
4 omnia nuda et aperta sunt oculis
eius nec est ulla creatura invisibilis
in conspectu eius. Confutat ergo illos
qui dicebant quod in beelzebub principe
demoniorum expellit demonia. Et
primo improbat hanc falsitatem duabus
rationibus quarum prima sumitur ex in-
convenienti et impossibili et inductione
cum dicit omne regnum in se divisum
non potest [illegible] regnum [illegible] in se est di-
visum [illegible] vos dicitis quod [illegible] de-
mon alium eicit [illegible] regnum sathane
stare non potest [illegible] est et im-
possibile [illegible] illud regno sed
ex illo quod dicitis quod in beelzebub
principe demoniorum eicio demonia.
Secundo rationis premisse ponit maiorem
et dicit omne regnum in se divisum
desolabitur i. peribit et destruetur et
statim adiungit minorem dicens si autem
sathanas divisus est et vos di-
citis quod hoc falsum est. Unde hic dicit
sub conditione et tunc nisi conditionaliter in-
terrogative dicens quomodo stabit regnum eius
quasi nullo modo et subiungit probationem minoris
quia dicitis in beelzebub principe me
eicere demonia ad quod consequens
est regnum sathane in se esse divi-
sum quod erat minor. Et nota quod
maiorem supponit per se notam quia [illegible]
est in [illegible] quia divisio est causa ruine
Unde [illegible] concordia parve res
crescunt discordia maxime dilabuntur
unitas est causa salvationis divisio
interitus [illegible] divisum est cor
eorum nunc interibunt [illegible] ipse [illegible]
[illegible] principes eius [illegible]
[illegible] et divisit alexander regnum suum
in quatuor dum adhuc viveret [illegible]
[illegible] regnaverunt et multiplicata sunt
mala in terra quod autem ista maior sit

vera ubi inducit triplicem civitatem in-
ducit cum dicit [illegible] causa sunt
quia naturaliter [illegible] communis civitas
et regnum et in hac qualiter inducit
duo de regno et domo exponit hic
de civitate autem addit in [illegible] ubi dicit
omne regnum vel omnis civitas contra
se divisa non stabit et accipit hic do-
mus [illegible] materialiter sed pro conventu et
civitate societate simul convenientium
in domo que est civitas yconomica
de civitate et regno in quibus consistit
civitas politica spiritualiter notandum
quod in quibusdam diabolus est regnum
in aliis autem est quasi in civitate in
aliis quasi in domo. Aliquibus est in
quibusdam sicut in regno qui enim peccat
est quasi in voluntate ille diabolus est
quasi in domo i. conscientia peccatoris
de hac domo dicitur luce xi. Revertar
in domum meam unde exivi. Cum vero
peccatum est in actu et in manifesto tunc
diabolus dicitur esse quasi in civitate de
qua autem civitate dicitur luce 7 Mulier
que erat in civitate peccatrix. Quando
peccatum est in consuetudine et excusatur et
defenditur tunc diabolus regnat in peccatore
de hoc regno dicitur Ro. 5 Ut sicut regnavit
peccatum sicut peccatum regnavit in mortem
ita gratia regnet per iustitiam in vitam eternam
Unde Ro. 6 Non regnet peccatum in vestro
mortali corpore. Nota causa contra minorem
Secundo rationis premisse quod demones esse
divisos inter se est impossibile tum propter
eorum obstinationem qua concordant in malo
Job 40 Corpus eius quasi scuta fusi-
lia et compactum squamis se prementibus una
coniungitur alteri adheret tum propter eorum con-
spirationem ad nocendum nobis. Nocere autem
non possent si ab invicem divisi essent quod
ipsi optime cognoscunt. Unde et ut ipsorum
conspiratio contra nos possit durare
in victoriam [illegible] nec se mutuo ex-
pellunt [illegible] tamen quod [illegible] dividuntur
demones inter se sed contra se non puta

p[illegible] diuisas ut dicit uersus cap
tet [illegible] glosa sup illud posse
xpi q[illegible] [illegible] regi [illegible]
sunt spus [illegible] [illegible] gra[illegible]
inoluit [illegible] [illegible] [illegible] for-
nicacionis [illegible] [illegible] auarice
et sic de aliis et [illegible] [illegible]
diuisi sunt spus dini[illegible] [illegible]
cipe multitudo [illegible] ad [illegible]
ipos minime diuidit ut [illegible]
obsidet alius libet [illegible] conu[illegible]
illam quia istud regnum sathane
stare non posse dubitari possit quare
hic reputat magnum inconveniens et
impossibile tamen quia nullum violentum
est perpetuum ipse violentus detinet re-
gnum suum naturale eciam malum est
quod destruit in seipso [illegible] Deus
conteret sathanam sub pedibus vestris ergo
citius a regno [illegible] secundum [illegible] quia re-
gnum sathane est in malis hominibus
et peccatoribus precipue sibi subditos
tenet [illegible] [illegible] ipse est rex super
omnes filios superbie [illegible] suum autem re-
gnum sathane cessabit in fine mundi
quia cessabit omnis [illegible] ut [illegible]
Cor. [illegible] plus autem cessare inconveniens
et impossibile [illegible] [illegible] [illegible] ordi-
nacionem et [illegible] [illegible] [illegible] tamen
[illegible] demonum [illegible] ad [illegible] re-
[illegible] tamen [illegible] [illegible] non [illegible]
adimplecionem [illegible] enim iudei [illegible]
iudeus non debere finiri quia prophecie
non dum erant [illegible] implete ac [illegible]
impossibile et inconveniens reputabat
regnum sathane cito finem [illegible] ad
[illegible] [illegible] usque ad finem mundi duraturum
[illegible] [illegible] patet obiecta Deinde ad dicit
[illegible] ego in Beelzebub [illegible] [illegible] que
deducit ad falsum et inopinabile et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] una littera sic [illegible]
ego in Beelzebub eicio demonia ut
vos dicitis [illegible] quod filii vestri similiter
in Beelzebub eiciunt demonia [illegible]

est falsum et inopinabile [illegible] apud
vos ergo et illud quod ego in Beelzebub
eicio demonia [illegible] [illegible] [illegible]
mittit [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ego in Beel-
zebub eicio demonia ut vos michi
imponitis Deinde adiungit [illegible] [illegible]
[illegible] filii vestri in quo [illegible]
[illegible] non alia [illegible] quam ego quos
[illegible] appellat filios [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] demones
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
super omnia demonia [illegible] [illegible] [illegible]
go argumen[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] repli-
mei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
at demones [illegible] [illegible] impossibile
quod in Beelzebub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a me qui non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ipsi ymo maiorem [illegible] ipsam a me
acceperunt nullo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] im-
ponere quod in virtute Beelzebub eicio
[illegible] nota secundum [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
mei sunt filii vestri [illegible] volens eorum
de [illegible] [illegible] Deinde [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vestri erunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] secundum duplicem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dicit [illegible] [illegible] quia in [illegible] [illegible] [illegible]
blasphemiam ipsi iudices vestri erunt et
in hoc seculo quia non solum testes sunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ego
non oper[illegible] in virtute Beelzebub et quia ipsum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a me [illegible]
[illegible] vel eciam in futuro seculo ipsi
vestri iudices erunt qui sedebunt super sedes
12 iudicantes 12 tribus israel [illegible] 19 [illegible]
cum ipsi apostoli iudicabunt illos [illegible]
de ista blasphemia [illegible] [illegible] dicit
[illegible] [illegible] digni sunt in [illegible] iudices
constituti quibus illud [illegible] [illegible]
[illegible] demones [illegible] [illegible] quod ipse

negatum est fuisse et cum in casu isto tri-
menias sint spaliter de parte eorum super
demones ipsi constituunt iudices super iudeos
Si enim apostoli habent virtutem super angelicas
potius magis super homines unde i cor.
vi nescitis quoniam apostoli iudicabunt an-
gelos quanto magis secularia Alio modo secundum
Ioannem et Bedam filii vestri hic
dicit exorciste gentis illius qui expelle-
bant demones nam Salomon ut [illegible]
Iosephus [illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible] proponebat
quod genere valebat ad expulsionem de-
monum [illegible] qui ha-
bebat [illegible] et demoniacis
[illegible] suspensa po-
nebat in [illegible] et paucis illis
verbis Salomonis prolatis adiurabat
demonia ut quedam subito pelvim
aquam plenam in medio positam in
signum sue exitionis et sic fiebat ex
hoc refert Iosephus ipse oculis se vi-
disse coram Tyto et Vespesiano cum ca-
pta esset Ierusalem exorcistis ergo exorcistis
iudei non imponebat quod in virtute Beel-
zebub demonia eicerent sed in virtute dei
cum adinvocatione divini nominis hoc facerent
et valde perfalso et quasi inopinabili hom-
inum si quis dixisset hoc facere in Beelze-
bub ergo filii hoc et in opinale debe-
bat credere de christo filio dei qui omnia
opera sua per invocationem et ad honorem
dei patris faciebat et tunc illud quod
subiungitur ideo ipsi iudices vestri erunt
secundum Ioannem et Bedam intelligendum non
potestate sed comparatione quod illi expulsi-
onem demonum assignant deo vos vero
Beelzebub principi demoniorum unde
illi qui boni vel saltem minus mali
[illegible] iudicabunt vos magis malos
sicut [illegible] iudices [illegible] vel
ipsi exorciste eorum iudices eorum per quos

exorciste exorcistis simul [illegible] quarte
iudicandi et condempnandi [illegible] dei spe-
[illegible] dicit si in [illegible] eicio
demonia ergo pervenit in vobis regnum
dei [illegible] venerunt veritate
ut [illegible] sententie salvatoris
sit [illegible] civitate adducat
[illegible] veritates consequatur quia
[illegible] omnino non eicit demonia
in Beelzebub prima veritas est quod
[illegible] eicit demonia in virtute spiritus
dei porro procedit et est gradus ad ulti-
mam in hoc loco non super ponebat
partem secundam cum dixit si ergo in Beel-
zebub quia ad plura genera est deducta
modo autem agitur de altera parte conclusionis sa-
ut dicit glossa si in digito dei i. in spiritu
sancto ut hic in agit et accipitur hic si
pro quia vel possit melius inferri hic con-
clusio comprimi quod dicit ita ondi vobis quod
ego non in Beelzebub eicio demonia
principe demoniorum ergo cum non sit ad
minus relinquitur quod ego eicio demonia
in spiritu dei si ego in spiritu dei eicio de-
monia profecto i. absque dubio pervenit
in vos regnum dei et cessat regnum diaboli
quia ut dicit glossa intelligi incipit potestas
diaboli qui est destitutus et regnat deus
in nobis et accipitur pervenit preteritum pro
futuro Nota quod spiritus sanctus dicitur digitus
dei [illegible] primo [illegible] augustinum propter parti-
cipationem donorum que in eo datur unicuique
[illegible] sive hominum sive angelorum i. illis
enim in rebus nullis magis apparet participa-
tio quam in digitis i cor. xii dividens
singulis prout vult secundo secundum Remigium
propter eius processionem quia sicut digitus
a manu vel a brachio vel a corpore dimanat
sicut spiritus sanctus a patre et filio procedit
tertio secundum eundem Remigium propter virtutem
operandi sicut enim manus operatur per digitos
sic filius per spiritum sanctum unde quantum
[illegible] adaptatum filius est manus
et brachium pater dicitur quia tota potest operari

pecu[illegible] igitur non est alienus digi-
tus a [illegible] est naturaliter et co-
substantialis [illegible] consubstantialis ingenito
filio et patri [illegible] omnia fieri operantur
Nam sola [illegible] sua non sufficit
sufficientibus sine [illegible]
prima Cor. xii Hec [illegible] omnia operatur
unus atque idem spiritus dividens singu-
lis prout vult et specialiter [illegible]
in operandis miraculis digitus [illegible]
appellatur Unde magi pharaonis de
miraculis moysi et aaron que dei
fiebant virtute dixerunt digitus dei est
hic Exo. io cum queritur quid hic ap-
pellatur regnum dei in quo ejicia-
tur diabolus ab ipso. et hic regnum veniat in
infidelibus perditis et obstinatis ejus est
sciendum quod regnum dei accipitur hic
quatuor modis Uno modo pro beatitudine et
regno beatitudinis et tunc est sensus si
in spiritu dei ejicio demonia scilicet ut
vos sciatis adventum regni celestis tradi-
tum patre scitum. Cum enim non sit me-
dium inter regnum dei et regnum diaboli uno
fugato advenit reliquum de hoc regno
dei dicitur cap. vi Adveniat regnum
tuum. Alio modo pro Christo nam per regnum dei
quod ipsum significat de quo in alio loco
scriptum est Regnum dei intra vos est
Luc. xvii et medius stat inter vos quem
vos nescitis Joh. i Christus igitur qui ex-
pellebat demones corporaliter quando venit
inter judeos sed spiritualiter venit in mentes
apostolorum Unde per Christum pervenit inter
vos i. inter aliquos vestrum scilicet credentium
Tertio secundum eundem Johannem pro meritis gracie
per regnum dei facit scriptura de quo Matheus
cap. 21 Auferetur a vobis regnum dei
gracia expulso demone patefit spiritualiter
mentibus credentium Quarto modo secundum augustinum
et Johannem Regnum dei est pietas que
fideles ab infidelibus distinguit de quo
cap. viii Agite penitentiam appropinquabit
enim regnum celorum et tunc est sensus si
in digito dei ejicio demonia i. adjuto-

dicunt sine ope quod secundum filius dei et demones
ejicio in virtute spiritus in hunc blasphematis
et me tamquam magum et maleficum reputatis
et tunc secundum Crisostomum exponitur pervenit in vos
i. contra vos Non expedit vobis dominicus
est enim perditio [illegible] adventus possit
et quod hic accipitur de regno celi sequitur
[illegible] colliget de regno ejus
[illegible] scandala eo cum ipso quod diabolus
[illegible] demonia regnare cepit in
[illegible] spiritus accepit
[illegible] nunc autem
[illegible] cum in bestiis
[illegible] in vos
secundum [illegible] vos
advenit [illegible]
inde cum [illegible] custodit
atrium suum in [illegible] que po-
ssidet Ita plane [illegible]
ejus ipso sed quod [illegible] expel-
lendus per fortem intelliguntur diabolus
quem fortem vocat secundum Crisostomum Non
quod fortis sit natura sed antiqua ejus
consuetudo tyrannidem quam ex nostra desidia
nata est sed arma ejus secundum Bedam
sunt astucie et dolus ejus nequicie spiritual-
itatem ejus sunt eius omnes species malorum
i. peccatorum in omnibus custodes in valent
contra homines Atrium autem suum secundum Bedam
est hic mundus in quo usque ad salvatoris
adventum fruebatur imperio quia in cordibus
infidelium sine ulla contradictione quie-
scebat ideo in pace sunt omnia quia
nemo sibi resistebat et hec est pax mala
malum enim est facere pacem cum serpente quia
ejus conversatio periculosa est Melior enim
est tuta guerra quam dubia pax taliter
igitur durat diaboli fortior qui supervenit
est Christus i. Reg. ii Non est fortis
sicut deus noster Hic supervenit quia de celo
venit in mundum Joh. 3 [illegible] de celo
venit super omnes est [illegible]
[illegible] venit leo [illegible]
ipsum principem mundi [illegible]

[illegible] est bonum cum [illegible]
[illegible]
[illegible] demonia
[illegible] est dyabolo gestat
[illegible] virtute. Deinde
[illegible] est medium eradicat tamen
[illegible] quod dyabolus contrariatur
[illegible] voluntate et actu
[illegible] dicat eum non est mecum
i. qui non est unus intencione mecum ut
quod ego volo ipse vult contra me est
contrarius. Ad secundum probat et qui non colligit
mecum dispergit. Venit enim Christus dispersa
colligere. Joh. x. Christus erat moriturus
ut filios qui dispersi fuerant in unum
congregaret. Sed dyabolus collecta dispergit.
Joh. x. lupus rapit et dispergit oves.
Item dyabolus cupit animas hominum cap-
tivas tenere, Christus liberare. Item ille predicat
ydola, ille unius dei noticiam. Ille trahit
a via, hic revocat ad virtutes. Iste
discordiam incitat, hic ad dilectionem. Quo-
modo potest ergo esse concordia quorum volu-
ntates sunt diverse. Quia enim ille veri-
tate non potest dictum iudeorum quo dice-
bant Christum in Beelzebub eicere demonia
cum enim dyabolus voluntate et actu contra-
rius est Christo quo cooperetur sibi in
expellendo demones [illegible] hic
[illegible] hic posset esse. Item qui non
[illegible] me est et [illegible]
[illegible] quod non

[illegible]
[illegible] ubi dicit
[illegible]
[illegible] est sapientia
[illegible] non est consilium contra
[illegible] contrarium quod hic
[illegible] est. Item circa hoc
[illegible] tamen contra
[illegible] in sermone domini in
[illegible] dicit quod aliqua media
[illegible] que nec bona nec mala sunt
et ideo de eis iudicare temeritas
est cum possint bene et male fieri secundum
animum [illegible] quod in materia illa ubi
agitur de deo indubitanter verum est
quod omnis creatura tenetur se conformare
voluntati divine et ideo ipsum eciam velle
est contra velle [illegible]
quod hic loquitur de dyabolo adversario
Christi, ibi autem de homine qui in potestate [illegible]
cum eis de quo erat dictum [illegible]
quendam in nomine tuo eicientem demonia
[illegible] quod verum est quod nulla machi-
nacio demoniaca vel alia potest venire
ad effectum sine dei voluntate et sic
[illegible] istud proverbium 21 [illegible] contra
voluntatem dei [illegible] quod licet
sint aliqui actus morales indifferentes
in sua specie considerati sicut est ire ad fo-
rum quod de se nec est bonum nec malum
et sic intelligitur [illegible] ille actus
consideratur quo ad deum oportet necessario quod sit
bonus vel malus secundum intencionem volu-
ntatis qua actus iste de se indifferens
refertur in finem aliquem qui si est bonum
conformis aut conformatus divine volu-
ntati tunc est bonus [illegible] finis intentus
repugnat bonum et contrariatur divine vo-
luntati tunc est malus. Verbi gracia ire
ad forum propter dandum elemosinam est bonum
sed ire ad forum propter furari vel incidere bur-
sas malum est et hoc vult dicere [illegible]
[illegible] libro prallegato [illegible]
non est adversum nos pro nobis est [illegible]
[illegible] considerat sententia [illegible]

in [illegible]
dis[illegible]
dicat [illegible]
mundu[illegible]
duci extra [illegible]
sed ducit hom[illegible]
et semel expulsus [illegible]
assumens secum [illegible]
hec particula unde ad [illegible]
veritatem premisse quod enim [illegible]
continuatur operibus xpi hec [illegible]
Secundum xpus quod polluta mundat
satagit sathanas vel mundata
peramonibus sordibus contaminare Sexto
alia lectio autem ut dominus hec verba dixit
ad instructionem demoniacum liberatum ut
sibi caveat de recidivo Sed cum dos
presumerent eos amore quibus magis
incipiebat ut patet in parabola Ioh
vero in adultera Ioh 8 et in Maria
Magdalena Luce 7 Septimo autem Cirillus
post sic inducit ut post disputacionem
sciret tamen videns quod dicit eis con
tra totum contigit eis error ut hec sentirent
de xpo et in hanc blasphemiam laberentur
ut dicerent eum de eicere demonia in
virtute Belzebub et cetera illorum mo-
dorum hec veritas dicat planum est
tum ea stare non posse quod xpus in
virtute Belzebub eicit demonia quod
cum demones mutuo adhuc associant
ut resideant in homines manifestum est
quod non se mutuo eicient sponte ergo
duo quedam quoniam quod tangit iudeos
insinuans triplicem statum eorum secundum
triplicem operacionem dyabuli circa eos Unde
primo dyabolus habitavit in eis sicut in
illo qui erat in Egipto [illegible]
[illegible] Egiptorum qui expulsi sunt ab
eis qui mactaverunt agnum in figura
xpi et limini sunt eius sanguine cum
legem acceperunt et ille fuit 2us status
ipsorum iudeorum quo pulsus est dyabolus
a iudeis quando sunt recepti in gentibus
et paganis quorum corda depugnat
per loca arida quod sunt [illegible] terre

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ioh xv [illegible]
plebe scriptis [illegible]
observacionibus [illegible]
ceremoniis legis que [illegible]
valet post adventum xpi [illegible]
non tollit tenaces sordes [illegible] superficialiter
ita observacione ceremoniali sola [illegible]
mundabat sed intus remanserunt sordes
Mt 23 Ve vobis scribe et pharisei qui mu
datis que deforis sunt intus autem estis
pleni rapina et in mundicia [illegible] venit
etiam eis ornatus sed intus per ypocrisim
et simulacionem [illegible] Mt 23 ve vobis scribe et
pharisei qui similes estis sepulcris deal
batis que apparent hominibus foris speciosa
intus vero plena sunt ossibus mortuorum
et omni spurcicia sic et vos foris quidem
apparetis hominibus iusti intus autem pleni
estis ypocrisi et iniquitate Tunc vadit et
assumit septem spiritus nequiores se per quod
intelligitur glorie [illegible] demo
niorum et ingressi habitant ibi et sic com
[illegible] in eis omnia vicia et ille est 3us
status iudeorum post adventum xpi et hec
novissima horum peiora sunt [illegible]
antiquitus [illegible]
[illegible] occiderunt [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]

huius autem tercie suspensionis que maior supplicia
est veniente deo suscipe quam venturo
ne accidit et quoniam omnia ista ad hanc incur-
dentes sunt in quo quod statim exprimitur
cui erit sunt gratia omnipotentis et
non dubium quin predicti sunt patres
ipse xpi quam plus [illegible] sunt et [illegible]
in [illegible] pectora sustinuerunt sub
[illegible] et vespasiano quam plures [illegible]
passi sunt in tempore [illegible]
sub antiocho et nicolao [illegible]
[illegible]
implicat [illegible]
[illegible]
et [illegible] plus
[illegible] ne-
[illegible] actualia
[illegible] gerit tunc
[illegible] cum hoc dem-
[illegible] peccatis illecebrat
[illegible] per loca inaquosa
[illegible] omnia scilicet malorum
[illegible] et amore libidinis in omnia
calliditatis temptator explorat si quos
ibi inveniet sue gressus figere possit
unde subditur querens requiem et non
invenit quia cum prius cogitationibus
et actibus pascitur in mentibus fidelium
omnia sua temptatione cessare perpendit
sunt dicat revertar in domum meam
unde exivi id est ad istam conscientiam unde in
baptismo sed eiectus et pristina possessione
meo nimpio subitidum et cum venerit
invenit eam scopis mundatam
qui tamen eius reproborum delictum deserentibus
reperierit invenit conscientiam
peccatoris a viciis in baptismo munda-
tam sed nullo bono opere cumulatam
et tunc assumit plenitudinem omnium
viciorum quia tales spiritus nequiores
diabolo dicitur quia eum diabolus malus
sit illi tamen qui sui mentem impelle-
ntibus viciis mancipantur non solum
nisi sunt affectati viciis sed et
eo ipso nequiores sunt quod se es-
se bonos simulant virtutibus
per ypocrisim ornare nituntur

et fiunt novissima hominis illius pe-
iora prioribus [illegible] melius [illegible] viam
veritatis non agnoscere quam agnitam
deserere [illegible] congesta
[illegible] spiritualibus de gloria
[illegible] peccatis mortalibus
[illegible] spiritus credi-
[illegible] hominis tunc crevit
[illegible] qui per penitenciam et con-
fessionem homo a peccatis mundatur
[illegible] ambulat per loca arida
[illegible] corda iustorum que [illegible] xiiij
morum per disciplinam fortitudine ab
omni carnali concupiscentia honore siccantur
loca vero humentia sunt terrenorum men-
tes hominum quas humor carnalis
concupiscentie fluidas facit in quibus
diabolus iniquitatis sue vestigia tanto
altius imprimit quanto in eius menti-
bus pedes [illegible] istius qui influ-
xa terra descendit eum non invenit in eis
tamquam per graciam dei soliditatis requiem
dat revertar et cum invenit conscientiam istius
aqua quievit vacantem ab omnibus operibus
scopata quasi superficiali confessione
[illegible] et ornatam simulatis virtutibus per ypocrisim
aliquam [illegible] et videantur mundati per confe-
ssionem negligentes tamen sunt eam observandam
[illegible] et forte culpe quam in se extinctam
credunt cor opprimit [illegible] conspiciatur
peccator noli esse sine satisfactione et
tunc vadit et assumit septem spiritus nequi-
ores se id est universitatem et plenitudinem omnium
viciorum sed hic nota quod tres sunt
septenarii spiritus primus est bonus qui
continet septem dona spiritus sancti de quibus ysaias xi
Requiescet super eum spiritus sapientie et intellectus
Secundus est malus continens septem spiritus nequi-
cie scilicet septem capitalia vicia que dona
spiritus sancti obviat oppositum cum sapientie superbia intelle-
ctui avaricia consilio invidia fortitu-
dini gula et sic ira pietati luxuria
timori accidia quorum adaptationes de-
claravi in tractatu meo de expositione
dominice orationis de hiis dicit [illegible] xvi
[illegible] de maria magdalena eiecta sunt

sept [illegible] sicut septenarius conti-
simula[illegible] quas [illegible] hic vocat
[illegible] ei [illegible]
tendit [illegible] ei vii mala
que vii demo[illegible] propositum
simulavit se [illegible] et ipsa
septenarius simulacio[illegible] fingit
vii virtutes [illegible]
se assimile quia occulta [illegible]
recipitur porcia eius in se ma[illegible]
se malus est quia fallit alios [illegible]
imaginacione sanitatis [illegible]
Simulata equitas non est equitas sed
gemitata iniquitas [illegible] sue speus
nequiores quia quanto malicia magis apparet
tanto magis arguitur et tanto requiescit
dyabolus in tali homine et quanto dyabolus
securius et forcius habitat in homine tanto
peius est homini quia magis ac magis
efficitur sicut dyabolus [illegible] subditur et
eius novissima hominis illius peiora
prioribus et hoc propter duo primo propter iteratam di-
nacionem [illegible] vii esse sang[illegible] etiam
amplius noli peccare ne tibi deterius con-
tingat [illegible] difficilior est peccati posterioris
vicioz et [illegible] iterato tardius sanatur
[illegible] propter iniquitatis duplicationem que
fit propter simulacionem ut dictum est unde
dicit [illegible] de sermone domini duplex damp-
natur [illegible] apparente vel porculta iniquitate
vel [illegible] simulacione [illegible] equa-
[illegible] quia audiunt se esse
quod non sunt

Factum est autem cum hec diceret
extollens vocem quedam
mulier de turba dixit illi Beatus
venter qui te portavit et ubera
que suxisti At ille dixit quin-
ymo beati qui audiunt verbum dei
et custodiunt illud Hec est tercia pars
huius ewangelii principalis in qua describitur
[illegible] auctoritatis veritatis digna commendacio
et primo ponitur [illegible] a muliere commendatio
ibi factum est autem cum diceret extollens
quedam mulier vocem de turba dixit illi
ubi apparet magna confidencia et audacia
a mulieris [illegible] in duobus primo [illegible]

[illegible] conscribis et phariseis [illegible]
blasphemantibus simul et temptantibus ipsa
magna fiducia filium dei confitebatur
[illegible] quod non [illegible] et in [illegible] loque-
bantur [illegible] extollens vocem in altum clama-
bat et clamare non timuit accensa cor-
[illegible] hec mulier [illegible]
[illegible] continue [illegible]
[illegible] mulier [illegible]
[illegible] porcio [illegible]
[illegible] aliquid apparet [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ta[illegible]
[illegible]
[illegible]
tibus cum [illegible]
[illegible] viris cum [illegible]
sola mulier [illegible]
turba non erat [illegible]
et plaudebat sola cum [illegible]
esse nobilitatis [illegible] ipse
laudabitur [illegible] tuus dixit illi
Beatus venter qui te portavit [illegible]
[illegible] et [illegible] et futuorum
[illegible] confundit [illegible] sicut
tunc [illegible] blasphematores negabat
eum esse filium dei [illegible] quedam
heretici negabat eum esse dei verum hominem
sed dicunt cum corpus ethereum assump-
sisse nec maria verum veram esse dei
[illegible] hec mulier confutat utrosque quia verum filium
[illegible] blasphemos [illegible] et
verum filium hominis testatur [illegible] con-
substancialem [illegible] una caro [illegible]
[illegible] eius alia virginis ubera [illegible]
ut dicit glossa quia enim [illegible] a virgine [illegible]
[illegible] substanciam quia verum caro [illegible]
ipsa virgine [illegible] venter virginis
qui sine libidine eum concepit sine gra-
vamine portavit et sine dolore peperit
ac deum nobis protulit et hominem in
[illegible] sermone [illegible]
[illegible] difficilior [illegible]
qui illud [illegible] quod totus
mundus [illegible]

et qui loquens dignus inole appendit
anima etiam xpc habuit a virgine lacte
alimonia pro eius lacte pastus est
p quid nec alius esurivit [illegible] beatificat
ubera [illegible] nec [illegible]
q̄ lectis erat plena lacte soli eius
virgo lactabat ubera de celo plena [illegible]
q̄ zin phos [illegible] fonte et lac in
[illegible] et [illegible]
emanat [illegible] ut dicit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut
[illegible] de lacte
[illegible] constat
[illegible] qui i pō
[illegible] dicit glosa
[illegible] potuit concipi q̄
[illegible] fuit mihi et quo
[illegible] solum fuit mihi significatum
fuit [illegible] de glo et mihi xpisto
q̄ cum compater plures ei pro misse
ubera ad lactandum [illegible] fecit aucteat
et q̄ ista pro fuit mihi inquit ista duo
s. ventre et ubera ut ordinar virgo mimi
nir et fuisse va et festa q̄ non plus
genuit sz et educavit Deinde post
responso et supplere va illius mulier
At ille dixit quinymo et sum ergo m
no fuit visio repudiare mirem sed
ostendit q̄ in nichil ei plus fuisse nisi
valde bona et fidelis fuisse Unde
quinymo non est diminuto [illegible]
sz supplementa q. d. quod dicas mihi
beatificando tuum ventrem qui me portavit
corporaliter quamvis verum dicas dimitte
tu dicas q̄ non solum beatificanda est
mater mea eo q̄ me in ventre
portavit corporaliter sz potius beatificanda
est illa et alii qui audiunt verbum dei
et custodiunt illud ac per hoc me por-
tant in corde spiritualiter Unde Beda
[illegible] unde quando sit bene-
[illegible] sed
[illegible] est

[illegible] manifeste
etiam [illegible]
in [illegible] primo
[illegible] inquit [illegible] fide
[illegible] quod concipiendo [illegible] virginea
[illegible] confirmata
[illegible] quod carne genuit

Beati qui audiunt verbum dei
et custodiunt illud Luce xi
capitulo vii ar.º Beatissimus
Augustinus volens fideles instruere
qualiter illo tempore paschali tenere se deberent
dicit in quodam sermone paschali sic inquit
Quamvis fratres carissimi omni tempore verbum
dei cum gaudio desiderio nos optat
fideliter audire Quanto istis tamen diebus specialiter
verbum dei audire et lectioni divine insi-
stere ac de salute anime nostre debemus
attencius cogitare quia licet per totum anni
spacium christianorum populus variis viciorum
fluctibus calliditate dyaboli fatigetur ideo
veniente tempore paschali solito maiori
impetu fideles quosque se impetere conswevit
tamen Augustinus Et quia inter cetera arma contra
dyabolum et vicia precipue est verbum dei
audire dicente apostolo ad Ephesios vi assumite
gladium spiritus quod est verbum dei Unde glosa
hic gladius bene est acutus quia
enim quod fecit a mundo dividit ideo
salvator noster in fine hodierni ewangelii
verbum dei potissime commendat in eo
q̄ ipsum etiam ultra virginea sua gesta-
cionem in utero extollit dicens Beati qui
audiunt verbum dei et custodiunt illud
In quibus quidem verbis pro congruencia
temporis tamen denotat primum est verbi
dei audicio studiosa Secundum est eiusdem
auditi custodicio operosa Tercium est
eiusdem auditi et custoditi beatificacio
fructuosa et hec tria in verbis premissis
licet in ordine postero explicantur Primum
in eo cum dicit qui audiunt verbum dei
Secundum in eo q̄ addit et custodiunt illud
Tercium in eo q̄ premittit Beati ut sit
ordo verborum qui audiunt verbum dei et
custodiunt illud et hic ordo est congru-
ens in predicacione sed salvator noster

[illegible] illud quod est primum in intentione
ult[illegible] [illegible] [illegible] attingat quasi primum
palliac[illegible] [illegible] labore primo cum mer-
dimus [illegible] [illegible] [illegible] ultimo cau
consequimur [illegible] [illegible] ordine preveniens
perscrutam viam [illegible] [illegible] dei audi
deinde ope cust[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
eius effectum quis [illegible] [illegible] primum [illegible]
sequens in isto tempore [illegible] [illegible] [illegible]
convenit verbi dei auditio [illegible] [illegible]
notatur cum dicatur verbum dei [illegible] [illegible]
tanda oritur sermo qui sunt ydonei
ad audiendum verbum dei [illegible] hic [illegible] [illegible]
Quo qualiter verbum dei sit audiendum
quia dicitur audiunt [illegible] omnes modi
viri viriusque conveniat audire [illegible]
hic quod subiungitur verbum dei [illegible] ad
primum sciendum quod volens audire verbum
dei debet habere esse dispositus quo ad
duo videlicet quo ad affectum et quo ad intellectum
ut affectum habeat depuratum et intellectum
non habeat excecatum quorum 2m plerumque
quod venit ex primo [illegible] [illegible] malicia
in affectu provenit cecitas ipsius intellectus
iuxta illud quod in libro sapientie de peccatoribus
dicitur excecavit eos malicia eorum
capitulo ii [illegible] sciendum quod homines sunt
in triplici differentia [illegible] namque sunt
in malicia indurati alii sunt pertina-
citate [illegible] peccati implicati committunt
et alii bonis spiritualibus profectibus intenti
primi nequaquam ad auditum verbi dei
sunt ydonei [illegible] talibus non est predica-
dum [illegible] dicitur [illegible] nolite
[illegible] dare canibus nec margaritas
mittere ante porcos ubi dicit Crisostomus [illegible]
canes sequuntur homines in impietate
conversos [illegible] omnes [illegible] in
nichil non [illegible] porco vero in luto luxu-
rie [illegible] quos dominus super [illegible]
doctrina indignos pronunciat quidam
quippe peiores [illegible] veritatem audiunt
vel impugnant vel vilipendunt unde
[illegible] super eodem verbo dicit per canes impu-
gnatores veritatis intelliguntur et per porcos
contemptores et utrumque malum in medio est alius
enim homo non percipit ea que dei sunt
i Cor. v ubi dicit glossa ut patuit [illegible]
et [illegible] intus [illegible] cum nichil

estimat posse [illegible] [illegible] quod novit quo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] doctior sit et [illegible]
plus [illegible] et precludit sibi viam
[illegible] [illegible] [illegible] affectus [illegible]
illud [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] Crisostomus super [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mortuorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aliquis agricola [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de bellatori
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nichil
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et dirigit [illegible] [illegible] [illegible]
Crisostomus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
malignus [illegible] [illegible] [illegible]
illud capitulo i [illegible] [illegible] [illegible]
non introibit sapientia [illegible] [illegible] [illegible]
in[illegible] non est ydoneus auditor [illegible]
alius ut [illegible] i ethicorum qui ut dicit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] malorum cogitationum
[illegible] et a passionibus detentus et
[illegible] [illegible] ad bonum respicere
non potest neque incognoscendo neque in
agendo nullomodo homo in malicia
obduratus est ydoneus auditor verbi
dei et hic [illegible] fuit in pharaone cum
[illegible] legitur fuisse induratum et ideo cum
Moyses et Aaron ei loquebantur verba
dei [illegible] [illegible] [illegible] doctior [illegible] fuit et [illegible]
dei plus affligit de hac materia [illegible]
in [illegible] parte 2 c 23 et hic [illegible]
[illegible] homines [illegible] autem possunt et de-
bent libenter audire verbum dei [illegible]
verbum dei est medicina contra morbum
peccati capitulo xvi neque herba neque ma-
lagma sanavit eos sed verbum tuum et
sermo tuus domine qui sanat omnia
et ideo utile est peccatoribus audire verbum
dei [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

no eis corpa affectus veiat cognoscerent
tu in quo malo deprehensi sunt et qui lon-
ge sunt a meliori statu quo omnino sunt sine
medicina Sicut enim quedam appetitum ad deteri-
ora paulatim adducunt forte prestare ad
meliora disponent Videt enim in quorum
corpa quod medicina curativa minus
animas autem rone [illegible] corpa medicina
non nimate Et ideo dicit Verbum super iste [illegible]
lucerna corporis tui est oculus [illegible]
redire ad visum impossibile est [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] mala [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] dimitte
[illegible] audire verbum
[illegible] tenent affectus
[illegible] maxie post continuum
[illegible] subdit Secundo primus
[illegible] a auditu effectus Nam in-
[illegible] et seipsum sepe reprehe-
[illegible] et alios eo [illegible] provenit ut
studeat et adimplere quos docuit
Tertio in vo nempe ex peccatum agnoscit quo
apertus recedit quo semetipsum turpa-
bit quo emendate culpat Quidem enim co-
auditu verbi dei quia peccatum agno-
vit tunc primo corrigere se velle potest
Unde david audito verbo domini per nathan
prophetam mox quasi penitendo ait peccavi
ii 2 Reg 12 et 2m quod dicit origenes super exo-
dum 3 Ex quo loqui cepit Moyses
et Aaron ad pharaonem tunc a prophetae
affligi populus dei et sic moraliter ex quo
in ana mea sermo dei prolatus est necesse
est in intrare ad versus vicia suscitari
priusquam veniat sermo qui arguit vicia
intra te diuacant sed ubi sermo dei secus
incepit et arguit unumquodque ex dis-
tinctione tunc perturbatio magna consur-
git et plenitur plus Aaron ad egip-
tios et dyabolo ad diversis viciis vertuntur
et dimerguntur in profundum Ex quibus
apparet quam utile sit peccatoribus audire
verbum dei Nam ut dicit propheta
in psalmo [illegible] ad meliorem est

[illegible] et [illegible] modi-
[illegible] et Si
[illegible] decipit
[illegible] crementum
[illegible] magis carnalia
[illegible] beati Ambrosii
[illegible] excrementis toto
[illegible] sunt et sic de eo yme
[illegible] debet audire verbum
[illegible] confirmet in bono et ad
[illegible] dirigat Sicut enim medicina
[illegible] consistat uno ut est cura-
tiva egritudinis Alio ut est conserva-
tiva sanitatis Sic verbum dei quod est me-
dicina ut dictum est non solum curat egritu-
dines peccatorum quantum ad illos qui sunt
de eo yme bonum ut dictum est Sed etiam
habet conservare bonos in bono et eos ad
meliora dirigere Isti autem boni sunt
in triplici statu Nam quidam sunt
incipientes quidam proficientes quidam perfecti
et omnibus istis convenit audire verbum
dei Incipientibus convenit ut erudiantur
et illis verbum dei est lac Sicut dicit
Apostolus ad hebreos v de quibusdam facti
lac opus est non solido cibo Lac
etiam dicit 1 petri v ut quasi modo geniti
infantes rationabile sine dolo lac
concupiscite Et simplicem doctrinam
cum quis faciunt quidam doctrinam
simplicem contempnentes et subtilia audire
cupientes quibus plerumque accidit sicut
infanti cui si ministraret solidus cibus
et grossus suffocatur potius quam
nutriatur Unde dicit glossa super illud ad
hebreos v lacte opus est sicut incipit
parvulis qui non desinunt cibos perit
nimiedo noxios sic indoctus perit eam
solida ei doctrina convenit quam capere
non valet Proficientibus etiam convenit audire
verbum dei ut dirigantur in profectus spiritualis
Unde dicit david in psalmo mihi pro-
ficienti in pes [illegible] dirigantur vie
mee et Unde Ex quibus super illo vo [illegible]
v videns ihesus turbas ascendit in
montem Super montem incipit sitatis

astr[illegible] qui devote audire [illegible]
declinan[illegible]
non pot[illegible]
sicut ubi d[illegible]
directionem in v[illegible]
sunt enim in au[illegible]
regula artificiale [illegible]
proficiendi et enim operan[illegible]
pos. Cum propterea non [illegible]
nonnulli sunt qui non [illegible]
verbum dei per semetipsos posse
credunt et tales decipiuntur quia
solum proficiunt quia sunt electi deficiunt. Unde
dicitur, karissime, spera non in teipso sed
in verbi dei auditione fiducia spiritualis pro-
gressus pones, ait in psalmo: lucerna pedibus
meis verbum tuum et lumen semitis meis.
Unde Cassiodorus: Pedes in quibus sub nocturnis
noctis caliginis offensionibus irretiti, ut
alibi laqueos, alibi sepultas, alibi con-
tineant profunditates vastitates pedibus
suis verbum dei lucerne testatur, ne pas-
sim incedendo veri luminis incidant in ruinam.
Professus est enim quoniam audire verbum
dei ut amplius proficiat prosperat enim ut
ait apostolus, ubi supra est solidus cibus qui
pro consuetudine exercitatos habent sensus ad di-
scretionem mali et boni et ipse quod est per
sede ad pedes Ihesu cum Maria Magdalena
et audire verbum dilexisti, luce 10, nec
illo cibo spirituali unquam satiari poterunt quin-
cum sint in hac vita. Est enim verbum dei
sicut manna ut dicit Origenes super Exodum omne
in post longa inquit certa post plurimum
plenum tunc demum solidiores tibi ca-
pares si possis, nunc enim sustinemus
manna celeste suscipe illud enim ma-
nna prout vult unusquisque sapore reddit in
eius. Cum ergo si verbum dei quod in ecclesia
predicatur tota fide et tota devotione su-
scipias fiat tibi illud verbum quod-
cumque desideras. Unde si tribularis
placet te consolari contritum et humiliatum
deus non despicias. Si letatus prospere
sitam cumulat tibi gaudia consolationis letaminis
in deo et exultate iusti et gloriamini
omnes recti corde. Si iracundus es

mitigat te dicens: desine ab ira et
derelinque furorem. Si in dolore es habet
te consolans [illegible] lamentantes [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
cia[illegible]
contem[illegible]
ut intell[illegible]
sublimia [illegible]
hominis [illegible]
nichilo reputari [illegible]
incepit et dixi nunc [illegible]
quod vel audiendo verbum [illegible]
templando dedici duce [illegible]
et dixi in corde meo nunc primo [illegible]
cepi. Sepe enim contingit quod nonnulli
qui sic de longo usu audiendo sermones
aliquam forte scintillam spiritualis
intelligentie vel verbalis perceperunt
videtur enim eis se fastigium perfectionis
attigisse. Unde verbum dei quod communiter pre-
dicatur in ecclesia vel audire despiciunt
vel si audiunt vilipendunt et quia se
de alto spiritu reputant non nisi de alti-
ssimis audire dignantur. Ex talibus acci-
dit sicut quibusdam de filiis Israel quorum
avaritia consistebat in lunes(?) qui
ut ipsum ex avaritia usque in alterum
diem servabant sic accidit illis, cum
verbum dei audiendo colligunt et ultra
quod eis sufficit pro statu volunt pre-
sumentes plus sapere quam oportet sapere
Roma. 12. Sicut oportet mensura [illegible]
quod debebat sufficere [illegible]
exodi xvi per homines [illegible]
sita capitula [illegible]

[illegible] descripsisse
vita qua

D[illegible] verbum Dei sic
[illegible] verbum Dei sit au-
[illegible] scienda quod sciendum
[illegible] ponit ista que requiruntur
ad modum et ad formam discendi que
nos ad ea ambiunt capitulum faciunt ad
propositum. Primum est humilitas, secundum
studiositas vel diligentia, tertium est requiren-
dum ergo quod attenditur circa modum et
formam discendi vel audiendi verbum
Dei est humilitas que precipue attenditur
in tribus secundum Hugonem. Primum ut nullam
scientiam nullam scripturam vilem teneat, secundum
ut a nemine addiscere erubescat, tertium ut
cum scientiam adeptus fuerit ceteros non con-
temptnat. Hec ad captandum ad audi-
tionem verbi Dei. Primum quod requiritur est quod
nullum sermonem qui de sacra scriptura et
aliis scripturis de deo et instructione
vite et morum conficitur vilem teneas
quia dato quod tu plus audiens dato quod
tu melius scias predicanti utile tamen est
audire ut dicat [illegible] sepius audi-
re etiam scientibus prodest quia etiam re-
minisci [illegible] que audiamus amplius co-
[illegible] epistola ad Hebreos
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] in prologo biblie
[illegible] prime

[illegible] quid
[illegible]
[illegible] sufficientia
[illegible] quid possu-
[illegible] esse potuit qui
[illegible] auditor fuit
[illegible] forte eius prius sermo-
[illegible] audisset nec corde apposu-
[illegible] multum facere credendum est
[illegible] Damiani que in primo sermonis
[illegible] consuetudine imperatur et hoc esse
potest quia ista communiter contentorum scie-
bam essem aliquid operatur in aure au-
ditorum sicut oratio beati Stephani effecit
in sancto Paulo et sic in omnibus legen-
dentibus et ut dicit beatus Augustinus suis con-
fessionibus etiam de beato Anthonio quia ipse
audiens in quadam lectione vel forte
predicatione illud verbum Christi Vade
et vende omnia que habes et da pau-
peribus et veni sequere me ad se ipso
ipse reputabat ad se illud verbum dici
et statim ad eum conversus fuit. Licet enim plu-
ribus etiam in audientia non tamen corde a-
sumpserat sicut tunc idem Augustinus li-
bro isto libro 13 audivimus dominum [illegible]
[illegible] conversi et illuminati sunt et
forte sepius ante illud verbum legerat
sed non eum movebat. Sicut tunc simi-
liter de sancto Nicolao de [illegible] legitur
quod ipse cum adhuc scolaris esset audi-
vit quendam fratrem predicantem et in-
ter ceteras exhortationes [illegible] illud verbum
quod habetur in Canonica Johannis 1 Joh
2 Nolite diligere mundum neque ea que
in mundo sunt quia mundus transit et
concupiscentia eius. Verbum illud ita cordi
suo fuit impressum quod statim cepit
religionem intrare et finito sermone ad
fratrem accessit proponens sibi estus cordis
sui et ibi plura alia sunt. Ideo ne-
mo ergo vilipendat sermones sim-
plices et communes quia in simplicitate
verborum est edificatio animarum. Unde ecce divina
et tota sacra scriptura in simplicitate
verborum posita est et fundata propter quod
etiam non nulli sacram scripturam vilipen-
dentes appellaverunt eam fabulas [illegible]

simp[illegible]
Hugo [illegible]
quod i[illegible]
quid vo[illegible]
na nisi pred[illegible]
elegit phos et [illegible]
piscatores indoctos [illegible]
per totum mundum [illegible]
ab hac scientia simpl[illegible]
adhesisti fidelis quare [illegible]
aliquid quod dicit aplus ad [illegible]
doctrinis variis et peregrinis nolite [illegible]
Quinto ex humilitas audiende ver
dei attenditur in hoc ut nullum pre-
dicantem audire contempnat quod
intelligendum est de hijs qui auctoritatem
predicandi habent sive ordinaria sive
commissa ordinem iniquid sicut
prelati et curati quo ad subditos
suos commissa ut religiosi ut
hoc per sedem apostolicam privilegiati
sunt et alij electi a prelatis missi
quo enim predicabunt nisi mittantur
Sexto ex parte est de predicantibus
in angulis et privatis conventiculis
aut auditor in audiendo quomodo
se habere debeat docet Hugo ibidem
prudens lector vel auditor omnes
libenter audit omnia legit non
scripturam non doctrinam non personam
contempnit indifferenter ab omnibus
quod sibi deesse videt querat non
quantum sciat sed quantum ignorat
considerat et sumet ab omnibus libenter
discere quod tu nescis humilitas docere
tunc potest quod ratio supra cum quis fiat
sapientior omnibus eris si ab omnibus
discere volueris qui ab omnibus accipi-
unt omnibus ditiores fiunt Sed sunt
nonnulli qui ita afficiuntur ad aliquem
non ordinem vel personas quod alios
audire despiciunt non attendentes quod
nonnumquam meliora pocula de vase
testeo quam de cipho argenteo meliorem
rem habent saporem Contra tales
dicit ibidem Hugo multos invenit
nonni qui cum primis clericis ad
hoc indigent non nisi sinimus inf

esse dignatur et quod solum se
[illegible]
[illegible]
[illegible] post paucam [illegible]
[illegible] vase testeo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
tunc [illegible]
sua nimis [illegible]
et tu aliquid [illegible]
ita quod nec al[illegible]
adequari et q[illegible]
in se invenit [illegible]
valeri sciam multa[illegible]
Deus enim intimis dat [illegible]
unde xpus (unde filius dei ait pa-
ter abscondisti hec a sapientibus et prudentibus
sapientibus et prudentibus
et revelasti ea parvulis luce x hinc
Septimo casus in toto primo Impossibile
inquit est eum qui proposito laudis
acquirendi studijs lectionis vel au-
ditioni insistit verbi dei donum
vere scientie percipere humilis enim
nichil non nisi humile vult Octavo
disciplina scilicet quod requirit ad
modum et formam discendi est stu-
diositas et diligentia consilii atten-
dit in libris primo animi vehementi
applicatione ad ea scilicet que leguntur et
audiuntur et predicantur Unde Hugo
ubi supra Studium inquit est
vehemens animi applicatio scrutari
penetrare occulta [illegible]
mente vagus et [illegible]
intelligere pure [illegible]
laboris [illegible]

purge [illegible] et dabit [illegible]
purge [illegible] et dabit [illegible]
[illegible] tam [illegible] est non fiat [illegible]
de [illegible] dominum [illegible]
[illegible] que de [illegible]
audire [illegible]
[illegible]
et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] en
[illegible] inter
[illegible] legitur
[illegible] Multi p=
[illegible] et pos vote
[illegible] et si venit come=
[illegible] implet quod et si
[illegible] facit verbi preceptum
[illegible] et non fructus est quod audi=
tum est in cordibus infectis non impo=
nunt quia congruum modum proficiendi docet
Eccl. c. 24 Apes inquit debemus imi=
tari que ut vagantur et flores ad mel
faciendum ydoneos carpunt deinde quod
tulerunt disponunt ac per favos di=
gerunt ita et nos quidquid dimicari
lectione congessimus separare studeamus cum
disputata formatur deinde addebitam
facultatem ingenii in unum saporem
varia illicata finem delectatio in mente
ad deum perinde excitatione et ut ait
Hugo libro 3 ingenium hominis ad
capescenda divina infirmum est et in
efficax sine divino auxilio oportet quod
audiat verbum dei mente ad orationem dirigat
unde sapiens cap. vii optavi inquit
et datus est in sensus vocavi et venit
in [illegible] sapientie unde Hugo super
[illegible] pertractans illud [illegible]
[illegible] ingenio necessitate [illegible]
[illegible] qui [illegible]

[illegible] Alite
[illegible] quisquam
[illegible] amore
[illegible] si non
[illegible] in terris
[illegible] in celo
[illegible] in terra [illegible]
[illegible] formam et modum
[illegible] et queas quod similiter atte=
[illegible] tibus primo in terrenam temporalium
occupatione unde Gen. xxix
dicitur et dimissis pro vacare
non possunt nec etiam illam inquirere
dignantur sapientiam quia videt infectos
desideriis et curis temporalibus involutos
et subdit qui vis vacare studio aut
paupere sis aut pauperi similis et Hugo
libro 3 paritatem tenens id est suppellectile
non etiam inquirere ad disciplinam
prohibet pigritia quod vel dicitur quod
tenue non igitur esse et subdit
omnis mundus peccatis auxilium est
et [illegible] de philosophis qui ut sapientie vacare
possint divitias contempserunt de hoc
habetur in vitas patrum etc. Secundo
in passionum mente inquietant. Secundo
nam passiones in nobis sunt si=
cut amor possessionis copia carnalis
et cetere passiones turbant oculum intel=
lectus ne possit cernere quare veri
auditores verbi dei debent habere passio=
nes sedatas quod figurale Gen. 31
de Rachel per quam anima contemplativa
intelligitur que ydola patris sui sub
stramenta camelorum deposuit et de
super sedit per ydola intelliguntur pa=
ssiones naturales quas corporea propagine
contraximus que ideo dicuntur ydola
quia carnales homines eas deo preponunt
sed anima contemplativa et auditrix
verbi dei talia ydola deponit et
desuper sedet eis omnino [illegible]
a cura temporalium vacatione unde
[illegible] anime dicitur eccl. 20 respiratione

in ip[s]e [illegible]
se inq[ui]rit [illegible]
tale s[ib]i [illegible]
et h[oc] req[ui]rit [illegible]
in h[is] scrutan[dis] [illegible]
et q[uonia]m immorat[ur] [illegible]
Iste dicat[ur] immorari [illegible]
ut possit vacare [illegible]
q[ui]ete elegit s[a]p[ien]s [illegible]
q[uia] in domu[m] meam [con]q[ui]esc[am] [illegible]
s[a]p[ient]ia. Unde eciam quilibet a[uditor]
verbi dei consulit[ur] illud q[uo]d dicit
Eccl[esiastic]i 32 audi tacens et p[ro] reverencia
accedet tibi bona gr[aci]a. Debet enim
auditor d[icti] s[ic] tacere omnib[us] rebus creatis
et sua p[re]sciencia verbi dei p[ro]prio
se abstrax[er]it ab omnib[us] aliis, sibi
bona gr[aci]a intelligencie v[idelicet] pure ve-
ritatis celesti q[ui]eti debita fuit. Ista
studiosa audit[ri]x verbi dei de qua
dicit[ur] Luc[e] x q[uod] sedebat ad pedes
d[omi]ni et audiebat verbum illius, sede-
bat in q[ui]ete quia ab omnib[us] exterioribus
vacabat etc.

Verbum dei ubi tercio restat
videre cum m[od]o verbum sit cog-
audiendum q[uod] verbum dei non aliq[uorum]
ph[ilosoph]or[um] vel rethoris seu aliorum humane
s[cienci]e doctoris q[uo]d qualia non fuit
Pauli ap[osto]li ut ipse scribit I Cor 2
Sermo meus et predica-
cio mea non in p[er]suasibilib[us] humane
sapiencie verbis s[ed] in ostensione sp[iritu]s.
H[oc] est contra illos qui plus student su-
btiliter predicare pro aure humane q[uam]
quantum ad edificacionem animarum
et tales non predicant verbum dei s[ed]
verba ph[ilosoph]or[um] in quo s[un]t reprehendendi
qui talia libencius audiunt. De quibus
Tim 2 tit[ulo] a veritate quidem auditum
avertent ad fabulas aut convertent.
Ieronimus in libro [?] quomodo qui in visione
flagellatus fuit pro eo q[uod] libros philosophorum
legit. Unde ipse scribit in ep[isto]la ad
Eustachium. Circa verbum aut[em] dei

[illegible]

ip[s]e
locuti [illegible]
sicut lo[cuti] [illegible]
et sermo[n]e [illegible]
sed an[te] p[er] se [illegible]
locutus sit de[us] [illegible]
dedit et ad edific[acionem] [illegible]
cat[ur] quod h[ec] sacre scripture [illegible]
et corpus comprobet quo [illegible]
et doctrine doctorum catholicorum quod verbum
dei et omnib[us] h[ui]us modis verbum dei
acceptum est a fidelibus audiendum quod
figuratum est Neemie 8 et Esdre ult[imo]
ubi dicitur quod cum Esdras legeret legem
coram universa multitudine astiterunt ab[?]
scribe et levite qui docebant populum
interpretantes illis legem. Sic et nunc
non solum audienda sunt verba legis
sed et doctorum et interpretancium que
cum verba legis dei dicunt concepto fu-
gant supra verba sacre scripture cum
tu ad 2m sciendum quod verbum dei p[re]-
dicari potest et audiri sub triplici dif[ferencia]
quedam enim sunt plana et simpli-
cia sicut historie et exempla sanctorum
quedam vero sunt alta et sublimia et
subtilia sicut de trinitate, de incar-
nacione et de [illegible]
ubi et cetera talia que [illegible]
[illegible]
prologo [illegible]
mone [illegible]

[illegible]

... a
... te vo-
... scripture
... et mistiorem
... spiritus sed magis
... sit in vestiga-
... eneat ut ma[gis]
... [illegible] non admittat sollicitus
[illegible] ille et nisi in astitit non
potest tu[illegible] (Talis quoque modicitate vi-
te est ut dum in querendo subtilis
fuit in presumendo temeritatis non
inveniendo recaluit illud quod pre-
ait spicam suam tetendit et parvit
illud et ideo parvit vasa mortis
[M]edia autem sunt mediocria scilicet
moralia ad edificationem vite spiritualis
pertinentia que plane[illegible] etiam in com-
munione cum duobus precedentibus reperiuntur
et has tres differentias sensuum sacre
scripture describit Hugo 2° li. de
[illegible] edificii edificaturus primum
in[illegible] fundamentum historie pone
deinde per signum typicum in archa
fidei fabricam mentis erige ad extremum
vero per moralitatis gratiam quo pulcher-
rimo [illegible] colore domum pinge
[illegible] in historia quo facta dei
[illegible] in allegoria quo credas
[illegible] in moralitate quo
[illegible] mirentis [illegible]
[illegible] tie pinge

[illegible] plurib[us]
[illegible] Et qui
[illegible] quod reputate
[illegible] ius est omnibus
Hugo ibidem fere
[illegible] de quo dicit presentis
[illegible] scripturam a moe-
[illegible] ut eis quantum impedit
[illegible] u est in dies crescere ac-
[illegible] et studium et desiderium omnes
cepit tamen sapientia clarus in prudenter
[illegible] simplicioribus scripture sententia
[illegible] obscura innitari atque omnigen-
[illegible] evolaudis et misticis
[illegible] vehementer impressis
[illegible] non sustinens
pondus cepit mox quod tanti magni-
tudine defecit tanto quod transiens impor-
tune occupationis tantum confundi
ut non solum ab inutilibus sed etiam necessariis
actibus cessari vis sequitur in continuum
qui lege scripturas ad edificationem
vite cepit et nec discretionis modi-
cum habuit in tantum errores de-
venit sed in[illegible] divina tamen per-
revelationem commonitus ne amplius
[illegible] scripturarum studiis incumberet
sed secretorum [illegible] et [illegible]
[illegible] alios quam simplici sensu
decantans sequitur consuesset
quod in bono ad statum pristinum provenit
et reductus tandem intus quietem
gratiam accipere meruit divine gratie
et consolatione mediante [illegible]
ad eum [illegible] quod verbum dei triplici
via venit ad nos primo via locu-
tionis ora doctorum vel predicatorum
Secundo via lectionis per studium sacrorum
librorum et de istis duobus similiter dicit
Apostolus Beatus qui legit et qui
audit (Tercio via occulte inspira-
tionis de qua Job x et quarto
via venit ad nos verbum divinum
seu dei unum est verbum assumptum (Be-
ati qui audiunt verbum
dei [illegible]

Et custodiunt aliud verbi tam-
[illegible] quod est ver-
a[illegible]
quod est a[illegible] custodio ver-
dei attendit [illegible] memoria
in memoria et in [illegible] audiendo
meditando et opera[ndo] [illegible]
custodicio verbi dei [illegible]
diligencia Iste enim verbum [illegible]
qui totum in audiendo se [illegible]
et componit tamquam ne quicquam
depereat Econtra ille non custodit qui
in audiendo mente ad alia divagatur
et sic verbum dei intrare non permittit
et talis nimirum reus est sicut si cor-
pus christi in terram cadere permisit Unde
dicit Augustinus in quodam sermone et
ponitur in decreto 1 q 1 Interrogo vos
dicat Interrogo vos fratres vel sorores
dicite michi quid plus videtur esse
corpus christi an verbum christi Si vultis ve-
raciter respondere hoc dicere debetis quod non sit
minus verbum dei quam corpus christi
et ideo quanta sollicitudine observemus
quando nobis corpus christi ministratur
ut nichil ex eo de manibus in terram
cadat tanta sollicitudine observemus
ne verbum dei quod a nobis erogatur
dum aliud cogitamus aut aliud loquimur
de corde nostro depereat quia non
minus reus erit qui verbum dei negli-
genter audit quam ille qui corpus
christi negligencia sua in terram cadere
permittit Hec Augustinus Vide quid est
verbum dei negligenter audire [illegible]
quod hoc est scilicet auditu negligere vel
opere non perficere / sed ille audit sine
negligencia qui quod audit opere perficit
Est advertendum tamen hic quod dicit non minus
esse verbum quam corpus christi quod ista compa-
racio non refertur ad ipsa collata cum
in creatura nichil sit melius corpore
christi sed refertur ad nos hic non attendi-
pendens dignitatem sed pendens efficaciam
ex corpus christi et verbo predicacionis non
minus ymmo magis est dignitate

sed secundum efficaciam que ad nos attendi-
tur verbi predicacionis non minus est ymmo
magis est [illegible] verbi dei in predicacione
[illegible] et plus facit compunc-
tionem ita ut omnia peccata
[illegible] corpus christi
venialia [illegible] in glo-
[illegible]
[illegible] compungit
[illegible]
ne [illegible]
ous [illegible]
verius [illegible]
permittis [illegible]
negligencia [illegible]
sive ponit [illegible]
et quidam [illegible]
intelligunt de verbo [illegible]
custodias verbi dei attendi in me-
moria ut in quibus verbum dei au-
ditur in arche memorie recondat [illegible]
Gregorius in omelia verba dei que aure
percipit mente retineat Cibus
enim mentis est verbum dei et quasi
acceptus cibus stomacho sermo sed
languescente reicitur Qui auditum
sermonem in ventre memorie non tenet
sed quasi cibus alimenta non retinet De cuius
vita desperatur Timete igitur mortis periculum
formidate si cibum quod sancte exhor-
tacionis accipitis sed verba vite i.
alimenta iusticie in memoria non
tenetis Hec Gregorius Unde dicitur
ad Ezechiel Comede volumen illud
et venter tuus et viscera tua reple-
buntur Ezech 3 Volumen illud est
sacra scriptura quam sic homo come-
dit vel audiendo vel meditando vel
legendo verbum dei [illegible]
assidua meditacione [illegible]
in thesauro memorie [illegible]
glo[illegible]

[illegible] audi[illegible]
[illegible] intelligit
[illegible] a[illegible] in
[illegible] viam suam
[illegible] operatione in
[illegible] quos quos lau
[illegible] custodiendo verba
[illegible] est operato propter
[illegible] custodit memoria si non custo-
dit et vita via quando verba dei te-
nenda agunt ne obliviscatur non agit
vindicte ut corrigunt hoc aut ait psalmista
in quo corrigit adolescentior viam
suam et hic ridet in custodiendo ser-
mones tuos nec nullo modo dicendum
est via recta quidem est via plisa hec
[illegible] et sunt nonnulli qui verba dei con-
[illegible] in memoria ut inde loqui
[illegible] sciant et oride se sapientes [illegible]
[illegible] [illegible] audiunt magna
magis [illegible] esse in [illegible] sa-
pientes scio in pluries in audiendo [illegible]
eloquium sapiencium magis appetere
quam [illegible] si vere sapientes et non
tantum scire et audire sed etiam operari
[illegible] tales qui audiunt et non
operantur sed in audita reputantur stulti
[illegible] aut illi qui audiunt et fa-
[illegible] salvatoris [illegible]
[illegible] sermone suum in
[illegible] omnibus
[illegible] vita [illegible]

[illegible] conclusit
[illegible] mea
[illegible] sapienti
[illegible] supra pe-
[illegible] audit ver-
[illegible] similis est vir
[illegible] [illegible] supra are-
[illegible] corpore [illegible] salvatoris
[illegible] verbum dei audire
[illegible] [illegible] talis assimulatur viro
[illegible] i. christo qui est sapientia
[illegible] nec talis [illegible] obruitur [illegible]
temptationibus que sunt triplices
quedam sunt temptaciones volupta-
tis [illegible] carnalis que designantur
in pluvia que gutta [illegible] cadit
et emollit sic concupiscencia carnalis
alie sunt adversitatis et tribulationis
et hec designantur per pluviam cum
impetu venti item alie sunt tem-
ptationes per [illegible] sive per
minas sive per blandicias humanas
sive per suggestiones diabolicas que
signantur per ventum et omnibus hiis tem-
ptationibus hii qui audiunt verbum
dei et faciunt sunt securi quia domus
conscientie eorum fundata est supra firmam
petram i. christum [illegible] in ob-
[illegible] propterea ergo attendite
quam damnosum sit audire et
non facere quia talis assimilatur homini
stulto i. dyabolo [illegible] et
talibus impulsionibus quorum tem-
ptationum faciendo obruitur quia domus
sue conscientie fundata est supra arenam
que sterilis est et fluida et muta-
bilis per quam instabilitas [illegible]
[illegible] et talium est ruina magna
quia ruent in abissum eterne damp-
nationis [illegible] est [illegible]
illud [illegible] ite in ignem eternum
qui paratus est dyabolo cui vos assi-
milastis [illegible] ego non possum
omnia que predicantur facere si ergo
periculosum est audire sermonem

et no [illegible]
et ad [illegible] no [illegible]
sunt q [illegible]
no audire [illegible]
audire et no [illegible]
gra hom aud [illegible]
sunt se gradati [illegible] volunt
audire scire et facere [illegible]
quos assilat dns [illegible]
dictum est de quibus dicit Aug[ustinus]
quadra[gesima] epla Auris bona est que
libenter audit verba prudentis dis-
cit audita obediens opa[tur] iustitia[m]
Alii sunt qui volunt audire scire
et no facere et hii mali sunt de
quibus hugo in dydas[calicon] Sunt
inquit non nulli qui dum scriptu-
rarum scientiam appetunt vel ut divitias
congregent vel ut honores vel famam
acquirant quorum intencio quanto
pervsa tanto est miseranda Sunt
et alii inquit quos audire verba
dei et opera eius ad discere delectat
non quia salutifera sed quia mirabilia
sunt Scrutari archana et manda-
ta cognoscere volunt multa scire
et nichil facere hoc ergo quid
aliud agere dicitur quam predicamen-
ta in fabulas convertere hec
ille et isti omnes de quibus loquitur
hugo sunt de 2o gradu Alii sunt
qui volunt audire sed no curant
scire nec facere et hii peiores sunt
de quibus dicit Seneca in ep[isto]la [illegible]
inquit veniunt et audiunt non
ut discant sicut in theatrum volupta-
tem ad delectandas aures non
ut aliqua vicia deponant nec
aliquam legem suscipiant bone vite
quia mores suos corrigant sed ut
oblectamento aurium fruantur et hec
duo genera hominum deus assilat qui
edificat domum suam super arenam
ut dictum est Ceterum sunt qui

nec audire [illegible] scire nec facere
volunt et isti sunt pessimi et de ta-
libus dicitur [illegible] 12 [illegible] qui scit
voluntatem domini sui et non facit plage
vapulabit multis Deinde etiam
dicit [illegible]
[illegible] audiat lege
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Deus [illegible]
cum [illegible]
Ecc[lesiastic]i 39 [illegible]
eloquia sap[ientie] [illegible]
et si non ferm[illegible]
tu tua et ad [illegible]
disponit nec [illegible]
dei cadens in isto [illegible]
ruinam similis proposite [illegible]
plici distinctione opus est Con-
tempte audiendo quia is qui audit
verbum dei et obmittit facere per con-
temptum et tunc similitudo hec locum
aut obmittit per fragilitatem et tunc
non. Alia distinctio contemptus verbi dei
est quia ea verba que quis audit
in predicatione aut sunt verba necessaria
ad salutem sicut sunt verba consilia
et tunc similitudo dum locum habet
aut sunt verba consilii et tunc non impe-
ditur ad perfectos non solum pertinet
ut virtutes observent sed supra
mandata fructificent quod significatur
per maledictionem ficulneam
in qua cum tempore fructus quesivit
et non inveniens maledixit [illegible]
[illegible] omnis qui mandata
dei implet [illegible] suo tempore fructi-
ficare [illegible] mala
datum non [illegible]
non solum [illegible]

[illegible] virtutibus crescit [illegible] Esa. [illegible] in desiderio [illegible]
[illegible]

B[eati] [illegible]
[illegible]

R[illegible] [illegible]

[illegible] ad omnes
[illegible] dicitur
[illegible] et symon bariona
non revelat tibi
[illegible] virtus beatitudo quia
[illegible] vel quia dat
[illegible] eterne beatitudinis secundum quod dicit
Ambrosius in li. de offi. dicens inquit
etiam quedam consummate virtutis sublimitate
et describitur sic attribuenda. Beatitudo
est gradus non eminens sed vere sapienti
nota faciens ad securitatem consciencie sempiterna
gloria secundum quod sancti accipiunt ille
octo solle[mnes] beatitudines quas dominus
predicavit in monte ad quas omnes
ille beatitudines reduci possunt virtutes
ad 2um sciendum quod hec beatitudo qua
dicitur Beati qui esuriunt et sitiunt
iusticiam quia illa esuries iusticie
cogit famem verbi dei quo iusticia
dei faciendam nobis innotescit unde
omnes esurientes iusticiam esuriunt iusticiam
dei verbi ad implere quod cum de-
sideria auditum crescit esuries iu-
sticie unde Esa. [illegible] esurivit iusticiam
qui 2um iusticiam dei desiderat con-
[illegible] autem iusticiam quam consuetudinem
[illegible] acquirere cupit [illegible] ad 3m
sciendum quod hec beatitudo complectitur
[illegible] et efficacias quattuor
[illegible] sunt supra in sermone
[illegible] alle[illegible] ponit in sermone

[illegible] ad purus
[illegible] quia oz
[illegible] hic seduli
auditorum [illegible] dei virtute
purgativa inflammativa illuminativa
[illegible] hec habet quatuor
[illegible] Ambrosius Beati in
[illegible] illud verum igitur
[illegible] vehementer verbum inquit
[illegible] purgat corda ut fornax aurum
[illegible] ad amorem dei illuminat eadem
[illegible] et hec tamen sumuntur quippe
ignis et subdit Ambrosius hic ignis
super apostolos in die penthecostes celitus de-
scendit [illegible] colligitur ex in primo
quod verbum dei habet virtute purgativa
vel mundativa Joh. xv Jam mundi
estis propter sermones quos locutus
sum vobis et isti bene stant ore ipsius
salvatoris de quo ait v Beati mundo
corde etc. Et hec mundicia attenditur
tamen in intellectu quam in effectu Intellectu inquam
facit enim mundicia cordis ad intelli-
gentiam sicut puritas pupille ad
visionem oculi unde glo. ait v dicit
sic spiritualiter intellectus habet gradum quod
aptatur quia intellectus mentis est oculus
et completus mandatorum dei aperit
[illegible] et 2m hec mundicia corde
attenditur ibi per intellectus depuratione a fan-
tasmatibus et erroribus scilicet ut ea que
de deo predicantur non accipiatur per modum
corporalium fantasmatum nec etiam secundum in-
[illegible] pluralitates habet enim mundicia
facit in nobis verbum dei predonum intel-
lectus Effectu enim attenditur hec
mundicia cordis secundum quod est depuratio
affectus ab inordinatis affectionibus
Secundo verbum dei habet virtute infla-
mativa accendit enim in amorem dei
ut dicit Ambrosius et ideo ignitum dicitur
hinc ignem venit deus mittere in
terra et volt ut ardeat luc. 12 hoc
igne [illegible] calefactus de quo erat ignis flam-
migerans in ossibus meis [illegible] 20 hic
igne ardebat [illegible] rubus quem vide-
rat Moyses et non comburebatur Exo.

Fuit enim [illegible]
peccatoris [illegible]
vaporati [illegible]
ne cor nostrum [illegible]
nobis in via [illegible]
Isti lucificant vel [illegible]
omnes qui diligunt te [illegible]
sed virtute illuminativa [illegible]
dei verbum et lex unde [illegible]
dibus meis verbum tuum et [illegible]
mitis meis de hoc plenius habe[tur]
in sermone hic. Isti lucificant luce[m]
ro. Beati oculi qui vident que vos vi-
detis certo verbum dei habet virtute discipu-
latus xpi calefactiva qua facit homines
discipulum xpi Joh. octavo Si ma-
seritis in sermone meo vere discipuli
mei eritis. Isti lucificant in presentibus omnibus
que elegisti et sed dicitis si verbum dei
habet has virtutes unde hoc quod tam multis
patribus sedis frigidi et tenebrosi et a prophetis
alieni audiunt et predicationes et tamen non
inunduntur nec inflamantur nec illumina[ntur]
nec sunt discipuli xpi. Ad quod dicendum
quod hoc non provenit propter defectum dei verbi
sed ex defectu audientium sicut videmus
in igne materiali qui semper calefacit quantum
est de se sed si calefabile est nimium
elongatum vel aliquid interpositum sicut
de quodam lapide set tunc impedita
actio ignis. Sic in proposito triplex modo
accidit impedimentum ne auditor sus-
cipiat virtutes verbi dei. Uno modo quod
aliquis ad ignem verbi dei non debite
appropinquat sed vel corpore vel corde saltem
ab eo se elongat. 2o quia aliquis inter
se et ipsum ignem ponit magnum
obstaculum scilicet peccatum mortale quod divi-
dit inter nos et deum Ysa. 3 opposi-
sti tibi deus nubem ne transeat oratio. Ubi
per nubem intelligitur tenebrositas peccati mor-
talis quod obnubilat cor ne in ipsum
transeat verbum dei peccatores enim homines
sunt carentes temptationum ventis agi-
tantur nec in se possunt capere verbum dei.
Tertio quia homo per longam consuetudinem
peccandi est ita congelatus quod ab igne

Magna [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

A magna [illegible]
sanabat [illegible]
bat. Ubi [illegible]
et ibi sedebat [illegible]
Erat autem proximum [illegible]
Sicut autem corpus hu[manum] [illegible]
quod continue corruptionem incurrit in[digens] [illegible]
cibi ad restaurationem deperditi sine quo
non posset subsistere. Sic anima que semper incurrit
mutabilitatis tribulationis et tristicie per
sonum isto tempore presenti gravinare se non
posset in vita presenti in corpore nisi
aliquis consolationibus spiritualibus recre-
aretur. Hinc est quod illo tempore quo sumus
in medio quadragesime ecclesia convenienter ordi-
navit officium misse totum consolatorium
et precipue evangelium in quo dominus legitur
refecisse magnam multitudinem homi-
ne ieiuni in via deficerent. De cuius re-
fectionis miraculo est prius evangelium quod
habet tres partes principales in quarum
prima premittitur circumstantia audientium
miraculum congruitas. Quia ponitur
miraculi faciendi opportunitas ibi
Cum sublevasset. In 2a describitur domini
benefici in miraculo habundans lar-
gitas ibi Dixit ergo Jhesus [illegible]
circumstancie audientes miraculum sunt
quatuor. Prima circumstancia [illegible]
omnis in qua fuit [illegible]
Unde et [illegible]

[illegible] quod est tiberiadis [illegible]
[illegible]
mare galilee [illegible]
totius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] vocat stag-
[illegible] v appa-
[illegible] pantis
[illegible] ut dicit glo-
[illegible] gione terra
[illegible] et gentissima
[illegible] i gue arbore fructi-
[illegible] ortus vel [illegible] na-
[illegible] vo ibi mari illa tota ad-
[illegible] ut constaret ad quam partem ripe
[illegible]us ambulaverit. Circa autem quod est tybe-
riadis et applicavit ad portum qui est
circa tyberiadem civitatem que est
ad ripam stagni et sicut dicit glossa
Tyberiadis et Capharnaum in eodem
littore opposito est locus ubi miracu-
lum illud factum est. Secundo sciendum est quod
ad sensum historicum dominus audita mor-
te Johannis et quod Herodes querebat
videre eum an forte ipse esset Johannes
quem ipse decollari fecit putabatur
enim a quibusdam Johannem surrexis-
se a mortuis qui virtutes operatur
ideo recessit ab eis trans mare illud
ut hic dicit et Luc. v. Non timore
mortis sed pocius minimus ne homi-
cidium inveniret ut dicit glossa. Eadem quo-
que ipsa hora tempus fuit apostoli
quos misit predicare regnum dei
et curare infirmos ubique et re-
nunciaverunt ei omnia que egerant et
[illegible] et quod tantus fuit concursus
[illegible] manducandi

[illegible] scorsum
[illegible] et erat
[illegible] tussecta-
[illegible] civitati
[illegible] petrus et andree
[illegible] circumstancia est homi-
num [illegible] quod sequebatur eum multi-
tudo magna [illegible] Ex quo apparet magna
[illegible] quod xpus clam recessit
[illegible] tamen non latuit et relictis civi-
tatibus secuti sunt eum pedestres usque
in desertum ut dicit Math. Causa autem
quare sequebantur eum assignavit evangelista
quod videbant signa que faciebat super
hiis qui infirmabantur. Sciendum
tamen quod ista non fuit tota causa quo-
modo omnes sed etiam quidam sequebantur eum
ex devotione et propter doctrinam. Unde causam
quare turbe sequebantur dominum comprehendi
in quibusdam versibus qui ponit in quadam
glossa evangelii: Ast pro signa curan-
tibus blasphemia dogmata facere
Cause cur dominum turba secuta fuit.
Tercia circumstancia tangitur ex parte loci
cum dicit: Subiit ergo in montem Jhesus.
Subiit id est proprius iniit vel subiit id est
latens iniit hic est separando se a multi-
tudine. Et nota locum quem Johannes
vocat montem propter altitudinem Math. et Luc.
vocat desertum propter solitudinem et ille
locus ad faciendum miraculum erat aptus
quod non erat ei cibus. Cum enim Math. xiiii
dixerunt discipuli: Domine desertus est
locus dimitte turbas ut euntes in castella
emant sibi escas. Subdit autem et ibi
sedebat cum discipulis suis secundum
Bedam non simpliciter et ociose sedebat
sed loquitur aliquid eis quod docebat eos
ad se relinquendo autem turbam in val-
le et cum paucis familiaribus suis di-
scipulis ascendit in montem secundum
Crisostomum ad vocandam contemplationem quia
contemplantibus fugiendi sunt tumultus
et locus est eligendus solitarius.
Quarta circumstancia est temporis
unde dicit: Erat autem proximum pascha
dies festus iudeorum circa illud pascha

ut au [illegible]
elatus et [illegible]

Cum [illegible]
et v[illegible]
multitudo [illegible]
eum dixit ad [illegible]
ememus panes ut [illegible]
hoc autem dicebat temptans eum [illegible]
enim sciebat quid esset [illegible]
ei philippus ducentorum denariorum
panes non sufficiunt eis ut unus-
quisque modicum quid accipiat. Dicit
ei unus ex discipulis eius andreas
frater symonis petri. Est puer unus
hic qui habet quinque panes ordeaceos
et duos pisces sed hec quid inter
tantos. Secunda pars in qua ponitur
miraculi pertinens oportunitas defi-
cientibus compassio et evangelii suffragio
optimum est dominum miraculum. Et
quia hic erat multitudo populi magna
indigens tibi et dicitur erant pauperes
quibus non suppetebat facultas mi-
nistrandi locus etiam erat desertus et
tarde paruit et hora tarda. Igitur
quoniam parte miraculum fuit optimum
tangit ergo in hac parte. Primo
tangitur miseratio domini cum dicitur
Cum sublevasset ergo oculos ihesus. Be-
da quod sublevasse oculos ihesus et
venientes ad se multitudine vidisse exhibet
divine pietatis indicium est quod cunctis
ad se venire desiderantibus gratia mi-
sericordie concurrit et ne quere-
re errare possint lucem sui spiritus aper-
dignatur. Nota quod oculi christi sunt
speciosi. Unde dicitur canticum. Quam pul-
chri sunt oculi eius vino. Item luci-
di unde illuminant. Ecclesiastici 22. Oculi domini
lucidiores sunt sole. Item sunt
mundi quia sine infectione inspecta
aspiciunt. Abacuk i. Mundi sunt
oculi tui domine ne videant mala
et ad iniquitatem respicere non potes
sine infectione. Item sunt contempla-
tivi ita quod nulla creatura sit in-
visibilis in conspectu dei. Ad hebreos iiii.

[illegible]
qui [illegible]
da [illegible]
hunc [illegible]
attenti [illegible]
ore predicabat [illegible]
loquens et eos [illegible]
et respiciens [illegible]
enim. Secundo tangit [illegible]
vidisse quia magna [illegible]
que corpori indigebat [illegible]
m̄t eos multi erant infirmi
et quod curavit languidos eorum
quia vero ut dicit marcus erant sine ordine
sicut oves non habentes pastorem ideo
ipsius ordinavit illam multitudinem
per contubernia centenos et quinquagenos.
Hora autem erat iam declivis ideo dicit lucas
quod loquebatur illis de regno dei ut
quia longo erant labore afflicti
ideo ut omnes eyte [illegible] ipsos etiam
corporali cibo refecit. Tertio tangitur
defectus humani consilii dicit ad
philippum quia defectus attenditur
in quatuor scilicet in discipulorum paupertate
in loci sterilitate in materie consilii
difficultate et in plebis eorum quantitate.
Primum innuitur in eo quod dicit. Unde
ememus panes ut manducent
hii? Quasi habebimus pecuniam ad
emendum. In quo innuitur eorum paupertas.
Secundum etiam innuitur in eo quod dicit
innuitur in eisdem [illegible] ut
dicatur unde [illegible]
venales panes [illegible]

[illegible]
... Relo
... habitat
... vide supra
... utz ille
... utrius sy
... quod interroga-
... quid nescire sue-
... Temptamt go
... ut philippi tarditate
quam ingio sticte ipe re-
... temptatus agnostat et mi-
raculo suo castiget Sciam ut dicat
Ego qui scitum esse miraculum simpli-
citer non autem apparet non plus cognoscit
et cognomit cum confiteri inopia ut
tanto distat miraculi magnitudine
Nota quod multiplex est temptacio temp-
tat nos deus sed non ut aliquid ex-
ultum non agnostat quod nouit ab-
scondita cordium Non enim etiam nos
temptat deus ut in peccatum alliciat
deus enim intemptator bonorum est et
neminem temptat ut dicitur Jac. i Temp-
tat autem nos deus propter duo vel ut
nostre vite conditio aliis prodeat
et temptauit abraham in immo-
latione filij sui Gen. xxii vel ob ea
ipsius aliis fiet manifesta vel ideo tem-
ptat deus ut homo ipse innotescat
quare sit infirmitas et nescire et hoc
modo ut dictum est temptauit
philippum Item temptat nos dyabo-
lus ut decipiat Act. v Temptauit

Sathanas cor tuum ... Item
temptant ... ut inficiat
Job i ... dolebit et
... solebit s. apostolus
temptaciones ... insurgentes Item
... quantitate alliciat Contra
quod ... capitulus Joh. i Joh. 2 No-
lite diligere mundum neque ea que in mun-
do sunt et subdit causam quia mundus
transit et concupiscentia eius Item homo
temptat seipsum ut inficiat ij Cor.
xiij vos ipsos metipsos temptate si estis
in fide et ipsos vos probate Item
homo temptat hominem ut mores
eius respiciat Dan. i Tempta nos
diebus decem et contemplare vultus
nostros Item temptat homo aliquan-
do deum ut experimentum eius accipiat
quod tamen inquam faciendum est quia pro-
cedit ex infidelitate et tali modo tempta-
uit Judei deum in deserto ps. Tem-
ptauerunt deum in cordibus suis Deu-
teronomio est preceptum Deut. vi Non temp-
tabis dominum deum tuum Deinde po-
nitur philippi responsio ex qua colligit
tamen primo paupertatem materie consilij di-
fficultas dicit enim ducentorum denariorum
panes non sufficiunt eis ut unusquisque
modicum quid accipiat Et
ipse magnum precium reputabat quia
nec minimum habebant omnia enim
reliquerant et ideo deficiebat eis
consilium quamvis ex materie diffi-
cultate Item deficiebat ex sue exigu-
itate quod est quantum. Unde subditur
dicit ei unus ex discipulis eius andr-
eas frater Symonis petri Est
puer unus hic qui habet quinque
panes ordeaceos et duos pisces
sed hic quid inter tantos enim exigui-
tas sue inter tot homines in quo
notatur mira inopia xpi et discipulorum
qui paucos panes habebant et viles
unde et sequitur cum duo passi sunt
famem Mt. xii Abijt ihesus per sata et

discip[illegible]
ille [illegible]
[Beth]saida [illegible]
[illegible] et discipu[li] [illegible]
spiritualiter quod [illegible]
magni pane [illegible]
et turbis innuit [illegible]
quod 12 viri et populus [illegible]
aliis discipulis nonnulli con[illegible]
eos non misi quinque panes [illegible]
quo apparet quod esca carnali [illegible]
[illegible] solis spiritualibus intendentes
Quare autem hic dominus fecit philippo
hanc interrogationem cum non sit di-
spensator sed iudas [illegible] et
videtur quod potius debuit a iuda que-
rere quam a philippo Ad hoc potest esse una
ratio litteralis quia ipse a Bethsaida
erat et quia ibi multi erant de Beth-
saida pertinebat ad eum precipue so-
licitari de eis quia si quis suorum
maxime domesticorum curam non
habet fidem non habet et est infideli deterior
1 Thi v Et verisimile est quod phil-
ippus prius dominum de turbis sollicitavit
et post duos alios quesivit Et pro-
cessione potest dici quod Andreas
se ingessit non ut interrogatus est
et ipse de Bethsaida erat Alia
ratio secundum Crisostomum quia quodam [illegible]
amplior indigebat doctrina Ille
enim erat philippus qui postea ait
dixit domine ostende nobis patrem
Joh xiiij Item queritur hic de contra-
rietate quia Mt et Mr et Luc dicit
quod discipuli accesserunt ad ihesum et
dixerunt ei ut [illegible] et [illegible] dominus
non habent necesse ire hic vero dicit
quod petit a philippo Item obicitur
quod philippus dicit ducentorum denari-
orum panes non sufficiunt Et marcus
dicit quod discipuli dixerunt euntes
emerimus ducentis denariis pa-
nes et dabimus illis manducare
Dicendum secundum Augustinum quod contrarietas solvitur
ex hoc quod frequenter unus dicit aliud ob-
mittit et intelligendum est quod discipuli

[illegible] venit [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] philippus [illegible]
[illegible] philippe [illegible] alios pa-
[illegible] quesivit
[illegible] et hic [illegible]
[illegible] Andreas quod [illegible]
et [illegible] spiritualiter [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et [illegible]
tia [illegible]
[illegible]
credulita[illegible]
dit si hec [illegible]
ve michel ess[illegible]
tia supplere [illegible]
Dixit ergo [illegible]
discumbere [illegible]
fenum in loco et erat [illegible]
quasi quinque milia acce[pit]
panes et gratias egisset distribuit di-
scumbentibus similiter ex piscibus
quantum volebant ut autem impleti
sunt dixit discipulis suis colli-
gite que superaverunt fragmenta ne
pereant Collegerunt et impleverunt
duodecim cophinos fragmentorum
ex quinque panibus ordeaceis que
superfuerunt his qui manduca-
verant Illi ergo homines cum
vidissent quod fecisset miraculum
dicebant quia hic est vere propheta
qui venturus est in mundum
Hec est 2a pars in qua ponitur
christi beneficii habundans largitas
eo quod cum optimum erat sibi venire
hec nec [illegible] quam valebat
nec [illegible] non restabat in divina
virtus sibi veniret indigentia Et
facit primo [illegible]
iubend[o] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
clamus applicatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pane-
[illegible] erat
[illegible] donte
[illegible] et dicat
[illegible] in loco Et nota
[illegible] herba sita in
[illegible] vocamus Secundum
[illegible] tempore in locis in
[illegible] campestribus habundare
[illegible] tempus pasche primo
[illegible] veris ut dicat Theophilus cum
terra germinat et arbores florent
super hoc autem feno i. graminibus
virentibus delectabiliter discumbere
Deinde tangit discumbentium numerum di-
scubuerunt ergo viri quasi quinque mi-
lia excepto parvulis et mulieribus
qui non numerantur secundum legalem con-
suetudinem ut dicat Theophilus
Et adverte quod tanta multitudo non
sine ordine discubuit Nam ut
dicit Augustinus discubuerunt super viridem
fenum per contubernia i. secundum distincti-
ones per societate centum et quinquagenos
Et attende ergo secundum Ieronimum cuilibet
millenario panis unus correspondebat
Accepit ergo Jhesus panes illos
scilicet quinque qui ibi erant et cum gratias
egisset etc Accipit cum gratias secundum naturam
assumpta qua divinitate est omnium bo-
norum distributor. Juxta hac autem gra-
ciarum actionem primo Christus suam humanitatem
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] viri [illegible]

[illegible] non quero sed honorifico
[illegible] ut
[illegible] minus
[illegible] ipse quantum
[illegible] intimaret
[illegible] nos eundem non
[illegible] dona gratis conf-
[illegible] nobis etiam in tempore
[illegible] quod alii tres ewangeliste
[illegible] actione non exprimunt Secundum tria
[illegible] que Christus fecit apparet enim
[illegible] et benedixit panes et fregit quorum
prima duo sunt congrua actione gratiarum
tamen competebat sub distribucione non
enim poterit distribui nisi dividatur po-
[illegible] predicta bene tria [illegible] in-
ducto apparet magnitudinem in celum ut dicat Crisostomus
ostenderet patrem a quo potentiam divinam
in filio et equalis patri eius operando
miracula honorat respexit Secundo ut
ostendit quia omne bonum nobis de ce-
lo emanat Jacobus i omne datum optimum
et omne donum perfectum desursum est
descendens Tertio ut nos doceat laudare
deum comesturi antequam vadamus ad
mensam benedixit etiam panes eo innuendo
quod illa multiplicacio panum erat spiritualis
benediccio enim quod nichil aliud est quam
divine collacio doni et ergo multi-
plicacio sicut enim in principio creaturis
tot enim creaturas benedictionibus contulit
illis vallem virtute ut esse in unum nabis
multiplicaret Certa vero quod ista multi-
plicatio panum erat spiritualis necessaria
sunt singularis benediccio et illam
benediccionem Christus forte aliquibus
verbis expressit quibus sanctificavit
et multiplicavit creaturam Sed que
sunt ista verba certe non possum quia
forte scite cui protulit Item in eo
quod benedixit secundum Crisostomum documen-
tum quod nullum cibum sumamus sine
benedictione ut patet in sermone Fregit
etiam panes ad hoc ut frustratim
posito dividerent Ideo ut dicit glo-
sa congregando panes se multi-
ti ut plurimos pascat sicut hec dum
exponit multos facit libros Tertio ut
nos doceat panem verum frangere

dedit [illegible]
hic affirmat [illegible]
quod ter [illegible]
na fractione [illegible]
luc 22 [illegible]
hic in 2a se manif[illegible]
cognoverunt eum [illegible]
qualis illarum fractionum [illegible]
benedixit que fregit et dedit [illegible]
suis vel differunt distribuen[illegible]
tes evangeliste dicunt quod distribuit di[scipu]
lis suis unde intelligendum est dominum di-
stribuisse distribuentibus non immediate
sed mediantibus apostolis ut in luca Ubi no-
[tandum] magister dicit ponit qualiter dominus egit circa
panes dicens cum ibi quod ipse accepit quinque
panes et duos pisces et respiciens
in celum benedixit ac fregit eos dedit
discipulis suis ut ponerent ante turbas
Quare autem dominus non immediate sed
mediantibus apostolis distribuit panem Ratio
ministra potest esse ut ostenderet quod ministris
ecclesie ei obsequi in cibo spirituali re-
ficiantur que sunt vasa gratie ministra[n]-
tibus per eos Item sancti doctores dispen-
satores multiformis gratie dei facti sunt
similiter et dispensabant quod volebat
Ubi attendit Item in historia domini h[oc]
dicit queritur quare dominus non crearet
novos panes potius quam multipli-
caret illos quinque Et hic assignat
plures rationes Prima sumitur [ex] scop[o]
ut confundat manicheorum errorem
dicentem corporalem substantiam esse
malam quia a malo deo sit creata Si
enim illa creatura mala multiplicasset
esset nequaquam dominus qui bonus est
mala multiplicasset Alias personas
assignat Secunda causa prima est quia
toto creature est in radicem ubi nec ali-
cuius ab eius [illegible] esse videretur Sed
ut ostendat se esse victualium largitorem
[illegible] Tertia causa et tam [illegible]
eos panes multiplicat ut ostendat se esse
ipsum qui dixit Germinet terra herbam
virentem pisces non multiplicat ut
se probat esse eum qui in principio
omne animal aquatilium produxit Octavo
ut probet ostendat se esse dominum regnum

[illegible] ut [illegible] panis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
re [illegible]
me [illegible]
quod [illegible]
credo pel[illegible]
ect formas [illegible]
accidentibus sub[illegible]
crearent novos pa[nes] [illegible]
multiplicat divina [illegible]
nes sunt omnis [illegible]
primi dei conservando [illegible]
plete porcionem qua in celo
creata demonstratur qua benedicit et [illegible]
qua frangit et dividitur qua distribuit
et multiplicat Item queritur utrum ista
multiplicatio panum et piscium facta fuit
Ad quod respondet Thomas quod fran-
gente deo panes facta est multiplicatio
panum Item 2m Crisostomum panes ipsi
erant multiplicati in manibus
discipulorum distribuendo et ministran-
do Item 2m Hylarium in manibus
comedentium et in mensa crescebat
substantia panis Et tunc queritur Un-
de venerunt ille partes multiplicationis
an aliquo exteriori addito an ipsa sola
substantia quinque panum in se multiplicata
fuit / sed dicit quod p[er] additionem alienam
[illegible] materie quia deus convertit
in substantiam panis [illegible]
convertit in substantiam segetis et panis
convertit in substantiam carnis [illegible]
non facerent [illegible] multitudinem
de solis panibus quinque sed [illegible]
alia substantia superaddita quod [illegible]

[illegible]

[illegible] et ... in se de panibus [illegible]

[illegible]

in ... multiplicatur ... Sextus ... panes sunt ... miraculosa ... non seruatos ... quos si potuit co- ... gacionem Sed tamen intellig... de eis dicit quod nec ipsius ... tota operacionem miraculi ... potuit quod est quod non erat in- ... quod non intelligitur Omnium supponit quod deus omnia posse tercio Secundo ponitur fragmentorum collectio ut autem impleti sunt dixit discipulis suis colligite que superaverunt fragmenta etc. Non quod hec offerentur superflua sunt ut dicit Crisostomus sed ne fantastica estimaret quod factum est quod etiam ex subiecta materia miraculum fecit Sed queritur quare hec non fecit dare fragmenta deportanda per discipulos Ad quod dicit Crisostomus quod hoc ingenue credere volebat quia orbis doctores debebant esse magistri ergo autem non solum non minor multitudinis panum sicut credidit superfluere quod licet magis nec plus fecit superfluum esse sed tantum quantum volebat per duodecim cophinos xii numero apostolorum Beda videt etiam magis Et sic tunc sunt fragmenta id est que ipsis non potuit [illegible] quod restat nisi [illegible] intelligere que non potest cape- [illegible] qui idonei sunt

alios [illegible] sunt [illegible] unde et duodecim cophini impleti sunt et duo cophini [illegible] et [illegible] de manu [illegible] conceptum aptum [illegible] in cophinis de [illegible] omnis in cophino sine [illegible] queritur in collatione [illegible] non fit mencio de piscibus [illegible] panibus et de hoc assignatur triplex racio litteralis quia consuetudo est quod comedentibus plus remanebat de pane quam de alio quoniam ferculo Ideo possibile est quod pisces omnes comederunt tamquam magis sapidos vel etiam si aliquid remansit de piscibus de hoc expresse non multum curavit scriptor sed de principali cibo tantum in quo etiam intelligitur aliud accessorium Alia racio est mistica quia ut dicit Beda illi panes quinque significant quinque libros moysi id est legem quam intelligens non capit tota sed tamen precepta et divinitus consilia [illegible] replet cophini id est viri apostoli Sed in duobus piscibus significantur [illegible] qui sapore suavi pani dant signant duas personas quibus populus ille regebatur scilicet regia et sacerdotalis dignitas quia venit tempore de quinque panibus legis in terra remanserunt fragmenta intelligencie et misteriorum multa quod in quinque panibus apparet sed de piscibus nichil remansit quia reges et sacerdotum iudeorum potuit cessaverunt Ait lex et prophete usque ad iohannem et dan [illegible] venit silo [illegible] cessabit unctio una [illegible] et turbe ad christum laus et devocio Illi ergo homines ubi sciendum est quod homines nichil digna possint deo [illegible] probare [illegible] nisi tantum laudare cum [illegible] modulum [illegible] sed tamen [illegible] bona [illegible] sibi [illegible] omnia bona [illegible] sunt psalmus 20 Tua sunt omnia et que de manu tua accepimus dedimus tibi [illegible] quia [illegible] bonorum [illegible] non indiget [illegible] tamen quia eius beneficia excedunt [illegible] facultatem pro [illegible] tribuamus deo [illegible]

que [illegible] ic a vobis [illegible]
exigit [illegible] laudibus in ipse [illegible]
no ipe [illegible]
tecata [illegible]
laudate dm [illegible]
pphta [illegible] sim [illegible]
pphete et hic ipse q [illegible]
des pphe de eius [illegible]
predixit futura pphe [illegible]
bnig conscium [illegible] qz [illegible]
tenuit corpulentia xpus vero [illegible]
vii vimus semus et scio omnia
quia omnes pphe cognouit in tpe
cognitio at xpi etiam Vrto qa
omnis pphetia tenuit ad xpm
Actu x hinc omnis pphe testioni
phibet qui venturus est in mundi
q. d. hic est iste magnus pphta
pmissus nobis a moyse d. Deutro
18 pphetam de gente tua et de
fratribus tuis suscitabit tibi
dns deus tuus ipsum audies q
isit et hic impletum est in ipso
confessi sunt et hec pptr signa
Ioh vii Numquid xpus cum venit
plura signa faciet

Est puer vnus hic qui
hic quinque panes ordeaceos
et duos pisces Ioh vi
Circa hunc phm q̃ litt. Sermo
nes requirendi sunt secundum littera
narrata et quia iste sermo in
medio xle in qua pnie fide
les debet actibus devocionis in
sistere / actus x quibus pnt istis
diebus est insistendum sunt quinque
de signati per quinque panes quibus
dns multitudinem saciat secundum
R dici in aliquo hodierno ut
sic de quolibet eorum possit dici
veraciter illud vir ardens
assumptus / Est puer hic vnus
qui hic panes quinque ordeaceos
per puerum intelligi fidelis acia
a puritate innocencie que
est in qualibet fideli acia consistat vel
ceteri in quolibet fideli ob noxio
peccatis debet isto sacro tpe
p pniam reparari ad quam
assequendam requirit quinque
panes et quinque illos est
ille est verus puer Cuius
primus panis est abstinencie

corporis [illegible] est pnie luctualis [illegible]
eius intellectus salutaris [illegible] culturis
ne sacialis [illegible] gle eternalis
quia felix est talis acia apud quam
inventi sunt isti panes ut decla
dicat Est puer vnus hic prefati
autem panes illo tpe sunt operatiua Na
illud est tempus luctus et pnie est
tempus vacandi verbo dei et spiritualis
[illegible] simone primo est
[illegible] nos [illegible] sa
cre [illegible] in ipso [illegible]

Et est [illegible]
festinac [illegible]
abhat in ipa [illegible]
Illi sine dubio [illegible]
quinque panibus a [illegible]
sicut enim legit [illegible]
refectio fiebat tunc cum [illegible]
pascha per duos enim pisces [illegible]
ut omnibus istis panibus sapo
rem intellectus et spacio accipi
possumus quia sine eis nullus istorum
quinque panum sapidus est ut patet
intuenti primus ergo panis est ab
stinencie corporis quem bris cogunt
isto tempore generali quo preter
temporibus abstinencie vacandi est
Prima ut dicit Ambrosius
in simone Prima nobis abstine
at quibus certis diebus quamuis ciborum
dulcia elimenta non sumat non
in istius fertur acceptus ieiunium
qui non diebus xl ieiunat et hoc
ieiunium sine abstinentia mtr p
panem qz quicunque ab omni cibo
longius abstinet non utique ieiu
naret sed deum temptaret et se
ipsum interimeret Sm etiam cibos
minus ab [illegible] accurati sumet
non recte ieiunaret [illegible]

[illegible]

... inediat

... panem

... dari in oratione

... nostre totti

... ubi subtilis

... [illegible] sed tertianos

... [illegible] in oratione cotidiano

ut in victu superfluitas attendi-
tur tribus scilicet in quantitate in qua-
litate et in modo. In quantitate dupliciter
uno modo secundum excessum quia
aliquando nimium nobis sumimus
cibi de cibariis grossis et vilibus
unde Ieronimus in quadam epistola nonnulli
vitam predicam appetentes et in medio
itinere corruunt dum solum abstinenciam
carnium putant et leguminibus sto-
machum onerant que immoderate
et parce noxia sunt. Alio modo secundum
defectum quia aliquando nimium parum
sumimus. Exemplum in ... li. mors
per abstinenciam carnis vita extinguenda
sunt non caro unde Ieronimus in
epistola ad Demetriadem virginem. Sic
ieiunare ut non palpitet et respirare
possis et comitum tuarum vel passio
vel trahens ea manibus sed ut
fracto corporis appetitu nec in lectione
nec in oratione nec in vigiliis solito
... facias mediocritas ...
... tenenda est in ieiunio
... pane sequatur unde in oratione
... carnes vel pisces vel
aliquid aliud superfluum ... nature
sed solum panem unde ut apostolus

... solum ... panes
... tam-
... ergo igitur
... pisces ...
... aliquid panem cotidi-
... et ...
... sed medico vino ...
... prudentibus dicens ...
... ut non nimis debiles fiant
... requirat ...
... ut si sic ... ut ... bufiand
... potius quam in ...
nimia. In qualitate enim attenditur
superfluitas ... ut dicit Augustinus in quodam
sermone ... se attamen ... ut
... In modo ... attenditur
superfluitas tam in apparatu quam
in sumendo ... Augustinus in ...
... superfluitas quando ...
... studium adhibent
... seruitute et condimentorum
... modo mollia modo
dura modo calida modo frigida modo
cocta modo assa modo pipere modo alio modo
cinnamo modo sale condita ...
modum ...
... cocorum ... et sunt ...
varie ... debeat ... vel ...
vel ... et ... ut
... qualiter vel ...
prima non ...
et stomachus iam ...
... et ...
... dicit ... velitie
tamquam dicat. Non sic apostoli et disci-
puli ... qui pane ordeaceo
et in ... sunt contenti ut
dictum est supra in ... Tertia
... ut non de alieno quis
... de rapina vel ...
... et hic nota
in eo ... ut ... non alie-
num ut ... qui de iustitia panem
acquisitum manducat panem suum
manducat qui autem de ... ali-
enum ... in oratione cotidiano ...
... sed panem suum et ...
in ... de ...
... qui non ... panem ...

et comme[...] veniunt de alieno [illegible]
est quod non est alienum quod amore dei
est datum. Unde panis in pane ad
mensam domini panis sine comede-
re quisque comedit voluntate dante sibi
est. Tercia circumstancia est ut in sump-
cione cibum non voluptatis [illegible]
dat [illegible] in eo [illegible] dicit in cot-
tidiane [illegible] sub [illegible]
cedit et sic restauracionem [illegible]
corpus plus sustentatur ad [illegible]
finem ieiunias contra cibum sume ut
subsistencia nature sue suppetencatur
et sustentetur sicut dicit Augustinus x co-
nfessionum hoc me docuisti domine quatenus
[illegible] medicamenta ita alimenta sumpturus
accedam [illegible] sumit medicina-
[illegible] et sanitatem restaurandam
vel conservandam si vero ieiunas optare
debes potius se posse subsistere sine cibo
quod cum non potest ideo comedat solum ut
subiectum sustentet. Ubi autem habet de sup-
substanciale ibi lucas dicit cottidianum et
refertur ad id quia enim cottidie fit
in nobis deperdicio necesse est ut cotti-
die fiat restauracio et sustentacio sicut
cottidianus ut sit sensus panem nostrum
cottidianum id est quo cottidie indigemus et
sine quo in vita [illegible] nostra subsistere
non valemus. Unde eciam dicit non volle-
re [illegible] dimittere ieiu-
nos deficiant in via ad hoc ergo
refert ut non deficiamus [illegible] ut negli-
[illegible] et lascivi[illegible]. Quarta c-
ut cibus sine benediccione non sumatur
et quod a deo [illegible] cognoscatur
et [illegible] illorum denotatur [illegible]
cione dominica dicimus [illegible] ad primum
documentum est sensus cum dicimus panem
nostrum cottidianum da id est benedic et sanc-
tifica. Unde Ieronimus panem nostrum que
[illegible] nobis dari petimus
ut deus dat sanctificatus accipiatur
sicut sacerdos accipientes panem ma-
nibus sanctificat et porrigit eis sicut
enim [illegible] est si christus sanctificat
est [illegible] quod sacerdos est [illegible]
ad 2m documentum cum dicimus panem
nostrum cottidianum da sensus est quod

aut minus quam esse possimus hic tu
pro da nobis. Crisostomus [illegible] primo more
panis esse [illegible] est et dei est
[illegible] possim et acciperem
ut [illegible] sensus ille [illegible] in verbo dei de-
[illegible] in benediccione mense cum dicimus
[illegible] bona tua que de tua
largitate sumus sumpturi [illegible] quod di-
[illegible] in corpore di-
[illegible] sensus [illegible]
[illegible] sume cibum
[illegible]
[illegible]
ipse pane [illegible] et distribuit
Unde quod benedixit [illegible] signavit [illegible] do-
cumentum [illegible] quod nulla cibum sumimus sine
benediccione [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
cibum sumas [illegible]
verbo dei et signo [illegible]
[illegible]
in rebus istis corpa[illegible]
usum hominis ut patet [illegible]
Gregorius super [illegible] Causa [illegible]
dicit [illegible] hic est [illegible] toto
mundus est in maligno positus
Unde et res corporales que sunt [illegible]
et infantes qui nascuntur quantum ad
carnem in maligno sunt positi et ideo
oportet et infantes et res corporales be-
nedici ut [illegible] nocumentum demonis
et hic est [illegible] quare infantes et alia et
que ad usum hominum spectat benedicantur
tempore paschali quia tunc demones
magis infestant homines ut supra dictum
est. Item de beato [illegible] contra quod [illegible]
venenum nullum nocumentum prestitit
quia prius benedixerat. Item in vita Be-
nedicti cum [illegible] porrectum esset vas in
quo erat venenum mixtum vino
benedixit et [illegible] vas confractum est. [illegible]
[illegible] monali comedenti lactu-
cam sine benediccione quam [illegible]
[illegible] demonis. Item [illegible] in
[illegible] comederet [illegible] sine benedic[illegible]
que in [illegible] tanta temptacio [illegible]
[illegible] ne esse [illegible]
[illegible] post [illegible] et pro
benediccione comestam [illegible]

illa turpis temptatio sicut p[ro]b[atur] ...
legi[tur] in legenda sanctorum ... in vita ...
aut duo pauperes fecit et distribuit et
hoc dedit nobis exemplum docuitque q[uod]
omne q[uod] in cibo sumimus ab ipso nos
sumere agnoscamus. Tertia christiana
est qui hoc comedit pauperum largitate
iuxta illud Augustini: peccat qui non
reddit sibi ... et hoc nobis in eo
q[uod] in oratione dicimus et ... dicimus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pauperum
[illegible] multi
[illegible] largitate
[illegible] habe me vendito
[illegible] panem tuum cum egen[is]
[illegible] comedes et licet
[illegible] licet et mendicare debeat
[illegible] commune multum elemo-
[sy]na ut dicit Ieronimus
[illegible] sine elemosina qualis
... cena sine oleo. Item Ysaias: frange
esurienti panem tuum etc. Quod bene
... clamans genere in omne cum communi dedit
appetat quod ... ante oculos mariti ele-
mosinarum lauat. Hec ergo q[uod] tibi sub
tractis alii largiaris ut qui tua cura
affligitur inde egentes primum cum meliis
[illegible] in hoc exemplum ostendit Christus in isto
hodierno euangelio quia non solum sibi et
suis dedit ad manducandum ... pauper[i]-
bus multi fuerunt immo omnes fuerunt pauperes
propter quod nichil habebant ad manducandum
et quia plus est ad ... fecit colligi
de fragmentis 12 cophinos volens q[uod]
... sit ut pro pauperibus conservaret
[illegible] fragmenta ... dimittimus
ad pauperes ... ut dicit Augustinus
in li. de vita domini loquitur de dimitti-
bus qui ... et ...
... vestes ... tibi ... et da
pauperi superflua vite ... et
... Quarta christia-
... sollicitudo nimia caueat
... Nolite solliciti esse
... crastinum cum ...

... sollicitus erit sibi et ... mutuum
in oratione dominica cum dicimus hodie
... cum dicimus ... ut pa-
... peccatis quia
... peruenianius
... ipse est lucas
... sicut dicit supra
... Ergo scribo tibi di-
... ut unquam ulterius dici
... cruciatur crastino cum dies ipsa
... visitare nescis quam ob causam
... sollicitudine torqueris et hoc est
... quia maxime dissolui petentes
regnum dei et de presenti vita ... sollicita-
bantur. Cupio inquit dissolui et
esse cum Christo et in ... enim
est inter ... voluntas ...
et hoc causa apparet in euangelio hodierno
... cum ... discipulis cum venisset
in desertum locum ... filii
... et ... unius diei sufficeret
ut patet supra in ... super eodem
verbo themate. Est puer unus
hic qui habet quinque panes.

Est puer unus hic. Secundo
panis est pane spiritualis
... quod pane est illud ps.
cibabis nos pane lacrimarum
et potum dabis nobis in lacrimis et in
mensura i. pro modo culparum secundum
glossam vero enim penitentibus ipse lacrime
panes sunt et potus quia eius
refecti sunt consolati. Hunc
panem petit Augustinus cum dicit in
... sunt in lacrime mee panes
die ac nocte. Rede ... in lacrimas
a toto ... peccatorum meorum sunt
dissolue vincula. Circa istum
panem ... tres considerationes
que tanguntur in euangelio hodierno
per ... tres circumstancie
in prima attendere ... prima
non ... serotina ... ad
ultimum vite momentum dilata
possit esse utilis ... in latine
est multum dubia et incerta unde
dicit Augustinus in quodam sermone
... positus in ultima necessitate
... voluit accipere penitentiam
et accipit et mox reconciliabitur
et hinc vadit fateor vobis non
illi negamus quod petit sed non
presumimus ... cognitionem
... possimus securitatem ...
... non ... dico ...

sed nec [illegible] subiunxit vis [illegible]
dubio [illegible]
[illegible]
primam [illegible]
primam egisti [illegible]
potuisti sed [illegible]
non potest peccata [illegible]
tu illa hec Aug[ustinus] [illegible]
in fructu huius [illegible]
ait et ait quod vespera [illegible]
discipuli accesserunt ad [illegible]
Dimitte turbas ut euntes in
et castella circa sibi escas quae-
rant in deserto sumus et hora preteriit
ubi apparet quod discipuli sollicitabantur
ne nimis sero posset haberi escas
et sine dubio sic evenisset si
non miraculum supervenisset Sic
potest dici quod si isti sero peccatores
salvantur magis debet esse tibi
miraculum quam solito cursu sicut
etiam penitentia latronis valde miraculosa
fuit Secunda est ut penitentia sit austera
et aspera unde olim penitentia agebatur
in cinere et cilicio propter asperitatem
et hic conveniens ut delectationi peccati
concurrat asperitas penitentie Aspera enim
penitentia magis curat peccata quam lenis
et dulcis Et ponit exemplum super
hoc tamen quia penitentia est medicina
aspera et amara melius curat
malos humores quam lenis et dulcis
Secundum est quod malas herbas melius
eradicat rastrum ferreum quam ligneum
Tertium quia malos mores melius solet
malleus ferreus quam plumbeus unde
Aug[ustinus] maiorem in se quisque debet
severitatem exercere ut a se iudi-
catus iniustus iudicetur unde ps[almista] tu[?]
Quoniam ego in flagella paratus
sum et dolor meus in conspectu
Et hec asperitas innuitur in eo quod
illi panes fuerunt ordeacei de
quibus dominus pavit turbam
ordeum enim asperum est et panis
qui ex eo fit grossus et cum
difficultate comeditur unde ipse
potius est cibus iumentorum
quam hominum Sic homo peccator
tam asperam penitentiam facit
ut possit dicere cum ps[almista] ut
iumentum factus sum apud te

[illegible] cum [illegible] ordeo sit [illegible]
medulla [illegible] cuius medicinalis est [illegible]
[illegible] ut dicit pectus mundifi-
cat corpus nutrit et restaurat spiritua-
lia membra [illegible] et roborat [illegible] et
quattuor alias virtutes penitentie explicat
[illegible] in se de penitentia [illegible]
[illegible] languores curat mor-
[illegible] auget gratiam [illegible]
[illegible] restituit
[illegible]
[illegible]
[illegible]
indicatur [illegible]
te ille panis [illegible]
in ubi legitur [illegible]
te hostes [illegible]
rrant sopn[illegible]
sopnio et vide[illegible]
nericius panis [illegible]
in castra madian [illegible]
Et cum pervenisset ad tabernaculum
percussit illud atque subvertit et
terre funditus coequavit Iste p-
anis signat panem penitentie qui
est ex ordeo ut dictum est cum sub
cineribus quia cineres signant penitentiam
unde Iob [illegible] in ieiunio animam
meam i. penitentia cooperui et dele-
vi peccata mea unde ecclesia de divina
penitentie dicit [illegible] unde Effra-
im panis subcinericius ad
quem reputabis in principio huius operis
cineres capitibus nostris imponimus per
Castra enim Madian intelligitur exercitus
viciorum Madian interpretatur iniquitas
vel contradictio et quis iniquius quam
vicium peccati quod contradicit et castra
eius panis iste in castra madian de-
scendit et tabernacula subvertit quia
penitentia impetu suo [illegible]
peccatorum destruendo [illegible]
[illegible]

[illegible] in signum contribut fuit vere
tabernaculum [illegible] sic similiter [illegible]
quod [illegible] culpa [illegible] gra
in anima [illegible] [illegible]
aliud apostoli Phil. iiii° [illegible] vos [illegible]
hominem [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fit [illegible]
[illegible] a peccandi
[illegible] sit unde de roge
[illegible] sic in dignum
[illegible] ne et alias ad
[illegible] cus debet inducere
[illegible] oste et sede mei
[illegible] et alias a peccato desiste de
[illegible] Aug. in sol. sicut avis est prima
quam sequens inquinat culpa
nichil prosunt lamenta si repli
cantur peccata nichil enim valet a
malis veniam poscere et mala de
nuo iterare. Et quia secundum Greg. Magnum
est mala non agere nisi et stude
at bonis operibus insudare ideo
iusti comedentes non simpliciter
sedebant et supra fenum videntur
sedere videbant per fenum viride
germen bone actionis intelli
gitur secundum illud Gen. i. Germinet
terra herbam virentem ubi alia
littera habet fenum viride secundum est
terra fenum viride germinare
nisi anima penitentis que prius
fuit arida inter bonas actiones
fructificare debet. Vii Aug.
in lib. de agendo penitentiam dicit
Non sufficit mores in melius
mutare et a factis noxiis re
cedere nisi de hiis que facta
sunt satisfaciat deo per penitentie
dolorem per humilitatis gemitum
[illegible] cordis sacrificium co
operantibus [elemosinis et aliis bonis] sicut ergo ad missam
[illegible] populi fecerunt turba super
[illegible] sedere sic boni confesso
res qui [illegible] imitatores

[illegible] [illegible]bilis
et confessi [illegible] ut quie
[illegible] et [illegible] se debe
[illegible] secundus
Est per [illegible] unus [illegible] hic ora
[illegible] prime ideo tunc
[illegible] laqueum [illegible]
[illegible] penitus spiritual
[illegible] ordinate per cuntur
ad [illegible] primam [illegible] requi
[illegible] processu primis evangelii
[illegible] duo pluralitatis attractio
unde Ieremie xxxi. Deus ad peccatorem
dicit in caritate perpetua dilexi te ideo
attraxi te miserans tui. Non enim
est volentis velle nec currentis
currere sed miserantis dei. Ante ergo
quod vult ut recedamus a malo
et accedamus ad bonum requiritur
ergo modo divina qua deus animam
movet sive inspirat propterea
de hac attractione dicitur illud
Ioh. vi. Nemo potest venire ad me
nisi pater meus qui misit me tra
xerit illud. Et hec attractio dei ad
primam innuitur in principio evan
gelii ubi dicitur. Sequebatur eum
multitudo magna quia videbant
signa que faciebat per signa dicimus
signa et per instinctus attraxit eos
ut ad se venirent. Sic deus per ali
qua signa interiora movet corda
peccatorum. Secundum est quod per liberum
arbitrium ad deum convertatur. Non
enim sufficit divinus instinctus nisi
homo apponat aliquid de suo quod
est liberum arbitrium. Anima in qua
est homo propter vii Aug. dicit Qui creavit
te sine te non iustificabit te invite
Et huius conversio est quedam preparacio
ad graciam qualis preparacio requiritur
ex parte nostra anima hominis est aut
preparare ut dicitur Prov. xvi. Sicut enim
ille qui habet oculum aversum a luce
ad hoc se preparat ad recipiendum lumen
solis quod oculos suos convertat ad solem
in proposito nec tamen ad se convertere potest nisi
auxilio dei interius moventis
unde Ieremie xxxi. Converte me domine
et convertar. Primum ergo est ut deus
nos moveat ad convertendum ad se. Se
cunde ea requiritur ut nos convertamur
ad deum et hec conversio innuitur in eo
quod turba multa mota est ab eo ut
dictum est arripuit iter eundi ad
deum. Et sic in tota via illa convertebat

facies [illegible] vestit eum. Sed cum est gratie
infusio [illegible] charitate [illegible] con-
trahat maculam [illegible] quam [illegible] decore
gratie [illegible]
deformati [illegible]
recipiunt quod adeo [illegible]
domus gratie [illegible]
pro ut contemplatur facies [illegible]
gratia est mirator [illegible]
amorem. In hoc dico [illegible]
mentis contemplatur quam do[illegible]
pristina pulchritudinem reformatur [illegible]
subdit: Et panis coram hiis consistat
quod ad panis primales referri potest. Et
hec infusio gratie designatur in eo quod
Christus sublevatis oculis multitudinem
ad se venientem respexit et misertus
est eorum, ut dicitur. Quartum concomitans est libe-
ri arbitrii in deum motio. Gratia enim dei
ubicumque enim est otiosa non est. Gratia
enim [illegible] infusa movet liberum ar-
bitrium in deum per fidem. Iuxta illud
Hebr. xi: Oportet credere accedentem ad
deum quia est, et inquirentibus se remunera-
tor. Ita quod in gratie [illegible] esse
remuneratorem [illegible] promissum [illegible]
et hec motio in deum innuitur quod turba
intenta erat sermonibus Christi. Docebat
eos multa, ut dicitur. Quintum concomitans est peccati
detestatio. Nam liberum arbitrium duplici
motu fertur in deum ut dictum est. Primo
in peccatum detestando ipsum. Se-
cundo in deum. Quia motus liberi arbitrii
in deum precedit naturaliter motum liberi
arbitrii in peccatum, quod sit causa et ratio
eius. Et iste motus [illegible] in peccatum
innuitur in eo quod illi homines de
turba obtulerunt ei languidos
et infirmos eorum, ut dicitur in Math. [illegible]
et Luc. Sicut enim homines naturaliter
detestantur infirmitates corporis, sic
multo magis debent detestari egritu-
dines anime ac eorum remedia querere.
Sextum concomitans est culpe remissio. Nam per
duplicem motum liberi arbitrii deus
immediate remittit culpam. Deus
pronior est ad parcendum veniam quam
homo ad peccandum. Et hoc notatur
in eo quod deus dixit discipulis: date
illis manducare. Septimum concomitans

[illegible]
fu[illegible]
fluit [illegible]
[illegible]
infusione [illegible]
desiit [illegible]
ecclesie ad prim[illegible]
erat in hiis [illegible]
dimittet contritione [illegible]
magnitudinis quod solum [illegible]
ad damnationem valet. Tamen illa
ta ad reatum pene expiationem
primum concomitans istorum tamen quod est
septimum in ordine premissorum
contritio. Octavum concomitans contritio dolor
assumptus pro peccatis cum proposito
confitendi et satisfaciendi. Et
hec contritio potest esse tanta quod
sufficiat ad ablutionem culpe et
pene. Et ita contritio innuitur in
eo quod dominus accepit panes, benedixit
ac fregit. Sicut enim dominus accepit
panes et benedixit, sic peccatorem
suam penitentiam admittit ea
benedicta nobis efficit. Sicut enim
panes frangit, sic pro peccatis [illegible]
de quibus peccator [illegible] sit [illegible]
licet enim de sola displicentia
et detestatione peccatorum in generali
cum proposito aliquando remittat
culpa ut dictum est, quod non tota
tota massa peccatorum postea [illegible]
[illegible] in peccatis et sic [illegible]
[illegible] de singulis conteratur et
confiteatur et hanc f[illegible]
ipse dominus facit pro [illegible]
contritionis [illegible]
in qua quidem contritione homo

sigillum omnia peccata sua ante
tribunal confessionis sive addiderit et
et ibi scriptum [illegible] mansue-
tudine animi sive de singulis
contritus et postea confitetur
[illegible] confessione [illegible]
[illegible] est [illegible]
confessio [illegible]
confessionem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] te
[illegible] In quo
[illegible] ipse
[illegible] tradidisse
[illegible] peccatori
[illegible] remittit
[illegible] est satisfactio
[illegible] fractionum
[illegible] peccata In qua
[illegible] significat quatuor attenda
[illegible] primum est quod discipuli
fecerunt turbam sedere et hoc ex
iussu domini qui facite homines
discumbere In quo nota quod in
satisfactionem iniungenda sacerdo-
tibus primum quod debet esse est
quod sacerdos confitenti dicat peccata
sua quiesce et vade et amplius
noli peccare ut dictum est supra
et quod faciat eos sedere in statu
humilitatis in fine bonorum operum
Secundum ut det eis fractionem panis
ordinati id est ut imponat eis penitenciam
secundum asperam et hoc super [illegible]
tertium collectio fragmentorum
in quo nota quod penitentes
quamdiu vivunt reliquias
peccatorum sunt debent habere in memoria
ut per hoc reliquias panis
sunt tenere sicut de beato petro
legitur quod semper [illegible] peccatum
negationis Christus dimiserit [illegible]
[illegible] vita sunt
[illegible] sua defleverit Unde
[illegible] sacerdos aliquam
penitentiam [illegible]
[illegible] iniungat ut reliquie

primo reliquias [illegible] gat
et ut homo [illegible] peccatorum
contingunt [illegible]
[illegible] religiosus
peccata [illegible] recordatur
[illegible] recitat
[illegible] scriptor de novo
[illegible] postquam eum dixisset
[illegible] coronatus est sedit
[illegible] cor meum intra me
et in meditatione mea exardescet
ignis Unde Gregorius dicit
quod torpentes latent
secularibus innotescit et afflictiones
quas erant inveniunt in malum
quod sequitur ad finem reatum
ut sciunt et non meminit sunt
in se conuicta reprehendit —

Est puer unus hic qui
habet quinque panes ordeaceos
Ubi Christus unus panis intellectuales
salutaris sine panis
intellectualis qui est verbum dei
de quo pane dicit Ecclesiasticus Ciba-
vit illum pane vite et
intellectus Sed sciendum est
quod de isto pane quatuor sunt
notanda primum est quod verbum
dei est cibus anime unde Matthaei iiii°
non in solo pane vivit homo
sed in omni verbo quod procedit de
ore dei Secundum quod sicut corpus
non potest sine pane materiali
vivere sic anima non potest
vivere sine pane intellectuali
quod scilicet maior est refectio
mentis quam ventris et hoc
innuit in eo quod dicebat
dominus Si dimisero eos ieiunos
deficient in via Marci viii° et ratione
Si enim per istum panem sibi
dei nos non reficit absque dubio
in via mortis deficiemus Quod in-
est quod intelligencia divina sine
verbo dei non nisi divina illumina-
tione acquirit Unde Augustinus super
canonicam Iohannis Nolite in quam
putare quemquam hominem
aliquid addiscere ab homine
monere possumus per strepitum
vocis nostre Sed si non est intus

qui [illegible] sit [illegible]
et hec [illegible] fregit panes
alba com[illegible] quia [illegible]
ngat nobis [illegible]
tue non intell[illegible]
compleuit dominum in [illegible]
aut isti panes [illegible]
erant et quinque pisces [illegible]
Pedam qui continet [illegible]
Moysi qui numquam frangere [illegible]
adhuc non frangent et exponent
at vero post [illegible] apostoli sunt et compleuit
presidente luce novi testamenti toto
mundo qui in quibus multorum thesaurorum
signa copiosissime refulgent. Et autem
isti panes ordeacei sunt quia sicut asper
est et tenacissima palea tegitur
sic lex erat nimium patribus et velata en-
igmatibus et figuris. Necesse enim erat
adhuc panem frangi quia tunc si adverte
nemo erat qui panem istum frangeret
et sic lamentabatur lamentabatur Jeremias Tren. iv
parvuli petierunt panem et non erat
qui frangeret eis. Sic adhuc hodie quan-
tumque predicatores et doctores panem
frangunt auditoribus nisi deus au-
ditores intus illuminet sine intellectu erunt.
Et ideo laudabilis consuetudo est fratrum
in principio sermonis facere orationem. Sic
dicit sapiens Sap. vii optavi et datus
est mihi sensus invocavi et venit
in me spiritus sapientie. Tamen dicendum
est quod intelligentia verbi dei ad ple-
num a pluribus non capitur sed tamen ab his
qui sunt perfectionis apostolice sectatores
et hoc notatur in eo quod multa fragmenta
remanserunt que turbe tunc non potuit
capere. Sunt enim [illegible] fragmenta
[illegible] apostolorum admissum
[illegible] quod soli viri apostolici ista intelligunt
atque [illegible] intellectus [illegible]
non attingit. [illegible] est
quod verbum dei etiam si non intelligatur
ab audiente nichilominus salubres
effectus habet in cordibus auditorum [illegible]
et hoc notatur in eo quod iste turbe non
intellexerunt misterium panum ymmo
etiam de discipulis dicitur quod non intelle-
xerunt de panibus Mr vi et viii [illegible]

[illegible] in se [illegible] sunt [illegible]
[illegible]
[illegible] operatur in auditoribus
etiam si intelligant [illegible]
[illegible] super illa [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] quedam [illegible]
[illegible] non
[illegible] et [illegible]
[illegible] et ita [illegible]
[illegible] non possit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et
[illegible]
si non [illegible]
libris sidentibus [illegible]
verba incantationum [illegible]
[illegible] et [illegible]
verba invocati [illegible]
angeli dei qui [illegible]
ad custodiam [illegible]
et [illegible]
tue velut carmina et [illegible]
ore nostro promimus [illegible] nos non
intelligimus que ore proferimus [illegible]
tamen celestes virtutes que nobis assistunt
intelligunt et velut carmine quodam
invitate nobis adesse et ferre auxilium
delectantur. Et quia non solum sunt circa
nos sed etiam inter nos iudicat per Dd[?]
Benedic anima mea domino et omnia que
intra me sunt nomini sancto eius
et hec omnia que intra hic sunt
constat esse virtutes quibus vel anime
vel corporum cura commissa est que utique
tunc [illegible] legitur a nobis vel audiuntur
delectantur et validiores circa nostram
diligentiam pascuntur enim et reficiuntur [illegible]
auditu sancte scripture velut quibusdam
et iocundissimis cibis ymmo ipse dominus
Jhesus Christus si nobis [illegible] venerit
[illegible] non solum pasti et
refecti [illegible] in nobis [illegible]
si has epulas apud nos viderit [illegible]
latus [illegible] sedeat [illegible]
[illegible] Amice [illegible] vobis [illegible]
[illegible] diligit [illegible] sermone [illegible]
[illegible] et [illegible] diligit [illegible]

et ad eum veniemus et apud eum man-
sionem faciemus. Sunt eciam quamplures
huiusmodi [illegible] vel meditacionis
divine spiritualis erga nos [illegible]
considerans et efficacia preveniens [illegible]
excercitio malignorum spirituum insidias
et pessimas demonum [illegible] et [illegible]
[illegible] et nomen [illegible]
[illegible] effectus [illegible]
demonum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] deep-
[illegible] in nobis
[illegible] absque dubio
[illegible] eum Augustinus Terna
[illegible] competit efficere medi-
[illegible] pre sua reddentis

E[illegible] ter[illegible] omnibus habet et[illegible]
[illegible] est eukaristie sacra-
[illegible] de quo pane dicitur Johannis
[illegible] panis vivus qui de celo de-
scendit si quis manducaverit [illegible] pane
vivet in eternum de isto pane colligere possumus
in principio evangelii quatuor documenta primum
est quod ad hunc panem sumendum quilibet fi-
delis debet [illegible] pane salte instante
tempore paschali iuxta statuta con-
cilii generalis quod de pe[nitentia] et re[missione] omnis utriusque
sexus et hoc notatur in principio evangelii cum
dicitur et erat proximum pascha quod festi-
vitas instituta a Christo secundum est quod
licet ille panis sit velatus accidentibus
substancia tamen divinitatis vere est latens et est
figura in hoc quod isti panes dicuntur fuisse
ordeacei et plura secundum in eis corporalia
fuerunt multiplicati ita quod de ipsis pauci
saciaretur tanta multitudo hominum vi-
delicet quinque milia exceptis parvulis et mulie-
ribus ut dictum est in postilla tercium
documentum est quod manducaturus hunc pa-
nem debet sedere super fenum id est per [illegible] de-
[illegible] [illegible] carnis [illegible] id
[illegible] omnis caro fenum [illegible] communica[n]-
[illegible] hoc pane debet calcare fenum de-
[illegible] carnalis et desuper sistere
[illegible] corporis membris supprimatur

[illegible] est [illegible] [illegible] in gr-
[illegible] [illegible] [illegible] ca bestialis
[illegible] [illegible] desideria subiugatur
[illegible] est quod secundum ordina-
[illegible] panis pro [illegible] manus
[illegible] stiani [illegible] signatus sunt
[illegible] pane a se fractus discipulis
[illegible] dispensatus debetur

Est puer comis hic qui habet
quinque panes ordeaceos [illegible] pa-
nis est glorie eternalis de quo
Luce xiiii Beatus qui manducat in regno
tuo et hec ista beatifica fruicio dicitur panis
quia sicut corporalis replet appetitum esurientis
sic ista beatifica fruicio saciat desiderium con-
templacionis post [illegible] inquit cum
apparuerit gloria tua [illegible] aut ibi beati
non solum visione divinitatis sed eciam pascuntur
delicata contemplacione humanitatis [illegible]
[illegible] quod sciendum secundum [illegible]
dicitur triplex panis [illegible] enim est panis
subcinericius in incarnacione et reversatus in
resurreccione et triticeus in [illegible]
[illegible] panis subcinericius est deus homo
quod enim ut ait [illegible] est nisi vita et
panis et quid est homo nisi pulvis et
cinis et quid est in una persona deus
latens et homo patens nisi panis sub-
cinericius panis ergo subcinericius est deus
subcinere hoc est sub homine latens et hic
[illegible] ad resurreccionem panis reversatus est
ergo [illegible] deus post resurreccionem prius enim quasi
cinis pane [illegible] post vero quasi
panem cinerem [illegible] enim [illegible]
habuit corpus non glorificatum tunc
humanitas in eo manifestata sunt divini-
tas latebat et [illegible] per miracula et
predicacionem [illegible] et [illegible] optabat
post resurreccionem vero magis [illegible] humanitatem
quam divinitatem manifestabat [illegible]
[illegible] et [illegible] argumentis [illegible]
deum et hominem [illegible] panis triticeus
sine omni cinere et furfure et sine [illegible]
[illegible] est [illegible] est purissima
hec est mera [illegible] hic panis est deus
[illegible] ut dicit [illegible] devocionem non semel
sufficit dicere deus vox enim devota [illegible]
deus meus [illegible] faciat non deus meus et hic

addat ut [illegible]
qrit deus [illegible]
est panis [illegible]
stat eos passibili [illegible]
Ibi appet in tractatu [illegible]
vna consat quare [illegible]
corpus resignavit ut v3 [illegible]
glorificationem sibi Est [illegible]
refusatius inquitu refecit [illegible]
humanitatis glorificatione et [illegible]
tors unde Vnde super Can plenum est
suavitatis dulcedine videre ibi
homines homines conditorem est
ptea panis triticeus inquitum
btos refecit humanitatis ostension
qua in xpo clare contemplant et
et sine ingredient sine egredient
pastua inveniet Et ille tplex panis
venit in puti cuo Nam natura
passibilis qua habuit pincarnacionem
significata p hoc q isti panes de:
scribunt fuisse ordeacei Et forte
sm bram fuint subcinericii ut
hoc panes paupum et sm hoc
venit xpus pnt hunt natura pa:
ssibilem figuratus est p istum
panem ordeacem et subcinericium
de quo dicit Iudic. 7 q volvebat
in castra madian et subvertit
thabernaculum qua xpus p passion
suam venit in castra dyali et
clamstrum infini destruxit Ct4
aut quod in celo refecit panes
acceptos benedixit signat q nam
assumpta p divina pani benedixit
glorificavit et intelo collocavit
et sic fuit quinque panis refusatus
quia sup entem incorruptibilitate
omnis creature elevatus q vo 2
panes fregit signt q divinitatem
latentem in carne humana aperuit
et patere fecit quandu enim panis
integer est latet q intus est
sed fractio manifestat 2 Et hic
luc 8 Cognoverunt discipuli
dnm in fractione panis Isto trap
pane ordeacio et subcinericio
quantu ad primum benedicto quantu ad
2m fracto quantu ad 3m xpus
dnus nos refecit insti necessitatum
suor et sup hoc fecit vide

in regno celor ubi sedi requiescit
in herbis virentibus et super pascuis
ingeminibus pascent Eze 28
de quibus pascuis dicit hugo quod est
ista pascua nisi intime sunt viridi
[illegible] gaudia pascua namque [illegible]
[illegible] pnis vultus dei q dnm sine
[illegible] aspiciat sine fine [illegible]
[illegible] pascunt nos [illegible]
[illegible] panis angelor [illegible]
[illegible] et regnat in secula seculor
Amen

P [illegible] in prima pte agit
[illegible] evangelicas [illegible]
tpe [illegible]
nationis et [illegible] pte de
evangelijs refpicientibus [illegible]
tebus ad tempus [illegible]
venit in terra pte [illegible]
de evangelijs refpicientibus [illegible]
redemptionis Tempus [illegible]
redemptionis gplectitur [illegible]
one vitae ascensionem et spus
sti missionem et 2m hoc dividit
in quatuor ptes In prima agit
de xpi passione In 2a vo agit
de eius resurrectione In tertia de eius
ascensione In 4ta de spus sancti
missione Circa primam pte est
sciendum q xpus passus est verb
contumeliosis et factis iniuriosis
primo igitur agit de passione dni
verbali et hoc in ewangelio dominice
prius que opt hic dicitur dnica
de passione q ibi dicit ihus turbis
Ho agit de passione dni reali et
hoc in dnica palmar qn passio
legitur sm mt et tunc sequitur
2a ps principal in qua agit de
resurrectione dni et hoc in ewangelio
die pasche in mia magdalena
et de tunc divisione prout deus
dedit ex equam

Dicebat ihus turbis iude
or et principibus sacerdo
tu q Quis ex vobis arguet
me de pecto Si veritatem
dico vobis quare non creditis mihi
qui ex deo est verba dei audit
[illegible] vos [illegible] sed audite

quia ex deo non estis. Solent iusto-
res antequam subeant iudicium passio-
nis expetere iudicium dampnacionis vnde
dominus sciens iudeos in mortem suam
conspirasse iudicium dampnacionis
ab eis petiit ad ostendendum suam
innocenciam et iudeorum [illegible]
maliciam ac eorum [illegible]
iniusticiam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] iudicia xpi
[illegible] cum inficie
[illegible] in hac dominica maior
[illegible] passionis resuscitacio
[illegible] facta fuisse creditur
[illegible] marcii anno xv [illegible]
[illegible] passus fuit deveniet
[illegible] cum in dominica passionis
legitur et hoc propter duas causas prima
quia in hoc ewangelio dominus antequam
plecteretur ad mortem iudicium
exegit dampnacionis dicens Quis
ex vobis arguet me de peccato Secunda
quia in eodem ewangelio duas passiones fu-
isse legitur iniurias tamen factas
quia eciam verbis [illegible] prius [illegible]
tres partes principales Incipiat
prima describit qualiter dominus iudeis
passus verba contumelie et false
criminacionis ibi Responderunt ergo
iudei et dixerunt Secunda ponit
qualiter ab eis passus est [illegible]
te lapidacionis ibi tulerunt
ergo lapides iudei. Circa ad
primam sciendum est secundum quod
quamvis dominus vellet mortem pati
voluit ipse tamen suam innocenciam
omnibus manifestam esse [illegible]
Quod declarat [illegible] primo
quia omnibus se ad examen obtulit
quia voce dicebat publica
turbis iudeorum tamquam communibus
et phariseis et principibus sacer-
dotum tamquam maioribus Notandum
quod iudei turbati [illegible]
[illegible] Nam [illegible]
dicte sunt [illegible] quod tunc

turbidi erant [illegible] obstinati intellectu
ut verba loquentis non intelligerent Joh viii lo-
quelam meam non cognoscitis quia non potestis
audire sermonem meum. Erant eciam turbi-
di et turbati quia inflamati ira et invidia
et indignacione contra xpm [illegible]
[illegible] sunt sicut [illegible]
[illegible] ut furorem eorum mitigaret et turb-
[illegible] a medio tolleret declarando in-
nocenciam suam dicens Quis ex vobis arguet
me de peccato quasi dicat vos vultis me in-
ficere [illegible] quo merear mortem
quod si non feceritis malum erit me innocentem
moriturum Et nota secundum Crisostomum quod magna
est fiducia iusticie ubi causa ad [illegible]
committitur Deut 32 et inimici nostri sunt iudices
Magna est eciam humilitas ponere se in
discussione [illegible] Job 12 Non contempsi
subire iudicium cum servis meis cum disceptare-
rent adversum me Et nota secundum Gregorium [illegible] hic
viii xi tante fiducie est quod nullus unquam
hominum hic dicere potuit nisi solus deus
qui peccatum non fecit Nota secundum Gregorium quod
pensatur hic mansuetudo quia non dedi-
gnatur racione ostendere se non esse peccatorem
qui ex virtute divinitatis poterat peccatores iu-
stificare 2o declarat innocenciam suam ex
eo quod [illegible] sunt Unde ait
si veritatem dico [illegible] vobis quare non creditis mihi
q. d. non potestis arguere peccatum in vi-
ta nec falsitatem in doctrina ergo ex vicio
vestro est quod non creditis mihi Notandum quod
plura sunt que debent homines allicere
ad credendum deo primum est cognicio
doctoris Joh 12 Ego lux veni in mundum
et omnis qui credidit in me in te-
nebris non manebit Ysa vii Nisi
credideritis non intelligetis Secundum est
defensio [illegible] Credidi propter quod
locutus sum 2 Cor 3 Et nos credimus
quod loquimur. Tercium est impetracio pe-
titorum Joh xi Nonne dixi tibi si cre-
dideris videbis gloriam dei [illegible]
[illegible] omnia enim possibilia sunt credenti
Quartum est [illegible] ad
[illegible] Cap xiii Sermo huius [illegible]

qui in te cre[illegible] sunt [illegible] obsequi
tausam [illegible] non confundetur [illegible]
cum credidit et [illegible] sunt [illegible]
finae in illum diem [illegible] est vim
hi[n] [illegible] Ioh. vii [illegible] credit in me
sicut dicit scriptura flumina de ventre eius
fluent aque vive credidit [illegible]
deo et reputatum est ei ad iu[sticiam] [illegible]
amicus dei appellatus est [illegible]
vitam perpetuam Ioh. xi omnis qui [vivit]
et credit in me non morietur in eter-
num, omnis qui credit in illum non
confundetur. Septimum de lucram-
entum Ioh. iii Sic deus dilexit mundum
.i. p. i vobis ergo honor credentibus
Tercio declarat immortalitatem fructus
et meos adversariorum de quo tota questio
cum dicit qui ex deo est verba dei audit,
Prima enim ipsi qui xpisto incredu-
li erant non potuerunt eum capere
de peccato vite / sed de falsitate doctri-
ne. Relinquitur ergo quod hoc ex eorum
vicio processit qui veritatem audire
noluerunt et per hoc a veritate et
a deo alienati sunt et de meo sunt sicut
vel aliter potest introduci hec particula
ut quasi solutio questionis sue
premisse qua dixerat quare non
creditis mihi. Secunda enim ipsi ad hoc racionabi-
liter credere non potuerunt ideo ipse
eis huius causam assignat dicens
Qui ex deo est verba dei audit. Ista
propositio dat intelligere quod ille qui
non est ex deo verba dei non audit.
Unde subdit propterea vos non auditis
quia ex deo non estis quod est destructio
audientis et est efficax argumentum
in ista quod talis destructio ante-
cedentis alia non valet et sic
est soluta questio quare iudei non audi-
ebant verbum dei veritate plenum.
Vel quare sibi non credebat quia
ex deo non erat et hec signata
sunt in Ez. cum dicitur aut dominus ipse
ex adverso est noluit audire te
quia noluit audire me. Nota quod
quantum ad verbum dei diversi
diverse se habent. Quidam enim
sunt qui nec aure verba dei dig-
nantur audire sed magis delectantur
in fabulis et vanis sermonibus
et [illegible] a veritate quidem auditum
avertent ad fabulas convertuntur

[illegible] salutis illorum destruendo quod non est
[illegible] sunt infirmi nullam medi-
cinam valentes recipere. Alii sunt
qui verba dei aure corporis audiunt
cum magna delectatione sed non suscipiunt
qui similes febricitantibus qui ma-
[illegible] non recipiunt [illegible]
[illegible] tota [illegible] Alii
[illegible] sunt qui [illegible] audiendo
[illegible] [illegible]
[illegible] sed verba non retinet
[illegible]
[illegible] similes sunt
cribro [illegible]
[illegible] aquam non retinet [illegible]
Tercii vero sunt qui delectabiliter
audiunt et memorie [illegible]
ut verbum ea operentur [illegible]
de eis loqui et [illegible]
tamen in se ipsis quia [illegible]
alios [illegible] sicut [illegible]
beccardicas qui sunt similes ha-
bentibus morbum qui canimus
appetitus dicitur qui est appetitus
intensus et insatiabilis [illegible]
sicut canis imponunt satiat [illegible]
quod trahit ad vomitum. Sic isti [illegible]
non proficiat [illegible] verbum dei [illegible]
[illegible] et vomendo ut canis [illegible]
laborant ad mortem et tales
comparantur viro consideranti vultum
nativitatis sue in speculo Ia. i
Quarti sunt qui verba dei delecta-
biliter suscipiunt ut ea retinent
aut non tamen in memoria sed
etiam in operatione et isti sunt
sapientes de quibus dicitur Mt. vii
Omnis qui audit verba dei mea
et facit ea hic comparatur viro
sapienti qui edificavit domum suam
supra petram. Consideret ergo
unusquisque in corde suo ut
dicit Greg. si ex deo sit. Si enim
ipse verba dei audit qui ex deo
est et audire verba dei non potest
qui ex deo non est. Interroget enim
se unusquisque si verba dei aure
cordis percipit et intelligit
unde sit. Cognoscit celestem patriam
considerare vitam iubet desidera-
tamus contempnere mundi [illegible]

determinare alie non appetit quia languit
si hec vox in anime tractus singul
.. et quod iam a deo sit cognoscit
Dubitaret [illegible] aliquis circa hoc
quod hic dicit a deo id est eius cum
enim omnia per ipsum facta sint quomodo
dicitur non esse a deo [illegible]
Ad hoc [illegible] Augustinus [illegible]
contra quantum ad [illegible]
quia omnia per ipsum facta sunt
sed [illegible]
esse [illegible]
quo [illegible]
[illegible] voluntate
[illegible] sunt sermo
[illegible] sunt ex deo quod quidem
[illegible] sit illi qui
[illegible] te sit versi a deo
[illegible] igitur quod aliquis sit
[illegible] et amorem dei
[illegible] sit verba dei quod verba istius
[illegible] iudeus que diligimus
et non quod ex hoc quod hic dicitur quod
de quidam sumpserunt occasionem
dicendi quod boni spiritus sunt ex deo
mali. Sed erroneum est dicere
quod deus sit alicuius mali causa
simpliciter sit. Sed et obiecit
fiunt ex deo quod originem et causam
efficientem. Sic omnes sumus ex
deo ergo omnes audimus verba
dei. Item nonne iudei audiebant
eum dicentem ad hoc sunt predicta
quod secundum Augustinum super quod dicit hic
originem non quantum ad esse primum
quod est nature sed quantum ad esse
secundum quod est gratie vel culpe

Responderunt ergo iudei
et dixerunt ei. Nonne bene
dicimus nos quia samaritanus
es tu et demonium habes.
Respondit Ihesus. Ego demonium non
habeo sed honorifico patrem meum
et vos inhonorastis me. Ego autem
non quero gloriam meam. Est qui que-
rat et iudicet. Amen amen dico
vobis si quis sermonem meum serva-
verit mortem non gustabit in eternum.
Dixerunt ergo iudei. Nunc cognovi-
mus quia demonium habes. Abra-
ham mortuus est et prophete mortui

sunt et tu dicis [illegible] sermonem me-
um servaverit mortem non gustabit
in eternum. Numquid tu maior es patre
nostro Abraham qui mortuus est
et prophete [illegible] ipsum facis. Respondit Ihesus.
Si ego glorifico me ipsum gloria mea ni-
chil est. Est pater meus qui glorificat me
quem vos dicitis quia deus vester est et
non cognovistis eum. Ego autem novi eum
et si dixero vobis quia nescio eum ero
vobis similis mendax. Sed scio eum et
sermonem eius servo. Abraham pater
vester exultavit ut videret diem meum vidit
et gavisus est. Dixerunt ergo iudei. Quin-
quaginta annos nondum habes et Abraham
vidisti. Dixit eis ergo Ihesus. Amen amen
dico vobis antequam Abraham fieret ego
sum. Hic ostenditur qualiter deus a iudeis
passus est verba contumelie et false criminationis
et ostenditur in tres partes secundum triplicem dyalogum
inter Christum et iudeos. Tunc enim iudei locuti sunt
contra Christum et ter eius eis ipse respondit
dulciter et humiliter. Tercia ponitur ibi dixerunt ergo
iudei nunc scimus. Tercia Quinquaginta annos
nondum habes. In primo ergo dyalogo ponit
iudeorum calumpniosa improperacio sumpsit
bat enim sibi unum quod samaritanus est
aliud quod demonium habet. Unde dicit respondebant
ei iudei et dixerunt ei non affirmatio
quod dicerent sed solum ut dicerent
ut homines irati et indignatione
commoti in contumelias prorumpunt
iuxta illud Apocalypsis xvi Blasphemaverunt
deum celi pre doloribus et suis vulneribus
et non egerunt penitentiam. Nonne bene
dicimus nos ex quo non loquendi
veniunt quod habent contumeliam frequenter
obiecerunt Christo samaritanum
es tu. Et hoc obiecerunt contra illud
quod dixerat Si veritatem dico vobis
quare non creditis michi. Quia
demonium habes. Ideo fallere et
sic veritatem non loqueris. Dubitatur
enim primo de hiis duobus et primo
quare dicebant salvatorem samaritanum
esse et quare reputabant
eum habere demonium. Dicendum primo
quod possunt assignari quatuor causae
quare iudei Christum samaritanum
esse dicebant. Prima causa est quia

Alterum quia samaritani erant valde
odiosi iudeis [illegible] transfiebant [illegible]
[illegible] et [illegible] vos legitis quod [illegible]
in historia traditur quod [illegible]
regio iudea venit [illegible]
Rex assiriorum [illegible] temporibus [illegible]
tivitate et translatis ad [illegible]
posuit gentiles habitatores [illegible]
iste qui cum legem dei non [illegible]
inmisit in eos dominus leones qui eos
devorabant unde misso eis sacerdote
uno iudeorum receperunt circumcisionem
et ceperunt iudaizare ex parte et
ex parte ydolatrare et isti vocabantur
samarite vel samaritani a prima
civitate qua inhabitabant que
samaria dicebatur ex quo patet quod illa gens
in genere odiosa erat iudeis ex eo
quod inhabitabat terram eorum et ex
eo quod ritum iudeorum fedabat
gentilitatis consuetudine unde quia
christum habebant odio ac si esset
samaritanus ideo ipsum dicebant
samaritanum Alia ratio est sumpta
longe hec dicebat implicatione
sibi quod non docuit quod ipsi senserunt
alia ratio est secundum Theophilum quia eius
videbatur quod christus non recte iudaiza-
ret in parte quod sabbatum non custodiebat
ideo dicebat eum esse samaritanum
quod tamen ritus hebraicos dissol-
veret Tertia ratio potest esse quia peccatores
apud eos samaritani reputabantur et con-
tra iudeos ideo natio illa erat valde con-
temptibilis post autem erat iudeis contrarius
ut propter eorum vitia reprehendens eos obiciunt
ei quod sit samaritanus in quo intelligitur eum
esse peccatorem contra id quod dixerat quis
arguit me de peccato quoniam enim non invene-
runt eum non esse samaritanum natione sed
iudeum [illegible] dubium quod iudei dixerunt ipsum
esse demoniacum propter tamen primo secundum Theophilum
quia revelabat cogitationes eorum quod demoni
attribuebant eum demoni abscondita sunt
occulta cordium Tercio secundum Origenem quia credebant
quod in principe demoniorum eiceret demonia
tunc dicimus primo in beelzebub principe
demoniorum eicit demonia Tercio secundum
eundem Origenem et Crisostomum propter simonem
eius respondentes capacis quam quibus
deum patrem suum asserebat et quod descenderat
de celo et quod erat prius quam [illegible]

[illegible] reputabant se velle instare contra
illud quod dixerat qui veritatem dico vobis
quare non creditis michi demoniacum eum
dicunt certe in quo videtis non est quia
mendax est et per mendacium [illegible] de-
inde ponit christi mansueta responsio
[illegible] et dicit quia visione
[illegible] magnum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dico [illegible] demon-
ium non habeo [illegible] obiurga-
tionem ego demonium non habeo [illegible]
quo modesto [illegible]
[illegible] se excusat [illegible]
[illegible] est salvatoris [illegible]
et patria quod nobis causa [illegible]
causa inferimus contumeliam [illegible]
[illegible] nisi sit sufferre [illegible]
[illegible] salvator noster cessavit a vindicta vo-
luntate licet enim dicere potuisset vos ipsi
habetis demonium et vocatum demonium
eos tradere potuisset ex mansueto ergo
modo sue visionis apparet sua
responsio esse vera Non enim est
proprium demoniaci videre cum tanta
mansuetudine sed quoniam eis duo fuisset
obiecta quare duobus ad unum videt
et non alterum Respondetur ad hoc uno modo
quia certum est quod non fuerat natus
de ipsis samaritanis et ideo non
oportuit eum ad hec videre
quia evidenter falsum erat falsum
Secundo videtur sic quia illud de samari-
tano tangebat suum vituperium sed
de demonio tangebat divinum
honorem et blasfemia erat in
spiritum sanctum sicut dicitur Math
xij derogabit glorie patris ideo
docuit nos dominus patienter
sustinere nostra iniuria sed non
divina et hoc visionem sua quoniam
subdit sed honorifico patrem meum
Tercio videtur secundum glossam quod al-
terum negavit et alterum

tacendo concessit. Samaritanus enim interpretatur custos et ipse qui custodit nos sine sua custodia frustra vigilat qui custodit civitatem ut dicitur in psalmo. Quarto sic quia demonium non est diffusus [illegible] sed [illegible] distinguit [illegible] [illegible] ipse enim est [illegible] bene [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nomine non est [illegible] non distinctus est [illegible] nec ubi gentiles [illegible] omnia in omnibus [illegible] est dicitur quod Christus [illegible] samaritanum in parabola [illegible] spoliati et vulnerati a latronibus super quo inscitus est samaritanus et alligavit vulnera. Ideo dominus non negavit se esse samaritanum sed tacendo concessit ut habetur ex expositoribus nomine moralis [illegible] Vnde dicit super illud Ego demonium non habeo. Demoniorum enim sunt plura nomina quibus designantur universa vicia. Primum est dyabolus quod interpretatur deorsum fluens. Ideo significat superbiam per quam lucifer cum suis de celo cecidit et Adam expulsus de paradiso. Hoc demonium non habuit Christus. Dyabolus enim est rex super omnes filios superbie. Christus fuit profundissime humilitatis. Christus dicit: Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Secundum nomen est mamon de quo Matth. vi quod interpretatur cupiditas diviciarum et significat avariciam. Demonium etiam vocatur leviathan Job 3 et interpretatur additamentum eorum et avaricia nititur addere domum domui et agrum agro Ysa. v. Ve qui coniungitis domum domui. Hoc demonium Christus non habuit quia ipse fuit extreme paupertatis Luc. ix. Vulpes foveas habent et volucres celi nidos filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. Tertium nomen est belzebub

de quo Luc. xi et interpretatur deus muscarum [illegible] [illegible] etiam demonium [illegible] de quo Thob. iii vocatur [illegible] demonium astaroth [illegible] interpretatur cubiculum. Hoc etiam Christus non habuit quia castus fuit [illegible] corruptionem nec infectionem nec [illegible] nec in consensu nec in [illegible] in concupiscentia. Quartum nomen est sathanas de quo [illegible] quod interpretatur adversarius et significat invidiam per quam unus alteri adversatur Job v. Parvulum occidit invidia. Hoc etiam demonium Christus non habuit quia [illegible] eos [illegible] orabat [illegible] Jeremie xi. [illegible] mea dilecte. Quintum nomen est [illegible] de quo [illegible] et significat iram que nulli parcit sed contra omnes quos [illegible] Ira non habet misericordiam nec [illegible] Hoc autem demonium quod potest [illegible] Christus non habuit quia ipse mansuetissimus fuit Joh. i. Ecce agnus dei. Sextum nomen est behemoth de quo Job xl et interpretatur animal vel bestia et illud potest gulosis quia gula facit hominem quasi bestiam. Joelis [illegible] sicut vituli super herbam. Istud etiam demonium Christus non habuit quia summe abstinens fuit [illegible] Septimum nomen est demon de quo Luc. xvi quod interpretatur sufficiens et sic accidit tibi [illegible] quia homo reputat se sibi sufficere [illegible] corpus ab omnibus operibus bonis abstrahit [illegible] Octavum [illegible] accidiosus [illegible] est etiam demonium Christus non habuit quia ipse fuit nimie operositatis. Ps. Ego in laboribus a iuventute mea. Unde fatigatus ex itinere sedebat super fontem Joh. iv. Nonum nomen est demonium de quo habetur quod interpretatur [illegible] et significat vanam gloriam que nascitur ex copia [illegible] Cor. 8 Sciencia inflat. Etiam Christus non habuit quia in omnibus dictis et factis suis non suam sed dei patris gloriam quesivit. Vel dic non demon [illegible] quamvis ad omnia supradicta [illegible] hominem aliquo errore [illegible] veritate dei [illegible] demonium [illegible] solus deus [illegible] peccati [illegible] non fuit

go ipse di[illegible] ego demonium
non habeo demo[illegible]
dus assignat d[illegible]
breuiter quatuor r[illegible]
se non habere demoniu[illegible]
illus non querit gloriam [illegible]
tonat illud obiciunt sed ego [illegible]
norifico patrem meum ego demonium non
habeo glorificat vos ihesus deum p[illegible]
per potentiam et sapientiam et cuncta que ipse me[illegible]
rebat sibi ascribere tradita et ideo ad hono
rem patris sua cuncta operabatur unde hyla
rius .x. de tri. nichil magnus est filius
ei quod nascendo accepit maximus est
honor est deo patri tale filium generasse con
tra autem conquestus et vos in me inho-
norastis me. Ro. 2 Qui in lege per preuari-
cationem legis deum inhonoras et
rerum multipliciter iudei deum inhonorauerunt
vnam eius inhonorauerunt diuinitatem di
centes eum habere demonium sicut hic
inhonorauerunt eius humanitatem quantum
ad originem dicentes autem nescimus vos eius
inhonorauerunt eius dignitatem dicentes nonne
hic est filius fabri inhonorauerunt eius
potentiam qui opera eius in belzebub principe
demoniorum dicebat facere inhonorauerunt eum
insuper in iniuriis plurimis et tandem morte
ignominiosa eum occiderunt iuxta illud sapientia passio-
ne Et notandum quod ipse inhonoratur per multa
in quibus omnibus iudei christum inhono-
rauerunt qui est rex glorie quem primo inhono-
rauit per sue legis preuaricationem Ro. 2 deum
per legis preuaricationem inhonorastis et tamen
iudei legem suam .i. eum in repulerunt act.
13 vobis oportebat primo annunciari verbum
dei sed quia repulistis illud ecce conuertimur ad
gentes 2o per sue fratre contemptum et abiectionem
Reg. 2 Regis e de dauid qui reputabat
se valde inhonoratum a rege Moab qui
nuncios decaluat et rasit et tamen iudei
apostolos christi non solum decaluauerunt sed etiam
decoriauerunt decapitauerunt et occiderunt Mat.
23 ecce ego mitto ad vos etc. et infra filii
3o per sue ymaginis deturpationem Reg. 2
non iudicauerunt honorem suum amicitiam
in qua est ymago regis celestis et tamen
iudei ymaginem christi deturpauerunt qui in
passione ei tot flagella et verbera intule-
runt et faciem eius conspuerunt ut non est

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fit et certe iudei
[illegible] digni
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] quem
[illegible]
eos co[illegible]
abraham qui[illegible]
facis Ruto p[illegible]
ut hic et vos inhono[illegible]
sed contumeliose et vos quod v[illegible]
vos sanctus quia non[illegible]
deus habere autem nescimus [illegible]
ego potuit dicere ihesus et vos [illegible]
rastis me Glossa ierom adducit quod non
habere demonium que est talis malum
in omnibus operibus suis gloriam patris querit
ego autem non quero gloriam meam quare
demonium non habeo quia non quesi
uit eam in mundo isto uel lex velut
magnificentia venit docens sed venit
contemptum ut dicit gregorius Tertia hic est ille
non habere demonium que deus glorificat
sed deus pater querit gloriam meam et hic
est quod dicit est deus pater qui querit glo-
riam ut glorificet sed ab eo creatura Secundo
namque deus pater filio glorificatorem in
baptismo et transfiguratione Petrus 2 Acci-
piens a deo patre honorem et gloriam voce
delapsa hic est filius meus
dilectus in quo michi bene complacui Quar-
to quod non habere demonium Tertia est
est ille demonium non est eius iniuriam
deus pater vindicat et punit Et deus
iudicabit vos de eo qui dicitis quod habeam
demonium et hoc est quod dicit est deus pater
qui iudicat me et vos de contumeliis il-
latis Ps. iudica me deus et discerne
causam meam quod demonium non habeo De-
inde cum dicit Amen amen dico vobis
Reuertitur ad propositum suum uel incepit
fortificando ..

[illegible]
tales perficiende inde quot enim [illegible]
audiret et frueret unde [illegible]
Ecce sermo semper inde et qui inuisse nec
venire est et que audivi loquar et
post penam [illegible] Si manifestio in
sermone meo vere discipuli [illegible]
et item sermo meus [illegible]
in vobis quia [illegible]
et postea [illegible]
quia [illegible]
meum [illegible]
non [illegible] mortem perpetui
[illegible] habet eos in ductu
[illegible] sermonem Nunc
[illegible] vis contumelie sibi
[illegible] concludendum efficaciam
[illegible] quia ipse medicus vita
[illegible] amen amen dico vobis
[illegible] Augustinus super Johannem interpretatur
[illegible] et tamen non est interpretatum cum
potuisset dicere verum dico vobis nec
grecus interpres ausus est nec facere
hoc latinus nec hoc verum quod est amen
nec grecum nec latinum sed hebreum
si mansit non est interpretatum ut honorem
velamento secreti non est vetitum sed ne
vilesceret nudatum. Si quis sermonem
meum servaverit non solum in memoria
retinendo sed etiam in corde meditando
et opere implendo mortem non gustabit
in eternum vel non videbit. Ubi super
Augustinus videbit dictum est pro eo ut
experiretur. Sed hic obicitur ut dicitur
ps. Nemo est homo qui vivet
et non videbit mortem quod nullus.
Item nonne Christus [?] loquens ista
moriturus erat. Dicendum quod triplex est
mors scilicet nature que separat animam
a corpore et hanc oportet omnem hominem
experiri sed tamen sermo dei facit quod
illa mors contempnatur [?] ipsius et
in desiderio non habeatur ut sic apostolus
dixit Cupio dissolvi et esse
cum Christo et aliquam virtute sermonis
Christi ista mors totaliter dissolvetur
scilicet in resurrectione omnes homines
resurgent [illegible] precipitabit
dominus mortem. Secunda mors
est culpe per quam anima separatur a deo
ab ista liberat sermo dei quia [illegible]

[illegible] iniquum
[illegible] morti commendat
[illegible] eorum vivificat
[illegible] tam vivificat animam
[illegible] mortuos suscitat
[illegible] est sermo dei et efficax
[illegible] eterne miserie et damp-
[illegible] cum dyabolo et angelis eius
[illegible] morte preservat sermo dei ut hic
Amen ergo dicit Christus Si quis
sermonem meum servaverit mortem etc.
Intelligendum est de morte culpe et
et dampnationis non de morte nature
Unde congruit quantum ad illas duas mortes
quod dicit ps. Quis est homo qui vivet
et non videbit mortem. Videndum
est 2m Origenem Qui custodit verbum
dei ut hic ipse Christus dicit Sequitur
dixerunt ergo iudei ubi ponit secundum
dyalogus Nam 2m Gregorium Sicut boni
per contumelia sibi illata efficiuntur
meliores Ita reprobi per beneficia
fiunt peiores. Ipsi enim impudici ac
trita fronte non poterant sustinere verba
Christi sed statim contradicere volentes
ab iniuriis incipiunt. Nunc cognovimus
quia demonium habes. Sufficienter
enim amonuerat Christus hanc contume-
liam sed tamen eam replicant ne succu-
buisse videantur / et per ea arguunt
contra dicta a Christo tali ratione
Non est maioris efficacie sermo tuus
quam sermo dei sed observatores di-
vini sermonis mortui sunt quales
fuerunt Abraham et ceteri prophete
ergo sermo tuus a morte non liberat
Vel sic arguunt rationem magistri 2m li-
teram si servare sermones tuos facit
alios a morte liberos multo magis
sermo tuus teipsum. Sed constat
quod sermo tuus non liberavit te a
morte cum non sit maioris efficacie
sermoni quam Abrahe et aliorum prophetarum
qui mortui sunt ergo si sermo tuus
non liberat te a morte et per consequens
nec alios et hoc est quod dicunt Abraham
mortuus est qui sermonem dei in
omnibus servavit ad iussum domini egre-
diens de terra sua et fuit paratus
immolare filium suum. Sermo etiam
etiam eius fuit tante efficacie

ut inclinaret [illegible] distendimus sed
domine si ut [illegible] et
prophete mortui sunt [illegible]
dei et in sua sermone [illegible]
Sicut moyses Daniel [illegible] et
ceteri et tu dicis quod si [illegible]
sermonem meum servaverit [illegible]
non gustabit dixit non gust[illegible]
non videbit Sed ipsi infideles [illegible]
sophisticant sua verba repetebat licet
interrogative una esset in verbis dicta cum
sub utrumque intelliget possibilitatem mortis
temporalis ut per instanciam corporis
patet dixit autem non de morte corporis
quia omnes gustabunt sed de morte
eterne dampnacionis quam iste non videbit
ut intellexerit sed ipsi tanquam carnales
sic intellegebant quia animalis non percipit
ea que sunt spiritus sancti dei i Cor 2
et ideo sic verba dicta doctrine imputabant
verum insultando proponunt contradicentes Christo
duas questiones prima quod Numquid
tu maior patre nostro Abraham Ab-
raham pater fuit iudeorum ipsi quia ei facta
fuit repromissio futuri seminis et ab eo incipit
[illegible] qui omnes iudei ab eo sunt tamen
descendebat qui mortuus est Item est quod
sit morte mortuus illa morte de qua lo-
cutus sunt deus et prophete mortui sunt sed
et hic item est falsum primum quia tamen prophete
quam Abraham servaverunt verbum dei et sic
dicat utique non sustinuit quia non solum
Abraham maior est Christus immo Christus quam
quolibet nato quod in utero maior est natus
de virgine Secunda questio est quem te ipsum facis
Ille se ipsum facit deus qui tu nichil sit et
nullius reputacionis et in vult magis videri
et extolli quasi diceret (Crisostomus) Cum tu nichil
sis et abiectus carpentarii filius de Gali-
lea quam tibi usurpas gloriam omnino nimis
aut dignitatem quibus tradi quid de te sentis
et quem te reputas Deinde ponit Christus respo-
ndit Ihesus Et attendite quod non ad illud in-
terrogatum respondit scilicet cognominavit quod demonium
haberet quod quamvis dicto prius sufficienter respondebat
vadebat cum eos parates [illegible] inferenda
Item non respondit ad mortem corporis quia ina-
bat probare quia sermo Christi non liberat a
morte corporis cum hoc non erat ad propositum
quia Christus intellexit quod sermo eius liberaret

a morte culpe et miserie eterne dampnacionis et ipsi arguebant de mor-
te carnis Sed respondit huic duplici
questioni proposite et primo ad secundam secundo
ad primam sumit dicens ad quod queritur ipsum
[illegible] inquantum
[illegible] intendit quod ipsi non
[illegible] ad intelligendum
[illegible] subtili et
[illegible] Si
ego glorifico meipsum gloria mea
nichil est quod [illegible] meque
meipsum facio Unde [illegible] si ego
dixero vobis gloriam meam [illegible]
dicitis in vii dicit si [illegible]
co meipsum id est si per verba mea glo-
riosum me facerem gloria mea
nichil est vera reputacione
quia obiciebant sibi tu de teipso
testimonium dicis etc. Non estis ego
ydonei ante audire quod ego
sum nec estis dispositi estis hoc
scire palam nullus enim alius
scit quod ego sum nisi pater meus
celestis qui me glorificat
quem vos dicitis deum vestrum scilicet
ab eo non potestis scire quid vel
ego sum sum quia eius naturam non
habetis quod a quo cum quod neque alio
hoc scire potestis Et hoc est quod
dicit Est pater meus qui glorificat
me id est gloriosum me reddit scilicet
in voce de celo lapsa in mira-
bilibus et in virtute sermonis nec
ille glorificator meus est
alienus a vobis quem vos dicitis
quod deus vester est Unde testimo-
nium eius nunc credere debetis sed non
potestis quia non cognovistis eum
quod sunt Alchimud vos carnali-
ter illum deum verum vocatis propter
temporalia ei serviendo sed non
cognovistis eum et ideo eius spiritu-
aliter scire non potestis Si enim
vere fratrem cognoscerent filium
eius venerarentur Subdit et Ego

aut nom eu q3 ... in ... vult in ... de
testimon[illegible] de me ... perhibeti no ...
... quid ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... ut devenias in ... [illegible]
... mei ... [illegible]
... eius no ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
... qui est in sinu
patris ... et hic est ...
... nomen ... a ...
... deo ut ... p ...
... devenias et si ... vob
quia ... eum ... filius vobis ...
... vos ... et
... ita ego ... quando ... cu
me ... enim est ... co-
... eius ... ut dicit ...
ego sum talis et ... ego ...
... et illud ... et probat
q3 hic ... notitia per illud quod sequit
... sermonem eius ... hic nota q3
... dicit ... sermone patris ...
... sm ... q3 ...
est ... ipse pris et filii ... filius
... cognoscit ... et ser-
monem eius ... ipse pris ...
et ... et ... ut dicit
... filius sermone pris
... sm ... et ...
... mandata eius ...
ad imple... no ... nisi ... pris
cognosceret ... sm aug[illegible] ...
... pris ... ipsius ...
... eius ...
... sermone eius pris ...
pris ... est et ...
hic patris ... notitia ...
est ... notitia ... re-
spondet ad primam questionem quia quebant
... ipse maior ... quam abraham
et probat se esse maiorem et ... tali
ratione ... alium ... est maior
ipso ... ego ... abraham ...
... quia totum gaudium ...
abraham et ... depedunt

sunt ut ... maior et ...
est ... [illegible] ... exultavit ...
... [illegible] ... videt intelligendo
... [illegible] ... et littera plenius pz
... [illegible] ... sunt duo et nota q3 ille
dies ... intelligi de die nativitatis eterne
... ego hodie genui te ... dicit
... [illegible] ... die cognoscit
... ut dicit ... que in figura trine
... tres angelos hospicio suscepit
vel per diem hunc intelligit diem nativitatis
temporalis de quo luce ... natus est nobis
hodie salvator mundi quia dicit ut dicit
aug[illegible] cognovit abraham ... christum
xpm de suo semine nasciturum ... intellexit
... pone manum tuam sub femore
meo et iura ... celi ...
que sunt illa ... quia significabant
de ... abrahe venturum ... celi
celi vel per diem ... intelligi dies
passionis xpi que providit abraham in ymo-
latione sui filii vel forte per diem intelligi-
tur claritas ... dicit ad ...
est ... et hec omnia quatuor scilicet eternam
generacionem et temporalem nativitatem ... pa-
ssionem ... claritatem ... videt
abraham in figura et fide et ... apertius
... videt ... est ... angelis
... gaudium ... videntes ...
... splendore pris ... refulgentem ...
... deum ...
in carne ... de pris ...
... talis dyalogus
... et ad ...
no ... est ... questionis q3
forte ... intelligebant ... oportet
hic ... ad primam questionem ... ipse
abraham ... quinquaginta annos
no ... et abraham vidisti quasi
dicat multa sunt annorum ... q3 ...
mortuus est abraham q3 ... duo
... annorum ... tu videris abraham
et ... se vidisse abraham
... abraham vidisset ... xpi ...
... sm ... ma-
lueriat ... abraham vidisti ...
etiam ... contumeliam ... confirmare
... quia ... sua ... in ...
... et ... hic
loqueretur ... dubitaret ... dicit
... duos annos et plus

Unde mot[illegible] Iudei eum estimare
centum annos quinquaginta [illegible] dicat [illegible]
quod dubius forte [illegible] annos [illegible]
quia esset ipse [illegible] et [illegible]
apparuit quod dicebat [illegible] dicit quod
annum quinquagesimum quia iubileus [illegible]
a iudeis frequentabatur et ea [illegible]
ipsa movebatur usque ad annum [illegible]
et erit vel est quinquagesimus iubileus [illegible]
factum est et sic in aliis audientes quod
dicebat Abraham vidisse diem suum quin-
quaginta annos quasi tot sunt iubilei
quod Abraham mortuus est quod quomodo vidisti
ipsum qui non dum habes unius iubilei
annos. Dicit quod super vana est huius
questio semper enim prout eis occurrebat
opponit. Deinde ponit Christus responso dicit
quod eis theus ... aut eis male intelligentibus
intelligentibus quod Abraham unquam videat cor-
poris oculis ... ut et Abraham quod
secundum ... assumpta corpus sunt post Abraham
sed tamen quantum ad substantiam divinitatis est ante
Abraham. Unde ... oculis divinitatis vidit Ab-
raham et Abraham vidit cum oculis fidei ...
illuminatus et hoc est quod dicit Amen amen
dico vobis comprehendebat ... inanimatum
quia rem arduam ... et incredibilem
iudeis erat dicturus quia antequam Ab-
raham fieret ego sum. Hec idem in divinitate
... est quia in principio erat
verbum et verbum erat apud deum. Et nota
secundum glossam quod tempus volens sue divinitatis
durationem ostendere non dixit antequam
Abraham fieret ego fui sed dicit ego sum
quia sum sit esse et presente dimensionis
aut ut presente hoc ut futurum sed quod sum in
deo est ego sum qui sum et ideo ipse
dixit de se ego sum. Item nota secundum
Augustinum quod tempus loquens de Abraham
convenienter sicut de creatura signavit eam
per figuram sed dicit antequam Abraham fieret
ego sum potius enim creature competit fi-
eri quam esse. Unde suam convenienter signi-
ficans dicit Ego sum dissoluit autem
hoc verbi fieri ab hoc vero sum in signo et
consignato quia ipse deus convenit esse sed
non esse facta.

Tulerunt ergo lapides in-
dei ut iacerent in eum

[illegible] aut abscondit se et ex-
ivit de templo. Iohannes 8 capitulo. Hic ponitur
[illegible] huius [illegible] quia destitutus
[illegible] est a iudeis factum in-
[illegible] lapidationis et duo facit quia
ponitur [illegible] iudeorum [illegible] quia
[illegible] lapidare voluerunt. Primo sue
[illegible] non sola voluntate et [illegible]
[illegible] sed etiam in facto
[illegible] lapides [illegible]
[illegible] colligere ad
lapidandum aliquem [illegible]
[illegible] aliquem [illegible] ad
tantum lapidandum vel [illegible]
enim defectus [illegible]
propenabat [illegible] lapides [illegible]
tanta duricia quo circa [illegible]
lapides [illegible] simulantes [illegible]
dignatus est ab eis se occultari. Ihesus
aut abscondit se. Augustinus non enim ab-
scondit se in angulo templi aut in
domicilio fugiens vel retro murum
aut columpna divertens sed celica potestate
se invisibilem constitutus per medium
illorum ibat et exivit de templo. In
quo iudeorum furia insinuat quod deum
in templo lapidare temptaverunt. Eo
secunde inquit fletus mei carissimi ma-
nsuetudinem mei salvatoris et similiter
qui eadem potencia sue divinitatis intu-
entes [illegible] suos persecutores posset
subito in penas mortis obruere
tamquam pavidus simulat se abscondit.
Et hic ipse cum primo in alterum [illegible]
non dum venit tempus passionis sue. 2o
secundum Augustinum quod non hic aliegerat genus
mortis. 3o ... Augustinus ut daret nobis
intelligere quod licet persecutores declinare
cum est persecutio personalis. Vel ... si
vos persecuti fuerint in una civitate
fugite in aliam. Unde glossa quid hic ego
nolle loqui nisi cum resistere possimus
iram supplicando similiter declinemus.
Unde et per hoc paulum dicit date lo-
cum ire. Secus est cum non est persecutio
personalis et tunc prelatus non licet fuge-
re. Iohannis 10 de mercenario et pastore
4o ... admonemur quod ab eis ipsa
veritas abscondit qui verba audire ...

tempserunt eu quippe quia non in veri
similes veritas fecit mecie quecumque
circa premissa [illegible] iudeo scandalizati
essent et non intelligerent dominum quia spi
ritualiter loquebatur Unde est quod dicto
vo cessit a predicacione [illegible]
dus de loquitur quod ipsi [illegible]
intelligere si [illegible] dei [illegible]
[illegible] dus [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible]

Tollerunt lapides iudei ut
[illegible] in eum Joh 8 Spi
ritualiter aliquando lapides
[illegible] aliqui in bono [illegible]
mali et falsi aliqui sunt boni
et veri iudei mali et falsi iudei de solo
nomine dei gloriantes et in circumcisione carnali
et in littera legis confidentes boni autem et
veri iudei sunt boni christiani corde circumcisi
fide et operibus deum glorificantes in spiritu non
in littera secundum quod dicitur et hii sunt iudei in
occulto [illegible] in manifesto Unde
apostolus Ro 2 Non inquit qui in manifesto
iudeus [illegible] ut dicit glossa ibidem iudeus
confitens interpretatur [illegible] in quo vere credit et
recte confitetur ille iudeus est [illegible] circumcisio
non in carne sed in mente est circumcisio autem
cordis qua viciata concupiscencia amputatur
[illegible] sunt iudei mali et lapides mali
[illegible] lapides boni et iudei boni
secundum hoc assumpta auctoritas duplex exponi
potest in uno sensu de malis iudeis et
malis lapidibus quos tollunt ut lapident
christum in alio sensu de malis veris iudeis
qui colligunt bonos et preciosos lapides
quos dulciter iaciunt in christum quantum
ad primum sensum qui magis est conformis
textui est sciendum quod mali iudei non solum
dicuntur illi qui tenent legem et circumcisionem
carnis intendentes christum blasphemant
ut sicut isti sequentes loquuntur [illegible]
[illegible] sed eciam omnes mali christiani qui
verbis confitentur christum factis autem negant
de quibus adhuc vide illud verbum assu
ptum quia tulerunt lapides iudei [illegible]
[illegible] in sermone dominice passionis
qui fecerunt tunc iudei persequentes [illegible]
hoc faciunt hodie mali christiani mala

[illegible] christum lapidant et occidunt
quia [illegible] veritas et iusti
cia qui [illegible] veritatem derelin
quunt [illegible] odium veritatem
et [illegible] temporali precio odiunt
[illegible] aliud facere videtur quam
[illegible] crucifigere et occidere christum quia
[illegible] bona contingunt in servis hec
[illegible] et tales sunt in triplici genere Quidam
enim lapidant christum corde quando omnis cogi
tacio mentis sunt corda sua primus cogi
tacionibus et voluntatibus malis induratas
[illegible] sunt verba blasphemie in christum et suos
presentes vel eciam precepti maiores [illegible]
[illegible] [illegible] sunt per oppressiones violencie pro
ximos ledentes de primis per oppositum [illegible]
Job xxxviii^o quod in similitudine lapidis
aque indurantur per quas intelliguntur fluxi
bilitas cogitacionum aquis libanus [illegible]
propheta in persona eius dicit libera me de aquis
[illegible] [illegible] aque quam multiplicantur in corde
et non effundunt per confessionem et [illegible]
tacionem [illegible] indurantur in similitudinem
lapidis ut homo difficulter possit eas
relinquere ac dimittere [illegible] tota cor
[illegible] induratur ut emolliri non possit
ad [illegible] sicut lapis cristallinus [illegible]
congelatus ita induratur quod non resolvitur
nec emollitur Unde Job xli Cor eius indu
rabitur quasi lapis Cum talibus lapidibus
isti lapidant dominum celi et terre quando in eis
est circuitus enim mala cogitacio et mala
voluntas est unus lapis qui iacitur contra
christum Unde Beda quot enim malas
cogitaciones homo assumit quasi tot
lapides in christum mittit Ideo Bernardus [illegible]
in sermone hodierno nos amonet di
cens fratres mei ne per opera vel per cogitacio
nes malas lapidetis ihesum Et dico quo
tam [illegible] [illegible] indurat [illegible] cogitacio
si ad opus non procedat Dico quod hoc
quod tota racio peccati est in corde actus au
tem exterior non aggravat peccatum nisi extensive
[illegible] habet [illegible] sicut in
corde meo dicit apostolus 2 Cor 6 Vos estis
templum dei vivi [illegible] est sicut christus
[illegible] ad templum dei suum per bonas
cogitaciones et voluntates ita expellitur

p malas et [illegible] mala cogita-
et mala vol[illegible] quo
Talibus lapidant et [illegible] templo suo
o quam detestabile [illegible]
lapidare de hospicio [illegible]
xpus ibidem [illegible]
clauus eum sunt aliud cogita[illegible]
quibus formant in corde quia [illegible]
ymagine contra honorem dei et qu[illegible]
idola et cum talibus ydolis deus in templo
cordis habitare dedignatur Unde ad quasi qua-
dam xpi precia in templa suo hor-
tatur nos dominus papilinum pe3 dominum inquit
xpm sanctificate in cordibus vestris Ille enim
xpm in corde suo sanctificat qui illud
quod presens et placitum est deo in corde se-
ruat Et sicut dicitur in Coll patrum mente
non repelli cogitacionibus impossibile
est eas autem perpetram dei possibile
est ideo aliquando aliqua cogitacio super-
ueniat et mala in valescat et in corde
indurescat debet eam homo fortiter
retundere et removere ut docet Jeronimus in
epistola ad demetriadem virginem Est inquit
tutissimum et perfectum ut assuescat animus
solicita semper et peruigili custodia de-
fendere cogitaciones suas et ad primum
animi motum vel approbare vel reprobare
quod cogitat ut bonas cogitaciones alat et
statim malas extinguat et sic primos
babilonis allidat ad petram. Sed quidam
et sic faciendo cogitaciones non indura-
bit eas in lapides quibus xpus la-
pidatur de hoc post exponi quod legitur
in figura 2 Reg 18 de Semei qui mi-
ttebat lapides contra dauid ac contra
vniuersos eius dicens egredere vir sangui-
num et vir belial Tales lapides bla-
sphemie frequenter proiciuntur in dominum ihesum
sicut in hodierno ewangelio cum dixerunt
demonium habes luce xi in beelzebul
principe demoniorum eicit demonia et
multa similia et sicut hodierna die
multi mali faciunt signati per Semei qui
interpretatur [illegible] meum et signat malos
xpianos qui solo nomine habent nomen
xpi a quo xpiani appellantur Committi-
tur blasphemia in deum multis modis
Quomodo cum negatur quod sibi competat

sicut qui negauerunt in domino omni-
potenciam et omnem scienciam et prudenciam
sicut quidam [illegible] qui [illegible] deum
non habere cognitionem singularium nec
eum habere prouidenciam singularium
qualia sunt illi qui dixerunt Job
[illegible] cardines celi ambulat
et nostra non considerat et ad hanc
speciem blasphemie pertinet illi qui
[illegible] dicunt malis
[illegible]
de quibus [illegible]
de quibus dicit [illegible]
12 qui vellet deum [illegible]
tare non posse aut [illegible]
nescire voluit [illegible]
qui quicquid in ipso est vult [illegible]
impotentem aut iniu[illegible]
esse crudelis in omni [illegible]
malicia que vult et desi[illegible]
dei potentiam iusticiam sapientiam
[illegible] qui aut velle deum iniustum
et velle deum [illegible] et qui de-
siderat non esse bone quantum in
se est deum lapidat et occidit
huiusmodi Sermo qui deo attribuitur
quod sibi non conuenit sicut illi qui
dicunt deum esse auctorem peccati ad
quam speciem blasphemie pertinet
ille qui peccata sua in deum retorquet
dicens sic voluit ut adulterar-
er furarer et occiderem et ista
omnia ascribit deo cum tamen sint homi-
nis Ad hanc eciam pertinent
lusores qui cum perdant in
ludo deos maledicunt et quicunque
in [illegible] sicut illi qui
ira inuenit per deum verbis execrabilibus
et vituperosis [illegible] dei
[illegible] et similia que execrabilia
sunt auditui Tercio modo blasphe-
mia in deum committitur quando illud
quod dei est alicui sibi vel alteri
creature attribuit sicut illi qui
sibi diuinum honorem vsurpare
presumpserunt ut Simon magus
et omnes ydolatre Et ad istam
speciem pertinent superbi et vaneglo-
rii qui sibi ipsis attribuunt graciam
dei cum [illegible] sunt aut [illegible]
ipsis habent cum tamen gloria sit [illegible]
dei. ysa xlviii Gloriam meam [illegible]

alii no[n] dico [...] [...]dunt [...] p[ro]
Non nobis d[omi]ne non nobis sed nomini
tuo da gl[ori]am [...] p[er]tinet
[...]ndi qui sibi usurpant vindictam
que est specialiter dei [...] mihi vindicta
et ego retribuam etc. similiter [...]
qui temerarii qui velut [...]
cordibus vindictam [...]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
lapides [...] esset
[...] blasphemium
[...] lapidet eum universus
[...] isti blasphemii christianum
[...] inde[...] iudeos erucit (?)
[...] habemus cum aliquo
[...] audiebat scindere
[...] suas solebat sicut
[...] paulus et barnabas
fecerunt cum cultum divinum ihono-
rarent ut d[icitur] Actuum xiv. Item continu-
erunt aures suas ne blasphemiam audi-
rent. Isti autem non solum audire sed et inte-
rogare non verentur. Primo etiam in hoc
sunt deteriores canibus qui et si latra-
verint ipsum in domum non mordent. Etiam
grave aut peius sit blasphemie pat-
ent in castris semper (?) vel asseri-
tur in quibus augustus deum prefecit (?)
tamen [...] blasphemia
rapiuntur ut habetur [...] Regum ix et ysa-
ie xxxvii. Unde dixit Augustinus super psalmum pro eo ut
me diligerent detrahebant mihi. Quia in debla-
sphemantes christum negando filium dei et
quod in principe demoniorum eiceret demo-
nia per illud intelliguntur heretici qui con-
tendunt ad christum etiam plus nocebant
in rebus detrahendo christo quam alias
credendo infideles (?) quia quia eius car-
nem mox resurrecturam intimuerunt.
Preterea est aliud blasphemie genus
quod committitur in sanctos vel servos dei de
quo iam dictum est non solum dicitur
blasphemia in deum sed etiam in
sanctos suos per quos intelliguntur
fideles cum christo regnantes et in quibus
regnat christus unde in eis deus lau-
datur ac etiam blasphematur. Puta
etiam non inexigue (?) sanctos dicunt

intelligi plus [...] primus deo in
subditis et [...] capita subditorum
[...] deus in eis blasphe-
ma[...]atur. Unde nolle obe-
dire [...] pertinantis seu cuius et
[...] est quedam blasphemia
[...] in libro de dispensatione et
[...] est ipsum nolle obedire hoc
[...] quis erroris nonnumquam aut in-
firmitatis illud vero odiose pertinacie aut con-
tumacie non ferendo quod ad ipsum repu-
gnare est et resistere spiritui sancto et si usque
ad mortem perduraverit blasphemia non
est remittenda in hoc seculo nec in futuro.
Unde 1 Regum xv. Melior est obedientia
quam victima et auscultare magis quam
offerre adipem arietum quoniam quasi peccatum ario-
landi est repugnare et quasi scelus ydolatrie
nolle acquiescere. Isti ergo inobedientes et
repugnantes lapidantes prelatos lapidibus
puniendi sunt et ipsi lapides colligunt
quibus ipsi lapidandi essent secundum legem. Pre-
cepit Deuteronomio xxi. Si genuerit homo filium
contumacem et protervum qui non audit patris
et matris imperium et obedire contemp-
serit lapidibus eum obruet populus civitatis.
De tercio lapidum lapidantibus dominum christum
dicitur Actuum vii: Et iudei lapidaverunt Ste-
phanum. Sic mali christiani spiritualiter non
tantum lapidant stephanum sed quod peius est
ipsum christum quasi in capite (?) et pro-
ximum affligunt; lapis enim dicitur a lede-
do et ideo cum proximus qui est membrum christi
leditur ipse christus in suo membro leditur.
De istis lapidibus dicitur Ecclesiastici 43: Confra-
cti sunt lapides grandinis. Grando enim
calidissimis temporibus generatur et tales isti la-
pides offensionis et lesionis quia de ca-
lidissimo appetitu ambitionis vel avari-
cie vel invidie procreantur et videtur ut
plurimum ista lapidatio circa pauperes et
minus potentes. Sicut enim grando destruit
vineas unde Exodi ix legitur quod linum
et ordeum lesa sunt in egipto triticum
autem et far non sunt lesa sic in proposito
quia isti lapides sepe divina virtute fran-
guntur et non tantum ledere possunt quantum
oppressores vellent et navi (?) lapides
grandinis magni sunt in loco grandinis
sunt secundum qualitatem aeris resolvuntur

et inoratur [illegible] in ... ymo
eciam calore solis [illegible] in aqua et
humilitate [illegible]
talem contritum eciam in [illegible]
des quos emittebat inde [illegible]
ad afflictionem cordis contriti [illegible]
des preciosos in coronam cap[illegible]
Posuisti in capite eius coronam de
lapide [precioso] dicit quod unusquisque christianus in
peccato mortali lapidat christum cum prophetis
suis et quia pauci sunt in tanta multitudine
christianorum qui ihesum ihesum persequuntur lapi-
dant et occidunt. Ve illis quia ihesum abscon-
dit notitiam suam a talibus et exit de
templo cordis eorum et manifestabit
se amatoribus suis et habitabit in illis.
Hinc autem lapidatio christi alio modo declaratur
ut cum enim christus sit advocatus noster et pro-
curator pro peccatis nostris qui interpellat
pro nobis apud patrem, Iohannis 2. Ideo ipse
de peccatis dolet tristis et luget et contristatur
de desolatione nostra. Gaudet quando conversi sumus
peccatores sed contristamur et ledimus ac
per hoc eum quodammodo lapidamus et hunc
sensum valde deducit ewangelium super lectio-
nem unam predictam illud verbum christi in
cena, Matthei xxvi: Non bibam a modo de
hoc genimine vitis usque in diem illum cum
quo salvator non bibet vinum leticie
quousque illud bibat cum sanctis novum
in regno dei. Salvator meus contristatur
me et peccata mea. Salvator meus letari
non potest donec ego in iniquitate permaneo
quia non potest qui est advocatus propter
vicia bibere vinum leticie quia ego pe-
ccando contristo quamdiu permaneo non agimus
ut ascendamus ad regnum non potest ille
bibere vinum solus quod nobiscum se bibere
promisit, expectat ergo ut convertamur
ut ipsum imitemur et sequamur
vestigia eius. Iob: Vestigia eius se-
cutus est pes meus etc. et sequatur et letetur no-
biscum et bibat vinum nobiscum in regno
patris sui. Hoc ewangelium intelligendum est
hoc sane non quod christus in corpore suo lau-
glificato letatur [in]passibile cum corpus
illud sit impassibile tale quod in ipsum
cadat passiones eorum sed hinc lapi-
datio est methaphorica sicut et crucifi-

quemadmodum dicit apostolus de quibusdam baptizatis et prolapsis Hebre-
orum ... [illegible] crucifigentes in semetipsis
filium dei [illegible] non qui crucifigunt
filium dei sed quia sunt [illegible] crucifi-
[illegible] crucifigunt [illegible] at ipse
[illegible] inscriptis est
[illegible] qui mortaliter pe-
[illegible] lapidem ledimus et
[illegible] quia [illegible] est
cum [illegible] de nobis ... [illegible]
tat pena, in quo [illegible]
Dicitur in persona christi [illegible]
quemlibet peccatorem [illegible]
ne. Domine, Nonne satis [illegible]
neratus sum in ... [illegible]
tate tua afflictus sum ut quid
addis afflictioni afflictionem ma-
gis, nec aggraviat vulnera pecca-
ti tui quia vulnera cordis mei h[illegible]
Bernardus

Tulerunt lapides iudei ut
iacerent in eum. Expo-
sita premissa auctoritate de ma-
lis lapidibus et iudeis nunc
exponenda est de bonis iudeis et
bonis lapidibus. Nam ut sunt boni
et veri iudei ut dictum est sic
illi tollunt lapides bonos et hoc
ad duplicem finem: primo ut cu-
cis lapidet diabolum; 2o ut cos
iaciat in christum. Quantum ad primum
sciendum boni et veri iudei id est boni
fideles et christiani debent tollere
quinque lapides ad lapidandum diabolum
qui figurati sunt primo Regum xvii ubi
legitur quod David dimicaturus
cum Golia elegit quinque lapi-
des limpidissimos de torren-
te et conmisit eos in peram
pastoralem quam habebat se-
cum et fundam manu tulit et
baculum suum quem semper habebat
in manibus et eciam processit
ad versus Goliam et mittens manum

in peram tulit unum lapidem
et funda iecit et percussit eum
in fronte et infixus est lapis
in fronte eius et cecidit in faciem
eius super terram et interfecit eum
david ipso gladio eius [illegible]
xpus intelligitur per david [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible]
deus [illegible] infixum [illegible]
[illegible] evidencia duo sunt
[illegible] quales lapides ele-
[illegible] dyabolo prestiterunt 2o
[illegible] eosdem lapides colligere
[illegible] ad eos dyabolum lapidare
[illegible] ad primum est sciendum quod filius
dei [illegible] caritate sua salutem huma-
ni generis perdendi elegit quinque lapides
de torrente sapientie divine qui bene tor-
rens dicitur quia ita subita est et
ita rapida ut ad finem quem vult
sine aliqua tarditate perveniat
ut dicit Cassiodorus super illud psalmi
De torrente voluptatis tue pota-
bis eos primus lapis est caritas
que ipsum de celo ad terram posuit
hunc lapidem abeterno elegit
super illud Jere. 31 in caritate per-
petua dilexi te sed eum in tempore
actualiter ostendit cum assumpsit humanam
naturam apostolus ad Eph. 2o propter
nimiam caritatem qua dilexit nos
misit filium suum in similitudinem carnis
peccati Secundus est pietas que inpetrat
cultum ad regionem omnipotentis ut
opera mea ut dicit glossa super Joh. [illegible] hunc
lapidem elegit et seipsum nobis
in elemosinam [illegible] largiri seipsum
[illegible] Marie hec dilectionem nemo habet
ut animam suam quis ponat pro amicis
suis Tercius est sensus principium dedit
pro nobis ad [illegible] 1 [illegible] Tercius la-
pis est operum fructuositas hunc
elegit qui hic nobiscum in terra con-
versatus est ut nobis exempla per-
fectissimorum operum preberet [illegible] pre-

[illegible] / [illegible] / et longius / elemosina

[illegible] quia per multum [illegible] sufficiat
fieri [illegible] scriptura in psalmo loquens
ad xpm [illegible] defunctum ecclesiam
[illegible] terra [illegible]
[illegible] et patriarchas primos transivit
[illegible] fructuositas tamen adhuc
[illegible] bonorum operum [illegible]
[illegible] Quartus lapis est
[illegible] hunc lapidem elegit pro
nobis utique non pro se ipsum peccatum non
fecit nec egit [illegible] diem
xl diebus et xl noctibus ieiunavit
et de intempore [illegible] vitam
in hoc mundo gessit [illegible] in
tractatu de scala Jacob xpus ingressus
non est [illegible] in tempore hoc seculo
sed a die nativitatis sue servivit
pro nobis impendit dum in paupertate
natus in humilitate [illegible] per
secutorum fatigatus fuit Quintus
lapis est voluntaria penalitas hunc
lapidem preciosissimum elegit quando
crucem subiit et in ea mortem
opprobriosissimam sustepit pro nobis
hunc lapidem ultimo collegit et
in eo mortem primo et solo proiecto
adversarium suum prostravit Isti lapides
quinque lapides [illegible] firmitate
sed dicuntur [illegible] propter [illegible]
inequalitatem et tortuositatem continet
plani et [illegible] divine sapientie
[illegible] politi ad prosternendum dyabolum sunt
[illegible] dicit misit eos in
peram pastoralem Et certe xpus
quinque lapides electos reposuit
in pera sua pastorali i. providencia
eternali Et ideo dicitur [illegible] habuit
peram quia hanc non assumpsit
sicut lapides sed hanc peram
sicut providenciam [illegible] habuit
ab eterno Sicut enim pastor in
pera ponit victualia pro providendo
sibi de vita diurna Sic pastor
iste bonus [illegible] xpus in eter-
nali providencia sua reposuit
victualia sua i. mandata cele-
stia ad restauracionem generis
humani [illegible] quibus victualibus
ipse ait Joh. x meus est cibus
ut eius voluntatem faciam qui misit
me et eius opus perficiam

scilicet restauratio [illegible] humane et ad hoc
erat necessarium lapides [illegible] qui lacte
quinque esset colli[illegible] vin[illegible] per[illegible]
tus quo dyabolus est [illegible]
manentibus in pera [illegible]
lapides christus reservavit scilicet p[illegible]
mortem vicit quia resurgens [illegible]
tus iam non moritur Ro vi vel sicut
augustinus super psalmos Sed quinque lapides
misit scilicet vnitatis vicit plenitudo enim
legis est caritas vicit ergo ille
lapis funda per quam potest intelligi sup-
positum domini habet enim funda brachia
duo et vbi brachia coniungunt lapis
iactandus ponitur duo brachia sunt
due nature scilicet natura diuina et humana
que in vno supposito coniunguntur in christo
dyabolus ergo non cauens sibi a funda di-
uinitatis putauit purum hominem inuadere
et virtute funde percussus est Armauit
sed gloriam diuinitatis in christo escam corporis mo-
mordit eum diuinitatis aculeus ex humani-
tate qui latuit transfixit Dicit autem
lapis ille transfixus in fronte eius quia
signum crucis infixum fronti christianorum
qui fiunt membra dyaboli efficiuntur membra
christi vnde glosa Goliath in fronte per-
cussus ruit et subicitur ipsi dauid
quia dyabolus in fronte membrorum suorum
ferit eum signum crucis in eo transfigitur
et fiunt membra christi et sic eius dyabolus
subicitur Item tercio est sciendum quod
predictos quinque lapides debemus
recolligere de torrente domini san-
guinis domini nostri ihesu christi de quo dicitur
in psalmis De torrente in via bibet Iste
torrens fuit ita inundans quod in modico
corpis erupit in quinque locis sed quod eciam
toto corpus circumdauit Vnde ex quinque
vulneribus superefluens erupit torrens
ille de quo et nos quinque lapides colligere
debemus ex vulnere namque cordis siue lateris
colligendus est lapis caritatis ex vulnere
manus vnius colligitur lapis operositatis
ex vulnere pedis vnius lapis austeritatis
ex vulnere pedis alterius per lapis passibilitatis
Primus ergo qui est caritatis christi erupit

de vulnere cordis [illegible] [illegible] eum lancea
[illegible] eius aperiri voluit ut ad nos co-
piose curreret superfluencia sue caritatis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicunt
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] christi pa-
[illegible] [illegible] [illegible] quis ihesu christi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quid signat
[illegible] [illegible] [illegible] lancea ap-
[illegible] latus [illegible] [illegible] [illegible] et
ibi requiesco [illegible] [illegible] [illegible] foras
mittit timorem Hunc [illegible] lapidem nos
de torrente colligimus quando [illegible]
caritas in cordibus [illegible]
Quia dicit apostolus Ro v caritas dei diff-
usa est in cordibus nostris per inhabitantem
spiritum sanctum in nobis Hoc lapide dyabolum
lapidamus quocienscumque ad deum per
graciam appropinquamus a quo ipse disce-
ssit Vnde augustinus de moribus ecclesie catholice
in Caritas est via dei ad homines
et via hominis ad deum per caritatem namque
aduenit deus ad homines venit in hominem
et factus est homo per caritatem deum
diligit homo ad deum tenditur ad deum
peruenit Ergo dyabolus valde credit
et dempnum dolet et torquetur quando quod
videt hominem coniungi per amorem
que ipse fugit per odium Secundus lapis
est pietas que consistit in cultu et re-
ligione cum pote et in operibus misericordie ut
dicit glosa Thymotheum Hic lapis colligitur
de vulnere dextre manus Ille lapis vero
operositatis de quo scripsit colligitur de manu
sinistra quia ut dicit Apostolus Thymotheum Cor-
poralis exercitacio ad modicum vtilis est
pietas vero ad omnia vtilis est Ideo
signatur per manum dexteram illa vero
[illegible] Custus ergo perdens
in cruce maximam pietatem suam
quam habuit ad nos et adhuc hic
ostendit volens manus suas aperire
et palmas extendit ad nos paup-
eres ostendens se esse largitorem hic de-
monstrans psalmus Aperis tu manum
tuam et imples omne animal benediccione

et ibi lapide percussit de torrente vlnus
manus dextre a nobis colligendus est
quia quinque lapides tue nos colligimus
cum recogitamus tunc quos sumus et quod
sumus de manu dei accepimus ut ad
manus suas opera nostra [illegible]
ut de [illegible] in [illegible]
mone [illegible]
[illegible] et quod [illegible]
accepit [illegible]
quod [illegible] Martinus
ad [illegible] ac me veste
[illegible] lapide diaboli multum
lapidem quia igitur leditur de opere
[illegible] unde glosa super ps 143 ut
[illegible] est de isto psalmo david contra
golia dicit in medio pre vincitur diabolus
sicut de una que in duobus consistit
scilicet in dando et dimittendo Unde
quotienscumque homo dat elemosinam
pauperi vel dimittit iniuriam vel aliud
pietatis facit erga proximum totiens
lapidem proicit contra diabolum Est enim
elemosina secundum Augustinum via tela per
quod pervenitur illuc Unde diabolus
cecidit Secundus lapis est oppositus qui
consistit in corporali castigatione et
colligitur de vlne sinistre manus Nam
per manus quippe opera designantur
Sed quedam sunt opera que proprie ordinantur
ad deum et ad salutem proximorum et hec
signatur per dexteram pietatis nec ut dictum
est Alia sunt opera que ordinantur ad re-
strictionem viciorum ut ieiunia abstinentie
vigilie labores peregrinationes fatigationes ca-
stigatio et cetere castigationes corporales
de quibus ait apostolus Corporalis exercitatio
ad modicum utilis est et ideo in comparatione
ad pietatem per manum sinistram signatur
non quod oppositus sinistra sit et ideo mala
contraria ut dicit Bernardus super cantica Iusto
in se sinistrum non habet sed totum in eo dextrum
est Unde qui petitur in dextera maxilla
non iubetur sinistram prebere sed
alteram sed hic manum oportet dicamus
sinistram in comparatione pietatis que
salubrior est utique cum bona est Unde
in canticis dicitur leva eius sub capite
meo et dextera illius amplexabitur me

continua ad pietatem [illegible] Tertius lapis de
torrente [illegible] sinistre tue
colligimus [illegible] secundum hoc exemplar
Christi [illegible] Vita enim Christi alia nostra
[illegible] que ut dicit Augustinus in
[illegible] tota vita sua in tribus quasi
consistit disciplina morum scilicet
[illegible] ambulavit in bonis operibus eius ma-
[illegible] est lapide multum lapidatur diabolus
[illegible] enim omnia opera Christi sibi sunt contra-
ria quia eius expugnativa Constat quod
in quolibet bono opere secundum exemplar Christi
facto diabolus leditur et quodammodo lapidatur
Ubi vero fugit diabolus ymaginem Christi ipse
ut scribitur in legenda de beato [illegible] vel yma-
ginem alicuius sancti ut legitur de sancto
Ambrosio: quod pluralis [illegible] ymaginibus diabolus
sufferre non potuit sed [illegible] clamat
quanto magis fugiat ymaginem Christi qui
plus in operibus suis fuerat comparuerit dicens
Unde Ieronimus Semper aliquid boni facito ne
te diabolus inveniat ociosum Non enim faci-
le capitur a malo qui bono vacat econtra-
rio non talis facile capit diabolus et cum
[illegible] et cavat ut dictum est Tertius lapis
est prime austeritatis hic colligitur de torrente
vlnus pede sinistri pes dexter dicit quod
non mutat sinister vero constituit per pedem
autem intelligitur affectio vel arbitrium mentis
ut dicit Cassiodorus Et licet in Christo nulla
mutatio mentis unquam fuerit tamen in
membris priorum que nos sumus est in co-
gnoscere pedem sinistrum de quo est in ps
Si dicebam motus est pes meus misericordia
tua adiuvabit me nobis enim ut dicatur
et recognoscimus pedem nostrum in peccatum
ad est nobis misericordia dei liberans nos
Exemplum in David qui cum diceret peccavi
mox audivit propheta dominus transtulit pecca-
tum Item Petrus bis ad confessionem negans
conclamat domine adiuva me et ex-
tendit manum et eripuit eum ut dicit Cass
super ps [illegible] de torrente pedis sinistri
Christi tollitur lapis nisi enim pes iste la-
beretur in peccatum non indigemus illo pede
sed quia nullus sine peccato esse possumus in
hac vita testante apostolo Ioannes qui inquit
dicimus quod peccatum non habemus nos ipsos
seducimus et veritas in nobis non est ideo

ille lapis nobis [illegible] est sermo contra alios
lapides est ipse [illegible] in malo per-
mittit omnia [illegible]
cruciatur ut qui [illegible] conspuit [illegible]
colaphizat et lapidat [illegible] est pas-
sionabilitas que est potentia [illegible]
tiendi voluntas sic lapis [illegible]
pedibus dextris pes dexter est et dr [illegible]
pede stat dequo in ps pes meus [illegible]
in directo. Cuius sic pede stat quicumque
est ita situs in fide et amore dei quod ipse
nulla passione de mundo vellet declinare
a via rectitudinis sed vellet potius omnia
mala sustinere quam malo consentire hanc
autem utilitatem a nobis sic non possumus
sed tamen expedit passionis ad acquirendum
Firma ut dicit Augustinus in li. de conflictu vi-
ciorum et virtutum Si passio redemptoris
ad memoria ducitur nichil tam durum
est quod non equo animo tollerat. Est
lapide multum attrocius lapidatur dominus
qui tunc quia victus est a tota spe
perhorrescit. Cuius autem verbi est contem-
platur vite tunc contra illud Petri
Christus passus est pro nobis vobis relinquens
nobis exemplum ut sequamini vestigia eius
et ideo quicumque aliquid pro Christo patimur
tantum se accipimus qua alij la-
pidant. vestigia autem tunc et passi-
onis Christi non solum sunt in corpora-
li sustinencia passionis sicut dicit
Augustinus in sermone de beato laurencio
Quicumque bonis actibus mandatum
Christi facimus toties Christo testimonium
perhibemus et martires sumus in testes in
et tunc dominum non tum dicit qui passionis
tempore ferrum afflictione constituit sed et
illa que totius vite curriculo dictare
disciplinarum virtutibus coaptatur. de qua dicit
Qui vult venire post me abneget se-
metipsum et tollet crucem suam et sequatur
me et subdit. Tota vita xpiani ho-
minis si secundum euangelium viuat crux est
atque martirium etc.

Voluerunt lapides iudei
ut lateant in eum. Per ipsos
boni iudei et veri xpiani
tollunt bonos lapides quibus fortis
sedat et lapidat. Contra alios. Testatur
vide qualiter classimi iudei et veri

religiosi [illegible] persecutionis peccatores
tollere lapides [illegible] quibus vel
quos [illegible] in ihesum. Ab eius
[illegible] est [illegible] ut [illegible] est in-
[illegible] confessio autem [illegible]
[illegible]
[illegible] deputat. Aliomodo
[illegible] laudat et ex
[illegible] confessio [illegible]
[illegible]
[illegible] est [illegible] dequo
[illegible] confessio [illegible]
[illegible] alia est in [illegible]
[illegible] et conventus [illegible] re-
ligiosi et [illegible] de qua [illegible]
Confessio et pulchritudo in [illegible]
Ergo isti iudei et veri religiosi [illegible]
paliter xpianis ore et vita [illegible]
constituuntur et laudatores tollere debent
12 lapides quos iaciunt in ihesum qui
signati sunt Iosue 4. In illis 12 la-
pidibus quos Iosue ex precepto domini
iussit tolli de medio iordanis alveo-
lo quos accipere possimus 12 consilia
euangelica que vltra communia precepta xpi-
ane religionis veri religiosi et spiritua-
les [illegible] in specialem tollere debent
et in sinus humeris eos portare et
tollunt illi lapides de medio iorda-
nis alveolo id est de profundo fluctu peri-
culorum et isti eidem lapides 12 sig-
nati sunt Exo. 28 per 12 lapides pre-
ciosos quos portabat Aaron in pectore
et humeris suis ad designandum
quod quilibet sacerdos et spiritualis quilibet deuotus
debet istos lapides portare in corde
et in operibus suis. Quorum primus lapis est
iaspis et nota quod hic ponuntur
ordine lapidum secundum ordinem consiliorum
euangelicorum ad que ipsi lapides adaptantur
primus lapis iaspis signatur
primum consilium quod est paupertas
Matt. 19 Si vis perfectus esse vade
et vende omnia que habes et veni
sequere me. Item ait Petrus Ecce nos reliquimus
omnes [illegible] Luc. 14 Omnis
qui non renunciauerit omnibus que possidet
non potest meus esse discipulus [illegible]
[illegible] discipulus [illegible]
[illegible] pauperes

zaphiro pulcriores zaphirus enim flaui
coloris est sicut celum serenatum sic ipsi
colore celestem gerit [illegible] attentus to-
taliter elongati [illegible] celestibus intendunt
Item quia [illegible] paupertas est
manuductrix quedam [illegible] que est via
que ducit ad celum et [illegible] paupertas
dicit [illegible] eminentis [illegible]
excellencius est [illegible]
induti [illegible] salvatore
[illegible] pauperes spiritu quoniam ipsorum
est regnum celorum [illegible] sic in
aliis beatitudinibus promittitur [illegible] in
futuro [illegible] aliquando sed etiam ad que-
[illegible] quibus amici facti
[illegible] illud [illegible] facite vobis
amicos de mammona iniquitatis Item
zaphirus dicitur ardorem interiorem refrigerare
et oculos purgare sic paupertas spiritu
ardorem cupiditatis mundane ita in
animo ipsorum [illegible] quia communiter
estimat homines mundani ita in animo
ipsorum pauperum refrigerat ut omnia [illegible]-
rena bona arbitrantur ut stercora cum
apostolo ad Phil 3 et ideo facit eos sic
oculos mundos et limpidos ad con-
templandum celestia que non sunt terrene
pulveris obfuscati Item zaphirus fugat
squinanciam et morbum qui dicitur noli
me tangere et [illegible] ad apostolos tali-
[illegible] sit paupertas spiritus infectionis viciorum
non patitur sed ea sedat et fugat Cum
enim isti pauperes in carne paupertatis
et [illegible] spiritus contribulati cordis
[illegible] et [illegible] non
[illegible] aliqua peti [illegible]
statim sedatur [illegible] quia ipsi [illegible]
celorum [illegible] apprehendunt [illegible]
Regnum celorum intra vos est Secundus
lapis est topasius per quem signatur
consilium [illegible] quod est obe-
diencia Luce 9 Si quis vult post me
venire abneget se metipsum [illegible]
23 Super cathedram Moysi sederunt
scribe et pharisei [illegible] dicit [illegible] to-
pasius in colore est auro [illegible]
sic obediencia Color enim auri nobi-
lissimus est sine quo nulla pictura
est perfecta sic [illegible] sine obediencia nulla

virtus [illegible] ut dicit [illegible] in simile
[illegible] Omne
[illegible] et tu obediencia
[illegible] et Gregorius 34 moralium obe-
[illegible] quippe sola virtus est que
[illegible] inserit virtutes insertas
[illegible] Item topasius aquas
[illegible] ebulientes tepescit Sic obediencia
aquas humane flexibilitatis compe-
scit Iram eo [illegible] fomite in nobis
[illegible] ebuliunt viciorum quibus obedi-
[illegible] imponit et eadem ipsa ponuntur
[illegible] ut dicit Gregorius quia per victi-
mas aliena caro mactatur per obedienciam
vero propria voluntas Item topasius iram
restringit et sic obediencia iram et omnem passi-
onem [illegible] mitigat in homine obediente
Unde Prov [illegible] Vir obediens loquetur vic-
torias [illegible] glosa [illegible] implet obedi-
enciam ut [illegible] ad victoriam
pervenit [illegible] per obedienciam [illegible] de-
[illegible] satagit per [illegible]
[illegible] victoriam palmam [illegible] de tali obe-
diente qui sic omnes passiones vincit
ut dicit [illegible] verus obediens mandatum
non prestolatur sed statim parat aures
auditui linguam voci pedes itineri manus
operi ac se totum intus colligit ut manda-
tum [illegible] Tercius lapis est
Smaragdus per quem designatur tercium consilium
evangelium quod est castitas [illegible]
[illegible] quia dictum est antiquis [illegible] Mathei
[illegible] ego autem dico vobis Omnis qui viderit
mulierem ad concupiscendum eam [illegible] sibi
[illegible] non solum actus mechie sed etiam
consensus concupiscencie [illegible] Paulus
apostolus [illegible] Christi inspiratus magis
[illegible] 1 Cor de virginibus preceptum domini
non habeo consilium autem do [illegible] bonum est
homini sic in virginitate et castitate [illegible]
[illegible] Smaragdus est [illegible] amator
castitatis et [illegible] sustinet [illegible]
[illegible] ut [illegible] est [illegible] se ad
castitatem inclinat [illegible] et [illegible]
[illegible] lapidis ille [illegible] castitatem [illegible]
Smaragdus est viridis [illegible]
[illegible] etiam fulgore [illegible]
[illegible] obs-
[illegible] sole vel lumine vel umbra ut
[illegible] auctores Sic castitas inter

omnes virtutes [illegible] et [illegible]
est viriore et [illegible]
vigor omnium virtutum [illegible] etiam
primitas et viriditas [illegible]
virere facit nec obsi[illegible]
v estu temptacionis [illegible]
Neque cadat super illos sol [illegible]
ullus estus nec obsistat [illegible]
mundane glorie [illegible] 8 lucem
ipsorum extinguet neque obtenebat
umbra carnalis delectacionis [illegible]
cooperuit nos umbra mortis
Item smaragdus motum lascivie
viri compescit sine resistat
gratum reddit hominem in verbis
et facit ad iram efficit castitas
ut patet Item smaragdus tempestatem
estatis aufert et caducum morbum
sedare et curare dicitur Sic casti-
tas tempestate carnalis
impugnacionis reprimit unde
dicit Augustinus Castitas est virtus sub
iugo rationis appetitum libidinis
refrenans et comprimens Hec etiam
curare morbum illum contagiosum
in nobis que proni sumus cadere
in peccatum Igitur propter has et alias
plures laudabiles condiciones casti-
tatis ipsa castitas et maxime
virginalis [illegible] glo super illo
verbo apostoli [illegible] superadditur
condicioni humane nature per quam
homines assimulantur angelis unde
de virtutibus istius lapidis scilicet castitatis
[illegible] Johannes [illegible] in libro de 12 abu-
sionibus dicit sic Castitas animam
refrenat libidinem vitat iram
mitigat lasciviam castigat
ebrietates timet verba no-
[illegible] furtum dampnat quod
plura omnia vicia restringit
omnes virtutes et [illegible] coram
deo et bonis hominibus laudabile
[illegible] virtutibus Ecclesiastici
[illegible] ponderatio digna continentis
[illegible] Item lapis carbuncu-
lus et [illegible]
[illegible] quod est caritas [illegible]

[illegible] dilectione inimicorum de quo
[illegible] diligite inimicos vestros et benefacite
[illegible] qui vos oderunt [illegible]
[illegible] velle gratiam et
[illegible] sibi opera
[illegible] benivolentie [illegible]
[illegible] consilium adaptat
[illegible] ad alios lapides
[illegible] et [illegible]
aliorum lapidum [illegible] cari-
tas [illegible] virtutes
et omnes [illegible] unde
dicitur forma [illegible] virtutes
ad opera sua [illegible] omnes [illegible]
ad finem caritatis [illegible]
[illegible] preceptum est caritas [illegible]
in caritate [illegible] virtutes [illegible]
dicit [illegible] precepta [illegible]
quecumque precipit in sola caritate [illegible]
Item carbunculus est colore igneus et
de nocte magis lucet quam de die et
[illegible] noctis quasi in die [illegible]
caritas ignis est [illegible] igne venit
super apostolos [illegible] magis lucet caritas
in nocte quam in die prosperitatis [illegible]
et in nocte adversitatis [illegible] tabula [illegible]
in diem qui [illegible] caritatis ga-
udet in adversis Item carbunculus
fugat venenum aereum et vaporosum
[illegible] caritas sua benignitate omnem
malum [illegible] vincit [illegible] cari-
tas paciens est benigna est [illegible]
lapis est [illegible] qui signat
[illegible] consilium [illegible] mansuetudo
de quo [illegible] si te percusserit in una
maxilla prebe ei alteram [illegible]
quasi [illegible] sustinere et aliud
passionem [illegible] et aliud consilium est
[illegible] lesionis [illegible] et ad
idem pertinet aliud quod est [illegible] quod
est [illegible] et ablacionis rerum sicut
enim dicitur [illegible] qui tecum vult
iudicio contendere et tunicam tollere
relinque ei et pallium et [illegible] man-
suetudo [illegible] est [illegible]
signa [illegible] qui est color [illegible]
[illegible] et [illegible] refrigerandi et
[illegible] ebrietate [illegible]
mansuetudo refrigerat calorem iracundie

et lenit appetitum vindicte seu dedecoris illati, ... quam alii capiunt contra modernam (?) ... et ideo homines ... medicina ... et ... ut ... [illegible] ... mansuetus homo ... est medicus ... Sextus lapis est ... quem accipimus sextum ... de qua legitur in Matheo ... et ait ei Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus ... aut ... intelligitur illud est sextum ... supplendum ... est sed dicere est exemplum consilii est sardius(?) ... est enim unius generis quam plures ... in colore et in magnitudine est assimilatur ... rubore ... designat ... relinquet in eo ... et tale consilium ... possibilitate ... non est ... quia ut dicit glosa ... non impletur quia si ... potes plus tamen velle debes ... omnibus opposito oculos ... intrat sine lesione et ... oculum et penetrat ... omnes partes ... eius humores ... Sic ... si ... oculum cordis ... intrat ... ut est ... in quadam ... affectio est que ... voluntate ... ita ... ut si ... esset ... et si ... velle non possem tamen ... Cum ... intrauit ... ab ... et ... omnia ... vobis ... valet ...

stabile et ... Sic ... et ... dic de ... ignem ita ... petrum ... elemosina illustrat animam et ... et ... Septimus lapis ... per quem accipimus septimum consilium quod est simplicitas vocis ... de quo ... Sit sermo vester est non non ... est si affirmatio vel negatio est in ore sit eadem in corde ... consilium ... dicit ... quia dictum est antiquis Non periurabis Ego autem dico vobis non iurare omnino Jaspis qui ... est et viridis translucens et rubeas habens venas Sic ... esse ... ut ... boni ... non loquens ... ut in verbis ... intentio cordis ... est contra dolosos et mendaces ... venas rubeas caritatis ad proximum ad quem et de quo est sermo ... est contra susurratores et detractores Item jaspis fugat febrem et ydropisim et stringit fluxum sanguinis Sic simplicitas vocis fugat febrem et ydropisim ... quia responsio mollis frangit iram ... Curat ydropisim avaritie ... apud omnes ... et aliis ... simplicitas reputatur fatuitas ... ut dicitur ... emptor ... etiam fluxum sanguinis carnalis ... corrumpit ... collogiis ... que corrumpunt bonos mores colloquia prava I Cor. XV Octauus lapis ... per quem designatur octauum consilium quod est ... occasionis peccati de quo ait ... oculus tuus scandalizat te erue eum et proice abs te ... non ... aliquid ... occasio peccati potest enim esse occasio ... et tunc oculus scandalizat et ... bona intentione et tunc scandalizat oculus ... vel potest ... et ... bona intentione et tunc scandalizat manus ... potest enim esse occasio peccati ... et sic ... qui dicitur oculus vel a ... qui dicitur manus et si est consiliarius vel ... vel adiutor in spiritualibus tunc

est manus dextera [illegible]
quo si scandalizat te [illegible]
desinit ob occasionis [illegible] carbunculus
est lapis preciosus imitans [illegible] et quasi
stella aurea dirigens homines [illegible]
admistum stelle maris et sine offensione
perit. Sic cautela occasionis peccati [illegible]
tat solem et totam animam sicut stella aurea
est dirigens homines ut sine offensione
pertingat ad portum salutis anime et corporis.
Item Crisolitus si ponitur in igne statim
sit abigere. Sic per hanc cautelam nocere
ut homo caveat se et videndo se in periculo
et oportunitate peccandi fugere debet a tali
oportunitate quasi abigere. Exemplum quasi a
facie colubri fuge peccatum. Item Crisolitus
stulticiam repellit et confert sapientiam. Sic
vitare occasiones peccandi est magna
sapientia et eius querere oportunitates peccandi
stulticia est. Ecc. xxi. Stultus a fenestra
respicit in domum, vir autem eruditus
foris stabit. Nonus lapis est berillus
per quem intelligitur nonum consilium quod est
rectitudo intencionis de quo dicitur Matth. vi
Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram
hominibus ut ab eis videamini. Et ibidem
nesciat sinistra tua quid faciat dextera
tua. Item ibidem Sic luceat opera vestra
bona ut glorificent patrem vestrum qui in
celis est. Item illud Matth. vi. Si
oculus tuus simplex erit totum corpus
tuum lucidum fuerit. Berillus est lapis
coloris pallidi et transparentis et ille sit
qui intitulans intencionem non est. Sic bona
opera nostra debent esse pallida coram popu-
lo et transparencia ut videantur ab hominibus
et sic quod in eis glorificetur [illegible]
Deus et tunc solum opus est laudabile
cum intencio est pura nullus in corde
ita quod non sint macule sinistre
intencionis. Item berillus si fuerit
rotundus et apponatur soli ignem accen-
dit in carbone mortuo sic bonum
opus perfecit sit rotunditas [illegible] parte
de luce [illegible] et [illegible]
non obliquatio vel distorsio a debito
fine sic rectitudo si recte apponatur
soli sue accendit carbonem mortu-
orum opera viva [illegible] peccati mor-

[illegible] veniret facit vel [illegible] qua
[illegible] accendit [illegible] mortu-
[illegible] exemplo [illegible]
[illegible] Item berillus valet contra
[illegible] et [illegible] rectitudo
intencionis valet contra tumefactiones
[illegible] et vane gloriacionis. Item beri-
llus valet contra [illegible] hostium et reddit
[illegible] et quia hostes [illegible]
demones [illegible] bona opera [illegible]
et [illegible] gloriam et [illegible]
que bonis [illegible] peccat
ut dicitur [illegible] Item [illegible] berillo [illegible]
cionis reddit homines [illegible] berillo
llus amorem [illegible] reconciliat
et [illegible] bona opera recta [illegible] intencione
plus in deum [illegible] reconciliant [illegible]
in deum [illegible] deo sponso suo Cor. xi
Despondi enim vos uni viro virginem
castam exhibere Christo. Virgo casta est anima
soli deo intendens. Item homo portans
circa se istum berillum in omnibus operibus
suis erit lucidus. Decimus lapis est
ligurius per quem signatur decimum [illegible] in
consilium quod conformitas hominum ad
doctrinam [illegible] et domine
Item illud Matth. xxiii Alligant onera
gravia et importabilia. Item ibidem [illegible]
[illegible] corporalium. Ligurius est
lapis qui ex urina linceis oritur ut
dicit Plinius urina huius animalis du-
rescit in lapidem quod naturali industria
sciens hec bestia [illegible] urine
substrahens abscondit quasi invidens
bono usui humano si quis [illegible] in lapidem
solidari. Lincia autem bona doctor vel
predicator [illegible] visus intellectualis
cuius doctrina [illegible] debet esse in se
ipso digesta et [illegible] sibi incorporata
et tunc quasi [illegible] vite sue
stillare preciosum liquorem id est doctrinam
[illegible] aliorum unde sicut malum
signum est in natura cum liquor [illegible]
indigestus et crudus emittitur. Sic e contra
malum signum in moribus cum illud
docetur quod prius opere non implet.
Unde Crisostomus in libro de compilatione
cordis docere [illegible] et non facere non
solum lucrum nichil [illegible] et dampnum insuper
plurimum grandis cum dampnacione

est corporaliter quod sermone suo verbo suo aut opere [illegible] religetur [illegible] sunt quod ipsi doctrinam suam quasi sub tenebra obscurant qui subtiliter verba sermonis sui et obscuratione sermonis sui colore verborum sermone suo tenuiter et obscurius ut curiosiores possint. Item homines [illegible] [illegible] per eorum intentionem qui [illegible] obscuram eorum palliorum [illegible] [illegible] et confusio. Item Agathes [illegible] [illegible] [illegible] sicut cum aliquis pleni [illegible] [illegible] errore per confessiones [illegible] [illegible] sicut tales proprietatione aliquo veri sancti cum vita placuerit quod doctrina veridicam consequuntur. Undecimus lapis est Agathes per quem accipitur undecimum consilium quod est vitatio sollicitudinis. Unde Luce xii ne solliciti sitis vite vestre. Agathes est nigri coloris cum albis venis intextus. In nigro colore intelligitur humilitas et despectus mundi que sunt in ipsis qui abstracti sunt de mundo in sollicitudine temporalium. Venae ipsi despiciunt [illegible] quia in hac vita non potest esse omnino abstractio propter necessitates corporis [illegible] sollicitudo [illegible] etiam perfectis et hec tamen pertinet albas venas. Unde est sciendum quod quadruplex est sollicitudo. Prima est laudabilis et est providencie spiritualis i Cor. 7 Qui cum [illegible] uxore est sollicitus est que dei sunt quomodo deo placeat et hec competit abstractis et perfectis de quibus dicitur per [illegible] sollicitudinem [illegible] [illegible] in [illegible] est laudabilis et est providencie temporalis [illegible] quales competit prelatis et religiosis officialibus De qua Apostolus Ro 12 qui preest in sollicitudine. Tertia est tollerabilis et est illa sollicitudo temporalis vite quo ad corpus de qua [illegible] Luc. x Martha Martha sollicita es [illegible] Quarta est reprehensibilis et est ista sollicitudo superflue thesaurizationis quo ad avariciam de qua [illegible] [illegible] affluentia [illegible] sollicitudo [illegible] 10 [illegible] [illegible] xa prohibetur. Item Agathes venenum fugat sitim sedat visum

fouet [illegible] vitatio sollicitudinis venenum [illegible] fugit [illegible] anima [illegible] sunt et absque contagio [illegible] non potest [illegible] contingit [illegible] inquinabitur ab ea et mundus totus in maligno positus est. i Jo. v. Item sollicitudo temporalium sitim provocat quia multum attrahit et avarus non satiabitur sicut ignis qui nunquam dicit sufficit Prov. 30. Item ab istis [illegible] et [illegible] vitatio [illegible] prestat que tamen fouet visum intellectualem quia quanto minus distrahitur ad temporalia tanto magis fortificatur ad spiritualia. Duodecimus lapis est Sardius per quem figuratur duodecimum consilium quod est fraterna correctio. Unde dicitur Matt. 18 Si peccaverit in te frater tuus [illegible] Sardius est coloris rubei [illegible] sic rubea [illegible] fraterna correctio debet esse rubea caritate quia sicut dicitur 1 Thes. 5 Corripite cum fratres [illegible] quia caritate ista [illegible] debet esse cum dolore et compassione propter delictum fratris. Ideo color ille est [illegible] Item Sardius restringit fluxibilitatem peccandi [illegible] per hanc correptionem multi restringunt a peccando. Eccl. 19 Corripite proximum ne forte iteret [illegible] Item Sardius attrahit animum ad gaudium et acuit ingenium sic correptio fraterna facit bonum [illegible] ex [illegible] gaudere et hilarem facit. Prov. xv Non amat pestilens eum qui se corripit. Cor autem sapientis gaudens [illegible] hilarat faciem [illegible] 19 Argue sapientem et amabit. Item acuit ingenium quia omnia que arguuntur manifestantur a lumine. Ephes. v. Et nota quod correptio fraterna aliquando est preceptum ut de peccatis mortalibus et hec pertinet ad omnes et hec obligat semper et non ad semper quia pro loco et tempore quo vocat et reddit [illegible] correptio et [illegible] circumstantiis et adhuc [illegible] [illegible] prelati quantum ad eos quorum curam gerunt. Aliquando est consilium quod [illegible] quis corripit fratrem super venialibus et [illegible] cum nihil habet facere nisi quantum caritate et sic est consilium supererogationis sicut et alia premissa. Hoc igitur duodecim

lapides preciosissimos [illegible] se ex-
pressionis [illegible]
Et hec iactura [illegible] et dolo-
sa vel eciam ociosa et [illegible] ipso
quo christus valde delectabatur [illegible]
rosa et eciam summe deliciosa [illegible]
nobis in ludo castri pasch... vbi
puelle et due delicate iaciunt loco la-
pidum immutata rosas et violas
[illegible] reuā iactato est valde de-
liciosa Et sic similiter modo in proposito christus
saluator noster summe delectatur in iactura
lapidum predictorum Si enim lapides torren-
tis dulces fuerunt beato Stephano quanto
putas dulciores sunt ipsi lapides
christo si in eum fuerint iactati a fideli anima
quam ipse tam care emit quam cum suo san-
guine suo redemit et mortuus fuit
et quam sibi in sponsam carissimam
desponsauit et tum quia ipse unum corpus
effici dignatur tum membra capiti vna-
niuit et ipse omnia est in omnibus non
dubium quippe plus delectatur de dispo-
sicione talis anime quam beatus Stephanus
de suo martirio perfectus cum gaudium christi
augetur in infinitum excedit gaudium omnium
sanctorum Unde ipse dicit Prov 18 delectabar
per singulos dies coram [illegible] ludens
coram eo omni tempore et [illegible] ad [illegible]
[illegible] et delicie mee esse cum filiis ho-
minum quarum deliciarum nos partici-
pes faciat Amen

Cum appropinquasset Ihesus
Iherosolimis et venisset
Betfage ad montem oliueti
tunc misit duos de discipulis suis
dicens Ite in castellum quod contra
vos est et invenietis asinam alliga-
tam et pullum cum ea soluite et ad-
ducite michi Et si quis vobis aliquid
dixerit dicite quia dominus hiis opus habet
et confestim dimittet eos Hoc autem
totum factum est ut impleretur quod
dictum est per prophetam dicentem dicite
filie Syon quia rex tuus venit tibi
mansuetus super asinam et pullum
filium subiugalis Solent Reges
bellum inituri [illegible] et
[illegible] in [illegible]

[illegible] saluator [illegible] ipso [illegible]
et duo [illegible] ad locum passionis
vbi bellum contra dyabolum erat ingressurus
[illegible] honore regali Hodie [illegible]
[illegible] in ea quod consuetudo [illegible]
[illegible] pedes ambulare consueuerat
[illegible] aliquantulum [illegible] ho-
norem voluit [illegible] ut floribus
et palmis et vestimentis sua in via qua
intrabat [illegible] clamarent
osanna filio dauid [illegible] Benedictus
qui venit in nomine domini [illegible]
voluit ad [illegible] suorum
et [illegible] qui [illegible]
[illegible] ignominia [illegible] pas-
sionis Et dicit est [illegible]
tres partes principales [illegible] prima
ponitur duobus discipulis a christo facta
missio 2° ad [illegible]
[illegible] ibi [illegible]
honor et reuerencie digna exhibentur
ibi et imposuerunt [illegible]
in tres quarum primo ponitur christi ad Ihe-
rusalem appropinquacio ibi Unde au-
ctoritas Cum appropinquasset Ihesus ierusalem
Unde sciendum sicut legitur Joh. Ante sex
dies pasche i. sabbato ante diem palmarum
christus fuit Bethanie quod erat castellum
marie et marthe distans a Ierusalem sta-
diis xv vbi fecerunt christo cenam et
martha ministrabat lazarus erat unus
ex discumbentibus cum eo ut ait Augustinus in
de libro [illegible] interrogantibus
de locis penarum et sedibus inferni [illegible]
[illegible] narracione indicauit ut [illegible]
longis temporibus ignorati tandem inve-
nerunt [illegible] lazari [illegible]
runt pixidem de alabastro ungenti
nardi pistici preciosi et unxit caput
et pedes domini et extersit suis capi-
llis et repleta est domus ex odore un-
guenti Conuenerunt autem in bethania
multi [illegible] Ihesum sed ut lazarum
viderent quem suscitauerat a mor-
tuis Sequenti vero die sicut est hodie
mane facto christus de bethania re-
cessit ut veniret [illegible] et cum appro-
pinquasset [illegible] et venisset betfage
que erat villa sacerdotum distans
a bethania [illegible] ad unum miliare

a Jerusalem distabat ad unum miliare de
monte oliveti in quo a latere sita est
illa villa dicitur autem mons oliveti propter
multitudinem olivarum que ibi nascebantur
Eo tempore discipulis destinato cum
dicit tunc misit duos de discipu-
lis suis qui fuerunt petrus et [illegible]
sicut dicunt [illegible]
hystoria dicens eis [illegible]
quod contra vos est erat [illegible] illud
castellum contra discipulos castellum appe-
llatur [illegible] quod erat eis contra ad
radicem alterius montis scilicet montis syon
et [illegible] tamen non nominat civitatem
sed castellum tamen quia de libertate in servitutem
[illegible] veniat [illegible] principes p-
[illegible] facta est sub tributo tunc quia
[illegible] consilium habitum ibidem de mor-
te christi ipsa tamen dignitatem perdiderat nomen
et dignitatem civitatis sicut etiam que
[illegible] civitas dignitatem suam perdet si
ad usus dominatorem conspiraret Vel
etiam si suum christum necaret et ideo dominus
dicit quasi despective Ite in castellum
quod contra vos est Erat enim illud ca-
stellum contra discipulos non solum comparatione
status sui sed etiam comparatione animi
conspiraverat enim ista civitas non
solum contra dominum sed etiam contra apostolos
et omnes qui confiterentur eum esse christum
Deinde ostendit ad quid eos misit et
et statim invenietis asinam Ista
asina erat ad portam civitatis deputa-
ta in usus pauperum qui propria iumenta
non habebant cuique aliquis operatus fuisset
in ea dabit ei pabulum et pullum cum ea
qui potest cum ea mitterentur ad simile
opus super quo adhuc nemo hominum
sederat ut dicitur actuum vi Solvite tamen
asinam quam pullum et adducite mihi
Rex igitur ut ait Crisostomus quam humile et
contemptibile animal ad opus suum regum
elegit ad insidendum tunc Illum ingre-
dit Et si quis vobis aliquid dixerit
quasi prohibens solvere animal aut
inquirens ad quid aut pro quo sol-
vatur dicite quia dominus hiis opus
habet Dominus nomen potestatis est cui
nemo potest resistere Vide omnibus super

fuit [illegible] dicit [illegible] agnoscit ita
et [illegible] sed generaliter unum
deus et [illegible] dominus ita quod secundum communiter
[illegible] paradigmam persone sed primi-
tate [illegible] et confestim dimittet eos
hec duobus modis intelligi potest Uno modo
ut referat ad christum sic dicite quod dominus hiis
opus habet et operati fuerint statim dimittet
eos unum dominus qui missi fuerint tamen
statim misit animalia ad dominum suum Alio modo
ut referatur ad dominum animalium quasi diceret Respon-
debit animalium statim dimittet eos vos
vobis qui dixeritis quia dominus hiis opus
habet Et enim Crisostomus quod ipse novit animalium
custodes ut movet ad verba eorum dicit
eum quamvis eis ignotus Et nota secun-
dum bedam quod hic instruere doctoribus precipitur
ut si quis obstiterit predicatoribus petentes
aliquos diaboli solvi et per confessionem
fidei deo adduci non tamen a predicatione
desistant sed ardentius insistant quod deo
ad edificandam ecclesiam catholicam hiis opus
habet Secundo ponitur hystoria facti per propheticum
testimonium confirmatur cum dicit Hoc autem
totum factum est Et duo facit primo premitti-
tur rei facte Hoc autem totum factum est
de legacione apostolis commissa factum est
non casu nec inaniter sine ratione sed
ut adimpleretur Hic li ut non tenetur causa-
liter sed consecutive Non enim dominus hoc
ideo fecit quod hic propheta predixerat sed potius
econverso ideo propheta dixit quod hoc facturus
dominus in spiritu previdit Luce 24 Oportet
impleri omnia que scripta sunt in lege moy-
si et prophetis et psalmis de me Et sic
ad prophetiam itaque consequenda est ita sicut
ut dictum est per prophetam zacharie 9 et [illegible]
glosam hinc sed adhibebit propheticum testimonium
ut appareat quod omnia fuerunt completa que
de christo erant scripta sed scribe et pharisei
tenenti invidia non intelligebant hec que
legebant Eo adducit unum prophete dicite
filie syon Syon est mons ad cuius
radicem sita est ierusalem in summitate
montis erat arx et turris david ad
quam mille clipei pendebant omnium for-
tium scilicet armatura propter quod ierusalem dicitur
filia syon quia inde erat defensio

et regnum regale et [illegible] [illegible]tale
et exponit [illegible] [illegible] ut hic
filie syon stat [illegible] [illegible]
est q. d. dicite vos o filie [illegible] [illegible]
cum propheta zacharie monitum [illegible] [illegible]
ne iudei obstinate resistent [illegible]
propheta omnes pastores rogat [illegible]
ut continue et instanter anuncient [illegible]
propheciam cum magno desiderio dicite o
filie syon aliquando ut hic filie pro dativo
casus et singulari numero q. d. dicite filie
syon i. annunciate mundo qui per filiam
syon intelligatur [illegible] sicut [illegible] in alio
loco dicitur dicite filie syon propterea
et noli timere filia syon sive filia
iherusalem exponit [illegible] augustinus noli
timere filia syon sive filia iherusalem sed
istud cognosce qui a te laudatur et noli
trepidare cum pati quod ille sanguis fun-
ditur per quem delictum tuum deleatur et vita
redditur vel aliter [illegible] consueverunt
homines timere reges venientes propter no-
vitates bellorum et exactiones [illegible] in-
iustas [illegible] sed noli timere iherusalem quia
ille rex veniens non est talis sed man-
suetus et humilis non in multitudine equorum
[illegible] ingrediens sed cum humili turba [illegible]
[illegible] [illegible] aut [illegible] secundum hebra-
icam veritatem qua utimur sic dicitur ex-
ulta satis filia syon iubila filia
iherusalem ecce rex tuus ubi propheta [illegible]
[illegible] condiciones regis istius venientis
[illegible] [illegible] [illegible] potencialiter [illegible] sunt
venit tibi utiliter mansuetus misericorditer
sedens super pullum asine humiliter

Euntes autem discipuli
fecerunt sicut precepit illis
ihesus et adduxerunt asinam
et pullum hic 2o ponitur [illegible] dis-
cipulorum fidelis execucio et primo tan-
git obediencie actum q. d. euntes autem discipuli
ut fideles legati qui non faciunt plus
aut minus quam eis committitur [illegible] 25
Sicut frigus nivis in die messis ita
legatus fidelis ei qui misit illum [illegible]
eius requiescere facit [illegible] dicit quod
discipuli missi adducere pullum
non [illegible] hoc officium [illegible]
[illegible] et [illegible] sed humiliter
obedierunt [illegible] scribitur quod

invenerunt pullum ligatum ante
[illegible] foris [illegible] et sol-
ventes pullum [illegible] dixit
domini [illegible] quid solvitis
pullum [illegible] dominus [illegible]
[illegible] dimiserunt illis pul-
[illegible] statim
[illegible] non potuit resistere
[illegible] salvatoris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de pullo [illegible] [illegible]
nomine domini qui erant [illegible]
errorem qui venientibus ad [illegible]
tem [illegible] doctoribus resistebant
quare suas tenebras defenden-
tes donec miraculis [illegible]
bus veri possessoris [illegible]
emicuit virtutis [illegible] eorum tamen
obediencie effectus et adduxerunt
azynam et pullum fecerunt enim
illud ad quod missi fuerunt sicut
boni legati [illegible] legatum
fideles [illegible]

Et imposuerunt super eos
vestimenta sua et desu-
per eum sedere fecerunt plu-
rima autem turba straverunt ve-
stimenta sua in via alii autem
cedebant ramos de arboribus et
in via sternebant turbe autem que
precedebant et sequebantur clama-
bant osanna filio david benedictus
qui venit in nomine domini
Hic tercio describitur honoris
et reverencie digna exhibicio et
sunt duas partes quia primo ponitur
reverencia sibi exhibita a discipulis
2o reverencia sibi impensa a turbis
ubi plurima autem turba Reveren-
cia discipulorum [illegible] [illegible] fuit omnium
in hoc quod domino non permiserunt
equitare super nudo azyno sed ei
loco selle vestimenta sua suppo-
suerunt et quod eum super azinam
posuerunt ut dicit lucas et quod
[illegible] vestimenta sua
straverunt et cum aliis [illegible]
[illegible] osanna [illegible]

Unde dicit: Et imposuerunt super eos
vestimenta sua et eum desuper sedere fecerunt.
Dubitatio hic est utrum dominus sederit super
pullo aut etiam super asinam. Et videtur
solum super pullo quia alii tres evangeliste sic tac-
ent et Johannes non dicit nisi de pullo et
hoc sentire videtur Crisostomus super [illegible]
et est misterium [illegible] quia per asinam
eam significat synagogam iudeorum iugo
legis oneratam [illegible] hec est omne quod
nec vos neque patres vestri portare potuimus.
Unde etiam asina latine, grece subiugal
dicitur et utrumque nomen ob eandem cau-
sam impositum est et sicut enim sedat in-
terim et primo a sedendo latinus asina
et greco a iugo ontos subiugale dicitur
ut dicit magister in historia. Per pullum enim
significatur populus gentium quasi sine lege
lascivus et indomitus, dominus ergo insedit pullo
et non asine ad insinuandum quod ipse
a gentibus esset recipiendus et a iudeis ab-
iciendus. Johannis 1: In propria venit et sui eum
non receperunt. Actuum 13: Quia repulistis
illud, ecce convertimur ad gentes. Nec obstat
secundum illos quod dicit utrumque imponit licet
tamen insederit et sic quod misterium ut
dicit dicit quod utrumque insedit, licet enim dicat
pluraliter quod imposuerunt super eos vestimenta
sua, accipit tamen indefinite et desuper eum
sedere fecerunt. Alii autem dicunt quod utrumque
insedit sed primo pullo sed quia indomitus
et lascivus inde descendit et ascendit
asinam ut dicit Remigius et magister
in historia et hic videtur insinuare quod
unde etiam propheta Zacharias utrumque posuit.
Nec obstat quod alii tres evangeliste hoc non
expresserunt nec tamen negaverunt sed obmiserunt
de asina et dicunt de pullo tamen in illa
in quibus inter evangelistas inveniuntur concordare
sed alii inter eos inveniuntur obmissio et
suppletio quia aliqui unus vel plures
obmittunt quod dictum est ab uno vel pluribus
aliqui vero supplent et ideo quod dicit quod
de asina ceteri obmiserunt, cuius obmi-
ssionis causam tangit Augustinus in de
consensu evangelistarum quod ait sicut [illegible] quidam
in lingua hebraica ceteri autem scripserunt
in lingua greca. Quia autem in translatione
septuaginta non fit mentio in Zacharia
de asina sed tantum de pullo. Sed in hebraica
autem veritate utrumque exprimit propheta et
ideo alii tres evangeliste conformantes se trans-
lationi usitate apud illos quibus scripserunt
de pullo tantum meminerunt. Ubi vero tam
asinam quam pullum exprimit et quod utrumque
dominus insedit congruit eius misterio quia in
fine mundi asina i. synagoga credens [illegible]
portabit et ad eius fidem veniet. Romanos 11:
Cum intraverit plenitudo gentium tunc omnis
Israel salvus erit et Ysaie 10: convertentur reliquie
salve erunt. Sed non credo quod pullo duo insi-
dente reclinaverit ut propter hic descendit sed
utrumque insedit propter misterium primo super
asinam posita super pullum ut significaret
quod utrumque populum debeat adducere ad fidem
qui primo incepit a iudeis et in gentibus
crevit. Autem dominus super asinam equitare vo-
luit propter tres misticas rationes assignat
rationes. Prima propter complere impletionem licet
ultimo oportuit impleri que scripta sunt.
2a propter paupertatis commendationem Zacharie 9: ipse
pauper et ascendens super asinam et pullum
asine. Sic enim ibi continetur iuxta aliam
translationem. 3a ad docendum humilitatem. Matthei 11:
Discite a me quia mitis sum et humilis
corde. Contra ad confutandam prelatorum et
magnatorum pompositatem qui pompam
magnam equorum equitorum ostendunt contra
dicit Deuteronomii 17: Cum fuerit rex constitutus
non multiplicabit sibi equos. Sed hic non
licet regi multorumque pontifici sed non licet
eo multorumque clericis secularibus et
prelatis. Ihesus Christus [illegible] Crisostomus: Non sedit dominus
in curru aureo precioso purpura fulgens
nec ascendit super fervidum equum discor-
die amatorem inimiciciis et litis, sed
super asinam tranquillitatis et pacis ut
insinuaret quos in quibus libenter sedet [illegible]
tatem. Est enim asinus animal simplex [illegible] grave
oneratum non delicatum rugitum et in
dorso crucis signatum et tales debemus
nos esse si volumus quod dominus in nobis re-
quiescat. Primo igitur simplices sine
dolositate. Sapientie 1: In simplicitate
cordis querite illum. Secundo i. nostra [illegible]

In ps Cum ipso gram laudabo te oneri sue
in onerio sue proximorum supportatione
Gal vj Alter alterius onera portate non deli-
cati in deliciarum appetitione Que y dispue-
quo delicijs dissolutus filia vaga fide-
tes in pectore meorum recordatione ps Ru-
giebam a gemitu cordis mei Cum lege
i. asperitate tue xpi imitatione i. cor-
nea porto Deinde tu dicit plurima au-
turba posuit reuerentia sibi impensa a tibi
et posuit primo reuerencia sibi exhibita
in vestimentis que fuit habito vna quia
vestimenta sua in via sternebat Vnde dicit
plurima aut turba plurima aut est superlatiuum
ideo signat ingentem multitudinem Ioh 12 Ecce
totus mundus post eum vadit et sternebat vesti-
menta sua in via quod etiam fecerunt apli
qui vestimenta sua strauerunt super asinam
et pullum Cum licet non designetur nisi apostolos
et turba dicente aut isto sternebat vesti-
menta sua Substrauerunt aut vestimenta
sua sub pedibus asine ne offenderet ad
lapidem et ne caderet in foueam vel po-
cius totum hoc importabat reuerenciam
et deuotione magnam quam habebant
ad xpm quia non solum reputabant in-
dignum quod xpus pedibus suis terram
tangeret sed nec eciam asina que portabat
eum Tercia reuerencia fuit quia ramos
de arboribus cedebant et sternebant in via quod
erat alacritatis et gaudij signum ut di-
cemus de quibus aut arboribus succiderunt
ramos non exprimunt ewangeliste nisi solus Io-
hannes qui exprimit ramos de arboribus
quantum ad illos qui processerunt ei obuiam
Et veri simile est quod de omni genere arbo-
pulcriorum et precipue oliuarum que multe
in monte oliueti habundabant Vnde canta-
tur Pueri hebreorum tollentes ramos oliuarum occurrerunt
turbe cum floribus et palmis quia enim
isto tempore arbores florent maxime in ista
calida regione credibile est pulcriores
flores cum sua fronde cedebant Vel
etiam flores alios de terra carpebant
pro amenitate et iocunditate Quar-
ta reuerencia fuit quod ei obuiam procede-
bant cum ramis palmarum ut scribitur
Ioh 12 Cum enim xpus esset in descensu
montis oliueti auditum est Ierosoli-
mis de eius aduentu et tunc turba
plurima que conuenerat ad diem festum pro-
cessit ei obuiam cum floribus et palmis
quia audierant miraculum de resuscitati-
one Lazari multa enim turba comitaba-
tur de Bethania veniendo qui ei stra-
uerunt vestimenta et sic omnes simul ob-
uiantes et comitantes fecerunt reuerencia-
m gestis ut dictum est Et tunc sequitur
quinta reuerencia que fuit in verbis et
laudibus Vnde dicit Turbe aut
que precedebant eum et que sequebantur eum
aut obuiantes premisse ad xpm
sua reuerencia processerunt eum aliis sequen-
tibus et sic xpus erat in medio Clama-
bant voce magna tonitrui et alacri non
dubium quin discipuli pariter psallentes et
alacriter clamauerunt istas voces laudis
quod patet quia dicit quod quidam phariseorum
de turbis dixerunt ei Magister increpa disci-
pulos tuos quibus ipse dixit quod si hii tacu-
erint lapides clamabunt O filio dauid
osanna in excelsis ut dicit Remigius verbum
hebreum est compositum ex corrupto et
integro nam osy idest quod salua sed
anna est interiectio habitiua obsecra-
ntis Valde anna non significat rem aliquam
sed affectum quia ergo dicit in lingwa hebra-
ica osanna dicit salua cum aliquo ob-
secrantis affectu et ideo osanna est idem
quod salua nunc obsecro et patet quod est dictio
ex corrupto et integro secundum Remigium Cum
enim debeat proferri osyanna principaliter
dicitur osanna sed aut dupliciter construi
quia ista dictio filio vel potest esse vna vel
due partes similiter sic Turbe clamabant
filio dauid scilicet xpo datiui casus osanna
Osanna vel aliter turbe clamabant
O fili dauid vocatiui casus osanna i. ob-
secro salua et pro ea quantum attinet ad mun-
di sermonem Benedictus qui venit in no-
mine et sumpta est ista laus secundum
Remigium de ps 117 Vbi dicit O domine sal-
uum me fac Vbi in hebreo habetur os-
anna adonay osanna o domine bene pro-
sperare benedictus qui venit in nomine
domini Et est sensus secundum glosam benedictus
i. gloriosus est hic qui venit per carnis assumptionem
in nomine domini tanquam dominus et pater
i. ~~vel dicit~~ Cuius nomine illi Item

ut cognoscat quia nomen tibi dominus tu
solus altissimus in omni terra vel in nomine
domini i. in nomine patris quod [illegible] ego veni
in nomine patris mei Item secundum illud
quod dicitur in math. adhuc turbe ad [illegible]
laudem secundum Bedam regnum prius non
dandum est restitutum est [illegible]
tuo Unde Augustinus [illegible]
dus [illegible]
lat [illegible] laudem [illegible]
celis et terra [illegible]
est in celo [illegible] ut sit de
[illegible] committit verba ad
[illegible] osanna in altissimis i. alti-
[illegible] salute tibi tercio
[illegible] et sic conveniet quia per Christum
devenit tercius mundi salus in celis
et in terris Item secundum Johannem addiderat
benedictus rex israel qui venit in nomine
domini et sic receperunt eum per reges Beda
quod quare dominus permisit sibi impendi
regales laudes imminente passione quia
prius sibi oblatum regnum Joh. 6 refu-
giendo declinavit Unde Beda sup-
er hoc ut doceat quod non temporalis et terreni
regni sed celestis et eterni regni rex esset
imperii ad quod perfecto regno tamen
per passionis et gloria resurrectionis per-
venit unde post resurrectionem dicebat
discipulis data est michi omnis potestas in
celo et in terra Alia est ratio ut ostenderet
quod hii qui honorantur semper debent mente
recolere mortem sive si non velint superbire
Unde Christus vadens ad mortem accepta-
vit honorem quem prius fugerat et nunc
vero contrarium qualiter Christus habuit se in
tanta gloria Dicite videns civitatem flevit
et hoc propter quatuor primo ex compassione
flebat enim quod hii qui eum in tanta gloria
receperunt in proximo erant occisuri
eum primus in hac civitas erat custodia
et custodi mundi dirigendi comparabatur
enim non solum de perditione civitatis mise-
rabilis et dampnationis aliorum istorum qui
erat ipsum crucifixuri Unde illo concordat
dicitur quod omnia gaudia et honoria mundi
lacrimis et doloribus sunt admixta Tercio
condendum prelatis quod cum sunt assumpti
ad magnos honores pro cura ipsi po-
tius debent flere suam imperfectionem

et ipsi desperatione quam gaudere de temporali
sublimatione [illegible] eam flevit sicut
[illegible] se passurum in corpore
[illegible] corpus passibile et ideo
[illegible] talem utilem potuit in
[illegible] passio tristitie et fletus licet per
[illegible] et voluntate procedente sed
[illegible] licet per se precedebat incepit in Christo
voluntas passionis secundum voluntatis essent
volens est turbatus et flevit

Plurima autem turba straverunt
vestimenta sua in via Ceterum
propter commemorationem huius solle-
nitatis processionis qua dominus hodie cum
magno honore et innumerabili comitatu
populi deductus est in Iherusalem ecclesia instituit
hodierna die processionem fiendam saltem
apud ecclesias collegiatas in qua processi-
one pontifex si adest vel presbiter personam
Christi representans cum magna sollempnitate
et cruce cristofora conducunt [illegible]
considerandum singula ad moralitatem
processionem ordinent quia Christus cottidie spirituale
venire dignatur in Iherusalem i. in animam fidelem
et devotam fiunt autem in ista hodierna
processione ad litteram figurantur quatuor ad li-
teram primo quod dominus asinam equitavit
2m quod turba vestimenta sua et ramos
de arbore in via domino straverunt 3m quod
alia turba cum floribus et palmis ei ob-
viam venit sive obviavit 4m quod omnes ce-
tus osanna clamantes eum glorificaverunt
Et hec quatuor in anima fideli spiritualiter
peraguntur sed aliter incipientibus aliter proficien-
tibus aliter perfectis Est secundum hoc triplex pro-
cessione prima convenit incipientibus secunda
proficientibus 3a perfectis In prima igitur
processione scilicet incipientium concurrunt premissa
quatuor suo modo Primo enim dominus in anima
incipiente sedet velud super asinam anima
quippe penitens secundum dicit asina cuius pro-
pter oneris difficultatem est enim asina animal
onerosus et non rebellans portantibus onera
ultra quam facere potest sibi imposita Sic est
de anima penitente quia sicut dicit Gregorius Anima
vere penitens laborem penitentie non abhorret
si quid sit ei pro culpa quam odit iniungitur
totum tamen constanter complecti Unde de beato Wi-
lhelmo legitur cum penitentiam gravem primo
proposuit pro iniquitates meas sic omnis

grave gravantur sunt super me. Dixit enim
homo potest accipi [illegible] expedit ei
ut suspendatur mola [illegible]
in collo eius et demergatur [illegible]
Mola asinaria est omnis [illegible]
est contricionis amaritudo [illegible]
velut mare contricio tua. Ergo [illegible]
peccatori ergo magis expedit cum mola a-
sinaria i. gravi pena demergi in pro-
fundum maris i. amare et cordialis con-
tricionis quam reservari eterne dampnacionis.
Sit quantumcumque diligetur adultus non videbitur
ei onus grave sed valde leve. Unde
ut dicit beatus Augustinus in quodam sermone
Cum in presente senserit omnis peccati et anime
lesiones aut patum senacter corporis penam
nec reputabit laborem quo peccata noverit
delevi penitus et tamen futura. Secundo apte
vicio asperitate. Asinus enim asper et grossi
pabulo contentus libet comedit spinas
et tribulos. Sic verus penitens non querit
ventris delectationem sed asperum et tanto plus
aliciis abstinet quanto se meminerit
illicita commisisse ut dicit Gregorius. Tercio propter cautele
securitatem. Nam asinus locum ubi semel ce-
cidit sic abhorrescit nec per pontem libenter
transit. Sic verus penitens occasiones
peccatorum [illegible] semper cavet ne recidi-
vet. Unde quantumcumque semel lapsus et
per primam tactus in [illegible] peccati [illegible] re-
incidit vel novi peccati incidit solidior
animo de istis animalibus et penitentibus
animalibus dicitur in figura i Reg. ix. Perierunt
asine patris Saul ad querendum eas que
tandem inventa sunt penitentes anime
[illegible] peccatore ad quas recuperandas missus
est Christus in hunc mundum que in veniente Christo
reducuntur cum peccatum professione [illegible]
Christus enim [illegible] [illegible] regnat
in tali anima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
primam conventa designatur cum dicitur in ca-
[illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] i filio
prodigo de quo dicitur [illegible] [illegible] et inventus
est et cecidit super [illegible] collum eius et oscu-
latus est eum. Luc. xv. Sexto incipiunt
vestimenta sua et ramos arborum in via
sternere [illegible] possumus ad [illegible] intelligere
veterem hominem i. [illegible] peccatorum cum actibus

sunt quibus penitentes se debet ex-
[illegible] spoliare et sub pedibus prosternere. Col.
Expoliantes vos veterem hominem et
induite novum ubi dicit glosa quod vetus
homo nichil aliud est, et illa vita vetus
[illegible] in [illegible] in quo Adam vivit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vestimento suo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subsequens debet
sub pedibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
penitentes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
testatione [illegible] [illegible] [illegible]
conculcet et quia [illegible] [illegible] [illegible]
abiciat [illegible] [illegible] oportet voluntatem [illegible]
futurum abscidere ideo non [illegible] [illegible]
sed eciam ramos abscissos [illegible] [illegible]
debet in via sternere per arbores intelliguntur
male voluntates sicut ubi dicitur [illegible] [illegible]
potest arbor mala fructus bonos facere et
Mat. 3 omnis arbor que non facit fructum
bonum excidetur. Debet ergo ramos male
voluntatis excidi et sub pedibus conculcari
quia nisi amputetur voluntas peccandi
penitencia nichil proficit. Quia in animis
penitencia quam subsequens culpa coinquinat
secundum Augustinum in sol. Septimo incipientes
debet cum palmis olivis et floribus Christo
obviare. Non enim sufficit vere penitenti
vicia mala abicere et voluntatem peccandi
sed eciam oportet bonis actibus insistere et Christo
obviare. Desidendo enim peccatum ad mala
recidit sed operando ad Christum accedit.
Unde virgines prudentes perhibentur
obviare sponso et accensis lampadibus
bonorum operum. Sciendum autem tamen in operibus
consistit labor incipiendi sed relucta-
cio vicia et contrarietas nature opera et
in accedendo virtutum primordia primum
signatur per palmam que est signum victorie
Solet enim ut dicit Bernhardus in primordio
conversionis acrius insurgere temptacio
[illegible] [illegible] et ideo incipientes
debet portare [illegible] palmam in manibus
ad designandum triumphum de viciis
iam [illegible] et [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] polina que est
[illegible] [illegible] que [illegible] [illegible]

penitentibus quia sicut dicit ... sicut
in corpore medici medicamentum quod ... in
... accipit unum aut duarum ... per
prima clericos dominantes et potentes
est una et universa ipsa consistit ... sunt
... in quibus ... bonorum omnium
designatur quia eciam in ... sunt
difficultate in bono sive ad bonum ...
contra ... bona ...
in eis ... illud quod
vel ... quasi ... in primo flore
... sicut cum bonum opus ...
... sunt ... paucam
... vel regulam ...
... flores gestat in manibus
... ut ... honore opum
... custodiat et ad
... referant ... debet
osanna clamare osanna enim est vox la-
udis et obsecracionis ... agunt ...
... laudare de ... et ...
... de ... quod ponit ... in quod
... sepe ... video ... duo
in me ... in ... in
vobis ... est ... amplius peccatis me
adhuc ... positi custodiunt ...
non videt ... sicut in multa ...
eciam in alia ... cecidisse peccata ...
omnipotentis dei pietas me ...
... eciam comissionum mea ... et
benigne ... prolongavit ergo nullo
tempore ... mea et deus pro-
longavit pietatem suam ... ... visi-
tavit cor meum et ... ut ...
... que mala ... ...
... me penitere ... suscepit ut
in corde ... in veniret ... dicit
in ... beati quorum remisse sunt iniqui-
tates et quorum tecta sunt peccata ...
... convenit et ... dem-
ceps ... contulit ne ...
... paterer et novissimus ...
fieret peior priore ... est ... contulit
... que ... bene ...
... indulgencie ... contulit
... obtinendi gloriam quam donat
... digno et ... ad cele-
stia ... ergo ... o anima
que ... tibi collata ... ...
... ipsi obviam procedi ... tota ...

... laudare et osanna cla-
mare debet ... in
via salutis ... qua ... via salutis
... clamare ... gra-
... sumus in hac vita
... salvatorem ... incessanter clamat
... osanna id est salva obsecro quod
... duo in quibus qua ducatur
... una publicat et ... in
necessitas corporis ... et ... corporis dei
necessitas ... una expellit nos
orare pro salute quia sumus ... in ...
... et ... ... salvatoris
... nobis ... ab eo salute petere
a quo enim petimus salutem nisi ihesu salvatore
qui dat salutem populo ... et ...
obsecro et non solum simpliciter debemus dicere
osanna sed et fortiter clamare ...
... clamore ... clamorem ...
quam non tantum ore sed et corde ... corde ...
... integro sicut ille qui ait in psalmo cla-
mavi in toto corde meo ...
psalmo clamor cordis est magna intencio
cogitacionis

Plurima autem turba ...
... processione ... quasi ... qui solet in ordi-
natis processionibus ante ire et ... in
... pueri ... in omni ... libet ...
deus ... nocentes sumus ... est ...
... et iniquitati ... salutis ... ...
... qui iam ... in ...
in fide ... pueri ...
sicut ... pueri ... et hic ...
... in fide ... renati ...
nulla ... ... eos ...
... processione ... in
qua eciam ... quatuor ... con-
... primum est quod deus in
eis libenter ... sicut ... in anima
et ... bene ... anime
... tota vita ... cum
... in operibus vite active est ...
triplex bona condicio anime ...
suos que ... in ...
... quod ...
nulla ... est ... si tota vita sua
... que est ... 30 annos ...

aia in statu [illegible] [illegible]
opa virtuosa et [illegible] [illegible]
illud ps et [illegible]
consummavit homo [illegible]
est anima [illegible] fugit [illegible]
ras quilibet ne ab homine v[illegible]
tu homo opus bonum [illegible]
sconde se ab hominibus ne videa[illegible]
tis [illegible] illud mt v[illegible] sciat [illegible]
quid faciat dextra tua [illegible] cerva
anime est quod fetus suos tam ardent
diligit quod per ignem et aquam ad fetus
suos festinat si videt eos necessitate
[illegible] quibus homo activus in statu pro-
ficiendi ita ardet propter opera caritatis
erga proximos quod si videt aliquem in
necessitate constitutum non timet ignem neque
aquam id est aliquam [illegible] mundi [illegible]
[illegible] proximo [illegible] suo [illegible] salva-
tore qui non timuit animam suam pro ovibus
suis ponere [illegible] proficiendum est dicere
illud ps Transivimus per ignem et aquam
tales animas [illegible] in operibus bonis
deus [illegible] [illegible] in Joh [illegible]
[illegible] congregate [illegible] quo [illegible]
dicit [illegible] azimas possidet est cogita-
tiones simplicitas [illegible] nos [illegible]
[illegible] non valent [illegible]
quasi pigre ambulet [illegible]
[illegible] mansuetudinis [illegible] [illegible]
[illegible] non nulli [illegible] alta non intelli-
gunt ad [illegible] opera se
[illegible] primit [illegible] non [illegible]
vestimenta sua et ramos arborum in
via domini substernunt per vestimenta intel-
liguntur bona opera quibus interior homo
vestitur Apoc xvj Beatus qui custodit
vestimenta sua ne nudus ambulet
Ista vestimenta aliquis sordidat per
vitium spiritualis superbie [illegible] bonis
operibus [illegible] [illegible] concupis-
centie pulverem intentionis [illegible]
ca [illegible] lavari Job [illegible] [illegible] suo
quasi aquis nivis et fulserint [illegible]
mundissime manus mee tamen sordibus
intinges et abhominabuntur me vestimenta
mea quod [illegible] [illegible] [illegible] cor-
ruptionis [illegible] [illegible] bonis
operibus [illegible] [illegible] iusticia
non [illegible] in conspectu dei nostra

iusticia in iudicium est unde hortatur
[illegible] omni tempore sint vestimenta tua
candida tales sunt illi de quibus
dicitur [illegible] qui sunt qui non inqui-
naverunt vestimenta sua [illegible] vesti-
menta [illegible] sit [illegible] salvatoris
quia [illegible] bona opera [illegible] sibi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] significatum
[illegible] [illegible] [illegible] spoliavit
se tunica sua [illegible] [illegible] et dedit
[illegible] [illegible] columba
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] in
statu proficiendi [illegible] [illegible]
[illegible] significat [illegible]
[illegible] quod Jonathas [illegible]
ipse erat indutus dedit [illegible]
dedit tunicam suam vestimentum [illegible]
id est opera bona [illegible] sunt [illegible] [illegible]
ea tempore [illegible] [illegible] [illegible]
simus vestiti id est ornati talibus vestibus
id est bonis operibus [illegible] [illegible]
[illegible] dicit [illegible] [illegible] vestimenta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vestimenta [illegible]
[illegible] ramos domini pedibus [illegible] [illegible]
[illegible] id est voluntatem [illegible] [illegible]
[illegible] voluntate bona quod nobis
[illegible] possimus [illegible] oportet [illegible]
bonas voluntates a [illegible] pedibus [illegible]
[illegible] sicut ipse voluntatem suam divine
voluntati [illegible] substravit [illegible] pro-
no [illegible] voluntas [illegible] fiat [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et con-
[illegible] quod [illegible] hominis est velle quod po-
test aut posse quod vult [illegible] [illegible]
velit et possit [illegible] [illegible] hominis
[illegible] [illegible] proficientes [illegible] palmis
olivis et floribus domino obviant per que
[illegible] accipiuntur [illegible] [illegible] pertinet
ad proficientes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] se [illegible] est victo-
riam difficultate virtutum [illegible] post
victoriam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
incipientes [illegible] [illegible] [illegible]
cum difficultate ad virtutes et [illegible]
pertinet ad proficientes [illegible] [illegible]
ambo [illegible] Beati in [illegible]
nulla sine labore [illegible] et [illegible]

significat in palmis [illegible] in 3 Regum
vi dicitur quod Salomon in hostiis oraculi fecit
pit cherubim et palmas in manibus
[illegible] designans quod sic procedit ad dilec-
tionem ad quam tendit [illegible]
[illegible] sic et palma [illegible]
victorie [illegible] est vita [illegible]
[illegible] et [illegible] ad
[illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et ut [illegible] in
oliva [illegible] oliva in [illegible] ama-
[illegible] et pulcritudine
[illegible] dulcedine in oleo pinguedine
[illegible] ad esse[illegible] anime pertinet que
[illegible] in spiritualibus [illegible] nam una
[illegible] in anima est enim una
consideratio super misteria eterna inquitu
aliquis [illegible] apprehendit ut
suam quod delectatur veritate pendit hec
enim contemplatorem in sancto quantum [illegible]
[illegible] tam [illegible] quam spiritualem et hec
est fructus olive hec pietatis devocionem i
affectu ad deum et hec est pinguedo olei
Unde ps. unxit te deus deus tuus oleo
leticie tercia autem in qua gaudebat iste
anima [illegible] illius [illegible] oliva
uberem pulcram fructiferam speciosam
vocavit dominus nomen tuum [illegible] est
delectatio spiritualis [illegible] tempore p
ficientes [illegible] continuum [illegible] ita in
[illegible] virtuosis ut ipsum
operari sit eis penale et hec delectatio
que est in actibus virtuosis figuratur per flo-
res [illegible] delectabilitatem et amenitatem
Unde [illegible] virtutum actibus delectata am-
plius [illegible] et ad [illegible] in
[illegible] fulcite me floribus stipate me
malis quia amore langueo fulcite
me floribus [illegible] in [illegible] me
amplius [illegible] in operibus virtuosis in quibus
[illegible] est summa delectatio stipate me malis
i [illegible] peccatorum ut eos imitando [illegible]
[illegible] quia amore langueo
Unde [illegible] non possum [illegible]
[illegible] apprehendo [illegible]
ficientes [illegible] clamare osanna sicut

[illegible] quidam [illegible] incipientes cla-
mavit [illegible] peccatorum [illegible]
[illegible] prelati et [illegible]
[illegible] et [illegible] clamabat osanna
[illegible] Iste autem clamat propter alia
[illegible] [illegible] indigenciam propter ad-
[illegible] benivolenciam propter in [illegible]
[illegible] primo inquam propter adiutorii in-
digenciam quia enim salus proficiencium
[illegible] sine bonum et [illegible]
operum que [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] liberi ar-
bitrii ad bonum [illegible] sit per gratiam non ad-
iuvet [illegible] proficere volentes semper
vocant deum seu domini auxilium [illegible] propter
[illegible] benivolenciam [illegible] nos ut ipse
[illegible] sit ad dandum quam nos ad petendum [illegible]
vult orari a nobis [illegible] sine [illegible]
ipse dicebat Luc. 18 oportet semper orare
et non deficere [illegible] quod [illegible] dicit [illegible]
[illegible] in te [illegible] quod te facere voluit de-
monstravit non vult te cessare in [illegible]
vult te [illegible] meditari [illegible] vult
te [illegible] accipe [illegible] sua benignitas
[illegible] vix oratur [illegible]
[illegible] qui nec orantes [illegible]
sua pietate [illegible] et [illegible]
[illegible] clamet osanna [illegible] debet [illegible]
qui venit in nomine domini ubi duo impli-
cantur que nos [illegible] ad orandum primum
est benignitas dei qua ipse nobis offert
quod petimus in eo quod dicitur qui venit
ipse enim venit ad nos portando nobis
obviam quod petere debemus Unde [illegible]
[illegible] dominus ad [illegible] venio ad te [illegible]
[illegible] tibi [illegible] est [illegible] quia
potens est dare quod petimus in eo quod dicitur
venit in nomine domini quod est nomen pro-
[illegible] consideratio istorum duorum magnam
[illegible] et [illegible] deus
[illegible] et [illegible] Benedictus qui
venit in nomine domini [illegible] iste clamat
propter eius ad que tendit excellenciam [illegible]
[illegible] actionis tendit ad [illegible]
contemplacionis quod tante excellencie
est quod ad eius [illegible] in hac vita nunquam
pervenit [illegible] dicit [illegible] super [illegible]
[illegible] semper ambulat [illegible] proficit
tanto eis [illegible] augetur i nunc
[illegible] tendit [illegible] enim [illegible] ante
[illegible] sine [illegible] per [illegible] et

quiescit per a bonis ad meliora et a melioribus
ad superiora itaque provenit hic quies et illud
est quoddam regnum sine fine in nobis an-
tequam quo ille desideratus et venit de-
nuo in nobis regnare perhibet in dauid
sicut 2 dabit illi dominus sedem dauid
patris eius et regnabit in domo ia-
cob in eternum . i . in aia devota et ad illum
in consideratione huius ibi confitetur ad
in laudem saluatoris illud quod scribitur
in cor et iudicium regnum

Plurima autem turba post duas
processiones precedentes per mopi-
cam et prosperam significat
sunt processio perfectorum et contemplativorum
in qua probabant aliter sunt ordinanda
primo notatur in ista processione ipsius
in sedet azime per quod intelligi per fidei
aiam in statu perfectorum constituta per tres
bonas conditiones quas natura ingenuat
in azima prima est quia in sinibus lumineis
stigmata domini cristi portat sicut aic perfecte
bonum perfecte repletus stigmata domini in corpe
suo semper portat talis fuit ille qui di-
cebat ad gal vi ego stigmata domini mei
in corpe et in corde meo porto ubi 2m
glosam per stigmata intelligit apostolus nos
penarum deprecationibus quas patiebatur
et secundum hoc illa stigmata domini cristi portat
in hunc qui semper paratus est omnem
penam propter amorem cristi sustinere et suscipere
et talis homo totus mundus crucifixus et
ipse dicit cum apostolo michi mundus crucifixus
est et ego mundo ubi dicit mundus tibi
crucifixus est ut que mundus appetit
racio reputet crucifixus sibi mundo ut
illa que mundus curat sine cruce
reputet toto amore diligit talis agnus
fuit sanctus lucas de quo legitur quod crucis
mortificationem in suo corpore pro dei nomine
portavit iugiter 2a conditio agnine est
quod est ab mansuetum et nec ubera dimi-
ssum sustinet cum vellera durissima po-
tius quod retrahit cum sola cutem
illesa rediret ad rubum ponit et vele-
quia vellus libenter deponit sic veri
perfecti pro pace iniciis conveniunt sustinent
quecumque dura ponit illi dicimus dicit apostolus

in lectione [illegible] cum [illegible] i simulare
[illegible] si quis deuorat [illegible] accipit
si quis i vobis in faciem cedit talis fuit
ille sanctus [illegible] de quo legitur in vitis patrum
[illegible] quesitum quo [illegible]
[illegible] i nostro
[illegible] tribulacio in quolibet
[illegible]
[illegible] quo ille va-
[illegible] et no
[illegible]
[illegible]
condicio agnine est [illegible]
et mundas aquas [illegible]
dissimile est [illegible]
dicit candide in [illegible]
propter omnes uiciorum [illegible]
lacte agnine hic veri perfecti [illegible]
doctrinam secularium que est quasi aqua
turbida sed ad fontes sacre eloquentie cur-
runt et eos qui querunt relatant intellegunt
mundiciam vite et candorem doctrine quod
requirunt in veris perfectis unde in
Can. oculi sponse per quos accipiuntur veri
perfecti et contemplativi dicuntur columbe
que lacte sunt lote et hoc per vite
interiorem et doctrine candorem de talibus
perfectis dicitur Gen. xlix oculi pulchriores
vino et dentes eius candidiores lacte
Iste sollicite azime figurate sunt i azina
balaam que semper nabat [illegible]
et angelum vidit et loquendi officium acce-
pit quia tenua ille [illegible] angelos
et plerumque dominum angelorum perquiram
contemplationem conspiciunt et docendi
statum et officium nonnumquam reuelatum
suscipiunt unum pervenit in paulo
azime utique elegantissime qui i raptu
celum videt et arcana gloriandi offe-
suscepit sicut ipse dicit ad gal i notum
vobis facio quod ewangelium quod predicavi quia non est secundum
hominem neque ego ab homine accepi
sed per revelationem ihesu cristi Item legitur
de beato antonio quod sine litteris sciuit
sacra scriptura et predicavit [illegible]
ratione diuina ut dicit aug. i de doctrina
cristiana iste sunt electissime azime
quibus libenter [illegible] dominus et non

solu[m] azine s[e]d et pullo [illegible] cu[m] dei
[illegible] ins[e]disse [illegible] in postill[a] [illegible] cu[m]
anima [illegible] est et pullo [illegible]
[illegible] corp[us] et an[im]e qua [illegible]
p[er]fectionis plenitudine pullo [illegible]
[illegible] innocencie qua [illegible]
consolacionis magnitudine [illegible]
pullo in [illegible] sup[er] [illegible]
[illegible]
de tal[is] a[n]i[m]a [illegible]
[illegible] quos [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] timor[is] vidit requie[m]
[illegible] optima su-
[illegible] Gen. 49 [illegible]
[illegible] et significat [illegible]
[illegible] futur[e] in-
[illegible] accepit quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ioste [illegible]
azinus fortis dicit[ur] [illegible] tres condiciones
a[b] azino p[ro]missas que [illegible] timor[is] accu-
bare dicit[ur] aut timor[is] accubare s[ecundu]m gg
p[ri]mo mor[is] est postulacio [illegible] in fine q[ui]
[illegible] que [illegible] que [illegible] in medio
[illegible] querere s[e]d ultra desiderare ioste [illegible]
azinus vidit requiem q[uod] esset bona in
[illegible] rebus creatis instabilitate[m]
[illegible] in solo deo q[ui]escere esse melius
[illegible] vidit [illegible] et videns q[uod] suavis
est deus vidit etiam t[er]ram q[uod] esset optima
[illegible] s[ecundu]m [illegible] stabilitas [illegible]
[illegible] totalit[er] [illegible]
[illegible] et i[n] uno [illegible] desiderio i[n]mobi[liter]
figit[ur] [illegible] omnib[us] aliis
[illegible] abiectis hec est ista
[illegible] quam veritas [illegible]
[illegible] qui ipsi possidebunt [illegible]
Hoc ergo ita q[uod] t[er]re possessionem habeant
isti [illegible] azini supponunt humeros
ad portand[um] [illegible] ut habet [illegible] [illegible]
[illegible] et requie[m] [illegible]
[illegible] se [illegible] i[n] comparacione et
[illegible] i[n] [illegible] pusillanimitat[is] asserit
[illegible] leve et [illegible] spes remunera-
cionis [illegible] talis a[zini] fortissimi
sunt ap[osto]lus paulus qui assumpsit in
humeros [illegible] ad portandu[m] quasi
totu[m] [illegible] zelu[m] [illegible] vide dicit

i Cor. [illegible] omnib[us] omnia factus sum ut
omnes faciam salvos [illegible] [illegible]
[illegible] qui sub lege sunt quasi
[illegible] qui sine lege quasi
sine lege et ii Cor. xi [illegible]
[illegible] sollicitudo om[n]i[um] ecclesiarum quis
infirmat[ur] et ego no[n] infirmor quis scandali-
zat[ur] et ego no[n] uror [illegible] in ipsa pro-
cessione [illegible] vestimenta [illegible]
tam sup[er] azina et pullo quam etiam
sub pedib[us] in via et hec est [illegible] in
ista processione [illegible] aliis enim pro-
cessionib[us] solu[m] [illegible] pre no[n]
ante azinu[m] [illegible] processione
[illegible] convenit ap[osto]lis qui vestimenta
sua imposuerunt azine et pullo et multi
[illegible] alia vestimenta sua [illegible]
in via [illegible] vestimenta
ap[osto]lor[um] intelligunt[ur] [illegible] ad cuius
evidenciam est sciend[um] q[uod] s[ecundu]m [illegible]
[illegible] designant [illegible] vestimenta sunt
quedam vestimenta que solu[m] tegunt et
[illegible] incipiencium qui [illegible] vestimenta
habent aliquid boni operis et tegunt
turpitudine[m] [illegible] s[e]d [illegible] parum
calefaciunt [illegible] frigiditate caritatis
in eis [illegible] penitentes sine peni-
tencia no[n] [illegible] vesti-
ti [illegible] diaconi [illegible]
[illegible] erant [illegible] a maiori [illegible] ad
minore[m] [illegible] sunt vestimenta que
no[n] solu[m] tegunt s[e]d etiam calefaciunt sed
no[n] ornant et [illegible] sunt op[er]a p[ro]ficiend[um]
in quib[us] est fervor caritatis [illegible]
[illegible] timebit domu[m] [illegible] a frigorib[us]
[illegible] omnes enim domestici eius vestiti
sunt duplicibus qui tam tegentibus
quam calefacientib[us] alia [illegible] vesti-
menta que tegunt et calefaciunt et ornant
et hec sunt op[er]a p[er]fector[um] op[er]a s[cilicet] [illegible]
[illegible] p[er]feccionis [illegible]
et dono[rum] [illegible] et [illegible]
[illegible] hec vestimenta miro modo ornat
a[n]i[m]am et delicijs eius affluere facit [illegible]
[illegible] sup[er] isto v[er]bo que est ista que
ascendit per desertu[m] delicijs affluens
dicit glosa delicijs [illegible] operibus [illegible]

De istis vestibus [illegible] vestes [illegible]
vel mulieris [illegible] p[er]sona
intelligitur s[ecundu]m glo[sam] [illegible] ve-
stem fecit sibi quam [illegible] est
que interna caritatis [illegible] ve-
ritate contexitur et s[ecundu]m glo[sam] [illegible] significat
sanctissima et fortia opera [illegible]
et diuersa virtutum eius ornamenta [illegible]
in quibus consistit regina. Talia sunt vestimenta
apostolica que digna erant Christo in asina
substerni. Nec enim super alia vestimenta
sedere dignatus est. Vestes quidem quam operibus
virtutis ab apostolis sunt contexta quam in apostolicis
opera cernuntur electa preciosa et alta in
persola diuina gratia sunt texta. Debet enim
non solum super asinam sed subtus asinam et
pedibus substerni per caritatis exercitium
clarissimarum et voluntatum nichil sibi
attribuendo penitus sed totum Christi pedibus sub-
mittendo ymmo operis [illegible] pedibus conculcanda
prestitendo itaque ut ipsa vestis prestita
que per asinam intelligitur [illegible] est in
suis operibus et voluntatibus nichil reputans
omnino [illegible] quod vniuerse iustitie [illegible]
sunt plantus [illegible] infra [illegible] at-
que etiam [illegible] pedibus conculcande
terra sicut dicitur in Col[lationibus] patrum quanto
magis mens humana proficit ad maiorem
puritatem contemplacionis peruenit tan-
to se in mundiorem quasi in speculo sue
puritatis inspiciet et quanta altior est le-
uata ad sublimiora amplius se extendit
intuendo ita in quibus est ut inferiora
semper at vilioria despiciat. Nemo enim illo
in quo perfecit gradu potest esse contentus
et quanto quis fuerit mente purgatior
tanto se sordidiorem videns magis
humilitatis [illegible] clarioris causas in-
uenit. Secundo isti prestiti in processione
sua cum palmis oliuis et floribus
Christo obviam procedentes in quibus
verbis et tubis prestat [illegible] magne prefate
insignia declarauit. Primum est omnium
mundanorum et principibus prestita victoria
Christi enim totum mundum vincit omnia
que mundi sunt arbitrantes ut stercora
[illegible] de se ipsis prestite triumphantibus in
eo quod neque ignis neque tabula po-

[illegible] aciuitate dei que
est [illegible] omnium et hec victoria
prestita designatur in palma. Vnde talis
[illegible] sponse [illegible]
[illegible] in palmam et apprehendam fructus eius
quod est in palma ascendere [illegible]
[illegible] et talis sine
[illegible]
[illegible] ut dicit [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
in diuino amore
[illegible]
desiderium fluctuat [illegible]
sunt reddite ad [illegible]
bono et qua parte dicit [illegible]
vera pax a dei voluntate non [illegible]
[illegible] que plus dei [illegible]
pax designatur in ramis oliue [illegible]
et foliis qui portantur in signum pacis
et tranquillitatis. Item per columba intelligi
qua vice mittit de archa que dum
non inuenit vbi quiesceret pes eius
reuersa est ad archam. Anima enim ecclesie
anima que captiua est decepta in se ipsam
sine voluntate celum cupit peruenire ad
quietem contemplacionis. Quod si peccato
ciuis debet mundi penas ut columbe
de qua columba loquitur sponsus Cant.
2. Surge amica mea columba mea
formosa mea et veni. Iam enim hiems
transiit ymber abiit et recessit. Surge
vel pomum per turbacionem [illegible]
nubes remouet. Vt dicit Augustinus. Non
enim clara visio dei fiat nisi tota ois
nempe viciorum perturbacio procella quod
discesserit ut vita non fluctuet et
cessauerit venti tempestuosi. Quia
non prius columba ramum virentis oliue
portauit quam aque cessarent sup[er]
terram. Ex quo colligitur quod ipsa pax in illo
pertinet in hac vita que quasi in aquis
fluctuat et terra nulla occupatur. Sed
Maria maior Martha sed solum obtinetur in
vita contemplatiua que vni soli
bono intendit cum activa porro mundi
est non sine [illegible] est fiunt [illegible]

inchoatio [illegible] suavis [illegible]
titudo [illegible] in visione dei [illegible]
[illegible] est [illegible] ut [illegible]
te [illegible] vivid et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
anima tamen [illegible] esse in [illegible] quant-
um est in [illegible] in hac via posita
[illegible] eme [illegible] tempe
[illegible] eius [illegible] apparent in
[illegible] pro [illegible] plantus
[illegible] tue apparent flores in
via qui [illegible] vita quedam suavi-
tas primordia pregustare cepit [illegible]
iam in floribus odoratus [illegible] que pro
[illegible] egressa fuit in infinita ubertas [illegible]
que qui sentitus [illegible] visio [illegible]
luminis boni isti flores apparuerunt
[illegible] Cum dicebat [illegible] confessor Aliqui
intimi [illegible] in effectum [illegible] in ipsa tamen
[illegible] isti [illegible] in passione sua
[illegible] inquo [illegible] que
[illegible] pueri hebreorum In quibus
isti veri pueri in [illegible]
sunt implicati [illegible] clausule quibus
ipsi [illegible] laudare deum ultra alios
in pluribus passionibus scriptores ipsa
est [illegible] magna pena est lemac
in [illegible] in carne
inclusos in [illegible] dissolvi
et esse cum christo [illegible] clamat
[illegible] salva [illegible]
[illegible] et clamant dauid
heu michi quia incolatus meus pro
longatus est [illegible] clamavit apostolus
[illegible] ego homo quis me
liberabit de corpore mortis huius [illegible]
[illegible] est benedictus qui venit in nomine
domini [illegible] isti sentiunt in se diuina
[illegible] et [illegible] benedicite
benedictus [illegible] benedictum regnum
patris nostri dauid [illegible] isti

[illegible] regnum [illegible] dauid
[illegible] mundi [illegible]
[illegible] clamantes benedictum regnum
[illegible] pace in celo [illegible] isti
[illegible] potest nullo ut dictum est
[illegible] velut in angelicam [illegible]
[illegible] quasi angelica spiritus iubilant
[illegible] vero nato christo denunciaverunt pacem
hominibus bone voluntatis [illegible]
christo ad locum passionis [illegible] pa-
cem in celo pax [illegible] in celo fuerat
[illegible] autem [illegible] pax per passionem
est restituta pro restauracione [illegible] locorum
angelorum et qui vel quales sunt homines
qui nunciaverunt pacem in celo [illegible] pueri
hebreorum [illegible] et [illegible] quales
soli sunt pueri [illegible] inquam
puerorum est clamare pacem in celo quia
ipsi soli pacem [illegible] noverunt [illegible]
[illegible] est [illegible] tanta pax nobis in terra
[illegible] concessa est per gratiam [illegible] est
pax que in celo invenitur et est per gratiam
[illegible] huius [illegible] est gloria in excelsis
sim [illegible] isti pueri hebreorum
viri [illegible] revelata facie cum apostolo
gloriam domini speculantur omnes [illegible]
[illegible] iam [illegible] gustaverunt ut [illegible]
est [illegible] ipsi [illegible] gloria in excelsis
qua [illegible] ipsi [illegible]
[illegible] ita quod ubi [illegible]
[illegible] ibi isti [illegible] veri [illegible]
[illegible] quod [illegible] est consortium
angelorum [illegible] illa [illegible]
[illegible] talis [illegible] benedictus qui
venit in nomine domini et benedictum regnum
nostri dauid pax in celo et gloria in excelsis
Igitur [illegible] ille puerorum hebreorum in excelsis
[illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] quodammodo ad con-
[illegible] angelorum et hinc est quod [illegible] ille
cantatur in missa post [illegible] et [illegible]
[illegible] sacerdos [illegible] ibi [illegible]
[illegible] quod est in maiori devocione
et mentis elevacione ad deum [illegible]
[illegible] angelis [illegible] et cantat [illegible]
cum angelis et archangelis et sequitur Sanctus
sanctus sanctus et post osanna in excelsis Bene-
dictus qui venit in nomine domini et est hic
[illegible] vox puerorum et in illa
[illegible] sit [illegible] maiestate tua

laudavit angeli [illegible]
Et sequitur cum quibus [illegible]
sequitur istius [illegible]
pucatore [illegible] corpore [illegible]
[illegible] et iam in angelicam [illegible]
transformati erunt quorum [illegible]
ut dignetur virtute passionis [illegible]
nostri ihesus christus cui cum deo patre [illegible]
vivit in secula seculorum Amen

Explicit prima pars postille videlicet yemalis Reverendi ac Religiosi viri fratris Jordanis

Auditores verbi dei sunt i[n] tripl[ic]i d[iffe]r[enti]a
Augustus est triplex ratio[n]e [etc.]
Audit verbum dei triplici aure
Auditores predicatores sunt specia[les] et gratia hominum
Audita que non possunt pre[...] quare non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

B[illegible] quid sit et Joha[nnes] [illegible] quomodo [b]aptizant
[illegible] que effectus sunt
[illegible] ipse cuius [illegible]
[illegible] potestas multiplex est
[illegible] dicitur [illegible] sunt
[illegible]
[Beati] qui non sunt scandaliza[ti] quomodo intelligitur
Beatus venter qui te portavit quomodo intelligitur
Beati qui audiunt verbum dei quomodo intelligitur
Beatitudo que habet conditione[m] verbi dei
Benedictionibus [illegible] que possit
Benedicta tu in mulieribus quomodo intelligitur
Benedictus fructus ventris quomodo intelligitur
Benedictus qui venit in nomine domini quomodo intelligitur
Benedictio Symeonis fuit laudanda et quibus [illegible] [illegible] contraria est
Benedictio et confessio anime qualis fuerit
Bellum initiatum quod fieri debet
Caput levare debet homo [illegible] explicatur
Capitale nature non possit [illegible] genera hominum
Canticum convenit mulieres dicere
Calamitas que sit et quare ei[us]
Cautor[um] officium sunt necessaria et non solum [illegible] officia claustralium
Cantica que sunt tria et qui dixerunt
Capharnaum quomodo [illegible]
Certitudo Salomonis [illegible]
Castellum quod contra vos est quomodo intelligitur
Candor vestimentorum [illegible] in transfiguratione [illegible] erat
Canticum Symeonis sunt [illegible]

[illegible] per [illegible]
[illegible]
[illegible] et que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quomodo intelligitur spiritualis
[illegible] est medium [illegible]
[illegible] centrum anime
[Centurio] quomodo intelligitur et quomodo accessit ad Christum rogavit vel quomodo misit et quare non accessit [illegible]
Celi [illegible] [illegible] proclamatio et quibus celi docent loquitur talibus verbis
Celis natus [illegible] incommoda in nostrum genus humanum
[illegible] nature humane est multiplex
[illegible] [illegible] [illegible]
Circumcisio que sit et ibi plura dubia occurrunt et quare corpus [illegible] voluit et quare non nos [illegible]
Circumcisio est triplex secundum triplicem statum hominum
Corpus hominis in [illegible] explicatur
Corpus humanum [illegible] [illegible] in [illegible]
Cor humanum intelligitur per celum
Conceptio verbi dei et providentia quomodo [illegible]
Conceptio Christi in utero et que sunt figure
Conceptio Christi quomodo attribuitur spiritui sancto
Conceptus Elizabeth habuit duplex impedimentum
Conceptionis [illegible] sunt preambula
Conceptio [illegible] in mente
Comestio Christi que sunt facta post [illegible] discipulorum et post [illegible]
Comedat [illegible] in duobus
Corpus Ioseph sunt [illegible] et quomodo
Comprehensio est triplex
Conduxit in vineam quare voluit
Conquestio beate virginis de puero quem amiserat in templo et ibi invenit
Conversio aque in vinum
Contritionis [illegible] quanta debet esse

Confessio quid [illegible]
Confessor [illegible]
Confessus [illegible]
[illegible]
Contemplacionis [illegible]
Contemplacio[illegible]
Contemplacio quatuor [illegible]
Contemplacionis [illegible]
Cotidia [illegible] et
quo [illegible]
Consilium [illegible] deficiebat in
quatuor
Cognicio [illegible] est quedam
[illegible] oportet ascendere
Cognoscere [illegible] non
cognoscere
Cognata elizabeth fuit maria
et quo
Cognicionis [illegible] re:
[illegible] cognoscit deum
Cognoscere quare non [illegible]
[illegible] suum
Cogitaciones revelentur
Cogitaciones [illegible] alta
[illegible] volente [illegible]
sunt in triplici genere
Cogitacionis [illegible] quare [illegible]
[illegible]
Collirium [illegible] invenitur in
sacra scriptura
Colloquium spirituale [illegible]
Chana galilee quo [illegible]
Custodia angelorum quare [illegible]
fuit [illegible]
Claudicare [illegible]
Clamavit [illegible] ut [illegible]
Clamat [illegible] audias
Clamor [illegible] sit et quare
clamavit
Claritas [illegible] et [illegible]
in quibus [illegible] et in quibus
[illegible] et quare claritas
[illegible] solis
Clamat [illegible]
et [illegible]
Crescere dicit homo [illegible]
Crescere quo [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] ad
[illegible]

[illegible] quis fecit [illegible] et
[illegible]
[illegible] debet homo [illegible] plura
[illegible] david [illegible] fuit
ioseph
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] debet anima [illegible]
[illegible] quo [illegible]
[illegible] et quotuplex est
De desponsata virgine [illegible]
[illegible] voluit multiplex [illegible]
Desponsacione facta non [illegible]
[illegible] convenerunt
Desponsare [illegible] fuit [illegible]
maria
Desponsata quare fuit beata virgo
ioseph fabro lignario et non
[illegible] vel imperatori
Desponsacio [illegible] plura
Descripcio que facta est tempore nati
vitatis [illegible] et quare fuit facta
[illegible] et alia tria [illegible]
Descripcio nativitatis [illegible] quare
fuit sub alieno rege
De domo david et familia [illegible]
quo debet [illegible]
Devocio pastorum fuit [illegible]
[illegible]
Devocio qualis esse [illegible] et [illegible]
debet [illegible] quo [illegible]
Delectacio dei quare est tanta
[illegible] cum hominibus
Demon [illegible] est multiplex
Demon dicitur [illegible] vel [illegible]
et demonis [illegible] est [illegible]
Demoniacus [illegible]
Demonium [illegible] plura nomina
Demonium [illegible]
quatuor racionibus
Denarius [illegible] et
quare [illegible] omnibus
Disposicio [illegible] concepcionis [illegible]
in qua debent esse

[illegible]
[illegible] dotat
[illegible] cum tpr
[illegible] dux
[illegible] n' conveniunt
[illegible]
[illegible] fideles ab iniquo
[illegible] dei tpha impedimento
Diaboli operacio sunt triplex
Diabolus tenet homo intelligitur
Diabolus triplex est in aia
Dominica dominica beate virginis i omnibus
Donorum dei quedam sunt omnia
Dotacio sponse est duplex
Dota aie vel agricua iagia
honorificencia quatuor pre
rogatiua
Dolere non debent mala de
amisso puero in templo
Dolore spectis remissis vt 4 ff
tenet homo
Dulcitudo x in nativitate multi
plices sunt causam
Dormitio hominis sit negligencia
Dubia que oriuntur circa sig
in die iudicii
Dubitacio iohannis et prope
discipulorum qualis fuerat
Dubitacio virginis utrum sint
aliqua in salutacione
Duo discipuli quare sunt
missi a iohanne ad xpm

Ecclesie concipiens quo intelligitur
Ecclesie ancilla domini quo intelligitur
Edictum quid sit et edictum cesaris
augusti quare sunt
Efficacia sacri corporis in festo
altaris i octo
Effectus auditoris verbi dei est
multiplex
Effectus quos opera nostra vigere
[illegible] cum conspicio
[illegible] est multiplex
[illegible] debet esse con
[illegible]
[illegible] proclamans voce Ioh fit
[illegible] dicendum simplicitas
[illegible] est demon in terra
[illegible] sunt pauci
Equitare asina quare deus voluit
Erat plena iudeorum quo intelligitur
Errores circa nativitatem domini
Error manichei circa eius
Esse deum in aia mit x r
Et in spu tuo quo intelligitur
Et dubitans sicut de matre vir
genea quo intelligitur
Eum facere recitat nobis iustitia
Esse aliquid in aliquo multipliciter
Etas hominis est duplex
Etates mundi sunt sex
Etates hominis sunt sex i hore
Euntes xpi invenerunt eos
Exercitum spirituale est triplex
Ex deo non est qui intelligitur
Exemplum de prima et esse apta
Exemplum saluare in scandalizacione
Exemplum quale adducendi sunt in eius
Exemplatum i passioni i morte cristi
Exemplum circa quod est nullo hoc in
ya die
Excitacio xpi ad discipulos in na
in tempore tempestatis
Excitabit cum domini cultus i duobus
Extolles quedam mulier vocem
de turba quomodo intelligitur
Exultat quo iohannes cum
uo sunt ios
Exultare quid sit

Facti discussio continet quatuor
ipse pisces sunt acriter
sic
Festinat quare int via i morte
Festiuitates indicerunt quedam sunt
Ornatus quedam anima sanctae
Fecunditas dat quo gloriare
Fecunditas mulier matre altera
quadrupplici ratione ff ac ha
Felicitati sicut capte
Figure concipiens cristi

Ffficiat in 2m [illegible]
Ffficiat est [illegible]
impii
Effectus marie
Fficiat phet viii [illegible]
de ethno
Ffideles sunt duplices
Ffides centurionis [illegible]
Ffidei medice dicti sunt [illegible]
Ffilium suum b v genuit quo m
Ffilius dei fi de deo hoib ptate
Ffilius dei est homo et nasci
de deo [illegible]
Ffiliationis quinque sunt dee
Ffilius tm unus est in divino
Ffilius multa de scri te putib
Ffilii viii in quo erant quo mi
et decimibus filiis
Ffilie syon quid sit
Ffons annalis cuius [illegible] sit
Ffunda david quid sit
Ffons si loci sine structu [illegible] ec-
clesiam
Fflores assistant plibacom
patrie
Fflagellatus est xpc quadruplic
Fflagellat deus omnem filium
quem recipit
Ffragmenta quare dedit xpus
discipulis et non turbe
Ffraudis compte deminacio
Ffructus audiciumis vi dei est
multiplex
Ffructus ventris quo intellig
[illegible]
Ffructus quinque colligunt [illegible]
Ffructus [illegible] i [illegible]
Ffructus alius est matius qui-
dam non
Fflos quare xpus dicat

Gaudium spuale pficit [illegible]
Gaudium spuale quo [illegible]
Gaudium spuale de quo [illegible]
ta debet gaudio ad [illegible]
et quo pficitur [illegible]
Gaudere solet homines de bo
et 2m [illegible] triplex [illegible]
Gaudium duobus [illegible]
Gaudium magorum cum viderunt
stellam [illegible]
Gaudium mundanorum nihil est
quia in se causam ipsius
non habet

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Generacio [illegible]
quo [illegible]
Gracie [illegible]
Gratia que sunt [illegible]
Gratia triplex ponitur
Gracie plenitudinis [illegible]
duplex est gratia
Gracie quas in venit [illegible]
apud dominum sunt novem
Gracie plenitudo attendetur
penes tria
Gloria canunt angeli deo [illegible]
[illegible] ioncs
Gloria dei cognoverunt discipuli
Gladius est multiplex
Granum sinapis quare assi-
milat verbo dei et regno celorum

Herodes quare [illegible]
[illegible] i inquisitione
magorum et quare clam
interrogat magos de tempore
stelle
Homo comparatur arbori [illegible]
[illegible]
Homo potest fieri filius dei
Homo habet in se [illegible]
Homo potest esse [illegible]
[illegible] aut [illegible] grave
Horologium achaz in quo re-
trocessit sol tempore egrotacionis
ezechie regis
Horarum distinctio potest capi [illegible]
Hora undecima quid significat
Hyrcus emissarius figura-
bat xpi [illegible]
Humilia [illegible] et sublimia [illegible]
[illegible] legitur de xpo

Jacobus [illegible] profitetur
Jacobus quando fuit [illegible]
qui ascendit [illegible]
xpo in montem [illegible]

[illegible] et quare [illegible]
[illegible] assumpsit [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible] quatuor
[illegible] et quare [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Johannes [illegible] quo
[illegible] plura [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] sunt [illegible] helyas
[illegible] dicitur vox [illegible]
[illegible] Jacobus [illegible]
Johannes significant [illegible]
Jerusalem plura habet nomina
Jordanis fluuius [illegible]
Joseph hoc nomen [illegible] sicud notata
Joseph [illegible] esset vir [illegible] quo [illegible]
Judicium facile in omnibus [illegible]
Judicabitur [illegible] in forma [illegible]
[illegible]
Judicium est multiplex
Judicium [illegible] petitur [illegible]
Jubileus quid sit
[illegible] esse debet tres [illegible]
Judei quare non intrant [illegible]
[illegible] quid sit et qualis mensura
et quid significat in
Ydolatria [illegible] comendatur
Ydolorum que [illegible]
[illegible] auditor ubi dei [illegible] sit
Jhesus hoc nomen fuit nobis [illegible]
Jhesus dicitur [illegible] [illegible]
Jhesus hoc nomen non [illegible]
[illegible] quare [illegible]
Jhesus hoc nomen convenit [illegible]
[illegible] ratione
Jhesus [illegible] et de [illegible] illud in [illegible]
[illegible] nomen [illegible] thetragramathon
et [illegible] de [illegible] quatuor excellentia
[illegible] non [illegible] aliquis [illegible]
[illegible] omnes [illegible] vincere [illegible]
[illegible] est [illegible] multiplicatur quo [illegible]
[illegible] [illegible] depicta
sunt in beata virgine

[illegible] [illegible] maria
[illegible]
[illegible] quid sit
[illegible] est quadruplex
[illegible] debet [illegible] de
[illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] artifex
[illegible] querendum [illegible]
Imitari debemus [illegible]
Imperator [illegible] [illegible] sunt
[illegible]
[illegible] de [illegible] opera que
sunt occulta
Interrogant [illegible]
Incipiendum labor [illegible]
[illegible] designat [illegible]
Innocentia [illegible] debemus [illegible]
omnibus
Inhonorauerunt iudei [illegible]
[illegible]
Inhonoratur [illegible] in [illegible]
In [illegible] venit quo intelligitur
Inpositus [illegible] [illegible] in
[illegible] est
Ingressus [illegible] quo intelligitur
Inventa est in [illegible] quo
intelligitur
Invenire [illegible] qui volunt [illegible]
[illegible]
Inventio pueri in templo notat
quatuor circumstancias
[illegible] et interrogatio [illegible] de [illegible]
quo intelligitur

Labor [illegible] et quo [illegible]
est [illegible]
Labor [illegible] est [illegible]
Labor [illegible] consistit in [illegible]
Lapidare voluit [illegible]
Lapides in sacra scriptura aliquando
accipiuntur in bono aliquando in malo
[illegible] tres sunt actus
Lapides in [illegible] quibus iudei lapi
dauerunt [illegible]
Lapides quibus [illegible] lapidare
debemus
Lapides [illegible] [illegible] lapidantur
Lapides [illegible] quos tollere debet
[illegible] iudei [illegible] est [illegible]
[illegible] et sunt 12
Laus [illegible] quales sunt
Laus dei [illegible] [illegible] est
duplex

Laudare debe[illegible]
quia nichil [illegible]
reddere
Laus exhibita deo [illegible]
Laudes tercias quare [illegible]
dus i mincte passione
cum et qualiter se habent
tali laude
Laus pstare que sit
Lepra est triplex tm tres vices
anime
Lepra publice ppter occupat
ceos
Leprosi subito se volunt b v xpi se
Leprosis ordinatis quid age debeant
et corpus eorum
Leprosi mundacio
Leprosus unde habuit fidem
ut possit sanari
Lecta si nos intelligimus tamen
sententiam scripturarum lege non ob-
uiuisse debemus
Liberat nos deus collectiva a spi-
ritualis et defectibus
Legalitas relucet in duobus
libris pris et ultimus pace ipse queunt
Legi templa corpus pulsi racionibus
sunt
Locus in quo gestatus est [illegible]
Locus in quo sunt b v salutatio
Locus ubi cene xpi et ordinare
non sunt eorum
Loca longius distancia deuocius
visitant
Locus que visitare debetis festis
diebus
Locus transfigurationis xpi sunt tria
et quare
Locus per que et per quem interest
b v peperit
Loquutus quo audiebat ihesus cum
esset xii annorum i medio doctorum
Locutus non legimus ioseph pue[illegible]
Loquebat petrus i monte trans-
figurationis et nesciebat quid diceret
Luna in die iudicii que appellatur
sanguinea
Lux intenebris lucet quomodo
Lux corporalis et spiritualis in
quibus differunt

M

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ma[illegible]
Loquido [illegible]
sit esse [illegible]
Magnitudo [illegible]
Matri et tu [illegible]
Matris [illegible]
Matrix eius confirmabat [illegible]
Matrimonium quo tenuit
cum virginitate castitatis virginis
Matrimonium cur sit legittimum
sequuntur
Mala a quibus liberat nos deus [illegible]
Mali sunt tollerandi
Mala pene sustinere volunt [illegible]
Magnificat deus triplicat
Magnalia que fecit deus marie
sunt decem
Magnificat mala [illegible] in mesis [illegible]
Magi qui venerunt ab oriente
adorare dominum unde venerunt
et quare munera obtulerunt
hec tria
Maria ut digne vivendum in
anima quid facere debeat homo
Mansiones templi sunt tres
Mediis verum stetit quo modo
Medium multiplex tenuit [illegible]
Medium delectat deus
Mensis in quo conceptus est xpc est
martius et quare in illo mense
assignat quatuor rationes
Merces quanta sunt homines hic
in una die
Missio angeli quare fuit debeat
et quare potius gabriel et
non alius [illegible] quia a tota
[illegible] o a tota trinitate fuit
missus
Mutabilis sunt deus i omnibus
Mutacio marie et ioseph [illegible]

[illegible]

et thauma
[illegible]
[illegible] sunt septe i hoie
a pficienciu qualis
[illegible] ext
[illegible] cordia quid sit
[illegible] de Dei in aia est triplex
[illegible] motus est triplex s3 planetare
stellare et pmi mobile z et ele
mentorum maioribus pficientibus
et pfatis et 39
Militia desigt veram ecclesiam secundum
eius pfectates
Multitudo viciorum duplicat gulam
Munit aiam triplicit
Mors quo orit et gsumat
Mors est triplex
Modicum fide quo intelligi
Mora gliosus nutrit pdictum
Mons in que assumpsit dns 9
tristium t
Moyses et helyas quare appuerit
in transfiguracione et no alii et cur
vere fuit ibi in 2 q loquebat
cu eo
Mundus iudicabit i fine qua
Mundum ex tupcilt et hoc
insecrabit
Mutata est b v limite tempo
cedo qrl
Mutare volo quo intelligit
Mutacio qua a deo mutatum
est in q̄uas
Mulierum benediccones sunt tres
gnales
Mulier quare ppter dictum
est in mundum
Mulierem appellat xpc matrem
sua ppter aliqua / cur
Munimentum duplicem vi h[illegible]
Natiuitas xpi quare ascribit
pus alio lege
Natiuitas ubi cum i ute

[illegible] est triplex
[illegible] a deo triplicat
[illegible] dicit an nasti
[illegible] sunt ciuitates in q
[illegible] angelus ad salutacionem
[illegible] mem
[illegible] ancilla xpi est certa et alta
et circa alia sigt / mt
Nemo dixit et quare phib
Nequicia demonis est magna
Nomina ciuitatis totum sunt plura
Nomine vgl p maria hec sunt
obmissa in salutacione
Nomine virginis e in salutacione
obtinent que p expssit i naturam
Nomine p ihc dat nobis tu gsidie
Nomen ihus in hc nne mag
no s3 thetragramathon mt
Nolam p9 xc voluit quadrup
Noticia de diuinis est dup
Nomis amis vn et quine cele
bri a nobis dat
Noe quo inspira et quo cump sit
Nobilitas aie alte / Nobilitas
templi l k
Nouissimi quare sunt primi
Nubes est xpo pseruenclu et
tenebit eam ppter tria
Nubes turbat xpm in celis
in monte transfiguracione q et quis
sint
Nō est impossibile apud deum
omne vbum quo intelligitur
Nuit diuinitus quo intelligitur
Nupcie quo tpe sunt fcte et
que pne intfuerunt
Nupcie spuales quatuor requirit
et no celebrant nisi in mente
zelo diuino amore facte et hic
triplici roe
Nupcie in qbus est maria in
illis libent est et ihus

Oblato quiecedat intra
Oblato iusticia cum fide
Oblato que fcta est p xpo
Obediencia tricatore sufficienda sufficit
ta obie tricatore
Oculi xpi quales sunt
Oculus intellcim assimila
Octo dies circumcisionis quare celebrant
Occasio temptatoris xpi q tempta
bat a dyabolo sunt triplex

Ostendicula prebentur
plurime sunt tria
Omnes generantes
Omnia quo fecit deus ad
et malas dantes non fecit
fecit
Oriens agnus venerunt magi
quare ab oriente venerunt
Oriens est triplex
Opera que ostendunt xpm esse deum
sunt sex
Opus est operabatur beata virgo tempore
missus angelus ad eam salutat
Orationes tuas si vis cognoscere
an sint divine vel non
Operationes intelligunt per prole sue
per filios et et quo mulier saluatur
per generationem filiorum
Operatio et virtuosa continet tria
Operari debemus quadruplici virtutum
Opus factum ex intentione dividitur per quatuor
Opera salutis sunt duo
Operatio malitia videntes sunt sex
Opposito videre quod xpm de abrahamta
Opera bona intelliguntur vestimenta
Opera electa designat vestimenta
apostolorum
Omnia tua deponere debemus per celestia
ostendere volumus
Oratio assimilatur thuri
Oratio ut sit efficax tria requirunt
Oratio concordat ad voluntatem dei
Orandi nos imitari debet duo
Ostensiones xpi qua se ostendit
esse promissum in lege et prophetis
sunt plures
Oscurina quid sit

Pate quid intimant auctoritates
Paupertas est triplex
Paupertas xpi pannis involutum
erat et quot modis dicitur ipse involutus
Paratur via duo
Partus virginis sunt mirabiles
et singularis extitit tria
Pastor ubi cum sine metalis quo
ostiatur
Pati voluntarie mala que meruit
erunt quis salvabit
Passio vite potuit pertinere animas
virginis cum sunt tante perfectionis et

Paralisi
Paralisis quid sit
Parabola loquitur
Panes novos
quare non erant
Panes principales sunt
Panis est donum dei tria
quatuor documenta
Panis eucaristie
Panis triplex est corporis
Pauperes civitatis quo intelliguntur
et quare ponit inter miracula
Peccati processio et origo
Peccatum quod sit nichil
Peccatorum quatuor mala inferunt
per peccatum
Peccata septem capitalia per iumenta
intelliguntur
Peccatorum cogitationes quare curgnoscit
iudicat
Peccata quibus gradibus adducunt
Pena malorum est triplex
Peccatores aie sunt affectus contra
Pena gehenne est quatuor
Pena inferni est triplex
Penitentia de facto temperat
Penitentia vera multiplicat tria
Penitentia est tres circumstantias
Penitentia debet esse aspera
Penitentia vera novem requirit
Penitentia vera est uetita cui si peccatum
est dimissum
Peccatum reducit per moram confessionis
Petra quid sit
Petrus in nocte trium negavit
fariam tria thamula respondit
quid dicit et quare sunt et a

[illegible]

in tbus
pe quietu[m] pannna
pe celebrat
festu[m] tn[m] pt[?] vobula
et asspatis ex qua filius sint
contra dy in alit in[ ]pulit
solucio addiunt et
ulp ca ff ndim
ura genitu[m] qualis erat in
die
predicaco quo tpe palam pugnit
predicatores quid vitare debeant
predicaco Johannis o mediat[ ] i Xen
se et descendit quo ad quatuor
predicatores audientes sint quatuor
genera hominum
predicari pt verbum dei et audiri
triplici d[e]ra
perogatiua vgl tripl[ex] om[ ] i salu-
gatio dicit ambros attenditur
penes tria
primus virginis sancti est singularis
pugnates abel vsp pt ibi i plano
patria ad adventu[m] vbi in matre
sunt quatuor
pretatu[m] quare voluit xpc deo pu
in quinqua ci absens fuerat
privilegium quod tangitur i scriptura vgl
est multiplex
privilegia tria fcta sunt i matre xpi
primus fidelis o mediat abb
primogenitus quo sint xpc
primogenitus quo dr scdm duo
probatio quod xpus demoniacu[m] tu[m] habent
probatio quod no in virtute belzebub
eius eicerit demonia

[illegible]
in die palmarum
venit ecclesia
[illegible] d[e] pro
[illegible]
des dedicam[ ] se tu spe
predicabat ihus ecclie quo
[illegible]
profite in q et i sapia pt quis
prophecia et quod quid prophecia dicat
Johannes pt ca
prohibent me b v sene am-
plecti xpm filius filius
que est suis anime pro instrumento
pietatis primum bonorum est corp
cum timore
productu[m] et productu[m] pn in
in quibus dicit et quid sit
prophetia symeonis pt hec ponitur
est in ruinam et resurrectionem
purificatorium quare sint scdm
in veteri testamento
plus quod prophetia sint iohannes
plenitudo vgl accipi pt pro
quodam prerogativas
plenitudine gracie quatuor e dca
plenus gracie et veritate quo mi
plationes recto hung cum i pr
incipio erat verbum

Q[u]estiones de xpo missi
ad iohannem a iudeis
questio prima missa ad
iohannem sunt centum
cuncti in[ ] appunt
in duobus illorum qui sunt missi
a iudeis ad iohannem
qui in me factus est quo
debet intelligi
quo fiet istud q est rupso vgl
quo debet intelligi
questiones de descripcione temporis
natiuitatis xpi   ioseph
questiones de apparicione an[ ]
questiones quatuor de quo quo
dicat lux et quo dicat et mi
enerunt magi vbi natus sit xpc
et illa questio tu includit
quare debemus dicere misterio
sunt magi

Redemptio [illegible]
pons et a[illegible]
Redemptionis [illegible]
Regnum celorum comparatur [illegible]
rone
Regnum celorum vim patitur accip[illegible]
Regnum celorum accipit comparatia
et prestatur prime
Regnum celorum sit annuo fidele
a et illa est nobilissima eius
...
Regna mundi que ondit Christo dyabolus
Regnum dyaboli est malignum et
regnum dyaboli non potest stare
Regnum dei confestim veniat in vos
quo intelligitur
Religionis sive latrie tres sunt actus
Religiosi non debet comparare sci-
entia tua ad scientiam aliorum et si
magis deo servit quam alii placeas
Recipere nos deum et nos
Refugia tria que homines cum declinare
volunt a turba
Resuscitacio mortuorum quo tali accidit
Responsio beate virginis fuit semper va-
ria et ydoloniana
Responsio pueri Jhesu in templo
ad matrem
Responsio ad mariam in chana
Resurrectio Christi facta est mirabile
Remansit Christus quare voluit
in templo
Retinent actus per triplex impedimentum
Retribuunt tempore quare alii quare con-
tinuare et quare tam dedecet de-
narius
Rex vide dicat et qui sint vani
reges   militia
Rex inhonoratur in militia et par-
Rex tuus venit tibi in placat in
Regnum dei cum militia
Reverencia Christo exhibita in
vestitus sunt tres

Sacerdotes novi testamenti
precedunt sacerdotes veteris
testamenti in pluribus
Sacra scriptura multipliciter potest legi et
exponi
Simonia id est status vite qualiter
sequi debemus
Sanctificare quid sit

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Christum
Servituti [illegible]
est incorpore
Sanctorum omnium [illegible] est populus
Senatus in patria
vocat invitos
Senex potius est mise[illegible]
Sequi Christum debemus Christum
Sensualitas publicana ioni
in uxore
Seminator bonus et suffi[illegible] quid
debet facere
Semen signat virtutes
Semen superbie inficit se bona
semi   / sic
Semen recipit terra dispositionem
Semina Christi sunt nobilia et inve-
niunt quasi semina est et quibus facit
seminator
Seminat Christus in celo et in terra
Sermo inveniencia ad verbum dei
Sermones requirenti sunt sicut multa
vocatione gratiam
Sermone suave cum res dicitur ipse
sedit nec diu ... pistillo
tul cum ... vermis
Signa providencia dierum meorum
apparebit in omnibus creaturis
Signa solis iusticie apparuit in
Christo
Signa lune apparuit marie
Signa ondens verbum esse concep-
tum sunt sex
Signa per que potuit elizabeth
cognoscere mariam concepisse
Signum partus verbi
Signum cui contradicitur quo intelligitur
Signa Christi sunt tria
Sinon quid sit
Symeon gravida in [illegible] et [illegible]
sperat eius ortum

[illegible]

teste

[illegible] triplex

[illegible] presentavit

[illegible] tempus duci et magistri

[illegible] diurnat digito propter tria

[illegible] muneribus eius per eat ab hominibus

intelligi

Stelle quo dicit cadere in die iudicii

Stella quam videbat magi cum

videre erat et in quibus differebat

ab aliis stellis [illegible] et quo moti

sunt venire in iherusalem seu iudeam

[illegible] et quare nativitatis stelle voluit

gentibus ostendi scilicet revelare et

maxime illis in oriente et quare

non durat toto tempore

Stelle nec planete inclinant ad

aliquem actum / et corpore iherusalem

Stella quare abscondita fuit magis

Stella quam videbant magi fuit [illegible]

Stella precedebat contemplantem vite

christi

Strate sine subsistere dicitur aliquis et

strata omnes appellat ut. s. vigilie

strutus erat et [illegible] quo nunc et de

quod significat eius statio

Tacuerunt in dei quadam [illegible] in

prophetia de loco nativitatis christi

[illegible] assimilatur omnium sedium eius

pietates

Thamus triplex

Temptationis et impulsu quibus de

procedit autem aliqua

Temptationum perfectione alia persona

Temptationis occasio quam dyabolus

accepit est fuit triplex / fuit

Temptationes tempore quo christus temptatus

Temptationi tertie christus voluit

Temptatio tribus modis agitur

[illegible] quo fuit regnum

[illegible] quo intelligitur

[illegible] carne erit triplex

[illegible] in quo incipit per

[illegible] et innata sunt

Temptatione tamen fuit genera

Temptationes ordinem que

fuit dyabolus contra christum

Temptare deum nemo debet

Temptationis tempore nos uti

debemus auctoritatibus sacre scripture

Temptator non statim relinquit

quos temptat

Temptationibus in pugna per lo

[illegible]

Temptationes fuit triplices

Temptationes sunt multiplices

Temptationis motivum genera sunt

quatuor

Tempestas quando est in mari

[illegible] quo qua causa fuit orta

Tempore in quo captus est christus

martinus et fuit per quatuor

tones

Tempus nativitatis baptismi et

passionis christi sub quibus imper-

atoribus fuit [illegible]

Tempus paciendi quo intelligi-

tur in plenum / in vino

Tempore tanto quanto fuit magister

ipsa quibus leguntur de christo / secundo

Templum intrare debemus in spiritu

Templum in quod est introduci

est triplex

Templum intrantes temptari ab

eis debent [illegible] / ex quatuor

Templum divina nobilitas colligitur

Tetragramaton est nomen ineffa-

bile dei et designat per hoc nomen

ihesus / angelo

Timor quare in [illegible] non apparet

Timor est multiplex

Timuerunt pastores in allocutione

angeli propter tria

Timuerunt discipuli audita vo-

ce christi in transfiguratione et quare

eam non timuerunt audientes eam

in baptismo / hominem

Timuerit nichil potuit dyabolus

Titulus christi est [illegible] in dolore

Tu qui es hec parvula intelligi-

tur quo

Tu qui est quo m[illegible]
Turbatio mentis a[illegible]
gaudiis
Turba dicitur albando [illegible]
tempore voto
Turbati quare fuit [illegible]
et iudei et omnis ierusalem i[n]
quisitione pueri
Tuas ignis dicitur quo intellig[itur]
Traditi sunt ignis aplis [apostolis]
Traducere quid sit
Transfiguratus yhesus ecce accipit
tantum tres discipulos istos et non
alios
Transfiguratio xpi [christi] an decuit f[ieri]
et ubi fuit et quare tunc ibi
duo scilicet moyses et helyas et
non alii apparuerunt et an vere fuerunt
ibi et quid loquebantur [illegible]
Transfiguratio xpi [christi] vide disponi[tur]
Tritumen quid sit
Tribulatis deus ad est

Verbum dei differt a verbo
hominis in multis
Verbi dei conceptio et partura
quomodo procedit
Verbum dei quare impedit diaboli
ne audiatur
Verbum dei multiplicem habet effectum
Verbum eternum in medio virginis et tempore
verecundia cum sit concupita quo
fuit in beata virgine
Verbum in mente conceptum fecundat
Verbum eternum est in medio mentis
sicut sol in medio firmamenti
Verbum eternum ut descendat in
mente tua requirit
Verbum eternum desiderat esse in medio
mentis propter tria
Verbum eternum dicitur stare duer
Verbum eternum adiuvat mentem quo
ad omnes vires
Verbum oculte concipitur in mente
et in quo constat tempus et quasi
furtive v
Verbum eternum dicitur concipi pariter
propter tria
Verbum eternum quid impedit dic
amorose
i ce
Verbo eterno tunc incarnatione digna [illegible]
Verbum eternum concipitur in nazareth et
nascitur in bethleem
Verbum eternum quo videtur in mente

[illegible]
Verbum [illegible]
quo intell[igitur]
Verbi dei auditores [illegible]
felici gratia
Verbum dei conspicat [illegible]
os prostatum
Verbum dei triplicem habet effectum
Verbum dei ut maneat in anima [illegible]
Verbum dei qualiter sit audiendum
Verbum tempus sit audiendum
Verbum dei qualiter accipitur et quare
pulsibus predicatur et qualiter ad nos
proficit
Verbum dei predicari et audiri sit templa
ecclesia
Verbi dei auditio et custodia attribuitur
Verbum dei non implet est malum non
audire est peius
Verbum dei habet quatuor virtutes in et
quare audientes non mutat
Verbum xpi [christi] est magne fiducie
Verbum dei dumque dumque audiunt
Ve templa fulminant tuum mundus
quibus non publicavit beata virgo
Ve templa publicatum erat genus hu-
manum
Ve quadruplici publicatum est genus
humanum quo infirmant omnes
vires anime
Venire dei quid sit
Venire quo tam cito potuerunt
magi ad xpm [christum]
Venari quid sit
Vestium proprietas et circa usus vitae
sit primum
Vestimenta designat bona opera
Vestimenta xpi [christi] ceptore sunt opera ce[lestia]
Via quam parabit johannes xpo [christo]
est triplex
Via est triplex quam ambulat
anima libertatis a claudicate

[illegible]
[illegible] tuit
[illegible] quod deo placuit
[illegible] est stilus
[illegible] esse potest explicat pro di
[illegible] nostris dicitur consultari explicatur
[illegible] quare non peccavit quod michi(?) [illegible]
[illegible] ag
[illegible] est triplex explicatur concludes
[illegible] in qua misit deus conductos
[illegible] quid operari debeant / quo
virtutes quot vicijs movebuntur et
virtutes celorum quod stant alle te
virtutes anime possunt accipi per scripturam
vires sine virtutes anime dant [illegible]
citati in omnibus vobis dei propter duo
virtus vita ferior est
visio est triplex et spiritualis
visio corporalis requirit tria primo
visitare elizabeth quare voluit
maria
vnde michi hoc quod intelligitur
vigilantes pastores noctu [illegible]
propter tria
vnificatio anime qualis est prior
vita erat lux hominum quod intelligitur
vitam eternam qualiter recipi debet
vox in deserto sunt iohannes que
sunt eterna
vocatio discipulorum sunt triplex
vocati sunt multi electi sunt pauci
voluntas christi est duplex [illegible]
vita eterna que sit

X pc quare dicatur filius hominis
Xpus videbatur ab omnibus
in iudeis
Xpus intelligitur per solem explicatur [illegible]
Xpus tria in se abscondit obscure
[illegible]

[illegible] exemplum ostendit
[illegible] qui venturus
[illegible] in lege promissus
[illegible] baptizatus
[illegible] quare commendat io-
hanne absentibus discipu-
lis iohannis et prius quomodo no-
tam
Xpum interrogare debent vnde
propter tria
Xpus in vultu medio fuit
Xpus factus est ad vestem
Xpus quare concipi et na-
sci voluit a virgine
Xpum qui vult in venire ca-
put [illegible]
Xpi sunt testimonia ab omni
genere parte
Xpus explicatur legi subditus
sunt v et quare
Xpus quare sunt eius sub-
tus sunt sine peccato
Xpus puer vbi intrabat in
triduo consistens in templo
Xpus quo dicatur [illegible]

Zelus quid sit
Zizania significat explicatur
zizanie avaritie
zizania luxurie
zizania invidie
zizania gule
zizania [illegible] ire
zizania accidie

d e floz p

